

SEVIS APZINĀŠANĀS ZINĀTNE

Viņa Dievišķā Žēlastība
A.Č. Bhaktivēdānta Svāmī Prabhupāda
Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības dibinātājs-ācārja

Viņa Dievišķā Žēlastība
A.Č. Bhaktivēdānta Svāmī Prabhupāda
Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības dibinātājs-āčārja

Sevis apzināšanās zinātne

Materiālā zinātne attīstās arvien vairāk, tomēr tā nespēj atrisināt aizvien pieaugošās mūsdienu sabiedrības problēmas. Cilvēce nezina, uz kurieni tā virzās. Jautājums par sabiedrības nākotni nekad nav bijis tik aktuāls kā tagad. Kā gan mēs varam nodrošināt savu nākotni? Kāds ir cilvēka dzīves mērķis? No kurienes mēs nākam un kas ar mums notiek pēc nāves? Viņa Dievišķā Žēlastība A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda dod pārsteidzošas un praktiskas atbildes uz šiem jautājumiem, balstoties uz Senās Indijas Vēdu zināšanām.

Saturs

Veltījums
Priekšvārds angļu izdevumam
Ievads
Atsauksmes
I Kā apgūt zinātni par dvēseli
  Kā saskatīt cilvēka dzīves mērķi
  Jūsu sākotnējā apziņa ir Krišnas apziņa
  Tikai Dieva zināšana ir īsta attīstība
  Pārdzimšana un ārpus tās
  Patiesība un skaistums
  Būtiski jautājumi
  Dvēseles izpēte
II Garīgā skolotāja izvēle
  Kas ir guru?
  Kā atšķirt svētos no krāpniekiem
  "Ar visu savu pazemību..."
III Atskats uz kultūras pamatu
  Bhagavad-gītas nektārs
  Krišnas apziņas kustība ir īstens Vēdu ceļš
  Krišnas apziņa – hindu kults vai dievišķa kultūra
IV Krišnas un Kristus izpratne
  Krišna un Kristus vārds ir viens un tas pats
  Kristus, kristieši un Krišna

Tev nebūs nokaut
V Joga strīdu laikmetā
Augstākā apziņa
Dieva mīlestības iemiesojums
Harē Krišna mahā-mantras daudzināšana
Krišnas apziņa – mūsu laikmeta joga
Meditācija un iekšējais "es"
VI Kā izārstēt šodienas sabiedrību?
Kāpēc ir noziegumi un ko darīt
Ko darīt, lai cilvēku sabiedrība nekļūtu par suņu sabiedrību?
Vislielākā labdarība
Kā sasniegt mieru?
Deklarācija par mūsu atkarību no Dieva
Garīgais komunisms
Mūsdienu zinātnes niecīgā pasaule
VII Atgriešanās pie mūžīgās reliģijas
Šrīla Prabhupāda ierodas Amerikā
Veidojiet savas nācijas uz garīga pamata
Bhakta vienmēr jūt līdzi citu ciešanām
Kā saprast, kas ir vislabākais un visskaistākais
VIII Dzīves pilnības sasniegšana
Cilvēka dzīve domāta Dieva izpratnei
Augstākā mīlestība
Tuvošanās Krišnam ar mīlestību
Pielikumi
Par autoru
Meditācija
Ēšanas joga
Skaidrojošā vārdnīca
Sanskrita izrunas rādītājs

Veltījums

Materiālām acīm raugoties, mūsu mīļotais garīgais skolotājs, vadītājs un draugs Šrī Šrīmad A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda aizgāja no šīs pasaules 1977. gada 14. novembrī, taču patiesībā viņš ir šeit. Šrīla Prabhupāda bieži uzsvēra, ka ir divi veidi, kā būt kopā ar garīgo skolotāju: viņa tieša klātbūtne *vapu* un viņa norādījumi *vāṇī*. Dažkārt mēs varam tieši tikties ar garīgo skolotāju, dažkārt tas nav iespējams, taču, pildot skolotāja norādījumus, mēs varam ar viņu būt kopā vienmēr.

Izdevēji

Priekšvārds angļu izdevumam

Jau pašā sākumā es zināju, ka Šrī Šrīmad A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda ir pats neparastākais cilvēks, kādu jebkad esmu saticis. Pirmoreiz es viņu sastapu Ņujorkā 1966. gada vasarā. Draugs mani uzaicināja apmeklēt kāda "veca indiešu Svāmī" lekciju, kura notika Lejasmanhetenas Boverijā. Man bija liels brīnums, ka Svāmī lasa lekciju nabadzīgo rajonā, un es devos uz turieni. Kāpu augšā pa pilnīgi tumšām trepēm. Izdzirdēju zvaniņam līdzīgu ritmisku skaņu; jo augstāk kāpu, jo šī skaņa kļuva skaļāka un skaidrāka. Uzkāpu piektajā stāvā un atvēru durvis – un viņu ieraudzīju.

Metrus piecpadsmit no manis, garas un tumšas istabas viņā galā uz neliela paaugstinājuma sēdēja Svāmī. Viņa seju un safrānkrāsas drēbes apspīdēja vāja gaisma. Viņš bija pāri pusmūžam, gadus sešdesmit vecs un sēdēja taisni un cēli, sakrustotām kājām. Galva viņam bija skūta. Spēka pilnā seja un sarkanīgās raga brilles padarīja viņu līdzīgu mūkam, kurš sava mūža lielāko daļu pavadījis dziļās studijās. Aizvērtām acīm viņš klusi dziedāja vienkāršu sanskrita lūgšanu un ar rokām sita bungas. Kad pārtrauca dziedāt, tad dziedāja pārējie un atkārtoja viņa dziedāto. Daži sita cimbalas, kas radīja zvaniņam līdzīgo skaņu, ko es jau biju dzirdējis. Pilnīgi apburts, es klusi apsēdos aizmugurē, mēģināju dziedāt līdzi un gaidīju.

Pēc kāda laika Svāmī sāka lekciju angļu valodā, cik varēja saprast, viņš lasīja no milzīgā sanskrita sējuma, kas atvērts gulēja viņa priekšā. Reizēm viņš citēja no šīs grāmatas, taču pārsvarā runāja no galvas. Valoda skanēja brīnišķīgi, katram pantam sekoja sīks izskaidrojums.

Svāmī runāja zinātniski, viņa runā bija daudz sarežģītu filozofijas terminu un teicienu. Roku kustības un dzīvā seja viņa runai piešķīra vēl lielāku svaru. Viņš runāja par visbūtiskākajiem jautājumiem, kādus es jebkad biju dzirdējis: "Es neesmu ķermenis. Es neesmu indietis.. Jūs neesat amerikāņi.. Mēs visi esam dvēseles.."

Pēc lekcijas kāds man iedeva Indijā iespiestu brošūru. Attēlā bija redzams, kā Svāmī trīs savas grāmatas dāvina Indijas premjerministram Lalam Bahaduram Šastri. Zem attēla bija rakstīti premjerministra vārdi: "Šīs grāmatas jāiegādājas visām Indijas valsts bibliotēkām." Citā brošūrā bija rakstīts: "Viņa Dievišķā Žēlastība A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda dara lielu darbu. Viņa grāmatas ir nozīmīgs ieguldījums cilvēces glābšanā." Šīs grāmatas Svāmī bija atvedis no Indijas, un es tās nopirku. Kad izlasīju visu, kas bija rakstīts uz vākiem, pašās grāmatiņās, kā arī dažādos citos rakstos, tad sāku saprast, ka esmu sastapis vienu no pašiem ievērojamākajiem Indijas garīgajiem vadītājiem. Nekādi nevarēju saprast, kāpēc tik izcils cilvēks par savu dzīves un lekciju lasīšanas vietu bija izvēlējies tieši Boveriju. Viņš noteikti bija labi izglītots un, cik varēja saprast, bija dzimis aristokrātiskā indiešu ģimenē. Kāpēc viņš dzīvoja tādā nabadzībā? Kas gan viņu bija atvedis uz šejieni? Pēc pāris dienām, kādā pēcpusdienā, es aizgāju pie viņa, lai to uzzinātu.

Man par brīnumu Šrīla Prabhupāda (kā es viņu vēlāk sāku saukt) nebija pārlieku aizņemts un bija ar mieru runāt ar mani. Likās, ka viņš ir gatavs runāt cauru dienu. Prabhupādas izturēšanās bija silta un draudzīga, un es uzzināju, ka 1959. gadā Indijā viņš ir pieņēmis atsacīšanās dzīves kārtu, kas aizliedz krāt un pelnīt naudu savām vajadzībām. Pirms daudziem gadiem viņš bija beidzis Kalkutas universitāti un nodibinājis ģimeni. Rūpes par ģimeni un darījumiem Prabhupāda uzticēja vecākajiem dēliem, jo tā māca sena Vēdu paraša. Kad Prabhupāda bija pieņēmis atsacīšanās dzīves kārtu, kāds vecs ģimenes draugs palīdzēja viņam izkārtot bezmaksas braucienu ar Indijas tvaikoņu kompānijas kravas kuģi "Džaladutu". 1965. gada septembrī viņš ar grāmatu somu, rūpijām septiņu dolāru vērtībā un dažiem apģērba gabaliem no Bombejas atbrauca uz Bostonu. Viņa garīgais skolotājs Šrī Šrīmad Bhaktisidhānta Sarasvatī Thākurs bija uzticējis Prabhupādam dot Indijas Vēdu mācību angliski runājošajai pasaulei. Tāpēc arī viņš sešdesmit deviņu gadu vecumā atbrauca uz Ameriku. Prabhupāda teica, ka viņš grib mācīt amerikāņiem Indijas mūziku, ēdienu gatavošanas mākslu, valodas un dažādas citas mākslas. Es biju nedaudz pārsteigts.

Es redzēju, ka Šrīla Prabhupāda guļ uz neliela matrača, viņa drēbes karājās uz istabas galā novilktajām auklām, kur tās žuva vasaras pēcpusdienas karstumā. Viņš pats mazgāja drēbes, pats gatavoja asprātīgi veidotā ierīcē, ko savām rokām Indijā bija uztaisījis. Šajā četru līmeņu ierīcē vienlaikus varēja gatavot četrus ēdienus. Citā istabas daļā viņam un viņa veclaicīgajai portatīvajai rakstāmmašīnai apkārt bija nokrauti šķietami nebeidzami manuskriptu kalni. Kā man vēlāk kļuva zināms, tad gandrīz visas nomoda stundas – divdesmit no divdesmit četrām – Prabhupāda ziedoja, drukādams turpinājumu tiem trim sējumiem, kurus es biju nopircis. Tas bija iecerētais Šrīmad-Bhāgavatamas sešdesmit sējumu izdevums, kas būtībā bija garīgās dzīves enciklopēdija. Es novēlēju Prabhupādam veiksmi šī darba izdošanā, viņš savukārt uzaicināja mani uz sanskrita stundām sestdienās un vakara lekcijām pirmdienās, trešdienās un piektdienās. Es piekritu, pateicos un aizgāju, brīnīdamies par viņa neaptveramo uzņēmību.

Pēc pāris nedēļām – 1966. gada jūlijā – man bija tas gods palīdzēt Šrīlam Prabhupādam pārcelties uz cienījamāku vietu Otrajā avēnijā. Kopā ar vairākiem draugiem enerģiski ķērāmies pie darba un noīrējām telpu pirmajā stāvā ielas pusē un telpas tās pašas mājas trešajā stāvā pagalma pusē. Lekcijas un dziedāšana turpinājās, un divās nedēļās ātri augošā draudze piepildīja visu telpu ielas pusē (tad jau tur bija templis) un augšas istabas. Šrīla Prabhupāda lika saviem sekotājiem iespiest un izplatīt lapiņas. Skaņu ierakstu kompānijas īpašnieks uzaicināja viņu ierakstīt plati ar Harē Krišna dziedāšanu. Prabhupāda to izdarīja, un platei bija lieli panākumi. Jaunajā vietā viņš mācīja dziedāšanu, Vēdu filozofiju, mūziku, džapas meditāciju, tēlotāja mākslu un ēdienu gatavošanu. Vispirms Prabhupāda gatavoja pats – viņš vienmēr mācīja ar savu piemēru. Iznāca visgaršīgākie veģetārie ēdieni, kādus es jebkad biju baudījis. (Šrīla Prabhupāda pats arī pasniedza visu!) Maltītēs parasti bija rīsu un dārzeņu ēdieni, čapātī (rupju kviešu miltu plācenīši), dāls (pupu vai zirņu zupa ar asām garšvielām). Garšvielas, ghī – kausēts sviests, ko lietoja ēdienu pagatavošanai, rūpīgā temperatūras uzmanīšana un vēl dažādas citas lietas kopā radīja man pilnīgi nepazīstamas garšas sajūtas. Citu domas par ēdienu, ko sauca prasāda (Dieva Kunga žēlastība), bija gluži tādas pašas. Kādam cilvēkam no Miera korpusa, ķīniešu filologam, Prabhupāda mācīja zīmēt klasiskajā indiešu stilā. Es biju pārsteigts, cik labas iznāca jau pirmās gleznas.

Filozofiskās debatēs un loģikā Šrīla Prabhupāda bija neuzveicams un nenogurdināms. Viņš varēja pārtraukt tulkošanu un ilgi diskutēt – kaut astoņas stundas pēc kārtas. Dažkārt septiņi, astoņi cilvēki drūzmējās mazajā, ļoti tīrajā istabiņā, kur Prabhupāda strādāja, ēda un gulēja uz piecus centimetrus biezā porolona matrača. Viņš vienmēr uzsvēra un rādīja paraugu, cik svarīgi ir "dzīvot vienkārši un domāt cildeni". Viņš pasvītroja, ka garīgā dzīve ir zinātne, kas balstās uz saprātu un loģiku, nevis uz sentimentu vai aklu ticību. Prabhupāda sāka izdot žurnālu, kas iznāca vienreiz mēnesī; 1966. gada

rudenī avīzē "Nev Jork Times" parādījās atzinīgs, ilustrēts raksts par Prabhupādu un viņa sekotājiem. Drīz pēc tam atbrauca televīzijas pārstāvji un uzņēma pārraidi.

Šrīla Prabhupāda bija apbrīnojams cilvēks. Nezinu kādēļ – vai tāpēc, ka gribēju kaut ko sasniegt jogā un garīgajā dziedāšanā, vai arī biju vienkārši apburts – es gribēju sekot katram viņa solim. Viņa plāni paplašināt Krišnas apziņas kustību bija pārdroši un neaprēķināmi un, liekas, lieliski izdevās. Prabhupādam jau ritēja septītais gadu desmits, viņš Amerikā bija svešinieks, ieradies te gandrīz bez nekā, bet tagad, dažos mēnešos viens pats viņš bija radījis kustību. Neaptverami!

Kādu augusta rītu Otrās avēnijas veikalā ierīkotajā templī Šrīla Prabhupāda pateica: "Šodien ir Kunga Krišnas atnākšanas diena." Mums vajadzēja divdesmit četras stundas gavēt un palikt templī. Vakarā atnāca daži indieši, kas nejauši bija gājuši garām. Viens aiz sajūsmas, ka atradis mazu īstas Indijas gabaliņu otrā pasaules malā, gandrīz apraudājās. Kaut kas tāds viņam pat sapņos nebija rādījies. Indietis ļoti jauki izteica savu atzinību un pateicību, atstāja ziedojumu un noliecās pie Prabhupādas kājām. Tas visus ļoti aizkustināja. Tad Šrīla Prabhupāda runāja ar šo cilvēku hindi valodā, un tā kā es nekā nesapratu, es vēroju, kā katra izteiksme un žests nonāca indietim līdz pašai sirdij.

Vēlāk, šajā pašā gadā, es no Sanfrancisko aizsūtīju Prabhupādam viņa pirmo lidmašīnas biļeti, un viņš aizlidoja no Ņujorkas. Mūsu palielā grupiņa sveica viņu lidostā, dziedot Harē Krišna mantru. Tad mēs aizvedām viņu uz Zelta Vārtu parka austrumu malu, uz tikko noīrēto dzīvokli un veikala ielas pusē ierīkoto templi – tāpat kā Ņujorkā. Tas kalpoja par paraugu arī citiem tempļiem. Šrīla Prabhupāda bija sajūsmā.

Pēc pāris nedēļam no Indijas uz Sanfrancisko tika atsūtīta pirmā mridanga (garas, no abiem galiem spēlējamas māla bungas). Kad es uzkāpu pie Šrīlas Prabhupādas un pateicu to, viņš ieplēta acis un sajūsmas pilnā balsī lika man steigties lejā un taisīt vaļā kasti. Ar liftu nobraucu lejā un gāju uz durvīm. Tūlīt parādījās Prabhupāda. Viņš tik ļoti gribēja redzēt mridangu, ka bija noskrējis pa trepēm ātrāk par liftu. Viņš lūdza mums attaisīt kasti, noplēsa gabalu no safrānkrāsas drēbes, ko valkāja, un ietina mridangu tā, ka ārā palika tikai gali. Tad viņš teica: "To nekad nedrīkst ņemt nost", un sāka sīki stāstīt, kā spēlēt mridangu un kā par to rūpēties.

Sanfrancisko 1967. gadā Šrīla Prabhupāda vadīja pirmo Ratha-jātru, ratu svētkus; tie ir vieni no daudzajiem svētkiem, kurus, pateicoties Prabhupādam, cilvēki tagad svin visās pasaules malās. Ratha-jātra notiek Indijā, Jaganātha Purī katru gadu jau divus tūkstošus gadu, un, sākot ar 1975. gadu, šie svētki Sanfrancisko kļuva tik populāri, ka pilsētas mērs tos oficiāli atzina par pilsētas svētkiem – "Ratha-jātras dienu Sanfrancisko".

1966. gada beigās Šrīla Prabhupāda sāka pieņemt mācekļus. Viņš tūdaļ uzsvēra, ka viņu nevajag uzskatīt par Dievu, bet gan par Dieva kalpu, un kritizēja tos skolotājus, kas izdomā savas mācības un ļauj mācekļiem viņus godāt kā Dievus. "Šie "dievi" ir ļoti lēti," Prabhupāda mēdza teikt. Reiz kāds jautāja: "Vai jūs esat Dievs?" Šrīla Prabhupāda atbildēja: "Nē, es neesmu Dievs, es esmu Dieva kalps." Pēc brīža, nedaudz padomājis, viņš piebilda: "Patiesībā es neesmu Dieva kalps. Es tikai cenšos tāds būt. Dieva kalpi ir sastopami ļoti reti."

Septiņdesmito gadu vidū Prabhupāda sāka ļoti daudz tulkot un izdot grāmatas. Zinātnieki no visām pasaules malām burtiski apbēra viņu ar atzinībām, un gandrīz visas Amerikas augstskolas atzina Prabhupādas grāmatas par mācību līdzekļiem. Kopumā viņš izdeva kādas astoņdesmit grāmatas, kuras viņa skolnieki pārtulkoja divdesmit piecās valodās un izplatīja piecdesmit piecus miljonus eksemplāru. Prabhupāda nodibināja simtu astoņus tempļus visās pasaules malās, iesvētīja apmēram desmit tūkstošus skolnieku, bet sekotāju skaits sniedzās miljonos. Šrīla Prabhupāda rakstīja un tulkoja līdz pat sava astoņdesmit vienu gadu mūža pēdējai dienai.

Šrīla Prabhupāda nebija tikai kārtējais austrumu zinātnieks, guru, mistiķis, jogas skolotājs vai tas, kas apmāca meditēšanu. Viņš sevī nesa veselu kultūru, un to viņš iedēstīja rietumos. Man un daudziem citiem viņš bija vislabākais un vienīgais, kas par mums patiešām rūpējās, kas citu dēļ atteicās no visām ērtībām. Viņš nedzīvoja sev, bet tikai citiem. Viņš daudziem jo daudziem cilvēkiem mācīja garīgo zinātni, filozofiju, veselo saprātu, mākslu, valodas, Vēdu dzīvesveidu – higiēnu, prasmi pareizi ēst, medicīnu, uzvedību, ģimenes dzīvi, lauksaimniecību, sabiedrības organizāciju, pedagoģiju, ekonomiku – un daudz ko citu. Man viņš bija reizē skolotājs, tēvs un vislabākais draugs.

Šrīlam Prabhupādam es esmu daudz ko parādā, un šo parādu es nekad nespēšu atmaksāt. Es varu tikai pateikties viņam un kopā ar citiem viņa sekotājiem pildīt Prabhupādas vislielāko vēlmi – izdot un izplatīt viņa grāmatas. Prabhupāda reiz teica: "Es nekad nemiršu. Es dzīvošu mūžīgi savās grāmatās." No šīs pasaules Prabhupāda aizgāja 1977. gada 14. novembrī, bet tik tiešām – viņš dzīvos mūžīgi.

Maikls Grants (Mukunda dāsa)

Ievads

Cilvēki bieži jautā: "Kas ir Šrīla Prabhupāda?" un uz to vienmēr ir grūti atbildēt. Šrīla Prabhupāda vienmēr stāvēja pāri parastajiem apzīmējumiem. Cilvēki ir saukuši viņu par zinātnieku, filozofu, kultūras vēstnesi, ražīgu autoru, reliģisko līderi, garīgo skolotāju, sociālkritiķi, svēto. Patiesībā viņš atbilda visiem šiem apzīmējumiem un vēl daudz kam vairāk. Neabšaubāmi, neviens viņu nevarētu sajaukt ar mūsdienu darījuma "guru", kas ierodas rietumos ar skaisti iesaiņotu, vienkāršotu austrumu garīguma versiju, lai apmierinātu mūsu vēlmi nekavējoties iegūt labklājību, un kuri izmanto mūsu labi zināmo garīgo naivumu. Šrīla Prabhupāda bija patiesi svēts cilvēks (*sādhu*), viņam piemita dziļš saprāts un garīgais jūtīgums – viņš izjuta dziļu līdzjūtību pret sabiedrību, kurai lielā mērā trūkst garīgās dimensijas.

Lai apgaismotu sabiedrību, Šrīla Prabhupāda iztulkoja un apkopoja Indijas dižās garīgās klasikas darbus vairāk nekā astoņdesmit sējumos, kuri tagad ir izdoti gan angļu valodā, gan daudzās citās valodās. 1944. gadā Šrīla Prabhupāda pats saviem spēkiem sāka izdot žurnālu "Back to Godhead" ("Atpakaļ pie Dieva"), kura ikmēneša tirāža angļu valodā vien tagad ir vairāk nekā pusmiljons eksemplāru. Gandrīz visas intervijas, lekcijas, esejas un vēstules, kas apkopotas grāmatā "Sevis apzināšanās zinātne" pirmo reizi tika publicētas žurnālā "Back to Godhead".

Šajās lappusēs Šrīla Prabhupāda sniedz senās Indijas Vēdu rakstu vēstījumu, to pašu vēstījumu, ko viedais Vjāsadeva pierakstīja tūkstošiem gadu tālā pagātnē. Kā jūs vēlāk bieži redzēsit, Prabhupāda brīvi citē pantus no Bhagavad-gītas un Šrīmad-Bhāgavatamas, kā arī no citiem klasiskajiem Vēdu rakstiem. Mūsdienu valodā viņš sniedz zināšanas, kas stāv ārpus laika un kuras citi dižie sevi apzinājušies skolotāji mācīja jau tūkstošiem gadu – zināšanas, kas ļauj aptvert mūsu patību, dabu, Visumu un Augstāko Patību, kas atrodas mūsos un ārpus mums. Šrīla Prabhupāda runā ar pārsteidzošu skaidrību un pārliecību, vienkārši, bet izteiksmīgi pierādot, cik svarīga mūsdienu pasaulei un mums pašiem ir sevis apzināšanās zinātne.

Trīsdesmit sešos rakstos, kas iekļauti šajā grāmatā, jūs izlasīsit aizkustinošo poēmu, ko Šrīla Prabhupāda uzrakstīja, ierodoties Amerikā, viņa saraksti ar ievērojamu kardiologu par "dvēseles izpēti", viņa atklāsmes par dvēseles pārdzimšanu sarunā ar Londonas radioraidījumu kompānijas korespondentu, viņa izteiksmīgās atbildes par patiesiem un viltus guru intervijā Londonas avīzei "Times", viņa dialogu ar vācu benediktīniešu mūku par Krišnu un Kristu, atklāsmes par augstāko apziņu un karmas likumu, sarunu ar vadošo krievu zinātnieku par garīgo komunismu, sarunu ar tuviem mācekļiem par mūsdienu viltus zinātni.

Jūs varat iepazīties ar šo izlasi pēc kārtas, vai arī sākt ar rakstiem, kas jūs ieinteresē vispirms (skaidrojošā vārdnīca grāmatas beigās palīdzēs jums saprast vārdus, kurus nezināt). "Sevis apzināšanās zinātne" izaicinās jūs, sniegs jums iedvesmu un apgaismību.

Izdevēji

Atsauksmes

Gadu gaitā daudzi cilvēki ir augstu novērtējuši Šrīlas Prabhupādas darbu – sevis apzināšanās zinātnes atnešanu uz rietumiem.

"Šrī Šrīmad A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda dara lielu darbu, un viņa grāmatas ir nozīmīgs ieguldījums cilvēces glābšanā." Šrī Lals Bahadurs Šastri, bijušais Indijas premjerministrs

"Svāmī Bhaktivēdanta veselīgi atgādina rietumiem, ka mūsu ļoti darbīgā un vienpusīgā kultūra ir nonākusi strupceļā, kas var beigties ar pašiznīcināšanos, jo tai trūkst īstenas metafiziskas apziņas dziļuma. Bez tā mūsu morāle un politiskās deklarācijas ir tikai tukša pļāpāšana." Tomass Mertons, teologs

"No dažādajām pieejām reliģijai, kādas piedāvā Indijas jogi, visvērtīgākais ir Krišnas apziņas ceļš, kuru parādīja Šrīla Prabhupāda Bhaktivēdanta Svāmī, desmitais skolotājs Čaitanjas Mahāprabhu pēctecībā. Apbrīnojami, kā Šrīla Bhaktivēdanta Svāmī nepilnos desmit gados ar savu nesavtību un noteiktību, nenogurdināmību un vadītprasmi izveidoja Starptautisko Krišnas apziņas biedrību, kurā ir tūkstošiem bhaktu, nodibināja Rādhas-Krišnas tempļus lielākajās pasaules pilsētās un, sekojot Šrī Krišnas un Šrī Čaitanjas mācībai, uzrakstīja daudzus darbus par bhakti jogu." Profesors Maheš Mehta, Āzijas mācību profesors Vindzoras universitāte, Ontario (Kanāda)

"A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda ir diženas tradīcijas mantinieks un tās cienījams turpinātājs." Džozefs Džīns Lančo del Vastro, izcils franču filozofs un rakstnieks

"Vārdi nespēj aprakstīt daudzajos Šrīlas Prabhupādas darbos ieliktās zināšanas un garīgās kalpošanas garu. Pateicoties viņam, nākamās paaudzes noteikti dzīvos daudz labākā pasaulē. Prabhupāda iestājas par cilvēces brālību un garīgu vienotību. Ārpusindijas literārā pasaule, it īpaši rietumi, ir Prabhupādam daudz pateicības parādā, jo tieši viņš to zinātniski iepazīstināja ar labāko, kas ir Krišnu apzinošajā Indijā." Šrī Višvanātha Šukla, filozofijas zinātņu doktors, Hindi profesors, M.U. Aligarha, U.P., Indija

"Es esmu indietis, bet tagad dzīvoju rietumos, un esmu ļoti noraizējies par to, ka daudzi mani tautieši brauc uz rietumiem un kļūst par guru un garīgiem vadoņiem. Kā jebkurš rietumnieks jau no bērna kājas iepazīst kristietību, tā arī jebkurš indietis no bērna kājas iepazīst meditāciju un jogu. Diemžēl no Indijas šurp brauc daudzi negodīgi cilvēki, kuru zināšanas par jogu ir visai ikdienišķas un nepilnīgas, un krāpj cilvēkus, pārdodot savas mantras un saucot sevi par Dieva iemiesojumiem. Šādu krāpnieku, kas atnāk un saviem muļķa sekotājiem pasniedz sevi kā Dievu, ir saradies tik daudz, ka cilvēki, kas tiešām labi pārzina Indijas kultūru, ir ļoti noraizējušies. Tāpēc man ir liels prieks redzēt A.C. Bhaktivēdantas Svāmī Prabhupādas darbus. Tie palīdzēs darīt galu nejēgu "guru" un "jogu" briesmīgajām krāpšanām un ļaus visiem saprast austrumu kultūras īsto būtību." Doktors Kailašs Vadžpeje, Mehiko Universitātes austrumpētniecības centra Indijas studiju direktors

"A.C. Bhaktivēdantas Svāmī Prabhupādas grāmatas ir ne vien brīnišķīgas, bet arī būtiskas mūsu laikam, kad mēs nācijas mērogā meklējam jaunus kultūras modeļus mūsu dzīvesveidam." L. Spredberijs, socioloģijas profesors Stefana F. Ostina Valsts universitātē

"Man ir liels gods un liels prieks iepazīties ar "The Bhaktivēdanta Book Trust" izdevumiem, kurus es

uzskatu par īpaši vērtīgiem mācību līdzekļiem mācību iestādēs un bibliotēkās. Seno klasisko darbu "Šrīmad-Bhāgavatam" es īpaši iesaku visiem Indijas filozofijas un kultūras studentiem un profesoriem. Dziļi izglītotais autors, Šrī Šrīmad A.C. Bhaktivēdanta Svāmī, ir pasaulslavens svētais un zinātnieks, kas pārzin Vēdu filozofiju un tās pielietošanu mūsdienu pasaulē. Viņš nodibināja vairāk nekā simts garīgu āšramu visās pasaules malās, lai būtu iespējams apgūt un attīstīt Vēdu zināšanas. Patiesībā neviens cits nav tā centies, lai visās pasaules valstīs veidotu Vēdu dzīvesveidu, sanātana-dharmu. Es esmu ļoti pateicīgs Svāmī Bhaktivēdantam par to, ka tieši tāda personība kā viņš izplata Bhāgavatamas vēstījumu par lielu svētību visai pasaulei." Dr. R. Kalija, Indijas bibliotēku savienības prezidents

"Svāmī Bhaktivēdanta ar angļu tulkojumiem un skaidrojumiem ir svētīgi pakalpojis Dieva bhaktām. Viņš parādīja, ka šo patiesību vispārējs pielietojums ir solītā svētība šajos izaicinājuma un apgaismības laikos. Patiesi, tie ir svēti un iedvesmas pilni darbi, kas veltīti visām dvēselēm, kuras cenšas atrast atbildes uz dzīves "kāpēc", "no kurienes" un "kurp"!" Dr. Džudīte M. Taiberga, Austrumu-rietumu kultūras centra (Losandželosa, Kalifornija) dibinātāja un vadītāja

"..Kā tiešam Čaitanjas pēctecības pārstāvim, autoram, saskaņā ar indiešu tradīciju, ir dots majestātiskais Viņa Dievišķās Žēlastības A.C. Bhaktivēdantas Svāmī Prabhupādas tituls. Svāmī Prabhupādas meistarība sanskritā ir pilnīga. Viņa skaidroto Bhagavad-gītu mēs lasām ar lielu interesi tāpēc, ka tā dod autoritatīvu interpretāciju saskaņā ar Čaitanjas tradīciju.. Šī kristiešu filozofa un indologa dotā atzinība ir patiess draudzības piedāvājums." Olivjērs Lakombī, Professeur Honoraire Parīzes Universitātē Sorbonnā, Parīzes Indijas civilizācijas institūta bijušais direktors

"Šrī Bhaktivēdantas Svāmī grāmatas es izlasīju rūpīgi, uzmanīgi un ar dziļu interesi. Es domāju, ka tās ir ārkārtīgi vērtīgas katram, kas interesējas par Indijas garīgo un kultūras mantojumu. Katrā grāmatas lappusē redzamas autora pārsteidzoši dziļās zināšanas par apskatīto jautājumu un viņa spēja skaidri izklāstīt grūti saprotamas idejas, pie tam šīs retās dotības piemīt cilvēkam, kas nelokāmi pārstāv vaišnavu filozofiju un šo mācību ir apguvis tik pilnīgi, ka ir sasniedzis augstāko garīgās apgaismības līmeni, kas ir dots tikai retām svētītām dvēselēm. Dr. H.B. Kulkarni, angļu literatūras un filozofijas profesors Jutas Valsts Universitātē Loganā, Jutā (ASV)

"Svāmīdžī darbs neabšaubāmi ir liels ieguldījums mūsdienu pasaules raižpilnās sabiedrības glābšanā." Dr. Souda L. Bhatts, Bostonas Universitātes Indijas valodu profesors, Bostona, Masačūsetsa (ASV)

I Kā apgūt zinātni par dvēseli

Kā saskatīt cilvēka dzīves mērķi

"Pašlaik akli vadītāji ved sabiedrību pa nepareizu ceļu, jo nezina cilvēka dzīves nolūku un mērķi – sevis apzināšanos un mūsu zaudēto attiecību atjaunošanu ar Dieva Augstāko Personību.. Krišnas apziņas kustība cenšas dot cilvēcei gaismu šajā svarīgajā jautājumā."

Šīs ļoti svarīgās Krišnas apziņas kustības mērķis ir glābt cilvēci no garīgas nāves. Pašlaik neapgaismoti vadītāji ved sabiedrību pa nepareizu ceļu Šeit slēpjas visa vaina. Krišnas apziņas kustība cenšas dot cilvēcei gaismu šajā svarīgajā jautājumā.

Saskaņā ar Vēdu civilizāciju, dzīves pilnība nozīmē apzināties savas attiecības ar Krišnu jeb Dievu. No Bhagavad-gītas, kuru par Vēdu zinību pamatu atzīst visas pārpasaulīgas zinātnes autoritātes, mēs uzzinām, ka Dieva neatņemamas daļiņas ir ne tikai cilvēki, bet visas dzīvās būtnes. Daļas ir paredzētas kalpošanai veselumam, tāpat kā kājas, rokas, pirksti un ausis ir domātas, lai kalpotu visam ķermenim. Mēs, dzīvās būtnes, esam neatņemamu Dieva daļiņas un mūsu pienākums ir kalpot Viņam.

Patiesībā mēs vienmēr kādam kalpojam – vai nu savai ģimenei, valstij vai sabiedrībai. Ja mums nav neviena, kam kalpot, tad par mūsu mīluli kļūst kaķis vai suns un mēs kalpojam tam. Viss minētais pierāda, ka mēs pēc savas dabas esam domāti kalpošanai, taču, pat kalpojot, cik vien labi iespējams, mēs tomēr neesam apmierināti. Un arī tas, kam mēs kalpojam, nav apmierināts. Materiālā līmenī sagrūst ikviena cerības. Tas notiek tādēļ, ka kalpošana ir virzīta aplami. Piemēram, ja mēs gribam kalpot kokam, tad jālaista tā saknes. Nav lielas jēgas liet ūdeni uz lapām un zariem, no tā ir maz labuma. Ja kalpojam Dieva Augstākajai Personībai, tad dabiski tiek apmierinātas visas Viņa neatņemamās daļiņas. Tāpēc viss, ko mēs darām labklājībai, visa kalpošana sabiedrībai, ģimenei un nācijai, notiek, kalpojot Dieva Augstākajai Personībai.

Ikviena cilvēka pienākums ir saprast savu dabisko stāvokli attiecībā pret Dievu un atbilstoši darboties. Ja tas ir iespējams, tad mūsu dzīve ir izdevusies. Taču dažkārt mēs uzvedamies izaicinoši un sakām, ka Dieva nav, vai ka mēs paši esam Dievs, vai pat sakām, ka mums vienalga, vai Dievs ir vai nav. Bet patiesībā šāda izaicinoša attieksme mūs neglābs. Dievs pastāv, un mēs varam redzēt viņu ik mirkli. Ja mēs atteiksimies redzēt Dievu savas dzīves laikā, tad Viņš nostāsies mūsu priekšā kā nežēlīga nāve. Ja mēs nevēlēsimies redzēt vienu Viņa iezīmi, tad redzēsim citu. Dieva Augstākajai Personībai ir dažādas iezīmes, jo Viņš ir visas kosmiskās izpausmes sākotnējā sakne. Vienā ziņā mēs pat nespējam aizbēgt no Viņa.

Krišnas apziņas kustība nav akls reliģisks fanātisms, tā nav arī kāda nesena iznireļa dumpošanās, tā ir autoritāšu atzīta, zinātniska pieeja jautājumam par mūsu mūžīgo nepieciešamību būt saistītiem ar Dieva Absolūto Personību, Visaugsto baudītāju. Krišnas apziņa apskata mūsu mūžīgās attiecības ar Viņu un mūsu pienākuma pildīšanu pret Viņu. Tādējādi Krišnas apziņa ļauj mums sasniegt dzīves augstāko pilnību, augstāko, kādu vien var sasniegt pašreizējā cilvēciskajā pastāvēšanas veidā.

Mums vienmēr jāatceras, ka dvēsele sasniedz cilvēka dzīvi pēc miljoniem gadu ilgas attīstības pārceļošanas ritenī. Tieši šajā dzīvības veidā iztikas jautājums risinās daudz vieglāk nekā zemākajos, dzīvnieku veidos. Ir cūkas, suņi, kamieļi, ēzeļi un daudzi citi, kuru iztikas vajadzības ir tikpat svarīgas kā mūsējās, taču šo un citu dzīvnieku iztikas jautājumi tiek atrisināti primitīvos apstākļos, kamēr cilvēkam dabas likumi dod visas iespējas ērti dzīvot.

Kāpēc cilvēkam ir dota iespēja dzīvot labāk nekā cūkai vai kādam citam dzīvniekam? Kāpēc augstam valdības ierēdnim ir daudz lielākas iespējas ērti dzīvot nekā parastam kalpotājam? Atbilde ir ļoti vienkārša: svarīgam ierēdnim ir jārisina daudz atbildīgāki jautājumi nekā parastam kalpotājam. Arī cilvēkiem jāpilda augstāki pienākumi nekā dzīvniekiem, kuri vienmēr ir aizņemti ar savu izsalkušo vēderu piepildīšanu. Un pēc dabas likumiem mūsdienu dzīvnieciskajā civilizācijā piepildīt vēderu kļūst aizvien grūtāk. Kad mēs aicinām kādu šo pulēto dzīvnieku uzsākt garīgu dzīvi, viņš atbild, ka vēlas strādāt, lai apmierinātu savu vēderu, un nav nekādas vajadzības jautāt par Dievu. Tomēr par spīti viņa vēlmei smagi strādāt, tas vienmēr var tikt atlaists no darba, un ir vēl arī daudzi citi dabas likumu radīti kavēkļi. Un tomēr viņš joprojām noliedz Dieva atzīšanas nepieciešamību.

Cilvēka mūžs mums dots ne tādēļ, lai mēs smagi strādātu kā cūkas vai suņi, bet gan tādēļ, lai sasniegtu dzīves augstāko pilnību. Ja nevēlēsimies šo pilnību, tad mums būs ļoti smagi jāstrādā, jo to liks dabas likumi. Kali jugas (pašreizējā laikmeta) beigās cilvēki maizes kripatas dēļ strādās smagi kā ēzeļi. Šī norise ir jau sākusies, un ar katru gadu būs jāstrādā arvien grūtāk un par mazākām algām. Taču cilvēki nav domāti smagam dzīvnieciskam darbam, un, ja cilvēks nepildīs savus cilvēka pienākums, tad dabas likumi liks viņam nonākt zemākos dzīvības veidos. Bhagavad-gīta skaidri apraksta, kā garīgā dvēsele saskaņā ar dabas likumiem piedzimst un saņem piemērotu ķermeni un jutekļus, ar ko materiālajā pasaulē baudīt matēriju.

Bhagavad-gītā arī teikts, ka tie, kas cenšas, bet nepabeidz ceļu pie Dieva, jeb, citiem vārdiem sakot, tie,

kas nav sasnieguši pilnību Krišnas apziņā, saņem iespēju piedzimt garīgi attīstītās ģimenēs vai pārtikušās tirgotāju ģimenēs. Ja pat neveiksmīgiem garīgā ceļa gājējiem tiek dota iespēja piedzimt tādās augstdzimušās ģimenēs, tad ko gan lai saka par tiem, kas patiesi sasnieguši nepieciešamos panākumus? Tāpēc cenšanās nonākt pie Dieva, pat, ja šo ceļu izdodas noiet tikai līdz pusei, noteikti dod labu dzimšanu nākamajā dzīvē. Gan garīgas, gan pārtikušas ģimenes ir svētīgas garīgajai attīstībai, jo abos gadījumos ir iespēja attīstīties tālāk no tās vietas, kas bija sasniegta iepriekšējā dzīvē. Garīgās apzināšanās ceļā gaisotne, ko rada laba ģimene, ir labvēlīga garīgo zinību attīstīšanai. Bhagavad-gīta šādiem veiksmīgiem, labā ģimenē dzimušiem cilvēkiem atgādina, ka tādu veiksmi ir devusi agrāk veiktā garīgā kalpošana. Diemžēl šo ģimeņu bērni, maijas (ilūzijas) maldināti, nemeklē padomu Bhagavad-gītā.

Piedzimšana pārtikušā ģimenē atrisina ēdiena sagādāšanas grūtības dzīves sākumā, un arī vēlāk cilvēks var dzīvot salīdzinoši vieglāk un ērtāk. Tādi apstākļi ir laba iespēja attīstīties garīgajā apziņā, taču diemžēl pašreizējā dzelzs laikmeta (mašīnu un mehānisko cilvēku laikmeta) ietekmē bagātnieku dēlus maldina jutekļu baudas un viņi aizmirst garīgas apgaismības labo iespēju. Tāpēc daba ar saviem likumiem aizdedzina šīs zelta mājas. Dēmoniskā Rāvanas laikā bija Lankas zelta pilsēta, kas tika sadedzināta pelnos. Lūk, tāds ir dabas likums.

Bhagavad-gīta ir pārpasaulīgās Krišnas apziņas zinātnes sākuma grāmata, un atbildīgo valsts galvu pienākums ir plānot savu ekonomiku un visu citu, smeļot zināšanas no Bhagavad-gītas. Mēs neesam nākuši, lai risinātu ekonomiskos jautājumus, stāvot uz ļodzīga pamata; gluži pretēji – mēs esam nākuši, lai risinātu dzīves būtiskākās problēmes, kuras rada dabas likumi. Kamēr nav garīgas kustības, tikmēr civilizācija ir statiska. Dvēsele kustina ķermeni, un dzīvs ķermenis kustina pasauli. Mēs rūpējamies par ķermeni, bet nekā nezinām par garu, kas kustina ķermeni. Bez gara ķermenis ir nekustīgs, beigts. Cilvēka ķermenis ir brīnišķīgs līdzeklis mūžīgās dzīves sasniegšanai. Tā ir reti iegūstama, ļoti nozīmīga laiva, ar kuru šķērsot materiālo pastāvēšanu, šo neziņas okeānu. Šajā laivā ir prasmīgs stūrmanis, garīgais skolotājs. Ar dievišķo žēlastību laivu dzen labvēlīgs ceļavējš. Kurš gan neizmantos izdevību šķērsot neziņas okeānu, ja dotas visas šīs iespējas? Ja cilvēks neizmanto šo iespēju, viņš ir vienkārši pašnāvnieks.

Protams, vilciena pirmās klases vagons ir ļoti ērts, bet, ja vilciens neved uz mērķi, tad kāds labums no kondicionētā gaisa kupejā? Mūsdienu civilizācija pārāk daudz rūpējas par materiālā ķermeņa ērtībām. Bet neviens nekā nezina par īsto dzīves mērķi – atgriešanos atpakaļ pie Dieva. Aplami ir tikai sēdēt ērtā kupejā un neskatīties, vai mēs braucam uz īsto mērķi. Galu galā nav jēgas materiālo ķermeni padarīt ērtu, ja tas notiek uz dzīves pirmās nepieciešamības aizmiršanas rēķina. Dzīves pirmā nepieciešamība ir atgūt savu zaudēto garīgo "es". Cilvēka dzīves laiva ir izveidota tā, ka tai jāvirzās pretī garīgam mērķim. Diemžēl šis ķermenis ir noenkurojies pie laicīgās apziņas ar piecām stiprām ķēdēm. Tās ir (1) pieķeršanās materiālajam ķermenim garīgas tumsonības dēļ, (2) pieķeršanās radiniekiem ķermenisku attiecību dēļ, (3) pieķeršanās dzimšanas vietai un materiālajiem īpašumiem, piemēram, mājai, mēbelēm, nekustamajiem un citiem īpašumiem, darījumu dokumentiem u.c., (4) pieķeršanās materiālajai zinātnei, kura vienmēr paliek mīklaina, jo tai trūkst garīgās gaismas un (5) pieķeršanās reliģijas formām un svētiem rituāliem bez zināšanām par Dieva Personību vai Viņa bhaktam, kas padara tos svētus. Šīs pieķeršanās, kas noenkuro cilvēciskā ķermeņa laivu, ir sīki izskaidrotas Bhagavad-gītas piecpadsmitajā nodaļā. Tās tiek salīdzinātas ar dziļi iesakņojušos banjankoku, kas tur pie zemes ar aizvien augošu spēku. Tik stipru banjankoku izraut ir ļoti grūti, taču Dievs Kungs iesaka darīt tā: "Šī koka īsto apveidu nevar uztvert, esot šajā pasaulē. Neviens nespēj saprast, kur tas beidzas, kur tas sākas un kur ir tā pamats. Ar lielu noteiktību, lietojot atsacīšanās ieroci, šis koks tomēr ir jānocērt. To darot, jāsameklē vieta, uz kuru reiz aizejot, nav vairs atgriešanās, un tur sevi jāuztic Dieva Augstākajai Personībai, no kuras viss ir sācies un kurā viss mājo kopš

neatminamiem laikiem." (Bg. 15.3.-4.)

Ne zinātnieki, ne prātotāji filozofi nav nonākuši ne pie galīga secinājuma par kosmisko stāvokli. Viss viņu paveiktais ir dažādas teorijas par to. Daži saka, ka materiālā pasaule ir reāla, citi saka, ka tā ir sapnis, bet vēl citi – ka tā pastāv vienmēr. Pasaulīgajiem zinātniekiem ir daudz viedokļu, bet neviens nav atklājis kosmosa sākumu vai tā robežas. Neviens nevar pateikt, kad tas sācies un kā tas peld izplatījumā. Teorētiski viņi izvirza dažādus likumus, piemēram, gravitācijas likumu, bet īstenībā nespēj to praktiski izmantot. Tā kā viņiem trūkst īstenu zināšanu par patiesību, ikviens grib izvirzīt tikai savu teoriju, jo vēlas iegūt slavu, bet īstenībā materiālā pasaule ir ciešanu pilna, un neviens nevar šīs ciešanas uzvarēt, tikai attīstot kaut kādas teorijas par doto jautājumu. Dieva Personība, kurš pilnībā apzinās visu, ko radījis, saka mums, ka vēlme izkļūt no šīs ciešanu pilnās pastāvēšanas atbilst mūsu pašām galvenajām interesēm. Mums jāatsakās no visa materiālā. Lai vislabāk izmantotu šo slikto darījumu, mums vajag simtprocentīgi garīgot materiālo pastāvēšanu. Dzelzs nav uguns, bet to var pārvērst ugunī, nepārtraukti turot dzelzi tajā. Līdzīgi nepieķeršanos materiālajām nodarbībām veicina garīgas nodarbības, bet ne materiāls kūtrums. Materiālais kūtrums ir materiālās darbības negatīvā puse, bet garīga darbība nav materiālās darbības noliegums, tā ir mūsu īstās dzīves iedarbinātāja. Mums jākāro sameklēt mūsu mūžīgo dzīvi jeb garīgo pastāvēšanu Brahmanā. Absolūtā. Brahmana mūžīgā valstība Bhagavad-gītā aprakstīta kā tā mūžīgā valsts, no kuras neviens neatgriežas. Tā ir Dieva valstība.

Mūsu tagadējās materiālās dzīves sākumam nevar izsekot, un nav arī nepieciešams zināt, kā mūs saistījusi materiālā pastāvēšana. Jāapmierinās ar sapratni, ka tā vai citādi šī materiālā dzīve turpinās kopš neatminamiem laikiem, un tagad mūsu pienākums ir uzticēt sevi Visaugstajam Kungam, kurš ir visu cēloņu pirmcēlonis. Sākuma īpašības, kas nepieciešamas, lai atgrieztos pie Dieva, ir dotas Bhagavad-gītā (15.5.): "Kas ir brīvs no viltus lepnuma, maldiem, un viltus sabiedrības, kas izprot mūžīgo, ir ticis galā materiālo iekāri, kas brīvs no laimes un ciešanu pretstatiem un zina, kā uzticēt sevi Visaugstākajai Personai, tas sasniedz mūžīgo valstību."

Kas ir pārliecināts, ka viņš ir garīgs, kas ir brīvs no materiālā uzskata par pastāvošo, kas ir brīvs no maldiem un pacēlies pāri materiālās dabas īpašībām, kas vienmēr apgūst garīgās zināšanas un ir pilnīgi pārtraucis jutekļu baudas, tas var atgriezties pie Dieva. Tādu cilvēku sauc par *amūḍha*, pretstatā *mūḍha*, muļķim un tumsonim, jo viņš ir atbrīvots no laimes un ciešanu pretstatiem.

Un kāda ir Dieva valstības daba? Tā ir aprakstīta Bhagavad-gītā (15.6.): "Šo Manu mājvietu neapgaismo ne saule, ne mēness, ne mākslīgs apgaismojums. Kas to sasniedz, tas nekad neatgriežas materiālajā pasaulē."

Ikkatra vieta radītajā pasaulē atrodas Dieva valstībā, jo Dievs Kungs ir augstākais visu planētu īpašnieks, taču ir arī Dieva Kunga paša mājvieta, kas pilnīgi atšķiras no Visuma, kurā mēs dzīvojam tagad. Šo mājvietu sauc *paramam*, augstākā mājvieta. Uz Zemes ir valstis, kurās dzīves līmenis ir augsts, un valstis, kurās dzīves līmenis ir zems. Visumā arī ir neskaitāmi daudz citu planētu, dažas no tām ir augstākas, un dažas – zemākas. Jebkurā gadījumā visām ārējās enerģijas, materiālās dabas varā esošajām planētām to pastāvēšanai ir nepieciešami saules stari vai uguns gaisma, jo materiālais Visums ir tumsas vieta. Taču pāri tam stāv garīgā valstība, par kuru teikts, ka tā darbojas Dieva augstākās dabas vadībā. Lūk, kā šo valstību apraksta Upanišādas: "Tur nevajag ne sauli, ne mēnesi, ne zvaigznes, šo valstību neapgaismo ne mākslīga gaisma, ne arī kāda uguns. Visus materiālos Visumus apgaismo garīgās gaismas atspulgs, un tā kā augstākā daba vienmēr pati spīd, mēs varam redzēt gaismas kvēlošanu pat visdziļākajā nakts melnumā." Hari-vamšā Pats Visaugstais Kungs garīgo dabu izskaidro šādi: "Kvēlojošais bezpersoniskā Brahmana (Bezpersoniskā Absolūta) mirdzums apgaismo visu pastāvošo – gan garīgo, gan materiālo. Bet, Bhārata, tev jāsaprot, ka šī Brahmana gaisma ir mana

ķermeņa mirdzums." Šis secinājums ir apstiprināts arī Brahma-samhitā. Nevajag domāt, ka šo valstību mēs varam sasniegt ar materiāliem līdzekļiem, piemēram, kosmiskajiem kuģiem, bet mums droši jāzina, ka tas, kas spēj sasniegt Krišnas garīgo mājvietu, var vienmēr baudīt mūžīgu, garīgu svētlaimi. Mēs esam dzīvās būtnes, kuras maldās, un mūsu esamībai ir divas daļas. Vienu sauc par materiālo esamību, kas ir pilna dzimšanas, nāves, vecuma, slimību un ciešanu, bet otru sauc par garīgo esamību, kurā vienmēr ir garīga mūžības, svētlaimes un zināšanu dzīve. Materiālajā esamībā pār mums valda materiāls priekšstats par ķermeni un prātu, bet garīgajā esamībā mēs vienmēr baudām laimīgu, pārpasaulīgu saskarsmi ar Dieva Personību. Garīgajā esamībā Dievs Kungs mums nekad nezūd.

Krišnas apziņas kustība cenšas atnest garīgo esamību visai cilvēcei. Pašreizējā, materiālajā apziņā mēs esam pieķērušies jutekliskam, materiālam dzīves uzskatam, bet garīgā kalpošana Krišnam jeb Krišnas apziņa no šī uzskata var atbrīvot vienā mirklī. Pieņemot garīgās kalpošanas noteikumus, mēs varam pacelties pāri materiāliem dzīves uzskatiem un atbrīvoties no skaidrības, kaislību un tumsības īpašībām pat tad, ja esam dziļi iegrimuši dažādās materiālās darbībās. Ikviens, kas iegrimis materiālās darīšanās, no žurnāla "Back to Godhead" un citas Krišnas apziņas literatūras var gūt vislielāko svētību. Šī literatūra palīdz visiem cilvēkiem nocirst nepārvaramā materiālās esamības banjankoka saknes. Šo literatūru ir atzinušas autoritātes, un tā var iemācīt mums atteikties no visa, kas saistīts ar materiālo dzīves uzskatu, un visā atrast garīgu nektāru. Tādu līmeni var sasniegt tikai un vienīgi ar garīgo kalpošanu. Tā kalpojot tūlīt var iegūt atbrīvi (*mukti*) jau šajā dzīvē. Materiālisma krāsas ir skārušas lielāko daļu garīgo centienu, bet tīra garīgā kalpošana ir pāri visiem materiāliem sārņiem. Tiem, kas vēlas atgriezties pie Dieva, nevajag nekā cita, kā tikai pieņemt šīs Krišnas apziņas kustības principus un vērst savu apziņu uz Visaugstā Kunga, Dieva Personības Krišnas lotospēdām.

Jūsu sākotnējā apziņa ir Krišnas apziņa

"Jūsu sākotnējā apziņa ir Krišnas apziņa," Šrīla Prabhupāda saka korespondentei Sendijai Niksonei Filadelfijā 1975. gada jūlijā. "Tagad jūsu apziņu klāj tik daudz sārņu. Jums tie jānotīra, un tad pavērsies Krišnas apziņa. Mūsu apziņa ir kā ūdens. Ūdens ir skaidrs un caurspīdīgs, taču dažreiz tas saduļķojas. Ja jūs nofiltrējat duļķes, tad ūdens atkal kļūst skaidrs un caurspīdīgs kā sākumā."

Ms. Niksone: Vispirms jautāšu par pašu pamatu. Kas ir Krišnas apziņa?

Šrīla Prabhupāda: "Krišna" nozīmē Dievs. Mēs ar Viņu esam cieši saistīti, jo Viņš ir mūsu sākotnējais tēvs. Taču šo saikni mēs esam aizmirsuši. Kad uzdodam jautājumus: "Kāda ir mana saistība ar Dievu? Kas ir manas dzīves mērķis?" tad var teikt, ka mēs apzināmies Krišnu.

Ms. Niksone: Kā sekotājā attīstās Krišnas apziņa?

Šrīla Prabhupāda: Krišnas apziņa jau ir mūsos, ikvienas sirds pašā dziļumā. Bet savas materiāli saistītās dzīves dēļ mēs to esam aizmirsuši. Harē Krišna mahāmantras – Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē – daudzināšana atjauno Krišnas apziņu, kas mums jau ir. Piemēram, vēl pirms dažiem mēnešiem šie Amerikas un Eiropas puiši un meitenes nekā nezināja par Krišnu, bet vakar mēs redzējām, kā viņi dziedāja Harē Krišna un ekstāzē dejoja visu Ratha-jātras gājiena laiku (Ratha-jātra ir ikgadēji svētki, ko rīko Krišnas apziņas kustība un kas notiek daudzās pilsētās). Vai jūs domājat, ka tas ir mākslīgi? Nē. Mākslīgi nav iespējams stundām ilgi kopīgi dziedāt un dejot. Ejot pa īstenu ceļu, viņi patiešām ir atmodinājuši savu Krišnas apziņu. Tas ir izskaidrots Čaitanja-čaritāmritā (Madhja 22.107.):

nitya-siddha kṛṣṇa-prema 'sādhya' kabhu naya
śravaṇādi-śuddha-citte karaye udaya

Krišnas apziņa dus ikviena sirdī un, satiekoties ar bhaktām, tā atmostas. Krišnas apziņa nav mākslīga.

Kā jaunas meitenes sabiedrībā jauneklī pamostas pieķeršanās viņai, tā cilvēkā, kas Krišnas bhaktu sabiedrībā klausās par Krišnu, pamostas viņā dusošā Krišnas apziņa.

Ms. Niksone: Ar ko atšķiras Krišnas apziņa no Kristus apziņas?

Šrīla Prabhupāda: Kristus apziņa ir arī Krišnas apziņa, taču cilvēki pašlaik neseko kristietības likumiem un ierobežojumiem – Jēzus Kristus baušļiem –, tāpēc viņi nenonāk līdz Dieva apziņas līmenim.

Ms. Niksone: Ar ko Krišnas apziņa izceļas starp citām reliģijām?

Šrīla Prabhupāda: Vispirms, reliģija nozīmē zināt Dievu un mīlēt Viņu. Lūk, tā ir reliģija! Mūsdienās to nemāca, tāpēc neviens nezina Dievu, nemaz jau nerunājo par mīlestību uz Viņu. Cilvēkiem pietiek ar baznīcas apmeklēšanu un lūgšanu: "Mūsu dienišķo maizi dod mums, Dievs!" un viņi ir apmierināti. Šrīmad-Bhāgavatamā tā ir nosaukta par krāpšanas reliģiju, jo mērķis ir nevis Dieva iepazīšana un iemīlēšana, bet gan paša labums. Citiem vārdiem sakot, ja es aicinu sekot kādai reliģijai, bet nezinu, kas ir Dievs un kā Viņu mīlēt, tad reliģijas vārdā es nodarbojos ar krāpšanu. Kas attiecas uz kristietību, tad tajā ir dotas plašas iespējas saprast Dievu, tikai neviens tās neizmanto. Piemēram, Bībelē ir bauslis "Tev nebūs nokaut," bet kristieši ir uzcēluši pasaulē labākās lopkautuves. Kā gan viņi var iegūt Dieva apziņu, ja tie neseko Kunga Jēzus Kristus baušļiem. Un tas notiek ne tikai kristietībā, bet ikkatrā reliģijā. Nosaukums "hindu", "musulmanis" vai "kristietis" ir tikai zīmogs. Neviens nezina Dievu un to, kā Viņu mīlēt.

Ms. Niksone: Kā var atšķirt īstenu garīgo skolotāju no viltus skolotāja?

Šrīla Prabhupāda: Ikviens, kas māca, kā iepazīt Dievu un kā Viņu iemīlēt, ir garīgais skolotājs. Dažreiz blēži un nelieši maldina cilvēkus. Viņi apgalvo: "Es esmu Dievs," un cilvēki, kuri nezina, kas ir Dievs, viņiem notic. Lai saprastu, kas ir Dievs un kā viņu mīlēt, ir nopietni jāmācās. Citādi jūs tikai veltīgi izšķiedīsit savu laiku. Tātad no citiem mēs atšķiramies ar to, ka esam vienīgā kustība, kas var patiesībā iemācīt, kā iepazīt Dievu un kā Viņu mīlēt. Mēs sniedzam Krišnas, Dieva Augstākās Personības iepazīšanas zinātni, īstenojot dzīvē Bhagavad-gītas un Šrīmad-Bhāgavatamas mācības. Un tās māca, ka mūsu vienīgais uzdevums ir mīlēt Dievu. Mums nav jāprasa no Dieva tas, kas mums nepieciešams. Dievs nepieciešamo dod ikvienam – arī tiem, kam nav reliģijas. Piemēram, kaķiem un suņiem nav reliģijas, un tomēr Krišna apgādā viņus ar dzīvei nepieciešamo. Kādēļ tad mums jāapgrūtina Krišnu ar mūsu lūgšanām pēc dienišķās maizes? Viņš jau to dod. Īsta reliģija nozīmē mācīties, kā iemīlēt Viņu. Šrīmad-Bhāgavatamā (1.2.6.) teikts:

sa vai puṁsāṁ paro dharmo
yato bhaktir adhokṣaje
ahaituky apratihatā
yayātmā suprasīdati

Vislabākā reliģija māca, kā mīlēt Dievu bez jebkāda savtīguma. Ja es kalpoju Dievam kāda labuma dēļ, tad tas ir darījums, nevis mīlestība. Īsta Dieva mīlestība ir *ahaituky apratihatā*: to nevar apturēt nekas materiāls. Tā ir neatkarīga no apstākļiem. Kas patiesi vēlas mīlēt Dievu, tam nav kavēkļu. Mīlēt Dievu var nabags un bagāts, jauns un vecs, melns un balts.

Ms. Niksone: Vai visi ceļi ved uz vienu mērķi?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Ir četras cilvēku kārtas – karmī, gjānī, jogi un bhaktas – un katrs sasniedz savu mērķi. Karmī strādā materiāla labuma dēļ. Piemēram, pilsētā daudzi cilvēki strādā dienu un nakti, un viņu mērķis ir nopelnīt naudu. Tātad tie ir cilvēki, kas strādā darba augļu dēļ, jeb karmī. Gjānī ir cilvēks, kurš domā: "Kāpēc es tik sūri grūti strādāju? Putni, bites, ziloņi un citi radījumi nestrādā, bet tomēr ēd. Kāpēc tad man bez jēgas tik smagi jāstrādā? Labāk risināšu dzīves jautājumus – dzimšanas,

nāves, vecuma, slimību jautājumus." Gjānī cenšas kļūt nemirstīgi. Viņi domā, ka, saplūstot ar Dieva esamību, viņi atbrīvosies no dzimšanas, nāves, vecuma un slimības.

Un jogi cenšas iegūt mistiskās spējas, lai varētu rādīt brīnumus. Piemēram, jogs var kļūt ļoti mazs, ja jūs viņu ieliksit aizslēgtā istabā, viņš izlīdīs ārā pa vismazāko caurumiņu. Parādot tādu burvestību, jogs tūdaļ visu acīs kļūst par ārkārtīgi apbrīnojamu cilvēku. Taču mūsdienu jogi rāda vairs tikai vingrojumus – viņiem nav īstu spēju. Tomēr īstam jogam ir spēki, un tie ir nevis garīgi, bet gan materiāli. Tātad jogs vēlas mistiskās spējas, gjānī vēlas atbrīvi no dzīves ciešanām un karmī vēlas materiālus labumus. Bet bhakta – cilvēks, kas kalpo Dievam ar sirdi un dvēseli – sev nevēlas neko. Viņš grib tikai ar mīlestību kalpot Dievam tā, kā māte kalpo bērnam. Mātes kalpošanā bērnam nav runas par kaut kāda labuma iegūšanu. Viņa par to rūpējas aiz tīras pieķeršanās un mīlestības.

Kad jūs nonākat līdz šai Dieva mīlestības pakāpei, tad tā ir pilnība. Ne karmī, ne gjānī, ne jogi nevar zināt Dievu – to var tikai bhaktas. Krišna Bhagavad-gītā (18.55.) saka: *bhaktyā mām abhijānāti*. "Tikai ar bhakti ir iespējams izprast Dievu." Krišna nekad nav teicis, ka viņu varētu izprast citādi. Nē. Tikai ar bhakti. Ja gribat izzināt Dievu un mīlēt Viņu, tad jums jāpieņem bhakti ceļš. Nekāds cits ceļš jums nevarēs līdzēt.

Ms. Niksone: Kādas izmaiņas ar cilvēku notiek šajā ceļā?

Šrīla Prabhupāda: Nekādas izmaiņas – jūsu sākotnējā apziņa ir Krišnas apziņa. Tagad jūsu apziņu klāj tik daudz sārņu. Jums tie jānotīra, un tad pavērsies Krišnas apziņa. Mūsu apziņa ir kā ūdens. Ūdens ir skaidrs un caurspīdīgs, taču dažreiz tas saduļķojas. Ja jūs atfiltrējat duļķes, tad ūdens atkal kļūst skaidrs un caurspīdīgs kā sākumā.

Ms. Niksone: Vai cilvēks, kurš ieguvis Krišnas apziņu, arī sabiedrībā var darboties labāk?

Šrīla Prabhupāda: Jā, jūs redzat, ka mani mācekļi nav dzērāji un gaļas ēdāji, arī fizioloģiski viņi ir ļoti tīri – smagas slimības viņiem neuzbrūk. Patiesībā atteikšanās no gaļas ēšanas nemaz nav Krišnas apziņas jautājums, tas ir civilizēta cilvēka dzīves jautājums. Dievs cilvēkiem ir devis tik daudz kā ēdama – brīnišķīgus augļus, dārzeņus, graudus un lielisku pienu. No piena var gatavot simtiem barojošu ēdienu, bet neviens nezina šo mākslu. Gluži otrādi – cilvēki uztur lielas lopkautuves un ēd gaļu. Viņi nav pat civilizēti. Ja cilvēks ir necivilizēts, viņš nokauj nabaga dzīvniekus un apēd tos.

Civilizēts cilvēks zina barojošu piena ēdienu pagatavošanas mākslu. Piemēram, mūsu Jaunvrindāvanas lauku kopienā Rietumvirdžīnijā mēs gatavojam simtiem lielisku piena ēdienu. Visi, kas atnāk, ir pārsteigti, ka no piena var pagatavot tik jaukus ēdienus. Govs asinis ir ļoti barojošas, taču civilizēti cilvēki tās izmanto piena veidā. Piens nav nekas cits kā pārveidotas govs asinis. No piena var iegūt daudz ko – jogurtu, biezpienu, ghī (attīrītu sviestu) un tā tālāk – un sagatavojot šos piena produktus ar graudaugiem, augļiem un dārzeņiem, var gatavot simtiem ēdienu. Tāda ir civilizēta dzīve – nevis tieša dzīvnieku nogalināšana un viņu miesas ēšana. Govs ne pie kā nav vainīga, tā tikai ēd zāli, ko devis Dievs, un dod pienu, no kura jūs varat pārtikt. Vai jūs domājat, ka pārgriezt govij rīkli un ēst viņas miesu ir civilizēta cilvēka cienīgi?

Ms. Niksone: Nē, es jums simtprocentīgi piekrītu... Es ļoti gribu zināt vienu lietu: vai Vēdas var saprast arī simboliski, ne tikai burtiski?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Tās ir jāpieņem tādas, kādas tās ir, nevis simboliski. Tāpēc mēs esam devuši "Bhagavad-gītu kāda tā ir".

Ms. Niksone: Vai jūs cenšaties rietumos atjaunot senās Indijas kastas? Gītā ir minētas kastas...

Šrīla Prabhupāda: Kurā vietā Bhagavad-gītā ir minētas kastas? Krišna saka, *cātur-varṇyaṁ mayā sṛṣṭaṁ guṇa-karma-vibhāgaśaḥ*: "Es sadalīju cilvēkus atkarībā no viņu īpašībām un darba četrās daļās." (Bg. 4.13.)

Piemēram, padomājiet par to: sabiedrībā ir inženieri un mediķi. Vai jūs teiksit, ka viņi pieder dažādām kastām – viena ir inženieru kasta, un otra ir mediķu kasta? Nē. Ja cilvēks ir izglītojies medicīnas skolā, tad viņš ir mediķis, un ja kādam citam ir inženiera diploms, tad viņš ir inženieris. Gluži tāpat Bhagavad-gīta sadala sabiedrību četrās kārtās: augsti saprātīgo cilvēku kārtā, vadītāju kārtā, ražotāju kārtā un parastajos strādniekos. Šis iedalījums ir dabisks. Piemēram, vienas kārtas cilvēki ir ļoti saprātīgi. Bet, lai viņi patiešām iegūtu Bhagavad-gītā aprakstīto augstākā līmeņa cilvēku īpašības, tie ir jāapmāca, tāpat kā gudram zēnam, lai kļūtu par labu ārstu, jāmācās augstskolā. Tādēļ Krišnas apziņas kustībā saprātīgajiem cilvēkiem mēs mācām, kā savaldīt prātu, kā savaldīt jutekļus, kā kļūt patiesīgiem, kā kļūt iekšēji un ārēji tīriem, kā kļūt gudriem, kā pielietot zināšanas praktiskajā dzīvē un kā apzināties Dievu. Visiem šiem jauniešiem (norāda uz sēdošajiem mācekļiem) ir lielisks saprāts, un tagad mēs mācām to pareizi pielietot.

Mēs neieviešam kastu iekārtu, kurā katrs nelietis, kas dzimis brāhmanu ģimenē, tūlīt kļūst par brāhmanu. Viņš rīkosies kā piektās kārtas cilvēks, bet tiks uzskatīts par pirmās kārtas cilvēku tāpēc vien, ka ir dzimis brāhmanu ģimenē. Mēs to neatzīstam. Par pirmās kārtas cilvēku mēs uzskatām to, kurš ir apmācīts par brāhmanu. Nav svarīgi, vai viņš ir indietis, eiropietis vai amerikānis, zemu dzimis vai augstu dzimis – tas nav svarīgi. Ikvienam saprātīgam cilvēkam var iemācīt rīkoties kā augstākās kārtas cilvēkam. Mēs gribam apgāzt muļķīgo iedomu, ka mēs saviem mācekļiem uzspiežam Indijas kastu iedalījumu. Mēs vienkārši atrodam cilvēkus, kuriem ir pirmās kārtas saprāts un mācām viņiem kļūt visādā ziņā pirmšķirīgiem.

Ms. Niksone: Ko jūs domājat par sieviešu līdztiesību?

Šrīla Prabhupāda: Tā dēvētās vienādās sieviešu tiesības nozīmē, ka vīrieši apkrāpj sievietes. Pieņemsim, ka sieviete satiek vīrieti, viņi iemīl viens otru, viņiem ir dzimumsakari, sieviete kļūst grūta, un vīrietis viņu atstāj. Sievietei ir jāgādā par bērnu un jālūdz valdībai žēlastības dāvanas, vai arī jāizdara aborts un jānogalina bērns. Lūk, kāda ir sievietes neatkarība. Indijā sieviete var būt ļoti nabadzīga, tomēr par viņu rūpējas vīrs, kurš ir atbildīgs par viņu. Kad sieviete kļūst grūta, tad viņa nav spiesta nogalināt bērnu vai uzturēt viņu ar ubagošanu. Kas tad ir īsta neatkarība – vai tā, kad par sievieti gādā vīrs, vai arī tā, kad ikviens var viņu baudīt?

Ms. Niksone: Un kā ir garīgajā dzīvē – vai arī sieviete spēj sasniegt Krišnas apziņu?

Šrīla Prabhupāda: Mēs nešķirojam cilvēkus pēc dzimuma. Mēs dodam Krišnas apziņu vienādi gan vīriešiem, gan sievietēm. Mēs laipni aicinām sievietes, vīriešus, nabadzīgos, bagātos – visus. Bhagavad-gītā (5.18.) Krišna saka:

vidyā-vinaya-sampanne
brāhmaṇe ga vi hastini
śuni caiva śvapāke ca
paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ

"Pazemīgs gudrais ar īsteno zināšanu tikumu vienādi raugās uz mācīto un lēnprātīgo brāhmanu, uz govi, ziloni, suni un suņu ēdāju."

Ms. Niksone: Lūdzu, paskaidrojiet, ko nozīmē Harē Krišna mantra.

Šrīla Prabhupāda: Tas ir ļoti vienkārši. "Harē" nozīmē "Dieva Kunga enerģija" un "Krišna" nozīmē "Kungs Krišna". Materiālajā pasaulē ir vīrišķais un sievišķais. Gluži tāpat Dievs ir vīrišķais pirmsākums (puruša), un Viņa enerģija (prakriti) ir sievišķais pirmsākums. Tātad, atkārtojot Harē Krišna, mēs sakām: "Kungs Krišna, Krišnas enerģija, esiet tik labi un ļaujiet man kalpot Jums."

Ms. Niksone: Vai jūs nevarētu kaut nedaudz pastāstīt par savu dzīvi un par to, kā uzzinājāt, ka esat Krišnas apziņas kustības garīgais skolotājs?

Šrīla Prabhupāda: Mana dzīve ir vienkārša. Es biju ģimenes cilvēks, man bija sieva un bērni – tagad man ir mazbērni –, kad mans garīgais skolotājs lika man doties uz rietumu valstīm un sludināt Krišnas apziņas mācību. Pēc sava skolotāja gribas es visu atstāju, un tagad es cenšos izpildīt viņa gribu un Krišnas gribu.

Ms. Niksone: Cik jums bija gadu, kad viņš lika jums doties uz rietumiem?

Šrīla Prabhupāda: Skolotājs man lika sludināt Krišnas apziņu rietumos jau pirmajā mūsu tikšanās reizē. Toreiz man bija divdesmit pieci gadi, es biju precēts cilvēks ar diviem bērniem. Cik varēdams, es centos izpildīt viņa gribu un 1944. gadā, kad es vēl biju ģimenes cilvēks, sāku izdot žurnālu "Back to Godhead". 1959. gadā, kad aizgāju no ģimenes dzīves, sāku rakstīt grāmatas un 1965. gadā es atbraucu uz Savienotajām Valstīm.

Ms. Niksone: Jūs teicāt, ka neesat Dievs, bet man kā cilvēkam no malas tomēr liekas, ka bhaktas pret jums izturas kā pret Dievu.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tas ir viņu pienākums. Garīgais skolotājs izpilda Dieva gribu, tāpēc viņš jāciena tāpat kā Dievs. Arī valdības ierēdnis jāciena tāpat kā valdība, jo viņš izpilda valdības rīkojumus. Pat ja pie mums atnāk parasts policists, viņš ir jāciena, jo viņš ir valdības pārstāvis. Taču tas nenozīmē, ka viņš ir valdība. *Sākṣād-dharitvena samasta-śāstrair uktas tathā bhāvyata eva sadbhiḥ*: "Garīgais skolotājs ir jāgodā tāpat kā Visaugstais Kungs, jo viņš ir Kunga vistuvākais kalps. To atzīst visi svētie raksti, un tam seko visas autoritātes."

Ms. Niksone: Mani pārsteidz arī tas, ka bhaktas jums sagādā tik daudz brīnišķīgu materiālu lietu. Piemēram, no lidostas jūs aizbraucāt brīnišķīgā modernā automobilī. Es par to brīnos, jo...

Šrīla Prabhupāda: Tas māca mācekļiem izturēties pret garīgo skolotāju kā pret Dievu. Ja jūs cienāt valdības pārstāvi tāpat kā valdību, tad viņš ir jāuzņem ar godu. Ja jūs cienāt garīgo skolotāju tāpat kā Dievu, tad jūs piedāvāsit viņam to, ko būtu piedāvājuši Dievam. Dievs brauc zelta karietē. Ja mācekļi piedāvā garīgam skolotājam parastu automobili, tad tas var būt nepietiekami, jo pret garīgo skolotāju jāizturas kā pret Dievu. Ja pie jums ciemos atnāks Dievs, vai jūs sagādāsit Viņam parastu automobili vai zelta karieti?

Ms. Niksone: Cilvēkam no malas viens no grūtākajiem jautājumiem Krišnas apziņā ir pieņemt Dievību templī – kādā veidā tā pārstāv Krišnu? Kaut nedaudz pastāstiet par to.

Šrīla Prabhupāda: Labi. Pašlaik, kad jūs vēl neesat iemācījušies saskatīt Krišnu, Viņš ir tik labs un atnāk pie jums tā, lai jūs spētu Viņu ieraudzīt. Jūs spējat redzēt koku vai akmeni, bet jūs nespējat redzēt garīgo. Pieņemsim, ka jūsu tēvs ir ielikts slimnīcā un nomirst. Jūs stāvat pie viņa gultas un raudat: "Mans tēvs nu ir aizgājis." Bet kāpēc jūs sakāt, ka viņš ir aizgājis? Kas tad īsti ir aizgājis?

Ms. Niksone: Patiešām. Aizgājis ir viņa gars.

Šrīla Prabhupāda: Bet jūs redzējāt šo garu?

Ms. Niksone: Nē.

Šrīla Prabhupāda: Tātad jūs nespējat saskatīt garu, bet Dievs ir Visaugstākais Gars. Patiesībā Viņš ir viss – gan gars, gan matērija – bet jūs nespējat redzēt Viņu Viņa garīgajā būtībā. Tāpēc Viņš ir tik labs pret jums un Savā bezgalīgajā žēlastībā atnāk kā koka vai akmens Dievība, lai jūs spētu Viņu ieraudzīt.

Ms. Niksone: Es jums ļoti pateicos.

Šrīla Prabhupāda: Harē Krišna!

Tikai Dieva zināšana ir īsta attīstība

"Krišnas apziņas kustības mērķis ir Dieva vārda, Dieva godības, Dieva darbības, Dieva skaistuma un Dieva mīlestības izplatīšana.. Krišnas apziņas kustība domāta, lai cilvēku sabiedrībai dotu pilnīgas zināšanas."

Dāmas un kungi! Es jums ļoti pateicos par to, ka jūs piedalāties Krišnas apziņas kustībā. 1966. gadā, kad Ņujorkā tika reģistrēta biedrība, kāds draugs to ierosināja nosaukt par Dieva apziņas biedrību. Viņš domāja, ka vārds Krišna ir sektantisks. Arī vārdnīcā teikts, ka Krišna ir hindu dieva vārds. Taču patiesībā, ja Dievu var nosaukt kādā vārdā, tad šis vārds ir "Krišna".

Īstenībā Dievam nav kāda noteikta vārda. Sakot, ka Viņam nav vārda, mēs domājam, ka neviens nezina visus Viņa daudzos vārdus. Dievs ir bezgalīgs, tāpēc arī Viņa vārdu skaitam jābūt bezgalīgam. Tādēļ mēs nevaram izdalīt kādu vienu vārdu. Piemēram, Krišnu dažkārt sauc par Jašodā-nandanu, mātes Jašodas dēlu vai par Devakī-nandanu, Devakī dēlu, vai par Vasudeva-nandanu, Vasudevas dēlu, vai par Nanda-nandanu, Nandas dēlu. Dažkārt Viņu sauc par Pārtha-sārathi, norādot, ka Viņš vadīja Ardžunas jeb Prithas dēla Pārthas kaujas ratus.

Dievs daudz ko veic kopā ar Saviem bhaktām, un atkarībā no tā, Viņu sauc noteiktos vārdos. Viņam ir neskaitāmi daudz bhaktu un neskaitāmi daudz attiecību ar viņiem, tāpēc arī Viņam jābūt neskaitāmi daudz vārdiem. Mēs nevaram paņemt kādu vienu vārdu. Bet vārds Krišna nozīmē "visupievilcīgais". Dievs pievelk ikvienu; tāda ir vārda "Dievs" definīcija. Mēs esam redzējuši daudzus Krišnas attēlus, un tajos var redzēt, kā Viņš pievelk govis, teliņus, putnus, zvērus, kokus, stādus un pat Vrindāvanas ūdeni. Viņš ir pievilcīgs ganiņiem, gopī, Nandam Maharādžam, Pandaviem un visai cilvēcei. Tāpēc, ja vien Dievu var nosaukt vārdā, tad šis vārds ir Krišna.

Parāšara Muni, dižens gudrais un Vēdu rakstu sastādītāja Vjāsadevas tēvs, deva šādu Dieva definīciju ("Višnu Purāna" 6.5.47.):

aiśvaryasya samagrasya
vīryasya yaśasaḥ śriyaḥ
jñāna-vairāgyayoś caiva
saṇṇāṁ bhaga itiṅgana

Bhagavāns, Dieva Augstākā Personība, kā definē Parāšara Muni, ir tas, kuram pilnībā ir sešas varenības: pilnīgs spēks, slava, bagātība, zināšanas, skaistums un atsacīšanās spēja.

Bhagavāns, Dieva Augstākā Personība, ir visu bagātību īpašnieks. Pasaulē ir daudz bagātu cilvēku, bet neviens nevar teikt, ka viņam pieder visas bagātības. Un neviens nevar apgalvot, ka nav tāda, kurš būtu par viņu bagātāks. Taču no Šrīmad-Bhāgavatamas mēs uzzinām, ka Krišnam, kad Viņš dzīvoja uz Zemes, bija 16108 sievas, un katra sieva dzīvoja dārgakmeņiem rotātā marmora pilī. Istabās bija zelta un ziloņkaula mēbeles, un visur valdīja liela greznība. Tas viss ir spilgti aprakstīts Šrīmad-Bhāgavatamā. Visā cilvēces vēsturē nav neviena, kam būtu bijušas sešpadsmittūkstoš sievas vai sešpadsmittūkstoš pilis. Un Krišna negāja vienu dienu pie vienas sievas, bet otru dienu pie citas. Nē, Viņš pats vienlaicīgi bija visās pilīs. Tas nozīmē, ka Viņš izvērsa Sevi 16108 veidolos. To nekādi nevar cilvēks, bet Dievam tas nebūt nav grūti. Ja Dievs ir neierobežots, tad Viņš var izvērsties neierobežotā skaitā veidolu, jo citādi nav jēgas vārdam "neierobežots". Dievs ir visuspēcīgs; Viņš var uzturēt ne tikai sešpadsmit tūkstošus sievu, bet arī sešpadsmit miljonus, un arī tas Viņam nesagādās nekādas grūtības, citādi kāda jēga ir vārdam "visuspēcīgs"?

Šīs iezīmes pievelk ikvienu. No pieredzes mēs zinām, ka materiālajā pasaulē ļoti bagāts cilvēks ir pievilcīgs. Piemēram, Amerikā Rokfellers un Fords savu bagātību dēļ ir ļoti pievilcīgi, kaut arī tiem nepieder visas pasaules bagātības. Tad cik gan pievilcīgs ir Dievs, kas ir visu bagātību īpašnieks.

Arī Krišnas spēks ir neierobežots. Tas viņam piemita jau kopš pašas dzimšanas. Kad Krišnam bija tikai

trīs mēneši, dēmone Pūtana mēģināja Viņu nogalināt, taču iznāca otrādi – viņu nogalināja Krišna. Lūk, kāds ir Dievs. Dievs ir Dievs no paša sākuma. Viņš nekļūst par Dievu ne ar kādu meditāciju, ne arī ar mistiskajiem spēkiem. Krišna nav tāds Dievs. Krišna bija Dievs jau no paša Savas parādīšanās sākuma.

Arī Krišnas slava ir neierobežota. Jā, mēs esam Krišnas bhaktas, mēs zinām Viņu un slavinām Viņu, bet arī bez mums visā pasaulē daudzi miljoni zina Bhagavad-gītas slavu. Bhagavad-gītu visās pasaules malās lasa filozofi, psihologi un teologi. Un mēs ļoti labi pārdodam savu "Bhagavad-gītu kāda tā ir". Tas ir tāpēc, ka mūsu prece ir tīrs zelts. Ir daudz Bhagavad-gītas izdevumu, bet tie nav tīri. Mūsējo var pārdot vislabāk, jo mēs sniedzam Bhagavad-gītu, kāda tā ir. Bhagavad-gītas slava ir Krišnas slava.

Vēl viena varenība – skaistums – Krišnam arī piemīt neierobežotā daudzumā. Pats Krišna ir ļoti skaists, un tādi ir arī Viņa biedri. Tie, kas iepriekšējā dzīvē ir bijuši dievbijīgi, šajā materiālajā pasaulē saņem iespēju piedzimt labās ģimenēs un bagātās nācijās. Amerikāņi ir ļoti bagāti un tas ir nopelnīts ar dievbijīgiem darbiem. Amerikāņi pievelk visas pasaules cilvēkus, jo viņiem ir augsti attīstīta zinātne, viņiem ir bagātība, skaistums utt. Šī planēta kosmiskos mērogos ir ļoti nenozīmīga, un tomēr uz tās ir valsts – Amerika – ar tik daudzām pievilcīgām iezīmēm. Mēs tikai varam iztēloties, ar cik daudzām pievilcīgām iezīmēm jābūt apveltītam Dievam, kas ir visas kosmiskās izpausmes radītājs. Cik Viņam gan jābūt skaistam – Viņam, kas radījis visu skaistumu.

Cilvēku pievilcīgu dara ne tikai skaistums, bet arī zināšanas. Zinātnieks vai filozofs savu zināšanu dēļ var būt pievilcīgs, bet vai ir cēlākas zināšanas par tām, ko Krišna deva Bhagavad-gītā? Šīm zināšanām pasaulē nav līdzīgu. Un tajā pat laikā, Krišnam piemīt pilnīga atsacīšanās spēja (vairāgja). Krišnas vadībā šajā materiālajā pasaulē darbojas tik daudz kā brīnišķīga, bet patiesībā Krišnas te nav. Liela rūpnīca var turpināt darbu, kaut arī tās īpašnieks ir projām. Arī Krišnas spēki darbojas Krišnas palīgu, padievu vadībā. Tādējādi Krišna Pats neatrodas materiālajā pasaulē. Tas viss ir aprakstīts svētajos rakstos.

Atbilstoši Viņa darbībai, Dievam ir daudz vārdu, bet tādēļ, ka Viņam pieder tik daudz varenību, un tādēļ, ka ar šīm varenībām Viņš pievelk ikvienu, Viņu sauc par Krišnu. Vēdu raksti apgalvo, ka Dievam ir daudz vārdu, bet "Krišna" ir pats galvenais vārds.

Krišnas apziņas kustības mērķis ir Dieva vārda, Dieva godības, Dieva darbības, Dieva skaistuma un Dieva mīlestības izplatīšana. Materiālajā pasaulē ir daudz kas, un tas viss ir Krišnā. Visizcilākā šīs materiālās pasaules iezīme ir sekss, un arī tas piemīt Krišnam. Mēs godājam Rādhu un Krišnu, viņi viens otru pievelk, taču materiāla pievilcība un garīga pievilcība nav viens un tas pats. Krišnam piemīt īsts sekss, bet materiālajā pasaulē tas ir neīsts. Viss, ar ko mēs saskaramies šeit, ir arī garīgajā pasaulē, bet šeit tam nav īstas vērtības. Tas ir tikai atspulgs. Veikala logos mēs redzam daudzus manekenus, taču tie visiem ir vienaldzīgi, jo visi zina, ka tie ir neīsti, ka tie nav cilvēki. Manekens var būt ļoti skaists, bet tik un tā tas nebūs cilvēks. Taču, kad cilvēki redz skaistu sievieti, tā viņus pievelk, jo viņi zin, ka tā ir īsta. Patiesībā, tā sauktais dzīvais arī ir nedzīvs, jo ķermenis ir tikai matērijas gabals; tiklīdz dvēsele aiziet no ķermeņa, neviens vairs negrib redzēt tā saukto skaisto sievietes ķermeni. Tātad pievilcības īstais spēks ir garīgā dvēsele.

Materiālajā pasaulē viss ir veidots no nedzīvas matērijas, tāpēc tā ir tikai imitācija. Garīgajā valstībā viss ir īstens. Kas lasa Bhagavad-gītu, tie no šīs grāmatas var uzzināt, kāda ir garīgā pasaule, jo tā tur ir aprakstīta:

paras tasmāt tu bhāvo 'nyo
'vyakto 'vyaktāt sanātanaḥ
yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu
naśyatsu na vinaśyati

"Vēl ir cita daba, kas ir mūžīga un atrodas pāri izpaustajai un neizpaustajai matērijai. Tā ir augstāka un nekad netiek iznīcināta. Kad tiek iznīcināta visa šī pasaule, šī daba paliek nemainīga." (Bhagavad-gīta 8.20.)

Zinātnieki cenšas izskaitļot šīs materiālās pasaules garumu un platumu, taču viņi nav spējīgi to radīt. Viņiem būs vajadzīgi tūkstošiem gadu tikai, lai aizceļotu līdz tuvākajai zvaigznei. Un kāda tad var būt runa par garīgo valstību? Ja mēs nevaram izzināt materiālo pasauli, tad kā mēs varam zināt, kas ir ārpus tās? Te nu mums jāmācās no autoritatīviem avotiem.

Visautoritatīvākais avots ir Krišna, jo Viņš satur visas zināšanas. Neviens nav gudrāks un zinošāks par Krišnu. Krišna mums pavēsta, ka pāri šai materiālajai pasaulei ir garīgās debesis, pilnas ar neskaitāmām planētām. Šīs debesis ir nesalīdzināmi lielākas par materiālo izplatījumu, kas veido tikai ceturto daļu no visa radītā. Un arī materiālās pasaules dzīvās būtnes ir tikai maza daļiņa no visas radītās pasaules dzīvajām būtnēm. Materiālā pasaule tiek salīdzināta ar cietumu; cietumnieki ir tikai neliela daļa no visiem iedzīvotājiem, un arī materiālās pasaules dzīvās būtnes ir tikai neliela daļa no visām dzīvajām būtnēm.

Kas ir sacēlušies pret Dievu – tie ir noziedznieki, kas tiek ielikti materiālajā pasaulē. Dažreiz noziedznieki apgalvo, ka valdība viņiem ir vienaldzīga, tomēr tā viņus apcietina un soda. Gluži tāpat dzīvās būtnes, kuras paziņo, ka grib spītēt Dievam, tiek ieliktas materiālajā pasaulē.

Sākotnēji dzīvās būtnes ir neatņemamas Dieva daļiņas, un viņu attiecības ar Dievu ir tādas pašas kā dēlu attiecības ar tēvu. Arī kristieši uzkata Dievu par visaugsto Tēvu. Kristieši iet baznīcā un lūdz: "Mūsu Tēvs debesīs." Uzskats par Dievu kā par Tēvu ir atrodams arī Bhagavad-gītā (14.4.):

sarva-yoniṣu kaunteya
mūrtayaḥ sambhavanti yāḥ
tāsāṁ brahma mahad yonir
ahaṁ bīja-pradaḥ pitā

"Jāsaprot, ka visi dzīvības veidi, Kuntī dēls, rodas materiālās dabas klēpī un ka Tēvs, kas dod sēklu, esmu Es."

Ir 8 400 000 dzīvības veidu – starp tiem ir ūdens dzīvnieki, augi, putni, zvēri, kukaiņi un cilvēki. No cilvēku veidiem lielākā daļa ir necivilizēti, un no nedaudzajiem civilizētajiem veidiem tikai pavisam maz cilvēku uzsāk reliģisku dzīvi. No daudzajiem tā sauktajiem ticīgajiem lielākā daļa saista sevi ar apzīmējumiem un apgalvo: "Es esmu hinduists", "Es esmu musulmanis", "Es esmu kristietis" utt. Vieni nodarbojas ar filantropiju, citi dod dāvanas nabadzīgajiem, atver skolas un slimnīcas. Šo altruisma ceļu sauc par karma-kandu. No miljoniem šo karma-kandī varbūt tikai viens ir gjānī ("tas, kas zina"). No miljoniem gjānī labi, ja viens ir atbrīvots, un no miljardiem atbrīvotu dvēseļu labi, ja viens spēj saprast Krišnu. Tāds, lūk, ir Krišnas stāvoklis. Kā Pats Krišna Bhagavad-gītā (7.3.) saka:

manuṣyāṇāṁ sahasreṣu
kaścid yatati siddhaye
yatatām api siddhānāṁ
kaścin māṁ vetti tattvataḥ

"No daudziem tūkstošiem cilvēku varbūt tikai viens tiecas pēc pilnības, un no tiem, kas ir sasnieguši pilnību, labi, ja viens patiesībā zina Mani."

Tātad saprast Krišnu ir ļoti grūti. Bet, kaut arī Dieva izprašana ir ļoti sarežģīts jautājums, Dievs Pats Sevi izskaidro Bhagavad-gītā. Viņš saka: "Es esmu tāds un tāds. Materiālā daba ir tāda, un garīgā daba ir tāda. Dzīvās būtnes ir tādas, un Augstākā Dvēsele ir tāda." Tādējādi viss ir pilnīgi aprakstīts Bhagavad-gītā. Lai gan Dievu saprast ir ļoti grūti, tas kļūst viegli, ja Pats Dievs mums dod zināšanas par Sevi. Patiesībā tas ir vienīgais veids, kā mēs varam saprast Dievu. Ar pašu prātojumiem Dievu

saprast nav iespējams, jo Dievs ir neierobežots, bet mēs esam ierobežoti. Gan mūsu zināšanas, gan uztvere ir ļoti ierobežotas, kā tad mēs varam saprast neierobežoto? Ja mēs tikai pieņemam to, ko saka neierobežotais, tad mēs varam nonākt līdz Viņa sapratnei. Tāda sapratne ir mūsu pilnība.

Prātošanas rezultātā iegūtās zināšanas par Dievu mūs nekur neaizvedīs. Ja puisēns grib zināt, kas ir viņa tēvs, tad pavisam vienkārši ir pajautāt to mātei. Tad māte pateiks: "Šis ir tavs tēvs." Tas ir pilnīgo zināšanu ceļš. Protams, cilvēks var prātot, vai tas ir viņa tēvs, vai nē, viņš var apstaigāt visu pilsētu, prasīdams: "Vai tu esi mans tēvs? Vai tu esi mans tēvs?" Tomēr zināšanas, kas iegūtas šādā ceļā, vienmēr būs nepilnīgas. Tā viņš nekad neatradīs savu tēvu. Pavisam vienkārši ir saņemt zināšanas no autoritātes – šajā gadījumā no mātes. Un viņa pateiks: "Mans dārgais puisēn, tas ir tavs tēvs." Tādā veidā mēs iegūsim pilnīgas zināšanas. Līdzīgi ir ar pārpasaulīgajām zināšanām. Iepriekš es runāju par garīgo valstību. Par garīgo valstību mēs nevaram prātot. Dievs saka: "Pastāv garīgā valstība, un no turienes Es visu vadu." Tādā veidā mēs saņemam zināšanas no Krišnas, vislabākās autoritātes. Mēs varam būt nepilnīgi, bet mūsu zināšanas ir pilnīgas, jo tās ir saņemtas no pilnīga avota.

Krišnas apziņas kustība ir domāta, lai cilvēcei dotu pilnīgas zināšanas. Ar šīm zināšanām cilvēks var saprast, kas viņš tāds ir, kas ir Dievs, kas ir materiālā pasaule, kāpēc mēs esam atnākuši uz šejieni, kāpēc mums jāpārcieš tik daudz pārbaudījumu un bēdu, kāpēc mums jāmirst. Patiešām, neviens negrib mirt, bet nāve tomēr atnāk. Neviens negrib palikt vecs, bet vecums tomēr atnāk. Neviens negrib ciešanas, ko atnes slimības, bet gandrīz droši var teikt, ka atnāks arī slimības. Tie ir būtiskie cilvēka dzīves jautājumi un tie ir jārisina. Civilizācija cenšas uzlabot ēšanu, gulēšanu, kopošanos un aizsargāšanos, bet tie nav īstie jautājumi. Cilvēks guļ un suns guļ. Un cilvēks nav augstāk attīstīts tikai tāpēc vien, ka viņam ir jauks dzīvoklis. Abos gadījumos viņi nodarbojas ar to pašu – ar gulēšanu. Cilvēks aizsardzībai ir izgudrojis atomieročus, bet arī sunim ir zobi un nagi, un arī viņš var aizsargāties. Abos gadījumos tā ir aizsargāšanās. Cilvēks nevar teikt, ka ar savu atombumbu viņš var iekarot visu pasauli vai visu Visumu. Tas nav iespējams. Cilvēkam var būt smalki aizsardzības paņēmieni, viņš var izsmalcināti ēst, gulēt un kopoties, bet tas nepadara viņu par attīstītu. Šo attīstību mēs varam nosaukt par pulētu dzīvnieciskumu, un tas arī ir viss.

Īsta attīstība ir Dieva zināšana. Ja mums trūkst zināšanu par Dievu, tad patiesībā mēs neesam attīstīti. Daudzi nelieši noliedz Dieva esamību, jo, ja Dieva nav, tad viņi var turpināt grēkot. Domāt, ka Dieva nav, viņiem būtu ļoti jauki, bet Dievs taču nenomirs tikai tādēļ vien, ka mēs Viņu noliedzam. Dievs pastāv, Viņš visu vada. Pēc Viņa gribas lec saule un mēness, plūst ūdens un okeānā notiek paisums un bēgums. Tātad viss darbojas Viņa vadībā. Ja viss notiek tik lieliski, vai tad, reāli domājot, var secināt, ka Dievs ir miris? Ja vadīts tiek slikti, tad mēs varam teikt, ka nav valdības, bet, ja vadīts tiek labi, tad kā gan mēs varam teikt, ka valdības nav? Tikai tāpēc, ka cilvēki nezina Dievu, viņi apgalvo, ka Dievs ir miris, ka Dieva nav vai ka Dievam nav veidola. Taču mēs esam stingri pārliecināti, ka Dievs ir un ka Krišna ir Dievs. Tāpēc mēs godājam Viņu. Šāds ir Krišnas apziņas ceļš. Pacentieties to saprast. Paldies par uzmanību.

Pārdzimšana un ārpus tās

1976. gada augustā Šrīla Prabhupāda pavadīja vairākas nedēļas Bhaktivēdantas muižā, piecpadsmit jūdzes uz ziemeļiem no Londonas. Šeit viņu intervēja Maiks Robinsons, Londonas radioraidījumu kompānijas korespondents: "Vai mēs te esam jau bijuši iepriekš? Vai mēs uz šejieni atgriezīsimies, vai?.." Šrīla Prabhupāda, atsaucoties uz mūžsenajiem Vēdu rakstiem, dod pārsteidzošas atbildes.

Maiks Robinsons: Vai jūs man nepastāstītu, kam jūs ticat – kāda ir Harē Krišnas kustības filozofija?

Šrīla Prabhupāda: Labi. Krišnas apziņa nav ticības jautājums; tā ir zinātne. Pirmais solis ir uzzināt, ar ko atšķiras dzīvs ķermenis no miruša ķermeņa. Kāda tad ir atšķirība? Lūk, kāda ir atšķirība: ja kāds

nomirst, tad garīgā dvēsele jeb dzīvības spēks atstāj ķermeni. Un tāpēc ķermeni sauc par "mirušu". Tātad pastāv divas parādības: viena ir šis ķermenis, bet otra ir dzīvības spēks ķermenī. Mēs runājam par dzīvības spēku, kas atrodas ķermenī. Ar to atšķiras garīgā Krišnas apziņas zinātne no parastās materiālās zinātnes. Tādēļ parastam cilvēkam iesākumā ir ļoti, ļoti grūti novērtēt mūsu kustību. Vispirms cilvēkam jāsaprot, ka viņš ir dvēsele, kaut kas tāds, kas ir atšķirīgs no ķermeņa.

Maiks Robinsons: Un kad mēs to sapratīsim?

Šrīla Prabhupāda: Jūs to varat saprast jebkurā mirklī, vajadzīgs tikai nedaudz saprāta. Piemēram, augšana, – bērns augot kļūst par zēnu, zēns kļūst par jaunieti, jaunietis kļūst par pieaugušu cilvēku un pieaudzis cilvēks kļūst par vecu cilvēku. Šajā laikā viņa ķermenis mainās no bērna līdz vecam cilvēkam, tomēr viņš uzskata sevi par to pašu personu, jūt, ka viņš ir tas pats. Redziet: ķermenis mainās, bet tas, kas mīt ķermenī – dvēsele – paliek tā pati. Tāpēc mēs varam loģiski secināt, ka, nomirstot mūsu tagadējam ķermenim, mēs saņemam citu ķermeni. To sauc par dvēseles pārceļošanu.

Maiks Robinsons: Tātad, cilvēkam mirstot, mirst tikai viņa fiziskais ķermenis?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tas ir ļoti sīki paskaidrots Bhagavad-gītā (2.20.): *na jāyate mriyate vā kadācin.. na hanyate hanyamāne śarīre*.

Maiks Robinsons: Vai jūs bieži citējat?

Šrīla Prabhupāda: Jā, mēs daudz citējam. Krišnas apziņa ir nopietna izglītība, tā nav parasta reliģija. (Saka bhaktam:) Atrodi Bhagavad-gītā šo pantu.

Māceklis:

na jāyate mriyate vā kadācin
nāyaṁ bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ
ajo nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo
na hanyate hanyamāne śarīre

"Dvēsele nedzimst un nemirst. Reiz bijusi, tā nekad nepārtrauc būt. Tā ir nedzimusi, mūžīga, vienmēr pastāvoša, nemirstīga un sākotnēja. Tā netiek nogalināta, kad tiek nogalināts ķermenis."

Maiks Robinsons: Ļoti pateicos, ka jūs to nolasījāt. Vai jūs nepaskaidrotu to nedaudz sīkāk? Ja dvēsele ir nemirstīga, vai tad ikviena dvēsele mirstot aiziet pie Dieva?

Šrīla Prabhupāda: Tā tas var arī nebūt. Ja cilvēks ir piemērots – ja viņš šīs dzīves laikā attīsta tādas īpašības, lai varētu atgriezties mājās, atpakaļ pie Dieva – tad viņš var aiziet. Ja cilvēks šīs īpašības neattīsta, tad viņš saņem citu materiālo ķermeni. Pastāv 8 400 000 dažādu ķermeņu veidu. Atbilstoši viņa vēlmēm un karmai dabas likumi dod viņam piemērotu ķermeni. Tas ir tāpat, kā cilvēks saslimst, un tad šī slimība attīstās. Vai to ir grūti saprast?

Maiks Robinsons: To visu ir ļoti grūti saprast.

Šrīla Prabhupāda: Pieņemsim, ka kāds ir saslimis ar bakām. Tātad pēc septiņām dienām viņam parādās slimības pazīmes. Kā sauc šo laika posmu?

Maiks Robinsons: Inkubācija?

Šrīla Prabhupāda: Inkubācija. Un jūs nevarat no tā izvairīties. Ja jūs esat saslimis, tad, saskaņā ar dabas likumu, slimība attīstīsies. Gluži tāpat šīs dzīvēs laikā jūs saskaraties ar dažādām materiālās dabas īpašībām, un šī saskarsme nosaka, kādu ķermeni jūs saņemsit nākamajā dzīvē. Tas viss ir stingri pakļauts dabas likumiem. Ikvienu vada dabas likumi – ikviens ir pilnīgi atkarīgs – bet savā neziņā cilvēki domā, ka ir brīvi. Viņi nav brīvi, viņi tikai iedomājas, ka ir brīvi, taču viņi ir pilnīgi pakļauti dabas likumiem. Tātad jūsu nākamā dzimšana tiks nolemta pēc jūsu iepriekšējās darbības, grēcīgas vai

dievbijīgas.

Maiks Robinsons: Jūsu Gaišība, vai jūs uz mirkli neatgrieztos atpakaļ? Jūs teicāt, ka neviens nav brīvs. Vai jūs gribat teikt, ka, dzīvojot labu dzīvi, mēs kaut kādā veidā nodrošinām sev labu nākotni?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Maiks Robinsons: Tātad mēs varam brīvi izvēlēties to, ko uzskatām par svarīgu? Reliģija ir svarīga, jo ticot Dievam un pareizi dzīvojot...

Šrīla Prabhupāda: Te nav runa par ticību. Atliksim ticību malā. Tas ir likums. Piemēram, ir valdība. Jūs tai varat ticēt vai neticēt, bet, ja jūs pārkāpsit likumu, tad valdība jūs sodīs. Gluži tāpat, vai jūs ticat vai neticat, bet Dievs ir. Ja jūs neticat Dievam un neatkarīgi darāt to, kas jums patīk, tad dabas likumi jūs sodīs.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Vai ir svarīgi, kādai reliģijai jūs ticat? Vai ir svarīgi būt par Krišnas bhaktu?

Šrīla Prabhupāda: Te nav runa par reliģiju. Te ir runa par zinātni. Jūs esat garīga būtne, bet materiālās sasaistības dēļ jūs esat pakļauts materiālās dabas likumiem. Tāpēc jūs varat ticēt kristietībai, es varu ticēt hinduismam, bet tas nenozīmē, ka jūs kļūsit vecs, bet es nekļūšu. Mēs runājam par novecošanās zinātni. Tas ir dabas likums. Vai tad tāpēc, ka jūs esat kristietis, jūs paliekat vecs, un tāpēc, ka es esmu hinduists, es nepalieku vecs? Noveco ikviens. Un arī visi dabas likumi attiecas uz ikvienu. Nav svarīgi, vai jūs ticat vienai vai otrai reliģijai.

Maiks Robinsons: Tātad jūs sakāt, ka ir tikai viens Dievs, kas valda pār visiem mums?

Šrīla Prabhupāda: Ir viens Dievs un viens dabas likums, un mēs visi esam pakļauti šim dabas likumam. Pār mums valda Visaugstais. Tāpēc, ja mēs domājam, ka esam brīvi un varam darīt visu, kas mums patīk, tad tā ir mūsu muļķība.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Vai jūs, lūdzu, nepaskaidrotu man, ar ko no citiem atšķiras Harē Krišnas kustības loceklis?

Šrīla Prabhupāda: Harē Krišnas kustība ir domāta tiem, kas nopietni vēlas saprast šo zinātni. Nav runas par to, ka mēs būtu kaut kāda sektantiska grupa. Nē. Ikviens var pievienoties. Augstskola uzņem studentus. Jūs varat būt kristietis, jūs varat būt hinduists, jūs varat būt musulmanis – tas nav svarīgi. Krišnas apziņas kustība pieņem visus, kas grib saprast zinātni par Dievu.

Maiks Robinsons: Un ar ko no citiem atšķiras cilvēks, ja viņš mācās kļūt par krišnieti?

Šrīla Prabhupāda: Sākas viņa īstā izglītošanās. Vispirms jāsaprot, ka jūs esat garīga dvēsele. Un tā kā jūs esat garīga dvēsele, jūs mainât savu ķermeni. Tā ir garīgās izpratnes ābece. Tātad jūsu ķermeņa gals jeb bojā eja nav jūsu gals. Jūs saņemat citu ķermeni tāpat, kā jūs varētu apmainīt svārkus un kreklu. Ja jūs pie manis rīt atnāksit citā kreklā un citā žaketē, vai tad tāpēc jūs būsit cits cilvēks? Nē. Arī mirstot jūs katru reizi apmainât ķermeņus, bet jūs, garīgā dvēsele, kas mīt ķermenī, paliek tā pati. Šis jautājums ir jāsaprot; pēc tam Krišnas apziņas zinātnē var iet tālāk.

Maiks Robinsons: Es sāku saprast, bet man ir grūti apjēgt, kāds tam sakars ar daudzajiem jūsu cilvēkiem, ko mēs redzam Oksfordstrītā pārdodam Harē Krišnas literatūru.

Šrīla Prabhupāda: Šī literatūra ir domāta, lai pārliecinātu cilvēkus par garīgās dzīves nepieciešamību.

Maiks Robinsons: Un jums patiešam nerūp, vai viņi pievienosies Harē Krišnas kustībai vai nē?

Šrīla Prabhupāda: Tas nav svarīgi. Mūsu sūtība ir viņus izglītot. Cilvēki ir tumsībā, viņi dzīvo muļķu paradīzē, domājot, ka ar ķermeņa bojā eju visam pienāk gals. Tā ir muļķība.

Maiks Robinsons: Un jums galvenokārt rūp tikai tas, kā viņiem pateikt, ka dzīvei ir arī garīgā puse?

Šrīla Prabhupāda: Mūsu pirmais uzdevums ir pateikt jums, ka jūs neesat ķermenis, ka ķermenis ir jūsu pārklājs (jūsu krekls un svārki) un ka šajā ķermenī jūs dzīvojat.

Maiks Robinsons: Labi. Es domāju, ka nu es esmu to sapratis. Mēs varētu turpināt. Jūs teicāt, ka tas, kā jūs dzīvojat, maina jūsu pēcnāves dzīvi, ka pastāv dabas likumi, kas nosaka jūsu nākamo dzīvi. Kā notiek pārceļošana?

Šrīla Prabhupāda: Norise ir ļoti smalka. Garīgā dvēsele mūsu materiālajām acīm ir neredzama. Tā ir atoma lielumā. Kad sabrūk rupjais ķermenis, kas veidots no jutekļiem, asinīm, kauliem, taukiem utt., smalkais prāta, saprāta un ego ķermenis turpina darboties. Un nāves brīdī šis smalkais ķermenis aiznes mazo garīgo dvēseli uz citu rupjo ķermeni. Tas notiek tāpat, kā gaiss pārnes smaržu. Neviens nespēj redzēt, no kurienes nāk rozes smarža, taču mēs zinām, ka to nes gaiss. Jūs nevarat redzēt, kā tas notiek, bet tas notiek. Un arī dvēseles pārceļošana ir ļoti smalka. Atkarībā no prāta stāvokļa nāves brīdī, mazā garīgā dvēsele ar tēva sēklu ieiet noteiktas mātes klēpī, un tad dvēsele attīsta noteikta veida ķermeni, kādu devusi māte. Tas var būt cilvēks, tas var būt kaķis, suns, vienalga kas.

Maiks Robinsons: Jūs gribat teikt, ka pirms šīs dzīves mēs bijām kaut kas cits?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Maiks Robinsons: Un mēs atnāksim arī nākamreiz kā kaut kas cits?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tāpēc, ka jūs esat mūžīgs. Jūs tikai maināt ķermeņus atkarībā no darītā. Tāpēc jums būtu jāvēlas zināt, kā to pārtraukt un kā palikt sākotnējā, garīgajā ķermenī. Tā ir Krišnas apziņa.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Tātad, ja es iegūšu Krišnas apziņu, man vairs nebūs jābaidās ierasties pasaulē kā sunim?

Šrīla Prabhupāda: Nē. (Saka bhaktam:) Atrodi šo pantu: *janma karma ca me divyam*...

Māceklis:

janma karma ca me divyam
evaṁ yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna

"Ardžuna, jas zina Manas parādīšanās un darbības pārpasaulīgo dabu, tas, atstājot ķermeni, vairs nepiedzimst šajā materiālajā pasaulē, bet sasniedz Manu mūžīgo mājvietu." (Bg. 4.9.)

Šrīla Prabhupāda: Dievs saka: "Ikviens, kas izprot Mani, ir brīvs no dzimšanas un nāves." Taču neviens nevar izprast Dievu ar materiālu prātošanu. Tas nav iespējams. Vispirms jāpaceļas garīgajā līmenī. Tad cilvēks iegūst saprātu, ar kuru var saprast Dievu. Un sapratis Dievu, viņš vairs nesaņem materiālos ķermeņus. Viņš atgriežas mājās, atpakaļ pie Dieva. Viņš dzīvo mūžīgi, ķermeņu maiņa ir beigusies.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Jūs jau divreiz lasījāt no saviem rakstiem. No kurienes nāk šie raksti? Vai jūs to īsumā nepaskaidrotu?

Šrīla Prabhupāda: Mūsu raksti nāk no Vēdu literatūras, kura pastāv kopš pašas radīšanas. Vienmēr, kad tiek radīts kaut kas materiāls, piemēram, šis mikrofons, tiek dota arī kaut kāda literatūra, kas paskaidro, kā ar to apieties. Vai ne tā?

Maiks Robinsons: Jā, pareizi.

Šrīla Prabhupāda: Un šī literatūra rodas līdz ar pašu mikrofonu.

Maiks Robinsons: Pareizi, jā.

Šrīla Prabhupāda: Gluži tāpat līdz ar kosmosa radīšanu atnāk Vēdu raksti, kas paskaidro, kā apieties ar

radīto.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Tātad šie raksti ir pastāvējuši kopš radīšanas sākuma. Tagad varbūt parunāsim par to, ko jūs droši vien ļoti stipri izjūtat. Kāda ir galvenā atšķirība starp Krišnas apziņu un citām austrumu mācībām, kas pazīstamas rietumos?

Šrīla Prabhupāda: Atšķirība ir tā, ka mēs sekojam sākotnējiem rakstiem, bet citi sacer paši savus rakstus. Lūk, kāda ir atšķirība. Un, ja rodas garīgi jautājumi, tad jāgriežas pie sākotnējiem rakstiem, nevis pie kāda krāpnieka izdotajiem rakstiem.

Maiks Robinsons: Pastāstiet par Harē Krišna, Harē Krišna daudzināšanu.

Šrīla Prabhupāda: Harē Krišna daudzināšana ir visvieglākais attīrīšanās ceļš, it īpaši šajā laikmetā, kad cilvēki ir tik truli, ka ar grūtībām saprot garīgās zināšanas. Ja cilvēks daudzina Harē Krišna, tad viņa saprāts šķīstās, un viņš spēj saprast garīgos jautājumus.

Maiks Robinsons: Vai jūs nepateiktu, kas jūs vada jūsu ceļā?

Šrīla Prabhupāda: Mēs vadāmies no Vēdu rakstiem.

Maiks Robinsons: No tiem rakstiem, ko jūs citējāt?

Šrīla Prabhupāda: Jā, viss ir no turienes. Mēs šos rakstus izskaidrojam angliski. Bet neko mēs nesaceram paši. Ja mēs sacerētu zināšanas, tad viss tiktu sabojāts. Vēdu raksti ir kaut kādā ziņā līdzīgi mikrofona uzstādīšanas instrukcijai. Tajā teikts: "Dariet tā: tās un tās skrūves jāieskrūvē šajā pusē, pie metāla." Un nedrīkst neko mainīt, tad viss tiks sabojāts. Mēs nekā nesaceram, tāpēc pietiek izlasīt kādu mūsu grāmatu, lai cilvēks saņemtu no tās īstenas garīgās zināšanas.

Maiks Robinsons: Kā Krišnas apziņas filozofija var mainīt cilvēku dzīves veidu?

Šrīla Prabhupāda: Tā var atvieglot cilvēku ciešanas. Cilvēki cieš, jo kļūdaini uzskata sevi par ķermeni. Vai tad jūs būsit laimīgs, ja domāsit, ka esat svārki un krekls, ļoti rūpīgi mazgāsit svārkus un kreklu, bet aizmirsīsit ēst?

Maiks Robinsons: Nebūšu gan.

Šrīla Prabhupāda: Gluži tāpat ikviens tikai mazgā ķermeņa "svārkus un kreklu", bet aizmirst dvēseli, kas atrodas ķermenī. Viņi nekā nezina par to, kas ir šajos ķermeņa "svārkos un kreklā". Pajautājiet jebkuram, kas viņš ir, un viņš teiks: "Jā, es esmu anglis" vai "Esmu indietis." Un ja mēs teiksim: "Es redzu, ka tev ir angļa vai indieša ķermenis, bet kas esi tu?" – tad viņi nevarēs atbildēt.

Maiks Robinsons: Tā ir.

Šrīla Prabhupāda: Visa mūsdienu civilizācija darbojas ar nepareizu uzskatu, ka ķermenis ir patība (*dehātma-buddhi*). Tā ir kaķu un suņu domāšana. Iedomāsimies, ka es gribu iebraukt Anglijā, jūs mani uz robežas apturat. "Es esmu anglis," jūs sakāt, "bet jūs esat indietis. Ko jūs šeit meklējat?" Un arī suns rej: "Vau, vau, ko tu te nāc!" Ar ko tad atšķiras viņu domāšana? Suns domā, ka viņš ir suns, bet es esmu svešinieks; jūs domājat, ka jūs esat anglis, bet es esmu indietis. Šajā domāšanā nav nekādas atšķirības. Un ja jūs turat cilvēkus suņa domāšanas tumsībā un apgalvojat, ka jūsu civilizācija attīstās, tad jūs ļoti maldāties.

Maiks Robinsons: Pāriesim pie nākamā jautājuma. Cik es saprotu, Harē Krišnas kustība ir norūpējusies par tām zemeslodes vietām, kur ir ciešanas.

Šrīla Prabhupāda: Jā, un mums ir vienas rūpes. Citi tikai izvairās no galvenajiem jautājumiem: dzimšanas, vecuma, slimībām un nāves. Citi nezina, kā šos jautājumus atrisināt, viņi tikai runā visādas muļķības. Cilvēki ir maldināti. Viņi tiek turēti tumsā. Sāksim dot viņiem gaismu.

Maiks Robinsons: Jā, bet vai bez garīgās apgaismošanas jūs domājat arī par cilvēku fizisko labklājību?

Šrīla Prabhupāda: Fiziska labklājība pati par sevi seko garīgai labklājībai.

Maiks Robinsons: Un kā tas notiek?

Šrīla Prabhupāda: Pieņemsim, ka jums ir automašīna. Jūs, protams, par to rūpējaties kā par sevi pašu. Taču jūs neuzskatāt sevi par automašīnu. Jūs nesakāt: "Es esmu mašīna." Tās ir muļķības. Bet tieši tā cilvēki dara. Viņi pārāk rūpējas par ķermeņa "mašīnu", domājot, ka mašīna ir viņi paši. Viņi ir aizmirsuši, ka viņi ir kaut kas cits, ka viņi ir garīgās dvēseles, un viņiem ir cits uzdevums. Neviens nevar dzert benzīnu un būt apmierināts, neviens arī nevar būt apmierināts ar ķermenisku darbību. Dvēselei jāatrod pareizā barība. Ja cilvēks domā: "Es esmu mašīna, un man jādzer benzīns", tad viņš ir traks. Un arī tas, kas domā, ka viņš ir ķermenis un cenšas būt laimīgs ar ķermeniskiem priekiem, ir traks.

Maiks Robinsons: Es gribētu dzirdēt jūsu skaidrojumu par vienu citātu. Man šo grāmatu pirms jūsu ierašanās iedeva jūsu cilvēki, un līdzās citam jūs tur sakāt: "Reliģija bez saprātīga pamata ir tikai sentiments." Vai jūs to nepaskaidrotu?

Šrīla Prabhupāda: Lielākā daļa reliģiozo cilvēku saka: "Mēs ticam..." Bet kāda gan jēga no šādas ticības? Jūs taču varat ticēt kaut kam, kas patiesībā ir nepareizs. Piemēram, daži kristieši saka: "Mēs ticam, ka dzīvniekiem nav dvēseles." Tas nav pareizi. Viņi tic, ka dzīvniekiem nav dvēseles, jo viņi grib ēst dzīvniekus, bet patiesībā dzīvniekiem ir dvēsele.

Maiks Robinsons: Bet kā gan jūs zināt, ka dzīvniekiem tiešām ir dvēsele?

Šrīla Prabhupāda: Arī jūs to varat uzzināt. Ir zinātnisks pierādījums: dzīvnieks ēd, jūs ēdat; dzīvnieks guļ, jūs guļat; dzīvnieks piekopj dzimumdzīvi, jūs piekopjat dzimumdzīvi; dzīvnieks aizsargājas, jūs arī aizsargājaties. Kāda tad ir atšķirība starp jums un dzīvnieku? Kā jūs varat teikt, ka jums ir dvēsele, bet dzīvniekam nav?

Maiks Robinsons: Man tas ir pilnīgi skaidrs. Bet kristiešu raksti saka...

Šrīla Prabhupāda: Nerunāsim par rakstiem, padomājiet ar galvu. Pacentieties saprast. Dzīvnieks ēd, jūs ēdat; dzīvnieks guļ, jūs guļat; dzīvnieks aizsargājas, jūs aizsargājaties; dzīvnieks piekopj dzimumdzīvi, jūs piekopjat dzimumdzīvi; dzīvniekiem ir bērni, jums ir bērni; viņiem ir vieta, kur dzīvot, jums ir vieta, kur dzīvot. Ja iegriež dzīvniekam, tad tek asinis; ja jūs sagriežaties, tad arī tek asinis. Redziet, cik daudz līdzības. Kādēļ tad jūs noliedzat vēl vienu līdzību – dvēseles klātbūtni? Tas ir neloģiski. Vai jūs esat mācījies loģiku? Loģikā ir tāda lieta, ko sauc par analoģiju. Analoģija ir secināšana pēc daudzām līdzībām. Ja cilvēkos un dzīvniekos ir tik daudz kā līdzīga, tad kāpēc noliegt vienu līdzību? Tas ir neloģiski. Tas ir nezinātniski.

Maiks Robinsons: Bet, ja jūs šo argumentu lietojat citādā veidā...

Šrīla Prabhupāda: Cita veida nav. Ja jūs nebalstāties uz loģiku, tad jūs neesat saprātīgs.

Maiks Robinsons: Labi, bet sāksim ar citu pieņēmumu. Pieņemsim, ka cilvēkiem nav dvēseles...

Šrīla Prabhupāda: Tad jums jāpaskaidro, ar ko atšķiras dzīvs ķermenis no miruša. Es to jau sākumā paskaidroju. Tikko dzīvības spēks, dvēsele aiziet no ķermeņa, arī visskaistākais ķermenis kļūst bezvērtīgs. Nevienam tas vairs nerūp; to aizmet prom. Bet tagad, ja es aizskaršu kaut vienu jūsu matiņu, tūlīt būs kautiņš. Tāda ir atšķirība starp dzīvu ķermeņi un mirušu ķermeni. Dzīvā ķermenī dvēsele ir, bet mirušā ķermenī dvēseles nav. Tikko dvēsele atstāj ķermeni, tā ķermenis zaudē vērtību. Tas ir ļoti viegli saprotams, taču pat vislielākie tā saucamie zinātnieki un filozofi ir pārāk cietpauraini, lai apjēgtu to. Mūsdienu sabiedrība ir briesmīgā stāvoklī. Nav neviena cilvēka, kam patiešām būtu

galva uz pleciem.

Maiks Robinsons: Jūs runājat par visiem zinātniekiem, kas nesaprot dzīves garīgo pusi?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Īsta zinātne ir pilnīgas zināšanas par visu, gan materiālo, gan garīgo.

Maiks Robinsons: Bet laicīgajā dzīvē jūs bijāt ķīmiķis, vai ne?

Šrīla Prabhupāda: Jā, es agrāk biju ķīmiķis. Bet, lai būtu par ķīmiķi, nevajag īpaši daudz prāta. To var darīt ikviens, kam ir veselais saprāts.

Maiks Robinsons: Kā jūs domājat, vai arī materiālā zinātne ir svarīga, par spīti tam, ka mūsdienu zinātnieki ir cietpauraini?

Šrīla Prabhupāda: Materiālā zinātne kaut kādā mērā ir svarīga. Bet tā nav pats svarīgākais.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Varbūt mēs varētu atgriezties pie jautājuma, par kuru runājām iepriekš. Pirms pāris minūtēm, kad mūsu domas nesaskanēja, jūs teicāt: "Nerunāsim par rakstiem, padomājiet ar galvu." Bet kāda loma rakstiem ir jūsu reliģijā? Cik tie ir svarīgi?

Šrīla Prabhupāda: Mūsu reliģija ir zinātne. Ja mēs sakām, ka bērns izaug par zēnu, tad tā ir zinātne. Tā nav reliģija. Izaug ikviens bērns. Kur te ir reliģija? Katrs cilvēks reiz nomirst. Kur te ir reliģija? Un kad cilvēks nomirst, ķermenis kļūst bezvērtīgs. Kur te ir reliģija? Tā ir zinātne. Lai kas jūs arī nebūtu – kristietis, hinduists vai muhamedānis –, nomirstot jūsu ķermenis kļūst nederīgs. Tā ir zinātne. Kad nomirst jūsu radinieks, jūs nevarat teikt: "Mēs esam kristieši, mēs ticam, ka viņš nav miris." Nē, viņš ir miris. Vai jūs esat kristietis, vai hinduists, vai musulmanis, viņš ir miris. Tāpēc, runājot mēs balstāmies uz šāda pamata: ķermenis ir svarīgs tikai tikmēr, kamēr tajā ir dvēsele. Kad dvēseles nav, tas ir bezvērtīgs. Šī zinātne atttiecas uz visiem, un mēs cenšamies izglītot cilvēkus, balstoties uz šī pamata.

Maiks Robinsons: Ja vien es jūs pareizi saprotu, tad man liekas, ka jūs izglītojat cilvēkus uz tīri zinātniskiem pamatiem. Kur tad te vispār parādās reliģija?

Šrīla Prabhupāda: Arī reliģija ir zinātne. Cilvēki maldīgi uzskata, ka reliģija ir ticība – "Es ticu." (Saka bhaktam:) Sameklē skaidrojošajā vārdnīcā vārdu "reliģija".

Māceklis: Ar vārdu "reliģija" vārdnīcā tiek saprasts: "augstākas vadības vai spēka, īpaši personiska Dieva, kuram jāpakļaujas, atzīšana un šādas atzīšanas īstenošana ar pareizu prāta attieksmi."

Šrīla Prabhupāda: Jā. Reliģija ir mācīšanās pakļauties visaugstajam vadītājam. Tātad, jūs varat būt kristietis, es varu būt hinduists, tas nav svarīgi. Mums visiem jāatzīst, ka pastāv augstākais vadītājs. Ikvienam tas jāatzīst, tā ir īsta reliģija. Nevis: "Mēs ticam, ka dzīvniekiem nav dvēseles." Tā nav nekāda reliģija. Tas ir pilnīgi nezinātniski. Reliģija ir zinātniska augstākā vadītāja izpratne un pakļaušanās Viņam. Tas ir viss. Labs pavalstnieks ir tas, kas saprot valdību un pakļaujas tās likumiem, bet slikts pavalstnieks ir tas, kam valdība nerūp. Tātad, ja jūs ignorējat Dieva valdību un kļūstat par sliktu pavalstnieku, tad jūs esat nereliģiozs. Bet, ja jūs esat labs pavalstnieks, tad jūs esat reliģiozs.

Maiks Robinsons: Skaidrs. Vai jūs nepateiktu, ko jūs uzskatāt par dzīves jēgu? Vispirms, kādēļ mēs dzīvojam?

Šrīla Prabhupāda: Dzīves jēga ir bauda. Bet pašreiz jūsu dzīves nostādne ir nepareiza, un tāpēc baudīšanas vietā jūs ciešat. Visur mēs redzam cīņu par pastāvēšanu. Visi cīnās, bet kāda tad galu galā ir viņu bauda? Viņi tikai cieš un mirst. Tāpēc, kaut arī dzīve nozīmē baudu, pašreiz jūsu dzīve nav bauda. Bet, kad jūsu dzīves nostādne būs pareiza, garīga, tad jūs baudīsit.

Maiks Robinsons: Un beigās, vai man nepastāstītu, caur kādām garīgās dzīves pakāpēm jūs izejat? Kādām garīgajām pakāpēm iziet cauri jauns Krišnas bhakta?

Šrīla Prabhupāda: Pirmā pakāpe ir zinātkāre. "Kas īsti ir šī Krišnas apziņas kustība? Jānoskaidro." To sauc par šraddhu, ticību. Tas ir sākums. Tad, ja jūs esat nopietns, jūs cenšaties tikties ar tiem, kas izkopj šīs zināšanas. Jūs mēģināt saprast, ko viņi izjūt. Tad jūs domājat: "Kāpēc gan nepiebiedroties viņiem?" Un kad jūs pievienojaties viņiem, visas jūsu bažas drīz pazūd. Aug ticība, un tad jūs patiešām sajūtat īsto Krišnas apziņas garšu. Kāpēc šie jaunieši neiet uz kino? Kāpēc viņi neēd gaļu un neiet uz naktsklubu? Tāpēc, ka ir mainījusies viņu garša. Tagad viņiem tas viss riebjas. Un tā jūs attīstāties. Vispirms ticība, tad saskarsme ar bhaktām, tad atbrīvošanās no visām bažām, tad stingra ticība, tad garša, tad Dieva apzināšanās un tad Dieva mīlestība, pilnība. Tā ir augstākā līmeņa reliģija. Nevis kaut kāds "Es ticu, tu tici" rituāls. Tā nav nekāda reliģija. Tā ir krāpšana. Īsta reliģija ir Dieva mīlestības attīstīšana. Tāda ir reliģijas pilnība.

Maiks Robinsons: Ļoti pateicos jums par sarunu. Man bija ļoti patīkami ar jums sarunāties.

Šrīla Prabhupāda: Harē Krišna.

Patiesība un skaistums

"Skaistums ir patiesība, un patiesība ir skaistums," teica Kītss. "Tas ir viss, ko mēs šajā pasaulē zinām, un viss, kas mums jāzina." Bet tas tā ir? Šajā burvīgajā, bet asajā esejā, kas pirmo reizi parādījās vecā mazformāta "Back to Godhead" izdevumā 1958. gada 20. novembrī, Šrīla Prabhupāda stāsta neaizmirstamo notikumu par "šķidro skaistumu".

Dažreiz notiek strīdi par to, vai patiesība un skaistums ir savienojami jēdzieni. Kāds labprāt teiktu patiesību, bet var jautāt: ja patiesība ne vienmēr ir skaista – īstenībā tā bieži vien ir drīzāk biedējoša un nepatīkama –, kā var vienlaicīgi paust patiesību un skaistumu?

Atbildot mēs varam pateikt visiem, kas vēlas to zināt – patiesība un skaistums ir savienojami jēdzieni. Patiešām, mēs varam droši apgalvot, ka īstenā patiesība, kas ir absolūta, vienmēr ir skaista. Patiesība ir tik skaista, ka tā pievelk ikvienu, arī pašu patiesību. Patiesība ir tik skaista, ka tās dēļ daudzi gudrie, svētie un bhaktas ir atstājuši visu. Mahātma Gandijs, mūsdienu pasaules elks, savu dzīvi veltīja patiesības meklējumiem, un visi viņa darbi bija vērsti vienīgi uz patiesību.

Un kāpēc gan tikai Mahātma Gandijs? Ikvienā no mums ir tieksme meklēt vienīgi patiesību, jo patiesība ir ne tikai skaista, bet arī visspēcīga, visas bagātības, slavas, atsacīšanās spējas un zināšanu pilna.

Diemžēl cilvēki nekā nezina par īsteno patiesību. Patiešām, 99.9 procenti cilvēku patiesības vārdā visās dzīves jomās dzenas tikai pēc nepatiesības. Īstenībā mūs pievelk tikai patiesības skaistums, taču kopš neatminamiem laikiem mēs esam pieraduši mīlēt nepatiesību, kas izskatās pēc patiesības. Tādēļ laicīgam cilvēkam patiesība un skaistums ir nesavienojami jēdzieni. Laicīgo patiesību un skaistumu var aprakstīt šādi.

Reiz kāds spēcīgs un stalts vīrietis, kura raksturs bija visai apšaubāms, iemīlējās daiļā meitenē. Meitene bija ne vien daiļa, bet arī šķīsta, tādēļ viņai nepatika vīrieša nodomi. Turpretī vīrietis bija iekāres pilns un uzstājīgs, tāpēc meitene lūdza viņu pagadīt tikai septiņas dienas un nolika laiku, kad viņš meiteni varēs satikt. Vīrietis piekrita un cerību pilns sāka gaidīt, kad pienāks noteiktais laiks.

Bet šķīstā meitene, lai parādītu absolūtās patiesības īsto skaistumu, rīkojās ļoti pamācoši. Viņa dzēra daudz caurejas zāļu, septiņas dienas nemitīgi vēma visu, ko apēda, un viņai bija nepārtraukta caureja. Turklāt viņa visus izkārnījumus un vēmekļus noglabāja atbilstošos traukos. No caurejas līdzekļiem tā saucamā daiļā meitene kļuva vāja un tieva kā skelets, viņas āda kļuva tumša, un skaistās acis iegrima galvaskausa dobumos. Tā viņa noliktajā stundā ar nepacietību gaidīja dedzīgo vīrieti. Tad atnāca vīrietis; viņš bija labi ģērbies, ar labām manierēm un jautāja neglītajai meitenei, kuru sastapa tur

stāvam, par daiļo meiteni, ko gaidīja. Meitenē, kas stāvēja viņa priekšā, viņš neatpazina skaistuli, par kuru jautāja; patiešām, meitene vairākkārt apgalvoja, ka viņa ir tā pati, taču meitene izskatījās tik nožēlojama, ka vīrietis nespēja viņu pazīt.

Beigās meitene staltajam vīrietim pateica, ka to, kas veido viņas skaistumu, viņa ir atdalījusi no sevis un noglabājusi traukos. Meitene arī pateica, ka viņš varēs nobaudīt skaistuma sulas. Kad laicīgā dzejiskuma pārņemtais vīrietis lūdza parādīt šīs skaistuma sulas, meitene viņu aizveda tur, kur glabājās izkārnījumi un šķidrie vēmekļi, kas nepanesami smirdēja. Nu viņam atvērās acis, um viņš saprata, kas tas šķidrais skaistums tāds ir. Tā galu galā ar šķīstās meitenes žēlastību netikumīgais vīrietis ieraudzīja, kas ir būtība un kas ir ēna, un nāca pie prāta.

Ikviens, kuru pievelk materiālais viltus skaistums, atrodas līdzīgā stāvoklī kā šis vīrietis. Minētā meitene, kurai bija brīnišķīgs, saskaņā ar prāta vēlmēm veidots materiāls ķermenis, patiesībā atšķīrās no laicīgā, materiālā ķermeņa un prāta. Īstenībā viņa bija garīga dzirksts, un tāds bija arī mīlētājs, kas bija pieķēries viņas maldinošajai ārienei. Taču laicīgos intelektuāļus un estētus maldina relatīvās patiesības ārējais skaistums un pievilcība, un viņi nekā nezina par garīgo dzirksti, kas vienlaicīgi ir gan patiesība, gan skaistums. Garīgā dzirksts ir tik skaista, ka pēc tam, kad tā ir atstājusi tā dēvēto skaisto materiālo ķermeni, kas īstenībā ir izkārnījumu un vēmekļu pilns, neviens vairs nevēlas pieskarties šim ķermenim, pat, ja tas ir ieģērbts dārgā uzvalkā.

Mēs visi dzenamies pēc neīstās, relatīvās patiesības, kas nekādi nesader ar īsto skaistumu. Bet īstā patiesība vienmēr ir skaista, tā savu skaistumu saglabā neskaitāmus gadus. Garīgā dzirksts ir neiznīcināma. Ārējās miesas skaistumu ar stipru caurejas līdzekļu devu var iznīcināt dažās stundās, bet patiesības skaistums ir neiznīcināms un nemainīgs. Diemžēl laicīgie mākslinieki un intelektuāļi nekā nezina par šo brīnišķīgo gara dzirksti. Viņi nekā nezina arī par pašu uguni, kas ir visu garīgo dzirksteļu avots, un par dzirksteļu un uguns attiecībām, kas izpaužas kā pārpasaulīgas spēles. Kad ar Visvarenā žēlastību spēles tiek atklātas, tad nejēgas, kas neredz tālāk par saviem jutekļiem, neatšķir šīs patiesības un skaistuma rotaļas no aprakstītajām izkārnījumu un vēmekļu izpausmēm. Un izmisuši viņi jautā, kā patiesība un skaistums vienlaicīgi var saderēt kopā.

Pasaulīgie cilvēki nezina, ka visa garīgā būtne ir brīnišķīga persona, kas pievelk it visu. Viņi neapjēdz, ka Viņš ir sākotnējais pirmavots, visa pastāvošā pirmsākums. Bezgala mazās garīgās dzirkstis, kas ir garīgā veseluma neatņemamas daļiņas, pēc savām īpašībām ir tikpat skaistas un mūžīgas. Vienīgā atšķirība ir tā, ka veselums mūžīgi ir veselums, un daļas mūžīgi ir daļas. Taču tie abi ir galējā patiesība, galējais skaistums, galējās zināšanas, galējā enerģija, galējā atsacīšanās spēja un galējā bagātība.

Jebkura grāmata, ko ir uzrakstījis pat visdiženākais pasaulīgais dzejnieks vai intelektuālis, ja tā neapraksta galējo patiesību un skaistumu, ir tikai relatīvās patiesības izkārnījumu un vēmekļu krātuve. Īstā literatūra ir tā, kas apraksta Absolūta galējo patiesību un skaistumu.

Būtiski jautājumi

Vēl vienā vecā mazformāta "Back to Godhead" izdevumā, šoreiz 1960. gada 20. aprīlī, Šrīla Prabhupāda runā par dvēseles zinātni: ".. cilvēks ir saprātīgs dzīvnieks, tāpēc viņš ir dzimis, lai jautātu. Jo vairāk ir jautājumu, jo attīstītākas zināšanas un zinātne.. Bet vissaprātīgākais cilvēks jautā par to, kas notiek pēc nāves.."

Mazs bērns, pastaigājoties kopā ar tēvu, nemitīgi jautā. Viņš uzdod tēvam tik daudz dīvainu jautājumu, un tēvam jādod pareizas atbildes, kas apmierinātu bērnu. Kad ģimenes dzīves laikā es kļuvu par jauno tēvu, otrais dēls, kas mani vienmēr pavadīja, burtiski apbēra mani ar jautājumiem. Kādu dienu gadījās tā, ka līgavaiņa viesi gāja gar mūsu tramvaju, un četrgadīgais zēns kā parasti

prasīja, kas tas tāds par gājienu tur iet. Uz viņa simts un vienu jautājumu tika dotas visas iespējamās atbildes, un beigās viņš pajautāja, vai viņa tēvs ir precējies? Apkārtstāvošie pieaugušie sāka skaļi smieties, bet zēns apmulsa un nevarēja saprast, kāpēc viņi tā smejas. Lai kā arī nebūtu, zēns tomēr bija apmierināts ar savu precēto tēvu.

Šis gadījums māca: tā kā cilvēks ir saprātīgs dzīvnieks, viņš ir dzimis, lai jautātu. Jo vairāk ir jautājumu, jo attīstītākas ir zināšanas un zinātne. Visa materiālā civilizācija sākotnēji balstās uz daudziem jo daudziem jautājumiem, ko jauni cilvēki uzdod vecākiem. Ja vecāki cilvēki pareizi atbild uz jauno jautājumiem, tad civilizācija pakāpeniski attīstās. Bet vissaprātīgākais cilvēks jautā par to, kas notiek pēc nāves. Mazāk saprātīgs cilvēks uzdod mazāk būtiskus jautājumus, bet saprātīgāku cilvēku jautājumi sniedzas tālāk un tālāk.

Viens no vissaprātīgākajiem cilvēkiem bija Maharādža Parīkšits, diženais visas pasaules valdnieks; notika tā, ka kāda brāhmanu zēna lāsta dēļ septiņu dienu laikā viņam bija jāmirst no čūskas kodiena. Brāhmans, kas viņu nolādēja, bija tikai zēns, tomēr viņam bija tādi spēki. Bet tā kā šis zēns nezināja, cik svarīgs ir diženais valdnieks, viņš valdnieku aiz savas muļķības nolādēja, ka tam septiņu dienu laikā jāmirst. Zēna tēvs, kuru valdnieks bija apvainojis, pēc tam bija ļoti noskumis. Kad valdnieks uzzināja par nelaimīgo lāstu, viņš tūdaļ aizgāja no pils, kurā dzīvoja, un devās pie Gangas, kas tecēja netālu no viņa galvaspilsētas, lai sagatavotos gaidāmajai nāvei. Viņš bija dižens valdnieks, tāpēc gandrīz visi lielie gudrie un augsti mācītie zinātnieki sanāca tur, kur pirms aiziešanas no laicīgā ķermeņa gavēja valdnieks. Beigās tur ieradās arī Šukadeva Gosvāmī, jaunākais tā laika gudrais, un visi vienprātīgi pieņēma viņu par vadītāju, kaut arī tur bija viņa diženais tēvs. Valdnieks pazemīgi piedāvāja Šukadevam Gosvāmī savu goda vietu un uzdeva būtiskus jautājumus, kas bija saistīti ar aiziešanu no šīs laicīgās pasaules, kurai bija jānotiek pēc septiņām dienām. Diženais valdnieks kā cienīgs dižo bhaktu Pandavu pēctecis, lielajam gudrajam Šukadevam uzdeva šādus būtiskus jautājumus: "Kungs, no visiem lielajiem pārpasaulniekiem tu esi vislielākais, un tāpēc es pazemīgi lūdzu pastāstīt, kādi ir mani pienākumi šajā brīdī. Es stāvu nāves priekšā. Kas man jādara šajā pārbaudījumu stundā? Lūdzu, saki man, mans kungs – kas man tagad jāklausās, kas man tagad jāgodina vai kas man tagad jāatceras. Tāds dižens gudrais kā tu ģimenes cilvēka mājā neuzturas ilgāk nekā nepieciešams, un man ir uzsmaidījusi laime, jo tu manas nāves brīdī esi atnācis šurp. Tāpēc lūdzu dod man norādījumus šajā pārbaudījumu stundā."

Pēc valdnieka lūguma, kuru bija patīkami uzklausīt, diženais gudrais autoritatīvi atbildēja – viņš bija liels pārpasaulīgais zinātnieks, un viņam bija visas dievišķās īpašības, tā kā viņš bija Bādarājanas jeb Vjāsadevas, Vēdu rakstu sākotnējā sastādītāja, cienīgs dēls.

Šukadeva Gosvāmī sacīja: "Dārgais valdniek, tavs jautājums ir ļoti būtisks un svētīgs visu laiku cilvēkiem. Šādi visaugstākie jautājumi ir būtiski, to apstiprina vedānta-daršanas mācība, Vēdu zināšanu secinājumi, un tie ir *ātmavit-sammataḥ*; citiem vārdiem sakot, atbrīvotas dvēseles, kas pilnīgi apzinās savu garīgo "es", uzdod šādus būtiskus jautājumus, lai padziļinātu zināšanas par Pārpasaulīgo."

Šrīmad-Bhāgavatama ir dabisks skaidrojums Šrīlas Vjāsadevas sastādītajām Vedānta (jeb Šārīraka) sūtrām. Vedānta-sūtra ir visaugstākie Vēdu raksti, un tās satur kodolu pamatjautājumiem par garīgo zināšanu pārpasaulīgo priekšmetu. Un tomēr arī pēc šī lielā traktāta sastādīšanas Šrīlas Vjāsadevas prāts nebija apmierināts. Reiz Vjāsadeva satika savu garīgo skolotāju Šrī Nāradu, kurš ieteica viņam aprakstīt, kas ir Dieva Personība. Saņēmis padomu, Vjāsadeva iegrima meditācijā par bhakti jogu, kurā skaidri atklājās, kas ir Absolūtais un kas ir relatīvais jeb maija. Pilnīgi apzinājies šīs lietas, viņš sastādīja diženo stāstījumu – Šrīmad-Bhāgavatamu jeb brīnišķo Bhāgavatamu, kas sākas ar patiesiem vēsturiskiem notikumiem, kuri saistīti ar Maharādžas Parīkšita dzīvi.

Vedānta-sūtra sākas ar pašu pamatjautājumu par Pārpasaulīgo, athāto *athāto brahma jijñāsā*: "Tagad

jājautā par Brahmanu jeb Pārpasaulīgo."

Kamēr cilvēks ir spēka pilns, tikmēr viņš neatceras kailo patiesību, ka viņa dzīves ceļa galā stāv nāve. Nejēga nejautā par būtisko, par dzīves īstajiem jautājumiem. Ik brīdi mēs redzam kaut ko, kas atgādina par nāvi, tomēr ikviens domā, ka viņš nekad nemirs. Šeit parādās atšķirība starp dzīvniecisko un cilvēcisko. Dzīvniekam, piemēram, kazai, nav nekādas sajēgas par draudošo nāvi. Kazas māsu nupat nokāva, bet kaza, zaļas zāles klēpīša valdzināta, mierīgi stāv un gaida, kad to nokaus. Bet cilvēks, redzot, ka viņa biedrus ir nogalinājis ienaidnieks, vai nu cīnās, lai glābtu savu brāli, vai bēg, ja tas ir iespējams, lai glābtos pats. Ar to cilvēks atšķiras no kazas.

Saprātīgs cilvēks zina, ka nāve ir dzimusi līdz ar viņu pašu. Cilvēks zina, ka viņš mirst ik mirkli, un, ka nāks pēdējais grūdiens, tiklīdz viņa dzīves laiks būs pagājis. Tāpēc viņš sagatavojas vai nu nākamajai dzīvei, vai arī atbrīvei no atkārtotas dzimšanas un nāves slimības.

Taču nelga nezina, ka cilvēka dzīvības veids tiek iegūts pēc dzimšanu un nāvju virknes, ko pagātnē noteikuši dabas likumi. Viņš nezina, ka dzīvā būtne ir mūžīga, tā nedzimst un nemirst. Dzimšana, nāve, vecums un slimības dzīvajai būtnei ir uzspiestas no ārienes, un tas noticis tādēļ, ka tā atrodas saskarsmē ar materiālo dabu, ka tā ir aizmirsusi savu mūžīgo, dievišķo dabu un to, ka pēc savām īpašībām neatšķiras no Absolūtā Veseluma.

Cilvēka dzīve dod iespēju uzzināt šo mūžīgo patiesību. Tagad mums ir vērtīgais cilvēka dzīvības veids, un Vedānta sūtra jau pašā sākumā iesaka uzdot jautājumu, kas ir Brahmans, Absolūtā Patiesība. Un tas ir mūsu pienākums, tagadējais pienākums.

Cilvēks, kas nav pietiekami saprātīgs, nejautā par pārpasaulīgo dzīvi, gluži otrādi, viņš uzdod daudz nebūtisku jautājumu, kas nav saistīti ar viņa mūžīgo pastāvēšanu. No bērna kājas viņš jautā mātei, tēvam, skolotājiem, pasniedzējiem, grāmatām un daudz kam citam, bet neviens nedod pareizās ziņas par īsto dzīvi.

Kā jau iepriekš minējām, Parīkšits Maharādža bija brīdināts, ka septiņu dienu laikā viņš sastaps nāvi, un viņš nekavējoties aizgāja no pils, lai sagatavotos nākamajai pakāpei. Valdniekam bija vēl septiņas dienas laika, lai sagatavotos nāvei, bet mums, kaut arī zinām, ka noteikti mirsim, nav zināms brīdis, kad tas notiks. Es nezinu, varbūt es satikšu nāvi jau nākamajā mirklī. Pat tik dižens cilvēks kā Mahātma Gandijs nevarēja iedomāties, ka viņam pēc piecām minūtēm būs jāmirst, un arī viņa diženie biedri nevarēja paredzēt draudošo nāvi. Un tomēr šādi vīri sauc sevi par lieliem tautas vadoņiem.

Dzīvnieku no cilvēka atšķir neziņa par dzīvību un nāvi. Cilvēks šī vārda īstajā nozīmē jautā par sevi, par to, kas viņš ir. No kurienes viņš ir atnācis šajā dzīvē, un uz kurieni viņš aiziet pēc nāves? Kāpēc pār viņu nāk trejādas ciešanas, kaut arī viņš to nevēlas? No pašas mazotnes cilvēks jautā par tik daudzām dzīves lietām, bet viņš nekad nejautā par dzīves īsto būtību. Tas ir dzīvnieciski. Dzīvnieciskās dzīves četros pamatos starp cilvēku un dzīvnieku nav atšķirības, jo ikviena dzīvā būtne pastāv ēdot, guļot, baidoties un kopojoties. Bet tikai cilvēka dzīve ir domāta būtiskajiem jautājumiem: kas ir mūžīgā dzīve un Pārpasaulīgais. Tāpēc cilvēka dzīve ir domāta, lai pētītu mūžīgo dzīvi, un Vedānta sūtra iesaka sākt šo izpēti tagad vai nekad. Ja cilvēks būtiskos dzīves jautājumu neuzdod tagad, tad nav šaubu par to, ka dabas likumi aizvedīs viņu atkal atpakaļ dzīvnieku valstībā. Tāpēc, pat ja nejēga liekas augstu attīstīts materiālajā zinātnē, tas ir, ēšanā, gulēšanā, bailēs, seksā un tā tālāk, tad dabas likumi viņam tik un tā neļauj izrauties no nežēlīgās nāves skavām. Dabas likumus vada trīs īpašības – skaidrība, kaislības un tumsība. Kas dzīvo skaidrībā, tie paceļas augstākajā, garīgajā dzīves līmenī, kas dzīvo kaislībās, tie paliek tajā pašā materiālās pasaules vietā, kur tie ir tagad, un kas dzīvo tumsībā, tie noteikti nolaidīsies līdz zemākajām sugām.

Mūsdienu civilizācija ir ļoti nedrošā stāvoklī, tā nedod pilnīgi nekādu izglītību par dzīves

visbūtiskākajiem jautājumiem. Gluži kā dzīvnieki cilvēki nezina, ka dabas likumi viņus nogalinās. Viņi ir apmierināti ar zaļas zāles kušķi, ar tā devēto jauko dzīvi gluži kā kaza, kas gaida nokaušanu. Ņemot vērā šos cilvēka dzīves apstākļus, mēs pazemīgi cenšamies glābt cilvēku ar "Back to Godhead" vēstījumu. Šis nav viltus ceļš. Ja arī kādreiz pienāks realitātes ēra, tad "Back to Godhead" vēstījums būs šīs ēras sākums.

Saskaņā ar Šrī Šukadevu Gosvāmī, *gṛhamedhī* jeb cilvēks, kas sevi kā nokaušanai nolemtu kazu ir sasējis ģimenes, sabiedrības, kopienas, nācijas vai visas cilvēces darbos, kas saistīti ar dzīvnieciskas dzīves jautājumiem un nepieciešamībām – t.i., ēšanu, gulēšanu, baidīšanos un kopošanos – un kuram nav zināšanu par Pārpasaulīgo, ne par matu nav labāks par dzīvnieku. Viņš var jautāt par ķermeni, politiku, ekonomiku, kultūru, izglītību un citām laicīgām, materiālām lietām, bet, ja viņš nejautā par pārpasaulīgās dzīves pamatiem, tad viņš ir aklais, kuru dzen uz priekšu nevaldāmi jutekļi un kurš tūlīt iekritīs grāvī. Lūk, kā tiek aprakstīts grihamedhī.

Bet *gṛha-medhī* pretstats ir *griha-stha*. Grihastha āšrams jeb garīgās ģimenes dzīves patvērums ir tikpat labs kā no visa atteikušamies cilvēka (sanjāsī) dzīve. Vienalga, vai cilvēks dzīvo ģimenē, vai ir atsacījies, svarīgi ir uzdot būtiskus jautājumus. Ja sanjāsī neuzdod būtiskus jautājumus, tad viņš ir krāpnieks, bet ģimenes cilvēks (grihastha) ir pilnīgs, ja viņš tiecas uzdot šādus jautājumus. Taču grihamedhī rūp tikai dzīvnieciskas dzīves vajadzības. Pēc dabas likumiem grihamedhī dzīve ir posta pilna, bet grihasthas dzīve – laimīga. Taču mūsdienu civilizācijā grihamedhī sauc sevi par grihashām. Tāpēc mums jāzina, kas kurš ir. Grihamedhī dzīve ir netikumu pilna, jo viņš nezina, kā jādzīvo ģimenē. Viņš nezina, ka ārpus viņa varas ir vara, kas uzrauga un vada viņa darbību, un viņam nav nekādas sajēgas par tālāko dzīvi. Grihamedhī neskatās nākotnē un netiecas uzdot būtiskos jautājumus. Viņa vienīgā īpašība ir tā, ka viņš ir saistīts važās, kuras veidotas no pieķeršanās neīstajam, ar ko viņš saskāries laicīgajā esamībā.

Naktī šādi grihamedhī izšķiež vērtīgo laiku, guļot vai apmierinot visdažādākās dzimumdziņas – ejot uz kino, klubiem un spēļu namiem, kur pārpārēm bauda dzērienus un sievietes. Dienā viņi izšķiež vērtīgo dzīvi, pelnot naudu, un, ja viņiem ir pietiekami daudz naudas, tad viņi to izmanto, radot ērtības savas ģimenes locekļiem. Viņu dzīves un personīgo vajadzību līmenis aug līdz ar ienākumiem. Tāpēc viņu izdevumiem nav robežu, un viņi nekad nepiesātinās. Tāpēc arī ekonomiskās attīstības laukā notiek neierobežota sacensība, un tādēļ nevienā cilvēku pasaules sabiedrībā nav miera.

Ikviens domā tikai par vieniem un tiem pašiem pelnīšanas un tērēšanas jautājumiem, bet galu galā mums jābūt atkarīgiem no mātes dabas. Ja ir slikta raža vai kādi citi dabas untumi, tad nabaga plānotājs politiķis vaino ļauno dabu, taču, cik vien var, viņš izvairās pētīt, kas un kā vada dabas likumus. Taču Bhagavad-gītā paskaidrots, ka pār dabas likumiem valda Dieva Absolūtā Personība. Vienīgi Dievs vada dabu un tās likumus. Godkārīgie materiālisti dažkārt izpēta kādu dabas likumu daļiņu, taču viņi nekad nevēlas neko zināt par šo likumu devēju. Vairums nemaz netic, ka pastāv Absolūtā Persona jeb Dievs, kas vada dabas likumus. Viņi labāk domā par likumiem, pēc kuriem mijiedarbojas dažādi elementi, taču viņi nekad neatsaucas uz galējo vadību, kas padara šīs mijiedarbības iespējamas. Viņiem šajā sakarībā nav būtisku jautājumu un atbilžu. Taču otrā Vedānta sūtra atbild uz būtisko jautājumu par Brahmanu, apgalvojot, ka Visaugstais Brahmans, Visaugstais Pārpasaulīgais ir Tas, no kura viss radies. Un galu galā Viņš ir Visaugstā Persona.

Muļķa grihamedhī ne tikai nekā nezina par to, ka ķermenis, kurā viņš nonācis, ir laicīgs, bet arī ir akls pret to, kas patiesībā notiek ikdienas dzīvē viņa acu priekšā. Viņš var redzēt, ka nomirst viņa tēvs, viņa māte, nomirst radinieks vai kaimiņš, un tomēr viņš neuzdod būtisko jautājumu par to, vai citi dzīvie viņa ģimenes locekļi nomirs vai nē. Dažkārt viņš domā un zina, ka visi viņa ģimenes locekļi šodien vai rīt nomirs, ka nomirs arī viņš pats. Viņš var zināt, ka viss šis ģimenes teātris, ka viss, ko

viņš sauc par kopību, sabiedrību, nāciju, utt., ir ziepju burbulis, kas tūlīt pārsprāgs un kam nav mūžīgas vērtības. Un tomēr viņš kā traks dzenas pēc šādām laicīgām lietām un neapgrūtina sevi ne ar kādiem būtiskiem jautājumiem. Viņš nezina, kur tam būs jāaiziet pēc nāves. Viņš smagi strādā savai laicīgajai ģimenei, sabiedrībai vai nācijai, bet neko nedara nākotnes labā, ne sevis dēļ, ne arī citu dēļ, kuri aizies no mūsu patreizējās dzīves.

Braucot kādā sabiedriskā transporta līdzeklī, piemēram, vilciena vagonā, mēs satiekamies un sēžam kopā ar nepazīstamiem cilvēkiem, un kādu neilgu laiku mēs esam ceļabiedri, bet pienāk brīdis, kad mēs šķiramies, lai nekad vairs viens otru neredzētu. Gluži tāpat, ilgajā dzīves pagaidu uzturēšanās vietā mēs apsēžamies tā sauktajā ģimenes, valsts vai sabiedrības sēdvietā, bet, kad laiks ir galā, mēs negribot šķiramies viens no otra, lai nekad vairs nesatiktos. Ir daudz jautājumu, kas attiecas uz mūsu laicīgo dzīvi, draugiem šajās laicīgajās darīšanās, bet cilvēks, kurš ir grihamedhī, nekad nejautā par mūžīgo. Visi mēs, būdami dažādi vadītāji, kaļam mūžīgus plānus, nezinot lietu patieso, mūžīgo dabu. Šrīpāda Šankarāčārja, kurš īpaši centās atbrīvot sabiedrību no šīs tumsības un kurš bija bezpersoniskā visucaurstrāvojošā Brahmana garīgā ceļa piekritējs, izmisumā iesaucās: "Bērni spēlējas, jauni vīrieši nodarbojas ar tā saucamo mīlestību pret jaunām sievietēm un veci cilvēki ir iegrimuši nopietnās domās par izjukušās, cīņas pilnās dzīves savešanu kārtībā. Bet, ak vai, neviens nav gatavs uzdot būtiskus jautājumus par Brahmana, Absolūtās Patiesības zinātni."

Kad Maharādža Parīkšits jautāja, ko darīt, Šrī Šukadeva Gosvāmī uz valdnieka būtisko jautājumu atbildēja ar šādu padomu:

tasmād bhārata sarvātmā
bhagavān īśvaro hariḥ
śrotavyaḥ kīrtitavyaś ca
smartavyaś cecchatābhayam

"Bharatas pēcteci, mirstīga cilvēka pienākums ir jautāt par Dieva Personību, klausīties par Viņu, godināt un vērst savu prātu uz Viņu, kas ir vispievilcīgākā personība, jo Viņam pilnībā pieder visas varenības. Viņu sauc par Hari, jo tikai Viņš var pārtraukt dzīvās būtnes saistīto pastāvēšanu. Ja mēs vēlamies atbrīvoties no saistītās pastāvēšanas, tad mums jāuzdod būtiski jautājumi par Absolūto Patiesību, lai iepriecinātu Viņu, kas dāvātu mums dzīvē pilnīgu brīvību." (Šrīmad-Bhāgavatama 2.1.5.)

Attiecībā uz Dieva Absolūto Personību Šrī Šukadeva Gosvāmī ar īpašu nolūku lietoja četrus vārdus. Šie vārdi atšķir Absolūto Personu jeb Parabrahmanu no citām personām, kas pēc īpašībām ir vienādas ar Viņu. Dieva Absolūtā Personība tiek uzrunāta kā *sarvātmā*, visucaurstrāvojošs, jo neviens nav atšķirts no Viņa, kaut arī ne visi to apzinās. Dieva Personība ar savu pilnīgo pārstāvi Paramātmu jeb Virsdvēseli mīt ikviena sirdī kopā ar katru atsevišķo dvēseli. Tāpēc ikvienai atsevišķajai dvēselei ar Viņu ir tuvas attiecības. Mēs kopš neatminamiem laikiem dzīvojam saistītu dzīvi, jo esam aizmirsuši šīs mūžīgās un tuvās attiecības ar Viņu. Taču Viņš ir Bhagavāns jeb Augstākā Personība, tāpēc Viņš var vienā mirklī atsaukties uz bhaktas saucienu. Turklāt Viņš ir pilnīga persona, tādēļ Viņa skaistums, bagātība, slava, spēks, zināšanas un atsacīšanās spēja ir bezgalīgi pārpasaulīgas laimes avoti atsevišķajai dvēselei. Atsevišķo dvēseli visas šīs varenības pievelk jau tad, kad tās nepilnīgi pieder citām saistītajām dvēselēm, taču atsevišķā dvēsele ar šo nepilnību nav apmierināta, tāpēc pastāvīgi meklē to, kas ir pilnīgs. Dieva Personības skaistums ir nesalīdzināms, tādas ir arī Viņa zināšanas un atsacīšanās spēja. Vēl jo vairāk – Viņš ir *īśvara*, visaugstākais vadītājs. Pašlaik mūs vada šī lielā valdnieka policija. Mēs esam policijas varā tāpēc, ka nepakļāvāmies likumam. Taču Dievs Kungs ir Hari, tāpēc Viņš var likt pazust mūsu saistītajai dzīvei, dodot mums pilnīgu garīgās pastāvēšanas brīvību. Tādēļ ikviena cilvēka pienākums ir uzdot būtiskus jautājumus par Viņu un tā atgriezties atpakaļ pie Dieva.

Dvēseles izpēte

Šrīla Prabhupāda vēstulē slavenajam kardiologam Dr. Vilfrēdam G. Bigelovam raksta: ""Kur atrodas dvēsele un no kurienes tā nāk?" ir Jūsuprāt galvenais jautājums. To saprast nav grūti..." Tālāk nodrukātajā 1972. gada "Montreal Gazette" rakstā mēs varam izlasīt, ka pasaulslavenais kardiologs Vilfrēds G. Bigelovs mudina uzsākt sistemātiskus pētījumus, lai noteiktu, kas ir dvēsele un no kurienes tā nākusi. Tālāk ir dota Šrīlas Prabhupādas atbildes vēstule uz doktora Bigelova aicinājumu. Šrīla Prabhupāda izklāsta būtiskās Vēdu zinības dvēseles zinātnē un piedāvā praktisku paņēmienu garīgās dzirksteles zinātniskai izpratnei.

"Gazette" virsraksts: Sirds ķirurgs grib zināt, kas ir dvēsele

VINDZORA – Pasaulslavens kanādiešu sirds ķirurgs apgalvo, ka viņš tic, ka ķermenī ir dvēsele, kas aiziet nāves brīdī, un teologiem par to vajadzētu centies uzzināt vairāk.

Dr. Vilfrēds G. Bigelovs, Toronto vispārējās slimnīcas kardiovaskulārās nodaļas vadītājs teica: "Kā cilvēks, kas tic dvēseles esamībai, es domāju, ka ir pienācis laiks noņemt tās noslēpumainību un atklāt, kas tā ir."

Bigelovs bija ārstu komisijas loceklis, kura Eseksas grāfistes medicīniski juridiskajā biedrībā apsprieda jautājumus par nāves brīža precīzas noteikšanas mēģinājumiem.

Sirds un citu orgānu pārstādīšanas laikmetā, gadījumos, kad donoriem neizbēgami jāmirst, šis jautājums ir kļuvis ārkārtīgi svarīgs.

Kanādas Mediķu biedrība ir izstrādājusi plaši pieņemtu nāves definīciju: tas ir brīdis, kad pacients atrodas komas stāvoklī, neatbild ne uz kādiem kairinājumiem un smadzeņu viļņi, kas pierakstīti uz encefalogrāfa, ir plakani.

Vēl komisijā piedalījās jurists misters Edsons L. Heins no Ontario Augstākās tiesas un J. Frensiss Ledijs, Vindzoras universitātes prezidents.

Bigelovs, skaidrojot jautājumus, par kuriem bija runājis diskusijā, vēlāk intervijā teica, ka pēc trīsdesmit diviem ķirurģijā nostrādātiem gadiem viņš vairs nešaubās, ka dvēsele pastāv.

"Dažreiz gadās tā, ka jūs redzat, ka cilvēks no dzīva pārvēršas par mirušu, un notiek kaut kādas neparastas pārmaiņas."

"Visvairāk es gribētu uzsvērt to, ka acīs pazūd dzīvība jeb mirdzums. Tās kļūst neskaidras un burtiski nedzīvas."

"Redzēto ir ļoti grūti aprakstīt. Patiesībā es domāju, ka to nemaz nevar skaidri aprakstīt."

Bigelovs, kurš kļuvis pasaulslavens kā "dziļās sasaldēšanas" jeb hipotermijas aizsācējs ķirurģijā un sirds vārstuļu ķirurgs, teica, ka "dvēseles izpēte" būtu jāuzņemas teoloģijai un tai radniecīgajām universitātes nozarēm.

Sarunas laikā Ledijs teica, ka, "ja arī dvēsele pastāv, tad jūs to neieraudzīsit. Jūs to neatradīsit."

"Ja ir kaut kāds dzīvīguma jeb dzīvības pamats, tad kas tas ir?" Grūtības rada tas, ka "dvēsele nepastāv kādā noteiktā vietā, apgabalā. Tā ir visā ķermenī un tajā pat laikā nav nekur."

Būtu "jauki uzsākt eksperimentus, bet es nespēju iedomāties, kā jūs visam tam tiksit klāt," teica Ledijs. Viņš teica, ka diskusija viņam esot atsaukusi atmiņā padomju kosmonautu, kas, atgriezies no kosmosa, ziņoja, ka Dieva nav, jo viņš To augšā nav redzējis.

"Varbūt, ka tas tā arī ir," sacīja Bigelovs, "bet mūsdienu medicīnā, sastopoties ar kaut ko

neizskaidrojamu, ir izvirzīts sauklis: atrast atbildi, ienest to laboratorijā, kaut kur tur, kur jūs varat atklāt patiesību."

"Galvenais jautājums," teica Bigelovs, "ir: "Kur ir dvēsele, un no kurienes tā nāk?""

Šrīla Prabhupāda dod Vēdu pierādījumu

Dārgais doktor Bigelov!

Lūdzu, pieņemiet manus sveicienus. Nesen es "Gazettē" izlasīju Reja Korelli rakstu "Sirds ķirurgs grib zināt, kas ir dvēsele", un man tas likās ļoti saistošs. Jūsu izteikumi liecina par dziļu izpratni, un tāpēc es nolēmu par šo jautājumu Jums uzrakstīt. Varbūt Jūs jau zināt, ka es esmu Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības dibinātājs-āčārja. Kanādā man ir vairāki tempļi – Monreālā, Toronto, Vankūvērā un Hamiltonā. Īpašs Krišnas apziņas kustības mērķis ir mācīt ikvienai dvēselei, ka tā sākotnēji ir garīga.

Dvēsele, bez šaubām, atrodas ikvienas dzīvas būtnes sirdī un tā ir visu ķermeņa uzturētāju enerģiju avots. Dvēseles enerģija izplatās pa visu ķermeni un to sauc par apziņu. Tā kā apziņa izplata dvēseles enerģiju pa visu ķermeni, cilvēks jebkurā ķermeņa daļā var sajust sāpes un prieku. Dvēsele ir individuāla un tā ceļo no viena ķermeņa uz citu tāpat, kā mēs ceļojam no zīdaiņa laika uz bērnību, no bērnības uz pusaudža gadiem, no pusaudža gadiem uz jaunību un tad tālāk uz vecumu. Tad notiek pārmaiņa, ko sauc par nāvi; tad mēs apmainām ķermeni pret jaunu tāpat, kā vecas drēbes mēs apmainām pret jaunām. To sauc par dvēseles pārceļošanu.

Kad dvēsele vēlas baudīt šo materiālo pasauli, aizmirstot par savām īstajām mājām garīgajā valstībā, tā uzsāk dzīvi, kas ir viena vienīga cīņa par pastāvāšanu. Šo nedabīgo esamību, kas sastāv no atkārtotas piedzimšanas, nāves, slimībām un vecuma, var pārtraukt, savienojot mūsu apziņu ar Dieva augstāko apziņu. Tas ir Krišnas kustības pamats.

Runājot par sirds pārstādīšanu – ja sirdī nav dvēseles, tad nekādi panākumi nav iespējami. Tādēļ dvēseles klātbūtne ir jāpieņem. Ja dzimumaktā klāt nav dvēseles, tad nenotiek ieņemšana, nav grūtniecības. Pretapaugļošanās līdzekļi pasliktina apstākļus dzemdē tā, ka tā vairs nav īsta vieta dvēselei. Tas ir pret Dieva likumiem. Dievs sūta dvēseli noteiktā klēpī, bet pretapaugļošanās līdzekļi neļauj tai ieiet šajā klēpī un dvēselei jāiet uz citu. Tā ir nepakļaušanās Visaugstajam. Iedomāsimies cilvēku, kuram ir noteikts dzīvoklis. Ja apstākļi tajā ir tik traucējoši, ka viņš tur vairs nevar iekļūt, tad šis cilvēks atrodas ļoti neapskaužamā stāvoklī. Tā ir nelikumīga iejaukšanās, kas ir sodāma.

"Dvēseles izpētes" uzsākšana noteikti nozīmētu zinātnēs attīstību. Taču zinātne attīstoties nespēs atrast dvēseli. Dvēseles esamību viegli var pieņemt, balstoties uz netiešiem pierādījumiem. Vēdu rakstos var izlasīt, ka dvēseles lielums ir desmittūkstošā daļa no punkta lieluma. Pasaulīgais zinātnieks nevar izmērīt punkta garumu un platumu. Tāpēc viņš nespēj atrast dvēseli. Dvēseles esamību var pieņemt, tikai uzzinot par to no autoritātes. To, ko tagad atklāj vislielākie zinātnieki, mēs jau sen esam izskaidrojuši.

Tiklīdz cilvēks saprot, kas ir dvēsele, viņš tūdaļ var saprast, kas ir Dievs. Dievs no dvēseles atšķiras ar to, ka Viņš ir ļoti liela dvēsele, bet dzīvā būtne ir ļoti maza dvēsele, taču pēc īpašībām viņas ir vienādas. Tāpēc Dievs atrodas visur, bet dzīvā būtne – vienuviet, taču to daba un īpašības sakrīt.

Galvenais jautājums, kā jūs sakāt, ir: "Kur ir dvēsele, un no kurienes tā atnāk?" To saprast nav grūti. Mēs jau runājām, ka dvēsele atrodas dzīvās būtnes sirdī un pēc nāves tā atrod patvērumu citā ķermenī. Sākotnēji dvēsele nāk no Dieva tāpat kā dzirkstele nāk uguns; kad dzirkstele nokrīt zemē, tā liekas izdzisusi; dvēseles dzirkstele sākotnēji nāk no garīgās valstības uz materiālo pasauli. Materiālajā pasaulē tā iekrīt trijos dažādos apstākļos, kurus sauc par dabas īpašībām. Ja dzirkstele iekrīt sausā zālē, tad tā saglabā savas uguns īpašības; ja dzirkstele nokrīt uz zemes, tad tā nevar izpaust uguns īpašības

tikmēr, kamēr zeme nekļūst tai labvēlīga; un ja dzirkstele iekrīt ūdenī, tā nodziest. Kā redzam, ir trejādi dzīves apstākļi. Viena dzīvā būtne ir pilnīgi aizmirsusi savu garīgo dabu, cita to ir gandrīz aizmirsusi, bet viņai vēl ir tieksme uz garīgo, bet vēl cita nemitīgi meklē garīgo pilnību. Garīgajai dzirkstelei jeb dvēselei ir dots īstens ceļš uz garīgo pilnību un ja viņu pareizi vada, tad tā pavisam viegli nonāk mājās, atpakaļ pie Dieva, no kura tā sākotnēji ir atkritusi.

Ja šīs autoritāšu atzītās Vēdu rakstu zināšanas tiktu pasniegtas mūsdienu pasaulei, balstoties uz mūsdienu zinātnisko izpratni, tad cilvēcei tā būtu liela palīdzība. Tās jau pastāv. Tās tikai jāpasniedz mūsdienu cilvēku izpratnei.

Ar patiesu cieņu, A.C. Bhaktivēdanta Svāmī II Garīgā skolotāja izvēle

II Garīgā skolotāja izvēle

Kas ir guru?

Sarunā Anglijā 1973. gadā Šrīla Prabhupāda saka: "Visās šāstrās (rakstos) par guru ir teikts, ka viņš ir tikpat labs kā Dievs, taču guru nekad nesaka: "Es esmu Dievs." Mācekļa pienākums ir parādīt guru tādu pašu cieņu, kādu viņš parādītu Dievam, bet guru nekad nedomā: "Mans māceklis ciena mani tāpat kā Dievu, tāpēc es esmu kļuvis par Dievu." Tiklīdz viņš tā domās, tā viņš kļūs par suni .."

oṁ ajñāna-timirāndhasya
jñānāñjana-śalākayā
cakṣur unmīlitaṁ yena
tasmai śrī-gurave namaḥ

"Es piedzimu vistumšākajā neziņā, un mans guru, mans garīgais skolotājs atvēra man acis ar zināšanu lāpu. Es zemu noliecos viņa priekšā."

Vārds *ajñāna* nozīmē "neziņa" jeb "tumsa". Ja šajā istabā pēkšņi nodzistu visa gaisma, mēs pat nevarētu pateikt, kur sēžam un kur ir citi. Visi būtu apjukuši. Gluži tāpat arī šajā materiālajā tumsas pasaulē mēs visi esam tumsā. *Tamas* jeb *timira* nozīmē "tumsa". Materiālā pasaule ir tumša, tāpēc ir vajadzīga saule vai mēness, kas to apgaismotu. Taču ir arī cita vieta, garīgā valstība, kas ir pāri šai tumsai. Šrī Krišna Bhagavad-gītā (15.6.) apraksta šo valstību:

na tad bhāsayate sūryo
na śaśāṅko na pāvakaḥ
yad gatvā na nivartante
tad dhāma paramaṁ mama

"Šo Manu mājvietu neapgaismo ne saule, ne mēness, ne mākslīgā gaisma. Kas to sasniedz, tas nekad vairs neatgriežas materiālajā pasaulē."

Guru uzdevums ir izvest mācekļus no tumsas gaismā. Pašlaik ikviens cieš neziņas dēļ – kā cilvēks, kurš neziņas dēļ saslimis. Ja cilvēkam nav sajēgas par tīrību, tad viņš arī nezina, no kā var saslimt. Tāpēc neziņas dēļ mēs saslimstam, un slimība mums sagādā ciešanas. Noziedznieks var teikt: "Es nezināju likumu," taču noziegums viņam netiks piedots. Neziņa nav attaisnojums. Arī bērns, nezinot, ka uguns dedzina, var tai pieskarties. Uguns nedomā: "Tas ir bērns, un viņš nezina, ka es dedzināšu." Nē, piedošanas nav. Ir valsts likumi, un ir arī stingri dabas likumi, un šie likumi darbojas par spīti mūsu nezināšanai. Ja mēs aiz neziņas izdarām kaut ko nepareizu, tad mums jācieš. Tāds ir likums. Pārkāpjot gan valsts, gan dabas likumus, mums draud ciešanas.

Guru ir jāraugās, lai neviens cilvēks šajā materiālajā pasaulē neciestu. Neviens nevar apgalvot, ka viņš necieš. Tas nav iespējams. Materiālajā pasaulē ir trejādas ciešanas: *adhyātmika, adhibhautika* un *adhidaivika*.

Tās ir nelaimes, kas rodas no materiālā ķermeņa un prāta, no citām dzīvajām būtnēm un no dabas spēkiem. Mums var sagādāt ciešanas citas dzīvas būtnes – skudras, odi vai mušas –, mēs varam ciest arī kādas augstākas varas dēļ. Var iestāties sausums, var uznākt arī plūdi. Var būt pārāk karsts vai pārāk auksts. Daba mums sagādā tik daudz dažādu ciešanu. Tagad, materiālajā pasaulē ir trejādas nelaimes, un ikviens cieš vai nu no vienas, vai divām, vai visām trijām. Neviens nevar apgalvot, ka viņš būtu pilnīgi brīvs no ciešanām.

Var rasties jautājums: kāpēc dzīvā būtne cieš. Neziņas dēļ – skan atbilde. Cilvēks nedomā: "Es kļūdos, un mana dzīve ir vieni vienīgi grēki, un tāpēc es ciešu." Glābt mācekli no šīs neziņas ir guru pirmais uzdevums. Lai glābtu savus bērnus no ciešanām, mēs sūtām viņus skolā. Ja mūsu bērni nesaņem izglītību, mēs baidāmies, ka viņi nākotnē cietīs. Guru redz, ka ciešanas rodas no neziņas, kas ir līdzīga tumsai. Bet kā var glābties no tumsas? Ar gaismu. Guru ņem zināšanu lāpu un dāvā to tumsas apņemtajai būtnei. Šīs zināšanas atbrīvo viņu no ciešanām, ko sagādā neziņas tumsa.

Var jautāt, vai tiešām guru ir pilnīgi nepieciešams? Vēdas mums vēsta, ka tas tā ir (Mundaka Upanišāda):

tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet
samit-pāṇiḥ śrotriyaṁ brahma-niṣṭham

Vēdas liek mums meklēt guru; patiesībā tās liek meklēt kādu noteiktu guru, nevis kaut kādu guru. Guru ir viens, jo viņš pārstāv mācekļu pēctecību. Ko Vjāsadeva un Krišna mācīja pirms piectūkstoš gadiem, to māca arī tagad. Šīs divas mācības neatšķiras. Ir atnākuši un aizgājuši tūkstošiem āčārju, bet mācība ir viena. Nevar būt divu dažādu īstenu guru, jo tas, ko saka īstens guru, neatšķiras no viņa priekšgājēju teiktā. Daži garīgie pamācītāji saka: "Manuprāt, tev jādara tā", bet tie nav nekādi guru. Šie tā dēvētie guru ir nelieši. Īstenam guru ir tikai viens viedoklis, un tas ir viedoklis, ko paudis Krišna, Vjāsadeva, Nārada, Ardžuna, Šrī Čaitanja Mahāprabhu un gosvāmī. Pirms piectūkstoš gadiem Kungs Šrī Krišna teica Bhagavad-gītu, un Vjāsadeva to pierakstīja. Šrīla Vjāsadeva neteica: "Es tā domāju." Nē, viņš rakstīja *śrī-bhagavān uvāca*, tas ir: "Dieva Augstākā Personība teica". Visu, ko rakstīja Vjāsadeva, sākotnēji pateica Dieva Augstākā Personība. Šrīla Vjāsadeva nedeva savu viedokli.

Tātad, Šrīla Vjāsadeva ir guru. Viņš neizskaidro Krišnas vārdus pēc sava prāta, viņš nodod tos tieši tādus, kādi tie tika pateikti. Ja mēs sūtām telegrammu, tad cilvēkam, kas to nodod, nevajag to labot, rediģēt vai kaut ko pielikt klāt. Viņš to tikai pasniedz. Tā jārīkojas arī guru. Guru var būt tāds vai citāds, bet tā kā vēstījums ir viens, tad arī saka, ka guru ir viens.

Mācekļu pēctecībā notiek vienu un to pašu jautājumu atkārtošana. Bhagavad-gītā (9.34.) Šrī Krišna saka:

man-manā bhava mad-bhakto
mad-yājī māṁ namaskuru
mām evaiṣyasi yuktvaivam
ātmānaṁ mat-parāyaṇaḥ

"Vienmēr domā par Mani, kļūsti Mans bhakta, noliecies Manā priekšā un godini Mani. Pilnīgi gremdējies Manī, tu noteikti atnāksi pie Manis." Tieši šos norādījumus atkal un atkal atkārtoja visi āčārjas, kā, piemēram, Rāmānujāčārja, Madhvāčārja un Čaitanja Mahāprabhu. Arī seši gosvāmī nodeva tālāk šo pašu vēstījumu, un mēs tikai ejam viņu pēdās. Nav nekādas starpības. Mēs netulkojam Krišnas vārdus un nesakām: "Manuprāt, ar Kurukšetras kaujas lauku ir domāts cilvēka ķermenis." Šādus iztulkojumus var dzirdēt no neliešiem. Pasaulē ir daudz nelietīgu guru, kas pasniedz savu paša viedokli, bet mēs varam izaicināt jebkuru nelieti. Nelietīgs guru var teikt: "Es esmu Dievs," vai: "Mēs visi esam Dievs." Labi, bet tad mums jāpaskatās vārdnīcā, ko nozīmē vārds "Dievs". Parasti jūs tur varēsit izlasīt, ka Dievs ir Augstākā Būtne. Tagad mēs varam šādam guru pajautāt: "Vai tu esi

Augstākā Būtne?" Ja viņš to nesaprot, mums viņam jāpaskaidro, ko nozīmē "augstākais". No vārdnīcas mēs uzzinām, ka augstākais nozīmē "vislielākā autoritāte". Tad mēs varam jautāt: "Vai tu esi vislielākā autoritāte?" Un šāds nelietīgs guru, kaut arī dēvē sevi par Dievu, nevar atbildēt uz šādiem jautājumiem. Dievs ir Augstākā Būtne un visaugstākā autoritāte. Nav neviena dižāka par Viņu un nav Viņam līdzīga. Un tomēr ir daudz guru-dievu, daudz neliešu, kuri sevi sauc par Visaugstāko. Tādi nelieši mums nespēj palīdzēt izkļūt no materiālās pastāvēšanas tumsas. Viņi nevar izgaismot mūsu tumsu ar garīgo zināšanu lāpu.

Īstens guru tikai pasniedz to, ko augstākais guru, Dievs, saka īstenos rakstos. Guru nav tiesību izmainīt mācekļu pēctecības vēstījumu.

Jāsaprot, ka mēs nespējam ar pētījumiem atrast Absolūto Patiesību. Pats Čaitanja Mahāprabhu teica: "Mans Guru Maharādža, Mans garīgais skolotājs, uzskatīja Mani par lielu muļķi." (Čč. Ādi 7.71.) Kas sava guru priekšā ir liels muļķis, tas pats ir guru. Bet, ja kāds saka: "Es esmu tā izaudzis, ka varu runāt labāk par savu skolotāju," tad viņš vienkārši ir nelietis. Bhagavad-gītā (4.2.) Šrī Krišna saka:

evaṁ paramparā-prāptam
imaṁ rājarṣayo viduḥ
sa kāleneha mahatā
yogo naṣṭaḥ parantapa

"Tādā veidā šī augstākā zinātne tika saņemta pa mācekļu pēctecības ķēdi, un tā to saprata svētie valdnieki. Bet laika gaitā pēctecība pārtrūka, tāpēc šī zinātne, kāda tā ir, liekas zudusi."

Guru pieņemšana nav modes lieta. Kas nopietni vēlas saprast garīgo dzīvi, tam nepieciešams guru. Guru ir nepieciešams, ja cilvēks pavisam nopietni vēlas saprast garīgo dzīvi, Dievu, uzzināt, kāda ir pareiza darbība un kādas ir viņa attiecības ar Dievu. Ja mēs pavisam nopietni gribam izprast šos jautājumus, tad mums vajag guru. Nevajag iet pie guru tikai tāpēc, ka guru tajā laikā ir moderns. Mums jāuztic sevi viņam, jo bez sevis uzticēšanas mēs nekā neiemācīsimies. Ja mēs iesim pie guru tikai tādēļ, lai viņu izaicinātu, mēs neko neiemācīsimies. Mums jāpieņem guru gluži tāpat, kā Ardžuna pieņēma savu guru, Pašu Šrī Krišnu:

kārpaṇya-doṣopahata-svabhāvaḥ
pṛcchāmi tvāṁ dharma-sammūḍha-cetāḥ
yac chreyaḥ syān niścitaṁ brūhi tan me
śiṣyas te 'haṁ śādhi māṁ tvāṁ prapannam

"Tagad aiz vājuma es vairs nezinu savu pienākumu un esmu zaudējis savaldīšanos. Šai brīdī es Tevi lūdzu: saki man, kas man ir labāk. Tagad es esmu Tavs māceklis, dvēsele, kas sevi uzticējusi Tev. Lūdzu, pamāci mani." (Bhagavad-gīta 2.7.)

Lūk, tā ir jāpieņem guru. Guru ir Krišnas pārstāvis, iepriekšējo āčārju pārstāvis. Krišna saka, ka visi āčārjas ir Viņa pārstāvji, tāpēc guru ir jāgodina tāpat kā Dievs. Lūgšanās garīgajam skolotājam Višvanātha Cakravartī Thākurs saka: *yasya prasādād bhagavat-prasādaḥ*. "Ar garīgā skolotāja žēlastību mēs saņemam Krišnas svētību." Tādējādi, ja mēs uzticam sevi īstenam guru, tad mēs uzticam sevi Dievam. Dievs pieņem mūsu uzticēšanos guru. Bhagavad-gītā (18.66.) Krišna māca:

sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja
ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ

"Atmet visas reliģijas un uztici sevi Man vienam. Es tevi atpestīšu no visu grēku sekām. Nebaidies." Var, protams, strīdēties: "Kur ir Krišna? Es sevi uzticēšu Viņam." Taču pareizais ceļš ir tāds, ka mums vispirms sevi jāuztic Krišnas pārstāvim, tikai tad mēs uzticam sevi Krišnam. Tāpēc ir teikts *sākṣād-*

dharitvena samasta-śāstraiḥ: guru ir tikpat labs kā Dievs. Noliecoties guru priekšā, mēs noliecamies Dieva priekšā. Mēs cenšamies iegūt Dieva apziņu, tāpēc mums ir jāmācās godināt Dievu caur Dieva pārstāvi. Visās šāstrās ir teikts, ka guru ir tikpat labs kā Dievs, taču guru nekad nesaka: "Es esmu Dievs." Mācekļa pienākums ir noliekties guru priekšā tāpat, kā viņš to dara Dieva priekšā, bet guru nekad nedomā: "Mani mācekļi noliecas manā priekšā, tāpat kā Dieva priekšā, tāpēc es esmu kļuvis par Dievu." Tiklīdz viņš tā domā, viņš kļūst par suni, nevis par Dievu. Tāpēc Višvanātha Cakravartī saka: *kintu prabhor yaḥ priya eva tasya*. Guru ir Dieva vistuvākais kalps, tāpēc guru ir godināms tāpat kā Dievs. Dievs vienmēr ir Dievs, guru vienmēr ir guru. Ir pieņemts runāt par Dievu kā par godināmo Dievu, bet par guru – kā par godinātāju Dievu (*sevaka-bhagavān*). Tāpēc guru uzrunā ar vārdu *prabhupāda*. Vārds *prabhu* nozīmē "kungs", bet *pāda* nozīmē "stāvoklis". Tādējādi *prabhupāda* nozīmē "tas, kas ir Dieva Kunga stāvoklī". To pašu nozīmē arī *sākṣād-dharitvena samasta-śāstraiḥ*.

Guru ir nepieciešams tikai tad, ja mēs ļoti nopietni vēlamies saprast zinātni par Dievu. Necentīsimies iet pie guru tikai modes pēc. Kas ir pieņēmis guru, tas runā saprātīgi. Viņš nekad nerunā muļķības. Tā ir pazīme, ka cilvēks ir pieņēmis īstenu guru. Mums noteikti jāgodina garīgais skolotājs, cik vien iespējams, bet mums arī jāatceras, kā pildīt viņa gribu. Bhagavad-gītā (4.34.) Pats Šrī Krišna stāsta, kā meklēt un kā tuvoties guru:

tad viddhi praṇipātena
paripraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānaṁ
jñāninas tattva-darśinaḥ

"Ejot pie garīgā skolotāja, centies mācīties patiesību. Pazemīgi izjautā viņu un kalpo viņam. Sevi apzinājusies dvēsele var dot tev zināšanas, jo tā ir redzējusi patiesību." Pirmais solis ir sevis uzticēšana. Mums jāatrod cildens cilvēks un labprātīgi jāuztic sevi viņam. Šāstras norāda: pirms mēs pieņemam guru, mums rūpīgi jāpārliecinās, vai varam sevi uzticēt viņam. Nevajag pieņemt guru uzreiz, fanātiski. Tas ir ļoti bīstami. Arī guru jāiepazīst cilvēks, kas vēlas kļūt par viņa mācekli, lai redzētu, vai tas ir piemērots. Tā veidojas attiecības starp guru un mācekli. Viss ir dots, bet šis ceļš ir jāpieņem nopietni. Tad mēs varēsim kļūt par īstiem mācekļiem. Vispirms mums jāatrod īstens guru, jānodibina attiecības ar viņu un attiecīgi jārīkojas. Tad mūsu dzīve būs sekmīga, jo guru spēj dot gaismu patiesīgam māceklim, kas atrodas tumsā.

Piedzimstot ikviens ir nelietis un nejēga. Ja mēs dzimtu mācīti, tad nebūtu nekādas vajadzības iet skolā. Ja mēs neizkopjam zināšanas, tad mēs ne ar ko neesam pārāki par dzīvniekiem. Dzīvnieks var teikt, ka nekādas grāmatas nav vajadzīgas, ka viņš tāpat ir kļuvis par guru; bet kā gan var iegūt zināšanas, ja nestudē autoritatīvas zinātnes un filozofijas grāmatas? Nelietīgi guru cenšas no tā izvairīties. Taču mums jāsaprot, ka mēs visi esam dzimuši nelieši un nejēgas, ka mums ir jāizglītojas. Lai padarītu dzīvi pilnīgu, mums ir jāiegūst zināšanas. Ja dzīvi nepadarām pilnīgu, tad mēs ciešam sakāvi. Kas ir šī sakāve? Cīņa par pastāvēšanu. Mēs cenšamies iegūt labāku dzīvi, sasniegt augstāku stāvokli un tādēļ smagi cīnāmies. Bet mēs pat nezinām, kāds ir šis augstākais stāvoklis.

Lai kādā stāvoklī šajā materiālajā pasaulē mēs arī nebūtu, tas ir jāatmet. Vai esam labā vai sliktā stāvoklī, taču mēs tajā nevaram palikt. Mēs varam pelnīt miljoniem dolāru un domāt: "Nu es esmu daudz sasniedzis," bet pati niecīgākā dizentērija vai holēra dara galu mūsu augstajam stāvoklim. Ja banka bankrotē, mēs zaudējam savu stāvokli. Un patiesībā šajā materiālajā pasaulē nemaz nav laba stāvokļa. Tas skan smieklīgi. Kas šai materiālajā pasaulē cenšas sasniegt labāku stāvokli, tie galu galā cieš sakāvi, jo šeit nemaz nav labākā stāvokļa. Bhagavad-gītā (14.26.) ir teikts, kāds ir labākais stāvoklis:

māṁ ca yo 'vyabhicāreṇa
bhakti-yogena sevate

sa guṇān samatītyaitān
brahma-bhūyāya kalpate

"Kas veltī sevi tīrai garīgai kalpošanai, tas tūdaļ paceļas pāri materiālās dabas īpašībām un nonāk garīgajā līmenī." Vai kāda zinātne spēj mums dot zināšanas, ar kurām mēs varētu kļūt nemirstīgi? Jā, mēs varam kļūt nemirstīgi, bet ne materiālā nozīmē. Šīs zināšanas mēs nevaram iegūt tā saucamajās universitātēs. Taču Vēdu rakstos ir zināšanas, ar kurām mēs varam kļūt nemirstīgi. Šī nemirstība ir labākais, ko mēs varam sasniegt. Nav vairs jādzimst, jāmirst, jānoveco un jāslimo. Tādējādi guru uzņemas ļoti lielu atbildību. Viņam ir jāvada skolnieks un jādod tam iespēja kļūt piemērotam pilnīgajam stāvoklim – nemirstībai. Guru ir jāprot aizvadīt savu mācekli atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva.

Kā atšķirt svētos no krāpniekiem

Šrīla Prābhupāda Londonas "Times" intervijā saka: "Ja jūs gribat tikt piekrāpts, tad atradīsies daudzi krāpnieki guru. Bet, ja jūs esat patiess, tad jūs atradīsit patiesu guru.. Īsts guru ir Dieva pārstāvis, viņš runā tikai un vienīgi par Dievu.. Īsts guru nav tirgonis. Viņš ir Dieva pārstāvis. Ko Dievs saka, to guru atkārto. Viņš nerunā neko citu."

Reportieris: Jūsu gaišība, liekas, ka tagad vairāk nekā jebkad cilvēki meklē garīgo dzīvi. Vai jūs man nepateiktu, kāpēc tas tā ir?

Šrīla Prabhupāda: Tieksme pēc garīgās dzīves ir pilnīgi dabiska. Mēs esam garīgas dvēseles, tāpēc nevaram būt laimīgi materiālajā gaisotnē. Ja jūs izvilksit zivi no ūdens, tā uz zemes nekad nebūs laimīga. Un arī mēs nekad nebūsim laimīgi bez garīgas apziņas. Mūsdienās tik daudzi tiecas pēc zinātniskas un ekonomiskas attīstības, taču nav laimīgi, jo tie nav īstie dzīves mērķi. Daudzi jaunieši to saprot, viņi noraida materiālistisko dzīvi un cenšas sameklēt garīgo dzīvi. Un tas ir īstais meklējumu virziens. Krišnas apziņa ir īstais dzīves mērķis. Jūs nevarēsit kļūt laimīgi, kamēr nepieņemsit Krišnas apziņu. Tā tas ir. Tāpēc mēs aicinām ikvienu apgūt un saprast šo diženo kustību.

Reportieris: Atklāti sakot, man sagādā raizes tas, ka kopš tā laika, kad Lielbritānijā ieradās kāds indiešu jogs, kurš bija pirmais "guru", par kuru lielākā daļa cilvēku vispār pirmoreiz dzirdēja, nez no kurienes pēkšņi uzradies milzum daudz "guru". Dažkārt man liekas, ka ne visi viņi ir tik īsteni, cik tiem vajadzētu būt. Vai nevajadzētu brīdināt cilvēkus, kuri grib uzsākt garīgo dzīvi, ka viņiem jāpārliecinās par sava guru īstenumu?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Meklēt guru, protams, ir ļoti labi, bet, ja jūs vēlaties lētu guru, ja jūs vēlaties tikt piekrāpti, tad jūs atradīsit daudzus krāpniekus guru. Taču, ja jūs esat patiess, jūs atradīsit patiesu guru. Cilvēki vēlas visu dabūt ļoti lēti, tāpēc tiek piekrāpti. Mēs prasām saviem mācekļiem atturēties no neatļautiem dzimumsakariem, gaļas ēšanas, azarta spēlēm un apreibināšanās. Cilvēki domā, ka tas viss būs ļoti grūti – būs tikai vienas raizes. Un ja kāds cits saka: "Dari visu, kas tev ienāk prātā, tikai paņem manu mantru," tad viņš cilvēkiem patīk. Es gribu teikt, ka krāpnieki atnāk tāpēc, ka cilvēki vēlas būt piekrāpti. Neviens negrib pieņemt askēzi. Cilvēka dzīve ir domāta askēzei, bet neviens tai nav gatavs. Tāpēc atnāk krāpnieki un saka: "Iztiksim bez askēzes. Dariet visu, kas jums patīk. Tikai maksājiet man, es jums došu mantru, un pēc sešiem mēnešiem jūs kļūsit par Dievu." Tā tas notiek. Ja jūs gribat, lai jūs tā piekrāpj, tad krāpnieki atnāks.

Reportieris: Bet, kas notiek, ja cilvēks nopietni meklē garīgo dzīvi, bet nejauši nonāk pie viltus guru?

Šrīla Prabhupāda: Pat, lai iegūtu parasto izglītību, jums jāziedo daudz laika, darba un prāta. Un arī uzsākot garīgo dzīvi, jums jākļūst nopietniem. Vai tad ar dažām brīnumainām mantrām pietiek, lai sešos mēnešos kļūtu par Dievu? Kādēļ cilvēki vispār vēlas kaut ko tādu? Tas nozīmē, ka viņi vēlas tikt

piekrāpti.

Reportieris: Kā cilvēks var zināt, ka viņa guru ir īstens?

Šrīla Prabhupāda: Vai kāds no maniem mācekļiem var atbildēt uz šo jautājumu?

Māceklis: Atceros, ka Džons Lenons reiz jums jautāja: "Kā gan es zināšu, kurš guru ir īstens?" Un jūs atbildējāt: "Atrodiet to, kas visvairāk nodevies Krišnam. Tas ir īstens."

Šrīla Prabhupāda: Jā. Īstens guru ir Dieva pārstāvis un runā tikai un vienīgi par Dievu. Īstens guru ir tas, kuru nesaista pasaulīgā dzīve. Viņš tiecas pēc Dieva, tikai pēc Dieva. Tā ir īsta guru pazīme. *Brahma-niṣṭham*. Viņš ir iegrimis Absolūtajā Patiesībā. "Mundaka Upanišādā" ir teikts: *śrotriyaṁ brahma-niṣṭham*. "Īstens guru labi pārzina rakstus un Vēdu mācību, viņš ir pilnīgi atkarīgs no Brahmana." Viņam jāzina, kas ir Brahmans (gars), un kā nonākt Brahmanā. Šīs pazīmes ir dotas Vēdu rakstos. Kā jau iepriekš teicu, īstens guru ir Dieva pārstāvis. Vicekaralis pārstāv valdnieku, bet guru pārstāv Visaugsto Kungu. Īstens guru neko neizdomā. Viss viņa teiktais saskan ar rakstiem un iepriekšējiem āčārjām. Viņš nedos jums mantru un neapgalvos, ka pēc sešiem mēnešiem jūs kļūsit par Dievu. Ar tādām lietām guru nenodarbojas. Guru aicina ikvienu kļūt par Dieva bhaktu. Tā ir īstena guru nodarbošanās būtība. Un viņam nav cita darba. Ikvienam pretimnācējam viņš saka: "Lūdzu, sāc apzināties Dievu." Kas ir īsts guru, tas tā vai citādi aicina cilvēkus pretī Dievam un cenšas, lai ikviens kļūtu par Dieva bhaktu.

Reportieris: Un kādi ir kristiešu garīdznieki?

Šrīla Prabhupāda: Vai kristietis, vai muhamedānis, vai hinduists – tas nav svarīgi. Ja tikai viņš runā Dieva vārdā, tad viņš ir guru. Piemēram, Kungs Jēzus Kristus. Viņš aicināja cilvēkus: "Ir jācenšas mīlēt tikai Dievu." Ikviens, lai kas arī viņš nebūtu – hinduists, musulmanis vai kristietis –, ir guru, ja viņš aicina cilvēkus mīlēt Dievu. Tā ir mēraukla. Guru nekad nesaka: "Es esmu Dievs," vai: "Es jūs padarīšu par Dievu." Īstens guru saka: "Es esmu Dieva kalps, un arī jūs es padarīšu par Dieva kalpu." Nav svarīgi, kā guru ir ģērbies. Mahāprabhu Čaitanja teica: "Garīgais skolotājs ir jebkurš, kas var dot zināšanas par Krišnu." Īstens garīgais skolotājs cenšas, lai cilvēki kļūtu par Krišnas jeb Dieva bhaktām. Tas ir viņa vienīgais darbs.

Reportieris: Bet sliktie guru...

Šrīla Prabhupāda: Kas ir "slikts" guru?

Reportieris: Slikts guru grib tikai naudu un slavu.

Šrīla Prabhupāda: Nu, bet ja viņš ir slikts, tad kā viņš var būt guru? (Smejas.) Kā dzelzs var kļūt par zeltu? Patiesībā, guru nevar būt slikts; ja cilvēks ir slikts, tad viņš nevar būt guru. Nevar teikt: "slikts guru". Tā ir pretruna. Jums vienkārši jācenšas saprast, kas ir īstens guru. Īstens guru ir tas, kas runā tikai par Dievu – tas arī viss. Ja viņš runā kaut kādas muļķības, kaut ko citu, tad viņš nav guru. Guru nevar būt slikts. Guru var būt baltādains vai sarkanādains, bet ne slikts. Guru nozīmē "īstens guru". Pilnīgi pietiek, ja mēs zinām, ka īstens guru runā tikai par Dievu un cenšas, lai cilvēki kļūtu par Dieva bhaktām. Ja viņš tā saka, tad viņš ir īstens.

Reportieris: Kas man būtu jādara, ja es gribētu tikt iesvētīts jūsu biedrībā?

Šrīla Prabhupāda: Vispirms jums jāatsakās no neatļautas dzimumdzīves.

Reportieris: Vai tā būtu visa dzimumdzīve? Kas ir neatļauta dzimumdzīve?

Šrīla Prabhupāda: Neatļauta dzimumdzīve ir ārpuslaulības dzimumdzīve. Dzīvnieki kopojas bez jebkādiem ierobežojumiem, bet cilvēku sabiedrībā ir ierobežojumi. Jebkurā valstī un jebkurā reliģijā pastāv noteikti dzimumdzīves ierobežojumi. Vēl jums ir jāatsakās no visiem apreibināšanās līdzekļiem,

arī no tējas, cigaretēm, alkohola, marihuānas – no visa, kas reibina.

Reportieris: Un vēl no kā?

Šrīla Prabhupāda: Vēl jums jāpārtrauc ēst gaļa, zivis un olas. Un vēl jums ir jāatsakās no azarta spēlēm. Kamēr jūs neesat atmetis šis četrus grēkus, tikmēr jūs nevar iesvētīt.

Reportieris: Cik sekotāju jums ir visā pasaulē?

Šrīla Prabhupāda: Patiesai lietai var būt ļoti maz sekotāju. Kaut kādām blēņām var būt daudz sekotāju. Un tomēr mums ir kādi pieci tūkstoši iesvētītu mācekļu.

Reportieris: Vai Krišnas apziņas kustība visu laiku pieaug?

Šrīla Prabhupāda: Jā, aug, bet lēni. Tādēļ, ka mums ir tik daudz ierobežojumu. Cilvēkiem nepatīk ierobežojumi.

Reportieris: Kur jums ir visvairāk sekotāju?

Šrīla Prabhupāda: Savienotajās Valstīs, Eiropā, Dienvidamerikā un Austrālijā. Un, protams, Indijā, tur ar Krišnas apziņu nodarbojas miljoni.

Reportieris: Sakiet, lūdzu, kāds ir jūsu kustības mērķis?

Šrīla Prabhupāda: Krišnas apziņas kustības mērķis ir cilvēka sākotnējās apziņas atmodināšana. Patreiz mūsu apziņa ir apzīmogota. Kāds domā: "Es esmu anglis", bet cits domā: "Es esmu amerikānis". Patiesībā šie apzīmējumi uz mums neattiecas. Mēs visi esam neatņemamas Dieva daļiņas, tā ir mūsu īstā būtība. Ja ikviens nonāks līdz šai apziņai, tad visas pasaules problēmas būs atrisinātas. Tad mēs sapratīsim, ka esam viens – visi kā viens mēs esam dvēseles. Ikvienā ir tāda pati garīgā dvēsele, kaut arī tā var būt apģērbta dažādās drēbēs. Šo izskaidrojumu dod Bhagavad-gīta.

Krišnas apziņa ir īstena šķīstīšanās (*sarvopādhi-vinirmuktam* (Čč. Madhja 19.170.)). Tās mērķis ir cilvēku atbrīvošana no visiem apzīmējumiem (*tat-paratvena nirmalam*). Kad mūsu apziņa attīrās no visiem apzīmējumiem, tad darbība, ko mēs izpildām ar attīrītiem jutekļiem, padara mūs pilnīgus. Galu galā sasniedzam cilvēciskās dzīves augstāko pilnību. Krišnas apziņas ceļš ir ļoti vienkāršs. Nav jākļūst ne par lielu filozofu, ne zinātnieku, ne par ko citu. Mums tikai jādaudzina Dieva Kunga svētais vārds, jāsaprot, ka Viņa personība, Viņa vārds un Viņa īpašības ir absolūtas.

Krišnas apziņa ir dižena zinātne. Diemžēl augstskolās nav šīs zinātnes fakultātes. Tāpēc mēs aicinām visus cilvēkus, kas ir nopietni un kuriem rūp cilvēces labklājība, izprast šo diženo kustību un, ja iespējams, piedalīties tajā un sadarboties ar mums. Tad pasaules problēmas būs atrisinātas. To apgalvo Bhagavad-gīta, vissvarīgākā un autoritatīvākā garīgo zināšanu grāmata. Daudzi ir dzirdējuši par Bhagavad-gītu. Mūsu kustība balstās uz to. Mūsu kustību ir atzinuši visi lielākie Indijas āčārjas – Rāmānujāčārja, Kungs Čaitanja un daudzi, daudzi citi. Visi jūs esat laikrakstu pārstāvji, tāpēc es jūs lūdzu visas cilvēces labad saprast šo kustību, cik vien iespējams.

Reportieris: Kā jūs uzskatāt, vai jūsu kustība ir vienīgais Dieva iepazīšanas ceļš?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Reportieris: No kurienes jūs to tik droši zināt?

Šrīla Prabhupāda: No autoritātēm un no Dieva, Krišnas. Krišna saka:

sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja
ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ

"Atmet visas reliģijas un uztici sevi Man vienam. Es tevi atbrīvošu no visu grēku sekām. Nebaidies." (Bhagavad-gīta 18.66.)

Reportieris: Vai "uztici sevi" nozīmē to, ka jāatstāj ģimene?

Šrīla Prabhupāda: Nē.

Reportieris: Bet, pieņemsim, ka es gribu, lai mani iesvēta. Vai tad man nebūtu jānāk dzīvot templī?

Šrīla Prabhupāda: Tas nav nepieciešams.

Reportieris: Es varētu dzīvot mājās?

Šrīla Prabhupāda: Jā, protams.

Reportieris: Un kā ar darbu? Vai man nebūtu jāaiziet no darba?

Šrīla Prabhupāda: Nē, jums tikai jāatsakās no sliktajiem paradumiem un jāskaita Harē Krišna mantra uz šīm zīlītēm – tas ir viss.

Reportieris: Varbūt man kustība jāatbalsta finansiāli?

Šrīla Prabhupāda: Kā vēlaties. Ja dodat, tad labi. Ja nē, tad arī nekas. Mēs neesam atkarīgi ne no viena finansiālajiem ziedojumiem. Mēs esam atkarīgi no Krišnas.

Reportieris: Man nebūtu pat jādod nauda?

Šrīla Prabhupāda: Nē.

Reportieris: Vai tā nav viena no galvenajām atšķirībām starp īstenu guru un viltus guru?

Šrīla Prabhupāda: Ir. Īstens guru nav tirgonis. Viņš ir Dieva pārstāvis. Ko Dievs saka, to guru atkārto. Viņš nerunā neko citu.

Reportieris: Bet kā jūs domājat, vai īstens guru ceļotu, teiksim, rolsroisā un dzīvotu pirmās kategorijas viesnīcas numurā?

Šrīla Prabhupāda: Dažkārt cilvēki mums sagādā istabu pirmās šķiras viesnīcā, taču parasti mēs dzīvojam savos tempļos. Visā pasaulē mums ir kādi simts tempļi, tāpēc mums nevajag iet ne uz kādām viesnīcām.

Reportieris: Es negribu nevienu apsūdzēt. Es tikai gribēju parādīt, ka, manuprāt, jūsu brīdinājums ir pareizs. Tik daudzi cilvēki grib atrast garīgo dzīvi un tajā pat laikā tik daudzi grib izsist labumu no "guru biznesa".

Šrīla Prabhupāda: Varbūt jums šķiet, ka garīgā dzīve nozīmē brīvprātīgu nabadzību?

Reportieris: Es īsti nezinu.

Šrīla Prabhupāda: Nabadzīgs cilvēks var būt materiālistisks, un bagāts cilvēks var būt ļoti garīgs. Garīgā dzīve nav atkarīga ne no nabadzības, ne no bagātības. Garīgā dzīve ir pārpasaulīga. Piemēram, Ardžuna. Viņš bija valdnieku ģimenes loceklis, un viņš bija tīrs Dieva bhakta. Un Bhagavad-gītā (4.2.) Šrī Krišna saka: *evaṁ paramparā-prāptaṁ imaṁ rājarṣayo viduḥ*. "Šī augstākā zinātne tika saņemta pa mācekļu pēctecības ķēdi, un svētie valdnieki to saprata tādā veidā." Agrāk visi svētie valdnieki izprata garīgo zinātni. Tāpēc garīgā dzīve nav atkarīga no mūsu materiālajiem apstākļiem. Lai kādi arī nebūtu cilvēka materiālie apstākļi – vai viņš būtu karalis vai ubags – viņš vienalga var saprast garīgo dzīvi. Parasti cilvēki nezina, kas ir garīgā dzīve, un tāpēc viņi bez vajadzības mūs kritizē. Ja es jums pajautātu, kas ir garīgā dzīve, ko jūs atbildētu?

Reportieris: Es pat nezinu.

Šrīla Prabhupāda: Jūs pat nezināt, kas ir garīgā dzīve, un tomēr sakāt: "Tas ir tā" vai "Tas ir šitā". Vispirms jums jāuzzina, kas īsti ir garīgā dzīve. Garīgā dzīve sākas tad, kad jūs saprotat, ka neesat ķermenis. Tas ir īstais garīgās dzīves sākums. Redzot atšķirību starp sevi un ķermeni, jūs sākat saprast, ka esat dvēsele (*ahaṁ brahmāsmi*).

Reportieris: Vai jūs domājat, ka šīm zināšanām būtu jāietilpst ikviena cilvēka izglītībā?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Cilvēkiem vispirms jāmāca, kas viņi ir. Vai viņi ir ķermeņi, vai arī kas cits. Ar to sākas izglītība. Mūsdienās katru māca domāt, ka viņš ir ķermenis. Kāds nejauši ir ieguvis amerikāņa ķermeni un domā: "Es esmu amerikānis." Tas ir tāpat kā jūs, uzvelkot sarkanu kreklu, domātu: "Es esmu sarkans krekls." Jūs neesat sarkans krekls, jūs esat cilvēks. Gluži tāpat šis ķermenis ir īstās personas – garīgās dvēseles – krekls vai mētelis. Ja mēs uzskatām sevi tikai par ķermenisko "kreklu" vai "mēteli", tad mums nav garīgas izglītības.

Reportieris: Vai jūs domājat, ka šāda izglītība būtu jādod skolās?

Šrīla Prabhupāda: Jā – gan skolās, gan koledžās, gan universitātēs. Par to ir bezgala daudz literatūras, bezgala daudz zināšanu. Ļoti nepieciešams, lai sabiedrības vadītāji atsauktos un censtos saprast šo kustību.

Reportieris: Vai pie jums kādreiz ir nākuši cilvēki, kas pirms tam saistījušies ar neīstu guru?

Šrīla Prabhupāda: Jā, daudzi.

Reportieris: Vai šie neīstie guru kaut kādā ziņā nesabojā viņu garīgo dzīvi?

Šrīla Prabhupāda: Nē, viņi patiesi meklēja kaut ko garīgu, tā bija viņu īpašība. Dievs mīt ikviena sirdī un, tiklīdz kāds patiesi meklē Viņu, Dievs palīdz šim cilvēkam atrast īstenu guru.

Reportieris: Vai īsti guru, tādi kā jūs, ir mēģinājuši apturēt neīstos guru – teiksim, atstumt viņus no darbības lauka?

Šrīla Prabhupāda: Nē, tas nav mans mērķis. Savu kustību es uzsāku tikai ar Harē Krišna mantras dziedāšanu. Es dziedāju Ņujorkā, vietā, ko sauc par Tompkinsas skvēra parku, un drīz vien cilvēki sāka nākt pie manis. Tā Krišnas apziņas kustība pamazām gāja plašumā. Daudzi pieņēma, daudzi nē. Veiksmīgie pieņēma.

Reportieris: Cilvēki ir pieredzējuši neīstus guru. Vai viņi tāpēc nekļūst aizdomu pilni? Ja jūs aiziesit pie šarlatāna zobārsta, un viņš salauzīs jums zobu, vai jums nebūs aizdomas pret citiem zobārstiem?

Šrīla Prabhupāda: Protams. Ja jūs piekrāpj, tad ir dabiski, ka jūs kļūstat uzmanīgs. Taču tas nenozīmē, ka piekrāpts vienreiz, jūs tiksit piekrāpts vienmēr. Jums jāatrod kāds, kas ir īstens. Un, lai nonāktu Krišnas apziņā, jums jābūt vai nu ļoti veiksmīgam, vai arī labi jāapzinās šī zinātne. No Bhagavad-gītas (7.3.) mēs uzzinām, ka īstenu meklētāju ir ļoti maz: *manuṣyāṇāṁ sahasreṣu kaścid yatati siddhaye*. No daudziem miljoniem cilvēku varbūt tikai viens rūpējas par garīgo dzīvi. Parasti cilvēkiem rūp tikai ēšana, gulēšana, kopošanās un aizsargāšanās. Vai tad var gaidīt, ka sekotāju būs daudz? Nav grūti redzēt, ka cilvēki ir pazaudējuši tieksmi uz garīgo; un gandrīz visus, kas patiesi tiecas, piekrāpj tā sauktie garīgie cilvēki. Nevar vērtēt kustību tikai pēc tās sekotāju daudzuma. Ja kaut viens cilvēks ir patiess, tad kustībai ir panākumi. Tas nav daudzuma, bet gan kvalitātes jautājums.

Reportieris: Un kā jūs domājat, cik daudzus ir krāpuši neīstie guru?

Šrīla Prabhupāda: Var teikt, ka visus. (Smejas.) Nevar saskaitīt. Visus.

Reportieris: Tas nozīmē tūkstošiem cilvēku, vai ne?

Šrīla Prabhupāda: Miljoniem. Miljoniem vēlas būt apkrāpti, un viņi tiek apkrāpti. Dievs ir viszinošs.

Viņš zina jūsu vēlmes. Viņš ir jūsu sirdī un ja jūs vēlaties tikt apkrāpts, tad Dievs jums atsūta krāpnieku.

Reportieris: Vai visi var sasniegt to pilnības līmeni, par kuru jūs runājāt iepriekš?

Šrīla Prabhupāda: Vienā mirklī. Ikviens var sasniegt pilnību vienā mirklī – ja vien vēlas. Bet diemžēl neviens nevēlas. Bhagavad-gītā (18.66.) Krišna saka, *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*. "Uztici sevi Man vienam." Bet kurš gan grib uzticēt sevi Dievam? Visi saka: "Ak, kāpēc gan man uzticēt sevi Dievam? Labāk būšu neatkarīgs." Ja jūs vienkārši uzticat sevi, tad tas ir mirkļa jautājums. Tas ir viss. Bet neviens nevēlas, tur ir tā nelaime.

Reportieris: Apgalvojot, ka daudzi cilvēki vēlas tikt piekrāpti, jūs domājat, ka daudzi vēlas turpināt savus pasaulīgos priekus, un tajā pat laikā ar mantras skaitīšanu vai, turot puķi, grib sasniegt arī garīgo dzīvi? Vai tā jūs saprotat vēlmi tikt piekrāptiem?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Pieņemsim, ka slimnieks domā: "Turpināšu slimot un tajā pat laikā kļūšu vesels." Tā ir pretruna. Vispirms cilvēkam ir jāizglītojas garīgajā dzīvē. Garīgo dzīvi nevar saprast, dažas minūtes parunājot par to. Ir daudz filozofijas un teoloģijas grāmatu, taču cilvēkiem tās neinteresē. Tur ir tā lieta. Piemērām, Šrīmad-Bhāgavātama ir ļoti apjomīgs darbs, un, lasot šo grāmatu, vienas rindiņas saprašana var prasīt daudzas dienas. Bhāgavātama apraksta Dievu, Absolūto Patiesību, bet cilvēkus tā neinteresē. Un ja arī kāds nejauši mazliet ieinteresējas par garīgo dzīvi, tad viņš vēlas kaut ko uzreiz un lēti. Tāpēc viņš tiek piekrāpts. Patiesībā cilvēka dzīve ir domāta askēzei. Tāds ir Vēdu civilizācijas ceļš. Vēdu laikā zēnus mācīja par brahmačārī, līdz divdesmit pieciem gadiem neatļāva nekādu dzimumdzīvi. Un kur pašlaik ir šī izglītība? Brahmačārī ir skolnieks, kas dzīvo pilnīgā dzimumatturībā un klausa guru norādījumiem gurukulā (garīgā skolotāja skolā). Tagad skolas māca seksu jau no paša sākuma. Ar to nodarbojas jau divpadsmit, trīspadsmit gadus veci zēni un meitenes. Kāda viņiem var būt garīgā dzīve? Garīgā dzīve nozīmē brīvprātīgu askēžu uzņemšanos Dieva apzināšanās labad. Tāpēc mēs prasām iesvētītajiem skolniekiem atteikties no neatļautas dzimumdzīves, gaļas ēšanas, azarta spēlēm un apriebināšanās. Bez šiem ierobežojumiem nekāda "jogas meditācija" vai tā devētā garīgā mācība nevar būt īsta. Tas ir tikai krāpnieku un apkrāpto darījums.

Reportieris: Ļoti jums pateicos.

Šrīla Prabhupāda: Harē Krišna.

"Ar visu savu pazemību..."

1936. gada februāris, Bombeja. Tīrs bhakta, kurš pēc trijiem gadu desmitiem kļūs par pasaulslavenu Krišnas apziņas kustības garīgo skolotāju, cildina savu garīgo skolotāju. No šejienes mēs mācāmies par garīgā skolotāja nozīmīgumu, par mācekli, mācekļa un skolotāja attiecībām..

sākṣād-dharitvena samasta-śāstrair
uktas tathā bhāvyata eva sadbhiḥ
kintu prabhor yaḥ priya eva tasya
vande guroḥ śrī-caraṇāravindam

"Svētie raksti norāda, ka garīgais skolotājs jāgodā kā Dieva Augstākā Personība, un tīri Dieva Kunga bhaktas klausa šim norādījumam. Garīgais skolotājs ir vistuvākais Dieva Kunga kalps. Tāpēc nolieksimies pie mūsu garīgā skolotāja lotospēdām."

Godājamie viesi, atļaujiet no Gaudīja Mathas Bombejas nodaļas locekļu puses apsveikt jūs un pateikties par to, ka jūs šajā vakarā esat mums pievienojušies, lai kopīgi suminātu pasaules skolotāja, Āčārjadevas lotospēdas. Viņš ir šīs Gaudīja Misijas dibinātājs un tagadējais *Śrī Śrī Viśva-vaiṣṇava Rāja-sabhā* prezidents-āčārja. Es runāju par savu mūžīgo dievišķo skolotāju Paramahamsu Parivrājakāčārju Šrī

Šrīmad Bhaktisiddhāntu Sarasvatī Gosvāmī Maharadžu.

Pirms sešdesmit diviem gadiem, šajā svētajā dienā, Thākura Bhaktivinodas aicināts, Šrī-kšetrā Jagannātha-dhāmā Purī ieradās Āčārjadeva.

Dārgie viesi, Āčārjadevas cildināšana šajā vakarā nav sektantiska, jo, runājot par gurudevas jeb āčārjadevas pamatprincipu, mēs apskatām kaut ko tādu, kas ir vispārlietojams. Te nav runas par guru šķirošanu – mans guru, jūsu guru, kāda cita guru. Ir tikai viens guru, kas atnāk bezgala daudzos veidos, lai mācītu jūs, mani un visus citus.

Īsteni raksti vēsta, ka guru jeb āčārjadeva nes vēsti no absolūtās valstības, no Absolūtās Personības pārpasaulīgās mājvietas, kur visi kā viens kalpo Absolūtajai Patiesībai. Mēs daudzkārt esam dzirdējuši: *mahājano yena gataḥ sa panthāḥ* > ("Ejiet pa ceļu, ko pirms jums nogājis jūsu āčārja" (Čč. Madhja 17.186.)), bet diez vai mēs esam centušies izprast šīs šlokas īsto jēgu. Ja mēs šo lietu apskatām rūpīgi, tad saprotam, ka *mahājana* ir viens, un arī karaliskais ceļš uz pārpasaulīgo valstību ir viens. Mundaka Upanišādā (1.2.12.) ir teikts:

tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet
samit-pāṇiḥ śrotriyaṁ brahma-niṣṭham

"Lai mācītos pārpasaulīgo zinātni, cilvēkam jāiet pie īstena garīgā skolotāja, kas atrodas mācekļu pēctecībā un neatiet no Absolūtās Patiesības."

Tādējādi ar šo pantu ir norādīts, ka pārpasaulīgo zināšanu saņemšanai ir jājiet pie guru. Ja Absolūtā Patiesība ir viena, tā, par kuru mēs domājam, un nav divu dažādu viedokļu, tad arī guru nevar būt divi. Āčārjadeva, kura dēļ mēs šovakar esam sapulcējušies, lai viņu pazemīgi suminātu, nav kādas sektantiskas organizācijas guru vai kāds dažādo patiesības izskaidrojumu devējs. Nē, viņš ir Džagad-guru, visu mūsu guru; vienīgā atšķirība ir tā, ka daļa klausa viņam ar visu sirdi, bet citi to nedara tieši.

Šrīmad-Bhāgavatamā (11.17.27.) teikts:

ācāryaṁ māṁ vijānīyān
nāvamanyeta karhicit
na martya-buddhyāsūyeta
sarva-devamayo guruḥ

"Jāsaprot, ka garīgais skolotājs ir gandrīz tikpat labs, kā Es," teica Svētītais Kungs. "Neviens nedrīkst būt nenovīdīgs pret garīgo skolotāju, nedrīkst uzskatīt viņu par parastu cilvēku, jo garīgais skolotājs ir kā visi padievi, kopā ņemti." Tas nozīmē, ka āčārja mums jāuzskata par Pašu Dievu. Viņam nav nekāda sakara ar laicīgās pasaules lietām. Viņš nav atnācis šurp, lai jauktos mūsu laicīgajās vajadzībās, viņš ir atnācis, lai atpestītu kritušās saistītās dvēseles jeb būtnes, kas ir ieradušās šeit, materiālajā pasaulē, lai nodotos prāta un piecu maņu orgānu baudām. Viņš atnāk pie mums, lai atklātu Vēdu gaismu un svētītu mūs ar pilnīgu brīvību, pēc kuras mums vajadzētu tiekties katrā dzīves ceļa solī.

Pārpasaulīgās Vēdu zināšanas Dievs vispirms teica Brahmam, šī Visuma radītājam. No Brahmas zināšanas saņema Nārada, no Nāradas Vjāsadeva, no Vjāsadevas Madhva, un tā, pa mācekļu pēctecību pārpasaulīgās zināšanas tika nodotas no mācekļa māceklim, līdz sasniedza Kungu Gaurāngu, Šrī Krišnu Čaitanju, kurš par savu skolotāju un priekšteci ārēji pieņēma Šrī Īšvaru Purī. Pašreizējais Āčārjadeva mācekļu pēctecībā ir desmitais. Pēctecība nāk no Šrī Rūpas Gosvāmī, kas sākotnēji pārstāv Kungu Čaitanju, šīs pārpasaulīgās tradīcijas pilnības sludinātāju. Zināšanas, ko mēs saņemam no mūsu Gurudevas, neatšķiras no tām, ko deva Pats Dievs un āčārjas Brahmas mācekļu pēctecībā. Šo svēto dienu mēs godājam par Šrī-Vjāsa-pūdžā-tithi, jo āčārja ir dzīvs Vjāsadevas pārstāvis, dievišķā Vēdu, Purānu, Bhagavad-gītas, Mahābhāratas un Šrīmad-Bhāgavatamas sastādītāja pārstāvis.

Kas cenšas izprast dievišķo skaņu, šabda-brahmu ar saviem nepilnīgajiem jutekļiem, tas nevar būt īsts

garīgais guru, jo bez pareizas mācības, ko dod īstens āčārja, šāds iztulkotājs noteikti nespēs pateikt to, ko domāja Vjāsadeva (tā noteik ar maijāvādī filozofiem). Šrīla Vjāsadeva ir Vēdu atklāsmes sākotnējā autoritāte, un tāpēc šāds nepareizs izskaidrotājs nevar tikt pieņemts par guru jeb āčārju, lai cik materiālu zināšanu viņam arī nebūtu. Padma Purānā teikts:

sampradāya-vihīnā ye
mantrās te niṣphalā matāḥ

"Kamēr jūs nav iesvētījis īstens garīgais skolotājs, kas atrodas mācekļu pēctecībā, tikmēr mantra, ko jūs esat saņēmuši, ir bez jebkāda spēka."

No otras puses, svētās Vēdu zināšanas noteikti apgaismos to, kas pārpasaulīgās zināšanas ir uzklausījis no īstena skolotāja mācekļu ķēdē, apgaismos to, kas patiesi ciena īsto āčārju. Taču empīriķu jutekliskai izziņai durvis uz šīm zināšanām uz mūžīgiem laikiem ir slēgtas. Kā teikts Švetāšvatara Upanišādā (6.23.):

yasya deve parā bhaktir
yathā deve tathā gurau
tasyaite kathitā hy arthāḥ
prakāśante mahātmanaḥ

"Visa Vēdu zināšanu būtība pati atklājas tikai tām diženajām dvēselēm, kas nešaubīgi tic gan Dievam Kungam, gan garīgajam skolotājam."

Kungi, gribu jums teikt, ka mūsu zināšanas ir tik vājas, mūsu jutekļi tik nepilnīgi un avoti tik ierobežoti, ka, neuzticot sevi Šrī Vjāsadevas vai īstena viņa pārstāvja lotospēdām, mēs nekādi nevaram iegūt pat vismazākās zināšanas par absolūto līmeni. Ik brīdi mūs viļ tiešās uztveres dotās zināšanas. Tās visas rada jeb sagudro prāts, kurš vienmēr viļ, mainās un svārstās. Ejot ierobežoto un izkropļojumiem pakļauto novērojumu un mēģinājumu ceļu, mēs nevaram neko uzzināt par to, kas stāv pāri šai pasaulei. Taču katrs var izmantot savas kārās ausis, lai klausītos pārpasaulīgo skaņu, kas ar Šrī Gurudevas vai Šrī Vjāsadevas starpniecību nemainīta atnāk no augstākās valstības. Tāpēc, cienījamie klausītāji, mums šodien sevi jāveltī Šrī Vjāsadevas pārstāvja lotospēdām, lai attīrītos no visām nesaskaņām, ko radījusi mūsu nepakļāvīgā attieksme. Tādēļ Šrī Gītā (4.34.) teikts:

tad viddhi praṇipātena
paripraśnena sevayā
upadekṣyanti te jñānaṁ
jñāninas tattva-darśinaḥ

"Ej tikai pie gudra un īstena garīgā skolotāja. Vispirms uztici sevi viņam un centies saprast viņu, jautājot un kalpojot. Šāds gudrs garīgais skolotājs dos tev pārpasaulīgo zināšanu gaismu, jo viņš jau zina Absolūto Patiesību."

Lai saņemtu pārpasaulīgās zināšanas, mums ir pilnīgi jāuztic sevi īstam āčārjam un karsti jāvēlas jautāt un kalpot viņam. Īstena kalpošana Absolūtam āčārjas vadībā ir vienīgā iespēja apgūt pārpasaulīgās zināšanas. Šī tikšanās, kas veltīta, lai pazemīgi kalpotu un suminātu Āčārjadevas lotospēdas, dāvā mums spēju apgūt pārpasaulīgas zināšanas, ko viņš tik laipni dod visiem bez izšķirības.

Mēs visi, protams, vairāk vai mazāk lepojamies ar agrāko Indijas civilizāciju, taču patiesībā nezinām, kas tā ir par civilizāciju. Mēs nevaram lepoties ar pagātnes materiālo civilizāciju; tagad tā ir tūkstošreiz attīstītāka nekā agrāk. Ir teikts, ka mēs dzīvojam tumsas laikmetā, Kali-jugā. Kas tā par tumsu? Šo tumsu nevarētu radīt atpalicība materiālajās zināšanās, jo tagad mums to ir vairāk nekā iepriekš. Ja ne mums, tad mūsu kaimiņiem neapšaubāmi to ir pārpārēm. Tāpēc mums jāsecina, ka pašreizējā laikmeta tumsu ir radījusi nevis nepietiekama materiālā attīstība, bet gan zaudēts garīgās

attīstības pavediens, kas ir cilvēka dzīves pirmā nepieciešamība un augstākās civilizācijas kritērijs. Tas, ka tagad no lidmašīnām met bumbas, neliecina, ka civilizācija būtu aizgājusi tālāk par primitīvo necivilizēto sabiedrību, kad ienaidniekiem uz galvas no kalna virsotnes meta lielus akmeņus. Mēs esam pilnveidojuši savu kaimiņu nogalināšanas mākslu un tagad apšaujam viņus ar automātiem un indējam ar gāzēm, bet tas nav ne par matu labāk par primitīvu barbarismu, kad nogalināja ar loku un bultām. Arī izlutinātā patmīlība nenorāda uz ko citu, kā uz intelektuālu dzīvnieciskumu. Īsta civilizācija ļoti stipri atšķiras no visa tā, un tāpēc Katha Upanišāda (1.3.14.) kvēli aicina:

uttiṣṭhata jāgrata
prāpya varān nibodhata
kṣurasya dhārā niśitā duratyayā
durgaṁ pathas tat kavayo vadanti

"Lūdzu, mostieties un centieties saprast svētību, kas jums dota šajā cilvēka mūžā. Garīgās apzināšanās ceļš ir ļoti grūts, tas ir ass kā bārdas nazis. Tā uzskata pārpasaulīgie zinātnieki."

Kamēr citi vēl dusēja vēsturiskās aizmirstības klēpī, Indijas gudrie attīstīja citādu civilizāciju, kas ļāva viņiem iepazīt sevi. Viņi atklāja, ka mēs nepavisam neesam materiālas būtnes, bet gan pilnīgi garīgi, mūžīgi un neiznīcināmi Absolūta kalpi. Mēs esam izvēlējušies nepareizu ceļu, esam izvēlējušies uzskatīt sevi par pašreizējo materiālo esamību, tādēļ nepielūdzamais dzimšanas un nāves likums vairo mūsu ciešanas, vairo no šī likuma izrietošās slimības un raizes. Patiesi atvieglot ciešanas nevar nekāda materiāla laime, jo matērija un gars pilnīgi atšķiras. Kas notiks, ja jūs izvilksit ūdensdzīvnieku no ūdens, noliksit to uz zemes un dosit tam iespēju baudīt visus iespējamos zemes priekus? Kamēr vien dzīvnieks atrodas viņam svešā vidē, tikmēr tā smagās ciešanas nespēj atvieglot nekas. Gars un matērija ir pilnīgs pretstats. Mēs visi esam garīgas būtnes. Kamēr mēs būsim aizņemti ar laicīgām lietām, tikmēr neiegūsim pilnīgu laimi, kas mums dota no dzimšanas. Pilnīgu laimi mēs sasniegsim tikai tad, kad atgriezīsimies savā dabiskajā stāvoklī, garīgajā esamībā. Tieši šo vēsti nes mūsu senā Indijas civilizācija, tā ir Gītas vēsts, Vēdu un Purānu vēsts, tā ir visu īsto āčārju vēsts, arī mūsu tagadējā Āčārjadevas – Kunga Čaitanjas pēctecības locekļa vēsts.

Cienījamie viesi, protams, nevar teikt, ka ar mūsu Āčārjadevas, Om Višnupādas Paramahamsas Parivrājakāčārjas Šrī Šrīmad Bhaktisiddhāntas Sarasvatī Gosvāmī Maharādžas žēlastību mēs būtu pilnībā sapratuši viņa cēlo vēstījumu, un tomēr mums ir jāatzīst, ka mēs noteikti esam sapratuši, ka dievišķais vēstījums, kas plūst no viņa svētajām lūpām, ir labvēlīgs ciešanu pilnajai cilvēcei. Mums visiem viņš pacietīgi jāklausās. Ja mēs klausāmies pārpasaulīgo skaņu un nepretojamies tai, tad mēs noteikti saņemam žēlastību. Āčārjas sūtība ir aizvest mūs atpakaļ uz sākotnējām mājām, atpakaļ pie Dieva. Tāpēc es vēlreiz atkārtošu, ka mums viņš pacietīgi jāklausās, atbilstoši pārliecībai jāseko viņam, jānoliecas pie viņa lotospēdām, lai atbrīvotos no tagadējās kļūdainās nevēlēšanās kalpot Absolūtam un visām dvēselēm.

No Gītas mēs uzzinām, ka ātma jeb dvēsele neiet bojā arī pēc ķermeņa bojāejas, tā vienmēr ir tāda pati, vienmēr jauna un moža. Uguns to nevar sadedzināt, ūdens to nevar izšķīdināt, gaiss to nevar izžāvēt un zobens to nevar nogalināt. Tā pastāv vienmēr, tā ir mūžīga, un tas ir apstiprināts arī Šrīmad-Bhāgavatamā (10.84.13.):

yasyātma-buddhiḥ kuṇape tri-dhātuke
sva-dhīḥ kalatrādiṣu bhauma ijya-dhīḥ
yat-tīrtha-buddhiḥ salile na karhicij
janeṣv abhijñeṣu sa eva go-kharaḥ

"Ikviens, kas uzskata trīs elementiem (žults, gļotu un gaisa) pilno ķermeņa somu par sevi, kas cieši pieķēries sievai un bērniem, kas savu zemi uzskata par pielūdzamu, kas svēto vietu ūdeņos tikai nomazgājas, bet neizmanto iespēju būt kopā ar tiem, kam ir īstenas zināšanas, nav labāks par ēzeli vai

govi."

Diemžēl tagad mēs visi esam kļuvuši par nejēgām, jo esam atteikušies no īstajām ērtībām un uzskatām materiālo krātiņu par sevi. Visus savus spēkus mēs ziedojam, lai uzturētu materiālo krātiņu paša krātiņa dēļ, pilnīgi aizmirstot tajā ieslēgto dvēseli. Mūsu krātiņš ir jāizmanto, lai atbrīvotu putnu, putnam nebūtu jārupējas par krātiņa labklājību. Padomāsim par to dziļāk. Visa mūsu darbība ir vērsta uz krātiņa uzturēšanu, lielākais, ko mēs darām – mēs dodam nedaudz barības prātam ar mākslu un grāmatām. Mēs nezinām, ka arī prāts ir materiāls, tikai smalkāks. Tas ir teikts Gītā (7.4.):

bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ
khaṁ mano buddhir eva ca
ahaṅkāra itīyaṁ me
bhinnā prakṛtir aṣṭadhā

"Zeme, uguns, ūdens, gaiss, debesis, saprāts, prāts un "es" ir Manas savrupās enerģijas."

Mēs nemaz necenšamies dot barību dvēselei, kas atšķiras no ķermeņa un prāta, un tāpēc, vārda tiešā nozīmē, izdarām pašnāvību. Āčārjadeva ir atnācis, lai brīdinātu, ka šī nepareizā darbība ir jābeidz. Tāpēc nolieksimies pie viņa lotospēdām, lai pateiktos par to lielo žēlastību un labsirdību, ko viņš mums devis.

Godājamie viesi, neiedomājieties, ka mans Gurudeva grib pilnīgi apturēt mūsdienu civilizāciju, tāds varoņdarbs nav iespējams. Bet mācīsimies no viņa, kā vislabāk izmantot sliktu darījumu, un sapratīsim, cik svarīgs ir cilvēka mūžs, kurā mūsu patieso apziņu var attīstīt visaugstāk. Nedrīkst nevērīgi izšķiest šo tik reti sasniedzamo cilvēka mūžu. Kā teikts Šrīmad-Bhāgavatamā (11.9.29.):

labdhvā sudurlabham idaṁ bahu-sambhavānte
mānuṣyam arthadam anityam apīha dhīraḥ
tūrṇaṁ yateta na pated anu mṛtyu yāvan
niḥśreyasāya viṣayaḥ khalu sarvataḥ syāt

"Šis cilvēka dzīvības veids ir iegūts pēc daudzām jo daudzām dzimšanām un, kaut arī laicīgs, tas ļauj sasniegt augstāko labumu. Tāpēc nosvērtam un saprātīgam cilvēkam tūdaļ jācenšas izpildīt savu sūtību un jāsasniedz augstākais labums, pirms atnāk kārtējā nāve. Jāizvairās no jutekļu apmierināšanas, kas ir pieejama jebkuros apstākļos."

Izlietosim savu cilvēka dzīvi pareizi, neizniekosim to veltīgi, dzenoties pēc materiālām baudām, jeb, citiem vārdiem runājot, tikai lai ēstu, gulētu, baidītos un nodotos jutekliskai darbībai. Āčārjadevas vēstījumu nodod Šrī Rūpas Gosvāmī vārdi Bhakti-rasāmrita-sindhu (1.2.255.-256.):

anāsaktasya viṣayān
yathārham upayuñjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktaṁ vairāgyam ucyate

prāpañcikatayā buddhyā
hari-sambandhi-vastunaḥ
mumukṣubhiḥ parityāgo
vairāgyaṁ phalgu kathyate

"Uzskata, ka cilvēks pilnīgi nonāk atsacīšanās dzīves kārtā, ja viņš dzīvo saskaņā ar Krišnas apziņu. Viņš nedrīkst būt pieķēries jutekļu apmierināšanai, viņam jāpieņem tikai tas, kas nepieciešams ķermeņa uzturēšanai. No otras puses, ja cilvēks atsakās no lietām, kas var tikt izmantotas kalpošanā Krišnam, ar ieganstu, ka šīs lietas ir materiālas, tad viņa atteikšanās ir nepilnīga."

Šīs šlokas jēgu mēs sapratīsim pilnībā, ja attīstīsim mūsu dzīves saprātīgo daļu, nevis dzīvniecisko daļu. Sēžot pie Āčārjadevas pēdām, pacentīsimies saprast no šī pārpasaulīgā zināšanu avota, kas esam

mēs, kas ir Visums, kas ir Dievs un kādas ir mūsu attiecības ar Viņu. Kunga Čaitanjas vēstījums ir vēstījums dzīvajām būtnēm, dzīvajai pasaulei. Kungs Čaitanja nepūlējās, lai paceltu šo mirušo pasauli, kuru pareizi sauc par Martjaloku, pasauli, kur viss ir nolemts nāvei. Viņš atnāca pie mums pirms piecsimt gadiem, lai pastāstītu mums kaut ko par pārpasaulīgo Visumu, kur viss ir mūžīgs, viss kalpo Absolūtam. Taču vēlāk atradās ļaunprāši, kas nepareizi iztulkoja Kunga Čaitanjas teikto, un Dieva Kunga augstākā filozofija tika iztulkota kā zemākās sabiedrības daļas kults. Šovakar ar prieku mēs varam paziņot, ka mūsu Āčārjadeva savā parastajā labsirdībā izglāba mūs no šī briesmīgā pagrimuma, un tāpēc ar visu pazemību mēs noliecamies pie viņa lotospēdām.

Godājamie viesi, gribu jums teikt, ka par mūsdienu kulturālās (jeb nekulturālās) sabiedrības māniju ir kļuvusi bezpersonisku iezīmju piedevēšana Dieva Personībai, Viņa lomas samazināšana, apgalvojot, ka Dievam nav jutekļu, nav darbības, nav galvas, nav kāju, ka Viņš nepēj baudīt. Tā ir kļuvusi arī par mūsdienu zinātnieku izpriecu, jo viņiem trūkst pareizas vadības un iedziļināšanās garīgajā valstībā. Visi šie empīriķi domā apmēram tā: viss, kas dod baudu, savā īpašumā jāpaņem cilvēcei, vai arī tikai noteiktai šķirai, un bezpersoniskajam Dievam tikai jāgādā, lai viņi varētu veikt savus untumainos varoņdarbus. Mēs esam laimīgi, ka ar Viņa Dievišķās Žēlastības Paramahamsas Parivrājakāčārjas Bhaktisiddhāntas Sarasvatī Gosvāmī Maharādžas žēlastību esam atbrīvoti no šīs briesmīgās slimības. Viņš atvēra mūsu acis, Viņš ir mūsu mūžīgais tēvs, mūsu mūžīgais skolotājs un mūsu mūžīgais vadītājs. Tāpēc šajā svētīgajā dienā nolieksimies pie viņa lotospēdām.

Mūsu zināšanas par Pārpasaulīgo ir kā maza bērna zināšanas un tomēr Viņa Dievišķā Žēlastība, mans Gurudeva ir iededzis mūsos mazu uguntiņu, lai izkliedētu empīrisko zināšanu nepārspējamo tumsu. Mūsu stāvoklis tagad ir tik drošs, ka nekādi empīriskās skolas filozofiskie argumenti nenovirzīs mūs ne par mata tiesu no mūžīgas paļāvības Viņa Dievišķās Žēlastības lotospēdām. Vēl jo vairāk, mēs esam gatavi izaicināt pat visgudrākos maijāvādas skolas zinātniekus un pierādīt, ka augstās Vēdu zinības runā vienīgi par Dieva Personību un Viņa pārpasaulīgajām spēlēm Golokā. To skaidri parāda Chāndogja Upanišāda (8.13.1.):

śyāmāc chavalaṁ prapadye
śavalāc chyāmaṁ prapadye

"Lai saņemtu Krišnas žēlastību, es uzticu sevi Viņa enerģijai (Rādhai), un lai saņemtu Viņa enerģijas žēlastību, es uzticu sevi Krišnam." Arī Rigvēdā" (1.22.20.) teikts:

tad viṣṇoḥ paramaṁ padaṁ sadā
paśyanti sūrayaḥ divīva cakṣur ātatam
viṣṇor yat paramaṁ padam

"Kunga Višnu lotospēdas ir visu padievu augstākais mērķis. No Dieva Kunga lotospēdām nāk tāda gaisma, kā no Saules debesīs."

Šo vienkāršo patiesību, kuru tik ļoti dzīvi izskaidro Gīta, kas ir Vēdu virsotne, nesaprot un neuztver pat vislielākie empīrisko skolu zinātnieki. Tas arī ir Šrī Vjāsapūdžas noslēpums. Kad mēs iegrimstam pārdomās par Absolūtā Dieva pārpasaulīgajām spēlēm, tad ar lepnumu jūtam, ka esam mūžīgi Viņa kalpi, sākam gavilēt un līksmē dejojam. Lai slavēts mans dievišķais skolotājs, jo viņš ar savu neapsīkstošo žēlastības straumi mūs ir pacēlis šādā mūžīgas pastāvēšanas kustībā. Nolieksimies pie viņa lotospēdām.

Godājamie viesi, ja viņš nebūtu atnācis pie mums, lai mūs atpestītu no šo biezo pasaulīgo maldu verdzības, tad mēs noteikti veselas dzīves un laikmetus pavadītu bezpalīdzīga gūsta tumsā. Ja viņš nebūtu atnācis pie mums, tad mēs nespētu saprast Kunga Čaitanjas augstās mācības patiesību. Ja garīgais skolotājs nebūtu atnācis pie mums, tad mēs nekad nespētu saprast, cik svarīga ir Brahma samhitas" pirmā šloka (5.1.):

īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ
sac-cid-ānanda-vigrahaḥ
anādir ādir govindaḥ
sarva-kāraṇa-kāraṇam

"Krišna, kuru sauc par Govindu, ir Visaugstais Dievs. Viņa ķermenis ir mūžīgs, svētlaimīgs un garīgs. Viņš ir visa sākums. Viņam nav sākuma, Viņš ir visu cēloņu pirmcēlonis."

Es pats neceru uz tiešu kalpošanu savās nākamajās desmitmiljons laicīgajās dzīvēs, bet droši ticu, ka kādu dienu es tikšu izvilkts no maldu purva, kurā pašlaik tik dziļi esmu iegrimis. Tāpēc gribu ar visu dedzību lūgties pie mana dievišķā skolotāja lotospēdām, lai varētu izciest visu, kas man pienākas par agrākajiem pārkāpumiem, un lai es vienmēr spētu atcerēties, ka esmu tikai niecīgs Visvarenā Absolūtā Dieva kalps, ko esmu sapratis ar sava dievišķā skolotāja noteiktības pilno žēlastību. Tāpēc ļaujiet man ar visu manu pazemību noliekties pie viņa lotospēdām.

III Atskats uz kultūras pamatu

Bhagavad-gītas nektārs

Šrīla Prabhupāda devītā gadsimta skolotāja Šankaras "Meditācijas par Bhagavad-gītu" komentāros nosoda impersonālistu jogus un svāmī, kuri sauc sevi par Šankaras sekotājiem: "Nelgas gāžas uz turieni, kur eņģeļi baidās kāju spert. Kamēr lielākais impersonālists Šankara godina Krišnu un Viņa grāmatu "Bhagavad-gīta", tikmēr nelgas saka: "Mums nevajag sevi uzticēt Krišnam kā personībai.""

1.

Ak, Bhagavad-gīta,

Savās astoņpadsmit nodaļās

Tu lej pār cilvēku

Absolūta gudrības

Nemirstīgo nektāru.

Ak, svētītā Gīta,

Ar Tevi Pats Kungs Krišna

Pamācīja Ardžunu.

Vēlāk senatnes gudrais Vjāsa

Ielika Tevi Mahābhāratā

Ak, mīlošā māte,

Kas iznīcina cilvēka atkalpiedzimšanu

Šīs mirstīgās pasaules tumsā,

Par Tevi domās es gremdējos.

2.

Sveicināts, ak, Vjāsa.

Tik varens Tavs gars

Un Tavas acis Ir lielas kā ziedlapas

Lotosam pilnziedā.

Tas biji Tu,

Kas gaišu darīja gudrības gaismekli,

Piepildot to

Ar Mahābhāratas eļļu.

Skaidrojums

Raugoties no pasaulīgā redzes viedokļa, Šrīpāda Šankarāčārja bija impersonālists. Taču viņš nekad nenoliedza garīgo veidolu *sac-cid-ānanda-vigraha* jeb mūžīgo, viscaur svētlaimīgo zināšanu veidolu, kas pastāvēja vēl pirms materiālās radīšanas. Runājot par Augstāko Brahmanu kā par bezpersonisku, viņš ar to domāja, ka uz Dieva Kunga *sac-cid-ānanda* veidolu nevar attiecināt materiālistisku uzskatu par personību. Pašā Gītas komentāra sākumā viņš uzsver, ka Nārājana, Visaugstais Kungs, ir pāri materiālajam radītajam. Dievs Kungs kā pārpasaulīga personība pastāvēja pirms radīšanas un Viņam nav nekāda sakara ar materiālu personību. Kungs Krišna ir tā pati Augstākā Personība un Viņš nav saistīts ar materiālu ķermeni. Viņš atnāk Savā garīgajā, mūžīgajā veidolā, bet nelgas kļūdaini uzskata Viņa ķermeni par tādu pašu, kā mūsējie. Šankaras impersonālisma sludināšana īpaši domāta, lai mācītu nejēgas, kuri uzskata Krišnu par cilvēku, kas veidots no matērijas.

Ja Gītu būtu teicis materiāls cilvēks, tad itin neviens negribētu to lasīt, un Vjāsadeva noteikti neapgrūtinātu sevi ar tās pievienošanu Mahābhāratas vēsturiskajam vēstījumam. No minētajiem pantiem izriet, ka Mahābhārata ir senās pasaules vēsture un Vjāsadeva ir šīs diženās episkās poēmas sarakstītājs. Bhagavad-gīta neatšķiras no Krišnas; tā kā Krišna ir Dieva Absolūtā Augstākā Personība, Krišna un Viņa vārdi neatšķiras. Tādēļ Bhagavad-gīta jāgodā kā Pats Kungs Krišna, jo viņi abi ir absolūti. Kas klausās Bhagavad-gītu, kāda tā ir, tas patiesībā klausās vārdus tieši no Kunga Dieva lotoslūpām. Taču nelaimīgi cilvēki apgalvo, ka Gīta ir par senu mūsdienu cilvēkam, kuri grib atrast Dievu ar saviem prātojumiem vai meditāciju.

3.

Es sveicu Tevi, ak, Krišna,

Tevi, kas esi patvērums

Okeānā dzimušajai Lakšmī,

Un visiem,

Kas patvērās pie Tavām lotospēdām,

Tu patiesi esi Vēlmju piepildītājs koks

Tam, kas Tevi mīl.

Tev vienā rokā zizlis

Govju vadīšanai,

Un otra roka pacelta –

Tavs īkšķis, kas pielikts

Pie rādītājpirksta gala

Ir dievišķo zināšanu zīme.

Sveicu Tevi, ak,

Visaugstais Kungs,

Jo Tu esi Gītas

Ambrozijas slaucējs.

Skaidrojums

Šrīpāda Šankarāčārja skaidri saka: "Jūs nelgas, godājiet tikai Govindu un Bhagavad-gītu, ko ir vēstījis Pats Nārājana," un tomēr muļķa cilvēki turpina meklēt, cenšoties atrast Nārājanu; tādējādi tie kļūst nožēlojami un veltīgi iznieko savu laiku. Nārājana nekad nav ne nožēlojams, ne *daridra*; gluži otrādi, Viņu godā laimes dieviete Lakšmī, kā arī visas dzīvās būtnes. Šankara apgalvo, ka viņš ir Brahmans, taču atzīst Nārājanu jeb Krišnu par Augstāko Personību, kurš stāv pāri materiālajai pasaulei. Viņš godā Krišnu kā Augstāko Brahmanu jeb Parabrahmanu, jo Viņš (Krišna) ir jāgodā visiem. Tikai nejēgas un Krišnas ienaidnieki, kuri nesaprot, kas ir Bhagavad-gīta (kaut arī skaidro to), saka: "Ne Krišnam kā personībai mums sevi pilnībā jāuztic, mums sevi jāuztic nedzimušajam sākotnējam Mūžīgajam, kas runā caur Krišnu." Nelgas gāžas uz turieni, kur eņģeļi baidās kāju spert. Kamēr lielākais impersonālists Šankara godina Krišnu un Viņa grāmatu "Bhagavad-gīta", tikmēr nelgas saka: mums nevajag sevi uzticēt Krišnam kā personībai. Šādi neapgaismoti cilvēki nezina, ka Krišna ir absolūts un ka Viņa iekšiene neatšķiras no ārpuses. Atšķirība starp iekšieni un ārpusi redzama pretstatu pilnajā materiālajā pasaulē. Absolūtā valstībā šādas atšķirības nav, jo absolūtā viss ir garīgs (*sac-cid-ānanda*), un Nārājana jeb Krišna pieder absolūtajai valstībai. Absolūtā valstībā ir tikai viena īsta personība, un ķermenis no dvēseles neatšķiras.

4.

Upanišādas

Ir kā govju ganāmpulks,

Kungs Krišna, gana dēls,

Ir to slaucējs,

Ardžuna ir teļš,

Gītas visaugstākais nektārs

Ir piens,

Un gudrais

Ar šķīstītu prātu

Ir tā baudītājs.

Skaidrojums

Kamēr cilvēks nav sapratis garīgo daudzveidību, tikmēr viņš nespēj saprast Dieva Kunga pārpasaulīgās spēles. Brahma-samhitā teikts, ka Krišnas vārds, veidols, īpašības, spēles, pavadoņi, lietas, kas saistās ar Viņu – īsi sakot, viss, kas ir Viņa dievišķajā tuvumā, arī ir garīgas svētlaimes, zināšanu un mūžības pilns. Nav gala Viņa vārdam, veidolam utt., pretstatā materiālajai pasaulei, kur visam ir savs gals. Kā teikts Bhagavad-gītā, tikai nejēgas Viņu izsmej; turpretī Šankara, vislielākais impersonālists, godina Viņu, Viņa spēles, kad Krišna bija Vasudevas dēls un Devakī prieks.

5.

Tu, Vasudevas dēls,

Dēmonu Kamsas un Cānūras nāvētāj,

Tu, Mātes Devakī augstākā svētlaime,

Tu, Visuma guru,

Pasauļu skolotāj,

Tevi, ak, Krišna, es sveicu.

Skaidrojums

Šankara raksta, ka Krišna ir Vasudevas un Devakī dēls. Vai viņš ar to grib teikt, ka godina parastu materiālu cilvēku? Nē, viņš godina Krišnu tāpēc, ka zina Krišnas dzimšanas un darbības pārdabiskumu. Kā teikts Bhagavad-gītā (4.9.), Krišnas dzimšana un darbība ir noslēpumaina un pārpasaulīga, un tāpēc to pilnīgi var zināt tikai Krišnas bhaktas. Šankara nebija tāds muļķis, lai uzskatītu Krišnu par cilvēku un, tajā pat laikā, ar sirdi un dvēseli parādītu Viņam godu, zinot, ka Krišna ir Devakī un Vasudevas dēls. Saskaņā ar Bhagavad-gītu, sasniegt atbrīvi un iegūt Krišnam līdzīgu garīgu veidolu var tikai tas, kas iepazinis Krišnas pārpasaulīgo dzimšanu un darbību. Ir pieci atbrīves veidi. Kas saplūst ar Krišnas garīgajām aurām, bezpersoniskā Brahmana starojumu, tas garīgo ķermeni pilnībā neattīsta. Bet, kas pilnīgi attīsta savu garīgo esamību, tas dažādās garīgajās mājvietās kļūs par Krišnas vai Nārājanas biedru. Kas nonāk Nārājanas mājvietā, tas attīsta garīgo četrroku veidolu – gluži tādu pašu kā Nārājanam, bet, kas nonāk augstākajā garīgajā Krišnas mājvietā, Goloka Vrindāvanā, tas attīsta garīgo divroku veidolu kā Krišnam. Šankara, Kunga Šivas avatārs, zina visas šīs

garīgās esamības, taču neatklāj tās saviem budistiskajiem sekotājiem, jo tie pilnīgi nesaprot garīgo valstību. Kā gan Budas sekotāji spētu saprast garīgo daudzveidību, ja Buda mācīja, ka galamērķis ir tukšums. Tāpēc Šankara sacīja: *brahma satyaṁ jagan mithyā* jeb materiālā daudzveidība ir neīsta, bet garīgā daudzveidība – īsta. Padma Purānā Kungs Šiva atzīst, ka Kali jugā viņam nācās sludināt maijas jeb maldu filozofiju kā vēl vienu budisma "tukšuma" filozofijas paveidu. Noteiktu iemeslu dēļ Dievs Kungs viņam lika tā darīt. Taču savus īstos uzskatus viņš atklāja, iesakot visiem cilvēkiem godāt Krišnu, jo neviens nevar izglābties tikai ar prātošanu, žonglējot ar vārdiem un gramatiku. Tālāk Šankara pamāca:

bhaja govindaṁ bhaja govindaṁ
bhaja govindam mūḍha-mate
samprāpte sannihite kāle
na hi na hi rakṣati ḍukṛñ-karaṇe

"Godājiet tikai Govindu, godājiet tikai Govindu, godājiet tikai Govindu, ak, jūs, mācītie muļķi. Jūsu gramatiskās zināšanas un žonglēšana ar vārdiem nāves brīdī jūs neglābs."

6.

Kurukšetras kaujas lauka
Briesmīgajai upei
Pāndavi ar uzvaru pāri tika.
Bhīšma un Drona bij' kā augsti krasti,
Džajadratha – upes ūdens,
Gāndhāras valdnieks – zila ūdensroze,
Šalja – haizivs, Kripa – straume,
Karna – viļņi varenie,
Ašvatthāma un Vikarna – briesmīgi aligatori
Un Durjodhana – pats atvars.
Bet Tu, ak, Krišna, biji pārcēlājs!

7.

Mahābhāratas tīrais lotoss,
Kas aug Vjāsas vārdu ūdeņos,
Kura nepārspējami saldā smarža
Ir Bhagavad-gīta,
Kuras varoņstāsti
Ir ziedlapiņas pilnziedā,
Tās vēra vaļā Kunga Hari runa,
Viņš iznīcina Kali jugas grēkus.
Ap to dienas gaismā
Nektāra meklētājas dvēseles
Kā milzīgs bišu bars

Priecīgas spieto.

Lai šis Mahābhāratas lotoss

Dāvā mums augstāko labumu.

8.

Lai sveicināts Kungs Krišna,

Augstākās svētlaimes iemiesojums,

Ar kura žēlastību un līdzjūtību

Mēmais kļūst daiļrunīgs

Un klibais uzkāpj kalnos –

Viņu es sveicu!

Skaidrojums

Muļķa prātotāju muļķa sekotāji nesaprot, kāda jēga sveikt Kungu Krišnu, svētlaimes iemiesojumu. Pats Šankara sveica Kungu Krišnu. Viņš to darīja tādēļ, lai saprātīgākie sekotāji varētu apjēgt, ko ar savu piemēru mācīja dižais skolotājs Šankara, Kunga Šivas avatārs. Taču daudzi stūrgalvīgi Šankaras sekotāji atsakās sveikt Kungu Krišnu, vēl jo vairāk – viņi maldina nevainīgus cilvēkus, padarot Bhagavad-gītu materiālistisku un mulsinot nevainīgus lasītājus ar saviem skaidrojumiem. Tā visa dēļ lasītājam nekad nepaveras iespēja gūt svētību, sveicot Kungu Krišnu, visu cēloņu cēloni. Cilvēces turēšana neziņā par Krišnas mācību jeb Krišnas apziņu, sagrozot Gītas jēgu, ir vislielākā kaitniecība.

9.

Lai sveicināts tas augstākais mirdzošais

Kuru radītājs Brahma, Varuna,

Indra, Rudra, Maruts un visas dievišķās būtnes

Cildina himnās,

Kura godību apdzied Vēdu panti,

Par kuru "Sāmas" dziedoņi dzied,

Un kura godību Upanišādas

Sauc pilnā korī,

Kuru redz jogi,

Prātu gremdējot

Pilnīgā apcerē,

Kuram visi

Dievu un dēmonu pulki

Nezina robežu.

Viņu, Visaugsto Dievu, Krišnu, sveicam mēs visi –

Viņu mēs sveicam! Viņu mēs sveicam! Viņu mēs sveicam!

Skaidrojums

Deklamējot savas apceres devīto pantu, kas ir citāts no Šrīmad-Bhāgavatamas, Šankara norāda, ka Kungu Krišnu godā visi, arī viņš pats. Viņš dod mājienu materiālistiem, impersonālistiem, prātotājiem, "tukšuma" filozofiem un visiem citiem, kam draud materiālo ciešanu sods –jāsveic tikai Kungs Krišna, kuru godā Brahma, Šiva, Varuna, Indra un visi citi padievi. Taču Višnu vārdu viņš nemin, jo Višnu ir tas pats Krišna. Vēdu un Upanišādu nolūks ir dot sapratni, kā uzticēt sevi Krišnam. Jogi cenšas redzēt Viņu (Krišnu) sevī ar apceri. Citiem vārdiem sakot, visiem padieviem un dēmoniem, kuri nezina galamērķi, Šankara to māca, un viņš īpaši iesaka dēmoniem un nejēgām sveikt Krišnu un Viņa vārdus – Bhagavad-gītu.. Vienīgi tā dēmoni varēs gūt kādu labumu, bet ne maldinot savus nevainīgos sekotājus ar tā sauktajiem prātojumiem vai meditācijas izrādēm. Šankara tieši sveic Krišnu, lai parādītu nelgām, kuri meklē gaismu, ka šeit ir gaisma, spoža kā saule.

Bet kritušie dēmoni ir pūces, kas nevar atvērt acis, jo baidās saules gaismas. Šīs pūces nekad neatvērs acis, lai ieraudzītu augsto gaismu, ko izstaro Krišna un Viņa vārdi – Bhagavad-gīta. Taču, lai maldinātu nelaimīgos lasītājus un sekotājus, viņi aizmiegtām pūces acīm rakstīs Gītas skaidrojumus. Bet Šankara atklāj gaismu nesaprātīgiem sekotājiem un parāda, ka Bhagavad-gīta un Krišna ir vienīgais gaismas avots. To visu viņš dara tādēļ, lai īsteni patiesības meklētāji sveiktu Kungu Krišnu un bez bažām uzticētu sevi Viņam. Tā ir dzīves augstākā pilnība, un tas ir augstākais, ko mācīja Šankara, diženais zinātnieks, kura mācība izdzina no Indijas, zināšanu zemes, Budas tukšuma filozofiju. *Oṁ tat sat*.

Krišnas apziņas kustība ir īstens Vēdu ceļš

Izlasījis rakstu par Krišnas apziņas kustību "Los Angeles Times" 1970. gada 11. janvāra numurā, Šrīla Prabhupāda uzsāk neparastu sarakstīšanos ar doktoru Dž.F. Stālu, Kalifornijas Berklija universitātes filozofijas un Dienvidāzijas valodu profesoru.

No raksta laikrakstā "Los Angeles Times"

Doktors Dž.F. Stāls, Kalifornijas Berklija universitātes filozofijas un Tuvo Austrumu valodu profesors, Indijas filozofijas pasniedzējs, uzskata, ka Krišnas sekta ir autentiska Indijas reliģija un tās sekotāji ir patiesīgi. Viņš apgalvo, ka biedrība strauji aug tādēļ, ka mūsdienu jaunatne vairs nevēlas apmeklēt baznīcu, bet meklē piepildījumu savai ticībai misticismā.

Tomēr viņš norāda, ka cilvēki, kas atiet no kristietības, islama vai jūdaisma, parasti ir zaudējuši ticību šo reliģiju dievišķajai personībai un meklē mistisku reliģiju, kurā nav absolūtu.

"Krišnas kustības cilvēki ir pievērsušies hinduismam, bet, kā par brīnumu, šis kults ir ļoti personālistisks," saka Stāls. "Viņi pieņem Dieva personu, Krišnu, kas ir arī kristietībā. Manuprāt, viņi uz hindu sektu ir pārnesuši kaut ko no savas kristīgās kultūras."

Viņš arī domā, ka krišnieši filozofijas attīstības vārdā pārāk daudz dzied. Balstoties uz šo uzskatu, viņš un citi šajā fakultātē noraidīja lūgumu atļaut lasīt eksperimentālu lekciju kursu par Krišnas apziņu, ko ziemas semestrī lasītu Hanss Kerijs, sektas Berklijas tempļa prezidents.

Šrīlas Prabhupādas vēstule laikrakstam "Los Angeles Times"

1970. gada 14. janvāris

"Las Angeles Times"

redaktoram

Cienījamais redaktor!

Atsaucoties uz "Los Angeles Times" 1970. gada 11. janvāra svētdienas numurā ievietoto rakstu "Krišnas dziedāšana", es gribu norādīt, ka hindu reliģija pilnībā balstās uz personālu uzskatu par Dievu jeb Višnu. Bezpersoniskais Dieva skatījums ir blakus jautājums, viena no trijām Dieva iezīmēm. Absolūtā patiesība būtībā ir Dieva Augstākā personība; priekšstats par Paramātmu ir Viņa visurklātbūtnes sašaurinātais aspekts, bet, skatoties uz Absolūto Patiesību kā bezpersonisku, mēs redzam Viņa diženumu un mūžību. Taču tas viss kopumā veido Pilnīgo Veselumu.

Doktora Dž.F. Stāla izteikums, ka Krišnas kults ir kristietības un hindu reliģijas sajaukums, ka tas ir kaut kas sadomāts, nav pareizs. Ja kristietība, islams vai budisms ir personālas reliģijas, tad tas ir ļoti apsveicami. Taču Krišnas reliģija ir bijusi personāla jau ļoti, ļoti sen, ilgi pirms kristietības, islama un budisma parādīšanās. Saskaņā ar Vēdām, reliģija pamatā ir personiska Dieva radīti likumi. Reliģiju nevar izgudrot cilvēks vai kas cits, to var tikai Dievs, kas ir augstāks par cilvēku. Reliģija ir tikai Dieva likums.

Diemžēl visi svāmī, kuri ieradās šajā valstī pirms manis, apgalvoja, ka Dievs ir bezpersonisks, gandrīz neko nezinot par Dieva personisko aspektu. Tāpēc Bhagavad-gītā ir teikts, ka tikai nesaprātīgi cilvēki uzskata, ka sākotnēji Dievs ir bezpersonisks un veidolu pieņem iemiesojoties. Bet Krišnas filozofija, kas balstās uz Vēdu autoritāti, māca, ka Absolūtā Patiesība sākotnēji ir Dieva Augstākā Personība. Viņas pilnīgais izvērsums atrodas ikviena sirdī kā Viņas vienuviet esošais aspekts, bet bezpersoniskā Brahmana starojums ir pārpasaulīga gaisma un siltums, kas izplatās visur.

Bhagavad-gītā skaidri pateikts, ka Vēdu Absolūtās Patiesības meklējumu ceļa galamērķis ir personiska Dieva atrašana. Kas ir apmierināts ar citiem Absolūtās Patiesības aspektiem – Paramātmas iezīmi vai Brahmana iezīmi – uzskatāms par mazzinošu. Nesen mēs izdevām Šrī Īšopanišādu, vēdisko grāmatu, un šajā nelielajā darbā tas ir sīki izskaidrots.

Runājot par hindu reliģiju, Indijā ir miljoniem Krišnas templu, un nav tāda hinduista, kas negodinātu Krišnu. Tāpēc šī Krišnas apziņas kustība nav nekāds sagudrojums. Mēs aicinām visus zinātniekus, filozofus, reliģijas darbniekus un jebkuru, kas vēlas saprast šo kustību, rūpīgi to izpētīt. Kas to darīs nopietni, tas sapratīs, cik cēla ir šī diženā kustība.

Arī mantru dziedāšanu ir atzinušas autoritātes. Profesora Stāla nepatika pret pastāvīgu Krišnas svētā vārda daudzināšanu pilnīgi pierāda, ka viņam nav nekādu zināšanu par autoritāšu atzīto Krišnas apziņas kustību. Viņam un visiem Kalifornijas Berklija universitātes profesoriem vajadzēja nevis aizliegt Karija lekciju kursu, bet gan uzmanīgi klausīties patiesību par šo autoritāšu atzīto kustību, kas ir tik ļoti vajadzīga patreizējai bezdievīgajai sabiedrībai. (Vēlāk gan kurss tomēr tika atļauts.) Šī ir vienīgā kustība, kas var glābt nomaldījušos jauno paaudzi. Es aicināšu visus šīs valsts atbildīgos darbiniekus, lai tie saprot mūsu pārpasaulīgo kustību un paver mums visus godīgos ceļus šīs kustības izplatīšanai, kas dotu svētību ikvienam.

A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Harē Krišnas kustības garīgais skolotājs

Doktora Stāla vēstule

1970. gada 23. janvāris

Svāmī A.C. Bhaktivēdanta

Cienījamais Svāmīdžī!

Ļoti pateicos Jums par to, ka nosūtījāt man "Los Angeles Times" vēstules kopiju, Jūsu vēstuli publicēja arī "Daily Californian". Es domāju, Jūs man piekritīsit, ka reliģisku un filozofisku jautājumu

apspriešana ar presē pulicētām intervijām un vēstulēm, izņemot publiskumu, daudz labuma nenes, taču atļaujiet man īsi pateikt divas lietas.

Pirmkārt, es zinu, ka garīga kalpošana Krišnam ir sena (taču noteikti ne tik sena kā Vēdas), un ka to nekad nav ietekmējusi kristietība, islams vai jūdaisms (par budismu es šai sakarībā netiku runājis). Atšķirība starp personālo un impersonālo ir relatīvi neskaidra, bet vienkāršības labad pieņēmis, ka šīs divas lietas ir atšķirīgas, es izteicu pārsteigumu par to, ka cilvēki, kas izauguši rietumu kultūrā, kura uzsver personālo, pievēršas indiešu kultam, kas dara to pašu. Daudz mazāk mani pārsteidz, ka cilvēki, kas nav apmierināti ar rietumu monoteismu, pievēršas indiešu filozofijai, kura uzsver bezpersonisko absolūtu.

Otrkārt, es nekad neesmu jutis nepatiku pret Krišnas vārda daudzināšanu. Mani tā ne tikai nekaitina (kā vienu otru), bet pat patīk. Taču Bhagavad-gīta, (nemaz jau nerunājot par Vēdām) noteikti neprasa šādu nepārtrauktu daudzināšanu. Gīta apskata pavisam citus jautājumus, par kuriem es arī runāju savās Indijas filozofijas lekcijās.

Ļoti Jums pateicos, ar patiesu cieņu Dž.F. Stāls, filozofijas un Dienvidāzijas valodu profesors

Šrīlas Prabhupādas vēstule

1970. gada 30. janvārī

Dž.F. Stālam,

filozofijas un Dienvidāzijas

valodu profesoram.

Kalifornijas Berklija unversitātē,

Kalifornijā

Cienījamais profesor Stāl!

Es Jums pateicos par jauko 1970. gada 23. janvāra vēstuli. Pēdējā vēstules rindkopā Jūs teicāt, ka Jūs ne tikai nekaitina Harē Krišna mantras daudzināšana (kā vienu otru), bet pat patīk tā. Par to man liels prieks, un es šeit Jums nosūtu mūsu žurnāla "Back to Godhead" 28. numuru, kurā Jūs izlasīsit, kā studentiem (programmā, kas notika Ohaio štata universitātē) patika Harē Krišna mantras daudzināšana, kaut arī viņi šajā daudzināšanā ir pilnīgi iesācēji. Patiesībā šī daudzināšana ir ļoti patīkama sirdij, tā ir vislabākais līdzeklis, kā iedvest garīgu apziņu jeb Krišnas apziņu visu cilvēku sirdīs.

Tas ir visdižākais garīgās apzināšanās ceļš, un to iesaka Vēdas. Brihan-nāradīja Purānā teikts, ka vienīgi Hari (Krišnas) svētā vārda daudzināšana var glābt cilvēkus no materiālās esamības grūtībām un šajā Kali laikmetā nav cita ceļa, nav cita ceļa, nav cita ceļa.

Rietumu kultūra ir monoteistiska, taču rietumniekus maldina impersonālie Indijas prātojumi. Jaunajiem rietumniekiem ir slikti mācīts monoteisms, tāpēc viņi viļas. Viņi nav apmierināti ar šo mācīšanas un saprašanas veidu. Krišnas apziņas kustība viņiem ļoti palīdz, jo te viņus ar autoritatīvo Vēdu paņēmienu māca patiesi saprast rietumu monoteismu. Mēs nenodarbojamies ar teorētisku diskutēšanu, bet mācāmies, ievērojot priekšrakstītos Vēdu noteikumus.

Tomēr esmu ļoti pārsteigts par to, ka pēdējā vēstules rindkopā Jūs sakāt: "Bhagavad-gīta (nemaz jau nerunājot par Vēdām) noteikti neprasa šādu nepārtrauktu daudzināšanu". Man liekas, Jūs esat palaidis garām šo un vēl daudzus citus līdzīgus Bhagavad-gītas pantus (9.14.):

satataṁ kīrtayanto māṁ

yatantaś ca dṛḍha-vratāḥ
namasyantaś ca māṁ bhaktyā
nitya-yuktā upāsate

Šeit ir aprakstīta diženu, no maldiem brīvu un Dievu pilnīgi apzinājušos dvēseļu nodarbošanās: *satataṁ kīrtayanto māṁ* – viņas vienmēr (*satataṁ*) dzied (*kīrtayantaḥ*) par Manu slavu un – *nitya-yuktā upāsate* – vienmēr godina Mani (Krišnu).

Tādēļ es nesaprotu, kāpēc Jūs sakāt "noteikti". Ja Jūs vēlaties atsauksmes uz Vēdām, tad es varu dot ļoti daudzas. Vēdās galvenā pārpasaulīgā skaņa omkāra arī ir Krišna. Pranava omkāra ir Vēdu dievišķā būtība. Sekot Vēdām nozīmē dziedāt Vēdu mantras, bet neviena Vēdu mantra nav pilnīga bez omkāras. Māndūkja Upanišādā ir teikts, ka omkāra skaņas veidā pārstāv Visaugstāko Kungu un tā ir vissvētīgākā. To apstiprina arī Atharvavēda. Omkāra skaņas veidā pārstāv Visaugsto Kungu, tāpēc tā ir Vēdu pamatvārds. Šajā sakarībā Visaugstākais Kungs, Krišna saka, *praṇavaḥ sarva-vedeṣu*: "Es esmu zilbe om visās Vēdu mantrās." (Bg. 7.8.).

Vēl Bhagavad-gītā piecpadsmitajā nodaļā 15. pantā Krišna saka: "Es atrodos ikviena sirdī. Es esmu Vēdu zināšanu mērķis, Es sastādīju Vedāntu, un Es zinu Vēdas, kādas tās ir." To, ka Visaugstais Kungs atrodas ikviena sirdī, apraksta gan Mundaka, gan Švetāšvatara Upanišādas: *dvā suparṇā sayujā sakhāyā*.. Kā divi draudzīgi putni sēž kokā, tā Visaugstākais Kungs un atsevišķā dvēsele atrodas ķermenī. Viens putns ēd koka augļus – materiālo darbību sekas, bet otrs putns, Virsdvēsele, to vēro.

Tāpēc Vedāntas apguves mērķis ir Visaugstā Kunga, Krišnas iepazīšana. Tas ir uzsvērts Bhagavad-gītā astotajā nodaļā 13. pantā, kur teikts, ka, nodarbojoties ar mistisko jogu un beigās izrunājot svēto zilbi om, cilvēks sasniedz Visaugstā Kunga augstāko garīgo planētu. Vedānta sūtrās, kuras Jūs noteikti esat lasījis, ceturtajā nodaļā 4. *adhikaraṇa* 22. sūtrā skaidri pateikts: *anāvṛttiḥ śabdāt*, "Ar skaņu cilvēks iegūst atbrīvi." Ja cilvēks garīgi kalpo un labi izprot Dieva Augstāko Personību, tad viņš var aiziet uz Dieva mājvietu un nekad vairs neatgriezties šajos materiālos apstākļos. Kā tas iespējams? Atbilde ir tāda: tikai pastāvīgi daudzinot Viņa svēto vārdu.

Šo daudzināšanu pieņēma paraugskolnieks Ardžuna, kurš pilnībā apguva garīgo zinātni no jogešvaras, Krišnas, mistisko zināšanu skolotāja. Atzinis Viņu par Visaugsto Brahmanu, Ardžuna Viņu uzrunā: *sthāne hṛṣīkeśa*.. "Klausoties Tavu vārdu, pasaule pildās ar prieku, un tā visi pieķeras Tev." (Bg. 11.36.) Šeit autoritātes daudzināšanu ir atzinušas par līdzekli, kā tieši saskarties ar Absolūto Augstāko Patiesību, Dieva Personību. Ja dvēsele daudzina Krišnas svēto vārdu, tad to pievelk Augstākā Persona Krišna un viņa var atgriezties mājās, pie Dieva.

Nārada pancarātrā ir teikts, ka visi Vēdu rituāli, mantras, un izpratne, ir iekļauti astoņos vārdos: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē. Arī Kali-santarana Upanišādā ir teikts, ka sešpadsmit vārdi – Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē – ir īpaši paredzēti, lai uzvarētu materiālistiskā Kali laikmeta degradējošo un piesārņojošo ietekmi.

Visi šie jautājumi sīki apskatīti manā grāmatā "Kunga Čaitanjas mācība".

Tāpēc daudzināšana ir ne tikai cēls paņēmiens, kā praktiski sasniegt dzīves pilnību, bet arī autoritāšu atzīts Vēdu princips, kam svētību devis vislielākais Vēdu zinātnieks un bhakta Kungs Čaitanja (kuru mēs uzskatām par Krišnas avatāru). Mēs tikai sekojam Viņa, vislielākās autoritātes, pēdās.

Krišnas apziņas kustība ir universāla. Sākotnējā stāvokļa sasniegšanas ceļš – mūžīgas, svētlaimes un zināšanu pilnas dzīves sasniegšanas ceļš – nav abstrakta, sausa teoretizēšana. Vēdās nav teikts, ka garīgā dzīve būtu teorētiska, sausa vai bezpersoniska. Vienīgais Vēdu mērķis ir dot tīru Dieva mīlestību, un šo harmonisko secinājumu dzīvē īsteno Krišnas apziņas kustība un Harē Krišna mantras

dziedāšana.

Garīgajai apjēgai ir tikai viens mērķis – mīlestība uz Dievu, un Vēdas apskata pārpasaulīgās izpratnes jautājumu kā vienotu veselumu. Tikai nepilnīgie dažādu grupu viedokļi novirzās no īstenās Vēdu mācības un izkropļoti apskata Bhagavad-gītu. Un tikai Krišnas apziņa (Dieva mīlestība), kas ir Vēdu būtība, saliedē vienā veselumā šķietami pretrunīgos Vēdu izteikumus.

Vēlreiz Jums pateicos, ar patiesu cieņu

A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

Doktora Stāla vēstule

1970. gada 8. februārī

Svāmī A.C. Bhaktivedānta

Cienījamais Svāmīji!

Ļoti pateicos Jums par garo un interesanto 30. janvāra vēstuli, kā arī par jaunāko "Back to Godhead" numuru. Līdz šim es pāris reizes esmu ticies ar Jūsu biedrības locekļiem, kas atrodas šeit, taču viņi teiktais mani pilnīgi neapmierināja. Tagad Jūsu daudz autoritatīvākā vēstule mūsu diskusiju paceļ augstākā līmenī.

Un tomēr, Jūs mani neesat pārliecinājis par to, ka visi svētie raksti, ko Jūs citējat, iesaka vienīgi Krišnas vārda daudzināšanu. Atsaukšos tikai uz vissvarīgākajiem citātiem.

Bhagavad-gītā (9.14.) *kīrtayantaḥ* var nozīmēt ne tikai Krišnas vārda daudzināšanu. Tas var nozīmēt slavināšanu, dziedāšanu, atkārtošanu, runāšanu: tas attiecas uz dziesmām, himnām, aprakstiem un sarunām. Skaidrotāji to apskata tā. Šankara skaidrojumā šo vārdu tikai atkārto, bet Ānandagiri *vyākhyā* lekcijās *kīrtana* skaidrots kā *vedānta-śravaṇaṁ praṇava-japaś ca* – "Vedāntas klausīšanās un *oṁ* atkārtošana" (tas, ka Vēdu *oṁ* ir Krišna, ir teikts Bhagavad-gītā, kur arī par daudzām citām lietām ir teikts, ka tās ir Krišna, taču šī grāmata ir *smṛti*, bet tas nav teikts Vedās, kas ir *śruti*). Cits skaidrotājs Hanumāns savā "*Paiśāca-bhāṣya*" norāda, ka *kīrtayantaḥ* nozīmē tikai *bhāṣamānaḥ* – "runāšana (par)".

Es domāju, vēl svarīgāk ir tas, ka pantā nekur nav prasīts, lai visi vienmēr nodarbotos ar kīrtanu, bet saka to tikai par dažām lielām dvēselēm. Tas skaidri redzams no nākamā panta, kur teikts, ka *anye*, "citi", nodarbojas ar *jñāna: yajñena.. yajanto mām*, "godā mani.. godinot mani ar zināšanām". Bhagavad-gīta ir ļoti plaša un atļauj dažādas reliģiskas pieejas, kaut arī vienu lietu uzsver vairāk, nekā citas (t.i., *sarva-phala-tyāga*)

Visbeidzot, Vedānta sūtras pēdējā sūtrā, *anāvṛttiḥ śabdāt.. śabda* attiecas uz rakstiem vai Vēdu atklāsmi, kā tas kļūst skaidrs no konteksta un skaidrotājiem. Šankara citē daudzus pantus (kas beidzas ar *ity ādi-śabdebhyaḥ*, "saskaņā ar šīm šabdām"), lai to apstiprinātu, t.i., lai apstiprinātu izteikumu, ka "saskaņā ar rakstiem, atgriešanās nav." Arī šajā sūtrā viņš atsaucas uz šabdu ar vārdiem *mantrārtha-vādādi..* – "mantras, apraksti, u.c." Vācaspati Mišra apstiprina to darbā "Bhāmati" un izskaidro tālāk, piebilstot, ka viedoklis, kas nesaskan ar Šankaras teikto, ir *śruti-smṛti-virodhaḥ*, "pretrunā ar smriti un šruti."

Vēlreiz pateicos Jums par uzmanību, ko veltījāt man, ar lielu, patiesu cieņu Dž.F. Stāls

Šrīlas Prabhupādas vēstule

1970. gada 15. februārī

Dž.F. Stālam

filozofijas un Dienvidāzijas

valodu profesoram

Cienījamais doktor Stāl!

Man bija liels prieks saņemt Jūsu 1970. gada 8. februāra svētdienas vēstuli, ļoti iepriecināja arī tās saturs.

Kas attiecas uz Jūsu pārliecināšanu par to, ka visi svētie raksti iesaka daudzināt Krišnas vārdu, tad es vienkārši varu atsaukties uz Kunga Čaitanjas autoritāti. Kungs Čaitanja ieteica, *kīrtanīyaḥ sadā hariḥ* ("vienmēr jācildina Hari, Krišnu" (Šikšāštaka 3.)). Arī Madhvāčārja citē, *vede rāmāyaṇe caiva hariḥ sarvatra gīyate* ("Vēdas un Rāmājana visur dzied par Hari".) Arī Bhagavad-gītā (15.15.) Dievs Kungs saka, *vedaiś ca sarvair aham eva vedyaḥ* ("Es esmu visu Vēdu zināšanu mērķis".)

Tā mēs redzam, ka visu svēto rakstu mērķis ir Augstākā Persona. Rigvēdā (1.22.20.) ir mantra *oṁ tad viṣṇoḥ paramaṁ padaṁ sadā paśyanti sūrayaḥ* ("Padievi vienmēr skatās uz visaugsto Višnu mājvietu"). Tāpēc viss Vēdu ceļš ir Kunga Višnu saprašana, un jebkuros rakstos tieši vai netieši tiek apdziedāta Visaugstā Kunga Višnu godība.

Runājot par Bhagavad-gītas pantu 9.14., *kīrtayantaḥ*, protams, nozīmē cildināšanu, dziedāšanu, atkārtošanu un runāšanu, kā Jūs jau teicāt, taču kuru cildina, apdzied, kā vārdu atkārto? Noteikti Krišnas. Vārds, kas šajā sakarībā ir lietots, ir *mām* ("Man"). Ja cilvēks godina Krišnu, kā to Šrīmad-Bhāgavatamā darīja Šukadeva, tad nekādu pretrunu nav. Arī tā ir kīrtana. Visaugstākā no visām Vēdu grāmatām ir īstā vieta šādai Visaugstā Kunga Krišnas cildināšanai un to var labi saprast no panta

nigama-kalpa-taror galitaṁ phalaṁ
śuka-mukhād amṛta-drava-saṁyutam
pibata bhāgavataṁ rasam ālayaṁ
muhur aho rasikā bhuvi bhāvukāḥ

"Ak, lietpratīgie un apdomīgie, baudiet Šrīmad-Bhāgavatamu, Vēdu rakstu vēlmju koka nobriedušo augli. Tas nāca no Šrī Šukadevas Gosvāmī lūpām, tādēļ kļuva vēl garšīgāks, kaut arī tā nektārsaldā sula jau pirms tam deva baudu visiem, pat atbrīvotām dvēselēm." (Šrīmad-Bhāgavatama 1.1.3.)

Ir teikts, ka Maharādža Parīkšits sasniedza atbrīvi tikai ar klausīšanos un Šukadeva Gosvāmī sasniedza atbrīvi ar daudzināšanu. Garīgajā kalpošanā ir deviņi dažādi ceļi, kā sasniegt vienu mērķi, mīlestību uz Dievu, un pirmais ceļš ir klausīšanās. Klausīšanos sauc par šruti. Nākamais ir daudzināšana. To sauc par smriti. Mēs vienlaikus pieņemam gan šruti, gan smriti. Mēs uzskatām šruti par māti, un smriti par māsu, jo bērns klausās no mātes, bet pēc tam vēlreiz mācās no māsas teiktā.

Šruti un smriti darbojas vienlaicīgi. Tāpēc Šrīla Rūpa Gosvāmī saka (Bhakti-rasāmrita-sindhu 1.2.101.):

śruti-smṛti-purāṇādi-
pañcarātra-vidhiṁ vinā
aikāntikī harer bhaktir
utpātāyaiva kalpate

Tas nozīmē, ka bez atsaukšanās uz šruti, smriti, Purānām un Pancarātrām, neviltotu garīgo kalpošanu nekad nevar sasniegt. Tāpēc ikviens, kas izrāda kalpošanas ekstāzi, bet neatsaucas uz šāstrām (Vēdu rakstiem), tikai uztrauc citus. No otras puses, ja mēs turamies tikai pie šruti, tad kļūstam par *veda-vāda-ratāḥ*, kas Bhagavad-gītā ir novērtēti ļoti zemu.

Tāpēc Bhagavad-gīta, kaut arī tā ir smriti, ir visu Vēdu rakstu būtība, *sarvopaniṣado gāvaḥ*. Tā ir kā govs, kas dod pienu jeb visu Vēdu un Upanišādu būtību, un visi āčārjas, arī Šankarāčārja Bhagavad-gītu uzskata par tādu. Tāpēc vien, ka Bhagavad-gīta ir smriti, Jūs to nedrīkstat noliegt: tāds viedoklis būtu *śruti-smṛti-virodhaḥ*, "pretrunā ar smriti un šruti," kā Jūs to pareizi teicāt.

Runājot par Ānandagiri citātu: kīrtanam nozīmē *vedānta-śravaṇaṁ praṇava japaś ca* ("Vedāntas klausīšanās

un om izrunāšana"), Krišna ir Vedāntas zinātājs, Viņš ir Vedāntas sastādītājs. Viņš ir *veda-vit* un *vedānta-kṛt*. Vai tad var būt vēl lielāka vedānta-šravanam izdevība, kā klausīties to no Krišnas?

Nākamajā pantā teikts: *jñāna-yajñena.. yajanto mām*, godināšanas mērķis ir Krišna, uz ko norāda *mām* ("Man"). Kā tas jādara, aprakstīts Īšopanišādas 11. mantrā:

vidyāṁ cāvidyāṁ ca yas
tad vedobhayaṁ saha
avidyayā mṛtyuṁ tīrtvā
vidyayāmṛtam aśnute

"Tikai tas, kas spēj vienlaicīgi saprast gan neziņas ceļu, gan pārpasaulīgo zināšanu ceļu, var pacelties pāri atkārtotās dzimšanas un nāves ietekmei un baudīt pilnīgu nemirstības svētību."

Vidja jeb pārpasaulīgo zināšanu izkopšana cilvēkam ir nepieciešama, jo citādi avidja jeb neziņas izkopšana viņu saistīs materiālajā līmenī. Materiālā esamība nozīmē dzīšanos pēc jutekļu apmierinājuma, un zināšanas par jutekļu apmierinājumu (avidja) nozīmē atkārtotas dzimšanas un nāves attīstību. Kas ir iegrimis šādās zināšanās, tas nespēj neko iemācīties no dabas likumiem un atkal un atkal dara vienu un to pašu, jo viņu apbūris mānīgo lietu skaistums. No otras puses, vidja (Bg. 2.42.) "Viņi tikai izrunā svēto rakstu vārdus, bet nesaprot tos un nepielieto savā dzīvē" jeb īstās zināšanas nozīmē apjēgt, kā notiek darbība neziņā un tajā pat laikā attīstīt pārpasaulīgo zinātni, tādā kārtā nemaldīgi ejot pa atbrīves ceļu.

Atbrīve ir pilnīgas nemirstības svētības baudīšana. Šo nemirstību var baudīt mūžīgajā Dieva valstībā (*sambhūty-amṛtam aśnute*), kur dzīvo Dieva Augstākā Personība un to var sasniegt, godinot Visaugsto Kungu, visu cēloņu cēloni, *sambhavāt*. Tādējādi, īstās zināšanas, vidja, ir Dieva Augstākās Personības Krišnas godināšana; tā ir *jñāna-yajñena*, zināšanu godināšana.

Šī *jñāna-yajñena.. yajanto mām* ir zināšanu pilnība; kā teikts Bhagavad-gītā (7.19.):

bahūnāṁ janmanām ante
jñānavān māṁ prapadyate
vāsudevaḥ sarvam iti
sa mahātmā sudurlabhaḥ

"Pēc daudzām dzimšanām un nāvēm patiesi zinošais uztic sevi Man (Krišnam), jo zina, ka Es esmu visu cēloņu cēlonis un viss, kas vien ir. Šādas diženas dvēseles ir ļoti retas."

Ja cilvēks nav nonācis pie šī zināšanu secinājuma, bet tikai sausi prāto, nedomājot par Krišnu, tad visa viņa cītīgā prātošana ir kā pelavu kulšana. Nemizoti rīsi ir ļoti līdzīgi pelavām. Kas zina, kā dabūt ārā graudiņu no nelobīta rīsa, tas ir gudrs, bet, kas kuļ tukšas pelavas un grib no tām izkult graudus, tas bez jēgas tērē savus spēkus. Gluži tāpat, ja cilvēks apgūst Vēdas, bet nenonāk pie Vēdu mērķa Krišnas, tad viņš tikai izšķiež vērtīgo laiku.

Tātad zināšanu izkopšana paceļas līdz Krišnas godināšanai tikai pēc ļoti daudzām dzimšanām un nāvēm, kad cilvēks kļūst patiesi gudrs. Kad cilvēks šādā ceļā nonāk līdz gudrībai, tad viņš uztic sevi Krišnam, beidzot sapratis, ka Krišna ir visu cēloņu cēlonis, viss, kas vien ir. Šādas diženas dvēseles ir ļoti retas. Kas uzticējuši savu dzīvi un dvēseli Krišnam, ir sudurlabha mahātmas. Tie nav parasti mahātmas.

Ar Kunga Čaitanjas žēlastību šī augstākā dzīves pilnība tiek dota ļoti viegli. Arī iznākums ir ļoti pamudinošs, jo kā gan citādi puiši un meitenes, kas nav auguši Vēdu kultūrā, varētu sasniegt retu mahātmu līmeni, tikai daudzinot pārpasaulīgo skaņu Harē Krišna? Tikai daudzinot Dieva svētos vārdus, lielākā daļa (kas ir bijuši ļoti patiesi) stingri iet garīgās kalpošanas ceļu un nenolaižas līdz materiālās, grēcīgās dzīves līmenim, kuru raksturo: (1) gaļas ēšana, (2) neatļauti dzimumsakari, (3)

apreibināšanās – arī ar kafiju, tēju un tabaku un (4) azarta spēles. Lūk, ko nozīmē Vedānta sūtras pēdējā sūtra, t.i., *anāvṛttiḥ śabdāt* ("Skaņa nes atbrīvi").

Jāmācās no iznākuma (*phalena paricīyate*). To mēs liekam darīt mūsu mācekļiem, un viņi neatkrīt. Viņi dzīvo tīru garīgu dzīvi un nealkst nodarboties ar minētajām lietām, kas raksturo avidju jeb jutekļu apmierināšanu. Pēc tā var redzēt, ka viņi ir pareizi sapratuši Vēdas. Viņi vairs neatgriežas materiālajā līmenī, jo bauda Dieva mīlestības nektārsaldo augli.

Sarva-phala-tyāga ("atsacīšanās no visiem darbības augļiem") ir izskaidrota Bhagavad-gītā. To skaidro Pats Dievs Kungs ar vārdiem *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*: "Atstāj visu un uztici sevi Man (Krišnam)." (Bg. 18.66.) Harē Krišna mantra nozīmē: "Krišnas Augstākā Enerģija, Kungs Krišna, lūdzu, ļaujiet man mūžīgi kalpot jums." Tādēļ mēs visu esam atstājuši un kalpojam tikai Dievam Kungam, ko Krišna liek mums darīt; tas kļūst par mūsu vienīgo nodarbošanos. Mēs esam atstājuši visus darbības augļus, ko dod karma, gjāna un joga, un tas ir tīras garīgas kalpošanas līmenis, bhaktir uttamā.

Ar patiesu cieņu A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

Doktora Stāla vēstule

1970. gada 25. februārī

Svāmī A.C. Bhaktivēdantam

Starptautiskās Krišnas Apziņas biedrības

dibinātājam-āčārjam

Cienījamais Svāmīdžī!

Ļoti Jums pateicos par ārkārtīgi interesanto 1970. gada 15. februāra vēstuli, kurai bija arī pielikums.

Manuprāt, katram Jūsu citātam, ar kuru Jūs pamatojat, ka nepieciešama ir tikai Krišnas vārda daudzināšana, es varu atrast otru citātu, kas prasa kaut ko citu. Vēl gribu piebilst, *yadi śloko 'pi pramāṇam, ayam api ślokaḥ pramāṇaṁ bhavitum arhati*: "Ja vienīgi panti ir autoritatīvi, tad šim pantam arī jābūt autoritatīvam." Šī mūsu diskusija var turpināties bez gala, jo, kā saka Patandžali, *mahān hi śabdasya prayoga-viṣayaḥ*: "Ko tikai nevar pateikt ar vārdiem!"

Ar patiesu, lielu cieņu Dž.F. Stāls

Šrīlas Prabhupādas vēstule

Vatsekas Avēnija 3764

Losadželosa, Kalifornija 90034

1970. gada 24. aprīlī

Cienījamais doktor Stāl!

Ļoti Jums pateicos par 1970.gada 25. februāra vēstuli. Man ļoti žēl, ka es nevarēju uz Jūsu vēstuli atbildēt ātrāk; es biju aizņemts ar baznīcas pirkšanu (tā atrodas augšminētajā vietā). Tagad mums ir ļoti jauka vieta atsevišķam templim, lekciju istabai, manām telpām, telpām, kur dzīvot bhaktām, turklāt šī vieta ir ļoti skaista un ar visām mūsdienu ērtībām.

Es gribu Jūs lūgt: kad Jums ir ērti, atbrauciet uz šejieni. Ja Jūs būsit tik laipns un paziņosit par savu atbraukšanu dienu iepriekš, tad mani mācekļi Jūs ar lielu prieku sagaidīs.

Runājot par mūsu sarakstīšanos, patiešām, šāda citēšana un pretcitēšana nevar atrisināt jautājumu.

Tiesā abi mācītie advokāti citē likumu grāmatas, bet tas iznākumu nenosaka. Iznākumu nosaka tiesneša lēmums. Tādējādi argumenti mūs pie secinājuma nenovedīs.

Rakstu citāti dažkārt ir pretrunīgi, un katram filozofam ir savs atšķirīgs viedoklis, jo bez citādu tēžu izvirzīšanas neviens nevar kļūt par slavenu filozofu. Tāpēc ir grūti nonākt pie pareizā secinājuma. Bet secinājums, kā jau iepriekš minēju, ir augstākas autoritātes lēmums. Mūsu autoritāte ir Kungs Čaitanja Mahāprabhu. Viņš ir Pats Krišna, un Viņš uzskata, ka, saskaņā ar Vēdu rakstiem, šajā laikmetā dzīves jautājumus var atrisināt, tikai daudzinot Dieva svētos vārdus. Un to patiešām parāda arī praktiskā pieredze.

Nesen Kunga Čaitanjas atnākšanas dienā Berklijā notika mūsu mācekļu gājiens, un cilvēki, kas to redzēja, teica: "Šis ļaužu pūlis nav tāds, kā citi, kas sit logus un rada nekārtības." To apstiprināja arī policija: "Krišnas apziņas kustības locekļi pilnīgi sadarbojās ar policiju, un viņu pūlēm saglabāt kārtību visu gājiena laiku bija tādi panākumi, ka policija bija nepieciešama tikai minimāli."

Arī Detroitā, kur notika liels miera gājiens, mūsu cilvēki salīdzinājumā ar citiem tika nosaukti par enģeļiem. Tādēļ redzams, ka Krišnas apziņas kustība pašlaik ir tiešām vajadzīga kā zāles visu sasāpējušo sabiedrības jautājumu atrisināšanai.

Citi citāti šajā laikā nav tik vērtīgi. Aptiekā var būt daudz zāļu, visas var būt īstas, taču ir vajadzīgs pieredzējis ārsts, kas katram pacientam izrakstīs atbilstošās zāles. Šajā gadījumā nevar teikt: "Arī tās ir zāles, arī tās ir zāles." Nevar. Zāles, kas palīdz noteiktam slimniekam, ir viņa zāles – *phalena paricīyate*.

Ar patiesu cieņu A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

Šrīlas Prabhupādas beigu piezīme

Tiesā, lai izlemtu jautājumu, divi advokāti izsaka katrs savus būtiskos argumentus, ņemot tos no autoritatīvām likumu grāmatām, bet tikai tiesnesis var izlemt par labu kādam prāvniekam. Pareizi un likumīgi ir abu pušu advokātu izteiktie argumenti, bet spriedums tiek dots atkarībā no tā, kādi argumenti der šim konkrētajam gadījumam.

Kungs Čaitanja, balstoties uz šāstru autoritāti, dod spriedumu, ka vienīgi Dieva Kunga svēto vārdu daudzināšana var pacelt cilvēku pārpasaulīgā līmenī, un mēs tiešām redzam, ka šis līdzeklis darbojas. Ja kāds objektīvs tiesnesis atsevišķi pārbaudītu katru manu mācekli, kurš šo ceļu iet nopietni, tad viņš viegli redzētu, ka viņi pārpasaulīgā apziņā ir aizgājuši daudz tālāk nekā jebkurš filozofs, reliģijas darbinieks, jogs, karmī utt.

Mums jāpieņem viss, kas attiecīgajos apstākļos ir labvēlīgs. Tas, ka noteiktos apstākļos tiek atmesti citi paņēmieni, nenozīmē, ka šie paņēmieni nebūtu īsteni. Bet uz kādu laiku, ņemot vērā laikmetu, laiku un priekšmetu, citi paņēmieni dažkārt tiek atmesti, kaut arī tie ir īsteni. Viss ir jāpārbauda pēc tā, kādu praktisku iznākumu tas dod. Pēc šādas pārbaudes varēs droši redzēt, ka šajā laikmetā pastāvīga Harē Krišna mahā-mantras daudzināšana ir ļoti iedarbīga.

A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

Krišnas apziņa – hindu kults vai dievišķa kultūra

"Dažkārt indieši – gan tie, kas dzīvo Indijā, gan tie, kas dzīvo citur – uzskata, ka mēs sludinām hindu reliģiju, taču patiesībā mēs to nedarām.. Uzskats, ka mēs sludinām sektantisku reliģiju, ir nepareizs. Mēs sludinām tikai to, kā mīlēt Dievu.. Mēs dodam garīgu kultūru, kas var atrisināt visas dzīves problēmas, un tāpēc tā tiek pieņemta visā pasaulē."

Pastāv nepareizs uzskats, ka Krišnas apziņas kustība pārstāv hindu reliģiju. Patiesībā Krišnas apziņas

kustība nav ticība vai reliģija, kas gribētu uzvarēt citas ticības vai reliģijas. To drīzāk varētu nosaukt par svarīgu visas sabiedrības kultūras kustību un tā nav uzskatāma par kādu sektantisku ticību. Īpašs šīs kultūras kustības nolūks ir mācīt cilvēkiem mīlēt Dievu.

Dažkārt indieši – gan tie, kas dzīvo Indijā, gan tie, kas dzīvo ārpus tās – uzskata, ka mēs sludinām hindu reliģiju, taču patiesībā mēs to nedarām. Bhagavad-gītā jūs neatradīsit tādu vārdu kā "Hindu". Vēl jo vairāk, šāda vārda nav pat visos Vēdu rakstos. Šo vārdu ienesa musulmaņi, kas dzīvo Indijas kaimiņos – Afganistānā, Beludžistānā un Persijā. Gar Indijas ziemeļrietumu robežu tek upe Sindhu, un, tā kā musulmaņi nevarēja pareizi izrunāt upes Sindhu vārdu, viņi sauca upi par Hindu, un arī šī apgabala iedzīvotājus sauca par hinduistiem. Indijā, saskaņā ar Vēdu valodu, eiropiešus sauc par mlečkām vai javanām. Gluži tāpat vārds "hindi" ir nācis no musulmaņiem.

Bhagavad-gīta apraksta īsto Indijas kultūru. Tajā ir teikts, ka saskaņā ar dažādām dabas īpašībām ir dažādi cilvēku tipi. Cilvēkus parasti iedala četrās sabiedriskās dzīves kārtās un četros garīgās dzīves posmos. Garīgā un sabiedriskā iedalījuma kārtību sauc par varnāšrama-dharmu. Četras dharmas jeb sabiedrības kārtas ir brāhmani, kšatriji, vaišjas un šūdras. Četri āšrami jeb garīgās dzīves posmi ir brahmačārja, grihastha, vānaprastha un sanjāsa. Varnāšramas kārtība ir aprakstīta Vēdu rakstos, kurus sauc par Purānām. Šīs Vēdu kultūras kārtības mērķis ir mācīt ikvienu cilvēku izkopt savas zināšanas par Krišnu, Dievu. Tas ir viss Vēdu uzdevums.

Kad Kungs Čaitanja sarunājās ar diženo bhaktu Rāmānandu Rāju, Viņš jautāja: "Kas ir cilvēciskas dzīves pamatā?" Rāmānanda Rāja atbildēja, ka civilizācija sākas ar varnāšrama-dharmas pieņemšanu. Ja sabiedrība nav nonākusi līdz varnāšrama-dharmai, tad par civilizāciju nevar būt ne runas. Tāpēc Krišnas apziņas kustība cenšas sabiedrībā nodibināt pareizo kārtību, kuru sauc par Krišnas apziņu jeb daiva-varnāšramu – dievišķo kultūru.

Pašreiz Indijā varnāšramas sabiedrība ir izkropļota; tagad cilvēks, kas piedzimis brāhmana ģimenē (augstākajā sabiedrības kārtā), apgalvo, ka citiem viņš jāuzskata par brāhmanu. Taču šādu apgalvojumu šāstras (raksti) neapstiprina. Cilvēka priekštecis var būt bijis brāhmans saskaņā ar gotru, ģimenes ciltskoku, taču īstā varnāšrama-dharma balstās uz īpašību, ko cilvēks ir ieguvis, un tas nav atkarīgs no ciltskoka. Tāpēc mēs nesludinām pašreizējo hindu kārtību, it īpaši to hindu, kurus ir ietekmējis Šankarāčārja, jo Šankarāčārja mācīja, ka Absolūtā Patiesība ir bezpersoniska, tā netieši noliedzot Dieva esamību.

Šankarāčārjam bija īpašs dzīves uzdevums: viņš atnāca, lai pēc budisma ietekmes atjaunotu Vēdu ietekmi. Budismu aizsargāja imperators Ašoka, tāpēc pirms divdesmit sešiem gadsimtiem budisms bija aptvēris gandrīz visu Indiju. Vēdu raksti norāda, ka Buda ir Krišnas avatārs, kuram ir īpašas spējas un kurš atnācis ar īpašu nolūku. Viņa domāšanas sistēmu jeb ticību plaši pieņēma, taču Buda noliedza Vēdu autoritāti. Budismam izplatoties, Vēdu kultūra gan Indijā, gan citur tika apturēta. Šankarāčārjas vienīgais mērķis bija Budas filozofijas izskaušana, tāpēc viņš izveidoja filozofiju, ko sauc par maijāvādu.

Stingri runājot, maijāvāda ir ateisma filozofija, jo tas ir ceļš, kurā cilvēks iedomājas, ka Dievs ir. Maijāvādas filozofija pastāv kopš neatminamiem laikiem. Šodienas Indijas reliģija un kultūra balstās uz Šankarāčārjas maijāvādas filozofiju, kas ir kompromiss ar budisma filozofiju. Maijāvādas filozofija apgalvo, ka patiesībā Dieva nav, vai arī, ja Dievs ir, tad viņš ir bezpersonisks un visucaurstrāvojošs, tāpēc to var iedomāties jebkurā veidolā. Taču šāds secinājums nesaskan ar Vēdu rakstiem. Šie raksti runā par daudziem padieviem, kurus cilvēki godina ar noteiktu nolūku, bet jebkurā gadījumā par visaugstāko vadītāju tiek uzskatīts Visaugstais Kungs, Dieva Personība, Višnu. Lūk, kāda ir īstā Vēdu kultūra.

Krišnas apziņas filozofija nenoliedz Dieva un padievu pastāvēšanu, bet maijāvādas filozofija noliedz gan vienu, gan otru; tā apgalvo, ka nepastāv ne padievi, ne Dievs. Maijāvādi filozofiem viss galu galā ir nulle. Viņi apgalvo, ka cilvēks var iztēloties jebkādu autoritāti – vai nu Višnu, vai Durgu, vai Kungu Šivu, vai Saules dievu – jo visus šos padievus sabiedrībā parasti godina. Taču maijāvādas filozofija patiesībā neatzīst neviena padieva pastāvēšanu. Maijāvādī saka, ka cilvēks var iztēloties jebkuru veidolu, jo viņš nespēj stingri vērst prātu uz bezpersonisko Brahmanu. Tas ir jauns paņēmiens, ko sauc *pañcopāsanā*. To ieviesa Šankarāčārja, taču Bhagavad-gīta neko tādu nemāca, tāpēc šis paņēmiens nav autoritatīvs.

Bhagavad-gīta atzīst padievu pastāvēšanu. Vēdas apraksta padievus un viņu esamību nevar noliegt; viņus nevajag saprast vai godināt tā, kā to mācīja Šankarāčārja. Bhagavad-gīta neatzīst padievu godināšanu. Tā (7.20.) skaidri norāda:

kāmais tais tair hṛta jñānāḥ
prapadyante 'nya-devatāḥ
taṁ taṁ niyamam āsthāya
prakṛtyā niyatāḥ svayā

"Tie, kuru prātus sajaukušas materiālas vēlmes, uztic sevi padieviem un godina tos saskaņā ar savu dabu, ievērojot noteiktus likumus un ierobežojumus." Vēl Bhagavad-gītā (2.44.) Kungs Krišna saka:

bhogaiśvarya-prasaktānāṁ
tayāpahṛta-cetasām
vyavasāyātmikā buddhiḥ
samādhau na vidhīyate

"Kas ir pārāk pieķērušies jutekļu baudām un materiālajai bagātībai, kurus tās apbur, tie savā prātā nespēj stingri nolemt garīgi kalpot." Tos, kas seko dažādiem padieviem, sauc par *hṛta jñānāḥ*, kas nozīmē "tie, kas zaudējuši saprātu." Sīkāk tas paskaidrots Bhagavad-gītā (7.23.):

antavat tu phalaṁ teṣāṁ
tad bhavaty alpa-medhasām
devān deva-yajo yānti
mad-bhaktā yānti mām api

"Nesaprātīgi cilvēki godina padievus, un viņu gūtie augļi ir ierobežoti un laicīgi. Kas godina padievus, tie aiziet uz padievu planētām, bet mani bhaktas sasniedz Manu augstāko mājvietu." Padievu dotais atalgojums ir laicīgs, jo jebkurām materiālām iespējām ir jābūt saistītām ar laicīgo ķermeni. Lai kādas materiālas iespējas cilvēks arī nesaņemtu – vai tās dotu mūsdienu zinātne vai padievu svētība – līdz ar ķermeņa galu arī tām pienāks gals. Bet garīgajai attīstībai nekad nepienāk gals.

Cilvēkiem nevajadzētu domāt, ka mēs sludinām sektantisku reliģiju. Mēs tikai sludinām Dieva mīlestību. Par Dieva esamību ir daudz teoriju. Piemēram, ateisti nekad neticēs Dievam. Tādi ateisti kā profesors Žaks Mono, Nobeļa prēmijas laureāts, apgalvo, ka viss ir nejaušība (šādu teoriju jau ļoti sen izvirzīja ateistiskie Indijas filozofi, piemēram, Cārvāka). Citas filozofijas piemēram, karma-mīmāmsas filozofija uzskata, ka cilvēks, kas labi un godīgi strādā, noteikti saņem darbības augļus, un nekāds Dievs nav vajadzīgs.

Par pierādījumu šo teoriju sludinātāji citē šādu argumentu: ja cilvēks ir slims un iedzer zāles pret slimību, tad slimība pāriet. Bet mēs šajā sakarībā sakām, ka cilvēks var nomirt par spīti vislabākajām zālēm. Iznākumu ne vienmēr var pareģot. Tāpēc pastāv augstāka autoritāte, *daiva-netreṇa*, augstākais vadītājs. Citādi, kāpēc gan gadās, ka bagāta un dievbijīga cilvēka dēls kļūst par ielas hipiju, vai arī cilvēkam, kas ir smagi strādājis un kļuvis bagāts, ārsts saka: "Tagad tu nedrīksti neko ēst, tikai miežu tumi."

Karma-mīmāmsas mācība uzskata, ka viss šajā pasaulē notiek bez Dieva augstākās vadības. Šādas filozofijas apgalvo, ka visu darbību pamatā ir iekāre (*kāma-haitukam*). Iekāres dēļ vīrietim iepatīkas sieviete, nejauši notiek dzimumsakari, sieviete kļūst grūta. Patiesībā nebija paredzēts, ka sieviete kļūs grūta, taču dabiskā kārtā, vīrietim savienojoties ar sievieti, rodas šāds iznākums. Ateistiskā teorija, kas Bhagavad-gītas sešpadsmitajā nodaļā ir nosaukta par asūrisku jeb dēmonisku, apgalvo, ka viss notiek tieši tā, nejaušības un dabiskas pievilkšanās dēļ. Šī dēmoniskā teorija atbalsta uzskatu, ka cilvēks, kas negrib bērnu, drīkst lietot pretapaugļošanās līdzekļus.

Taču pamatā visam patiesībā ir liels plāns – Vēdu plāns. Vēdu raksti norāda, kā vīrietim jāsavienojas ar sievieti, kā jārada bērni un kāds ir dzimumdzīves mērķis. Bhagavad-gītā Krišna saka, ka dzimumdzīve, kas atļauta Vēdās, kas notiek saskaņā ar Vēdu likumiem un ierobežojumiem, ir pareiza un Viņam pieņemama. Nejauša dzimumdzīve ir nepieņemama. Ja cilvēku nejauši piesaista pretējā dzimuma pārstāvis, un rodas bērni, tad tos sauc *varṇa-saṅkara*, negribēti iedzīvotāji. Tā dara dzīvnieki, bet to nevar pieņemt cilvēki. Cilvēkiem ir plāns. Mēs nevaram pieņemt teoriju, ka cilvēka dzīvei nav plāna, vai to, ka visi ir dzimuši nejauši, materiālas nepieciešamības dēļ.

Šankarāčārjas teorija par to, ka Dieva nav, ka cilvēkam jādara viņa darbs un jāiedomājas Dievs vienalga kādā izskatā, lai tikai sabiedrībā valdītu miers, arī vairāk vai mazāk balstās uz šo domu par nejaušību un nepieciešamību. Bet mūsu ceļš ir pavisam citāds – mēs balstāmies uz autoritātēm. Tā ir dievišķā varnāšrama-dharma, ko iesaka Krišna, nevis kastu iekārta, kā to saprot šodien. Mūsdienu kastu iekārtu nosoda arī pašā Indijā, un tā tik tiešām nosodāma, jo cilvēku iedalījuma pēc dzimšanas nesaskan ar Vēdu jeb dievišķo kastu iekārtu.

Sabiedrībā ir daudzas kārtas – ir inženieri, mediķi, ir ķīmiķi, pārdevēji, tirgotāji utt. Šīs dažādās kārtas nenosaka dzimšana, bet gan īpašības. Vēdu raksti neapstiprina iekārtu, kurā kastas nosaka dzimšana, un arī mēs to nepieņemam. Mums nav nekāda sakara ar kastu iekārtu, no kuras tagad atteikusies Indijas sabiedrība. Drīzāk gan mēs ikvienam dodam iespēju kļūt par brāhmanu un tādējādi sasniegt augstāko dzīves stāvokli.

Pašlaik ļoti trūkst brāhmanu, garīgo vadītāju, trūkst kšatriju, pārvaldītāju, visu sabiedrību vada šūdras, fiziskā darba strādnieki, tāpēc sabiedrībā ir daudz pretrunu. Lai šīs pretrunas mīkstinātu, mēs esam uzsākuši Krišnas apziņas kustību. Ja patiešām tiks atjaunota brāhmanu kārta, tad pārējās kārtas, kas nodrošina sabiedrības labklājību, sekos pašas par sevi, gluži kā tad, ja nevainojami darbojas smadzenes, tad labi darbojas arī citas ķermeņa daļas – rokas, rumpis un kājas.

Šīs kustības galamērķis ir iemācīt cilvēkiem mīlēt Dievu. Čaitanja Mahāprabhu atzīst, ka cilvēka dzīves augstākā pilnība ir Dieva mīlestības mācīšanās. Krišnas apziņas kustībai nav nekāda sakara ar hindu reliģiju vai ar kādu citu reliģiju. Neviens kārtīgs kristietis nevēlēsies mainīt kristietību pret hinduismu. Arī neviens kārtīgs hinduists nepāries kristīgajā ticībā. Ticību maina tikai tie cilvēki, kas sabiedrībā nav stingri saistīti. Taču ikviens vēlēsies saprast Dieva filozofiju un zinātni un nopietni to pieņemt. Skaidri jāsaprot, ka Krišnas apziņas kustība nav tā devētās hindu reliģijas sludināšana. Mēs dodam garīgu kultūru, kas var atrisināt visus dzīves jautājumus, un tāpēc cilvēki to pieņem visā pasaulē.

IV Krišnas un Kristus izpratne

Krišna un Kristus vārds ir viens un tas pats

Tas notika 1974. gadā Rietumvācijā, Frankfurtē pie Mainas, netālu no ISKCON centra. Šrīla Prabhupāda un vairāki viņa mācekļi no rīta pastaigājās kopā ar Nīderalteihas klostera benediktīniešu

mūku Tēvu Imanuelu Jungklausenu,. Pamanījis, ka Šrīlam Prabhupādam ir meditācijas krelles, kas līdzīgas rožukronim, Tēvs Imanuels paskaidro, ka arī viņš pastāvīgi skaita lūgšanu: "Kungs Jēzus Kristus, esi mums žēlīgs." Sekoja šāda saruna:

Šrīla Prabhupāda: Ko nozīmē vārds "Kristus"?

Tēvs Imanuels: "Kristus" nāk no grieķu vārda "Kristos", kas nozīmē "svaidītais".

Šrīla Prabhupāda: "Kristus" ir grieķu "Krišna".

Tēvs Imanuels: Ļoti interesanti.

Šrīla Prabhupāda: Indieši, lūdzot Krišnu, bieži saka "Krišta". "Krišta" ir sanskrita vārds, kas nozīmē "pievilcība". Tātad, ja mēs pie Dieva vēršamies kā pie "Kristus", "Krištas" vai "Krišnas", tad mēs norādām uz vienu un to pašu visupievilcīgo Dieva Augstāko Personību. Kad Jēzus teica: "Mūsu Tēvs debesīs, svētīts lai top Tavs vārds," šis Dieva vārds bija "Krišta" jeb "Krišna". Vai ne?

Tēvs Imanuels: Es domāju, ka Jēzus, Dieva dēls, mums ir atklājis īsto Dieva vārdu – Kristus. Mēs varam saukt Dievu par Tēvu, bet, ja mēs gribam saukt Viņu īstajā vārdā, tad mums jāsaka "Kristus".

Šrīla Prabhupāda: Jā. "Kristus" ir veids kā pateikt "Krišta", bet "Krišta" ir veids kā izrunāt "Krišna", Dieva vārdu. Jēzus teica, ka cilvēkam jāgodina Dieva vārds, bet vakar es dzirdēju kādu teologu sakām, ka Dievam nav vārda, ka mēs viņu varam saukt tikai par Tēvu. Dēls var saukt savu tēvu par Tēvu, taču tēvam ir arī savs vārds. Arī vārds "Dievs" ir vispārīgs Dieva Augstākās Personības apzīmējums, taču Dieva konkrēts vārds ir Krišna. Tāpēc vienalga, vai jūs saucat Dievu par Kristu, Krištu vai Krišnu, jūs galu galā vēršaties pie vienas un tās pašas Dieva Augstākās Personības.

Tēvs Imanuels: Jā. Ja mēs runājam par īsto Dieva vārdu, tad mums jāsaka "Kristos". Mūsu reliģija ir Trīsvienība: Tēvs, Dēls un Svētais Gars. Mēs ticam, ka varam uzzināt Dieva vārdu tikai caur Dieva Dēla atklāsmi. Jēzus Kristus atklāja tēva vārdu, un tāpēc mums jāpieņem vārds "Kristus" par Dieva vārdu, kas mums atklāts.

Šrīla Prabhupāda: Patiesībā nav svarīgi – "Krišna" vai "Kristus" – vārds ir viens un tas pats. Svarīgi ir sekot Vēdu rakstu norādījumiem, kas iesaka šajā laikmetā skandēt Dieva vārdu. Visvieglāk ir daudzināt mahā-mantru: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē. "Rāma" un "Krišna" ir Dieva vārdi, "Harē" ir Dieva enerģija. Tādējādi, daudzinot mahā-mantru, mēs vēršamies pie Dieva un Viņa enerģijas. Enerģijai ir divi veidi – garīgā un materiālā enerģija. Pašlaik mūs savā varā ir sagrābusi materiālā enerģija. Tāpēc mēs lūdzam Krišnu, lai Viņš atpestī mūs no kalpošanas materiālajai enerģijai un pieņem mūs kalpošanā garīgajai enerģijai. Tā arī ir visa mūsu filozofija. "Harē Krišna" nozīmē: "Dieva enerģija, Dievs (Krišna), lūdzu, ļauj kalpot Tev." Kalpot ir mūsu dabā. Tā vai citādi mēs esam kļuvuši par materiālo lietu kalpiem, bet, kad šī kalpošana pāraugs kalpošanā garīgajai enerģijai, tad mūsu dzīve kļūs pilnīga. Nodarboties ar bhakti jogu (mīlestības pilno kalpošanu Dievam) nozīmē atbrīvoties no tādiem apzīmējumiem kā "hinduists", "musulmanis", "kristietis", tas vai tas, un vienkārši kalpot Dievam. Mēs esam radījuši kristietību, hinduismu, islamu, bet, kad mēs nonāksim līdz reliģijai, kurai nav apzīmējumu, kurā mēs neuzskatīsim sevi par hinduistiem, kristiešiem vai musulmaņiem, tad mēs varēsim runāt par tīru reliģiju, bhakti.

Tēvs Imanuels: Mukti?

Šrīla Prabhupāda: Nē, bhakti. Kad mēs runājam par bhakti, tad mukti (atbrīve no materiālā posta) tur jau ietilpst. Bez bhakti nav mukti, bet, ja mēs darbojamies bhakti līmenī, tad mukti tur ietilpst. To mēs uzzinām no Bhagavad-gītas (14.26.):

māṁ ca yo 'vyabhicāreṇa

bhakti-yogena sevate
sa guṇān samatītyaitān
brahma-bhūyāya kalpate

"Kas sevi pilnīgi veltī garīgajai kalpošanai un nekādos apstākļos nekrīt, tas tūlīt paceļas pāri materiālās dabas īpašībām, nonākdams Brahmana līmenī."

Tēvs Imanuels: Vai Brahmans ir Krišna?

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir Parabrahmans. Brahmanu var apzināties trejādi: kā bezpersonisko Brahmanu, kā vienuviet esošo Paramātmu un kā personisko Brahmanu. Krišna ir personība un Viņš ir Visaugstākais Brahmans, jo Dievs galu galā ir persona. To apstiprina "Šrīmad-Bhāgavatam" (1.2.11.):

vadanti tat tattva-vidas
tattvam yaj jñānam advayam
brahmeti paramātmeti
bhagavān iti śabdyate

"Mācīti pārpasaulnieki, kas zina Absolūto Patiesību, šo nedivējādo vienību sauc par Brahmanu, Paramātmu vai Bhagavānu." Bhagavāna, Augstākās Personības izpratne ir Dieva galējā apzināšanās. Viņam piemīt sešas varenības visā pilnībā – Viņš ir visstiprākais, visbagātākais, visskaistākais, visslavenākais, visgudrākais un visvairāk atsacījies no visa.

Tēvs Imanuels: Jā, es piekrītu.

Šrīla Prabhupāda: Dievs ir absolūts, tādēļ Viņa vārds, Viņa veidols un Viņa īpašības arī ir absolūtas un nešķiramas no Viņa. Tāpēc skandēt Dieva svēto vārdu nozīmē tieši būt kopā ar Viņu. Ja cilvēks ir ar Dievu, tad viņš iegūst dievišķas īpašības; kad cilvēks pilnībā attīrās, tad viņš nonāk Visaugstā Kunga sabiedrībā.

Tēvs Imanuels: Bet mēs Dieva vārdu izprotam ierobežoti.

Šrīla Prabhupāda: Jā, mēs esam ierobežoti, bet Dievs ir neierobežots. Viņš ir neierobežots jeb absolūts un tādēļ Viņam ir bezgalīgi daudz vārdu, no kuriem katrs ir Dievs. Kādā līmenī ir mūsu garīgā izpratne, tā mēs saprotam Viņa vārdus.

Tēvs Imanuels: Vai es drīkstu uzdot jautājumu? Arī mēs, kristieši, sludinām Dieva mīlestību, cenšamies saprast Dieva mīlestību un kalpot Viņam ar visu sirdi un dvēseli. Ar ko tad jūsu kustība atšķiras no mūsējās? Kāpēc jūs sūtāt mācekļus uz rietumu valstīm sludināt Dieva mīlestību, ja Jēzus Kristus evaņģēlijs sludina to pašu?

Šrīla Prabhupāda: Tādēļ, ka kristieši nepilda Dieva baušļus. Vai ne?

Tēvs Imanuels: Jā. Jums lielā mērā taisnība.

Šrīla Prabhupāda: Tad kāda gan jēga kristiešu mīlestībai uz Dievu? Kur tad ir jūsu mīlestība, ja jūs nepildāt Dieva likumus? Tāpēc mēs esam atnākuši un mācām, kāda ir Dieva mīlestība. Ja jūs mīlat Dievu, tad jūs nevarat Viņu neklausīt. Un, ja jūs neklausāt, tad jūsu mīlestība ir neīsta.

Cilvēki visā pasaulē mīl nevis Dievu, bet savus suņus. Tāpēc ir nepieciešama Krišnas apziņas kustība, kas mācītu atgūt aizmirsto Dieva mīlestību. Vainīgi ir ne vien kristieši, bet arī hinduisti un musulmaņi. Viņi sev ir uzspieduši kristiešu, hinduistu un musulmaņu zīmogus, bet neklausa Dievam. Lūk, kas par lietu.

Viesis: Sakiet, kā izpaužas kristiešu nepaklausība?

Šrīla Prabhupāda: Labi. Vispirms, viņi pārkāpj bausli "Tev nebūs nokaut" un uztur lopkautuves. Vai jūsuprāt šis bauslis netiek pārkāpts?

Tēvs Imanuels: Manuprāt, tiek gan.

Šrīla Prabhupāda: Labi. Tātad, ja kristieši grib mīlēt Dievu, tad viņiem jāpārtrauc nokaut dzīvniekus.

Tēvs Imanuels: Bet, tas taču nav vissvarīgākais...

Šrīla Prabhupāda: Ja jūs kļūdāties vienā vietā, tad nepareizs ir viss aprēķins. Vai jūs pēc tam pieskaitāt vai atņemat, aprēķinos kļūda jau ir ielaista un viss, kas seko pēc tam, arī būs kļūdains. Nevar pieņemt tikai to rakstu daļu, kas patīk, atmest to, kas nepatīk un gaidīt to pašu iznākumu. Piemēram, vista dēj olas ar pakaļgalu, bet ēd ar knābi. Viņas saimniekam var ienākt prātā: "Vistas priekšgals ir ļoti dārgs, jo tas ir jābaro. Labāk cirtīšu to nost." Bet, ja nav galvas, tad nav vairs arī olu, jo vista ir beigta. Gluži tāpat, ja mēs atmetam rakstu grūto daļu un pildām tikai to, kas mums patīk, tad tāds iztulkojums mums nepalīdzēs. Rakstu norādījumi jāpieņem tā, kā tie doti, nevis tā, kā tie mums der. Ja jūs nepildāt pirmo likumu "Tev nebūs nokaut", tad kāda var būt runa par Dieva mīlestību?

Viesis: Kristieši uzskata, ka šis bauslis attiecas uz cilvēkiem, nevis uz dzīvniekiem.

Šrīla Prabhupāda: Vai Jūs domājat, ka Kristus nebija pietiekami gudrs, lai atrastu pareizo vārdu – "slepkavot"? Ir "nokaušana" un ir "slepkavošana". Slepkavošana attiecas uz cilvēkiem. Vai Jūs domājat, ka Jēzus nebija pietiekami gudrs, lai atrastu īsto vārdu – "slepkavot" – vārda "nokaut" vietā? "Nokaušana" nozīmē jebkādu nokaušanu, it īpaši dzīvnieku nokaušanu. Ja Jēzus būtu domājis tikai cilvēku nokaušanu, tad viņš būtu lietojis vārdu "slepkavot".

Tēvs Imanuels: Bet Vecās Derības bauslis "Tev nebūs nokaut" attiecas uz slepkavošanu. Un Jēzus, teikdams, "Tev nebūs nokaut", paplašināja šo bausli, dodot tam nozīmi: cilvēkam ne tikai nebūs nokaut citu cilvēku, bet arī būs mīlēt viņu. Viņš nekad nerunāja par cilvēku attiecībām ar citām būtnēm, viņš runāja tikai par attiecībām ar citiem cilvēkiem. Teikdams: "Tev nebūs nokaut," viņš to domāja arī par prātu un jūtām – tev nebūs ievainot vai sāpināt, vai slikti apieties ar citu utt.

Šrīla Prabhupāda: Mēs nerunājam par to vai citu derību, bet tikai pat to, kas teikts baušļos. Ja jūs gribat to kaut kā iztulkot, tad tā ir cita lieta. Mēs saprotam tiešo nozīmi – "Tev nebūs nokaut" nozīmē "kristiešiem nebūs nokaut". Jūs varat to iztulkot, kā gribat, lai varētu darboties pa vecam, bet mēs skaidri redzam, ka te nekādi iztulkojumi nav vajadzīgi. Iztulkot vajag to, kas nav skaidrs. Bet šeit jēga ir skaidra. "Tev nebūs nokaut" ir skaidrs norādījums. Kāpēc tad mums to tulkot?

Tēvs Imanuels: Vai augu ēšana arī nav nokaušana?

Šrīla Prabhupāda: Vaišnavu filozofija māca, ka mums bez vajadzības nevajag nogalināt pat augus. Bhagavad-gītā (9.26.) Krišna saka:

patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyaṁ
yo me bhaktyā prayacchati
tad ahaṁ bhakty-upahṛtam
aśnāmi prayatātmanaḥ

"Ja kāds Man ar sirdi un dvēseli piedāvā lapu, puķi, augli vai nedaudz ūdens, tad es tos pieņemu." Mēs piedāvājam Krišnam tikai tādu ēdienu, kādu Viņš lūdz un tad ēdam tā pārpalikumus. Ja piedāvāt Krišnam veģetāru ēdienu ir grēks, tad tas ir Krišnas grēks, nevis mūsu grēks. Bet Dievs ir *apāpa-viddha* – grēku pretdarbības Viņam nedraud. Viņš ir kā saule, kas ir tik spēcīga, ka var attīrīt par urīnu – mēs to nekādi nespējam. Vēl Krišna ir kā valdnieks, kas var likt pakārt slepkavu, bet pašu Viņu sods neskar, jo Viņš ir ļoti varens. Dievam piedāvāta ēdiena ēšana ir līdzīga tam, kā karavīrs kara laikā nogalina ienaidnieku. Karā komandieris pavēl karavīriem iet uzbrukumā, un paklausīgs karavīrs, kas nogalina ienaidnieku, tiek apbalvots. Bet, ja karavīrs nogalina kādu pēc saviem ieskatiem, tad viņš tiek sodīts. Gluži tāpat, ēdot tikai prasādu (Krišnam piedāvāta ēdiena pārpalikumu), mēs neizdarām nekādus grēkus. To apstiprina Bhagavad-gīta (3.13.):

yajña-śiṣṭāśinaḥ santo
mucyante sarva-kilbiṣaiḥ
bhuñjate te tv aghaṁ pāpā
ye pacanty ātma-kāraṇāt

"Dieva Kunga bhaktas tiek atbrīvoti no visu veidu grēkiem, jo viņi ēd to, kas vispirms ir piedāvāts ziedojumā. Citi, kas gatavo ēdienu savu jutekļu baudai, patiesi apēd tikai grēku."

Tēvs Imanuels: Vai Krišna nevar atļaut ēst dzīvniekus?

Šrīla Prabhupāda: Var – dzīvnieku valstī. Bet civilizētam, reliģiozam cilvēkam neklājas nokaut un ēst dzīvniekus. Ja jūs pārtrauksit nogalināt dzīvniekus un daudzināsit svēto Kristus vārdu, tad tā būs pilnība. Es neesmu nācis jūs mācīt, es tikai lūdzu jūs daudzināt Dieva vārdu. To darīt prasa arī Bībele. Tāpēc, lūdzu, sadarbosimies un daudzināsim to; ja jums ir aizspriedumi pret Krišnas vārdu, tad atkārtojiet "Kristus" vai "Krišta" – nav nekādas starpības. Šrī Čaitanja sacīja: *nāmnām akāri bahudhā nija-sarva-śaktiḥ*. "Dievam ir miljonu miljoni vārdu. Dieva vārds un Dievs Pats neatšķiras, tāpēc katram viņa vārdam ir tāds pats spēks kā Dievam." Pat ja jūs pieņemat apzīmējumus, piemēram, "hinduists", "kristietis" vai "musulmanis", ja jūs daudzināt Dieva vārdu, kas dots jūsu pašu rakstos, tad sasniegsit garīgu līmeni. Cilvēka dzīve domāta, lai apzinātos sevi – lai iemācītos mīlēt Dievu. Tas ir īstais cilvēka skaistums. Nav svarīgi, vai jūs šo pienākumu pildāt kā hinduists, kristietis vai musulmanis, tikai pildiet to!

Tēvs Imanuels: Piekrītu.

Šrīla Prabhupāda: (Norādot uz virteni ar 108 meditācijas krellītēm) Mums šīs krelles ir vienmēr, tāpat kā jums rožukronis. Jūs atkārtojat lūgšanas, bet kāpēc to nedara citi kristieši? Kāpēc viņi palaiž garām šo iespēju cilvēka dzīves laikā? Kaķi un suņi nevar daudzināt, bet mēs varam, jo mums ir cilvēka mēle. Daudzinot Dieva svētos vārdus, mēs nekā nezaudējam: gluži otrādi, mēs ļoti daudz iegūstam. Mani mācekļi pastāvīgi daudzina Harē Krišna. Viņi varētu iet uz kino vai darīt vēl daudz ko citu, bet viņi no tā visa ir atteikušies. Viņi neēd ne zivis, ne gaļu, ne olas, viņi neapriebinās, nedzer, nesmēķē, nepiedalās azarta spēlēs, nespekulē, viņi neuztur neatļautus dzimumsakarus. Viņi daudzina Dieva svēto vārdu. Ja vēlaties ar mums sadarboties, tad ejiet baznīcās un daudziniet "Kristus", "Krišta" vai "Krišna". Vai jums kādi iebildumi?

Tēvs Imanuels: Nē. Es pats ar prieku jums pievienotos.

Šrīla Prabhupāda: Nē, mēs ar jums runājam kā ar kristīgās baznīcas pārstāvi. Neturiet baznīcas aizslēgtas, labāk dodiet tās mums. Mēs tur daudzināsim Dieva svēto vārdu divdesmit četras stundas dienā. Daudzās vietās mēs esam nopirkuši baznīcas, kas bija gandrīz slēgtas, jo neviens tās neapmeklēja. Londonā es redzēju simtiem baznīcu, kuras bija slēgtas vai arī tika lietotas laicīgām vajadzībām. Losandželosā mēs nopirkām vienu tādu baznīcu. Tā tika pārdota, jo neviens tajā negāja, bet, ja jūs atnāksit uz šo baznīcu tagad, tad redzēsit tūkstošiem cilvēku. Jebkurš saprātīgs cilvēks piecās minūtēs var saprast, kas ir Dievs, tas neprasa piecas stundas.

Tēvs Imanuels: Skaidrs.

Šrīla Prabhupāda: Bet cilvēki tomēr nesaprot. Viņu slimība ir nevēlēšanās saprast.

Viesis: Es domāju, ka Dieva saprašanai nevajag vis saprātu, bet pazemību.

Šrīla Prabhupāda: Pazemība nozīmē saprātu. Lēnprātīgiem un pazemīgiem pieder Dieva valstība. To saka Bībele, vai ne? Bet neliešu filozofija māca, ka katrs ir Dievs, un mūsdienās šis uzskats izplatās aizvien vairāk un vairāk. Neviens vairs nav pazemīgs vai lēnprātīgs. Ja cilvēks uzskata sevi par Dievu, tad kāpēc gan viņam būtu jābūt pazemīgam un lēnprātīgam? Tāpēc es mācu saviem mācekļiem, kā kļūt pazemīgiem un lēnprātīgiem. Viņi vienmēr godbijībā noliecas templī un godina garīgo skolotāju,

un tādā veidā attīstās. Pazemība un lēnprātība ļoti ātri aizved līdz garīgai apziņai. Vēdu rakstos teikts: "Kas stingri tic Dievam un garīgajam skolotājam, Dieva pārstāvim, tam ir atklājusies Vēdu rakstu jēga."

Tēvs Imanuels: Bet vai pazemīgam nav jābūt arī pret visiem citiem?

Šrīla Prabhupāda: Ir jābūt, bet ir divu veidu cieņa: īpaša un parasta. Šrī Krišna Čaitanja mācīja, ka mums nav jāgaida, ka citi mūs godās, bet pašiem vienmēr jāciena citi, pat, ja tie mūs neciena. Taču īpaši mums jāgodā Dievs un Viņa tīrie bhaktas.

Tēvs Imanuels: Jā, es piekrītu.

Šrīla Prabhupāda: Es domāju, ka kristiešu priesteriem vajadzētu sadarboties ar Krišnas apziņas kustību. Viņi varētu daudzināt Kristus vai Kristos vārdu un izbeigt piedot dzīvnieku nokaušanas grēku. Tas ir saskaņā ar Bībeles mācību, tā nav mana filozofija. Lūdzu, dariet tā, un jūs redzēsit, kā visa pasaule pārvērtīsies.

Tēvs Imanuels: Es jums ļoti pateicos.

Šrīla Prabhupāda: Harē Krišna.

Kristus, kristieši un Krišna

"Vaišnavs (tīrs Dieva Kunga bhakta) ir nelaimīgs, redzot citu ciešanas. Tāpēc Kungs Jēzus Kristus bija ar mieru, ka viņu piesit krustā, lai atbrīvotu no ciešanām citus. Bet viņa sekotāji, kam ir tik maz uzticības, ir nolēmuši: "Lai Kristus cieš par mums, bet mēs turpināsim grēkot." Kristu viņi mīl tik ļoti, ka domā: "Mans dārgais Kristus, mēs esam ļoti vāji. Mēs nespējam atteikties no saviem grēcīgajiem darbiem. Tāpēc, lūdzu, ciet par mums.."

Šrīmad-Bhāgavatama norāda, ka ikvienam īstenam Dieva apziņas sludinātājam jābūt apveltītam ar *titikṣā* (iecietību) un *karuṇā* (līdzcietību). Kunga Jēzus Kristus raksturā ir redzamas abas šīs īpašības. Viņš bija tik iecietīgs, ka arī krustā sists nevienu nenosodīja. Un viņš bija tik līdzcietīgs, ka lūdza Dievu piedot tiem cilvēkiem, kas centās viņu nogalināt. (Patiesībā tie nemaz nevarēja viņu nogalināt. Bet tā kā viņi domāja, ka viņu var nogalināt, tad viņi izdarīja lielu apvainojumu.) Krustā sists, Kristus lūdza: "Tēvs, piedod viņiem. Viņi nezina, ko dara."

Dieva apziņas sludinātājs ir visu dzīvo būtņu draugs. Kungs Jēzus Kristus rādīja paraugu, jo mācīja: "Tev nebūs nokaut." Taču kristiešiem patīk šo norādījumu iztulkot aplami. Viņi domā, ka dzīvniekiem nav dvēseles, un tāpēc uzskata, ka savās lopkautuvēs viņi var mierīgi nokaut miljardiem nevainīgu dzīvnieku. Un kaut arī daudzi cilvēki sevi atzīst par kristiešiem, ļoti grūti būtu atrast pat vienu, kas stingri sekotu Kunga Jēzus Kristus norādījumiem.

Vaišnavs ir nelaimīgs, redzot citu ciešanas. Tāpēc Kungs Jēzus Kristus bija ar mieru, ka viņu piesit krustā, lai atbrīvotu no ciešanām citus. Bet viņa sekotāji, kam ir tik maz uzticības, ir nolēmuši: "Lai Kristus cieš par mums, bet mēs turpināsim grēkot." Kristu viņi mīl tik ļoti, ka domā: "Mans dārgais Kristus, mēs esam ļoti vāji. Mēs nespējam atteikties no saviem grēcīgajiem darbiem. Tāpēc, lūdzu, ciet par mums."

Jēzus Kristus mācīja: "Tev nebūs nokaut." Bet viņa sekotāji tagad ir nolēmuši: "Vienalga nokausim," un atver lielas, mūsdienīgas un zinātniskas lopkautuves. "Ja šeit ir kāds grēks, tad Kristus par mums to izcietīs." Tas ir visriebīgākais secinājums, kāds vien var būt.

Kristus var uzņemties ciešanas par agrāk izdarītajiem sava sekotāja grēkiem. Taču vispirms viņiem jābūt saprātīgiem: "Kāpēc man likt Jēzum Kristum ciest par maniem grēkiem? Es vairs negrēkošu."

Pieņemsim, ka cilvēks – sava tēva mīļākais dēls – izdara slepkavību. Pieņemsim, ka viņš domā: "Ja par to pienākas kaut kāds sods, tad mans tēvs to izcietīs manā vietā." Bet, vai likums to atļaus? Ja apcietinātais slepkava teiks: "Nē, nē. Atbrīvojiet mani un apcietiniet manu tēvu. Es esmu viņa mīļākais dēls," vai tad policija piekritīs šādai muļķīgai prasībai? Slepkavību izdara viņš pats, bet uzskata, ka sods jāizcieš viņa tēvam! Vai tad tas ir saprātīgi? "Nē. Tu esi slepkavojis, un tu tiksi pakārts." Gluži tāpat, ja jūs grēkojat, tad jums arī jācieš – un nevis Jēzum Kristum. Tāds, lūk, ir Dieva likums.

Jēzus Kristus bija tik dižena personība – Dieva dēls, Dieva pārstāvis. Viņš bija bez kādas vainas. Un tomēr viņu piesita krustā. Viņš gribēja dot Dieva apziņu, bet viņam atmaksāja ar krustā sišanu – tik nepateicīgi bija šie cilvēki. Viņi nespēja novērtēt Kristus sludināšanu. Taču mēs viņu augsti vērtējam un godājam kā Dieva pārstāvi.

Protams, Kristus sludināja savu vēstījumu saskaņā ar noteikto laiku, vietu un valsti, piemēroti noteiktai cilvēku kopai. Taču viņš nepārprotami bija Dieva pārstāvis. Tāpēc mēs godājam Kungu Jēzu Kristu un zemu noliecamies viņa priekšā.

Reiz Melburnā pie manis ciemos atnāca vairāki kristiešu priesteri. Viņi jautāja: "Ko jūs domājat par Jēzu Kristu?" Es viņiem teicu: "Viņš ir mūsu guru. Viņš sludināja Dieva apziņu, tāpēc viņš ir mūsu garīgais skolotājs." Priesteri to ļoti augstu novērtēja.

Patiesībā ikviens, kas sludina Dieva godību, ir jāpieņem kā guru. Kristus ir šāda dižena personība. Mēs nedrīkstam uzskatīt viņu par parastu cilvēku. Raksti norāda, ka ikviens, kas garīgo skolotāju uzskata par parastu cilvēku, ir ar sātanisku domāšanu. Ja Jēzus Kristus būtu bijis parasts cilvēks, tad viņš nespētu dot Dieva apziņu.

Tev nebūs nokaut

ISKCON Parīzes centrā Šrīla Prabhupāda sarunājās ar kardinālu Žanu Danielu: "Bībele nesaka tikai: "Nenokauj cilvēku." Tā saka daudz plašāk: "Tev nebūs nokaut".. Kāpēc jūs to skaidrojat tikai tā, kā tas jums ir izdevīgi?.. Ja nav ēdiena, tad cilvēks var ēst gaļu, lai nebūtu jāmirst badā. Tā ir cita lieta. Bet vislielākais grēks ir savas mēles apmierināšanai pastāvīgi uzturēt lopkautuves."

Šrīla Prabhupāda: Jēzus Kristus sacīja: "Tev nebūs nokaut." Kādēļ ir iznācis tā, ka kristieši nodarbojas ar dzīvnieku kaušanu?

Kardināls Danielous: Protams, kristietībā nokaušana ir aizliegta, taču mēs uzskatām, ka cilvēka dzīve atšķiras no zvēra dzīves. Cilvēka dzīve ir svēta, jo cilvēks ir veidots pēc Dieva līdzības, un tāpēc cilvēku nogalināšana ir aizliegta.

Šrīla Prabhupāda: Bībele nesaka tikai "Nenokauj cilvēku." Tā saka daudz plašāk: "Tev nebūs nokaut."

Kardināls Danielous: Tikai cilvēka dzīvi mēs uzskatām par svētu.

Šrīla Prabhupāda: Tas ir jūsu iztulkojums. Bauslis skan: "Tev nebūs nokaut."

Kardināls Danielous: Cilvēkam ir nepieciešams nokaut dzīvniekus pārtikai.

Šrīla Prabhupāda: Nē. Cilvēks var ēst graudaugus, saknes, dārzeņus, dzert pienu.

Kardināls Danielous: Iztikt bez gaļas?

Šrīla Prabhupāda: Jā, bez gaļas. Cilvēku pārtika ir veģetārs ēdiens. Tīģeris nenāk ēst jūsu augļus. Viņa ēdiens ir dzīvnieku miesa. Bet cilvēka ēdiens ir dārzeņi, augļi, graudaugi un piena produkti. Kā gan jūs varat teikt, ka dzīvnieku nokaušana nav grēks?

Kardināls Danielous: Tas ir atkarīgs no tā, kā dēļ tas tiek darīts. Nogalināt dzīvnieku, lai pabarotu

izsalkušos, ir atļauts.

Šrīla Prabhupāda: Bet padomājiet par govi: mēs dzeram viņas pienu, tāpēc viņa ir mūsu māte. Vai ne?

Kardināls Danielous: Jā, protams.

Šrīla Prabhupāda: Tātad, ja govs ir jūsu māte, tad, kā gan jūs varat aizstāvēt viņas nokaušanu? Jūs slaucat viņas pienu, un kad viņa kļūst veca un nevar vairs dot pienu, tad jūs pārgriežat viņai rīkli. Vai tad tas ir cilvēcīgi? Indijā gaļas ēdājiem ieteic nokaut zemākos dzīvniekus – kazas, cūkas, pat bifeļus. Taču govs nogalināšana ir vislielākais grēks. Sludinot Krišnas apziņu, mēs lūdzam, lai cilvēki neēstu nekādu gaļu, un mani mācekļi šo noteikumu stingri ievēro. Bet, ja noteiktos apstākļos cilvēki ir spiesti ēst gaļu, tad lai viņi ēd zemāko dzīvnieku gaļu. Nenokaujiet govis. Tas ir vislielākais grēks. Kamēs cilvēks grēko, tikmēr viņš nespēj saprast Dievu. Cilvēka galvenais uzdevums ir saprast Dievu un meklēt Viņu. Bet, ja grēkosit, tad jūs nekad nespēsit saprast Dievu – nemaz jau nerunājot par Viņa mīlestību.

Kardināls Danielous: Es domāju, ka tas nemaz nav tik svarīgi. Svarīgi ir mīlēt Dievu. Baušļi katrā reliģijā ir citādi.

Šrīla Prabhupāda: Jā, bet Bībelē ir Dieva bauslis, kas aizliedz nokaut, tāpēc govju nokaušana ir jūsu grēks.

Kardināls Danielous: Indiešiem Dievs saka, ka nokaut ir slikti, jūdiem Viņš saka...

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Jēzus Kristus mācīja: "Tev nebūs nokaut." Kāpēc jūs to iztulkojat tikai tā, kā jums tas ir izdevīgi?

Kardināls Danielous: Bet Jēzus atļāva upurēt Lieldienu jēru.

Šrīla Prabhupāda: Taču viņš nekad nav turējis lopkautuvi.

Kardināls Danielous: (Smejas.) Nē, bet viņš ēda gaļu.

Šrīla Prabhupāda: Ja nav nekā cita ko ēst, tad cilvēks drīkst ēst gaļu, lai nebūtu jāmirst badā. Tā ir cita lieta. Bet vislielākais grēks ir savas mēles apmierināšanai pastāvīgi uzturēt lopkautuves. Patiesībā, kamēr šī briesmīgā lopkautuvju turēšana nav izbeigta, tikmēr jūs pat nedzīvojat cilvēku sabiedrībā. Lai arī dzīvnieku nokaušana dažkārt var būt nepieciešama izdzīvošanai, vismaz dzīvnieku-māti, govi nedrīkst nogalināt. To prasa cilvēciskums. Krišnas apziņas kustībā netiek atļauta nekādu dzīvnieku nokaušana. Krišna saka: *patraṁ puṣpaṁ phalaṁ toyaṁ yo me bhaktyā prayacchati*: "Ar mīlestību Man jāpiedāvā dārzeņi, augļi, piens un graudi." (Bhagavad-gīta 9.26.). Mēs ēdam tikai Krišnas ēdiena pārpalikumus (prasādu). Koki mums dod visdažādākos augļus, bet netiek nogalināti. Protams, viena dzīva būtne ēd citu, taču tas nenozīmē, ka jūs nokausit savu māti, lai paēstu. Govis ir nevainīgas, viņas dod mums pienu. Jūs dzerat viņu pienu un pēc tam vedot viņas uz lopkautuvi. Tas ir grēks.

Māceklis: Šrīla Prabhupāda, kristieši atļauj gaļas ēšanu, jo uzskata, ka zemākajām sugām nav dvēseles, kā tas ir cilvēkam.

Šrīla Prabhupāda: Pilnīga aplamība. Vispirms, mums jāsaprot, kas liecina par dvēseles klātbūtni ķermenī. Tad mēs redzēsim, vai cilvēkam ir dvēsele un vai govij tās nav. Ar ko tad govs atšķiras no cilvēka? Ja mēs atradīsim atšķirības, tad varēsim teikt, ka dzīvniekiem dvēseles nav. Bet vai varam teikt, ka dzīvniekiem nav dvēseles, ja redzam, ka cilvēku un dzīvnieku raksturo vienas un tās pašas pazīmes. Vispārīgās pazīmes ir tādas: dzīvnieks ēd, jūs ēdat, dzīvnieks guļ, jūs guļat, dzīvnieks kopojas, jūs kopojaties, dzīvnieks aizsargājas, jūs aizsargājaties. Kur tad ir atšķirība?

Kardināls Danielous: Mēs pieņemam, ka dzīvnieks var būt tajā pašā bioloģiskajā eksistences veidā kā cilvēks, bet viņam nav dvēseles. Mēs uzskatām, ka dvēsele ir cilvēka dvēsele.

Šrīla Prabhupāda: Mūsu Bhagavad-gītā teikts *sarva-yoniṣu*, "dvēsele ir visos dzīvības veidos." Ķermenis ir kā drēbes, kas mums mugurā. Jums mugurā ir melnas drēbes, man mugurā ir safrānkrāsas drēbes. Bet drēbēs ir cilvēks – jūs esat cilvēks, un arī es esmu cilvēks. Gluži tāpat, dažādu sugu ķermeņi ir kā dažādas drēbes. Ir 8 400 000 sugu jeb apģērbu, bet katrā ir dvēsele, Dieva neatņemama daļiņa. Iedomāsimies cilvēku, kam ir divi dēli, kas nav vienlīdz cienījami. Viens ir Augstākās Tiesas tiesnesis, bet otrs – parasts strādnieks. Taču tēvs tos abus sauc par saviem dēliem. Viņš dēlus nešķiro un nedomā, ka dēls, kas ir tiesnesis, ir ļoti svarīgs, bet strādnieks ir nesvarīgs. Un ja tiesnesis teiks: "Tēt, no tava otra dēla nav nekāda labuma, atļauj man viņu nodurt un apēst," vai tēvs to atļaus?

Kardināls Danielous: Protams, neatļaus. Bet mums ir grūti pieņemt domu, ka jebkura dzīvība ir Dieva dzīvības daļa. Dzīvnieks taču tik ļoti atšķiras no cilvēka.

Šrīla Prabhupāda: Atšķirību rada dažādi attīstīti apziņa. Cilvēka ķermenī ir attīstīta apziņa. Dvēsele ir pat kokam, taču koka apziņa nav īpaši attīstīta. Ja jūs cērtat koku, tad tas nepretojas. Īstenībā tas pretojas, tikai ļoti maz. Zinātnieks Džagadīšs Čandra Bose izgatavoja ierīci, kas parāda, ka koki un augi spēj sajust sāpes, kad tos cērt. Un ja kāds grib nokaut dzīvnieku, tad mēs varam tieši redzēt, ka tas pretojas, ka tas brēc šausmu pilnā balsī. Tātad, tas ir apziņas attīstības jautājums. Taču dvēseles ir visās būtnēs.

Kardināls Danielous: Bet, metafiziski skatoties, cilvēka dzīvība ir svēta. Cilvēki domā augstākā līmenī nekā dzīvnieki.

Šrīla Prabhupāda: Kur tad ir tas augstākais līmenis? Dzīvnieks ēd, lai uzturētu savu ķermeni, un jūs arī ēdat, lai uzturētu savu ķermeni. Govs ēd zāli pļavā, bet cilvēks ēd gaļu, kas nāk no milzīgas modernas lopkautuves. Jums ir milzīgas mašīnas un drausmīga lopkautuve, kamēr dzīvnieks vienkārši ēd zāli, taču tāpēc vien jūs nevarat teikt, ka esat tik attīstīts, ka jūsu ķermenī dvēsele ir, bet dzīvnieka ķermenī tās nav. Tas ir neloģiski. Mēs redzam, ka dzīvniekam un cilvēkam ir tās pašas pamatpazīmes.

Kardināls Danielous: Bet tikai cilvēki metafiziski meklē dzīves jēgu.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Bet tad pacentieties metafiziski saprast, kāpēc jūs uzskatāt, ka dzīvniekiem nav dvēseles – lūk, tā būs metafizika. Ļoti labi, ja jūs domājat metafiziski. Bet, ja jūs domājat kā dzīvnieks, tad kāda jēga no jūsu metafiziskās izpētes? "Metafizisks" nozīmē "pāri fiziskajam", jeb, citiem vārdiem runājot, "garīgs". Bhagavad-gītā (14.4.) Krišna saka *sarva-yoniṣu kaunteya*: "Katrā būtnē ir dvēsele." Lūk, kāda ir metafiziska izpratne. Ko jūs darīsit – pieņemsit Krišnas mācību par metafizisku, vai pieņemsit trešās šķiras nejēgas uzskatus par metafiziskiem? Ko jūs pieņemsit?

Kardināls Danielous: Bet kāpēc tad Dievs rada tādus dzīvniekus, kas ēd citus dzīvniekus? Vai tad Viņš radot būtu kļūdījies?

Šrīla Prabhupāda: Tā nav kļūda. Dievs ir ļoti labsirdīgs. Ja jūs gribēsit ēst dzīvniekus, tad Viņš pilnā mērā dos tādu iespēju. Dievs nākamajā dzīvē jums iedos tīģera ķermeni un varēsit ēst gaļu cik uziet. "Kāpēc jūs turat lopkatuves? Es jums došu ilkņus un nagus. Ēdiet nu!" Gaļas ēdājus sagaida šāds sods. Dzīvnieku ēdāji nākošajā dzīvē kļūst par tīģeriem, vilkiem, kaķiem un suņiem – lai būtu lielākas iespējas ēst gaļu.

V Joga strīdu laikmetā

Augstākā apziņa

Sarunā 1967. gadā Šrīla Prabhupāda saka: "Virsdvēsele, kas atrodas ikvienā un visur, apzinās katru esamību. Mācība par to, ka dvēsele un Virsdvēsele ir viens un tas pats, ir nepieņemama, jo atsevišķās

dvēseles apziņa nevar darboties augstākajā apziņā. Augstāko apziņu var sasniegt tikai savienojot atsevišķo apziņu ar augstāko apziņu. Šo savienošanu sauc par sevis uzticēšanu jeb Krišnas apziņu."

Krišnas apziņa ir visaugstākā joga, kuru izpilda mācīti bhakti jogi. Šī joga, kā to mācīja izpildīt Kungs Krišna Bhagavad-gītā un kā tas ieteikts Patandžali jogas mācībā, atšķiras no hatha jogas, ar ko nodarbojas mūsdienās un ko rietumos parasti saprot ar jogu.

Īstā joga ir prasme pārvaldīt jutekļus; kad šī prasme ir sasniegta, tad jāvērš prāts uz Dieva Augstāko Personību Šrī Krišnu Nārājanas veidolā; Kungs Krišna ir sākotnējā Dieva Absolūtā Personība, bet visi citi Višnu veidoli, kuriem ir četras rokas, ko grezno gliemežnīca, lotoss, vāle un ritenis, ir pilnīgie Krišnas izvērsumi.

Bhagavad-gīta mums iesaka vērst prātu uz Dieva Kunga veidolu. Lai varētu koncentrēt prātu, jāsēž vientuļā, garīgas gaisotnes svētītā vietā. Jogam jāievēro brahmačārjas likumi un ierobežojumi – jādzīvo stingrā pašsavaldībā un dzimumatturībā. Joga nav iespējama pārapdzīvotā pilsētā, dzīvojot izšķērdībā, nekādi neierobežojot dzimumdzīvi un ļaujoties mēles baudām.

Mēs jau runājām, ka joga ir prasme pārvaldīt jutekļus, un jutekļu pārvaldīšana sākas ar mēles savaldīšanu. Nevar ļaut mēlei baudīt visādus aizliegtus ēdienus un dzērienus un tajā pat laikā pilnveidoties jogā. Ļoti nožēlojami ir tas, ka daudzi autoritāšu neatzīti klaidoņi, tā sauktie jogi tagad dodas uz rietumiem un izmanto cilvēku tieksmi pēc jogas. Šie neautoritatīvie jogi pat uzdrīkstas publiski teikt, ka cilvēks var dzert un tajā pat laikā nodarboties ar meditāciju.

Pirms piectūkstoš gadiem uzrakstītajā Bhagavad-gītā Kungs Krišna savam māceklim Ardžunam ieteica nodarboties ar jogu, taču Ardžuna kategoriski iebilda. Viņš teica, ka nekādi nespēs pildīt stingros jogas likumus un ierobežojumus. Lai ar ko mēs nodarbotos, mums ir jābūt praktiskiem. Nedrīkst izšķiest vērtīgo laiku un jogas vārdā veikt dažādus vingrošanas brīnumus. Īsta joga ir četrroku Virsdvēseles meklēšana sirdī, pastāvīga Tās redzēšana meditācijā. Šādu nepārtrauktu meditāciju sauc par samādhi. Bet, ja nu tomēr kāds vēlas meditēt uz tukšumu vai kaut ko bezpersonisku, tad joga kaut kādus panākumus dos tikai pēc ļoti ilga laika. Mēs nespējam turēt savu prātu pievērstu tukšumam vai kaut kam bezpersoniskam. Īsta joga ir prāta vēršana uz četrroku Nārājanas personību, kas atrodas ikviena sirdī.

Dažkārt saka, ka ar meditāciju cilvēks var aptvert, ka Dievs vienmēr atrodas viņa sirdī, pat, ja viņš to nezina. Dievs atrodas ikviena sirdī. Viņš atrodas ne tikai cilvēku sirdīs, bet arī kaķu un suņu sirdīs. Bhagavad-gīta to apliecina un pasludina, ka Īšvara, augstākais pasaules vadītājs, atrodas ikviena sirdī. Viņš ir ne tikai visu sirdīs, bet arī atomos. Neviena vieta nav tukša, nav vietas, kur nebūtu Dieva Kunga. Tas Dieva Kunga aspekts, ar kuru Viņš atrodas visur, ir Paramātma. Ātma ir atsevišķā dvēsele, bet Paramātma ir atsevišķā Virsdvēsele. Gan ātma, gan Paramātma ir atsevišķas personas. Taču viņas atšķiras ar to, ka ātma, dvēsele, atrodas tikai vienā noteiktā vietā, bet Paramātma ir visur.

Ļoti labs piemērs ir saule. Kāds atsevišķs cilvēks var atrasties vienā vietā, bet saule, kaut arī tā ir noteikta un atsevišķa, atrodas katram atsevišķam cilvēkam virs galvas. Tas ļoti labi izskaidrots Bhagavad-gītā. Tāpēc, kaut arī visām būtnēm, arī Dieva Kungam, īpašības ir vienādas, Virsdvēsele atšķiras no atsevišķās dvēseles ar savu izvēršanos; Dievs Kungs jeb Virsdvēsele spēj izvērsties miljonos dažādu veidolu, bet atsevišķā dvēsele to nespēj.

Virsdvēsele atrodas ikvienā sirdī, tāpēc Viņa var redzēt ikviena darbību, pagātni, tagadni un nākotni. Upanišādās teikts, ka Virsdvēsele atrodas kopā ar atsevišķo dvēseli kā draugs un liecinieks. Kā draugs Viņa vienmēr vēlas, lai atsevišķā dvēsele atgrieztos mājās, atpakaļ pie Dieva. Kā liecinieks Viņa piešķir visu, ko būtne nopelnījusi ar savu darbību. Virsdvēsele dod atsevišķajai dvēselei visas iespējas, lai tā varētu sasniegt, ko vien vēlas. Taču Viņa pamāca savu draudzeni, lai tā galu galā varētu atteikties no

visām saistībām un uzticētu sevi Dievam, iegūtu pastāvīgu svētlaimi un mūžīgu zināšanu pilnu dzīvi. Tas ir pēdējais norādījums, ko dod Bhagavad-gīta, visautoritatīvākā un visvairāk lasītā grāmata no tām, kas sarakstītas par dažādiem jogas veidiem.

Iepriekš teiktais Bhagavad-gītas pēdējais vārds ir arī pēdējais vārds jogas pilnīgošanā. Vēl Bhagavad-gītā teikts, ka cilvēks, kas vienmēr gremdējas Krišnas apziņā, ir visaugstākais jogs. Bet kas ir Krišnas apziņa?

Kā atsevišķā dvēsele ar savu apziņu ir visā ķermenī, tā Virsdvēsele jeb Paramātma ar savu augstāko apziņu ir visā pasaulē. Augstāko apziņu nevar atdarināt atsevišķā dvēsele, kuras apzināšanās ir ierobežota: es saprotu, kas notiek manā ierobežotajā ķermenī, bet nespēju sajust, kas notiek kāda cita ķermenī. Ar savu apziņu es atrodos visā savā ķermenī, bet ar savu apziņu es neatrodos neviena cita ķermenī. Taču Virsdvēsele jeb Paramātma, kas atrodas ikvienā un visur, apzinās katru esamību. Mācība par to, ka dvēsele un Virsdvēsele ir viens un tas pats, ir nepieņemama, jo atsevišķās dvēseles apziņa nevar darboties augstākajā apziņā. Augstāko apziņu var sasniegt, tikai savienojot atsevišķo apziņu ar augstāko apziņu, un šo savienošanu sauc par sevis uzticēšanu jeb Krišnas apziņu.

No Bhagavad-gītas mācības mēs nepārprotami uzzinām, ka Ardžuna sākumā negribēja cīnīties ar saviem radiniekiem, bet, sapratis Bhagavad-gītu un savienojis savu apziņu ar Krišnas augstāko apziņu, viņš ieguva Krišnas apziņu. Cilvēks pilnīgā Krišnas apziņā darbojas tā, kā teicis Krišna, un tā arī Ardžuna piekrita cīnīties Kurukšetras kaujā.

Krišnas apziņas sākumā Dieva Kunga teiktais pie mums nonāk ar garīgā skolotāja skaidro starpniecību. Kad īstens garīgais skolotājs mācekli ir pietiekami apmācījis, un tas darbojas pazemīgā ticībā un Krišnas mīlestībā, tad saistība kļūst stiprāka un pastāvīgāka. Šajā pakāpē Krišna dod norādījumus no iekšienes. No ārpuses bhaktam palīdz garīgais skolotājs, īstens Krišnas pārstāvis, bet no iekšienes bhaktam palīdz Dievs Kungs kā čaitja-guru, kā guru, kas atrodas ikviena sirdī.

Sapratne, ka Dievs atrodas ikviena sirdī, vēl nav pilnība. Vēl jāiepazīst Dievs iekšienē un ārpusē, un tad jādarbojas Krišnas apziņā. Tad tiek sasniegta cilvēka dzīves visaugstākā pilnība un visu jogu virsotne.

Pilnīgam jogam pieejami astoņi augstākie sasniegumi.

1. Viņš var kļūt mazāks par atomu.

2. Viņš var kļūt lielāks par kalnu.

3. Viņš var kļūt vieglāks par gaisu.

4. Viņš var kļūt smagāks par jebkuru metālu.

5. Materiāli viņš var izdarīt visu, ko vēlas (piemēram, radīt planētu).

6. Viņš var vadīt citus, kā to dara Dievs Kungs.

7. Viņš var brīvi ceļot Visumā un ārpus tā.

8. Viņš var izvēlēties savas nāves brīdi un vietu un piedzimt, kur vien vēlas.

Taču, kad cilvēks visā pilnībā saņem Dieva Kunga norādījumus, tad viņš paceļas pāri minēto materiālo sasniegumu līmenim.

Elpošanas vingrinājumi, ar ko visi parasti nodarbojas, ir tikai pats jogas sākums. Meditācija uz Virsdvēseli ir tikai viens solis uz priekšu. Brīnumainu materiālo panākumu gūšana arī ir tikai viens solis uz priekšu. Bet tieša saskarsme ar Virsdvēseli un norādījumu saņemšana no Viņas ir visaugstākā pilnība.

Šajā laikmetā izpildīt elpošanas vingrinājumus un jogas meditāciju ir ļoti grūti. Tas bija grūti arī pirms piectūkstoš gadiem, jo vai gan citādi Ardžuna būtu atteicies no Krišnas priekšlikuma? Šis Kali laikmets ir pagrimuma laikmets. Pašlaik cilvēku mūžs pārsvarā ir īss, un viņi ļoti lēni saprot sevis apzināšanos jeb garīgo dzīvi. Lielākoties viņi ir nelaimīgi un tāpēc, ja kāds mazliet tiecas pēc sevis apzināšanās, tad viņu maldina tik daudzi krāpnieki. Vienīgais īstais jogas pilnības sasniegšanas ceļš ir sekošana Bhagavad-gītas principiem, kā to darīja Kungs Čaitanja Mahāprabhu. Tā ir visvienkāršākā un visaugstākā jogas pilnība.

Tikai daudzinot Krišnas svētos vārdus, kā tie minēti Vedāntā, Šrīmad-Bhāgavatamā un daudzās svarīgās Purānās, Kungs Čaitanja praktiski parādīja Krišnas apziņas jogu. Ar šo jogu nodarbojas lielākā daļa indiešu; aizvien vairāk kļūst cilvēku, kas ar to nodarbojas Savienotajās Valstīs, kā arī citu zemju pilsētās. Šī joga mūsu laikmetā ir ļoti viegla un praktiska, it īpaši tiem, kas nopietni vēlas gūt panākumus jogā. Citi ceļi šajā laikmetā nevar dot panākumus.

Meditācijas ceļu patiešām nopietni varēja iet Zelta Laikmetā, satja-jugā, jo cilvēki tad dzīvoja caurmērā simttūkstoš gadu.

Taču, ja jūs šajā laikmetā gribat gūt panākumus praktiskā jogā, tad pieņemiet Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē daudzināšanu, un jūs jutīsit, kā pilnveidojaties. Cilvēkam ir jāzina, cik tālu viņš ir pilnveidojies jogā.

Bhagavad-gītā par darbību Krišnas apziņā teikts, ka tā ir *rāja-vidyā*, zināšanu valdniece, *rāja-guhyam*, vissvētākais garīgās apzināšanās veids, *pavitram*, vistīrākā no visa tīrā, *susukham*, izpildāma ar lielu prieku un *avyayam*, neizsmeļama.

Tie, kas ir pieņēmuši šo viscēlāko bhakti jogu, šo garīgo kalpošanu ar pārpasaulīgu mīlestību uz Krišnu, var pārbaudīt, cik tās izpildīšana nes laimes un cik viegla tā ir. Joga nozīmē varu pār jutekļiem, un bhakti joga nozīmē jutekļu šķīstīšanu. Kad jutekļi ir tīri, tad tie, protams, ir arī savaldīti. Jutekļu darbību nav iespējams apturēt mākslīgi, taču, ja jūs šķīstāt jutekļus, tad tie ne vien tiek atturēti no netīras darbības, bet arī pareizi darbojas pārpasaulīgā kalpošanā Dievam Kungam.

Krišnas apziņu mēs neesam izdomājuši savā prātā. To iesaka Bhagavad-gīta, kurā teikts: ja mēs domājam par Krišnu, dzirdam par Krišnu, dzīvojam ar Krišnu, ēdam ar Krišnu, runājam par Krišnu, ticam Krišnam, ja vienīgi Krišna mūs uztur, tad mēs noteikti atgriežamies pie Krišnas. Un tā ir Krišnas apziņas būtība.

Dieva mīlestības iemiesojums

Šajā lekcijā, ko Šrīla Prabhupāda sniedza 1969. gada novembrī Londonas Konvejhollā, viņš apraksta Šrī Čaitanjas dievišķo atnākšanu: "Čaitanja Mahāprabhu ir Pats Krišna un Viņš ļoti vienkārši māca attīstīt mīlestību uz Dievu.. Cilvēki apjūk no tik daudziem garīgās apzināšanās ceļiem. Īstos rituālistiskos jogas meditācijas ceļus nevar uzsākt, jo tas nav iespējams. Tāpēc Kungs Čaitanja saka: "Ja cilvēks uzsāks daudzināšanas ceļu, tad viņš nekavējoties varēs sasniegt garīgās apzināšanās līmeni."

Šrī Čaitanja Mahāprabhu, zelta avatārs, ieradās Indijā apmēram pirms piecsimt gadiem. Indijā ir tāda paraša: pēc bērna piedzimšanas tiek ielūgts astrologs. Kad pirms piectūkstoš gadiem ieradās Kungs Krišna, Dieva Augstākā Personība, tad Viņa tēvs ielūdza Gargamuni, kurš teica: "Šis bērns iepriekš bija atnācis trejādās ķermeņa krāsās, piemēram, viņš bija sarkans un zeltains, bet tagad viņš ir atnācis melnīgsnējs." Rakstos par Krišnu ir teikts, ka viņš ir melnīgsnējs, tumšs kā mākonis. Kungs Čaitanja arī ir Krišna, kas atnāk zeltains.

Vēdu rakstos ir daudz pierādījumu, ka Čaitanja Mahāprabhu ir Krišnas avatārs, un to apstiprina arī

zinātnieki un bhaktas. Šrīmad-Bhāgavatama apstiprina, ka Krišnas jeb Dieva avatārs šajā laikmetā, Kali jugā, vienmēr apdziedās Krišnu. Viņš ir Krišna, bet kā Krišnas bhakta Viņš apraksta Sevi. Un šajā laikmetā Viņš nebūs melnīgsnējs. Tas nozīmē, ka Viņš var būt balts, Viņš var būt arī sarkans, Viņš var būt dzeltens, jo šīs četras krāsas – balta, sarkana, dzeltena un melna – ir krāsas, ko pieņem avatāri dažādos laikos. Tā kā sarkanā, baltā un melnā krāsa jau bija bijusi iepriekšējiem avatāriem, tad atlikušo zeltaino krāsu pieņēma Čaitanja Mahāprabhu. Viņš nav melnīgsnējs, bet Viņš ir Krišna.

Vēl viena avatāra pazīme ir tā, ka Viņš vienmēr ir kopā ar Saviem pavadoņiem. Čaitanjas Mahāprabhu attēlā redzams, ka Viņam vienmēr seko daudz dziedošu bhaktu. Kad atnāk Dievs, Viņam vienmēr ir divi uzdevumi, kā tas teikts Bhagavad-gītā. Tur Krišna saka: "Vienmēr, kad Es atnāku, Man jāatpestī dievbijīgi bhaktas un jāiznīcina dēmoni." Kad Krišna atnāca, tad viņam bija jāiznīcina daudzi dēmoni. Višnu attēlā mēs pamanīsim, ka Viņam ir gliemežnīca, lotosa zieds, vāle un disks. Pēdējie divi paredzēti dēmonu nogalināšanai. Šajā pasaulē ir divējādi cilvēki – dēmoni un bhaktas. Bhaktas sauc arī par padieviem, viņi ir gandrīz kā Pats Dievs, jo viņiem ir dievišķas īpašības. Bhaktas sauc par dievišķiem cilvēkiem, bet nebhaktas, ateistus, sauc par dēmoniem. Tātad, Krišna jeb Dievs atnāk ar diviem uzdevumiem: aizsargāt bhaktas un iznīcināt dēmonus. Arī šajā laikmetā Kungam Čaitanjam ir tāds pats uzdevums: atpestīt bhaktas un iznīcināt nebhaktas, dēmonus. Taču šajā laikmetā Viņam ir cits ierocis. Tā nav vāle vai disks, vai kāds nāvējošs ierocis – Viņa ierocis ir sankīrtanas kustība. Viņš nogalināja cilvēku dēmonisko domāšanu, ieviešot sankīrtanas kustību. Ar to Kungs Čaitanja ir īpaši nozīmīgs. Šī laikmeta cilvēki jau tāpat sevi nogalina. Viņi ir atklājuši atomieročus, ar ko nogalināt sevi, viņiem nevajag Dievu, kas viņus nogalinātu. Bet Čaitanja Mahāprabhu atnāca, lai nogalinātu viņu dēmonisko domāšanu. To ļauj izdarīt šī Krišnas apziņas kustība.

Tāpēc Šrīmad-Bhāgavatamā teikts, ka tāds ir šī laikmeta avatārs. Bet kā Viņu godāt? Viņu godāt ir ļoti vienkārši. Vajadzīgs tikai Kunga Čaitanjas un viņa pavadoņu attēls. Kungs Čaitanja stāv vidū, apkārt Viņam ir galvenie pavadoņi – Nitjānanda, Advaita, Gadādhara un Šrīvāsa. Vajadzīgs tikai šis attēls. To var turēt visur. Šeit nav vienīgā vieta, kur to var redzēt. Ikvienam mājās var būt šis attēls, ikviens var skaitīt Harē Krišna mantru, tādējādi godinot Kungu Čaitanju. Paņēmiens ir ļoti vienkāršs. Bet kas to apgūs? Tie, kam ir gudras galvas. Ja cilvēkam mājās ir Šrī Čaitanjas Mahāprabhu attēls un šis cilvēks skaita Harē Krišna, tad pavisam viegli ir apzināties Dievu. Ikviens var pieņemt šo vienkāršo paņēmienu. Nekas nav jātērē, nekas nav jāmaksā, nevajag celt milzīgas baznīcas vai tempļus. Ikviens jebkurā vietā var apsēsties ceļmalā vai zem koka, skaitīt Harē Krišna mantru un godināt Dievu. Tāpēc tā ir lieliska izdevība. Pieņemsim, ka darījumos vai politikā kādam ir radusies lieliska izdevība. Saprātīgs politiķis labu izdevību nekavējotie vērtīs panākumos. Gluži tāpat tie, kam šajā laikmetā ir pietiekami daudz saprāta, var pieņemt sankīrtanas kustību un ātri pilnveidoties.

Kungu Čaitanju sauc par "zelta avatāru". Avatārs nozīmē "tas, kas atnāk, nolaižās". Kā cilvēks var nolaisties liftā no augstceltnes piecdesmitā vai simtā stāva, tā avatārs var nolaisties no garīgo debesu pārpasaulīgajām planētām. Tās debesis, ko mēs redzam ar neapbruņotām acīm vai teleskopu, ir tikai materiālās debesis. Taču aiz šīm debesīm ir citas, kuras mēs nespējam redzēt ar savām acīm vai kādām ierīcēm. To var uzzināt no Bhagavad-gītas un tas nav iztēles auglis. Krišna saka, ka aiz materiālajām debesīm ir citas debesis, garīgas debesis.

Krišnas vārdi mums jāpieņem tā, kā tie ir teikti. Iedomāsimies, ka mēs mācām mazu bērnu: aiz Anglijas robežām ir vēl citas vietas – Vācija un Indija – un bērnam par šīm vietām ir jāmācās no tā, ko teicis skolotājs, jo šīs vietas bērnam ir nesasniedzamas. Gluži tāpat ārpus šīm materiālajām debesīm ir citas debesis. Mēs tās nevaram eksperimentāli atrast, tāpat kā mazs bērns eksperimentāli nevar atklāt Vāciju vai Indiju. Tas ir neiespējami. Ja gribam iegūt zināšanas, tad jāpieņem autoritāte. Un, ja mēs vēlamies uzzināt, kas ir ārpus materiālās pasaules, tad mums jāpieņem Vēdu autoritāte, citādi to

uzzināt ir neiespējami. Tas ir ārpus materiālām zināšanām. Nav iespējams aizlidot pat uz šī Visuma tālākajām planētām, un ko tad lai saka par aizlidošanu ārpus Visuma? Ir aprēķināts, ka ceļojums ar mūsdienu raķetēm uz augstāko šī Visuma planētu prasītu četrdesmit tūkstošus gaismas gadu. Tātad mēs nevaram apceļot pat materiālās debesis. Mūsu mūža ilgums un līdzekļi ir tik ierobežoti, ka mēs nevaram iegūt pareizas zināšanas pat par šo materiālo pasauli.

Kad Ardžuna Bhagavad-gītā jautā Krišnam: "Vai Tu nebūtu tik labs un neizskaidrotu Savu enerģiju darbības apmērus?" Visaugstākais Kungs dod viņam ļoti daudz piemēru un beigās saka: "Dārgais Ardžuna, ko gan Es tev varu pateikt par Savām enerģijām. To tu nekādi nespēsi saprast. Bet tikai iedomājies, cik plaši izvērstas ir manas enerģijas: materiālā pasaule, kas sastāv no miljoniem Visumu, ir tikai viena ceturdaļa no Manis radītā." Mēs nevaram pat novērtēt, kāds ir viens Visums, bet pastāv miljoniem Visumu. Ārpus tiem ir garīgās debesis ar miljoniem garīgo planētu. To visu var uzzināt no Vēdu rakstiem. Ja cilvēks atzīst Vēdu rakstus, tad viņš var iegūt šīs zināšanas. Ja nē, tad citas iespējas nav. Varam izvēlēties paši. Tāpēc, saskaņā ar Vēdu civilizāciju, lai ko arī āčārja neteiktu, viņš tūlīt to pamato ar atsauksmi uz Vēdu rakstiem. Tad citi atzīs: "Jā, tas ir pareizi." Tiesā advokāts atsaucas uz iepriekšējiem tiesas lēmumiem, un, ja gadījumi ir līdzīgi, tad tiesnesis pieņem atbilstošu lēmumu. Gluži tāpat, ja cilvēks dod pierādījumu no Vēdām, tad jāatzīst, ka viņam ir taisnība. Šī laikmeta avatārs Kungs Čaitanja ir aprakstīts Vēdu rakstos. Nevienu nedrīkst uzskatīt par avatāru, ja viņam nav rakstos minēto pazīmju. Mēs neesam pieņēmuši Kungu Čaitanju par avatāru pēc savas iegribas, neesam ievēlējuši Viņu. Tagad pat ir izveidojusies tāda paraža: kāds cilvēks atnāk un paziņo, ka viņš ir Dievs vai Dieva iemiesojums, un atrodas nejēgas un blēži, kas to pieņem: "Ak, viņš ir Dievs." Mēs tādus avatārus neatzīstam. Avatāram jāatbilst Vēdu aprakstiem: Viņš atnāks tādā un tādā veidolā, viņš atnāks tādā un tādā vietā, avatārs darbosies tā un tā. Lūk, kādi ir Vēdu pierādījumi.

Šrīmad-Bhāgavatamā ir dots avatāru saraksts, tajā minēts arī Kunga Budas vārds. Šrīmad-Bhāgavatama tika uzrakstīta pirms piectūkstoš gadiem un tajā minēti dažādi nākotnes avatāru vārdi. Tur teikts, ka nākotnē Dievs Kungs atnāks kā Kungs Buda, ka viņa māti sauks par Anjanu, ka viņš atnāks Gajā. Buda atnāca pirms divtūkstoš sešsimt gadiem un Šrīmad-Bhāgavatama, kas uzrakstīta pirms piectūkstoš gadiem, bija minēts, ka nākotnē viņš atnāks. Tur ir minēts arī Kungs Čaitanja, kā arī Kali jugas pēdējais avatārs. Tur teikts, ka pēdējais avatārs šajā laikmetā būs Kalki. Viņš piedzims brāhmanam, kura vārds būs Višnu-jaša, vietā, ko sauc par Šambhalu. Indijā ir vieta, kuru tā sauc, un varbūt tā ir tā vieta, kur atnāks Dievs Kungs.

Tātad, avatāriem jāatbilst aprakstiem, kas doti Upanišādās, Šrīmad-Bhāgavatamā, Mahābhāratā un citos Vēdu rakstos. Balstoties uz Vēdu rakstu autoritāti, uz diženu, stingru gosvāmī skaidrojumiem, kā, piemēram, Džīvas Gosvāmī skaidrojumiem – viņš bija pasaulē lielākais zinātnieks un filozofs – mēs varam atzīt Kungu Čaitanju par Krišnas avatāru.

Kāpēc Kungs Čaitanja atnāca? Bhagavad-gītā Kungs Krišna saka: "Atmet visas citas nodarbošanās un kalpo vienīgi Man. Es tevi pasargāšu no visu grēcīgo darbību sekām." Materiālajā pasaulē, saistītajā dzīvē mēs radām tikai grēcīgas pretdarbības. Tas ir viss. Un grēcīgo pretdarbību dēļ mēs esam saņēmuši šo ķermeni. Ja mūsu grēku pretdarbības izbeigtos, tad mums nebūtu jāsaņem materiāls ķermenis un mēs varētu saņemt garīgu ķermeni.

Kāds ir garīgais ķermenis? Tas ir ķermenis, kas ir brīvs no nāves, dzimšanas, slimībām un vecuma. Tas ir mūžīgs ķermenis, kas ir zināšanu un svētlaimes pilns. Dažādus ķermeņus ir radījušas dažādas vēlmes. Kamēr vien mēs vēlamies dažādu veidu baudas, tikmēr mums jāsaņem dažādu veidu materiālie ķermeņi. Krišna, Dievs ir tik žēlīgs, ka dod mums visu, ko vēlamies. Ja mēs vēlēsimies tīģera ķermeni, tīģera spēku un zobus, ar kuriem notvert dzīvnieku un dzert svaigas asinis, tad Krišna dos mums tādu iespēju. Un, ja mēs vēlēsimies svēta cilvēka, bhaktas ķermeni, kas nodarbojas tikai ar

kalpošanu Dievam Kungam, tad Viņš mums dos tādu ķermeni. Tas ir teikts Bhagavad-gītā.

Ja cilvēks, kas nodarbojas ar jogu, sevis apzināšanos, tādu vai citādu iemeslu dēļ nepabeidz šo ceļu, tad viņam tiek dota vēl viena iespēja: viņš piedzimst tīra brāhmana vai bagātnieka ģimenē. Ja cilvēkam ir uzsmaidījusi tāda laime, tad viņam ir visas iespējas saprast sevis apzināšanās svarīgumu. Bērni, kas piedzimuši Krišnas apziņas kustībā, jau no paša dzīves sākuma saņem iespēju mācīties dziedāt un dejot, tāpēc, izauguši lieli, viņi nemainās, bet gluži dabīgi iet uz priekšu garīgajā attīstībā. Viņiem ir ļoti paveicies. Ja bērna tēvs un māte ir bhaktas, tad bērns attīstās neatkarīgi no tā, vai viņš ir piedzimis Amerikā vai Eiropā. Viņš saņem šādu iespēju. Ja bērns piedzimst bhaktu ģimenē, tad tas nozīmē, ka iepriekšējā dzīvē viņš jau ir uzsācis nodarboties ar jogu, bet tādu vai citādu iemeslu dēļ to nav pabeidzis. Tāpēc bērnam tiek dota vēl viena attīstības iespēja – par viņu rūpējas labs tēvs un māte, tāpēc viņš var atkal garīgi augt. Tādējādi, tikko cilvēks sasniedz pilnību Dieva apziņā, viņam vairs nav jāpiedzimst materiālajā pasaulē un viņš atgriežas garīgajā valstībā.

Krišna Bhagavad-gītā saka: "Dārgais Ardžuna, kas saprot, kā Es ierodos, aizeju un darbojos, tas jau šīs sapratnes dēļ vien saņem iespēju pēc aiziešanas no ķermeņa piedzimt garīgajā valstībā." Ķermenis ir jāatstāj – vai šodien, vai rīt, vai varbūt parīt. Tā nu tas ir. Taču cilvēkam, kas saprot Krišnu, vairs nebūs jāsaņem cits materiālais ķermenis. Viņš dodas tieši uz garīgo valstību un piedzimst uz kādas garīgās planētas. Tātad Krišna saka, ka, saņemot ķermeni – vienalga, vai tas būtu ķermenis Indijā, uz Mēness, vai uz Saules, vai uz Brahmalokas, vai kādā citā materiālās pasaules vietā – ir jāsaprot, ka tas notiek paša izdarīto grēku dēļ. Var izdarīt dažāda smaguma grēkus, un atkarībā no grēku smaguma, tiek dots attiecīgs materiālais ķermenis. Tāpēc mums nav jāpūlas uzlabot ēšanu, gulēšanu, kopošanos un aizsargāšanos, īstais jautājums ir – kā iegūt ķermeni, kas būtu nevis materiāls, bet garīgs. Tas ir visu jautājumu galējais atrisinājums. Tātad, ja cilvēks uztic sevi Krišnam un iegūst pilnīgu Krišnas apziņu, tad Krišna apsola, ka pasargās šo cilvēku no visām grēcīgās dzīves pretdarbībām.

Šo solījumu Krišna deva Bhagavad-gītā, taču bija daudzi nejēgas, kas nesaprata Krišnu. Bhagavad-gītā viņi nosaukti par mūdhām. Mūdha nozīmē "zems, nekrietns cilvēks", un Krišna Gītā saka: "Viņi nezina, kas Es īstenībā esmu." Tātad, daudzi cilvēki nepareizi saprata Krišnu. Krišna mums vēstīja Bhagavad-gītu, lai mēs Viņu saprastu, un tomēr daudzi palaida šo izdevību garām. Tāpēc Krišna savā līdzcietībā atnāca vēlreiz kā bhakta un parādīja mums, kā uzticēt sevi Krišnam. Pats Krišna atnāca mums mācīt sevis uzticēšanu. Pēdējais Viņa norādījums Bhagavad-gītā ir uzticēt sevi, bet nekrietnie cilvēki, mūdhas sacīja: "Kāpēc man būtu sevi kādam jāuztic?" Tāpēc, kaut arī Čaitanja Mahāprabhu ir Pats Krišna, šoreiz viņš ar Savu piemēru mācīja, kā izpildīt Bhagavad-gītas norādījumus. Tas arī ir viss. Čaitanja Mahāprabhu nemācīja neko ārkārtēju, Viņš nemācīja neko vairāk kā sevis uzticēšanu Dieva Augstākajai Personībai, kas tika mācīta jau Bhagavad-gītā. Citas mācības nemaz nav, taču tā pati tiek pasniegta dažādos veidos, lai dažādiem cilvēkiem dotu iespēju tuvoties Dievam.

Čaitanja Mahāprabhu dod mums iespēju sasniegt Dievu tieši. Kad Rūpa Gosvāmī, galvenais Kunga Čaitanjas māceklis, pirmoreiz redzēja Čaitanju Mahāprabhu, viņš bija Bengālijas valdības ministrs, bet gribēja pievienoties Čaitanjas Mahāprabhu kustībai. Viņš atteicās no ministra posteņa, pievienojās kustībai un uzticēja sevi Kungam Čaitanjam. Rūpa Gosvāmī sacerēja brīnišķīgu lūgšanu Kungam Čaitanjam (Čč. Madhja 19.53.). Tajā teikts:

namo mahā-vadānyāya
kṛṣṇa-prema-pradāya te
kṛṣṇāya kṛṣṇa-caitanya-
nāmne gaura-tviṣe namaḥ

"Dārgais Kungs, no visiem avatāriem Tu esi visdevīgākais." Kāpēc? *Kṛṣṇa-prema-pradāya te*: "Tu tieši dod Dieva mīlestību. Tev nav cita mērķa. Tavs ceļš ir tik jauks, ka cilvēks tūlīt var mācīties mīlēt Dievu.

Tāpēc Tu esi visdevīgākais avatārs. Neviens cits kā vien Krišna Pats nespēj dot šo svētību. Tāpēc es saku, ka Tu esi Krišna." *Kṛṣṇāya kṛṣṇa-caitanya-nāmne*: "Tu esi Krišna, taču esi pieņēmis Krišnas Čaitanjas vārdu. Es sevi uzticu Tev."

Tātad tāds ir ceļš. Čaitanja Mahāprabhu ir Pats Krišna un Viņš māca, kā pavisam vienkārši attīstīt mīlestību uz Dievu. Viņš iesaka tikai daudzināt Harē Krišna.

harer nāma harer nāma
harer nāmaiva kevalam
kalau nāsty eva nāsty eva
nāsty eva gatir anyathā

"Šajā laikmetā daudziniet tikai Harē Krišna mantru. Cita ceļa nav." (Čč. Ādi 17.21.) Cilvēki apjūk no tik daudziem garīgās apzināšanās ceļiem. Īstos rituālistiskos jogas meditācijas ceļus nevar uzsākt, jo tas nav iespējams. Tāpēc Kungs Čaitanja saka: "Ja cilvēks uzsāks daudzināšanas ceļu, tad viņš tūlīt varēs sasniegt garīgās apzināšanās līmeni."

Daudzināšanas ceļu, ko deva Kungs Čaitanja Dieva mīlestības sasniegšanai, sauc par sankīrtanu. *Saṅkīrtana* ir sanskrita vārds. *Sam* nozīmē *samyak* – "pilnīgs". *Kīrtana* nozīmē "cildināšana" jeb "aprakstīšana". Tātad, pilnīga aprakstīšana nozīmē Visaugstākā jeb Augstākā Pilnīgā Veseluma pilnīgu cildināšanu. Ne visa aprakstīšana vai cildināšana ir kīrtana. No gramatiskā viedokļa tā var būt kīrtana, taču saskaņā ar Vēdu kārtību, kīrtana ir augstākās autoritātes, Absolūtās Patiesības, Dieva Augstākās Personības aprakstīšana. Lūk, kas ir kīrtana.

Garīgās kalpošanas ceļš sākas ar šravanu. *Śravaṇa* nozīmē klausīšanos, un kīrtana nozīmē aprakstīšanu. Viens apraksta, otrs klausās. Vai arī, viens un tas pats cilvēks var gan aprakstīt, gan klausīties. Nevajag neviena cita palīdzību. Daudzinot Harē Krišna, mēs reizē skandējam un klausāmies. Nekas vairāk nav vajadzīgs. Tas ir pilnīgs paņēmiens. Un par ko mums jādzied un jāklausās? Jādzied un jāklausās par Višnu, Krišnu. Un ne par ko citu. *Śravaṇaṁ kīrtanaṁ viṣṇoḥ*: cilvēks spēj saprast Višnu, visucaurstrāvojošo Absolūto Patiesību, Dieva Augstāko Personību ar klausīšanos. (Bhāg. 7.5.23.)

Mums jāklausās. Klausīšanās ir sākums. Nav nepieciešama ne izglītība, ne materiālo zināšanu izkopšana. Jābūt kā bērnam: ja bērns kaut ko dzird, tad viņš tūlīt var atbildēt un dejot. No dabas Dievs mums ir devis šos brīnišķīgos instrumentus – ausis, ar kurām mēs varam klausīties. Taču mums jāklausās pareizs avots. Tā ir teikts Šrīmad-Bhāgavatamā. Jāklausās Dieva Augstākās Personības bhaktas. Viņus sauc *satām*. Ja cilvēks klausīsies no pareiza avota, no sevi apzinājušās dvēseles, tad tas būs iedarbīgi. Un šie Dieva, Krišnas vārdi sniedz lielu baudījumu. Ja cilvēks ir pietiekami saprātīgs, tad viņš klausās, ko saka sevi apzinājusies dvēsele. Un tad viņš ļoti drīz tiek atbrīvots no materiālajiem pinekļiem.

Cilvēka dzīve paredzēta iešanai pa atbrīves ceļu. Tas ir *apavarga*, brīvība no pinekļiem. Mēs visi esam sapinušies. Tas, ka mēs esam pieņēmuši materiālu ķermeni, nozīmē, ka jau esam sapinušies. Taču mums nevajadzētu sapīties vēl vairāk. Šo sapīšanos sauc par karmu. Kamēr vien prāts būs iegrimis karmā, mums būs jāpieņem materiāls ķermenis. Nāves brīdī mūsu prāts var domāt: "Ak, es nevarēju pabeigt savu darbu. Ak, es mirstu! Man vēl bija kaut kas jāizdara. Man to vajadzēja vēl izdarīt!" Tas nozīmē, ka Krišna mums dos vēl vienu iespēju to izdarīt, un tāpēc būs jāpieņem vēl viens ķermenis. Viņš mums dos tādu iespēju. "Labi, tu to nepaspēji izdarīt. Tad dari to tagad. Ņem šo ķermeni." Tāpēc Šrīmad-Bhāgavatamā teikts: "Šie nekrietnie cilvēki ir briesmīgi apreibuši. Reibumā viņi dara to, kas viņiem nav jādara." Ko tad viņi dara? Ļoti labs piemērs ir Maharādža Dhritarāštra. Viņš domāja, kā ar viltu nogalināt Pāndavus par labu saviem dēliem, tāpēc Krišna pie viņa aizsūtīja savu tēvoci Akrūru, lai ieteiktu Dhritarāštram tā nedarīt. Dhritarāštra labi saprata Akrūras teikto, tomēr iebilda: "Dārgais Akrūra, tas, ko tu teici ir pilnīgi pareizi, taču tam nav vietas manā sirdī, tāpēc es nespēju mainīt savu

politiku. Man tai jāseko – lai notiek kas notikdams."

Tātad, ja cilvēki grib apmierināt savus jutekļus, tad viņi kļūst traki un ārprātā var pastrādāt diezin ko. Materiālajā dzīvē ir daudz piemēru, kad cilvēks kā traks dzenas pēc kaut kā un izdara noziegumu, piemēram, slepkavību. Cilvēks nespēj apturēt sevi. Gluži tāpat mēs esam pieraduši apmierināt jutekļus. Mēs esam traki, un tāpēc mūsu prāts ir pilnīgi iegrimis karmā. Tas ir ļoti bēdīgi, jo mūsu ķermenis, kaut arī tas ir laicīgs, ir visu nelaimju un posta krātuve; tas vienmēr mums sagādā raizes. Šie jautājumi ir jāizpēta. Mēs nedrīkstam būt traki. Ne tādēļ mēs esam cilvēki. Pašreizējās civilizācijas kļūda ir tā, ka cilvēki kā vājprātīgi dzenas pēc jutekļu baudas. Un tas ir viss. Viņi nezina dzīves īsto vērtību un tāpēc palaiž garām visvērtīgāko dzīvības veidu, cilvēka dzīvības veidu.

Nav zināms, kāda veida ķermeni mēs saņemsim pēc šī ķermeņa nāves. Iedomāsimies, ka nākamajā dzīvē es nejauši saņemu koka ķermeni. Tad man būs jāstāv tūkstošiem gadu. Bet cilvēki nopietni nedomā par to. Viņi pat saka: "Un kas par to? Lai arī man būtu jāstāv, es vienalga to aizmirsīšu." Zemākie dzīvības veidi dzīvo, aizmirstot visu. Ja koks neaizmirstu, tad tas nevarētu dzīvot. Pieņemsim, ka mums kāds liktu trīs dienas stāvēt uz vietas. Mēs stāvot paliktu traki, jo neaizmirstam. Tādēļ, saskaņā ar daba likumu, visi zemākie dzīvības veidi aizmirst. Viņi apziņa ir neattīstīta. Koks ir dzīvs, bet, ja kāds to cērt, tad neattīstītās apziņas dēļ tas neatbild. Tādēļ mums jābūt ļoti rūpīgiem un pareizi jāizmanto šis cilvēka dzīvības veids. Krišnas apziņas kustība paredzēta dzīves pilnības sasniegšanai. Tā nav krāpšana vai ekspluatācija, bet diemžēl cilvēki ir pieraduši, ka viņus krāpj. Kāds indiešu dzejnieks ir teicis: "Ja cilvēks runā brīnišķīgas lietas, tad citi ar viņu strīdas: "Kādas muļķības tu tur runā." Bet, ja kāds citus māna un krāpj, tad viņi ir ļoti priecīgi." Tātad, ja krāpnieks saka: "Dari to un to un maksā man, tad sešos mēnešos tu kļūsi par Dievu," tad cilvēki piekrīt: "Labi. Ņem naudu. Es gribu sešos mēnešos kļūt par Dievu." Nekas neiznāks. Tāda krāpšana mūsu jautājumus neatrisināts. Ja cilvēks patiešām vēlas šajā laikmetā atrisināt dzīves jautājumus, tad viņam ir jāpieņem kīrtanas ceļš. Tas ir ieteiktais ceļš.

harer nāma harer nāma
harer nāmaiva kevalam
kalau nāsty eva nāsty eva
nāsty eva gatir anyathā

Šajā laikmetā Kali-jugā, cilvēks nespēj noiet nevienu citu sevis apzināšanās jeb dzīves pilnības ceļu kā vienīgi kīrtanu. Kīrtana šajā laikmetā ir būtiska.

Visi Vēdu raksti apstiprina, ka prāts jāvērš uz Augstāko Absolūto Patiesību, Višnu un ne uz ko citu. Taču dažādiem laikmetiem ir ieteikti dažādi meditācijas ceļi. Jogas mistiskās meditācijas ceļš bija iespējams satja jugā, kad cilvēki dzīvoja daudzus tūkstošus gadu. Tagad cilvēki tam netic, taču iepriekšējā laikmetā bija cilvēki, kas dzīvoja simttūkstoš gadu. Šo laikmetu sauca par satja jugu, un tajā laikā bija iespējama mistiskās jogas meditācijas. Šajā laikmetā diženais jogs Vālmīki Muni meditēja sešdesmit tūkstošus gadu. Tātad šāds ceļš prasa daudz laika un to šajā laikmetā nav iespējams izpildīt. Cita lieta, ja cilvēks grib nodarboties ar muļķībām. Taču, ja cilvēks patiesi vēlas nodarboties ar šādu meditāciju, tad pilnības sasniegšana prasīs ārkārtīgi ilgu laiku. Nākamajā laikmetā, Treta jugā, sevis apzināšanos varēja sasniegt, izpildot dažādus Vēdās ieteiktos rituālos ziedojumus. Nākamajā laikmetā, Dvāpara jugā pie mērķa veda godināšana templī. Šajā laikmetā to pašu mērķi var sasniegt ar hari-kīrtanu – Hari, Krišnas, Dieva Augstākās Personības cildināšanu.

Nekāda cita kīrtana netiek ieteikta. Šo hari-kīrtanu pirms piecsimt gadiem Bengālijā uzsāka Kungs Čaitanja. Bengālijā notiek sacensības starp vaišnaviem un šāktām. Šāktas ir izdomājuši jaunu kīrtanu, ko sauc par kālī-kīrtanu. Taču nekur Vēdu rakstos kāli-kīrtana nav ieteikta. Kīrtana nozīmē hari-kīrtanu. Nevar teikt: "Jā, tu esi vaišnavs, dziedi savu hari-kīrtanu. Es dziedāšu šiva-kīrtanu, devī-

kīrtanu vai ganeša-kīrtanu." Nē. Vēdu raksti neatzīst nekādu citu kīrtanu kā vienīgi harī-kīrtanu. Kīrtana nozīmē hari-kīrtanu, Krišnas cildināšanu.

Hari-kīrtana ir ļoti vienkārša: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē. Īstenībā tie ir tikai trīs vārdi: Harē, Krišna un Rāma. Bet tie ir tik brīnišķīgi sakārtoti, ka ikviens var sākt daudzināt Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē. Kopš tā laika, kad mēs rietumu valstīs uzsākām šo kustību, mantru dzied gan eiropieši, gan amerikāņi, gan ēģiptieši, gan japāņi. Tur nav nekā grūta. Viņi ar prieku dzied, un viņiem ir panākumi. Kas tur grūts? Dziedāšanu mēs izplatām bez maksas, un tā ir ļoti vienkārša. Lai sasniegtu sevis un Dieva apzināšanos, pietiek ar daudzināšanu, ja cilvēks ir apzinājies Dievu, tad viņš apzinās arī dabu. Piemēram, ja cilvēks iemācās, kas ir viens, divi, trīs, četri, pieci, seši, septiņi, astoņi, deviņi un nulle, tad viņš ir apguvis visu matemātiku, jo matemātika ir tikai šo ciparu mainīšana vietām. Tas arī ir viss. Gluži tāpat, ja cilvēks izprot Krišnu, tad visas viņa zināšanas ir pilnīgas. Un Krišnu var viegli saprast, pietiek, ja skaita šo mantru, Harē Krišna. Tad kāpēc gan neizmantot šo izdevību?

Pieņemiet šo cilvēcei doto izdevību. Tā ir ļoti sena un zinātniska. Tas nav sagudrojums, kuram pēc trijiem, četriem gadiem pienāks gals. Nē. Bhagavad-gītā Pats Krišna saka: "Šī filozofija ir neizsmeļama un nesagraujama. Tā nekad nezūd un neiet bojā." Tā kādu laiku var būt apslēpta, taču nekad tā neiet bojā. Tāpēc to sauc par *avyayam*. *Vyaya* nozīmē "izsīkšana". Piemēram, ja cilvēkam ir simts dolāru, un viņš tos tērē vienu pēc otra, tad nākamajā dienā viņam vairs nepaliek nekas. Tie ir vjaja, tie izsīkst. Bet Krišnas apziņa nav tāda. Ja jūs Krišnas apziņā izkopsit zināšanas, tad tās pieaugs. To apliecināja arī Kungs Čaitanja Mahāprabhu. *Ānandāmbudhi-vardhanam*. *Ānanda* ir prieks, pārpasaulīga svētlaime, un *ambudhi* ir okeāns. Mēs zinām, ka materiālajā pasaulē okeāni nepieaug. Bet, ja cilvēks attīstīs Krišnas apziņu, tad viņa pārpasaulīgā svētlaime tikai pieaugs. *Ānandāmbudhi-vardhanam*. Un es vienmēr visiem atgādināšu, ka ceļš ir ļoti vienkāršs. Dziedāt var ikviens, jebkurā vietā, bez nodokļiem un zaudējumiem, bet ieguvums ir ļoti liels.

Kīrtanas kustību Šrī Čaitanja Mahāprabhu izskaidroja Šikšāštakā. *Śikṣā* ir "norādījums", bet *aṣṭaka* nozīmē "astoņi". Lai mēs saprastu Krišnas apziņas kustību, Viņš mums deva šos astoņus pantus, un es paskaidrošu pirmo. Dievs Kungs saka *ceto-darpaṇa-mārjanam*: cilvēkam jāšķīsta sirds. Es to jau vairākkārt skaidroju, taču to darīt nekad nav lieki. Tas ir kā Harē Krišna dziedāšana – tā neapnīk. Mūsu mācekļi nenogurdami spēj daudzināt Harē Krišna mantru divdesmit četras stundas dienā. Un viņi turpina dziedāt un dejot. Ikviens var to pamēģināt, Harē Krišna dziedāšana nav nekas materiāls, tāpēc no tās nekad nenogurst. Ja materiālajā pasaulē cilvēks atkārto kādu iemīļotu vārdu trīs, četras vai desmit reizes, tad viņam tas apnīk. Tā tas ir. Bet Harē Krišna mantra nav materiāla, tāpēc tam, kas to dzied, tā nekad neapnīk. Jo vairāk cilvēks dzied, jo vairāk no materiālajiem sārņiem šķīstās viņa sirds, jo vairāk atrisinās jautājumi, kas saistīti ar dzīvi materiālajā pasaulē.

Kāds ir mūsu dzīves pamatjautājums? To mēs nezinām. Mūsdienu izglītība nedod nekādu skaidrību īstajā dzīves jautājumā. Uz to norāda Bhagavad-gīta. Kas ir izglītots un izkopj zināšanas, tam jāzina īstais dzīves jautājums. Šis jautājums ir atklāts Bhagavad-gītā: vienmēr jāredz grūtības, ko sagādā dzimšana, nāve, vecums un slimības.

Diemžēl neviens nepievērš uzmanību šiem jautājumiem. Kad cilvēks ir slims, viņš domā: "Nekas. Aiziešu pie ārsta, un viņš man iedos zāles. Tad es izveseļošos." Bet viņš par šo jautājumu nepadomā nopietni: "Es negribu slimot. Kāpēc slimības vispār pastāv? Vai no tām nav iespējams atbrīvoties?" Cilvēks nekad tā nedomā. Tas ir tādēļ, ka viņa saprāts ir ļoti neattīstīts un ir līdzīgs dzīvnieka saprātam. Dzīvnieks cieš, bet viņam nav sajēgas. Ja dzīvnieku aizved uz lopkautuvi un tā acu priekšā nokauj otru dzīvnieku, tad viņš mierīgi stāv un apmierināti gremo zāli. Tā dzīvo dzīvnieks. Viņš nezina, ka tūlīt pienāks viņa kārta tikt nokautam. Es pats to esmu redzējis. Kālī templī es redzēju, kā

viena kaza stāv, gatava upurēšanai, bet otra priecīgi gremo zāli.

Jamarādža reiz Maharādžam Judhišthīram jautāja: "Kas pasaulē ir visbrīnumainākais? Vai tu to nepateiktu?" Un Maharādža Judhišthīra atbildēja: "Es zinu, kas pasaulē ir visbrīnumainākais. Katru mirkli cilvēks redz, ka mirst viņa draugi, tēvi un radi, bet pats domā: "Es dzīvošu mūžīgi."" Viņš nedomā, ka mirs, gluži tāpat kā dzīvnieks nedomā, ka nākamajā mirklī viņu nokaus. Viņš apmierināti gremo zāli. Viņš ir apmierināts ar jutekļu baudu. Viņš nezina, ka arī tam jāmirst.

Mans tēvs miris, mana māte ir mirusi, tas ir miris un tas ir miris. Tātad es arī nomiršu. Bet kas notiks pēc nāves? Es nezinu. Lūk, tāds ir jautājums. Cilvēki nedomā par šo jautājumu nopietni, bet Bhagavad-gīta norāda, ka tā ir īstā izglītība. Īstā izglītība ir jautājums: kāpēc atnāk nāve, kaut arī mēs to nevēlamies. Tas ir īstais jautājums. Mēs negribam palikt veci. Kāpēc tad vecums tomēr atnāk? Jautājumu ir daudz, bet šie jautājumi ir visu jautājumu kodols.

Lai šos jautājumus atrisinātu, Kungs Čaitanja Mahāprabhu iesaka dziedāt Harē Krišna. Tiklīdz, dziedot Harē Krišna mantru, attīrās mūsu sirds, izdziest grūtību pilnās materiālās esamības spožā uguns. Kā tas notiek? Ja mēs attīrīsim sirdi, tad sapratīsim, ka nepiederam materiālajai pasaulei. Cilvēki saista sevi ar materiālo pasauli, tāpēc domā: "Es esmu indietis, es esmu amerikānis, es esmu šis, es esmu tas." Bet, daudzinot Harē Krišna mantru, cilvēks sapratīs, ka viņš nav materiālais ķermenis. "Man nav nekāda sakara ar materiālo ķermeni vai materiālo pasauli. Es esmu dvēsele, Visaugstā neatņemama daļiņa. Es esmu mūžīgi saistīts ar Viņu, un materiālā pasaule uz mani neattiecas." To sauc par atbrīvi, par zināšanām. Ja man nav nekāda sakara ar materiālo pasauli, tad es esmu atbrīvots. Šādas zināšanas ir *brahma-bhūta*.

Cilvēkam, kas to ir apzinājies, vairs nav pienākuma. Pašlaik mēs savu esamību saistām ar materiālo pasauli, tāpēc mums ir tik daudz pienākumu. Šrīmad-Bhāgavatamā ir teikts: kamēr mēs neesam apzinājušies sevi, tikmēr mums ir ļoti daudz pienākumu un parādu. Mēs esam parādā padieviem. Padievi nav nekas izdomāts. Viņi patiešām pastāv. Padievi vada sauli, mēnesi un gaisu. Valstī ir dažādas ministrijas. Gluži tāpat apsildīšanas ministriju vada saules dievs, gaisa ministrs ir Varuna, ir arī daudzas citas padievu ministrijas. Vēdās padievi nosaukti par vadošajām dievībām, tāpēc mēs nedrīkstam viņus neievērot. Vēl mēs esam parādā diženiem gudrajiem un filozofiem, kas devuši mums zināšanas. Tikko piedzimstot, mēs kļūstam parādnieki tik daudzām būtnēm un visus šos parādus nevaram nomaksāt. Tāpēc Vēdu raksti iesaka meklēt patvērumu pie Krišnas lotospēdām. Un Pats Krišna saka: "Ja cilvēks patveras pie Manis, tad viņam nevajag meklēt nekādu citu patvērumu."

Tāpēc Krišnas apziņas bhaktas ir patvērušies pie Krišnas. Viss sākas ar klausīšanos un dziedāšanu. *Śravaṇaṁ kīrtanaṁ viṣṇoḥ*. Tāpēc mēs sirsnīgi un pazemīgi lūdzam ikvienu: pieņemiet šo dziedāšanu. Krišnas apziņas kustību pirms piecsimt gadiem Bengālijā uzsāka Kungs Čaitanja, un pašlaik, it īpaši Bengālijā, ir miljoniem Čaitanjas Mahāprabhu sekotāju. Tagad šī kustība ir aizsākusies arī rietumu valstīs, tāpēc nopietni pacentieties to saprast. Mēs nekritizējam nevienu citu reliģiju. Nevajag to tā uzņemt. Kādas citas reliģijas nosodīšana nav mūsu uzdevums. Krišnas apziņas kustība cilvēkiem dod visaugstāko reliģiju – mīlestību uz Dievu. Un tas ir viss. Mēs mācām mīlēt Dievu. Visi mīl, bet mīlestības mērķis ir nepareizs. Mēs mīlam to puisi, to meiteni, šo valsti, to sabiedrību, mīlam pat kaķus un suņus un tomēr neesam apmierināti. Tāpēc mums mīlestība jāvērš uz Dievu. Ja cilvēks vērš mīlestību uz Dievu, tad viņš kļūst laimīgs.

Nedomājiet, ka Krišnas apziņas kustība ir kaut kāda jauna reliģija. Vai ir tāda reliģija, kas neatzīst Dievu? Dievu var saukt par Allāhu, par Krišnu vai vēl kaut kā citādi, bet vai ir tāda reliģija, kas neatzīst Dievu? Mēs mācām, ka cilvēkam jācenšas mīlēt Dievs. Mūs pievelk tik daudz kas, bet laimīgi mēs būsim tad, kad mūsu mīlestība būs vērsta uz Dievu. Mums nav jāmācās mīlēt nekas cits, viss cits jau tur ietilpst. Tikai pacentieties mīlēt Dievu. Ar mīlestību uz kokiem, augiem un kukaiņiem vien

nepietiek. Tā nekad nedos apmierinājumu. Mācieties mīlēt Dievu. Tā ir Čaitanjas Mahāprabhu sūtība: tāda ir mūsu sūtība.

Harē Krišna mahā-mantras daudzināšana

Šajā īsajā esejā, kas tika ierakstīta uz Šrīlas Prabhupādas pirmās skaņuplates 1966. gada beigās, Prabhupāda atklāj Harē Krišna mantras būtību: ".. Šis visvienkāršākais meditācijas paņēmiens ir ieteikts mūsu laikmetam. Arī praktiski cilvēks var sajust, ka skandējot mahā-mantru jeb Diženo Atbrīves Dziesmu, viņš var nonākt pārpasaulīgā ekstāzē, kas plūst no garīgā līmeņa.."

Pārpasaulīgā skaņa, kas rodas daudzinot Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē, ir cildenākais mūsu pārpasaulīgās apziņas atjaunošanas paņēmiens. Mēs esam dzīvas, garīgas dvēseles, būtnes, kas sākotnēji apzinās Krišnu, taču kopš neatminamiem laikiem mēs atrodamies saistībā ar matēriju, tāpēc mūsu apziņa ir materiālās gaisotnes aptraipīta. Materiālo gaisotni, kurā mēs pašlaik dzīvojam, sauc par maiju jeb maldiem. Māyā nozīmē "tas, kā nav." Un kādi ir šie mūsu maldi? Mūsu maldi ir cenšanās būt par materiālās dabas valdniekiem, kaut gan īstenībā tās likumi mūs stingri tur savās rokās. Ja kalps mākslīgi cenšas atdarināt visvareno saimnieku, tad tos sauc par maldiem. Mēs cenšamies izmantot materiālās dabas resursus, bet patiesībā arvien vairāk un vairāk sapinamies tās sarežģītībā. Un par spīti tam, ka smagi cīnāmies, lai pakļautu dabu, mēs kļūstam pat vēl vairāk atkarīgi no tās. Maldīgo cīņu ar materiālo dabu var pārtraukt uzreiz, ja atjaunojam mūsu mūžīgo Krišnas apziņu.

Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē ir pārpasaulīgs sākotnējās, tīrās apziņas atjaunošanas paņēmiens. Dziedot šo pārpasaulīgo skaņu, mēs varam iztīrīt visas bažas no sirds. Bažu pamats ir nepareizais uzskats par to, ka mēs esam visa apkārtējā kungi.

Krišnas apziņa nav nekas mākslīgi uzlikts mūsu prātam. Šī apziņa ir būtnes sākotnējā, dabiskā enerģija. Kad mēs klausāmies pārpasaulīgo skaņu, šī apziņa atgriežas. Šis visvienkāršākais meditācijas paņēmiens ir ieteikts mūsu laikmetam. Arī praktiski cilvēks var sajust, ka skandējot mahā-mantru jeb Diženo Atbrīves Dziesmu viņš var nonākt pārpasaulīgā ekstāzē, kas plūst no garīgā līmeņa. Kamēr mums ir materiāls priekšstats par dzīvi, tikmēr mēs esam aizņemti ar jutekļu apmierināšanu, gluži kā zemākie dzīvnieki. Mazliet pacēlies no jutekļu apmierināšanas līmeņa, cilvēks sāk nodarboties ar prātojumiem, lai atbrīvotos no materiālajām važām. Ja cilvēks ir pietiekami saprātīgs, tad nedaudz pacēlies no prātošanas līmeņa, viņš cenšas atrast augstāko visu cēloņu cēloni, kas atrodas iekšienē un ārpusē. Un, kad cilvēks patiešām ir nonācis garīgās izpratnes līmenī un pacēlies pāri jutekļu, prāta un saprāta pakāpēm, tad viņš atrodas pārpasaulīgā līmenī. Harē Krišna mantras daudzināšana iedarbojas no garīgā līmeņa, tādējādi šī skaņa paceļas pāri visiem zemākajiem apziņas slāņiem – jutekliskajam, prāta un saprāta slānim. Tāpēc nav nepieciešams ne saprast mantras valodu, ne prātot, ne arī kaut kādā veidā virzīt saprātu, lai daudzinātu mahā-mantru. Tā darbojas pati par sevi, no garīgā līmeņa, un tāpēc ikviens, bez jebkādas iepriekšējas sagatavotības var piedalīties tās daudzināšanā. Taču augstākā attīstības stadijā cilvēks vairs nedrīkst izdarīt apvainojumus, jo viņam jābalstās uz garīgu izpratni.

Sākumā astoņas pārpasaulīgās ekstāzes var vēl neparādīties. Tās ir: (1) cilvēks apklust, it kā būtu mēms, (2) viņš svīst, (3) visi mati uz ķermeņa saslienas stāvus, (4) aizlūst balss, (5) cilvēks dreb, (6) viņš bālē, (7) viņš ekstāzē raud, (8) iestājas transs. Taču nav nekādu šaubu par to, ka arī neilga dziedāšana paceļ garīgā līmenī, un pirmā šī līmeņa pazīme ir tieksme dejot, dziedot mantru. Mēs to esam redzējuši. Pat bērns var piedalīties dziedāšanā un dejošanā. Protams, tiem, kas ir pārāk sapinušies materiālajā dzīvē, ir vajadzīgs mazliet ilgāks laiks, lai nonāktu sākuma pakāpē, taču pat tādi materiāli sasaistīti cilvēki ļoti ātri paceļas garīgā līmenī. Kad mantru ar mīlestību dzied tīrs Dieva Kunga bhakta, tad tā uz klausītāju iedarbojas daudz spēcīgāk, un tāpēc dziedāšana ir jāklausās no tīra Dieva Kunga bhaktas lūpām, tādējādi gūstot tūlītējus panākumus. Cik vien iespējams, jāizvairās klausīties dziedāšana, kas nāk no nebhaktas lūpām. Piens, ko skārusi čūskas mute, darbojas kā inde.

Ar vārdu Harā mēs vēršamies pie Dieva Kunga enerģijas, bet ar vārdiem Krišna un Rāma – pie Paša Dieva Kunga. Gan Krišna, gan Rāma nozīmē "augstākais prieks", bet Harā ir Dieva Kunga augstākā prieka enerģija, vokatīvā šis vārds mainās uz Harē. Dieva Kunga augstākā prieka enerģija palīdz mums sasniegt Dievu Kungu.

Materiālā enerģija, ko sauc par maiju, arī ir viena no Dieva Kunga daudzajām enerģijām. Un mēs, dzīvās būtnes, arī esam enerģija, mēs esam Dieva Kunga robeženerģija. Dzīvās būtnes ir augstākas par materiālo enerģiju. Ja augstākā enerģija saskaras ar zemāko enerģiju, tad rodas nedabisks stāvoklis, bet, ja augstākā robeženerģija saskaras ar visaugstāko enerģiju, Haru, tad tā nonāk laimīgā, dabiskā stāvoklī.

Šie trīs vārdi – Harē, Krišna un Rāma ir mahā-mantras pārpasaulīgās sēklas. Dziedāšana ir Dieva Kunga un Viņa enerģijas garīga saukšana, lai Viņi aizsargātu saistīto dvēseli. Šī dziedāšana ir kā patiess bērna sauciens pēc mātes. Māte Harā palīdz bhaktam sasniegt Dieva Tēva žēlastību, un Dievs Kungs atklājas bhaktam, kurš patiesi dzied šo mantru.

Šajā strīdu un liekulības laikmetā nav labāka garīgās apzināšanās līdzekļa kā mahā-mantras dziedāšana: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē.

Krišnas apziņa – mūsu laikmeta joga

"Tā nebūt nav tikai kaut kāda sentimentāla kustība. Nedomājiet, ka šie jaunieši dejo tāpēc, ka viņi būtu reliģiski sentimentālisti vai fanātiķi. Nē. Mums ir visaugstākais filozofiskais un teosofiskais pamats.. Taču tas viss ir vienkārši. Vai cilvēks ir liels zinātnieks, vai mazs bērns, viņš bez grūtībām var piedalīties mūsu kustībā."

ceto-darpaṇa-mārjanaṁ bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpaṇaṁ
śreyaḥ-kairava-candrikā-vitaraṇaṁ vidyā-vadhū-jīvanam
ānandāmbudhi-vardhanaṁ prati-padaṁ pūrṇāmṛtāsvādanaṁ
sarvātma-snapanaṁ paraṁ vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam

Lai slavēta sankīrtanas kustība. *Paraṁ vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam*. Kad Kungs Čaitanja Mahāprabhu bija tikai sešpadsmitgadīgs jauneklis, Viņš Indijā, Navadvīpā pirms piecsimt gadiem uzsāka sankīrtanas kustību. Viņš neizgudroja jaunu reliģijas sistēmu, kā to itin bieži dara mūsdienās. Patiesībā reliģija nevar tikt izgudrota. *Dharmaṁ tu sākṣād bhagavat-praṇītam*. Reliģija ir Dieva kodekss, Dieva likumi un nekas cits. Mēs noteikti nevaram dzīvot, neievērojot valsts likumus, un gluži tāpat mēs nevaram dzīvot, neievērojot Dieva likumus. Un Bhagavad-gītā (4.7.) Dievs Kungs saka: "Kad rodas novirzes no pareizas reliģijas izpildīšanas (*yadā yadā hi dharmasya glānir bhavati bhārata*) un pārsvaru gūst nereliģioza darbība (*abhyutthānam adharmasya*), tad ierodos Es (Krišna) Pats (*tadātmānaṁ sṛjāmy aham*)". To pašu mēs varam redzēt arī materiālajā pasaulē. Ja kādreiz tiek pārkāpti valsts likumi, tad ierodas attiecīgs valsts ierēdnis vai policists un "sauc pie kārtības".

Kungu Čaitanju Mahāprabhu godināja gosvāmī. Pavisam bija seši gosvāmī: Rūpa Gosvāmī, Sanātana Gosvāmī, Raghunātha Bhatta Gosvāmī, Džīva Gosvāmī, Gopāla Bhatta Gosvāmī un Šrī Raghunātha dāsa Gosvāmī. Vārdam *go* ir trīs nozīmes. Go ir zeme, go ir govs, un go ir jutekļi. *Svāmī* nozīmē "saimnieks". Tātad, vārds *gosvāmī* nozīmē, ka cilvēks ir jutekļu saimnieks. Kad cilvēks kļūst par jutekļu saimnieku jeb gosvāmī, tad viņš var pilnveidoties garīgajā dzīvē. Lūk, kāda īstā vārda svāmī nozīmē. Svāmī nozīmē to, ka cilvēks ir nevis jutekļu kalps, bet gan to saimnieks.

Galvenais no sešiem Gosvāmī bija Rūpa Gosvāmī un viņš par godu Kungam Čaitanjam Mahāprabhu sacerēja brīnišķīgu pantu. Viņš teica:

anarpita-carīṁ cirāt karuṇayāvatīrṇaḥ kalau
samarpayitum unnatojjvala-rasāṁ sva-bhakti-śriyam
hariḥ puraṭa-sundara-dyuti-kadamba-sandīpitaḥ
sadā hṛdaya-kandare sphuratu vaḥ śacī-nandanaḥ

Kalau nozīmē šo laikmetu, šo Kali laikmetu, dzelzs laikmetu, kurš ir ārkārtīgi piesārņots, tas ir strīdu un nesaskaņu laikmets. Rūpa Gosvāmī saka, ka šajā Kali laikmetā, kad visur ir nesaskaņas un strīdi, "Tu esi atnācis, lai piedāvātu augstāko Dieva mīlestību." *Samarpayitum unnatojjvala-rasām*: un ne tikai visaugstāko, bet arī ļoti brīnišķīgu rasu jeb pārpasaulīgās attiecības. *Puraṭa-sundara-dyuti*: Tu izskaties gluži kā zelts, kā zelta spīdums. "Tu esi tik žēlsirdīgs, un tāpēc es svētu ikvienu (gosvāmī var svētīt, jo viņi ir jutekļu saimnieki), lai šis Dieva Kunga veidols, Kunga Čaitanjas Mahāprabhu veidols vienmēr dejotu visu sirdīs."

Kad Prajāgā Rūpa Gosvāmī pirmoreiz satika Kungu Čaitanju, tad Kungs Čaitanja uz ielas dziedāja un dejoja: "Harē Krišna, Harē Krišna." Tad arī Rūpa Gosvāmī noskaitīja lūgšanu. *Namo mahā-vadānyāya kṛṣṇa-prema-pradāya te*: "Ak, Tu esi visdevīgākais avatārs, jo tu izdali Dieva mīlestību." *Kṛṣṇa-prema-pradāya te kṛṣṇāya kṛṣṇa-caitanya-nāmne gaura-tviṣe namaḥ*: "Tu esi Pats Krišna; ja Tu nebūtu Krišna, tad Tu nevarētu izdalīt krišna-premu jeb mīlestību uz Dievu, jo iegūt Krišnas mīlestību nebūt nav viegli. Bet Tu šo mīlestību izdali visiem par brīvu."

Tā Indijā, Bengālijas pilsētā Navadvīpā tika uzsākta sankīrtanas kustība. Šai ziņā bengāļiem ir ļoti paveicies, jo Kungs Čaitanja šo kustību uzsāka viņu zemē. Kungs Čaitanja paredzēja:

pṛthivīte ache yata nagarādi grāma
sarvatra pracāra haibe mora nāma

"Visos ciemos un pilsētās, visā pasaulē, visur tiks sludināta sankīrtanas kustība." Lūk, ko Viņš pareģoja.

Tādējādi ar Kunga Čaitanjas žēlastību šī kustība jau ir aizsākusies rietumu valstīs. Pirmā pilsēta bija Ņujorka. Mūsu sankīrtanas kustība pirmo reizi tika uzsākta 1966. gadā Ņujorkā. Tajā laikā es uz turieni biju aizbraucis un Tompkinsas skvērā iesāku dziedāt Harē Krišna mantru. Es, nelielas mridangas (bungu) pavadībā, tur dziedāju stundas trīs, un šie amerikāņi jaunieši sapulcējās apkārt un pamazām pievienojās. Tā šī kustība auga. Sākums bija Ņujorkā, veikala telpās Otrajā Avēnijā 26, tad mēs atvērām nodaļas Sanfrancisko, Monreālā, Bostonā, Losandželosā, Bufalo, Kolumbusā. Pašlaik (1970. gadā) mums ir divdesmit četras nodaļas, no tām viena ir Londonā un viena Hamburgā. Londonas nodaļā darbojas amerikāņu jaunieši un jaunietes un viņi tur sludina. Viņi nav sanjāsī, viņi nav vedāntisti, ne arī hinduisti vai indieši, taču šo kustību viņi ir pieņēmuši ļoti nopietni. Pat Londonas avīzē "Times" bija raksts "Krišnas dziedāšana pārsteidz Londonu." Un tagad mūsu kustībai ir daudz sekotāju. Visi mani mācekļi, vismaz šajā valstī, ir amerikāņi un eiropieši. Viņi dzied, dejo un izplata žurnālu "Back to Godhead". Tagad mēs esam izdevuši arī daudzas grāmatas – "Šrīmad-Bhāgavatamu", "Bhagavad-gītu kāda tā ir", "Kunga Čaitanjas mācību" un "Īšopanišādu". Tā nebūt nav kaut kāda sentimentāla kustība. Nedomājiet, ka šie jaunieši dejo tāpēc, ka viņi būtu reliģiski sentimentālisti vai fanātiķi. Nē. Mums ir visaugstākais filozofiskais un teosofiskais pamats.

Kā piemēru apskatīsim Čaitanju Mahāprabhu. Sludinot Viņš devās uz Benaresu, maijāvādī sanjāsī galveno mītni. Šankarāčārjas sekotāji lielākoties atrodas Benaresā. Būdams tur, Čaitanja Mahāprabhu dziedāja un dejoja. Daudziem tas ļoti patika, un tāpēc Viņš ātri kļuva slavens. Kāds izcils sanjāsī, Prakāšānanda Sarasvatī, daudzu tūkstošu maijāvādī sanjāsī vadītājs, saņēma ziņu: "No Bengālijas ieradies jauns sanjāsī. Viņš tik brīnišķīgi dzied un dejo." Prakāšānanda Sarasvatī bija liels vedāntists un viņam tas nepatika. Viņš sacīja: "Ja sanjāsī dzied un dejo, tad viņš nav nekāds sanjāsī. Ar to sanjāsī nenodarbojas. Sanjāsī vienmēr jāstudē filozofija un Vedānta."

Vienam bhaktam nepatika Prakāšānandas Sarasvatī piezīmes, viņš aizgāja pie Kunga Čaitanjas un izstāstīja, kādu nosodījumu Kungs Čaitanja saņēmis. Tad bhakta sarīkoja visu sanjāsī tikšanos, un starp Prakāšānandu Sarasvatī un Kungu Čaitanju Mahāprabhu notika filozofiska diskusija par Vedāntu. Šie notikumi un filozofiskā diskusija ir aprakstīta mūsu grāmatā "Kunga Čaitanjas mācība". Jāatzīmē, ka pats Prakāšānanda kopā ar visiem saviem mācekļiem kļuva par vaišnavu.

Vēl Čaitanjam Mahāprabhu bija liela diskusija ar Sārvabhaumu Bhattāčārju, tā laika lielāko loģikas pratēju; arī viņš bija maijāvādī, impersonālists, un arī viņš kļuva par vaišnavu. Kā redzams, Kunga Čaitanjas kustība nav tikai sentimentālisms. Ja cilvēks vēlas saprast sankīrtanas kustību ar filozofiju un loģiku, tad viņš atklāj, ka tās pamati ir ļoti dziļi. Šādai apguvei ir plašas iespējas, jo šī kustība balstās uz zinātni un Vēdu autoritāti. Taču tas viss ir vienkārši. Tāds ir šīs kustības skaistums. Vai cilvēks ir liels zinātnieks vai mazs bērns, viņš bez grūtībām var piedalīties mūsu kustībā. Arī citi sevis apzināšanās ceļi – gjānas ceļš un jogas ceļš – ir atzīti, taču tos šajā laikmetā iziet nav iespējams. Tāds ir Vēdu spriedums ("Šrīmad-Bhāgavatam" 12.3.52.):

kṛte yad dhyāyato viṣṇuṁ
tretāyāṁ yajato makhaiḥ
dvāpare paricaryāyāṁ
kalau tad dhari-kīrtanāt

Satja-jugā, Zelta laikmetā varēja nodarboties ar meditāciju. Piemēram, Vālmīki Muni, lai sasniegtu pilnību, meditēja sešdesmit tūkstošus gadu. Bet cik gados mēs kļūstam veci? Turklāt, lai izpildītu meditāciju, kā tas aprakstīts Bhagavad-gītā, ir jāatrod vientuļa vieta, ar to jānodarbojas vienatnē, jāsēž taisni, jāievēro pilnīga dzimumatturība utt. Ir daudz likumu un ierobežojumu. Tādējādi aštānga jogas meditācija nav iespējama. Ja kādam pietiek ar atdarināšanu, tad tas ir kaut kas cits, bet, ja cilvēks tiecas pēc pilnības, tad viņam jāizpilda visas astoņas aštānga jogas pakāpes. Ja tas nav iespējams, tad tā ir tikai veltīga laika izšķiešana.

Kāds ir jogas meditācijas galamērķis? Visu jogas ceļu mērķis ir saskarsme ar Visaugsto, ar Virsdvēseli, ar Visaugsto Kungu. Arī filozofisko meklējumu, gjānas ceļa mērķis ir Augstākā Brahmana izpratne. Tie, protams, ir atzīti ceļi, taču, saskaņā ar autoritatīviem aprakstiem, šie ceļi Kali, Dzelzs laikmetā ir nepraktiski. Tāpēc ir jāpieņem hari-kīrtanas ceļš. Ar to var nodarboties ikviens bez iepriekšējas sagatavotības. Nav nepieciešams apgūt filozofiju vai Vedāntu. Lūk, ko māca Kunga Čaitanjas un Prakāšānandas tikšanās.

Kad Kungs Čaitanja un Prakāšānanda Sarasvatī bija pilnībā apskatījuši vedāntas filozofiju, tad Prakāšānanda Sarasvatī uzdeva Kungam Čaitanjam pirmo jautājumu: "Cik es saprotu, Tu savā dzīves sākumā biji ļoti liels zinātnieks. (Kungs Čaitanja patiešām bija ļoti liels zinātnieks. Viņu sauca par Nimāi Panditu, un sešpadsmit gadu vecumā Viņš uzvarēja diženo Kašmiras zinātnieku Kešavu Kāšmīrī.) Un, cik es saprotu, Tu esi liels sanskrita zinātnieks, un īpaši liels zinātnieks Tu esi loģikā. Tu esi dzimis brāhmanu ģimenē un tagad Tu esi sanjāsī. Kāpēc gan Tu dziedi un dejo, bet nelasi Vedāntu?" Tas bija pirmais Prakāšānandas Sarasvatī jautājums. Kungs Čaitanja atbildēja: "Tas tā ir tādēļ, ka tad, kad Mani iesvētīja garīgais skolotājs, viņš teica, ka Es esmu galīgs nejēga. Viņš Man teica: "Neapspried Vedāntu. Tā Tu tikai izšķiedīsi laiku. Bet, ja Tu pieņemsi Harē Krišna dziedāšanu, tad gūsi sekmes."" Lūk, kā viņš atbildēja. Protams, Čaitanja Mahāprabhu nebija nejēga, un Vedānta noteikti nav domāta muļķiem. Lai spētu saprast Vedāntu, cilvēkam vispirms ir jāizglītojas un jāsasniedz noteikts līmenis. Katram tās vārdam ir daudzas jo daudzas nozīmes, un par Vedāntu komentārus ir rakstījuši Šankarāčārja un Rāmānujāčārja, un šie komentāri aizņem milzīgus sējumus sanskritā. Un kā gan mēs varam saprast Vedāntu? Nekā. To varbūt spēj saprast viens vai divi cilvēki, bet ne cilvēku masas. Arī ar jogu nodarboties nav iespējams. Tāpēc, ja cilvēks pieņem Čaitanjas Mahāprabhu paņēmienu, Harē Krišna daudzināšanu, tad pirmais ieguvums būs *ceto-darpaṇa-mārjanam*:

jau dziedāšana atbrīvos sirdi no visiem netīrumiem. Dziediet. Nekas nebūs jāmaksā, nekas nebūs jāzaudē. Pat, ja cilvēks dziedās tikai vienu nedēļu, viņš redzēs, cik tālu gājis uz priekšu garīgajās zināšanās.

Daudzi sekotāji atnāk tikai daudzināšanas dēļ un viņi saprot visu filozofiju un attīrās. Šī biedrība sāka darboties pirms četriem gadiem, 1966. gadā, un mums jau ir tik daudz nodaļu. Amerikāņu jaunekļi un jaunietes ir pieņēmuši to ļoti nopietni, un viņi ir laimīgi. Pajautājiet jebkuram. *Ceto-darpaṇa-mārjanam*. Tikai dziedot Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē viņi atbrīvo sirdis no sārņiem. Tālāk seko *bhava-mahā-dāvāgni-nirvāpaṇam*: tikko sirda ir brīva no visiem sārņiem, tūlīt atrisinās visi materiālās pastāvēšanas jautājumi. Šo pasauli salīdzina ar *dāvāgni*, liesmojošu meža ugunsgrēku. Šajā materiālajā esamībā neviens nevēlas ciešanas, bet tās atnāk par spīti visam. Tāds ir materiālās dabas likums. Neviens nevēlas ugunsgrēku, taču mēs redzam, ka ugunsdzēsēju mašīnas vienmēr drāžas pa pilsētu. Vienmēr kaut kas deg. Ir arī daudzas citas lietas, ko neviens nevēlas. Neviens negrib mirt, taču nāve pienāk. Nevien negrib slimot, taču tik un tā saslimst. Neviens negrib novecot, bet vecums atnāk. Tas viss notiek pretēji mūsu gribai, pretēji mūsu vēlmēm.

Tāpēc mums būtu jāpadomā, kāda ir šī materiālā esamība. Cilvēka dzīve ir domāta, lai mēs kaut ko saprastu, nevis lai izšķiestu dārgo laiku ēdot, guļot, kopojoties un aizsargājoties, kā to dara dzīvnieki. Tā nav civilizācijas attīstība. Bhāgavatama norāda, ka šis ķermenis nav domāts, lai smagi strādātu tikai jutekļu apmierināšanai (Bhāg. 5.5.1.).

nāyaṁ deho deha-bhājāṁ nṛ-loke
kaṣṭān kāmān arhate viḍ-bhujāṁ ye

Smags darbs un jutekļu apmierināšana ir cūku, nevis cilvēku nodarbošanās. Cilvēkiem jāmācās *tapasya*. Tik daudzi lieli gudrie, tik daudzi lieli valdnieki, tik daudzi brahmačārī un sanjāsī, it īpaši Indijā, ir dzīvojuši savu mūžu lielā tapasjā, lai vairāk nebūtu jāaizmieg. Kungs Buda bija princis, kurš atteicās no visa un veica tapasju. Lūk, tā ir dzīve. Kad valdniekam Bharatam, kura vārdā Indiju nosauca par Bhārata-varšu, bija divdesmit četri gadi, Viņš atstāja savu valsti, savu jauno sievu un mazos bērnus un devās veikt tapasju. Kungam Čaitanjam Mahāprabhu bija tikai divdesmit četri gadi, kad Viņš atstāja savu jauno sievu, māti, visu. Vēl ir daudz jo daudz piemēru. Indija ir tapasjas zeme, bet mēs to aizmirstam. Tagad mēs padarām Indiju par tehnoloģijas zemi. Taisni brīnums, ka Indija vairs nesludina tapasju, jo Indija ir dharmas zeme: *dharma-kṣetre kuru-kṣetre*. (Bg. 1.1.)

Taču ne tikai Indijā, bet arī visur citur šajā dzelzs laikmetā viss ir pagrimis, pagrimis tādā nozīmē: *prāyeṇālpāyuṣaḥ sabhya kalāv asmin yuge janāḥ*. (Šrīmad-Bhāgavatama 1.1.10.). Kali laikmetā ir saīsinājies mūžs, cilvēki vairs nevēlas apzināties sevi. Un, ja arī vēlas, tad viņus noteikti maldina tik daudzie vadītāji krāpnieki. Laikmets ir samaitātības pilns. Tāpēc Čaitanjas Mahāprabhu Harē Krišna dziedāšanas ceļš ir labākais un vienkāršākais paņēmiens.

harer nāma harer nāma
harer nāmaiva kevalam
kalau nāsty eva nāsty eva
nāsty eva gatir anyathā

"Šajā Kali laikmetā nav citas reliģijas, kā Dieva Kunga cildināšana, izrunājot Viņa svēto vārdu, un tas ir visu svēto rakstu norādījums. Nav cita ceļa, nav cita ceļa, nav cita ceļa." Šis pants ir Brihan-nāradīja Purānā. *Harer nāma harer nāma harer nāmaiva kevalam*. Vienkārši dziediet Harē Krišna. Citas iespējas nav. *Kalau nāsty eva nāsty eva nāsty eva gatir anyathā*. Šajā Kali laikmetā nav citas iespējas apzināties sevi. Tāpēc mums tā jāpieņem.

Šrīmad-Bhāgavatamā ir vēl viens līdzīgs pants. Divpadsmitā dziedājuma trešajā nodaļā Šukadeva Gosvāmī pavēsta Parīkšitam Maharādžam par šī laikmeta vainām, un tagad visas Kali laikmeta

pazīmes ir redzamas. Taču secinot Šukadeva Gosvāmī sacīja: *kaler doṣa-nidhe rājann asti hy eko mahān guṇaḥ*: "Mans valdniek, šajā Kali laikmetā, kas ir trūkumu pilns, ir viena laba iespēja." Kāda? *Kīrtanād eva kṛṣṇasya mukta-saṅgaḥ paraṁ vrajet*: "Pietiek ar Harē Krišna mantras daudzināšanu, lai sasniegtu atbrīvi un atgrieztos pie Dieva." (Bhāg. 12.3.51.)

Ceļš ir praktisks un autoritāšu atzīts, un cilvēks pats arī var pārliecināties, kā, daudzinot mantru, viņš garīgi attīstās. Krišnas apziņas kustība nav kaut kas jauns, kaut kas mūsu ievests vai izgudrots. Tā balstās uz Vēdu principiem, to atzīst tādi āčārjas kā Čaitanja Mahāprabhu un citi. Turklāt šis paņēmiens ir ļoti vienkāršs, tas nav saistīts ar zaudējumiem. Nav nekādu izdevumu, mēs neprasām nekādu maksu, nedodam cilvēkiem slepenas mantras, apsolot, ka sešos mēnešos viņi kļūs par Dievu. Nē. Ceļš ir atvērts ikvienam – bērniem, sievietēm, meitenēm, zēniem, veciem cilvēkiem – ikviens var dziedāt un redzēt ko tas dod.

Šim mērķim mēs dibinām ne tikai Jaunvrindāvanu, lauku kopienu Rietumvirdžīnijā, bet arī citas garīgas kopienas, piemēram, Jauno Navadvīpu un Jauno Džaganātha Purī. Jaunā Džaganātha Purī jau ir izveidota Sanfrancisko, un tur notiek Ratha-jātras svētki. Šogad liels Ratha-jātras gājiens notiks arī Londonā. Būs trīs rati: vieni Džaganātham, vieni Subhadrai un vieni Balarāmam un viņi brauks uz Temzu. Ja Amerikā ir Jaunanglija un Ņujorka, tad kāpēc gan nevarētu būt arī Jaunvrindāvana? Mums noteikti jādibina Jaunvrindāvana, jo Kungs Čaitanja ieteica, *ārādhyo bhagavān vrajeśa-tanayas tad-dhāma vṛndāvanam*: "Krišna, Nandas Maharādžas dēls Vradžabhūmi Vrindāvana-dhāmā ir augstākā godājamā Dievība, un Viņa zeme Vrindāvana arī ir godājama." Rietumu puiši un meitenes pieņem Krišnas apziņu un arī viņiem jābūt savai Vrindāvanai. Svāmī Kīrtanānanda, kurš pirms diviem gadiem kopā ar mani bija Vrindāvanā, zina, kāda tā izskatās, un es viņam liku Jaunvrindāvanā uzbūvēt vismaz septiņus templus. Vrindāvanā ir pieci tūkstoši Rādhas un Krišnas templu, bet vissvarīgākie ir septiņi gosvāmī celtie templi. Mēs domājam dzīvot Jaunvrindāvanā, ekonomiku balstīt uz lauksaimniecību un govīm un mierīgi nodarboties ar Krišnas apziņu, dziedāt Harē Krišna – lūk tādu Vrindāvanu mēs gribam. *Yuktāhāra-vihārasya.. yogo bhavati duḥkha-hā* (Bhagavad-gīta 6.17.). Cilvēka ķermenis nav paredzēts mākslīgai savu vajadzību palielināšanai. Mums jābūt apmierinātiem, uzturot kopā ķermeni un dvēseli, un pārējo laiku jāaug Krišnas apziņā, lai pēc ķermeņa atstāšanas vairs nebūtu jāpieņem cits materiālais ķermenis, bet mēs varētu aiziet mājās, atpakaļ pie Dieva. Tādam ir jābūt cilvēka dzīves sauklim.

Materiālā dzīve ir ēšana, gulēšana, kopošanās un aizsargāšanās, bet garīgā dzīve ir kaut kas vairāk. Ar to arī atšķiras dzīvnieka un cilvēka dzīve. Parastā dzīvnieku dzīves formula ir ēšana, gulēšana, kopošanās un aizsargāšanās. Suns ēd, un arī cilvēks ēd. Cilvēks guļ, un arī suns guļ. Cilvēkam ir sava dzimumdzīve, un arī sunim ir sava dzimumdzīve. Suns aizsargājas, kā māk, arī cilvēks aizsargājas, kā māk, varbūt pat ar atombumbām. Šie četri pamati cilvēkiem un dzīvniekiem ir kopīgi, un attīstība tajos nav vis cilvēku civilizācija, bet gan dzīvnieku civilizācija. Cilvēku civilizācija nozīmē *athāto brahma jijñāsā*. Vedānta-sūtras pirmais aforisms ir *athāto brahma jijñāsā*. "Tagad ir laiks jautāt par Brahmanu." Lūk, kas ir cilvēka dzīve. Kamēr vien cilvēkam nav garīgu jautājumu, *jijñāsuḥ śreya uttamam*, tikmēr viņš ir dzīvnieks, jo dzīvo saskaņā ar šiem četriem principiem, un tas arī ir viss. Cilvēkam jājautā, lai uzzinātu, kas viņš ir un kāpēc viņš ir ielikts dzimšanas, nāves, vecuma un slimību ciešanās. Vai pret tām ir kādas zāles? Lūk, kādi jautājumi jāuzdod. Tā ir cilvēka dzīve, tā ir garīgā dzīve.

Garīgā dzīve ir cilvēka dzīve, un materiālā dzīve ir dzīvnieka dzīve. Un tas ir viss. Mums jāievēro noteikumi, kurus dod Bhagavad-gīta. *Yuktāhāra-vihārasya*. Piemēram, ja es gribu kļūt par garīgu cilvēku, tad tas nenozīmē, ka man jāpārtrauc ēst. Nē, tikai manai ēšanai jākļūst pareizai. Bhagavad-gīta apraksta, kāds ēdiens ir pirmšķirīgs, ēdiens skaidrībā, kāds ēdiens ir kaislībās un kāds ir trešās šķiras ēdiens, ēdiens tumsībā. Mums jāpaceļas uz satvisko (skaidrības) cilvēku civilizācijas līmeni, un tad

jāatjauno mūsu pārpasaulīgā apziņa jeb Krišnas apziņa. Šāstrās ir pateikts viss. Diemžēl mēs tās nelasām.

evaṁ prasanna-manaso
bhagavad-bhakti-yogataḥ
bhagavat-tattva-vijñānaṁ
mukta-saṅgasya jāyate

(Bhāg. 1.2.20.) Kamēr cilvēks nav atbrīvojies no šo trīs dabas īpašību ķetnām, tikmēr viņš nespēj saprast Dievu. *Prasanna-manasaḥ*. Jākļūst par dvēseli, kas apzinās Brahmanu. *Brahma-bhūtaḥ prasannātmā na śocati na kāṅkṣati* (Bhagavad-gīta 18.54.). Norādījumi ir doti, tāpēc jāizmanto šāstras un jāsludina. Saprātīgs cilvēks par to ir atbildīgs. Ļaudis zina, ka Dievs ir liels, taču viņi nezina, cik liels Dievs patiesībā ir. To var uzzināt Vēdu rakstos. Un tas ir mūsu pienākums šajā dzelzs laikmetā. Un tas ir hari-kīrtana, *paraṁ vijayate śrī-kṛṣṇa-saṅkīrtanam*: Visaugstākā cildināšana.

Meditācija un iekšējais "es"

Vai meditācija var atrisināt mūsu dienišķos jautājumus? Vai pēc nāves ir dzīve? Vai narkotikas var mums palīdzēt apzināties sevi? Dienvidāfrikas apmeklējuma laikā 1976. gadā Šrīla Prabhupāda atbild uz šiem un citiem jautājumiem Bilam Feilam no Durbānas laikraksta "Natal Mercury".

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir Dieva vārds, kas nozīmē "visupievilcīgais". Kas nav visupievilcīgs, tas nevar būt Dievs. Tātad Krišnas apziņa nozīmē Dieva apziņu. Visi mēs esam niecīgas Dieva daļiņas, kas pēc īpašībām ir vienādas ar Viņu. Dzīvās būtnes ir kā mazi zelta gabaliņi pret lielu zelta daudzumu.

Misters Feils: Vai mēs esam līdzīgi dzirkstelēm ugunī?

Šrīla Prabhupāda: Jā, gan uguns, gan dzirksteles ir uguns, taču uguns ir liela, bet dzirkstele ir niecīga. Bet atšķirībā no uguns un dzirksteles attiecībām, mūsu attiecības ar Dievu ir mūžīgas, kaut arī šobrīd mēs esam tās aizmirsuši, jo saskaramies ar materiālo enerģiju. Šīs aizmiršanas dēļ mēs sastopamies ar daudzām jo daudzām grūtībām. Ja mēs atjaunotu savu sākotnējo Dieva apziņu, tad mēs kļūtu laimīgi. Tas ir pats galvenais Krišnas apziņā un tās būtībā. Krišnas apziņa ir vislabākais mūsu sākotnējās Dieva apziņas atjaunošanas paņēmiens. Ir daudzi paņēmieni, kā apzināties sevi, taču šobrīd ir Kali laikmets, cilvēki ir ārkārtīgi pagrimuši un tiem nepieciešams vienkāršs Krišnas apziņas ceļš. Tagad viņi domā, ka tā dēvētā materiālā attīstība var atrisināt visas viņu problēmas, taču tas tā nav. Īstais atrisinājums būtu Krišnas apzināšanās un pilnīga izkļūšana no materiālās sasaistības. Dievs ir mūžīgs, tāpēc arī mēs esam mūžīgi, taču materiālajā stāvoklī mēs domājam: "Es esmu ķermenis," tāpēc mums nākas mainīt vienu ķermeni pēc otra. To visu izraisa mūsu tumsonība. Patiesībā mēs neesam vis ķermeņi, bet gan garīgas dzirksteles, Dieva neatņemamas daļiņas.

Misters Feils: Tātad ķermenis ir līdzīgs mašīnai, kurā brauc dvēsele?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tieši kā automašīna. Mašīnā jūs braucat no vienas vietas uz otru, un materiālās dzīves apstākļos prāta sagudrojuma dēļ mēs ejam no viena stāvokļa uz citu un cenšamies kļūt laimīgi. Bet, kamēr mēs nenonāksim savā īstajā stāvoklī, Dieva neatņemamu daļiņu stāvoklī un nesapratīsim, ka mūsu īstā nodarbošanās ir būt kopā ar Dievu un palīdzēt visām citām būtnēm sadarboties ar Dievu, tikmēr mūs nekas nevar padarīt laimīgus. Civilizēta cilvēka dzīve tiek sasniegta tikai pēc garas evolūcijas cauri 8 400 000 dzīvības veidiem. Tātad, ja mēs neizmantojam šo civilizēta cilvēka dzīvi, lai saprastu, kas ir Dievs, kas esam mēs un kādas ir mūsu attiecības, bet gluži tāpat kā kaķi un suņi tikai veltīgi izšķiežam savu dzīvi, staigājot šurpu turpu un meklējot jutekļu apmierinājumu, tad mēs palaižam garām lielu izdevību. Krišnas apziņas kustība domāta, lai mācītu cilvēkus pilnīgi izmantot cilvēcisko dzīvības veidu, lai viņi censtos izprast Dievu un savas attiecības ar Viņu.

Misters Feils: Ja mēs pilnībā neizmantojam šajā dzīvē dotās iespējas, vai mēs saņemam otru izdevību citā dzīvē?

Šrīla Prabhupāda: Saņemam gan. Saskaņā ar savām vēlmēm nāves brīdī jūs saņemat citu ķermeni. Taču nav teikts, ka šis ķermenis noteikti būs cilvēka ķermenis. Kā jau tika paskaidrots, pastāv 8 400 000 dažādu dzīvības veidu. Jūs varat nokļūt jebkurā no tiem atkarībā no prāta stāvokļa nāves brīdī. Mūsu domas nāves brīdī ir atkarīgas no tā, kā mēs darbojamies dzīves laikā. Kamēr esam materiālajā apziņā, tikmēr darbību vada materiālā daba, kuru veido trīs īpašības: skaidrība, kaislības un tumsība. Šīs īpašības ir kā trīs pamatkrāsas – dzeltena, sarkana un zila. Sajaucot sarkanu, dzeltenu un zilu krāsu, var iegūt miljoniem citu krāsu, un sajaucoties trijām dabas īpašībām, rodas dažnedažādi dzīvības veidi. Lai pārtrauktu atkārtoti dzimt un mirt dažādos dzīvības veidos, mums jāpaceļas pāri materiālās dabas pārklājam un jānonāk tīras apziņas līmenī. Taču, ja mēs nemācīsimies pārpasaulīgo Krišnas apziņas zinātni, tad mirstot mums būs jāpāriet citā ķermenī – labākā vai sliktākā par tagadējo. Ja attīstīsim skaidrību, tad tiksim pacelti uz augstākām planētām, kur dzīve ir labāka. Ja attīstīsim kaislības, tad paliksim tajā līmenī, kurā esam. Bet, ja tumsības dēļ mēs darbosimies grēcīgi un pārkāpsim dabas likumus, tad pagrimsim līdz dzīvnieku vai augu līmenim. Tad mums atkal būs jāpaceļas cilvēku līmenī, un tas var prasīt miljoniem gadu. Tāpēc cilvēkam ir jābūt atbildīgam. Viņam jāizmanto retā cilvēka dzīves izdevība, jāizprot savas attiecības ar Dievu un atbilstoši jārīkojas. Tas ļaus izkļūt no dzimšanas un nāves riteņa, kas griežas cauri dažādiem dzīvības veidiem un ļaus aiziet atpakaļ mājās, atpakaļ pie Dieva.

Misters Feils: Kā jūs domājat, vai transcendentā meditācija cilvēkiem palīdz?

Šrīla Prabhupāda: Cilvēki nemaz nezina, kas ir īsta meditācija. Viņu meditācija ir tikai farss, tā ir kārtējā krāpšana, ko izdara tā sauktie svāmī un jogi. Jūs man prasāt, vai meditācija cilvēkiem palīdz, bet vai jūs maz zināt, kas ir meditācija?

Misters Feils: Tā ir prāta nomierināšana – cenšanās sēdēt vidū bez jebkādas novirzīšanās.

Šrīla Prabhupāda: Kādā vidū?

Misters Feils: Nezinu.

Šrīla Prabhupāda: Te nu bija. Visi tik daudz runā par meditāciju, taču neviens nezina, kas tā meditācija īsti ir. Šie krāpnieki lieto vārdu "meditācija", bet nezina, uz ko īsti meditācija jāvērš. Viņi tikai nodarbojas ar krāpšanu.

Misters Feils: Bet vai meditācija nav vērtīga jau ar to, ka palīdz cilvēkiem pareizi domāt?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Īsta meditācija ir tāds stāvoklis, kurā prāts ir piesātināts ar Dieva apziņu. Bet kā jūs meditēsit, ja nezināsit, kas ir Dievs. Turklāt, šajā laikmetā cilvēku prāti ir tik satraukti, ka tos nav iespējams vērst noteiktā virzienā. Es esmu redzējis šo tā saukto meditāciju; viņi tikai guļ un krāc. Diemžēl Dieva apziņas jeb "sevis apzināšanās" vārdā daudzi krāpnieki māca neautoritatīvus meditācijas paņēmienus un neatsaucas uz autoritāšu atzītām grāmatām, kurās dotas Vēdu zināšanas. Tas ir tikai vēl viens citu izmantošanas paņēmiens.

Misters Feils: Un ko jūs teiksit par tādiem skolotājiem kā Uspenski un Gurdžijevu? Viņi uz rietumiem nesa mācību, kas līdzīga jūsējai.

Šrīla Prabhupāda: Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir sīki jāiepazīstas ar viņu mācībām, jāuzzin, vai tās atbilst Vēdu standartam. Dieva apziņa ir zinātne, tāpat kā medicīna vai jebkura cita zinātne. Tā nevar mainīties atkarībā no tā, kas to mācījis. Divi plus divi ir četri visur un nekad ne pieci, ne trīs. Lūk, kas ir zinātne.

Misters Feils: Kā jūs domājat, vai varētu būt, ka arī kāds cits ir mācījis īsto Dieva apziņas paņēmienu?

Šrīla Prabhupāda: Kamēr es visos sīkumos ar šīm mācībām neesmu iepazinies, tikmēr atbildēt ir ļoti grūti. Ir tik daudz krāpnieku.

Misters Feils: Kas to dara naudas dēļ?

Šrīla Prabhupāda: Un tikai. Viņu paņēmieni neatbilst standartam. Tāpēc mēs pasniedzam Bhagavad-gītu, kāda tā ir, bez jebkāda sava iztulkojuma. Lūk, kas ir standarts.

Misters Feils: Jā. Ja jūs kaut ko sākat skaidrot pa savam prātam, tad jūs to noteikti izmainât.

Šrīla Prabhupāda: Krišnas apziņa nav jauns paņēmiens. Tas ir ļoti, ļoti sens paņēmiens. Tas ir standartpaņēmiens. To nevar izmainīt. Tiklīdz to cenšas izmainīt, tā zūd šī paņēmiena spēks. Šis spēks ir kā elektrība. Ja gribat iegūt elektrību, tad jāseko standartnoteikumiem. Pareizi jānovieto pozitīvais un negatīvais pols. Nevar izgatavot ģeneratoru kā pašam ienāk prātā un iegūt elektrību. Gluži tāpat, pastāv standartpaņēmiens, kā no īstām autoritātēm apgūt Krišnas apziņas filozofiju. Ja mēs sekosim viņu norādījumiem, tad paņēmiens darbosies. Diemžēl mūsdienu cilvēka visbīstamākā slimība ir tā, ka visi vēlas darīt, kā tik vien ienāk prātā. Neviens negrib iet standartceļu. Tāpēc nevienam nekas neiznāk – ne garīgi, ne materiāli.

Misters Feils: Vai Krišnas apziņas kustība aug?

Šrīla Prabhupāda: Jā, un pat ļoti. Jūs būsit pārsteigts uzzinot, ka mēs pārdodam desmitiem tūkstošus grāmatu. Mums ir kādas piecdesmit grāmatas, un daudzi bibliotēku vadītāji un augstskolu profesori tās ir ļoti augstu novērtējuši, jo pirms to izdošanas šādas literatūras nebija vispār. Tās ir jauns veltījums pasaulei.

Misters Feils: Krišnas apziņā, liekas, ietilpst galvas noskūšana un safrānkrāsas drēbju valkāšana. Kā parasts cilvēks, kas dzīvo ģimenes dzīvi, var darboties Krišnas apziņā?

Šrīla Prabhupāda: Safrānkrāsas drēbes un skūta galva nav būtiskas, taču tas rada labvēlīgu prāta attieksmi. Piemēram, ja karavīrs ir formā, tad tas dod viņam enerģiju. Viņš jūtas kā karavīrs. Bet vai bez formas viņš nevarētu cīnīties? Varētu. Gluži tāpat arī Dieva apziņu nevar apturēt – to var atjaunot jebkuros apstākļos, taču noteikti apstākļi palīdz. Tādēļ mēs iesakām dzīvot noteiktā veidā, ģērbties noteiktā veidā, ēst noteiktā veidā un tā tālāk. Tas viss palīdz nodarboties ar Krišnas apziņu, taču tā nav būtība.

Misters Feils: Tas nozīmē, ka cilvēks var apgūt Krišnas apziņu un dzīvot parastu ikdienas dzīvi?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Misters Feils: Un kā ar narkotikām? Vai tās var palīdzēt Dieva apzināšanās ceļā?

Šrīla Prabhupāda: Ja narkotikas varētu palīdzēt apzināties Dievu, tad tās būtu spēcīgākas par Dievu. Vai tam var piekrist? Narkotikas ir ķīmiskas vielas, tās ir materiālas. Kā kaut kas materiāls var palīdzēt apzināties Dievu, kurš ir pilnīgi garīgs? Tas ir neiespējami. Tas, ko cilvēks redz, ieņēmis narkotikas, ir halucinācijas, viņš ir apriebis: tā nav Dieva apziņa.

Misters Feils: Kā jūs domājat, vai lielie mistiķi iepriekšējos laikmetos patiešām ir redzējuši garīgo dzirksti, ko jūs minējāt iepriekš?

Šrīla Prabhupāda: Ko jūs saucat par mistiķiem?

Misters Feils: Tas ir tikai vārds, ar ko apzīmē cilvēkus, kas pieredzējuši citu realitātes līmeni.

Šrīla Prabhupāda: Mēs nelietojam vārdu "mistiķi". Mūsu realitāte ir Dieva apzināšanās, un tā atnāk, kad mēs paceļamies garīgajā līmenī. Kamēr vien mēs dzīvojam ķermeniskajā dzīves izpratnē, tikmēr mūsu izpratne ir jutekļu apmierināšana, jo ķermenis ir veidots no jutekļiem. Paceļoties no ķermeniskā

līmeņa, mēs redzam, ka visu jutekļu darbības vidū ir prāts un uzskatām prātu par augstāko apzināšanās pakāpi. Tas ir prāta līmenis. No prāta līmeņa mēs varam nonākt saprāta līmenī, bet no saprāta līmeņa mēs varam pacelties pārpasaulīgā līmenī. Beigās mēs varam pacelties pat pāri pārpasaulīgajam līmenim un nonākt brieduma līmenī, garīgajā līmenī. Šīs ir Dieva apzināšanās pakāpes. Taču šajā laikmetā cilvēki ir ļoti pagrimuši, tāpēc šāstras (raksti) īpaši iesaka cilvēkiem pacelties tieši uz garīgo līmeni, daudzinot Dieva svētos vārdus: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē. Ja mēs ar to nodarbojamies garīgajā līmenī, tad tūlīt spējam apzināties, ka esam garīgi. Tā ļoti ātri var gūt panākumus Dieva apziņā.

Misters Feils: Mūsdienās daudzi cilvēki saka, ka patiesība jāmeklē iekšienē, nevis ārpusē, jutekļu pasaulē.

Šrīla Prabhupāda: Meklēt iekšienē nozīmē zināt, ka jūs esat garīga dvēsele. Kamēr jūs nesaprotat, ka esat dvēsele, nevis ķermenis, tikmēr nevar būt runas par iekšēju skatījumu.

Vispirms mums jāizpēta: "Vai es esmu ķermenis, vai varbūt es esmu kaut kas tāds, kas ir ķermenī iekšā?" Diemžēl šo jautājumu nemāca nevienā skolā, nevienā augstskolā. Visi domā: "Es esmu ķermenis." Piemēram, šajā valstī visi cilvēki domā: "Es esmu Dienvidāfrikas Republikas pilsonis, viņi ir indieši, viņi ir grieķi," utt. Patiesībā ikviens visā pasaulē dzīvo ar ķermenisku dzīves izpratni. Krišnas apziņa sākas tad, kad cilvēks paceļas pāri ķermeniskajai izpratnei.

Misters Feils: Vai garīgās dzirksts redzējums nāk vispirms?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Pirmais solis ir sapratne, ka ķermenī atrodas garīgā dvēsele. Kamēr cilvēks nesaprot šo vienkāršo patiesību, tikmēr par garīgu attīstību nevar runāt.

Misters Feils: Garīgajai attīstībai vajag to saprast vismaz prātā?

Šrīla Prabhupāda: Sākumā jā. Pastāv divas zināšanu nozares: teorētiskās zināšanas un praktiskās zināšanas. Vispirms garīgā zinātne jāapgūst teorētiski; tad, strādājot garīgajā līmenī, cilvēks nonāk līdz praktiskai apziņai.

Diemžēl šodien gandrīz katrs dzīvo ķermeniskās dzīves izpratnes tumsībā. Tāpēc šī kustība ir ļoti svarīga, jo tā civilizētu cilvēku var izcelt no šīs tumsas. Kamēr vien cilvēki dzīvo ar ķermenisko dzīves izpratni, tikmēr viņi nav labāki par dzīvniekiem. "Es esmu suns." "Es esmu kaķis." "Es esmu govs." Tā domā dzīvnieki. Ja kāds iet garām, tad suns rej, domādams: "Es esmu suns. Es te esmu nolikts par sargu." Gluži tāpat, ja es pieņemu suņa domāšanu un izaicinu ārzemniekus – "Kāpēc tu esi atnācis uz šo valsti? Ko tu meklē manā zemē?" – tad ar ko es atšķiros no suņa?

Misters Feils: Tiešām. Ne ar ko. Mazliet izmainīsim sarunas tēmu. Vai garīgā dzīve prasa arī noteiktu ēšanas veidu?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Viss ceļš ir domāts, lai mēs šķīstītos, un ēšana ir šķīstīšanās daļa. Manuprāt, pie jums saka: "Jūs esat tas, ko jūs ēdat," un tā ir taisnība. Mūsu ķermeņa uzbūve un prāta gaisotne ir atkarīga no tā, ko un kā mēs ēdam. Tāpēc šāstras iesaka: lai iegūtu Krišnas apziņu, jums jāēd Krišnas ēdiena pārpalikums. Ja kaut ko ir ēdis tuberkulozes slimnieks, un jūs apēdat viņa pārpalikumus, tad jūs inficējaties ar tuberkulozi. Gluži tāpat, ja jūs ēdat krišna-prasādu, tad jūs inficējaties ar Krišnas apziņu. Tādējādi mēs neēdam tūlīt. Vispirms mēs ēdienu piedāvājam Krišnam, un tad ēdam paši. Tas palīdz attīstīties Krišnas apziņā.

Misters Feils: Vai jūs visi esat veģetārieši?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tāpēc, ka Krišna ir veģetārietis. Krišna var ēst visu, jo Viņš ir Dievs, taču Bhagavad-gītā (9.26.) Viņš saka: "Ja cilvēks Man no sirds piedāvās lapu, puķi, augli vai ūdeni, tad Es

tos pieņemšu." Viņš nekad nesaka: "Dodiet Man gaļu un vīnu."

Misters Feils: Un kā ir ar tabaku?

Šrīla Prabhupāda: Arī tabaka apriebina. Mēs jau esam apriebuši ar ķermenisko dzīves izpratni, un ja mēs reibumu vēl palielinām, tad ar mums ir cauri.

Misters Feils: Jūs gribat teikt, ka tādas lietas, kā gaļa, alkohols un tabaka vēl vairāk pastiprina ķermenisko apziņu?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Pieņemsim, ka jūs esat slims un gribat izveseļoties. Jums jāseko ārsta norādījumiem. Ja viņš saka: "Neēdiet to, neēdiet to," tad jums tas ir jāpilda. Gluži tāpat mums ir recepte, kā izveseļoties no ķermeniskās dzīves izpratnes: mēs daudzinām Harē Krišna, klausāmies par Krišnas darbiem un ēdam krišna-prasādu. Šīs zāles ir Krišnas apziņas ceļš.

VI Kā izārstēt šodienas sabiedrību?

Kāpēc ir noziegumi un ko darīt

Šajā 1975. gada jūlija intervijā par sakariem ar masu informācijas līdzekļiem atbildīgais Čikāgas policijas nodaļas leitnants Deivids Mozī jautā, kā apturēt aizvien pieaugošo noziedzību Savienotajās Valstīs. Šrīla Prabhupāda atbild: "Ja cilvēkiem nedod iespēju apgūt zināšanas par Dievu, tad viņi paliek suņu un kaķu līmenī. Suņu un kaķu sabiedrībā nevar būt miera.. Zagļi un slepkavas zina likumus, taču netīro siržu dēļ turpina izdarīt noziegumus. Tāpēc mēs attīrām sirdi."

Leitnants Mozī: Cik es saprotu, jums ir priekšlikumi, kā cīnīties ar noziedzību. Es ļoti gribētu tos dzirdēt.

Šrīla Prabhupāda: Ar ko atšķiras dievbijīgs cilvēks no noziedznieka? Ar to, ka pirmā sirds ir tīra, bet otrā – noziedznieka sirds ir piesārņota. Šī netīrība ir kaite, kas noziedznieka sirdī izpaužas kā nevaldāma iekāre un alkatība. Mūsdienās vairums cilvēku slimo ar šo slimību, tāpēc noziedzība ir plaši izplatīta. Kad cilvēki atbrīvosies no šiem sārņiem, tad noziedzība izzudīs. Visvienkāršāk var attīrīties, ja kopīgi dzied Dieva svētos vārdus. To sauc par sankīrtanu, un tā ir mūsu Krišnas apziņas kustības pamatā. Ja jūs gribat apturēt noziedzību, tad ir jāsapulcina cik vien iespējams daudz ļaužu uz lielu sankīrtanu. Šī kopīgā Dieva svētā vārda dziedāšana pilnīgi attīrīs visu sirdis. Tad vairs nebūs noziegumu.

Leitnants Mozī: Kā jūs domājat, vai noziedzība šeit, Savienotajās Valstīs, atšķiras no noziedzības pie jums Indijā?

Šrīla Prabhupāda: Ko jūs uzskatāt par noziedzību?

Leitnants Mozī: To, ka viens cilvēks neievēro cita tiesības.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Mēs domājam gluži tāpat. Upanišādās teikts *īśāvāsyam idaṁ sarvam*: "Viss pieder Dievam." Tāpēc ikvienam ir tiesības izmantot to, ko viņam devis Dievs, un neviens nedrīkst aizskart cita īpašumu. Citādi cilvēks kļūst par noziedznieku. Amerikāņi uzskata Amerikas zemi par savu, tas patiesībā ir pirmais jūsu noziegums. Pirms divsimt gadiem tā vēl nebija jūsu, jūs sanācāt no visām pasaules malām un nosaucāt to par savu. Patiesībā tā ir Dieva zeme un tāpēc tā pieder visiem, jo ikviens ir Dieva bērns. Taču vairumam cilvēku nav pilnīgi nekāda priekšstata par Dievu. Var teikt, ka visi cilvēki ir bezdievji. Tāpēc viņiem ir jāmāca mīlēt Dievu. Te, Amerikā, jūsu valdībai ir lozungs: "Mēs paļaujamies uz Dievu." Vai tas tā ir?

Leitnants Mozī: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Bet kur māca par Dievu? Paļaušanās ir ļoti laba lieta, taču tā nebūs mūžīga, ja nebalstīsies uz zinātni par Dievu. Cilvēks var zināt, ka viņam ir tēvs, taču, kamēr viņš nezina, kas ir viņa tēvs, šī cilvēka zināšanas ir nepilnīgas. Visvairāk izglītoto pietrūkst Dieva zinātnē.

Leitnants Mozī: Vai jūs domājat, ka viņu nav tikai šeit, Savienotajās Valstīs?

Šrīla Prabhupāda: Ne tikai šeit, bet visur. Laikmetu, kurā mēs dzīvojam, sauc par Kali jugu, par laikmetu, kurā Dievs ir aizmirsts. Šis ir pārpratumu un ķildu laikmets, un cilvēku sirdis ir piesārņotas. Bet Dievs ir tik varens, ka, daudzinot Viņa svēto vārdu, mēs attīrāmies – lūk, mani mācekļi ir attīrījušies no saviem sliktajiem paradumiem. Mūsu kustība balstās uz Dieva svēto vārdu daudzināšanu. Mēs bez jebkādas šķirošanas dodam šo iespēju katram. Ikviens var nākt uz mūsu templi, dziedāt Harē Krišna mantru, iebaudīt kaut nedaudz prasādas un pakāpeniski attīrīties. Ja varas iestādes neliegs, mēs varam sarīkot lielu sankīrtanu. Tad, bez šaubām, visa sabiedrība izmainīsies.

Leitnants Mozī: Ja es jūs pareizi saprotu, jūs sakāt, ka mums jāatbalsta atgriešanās pie reliģijas?

Šrīla Prabhupāda: Noteikti. Ja nebūs reliģijas, tad ar ko gan cilvēks atšķiras no suņa? Cilvēks spēj saprast reliģiju, bet suns nespēj. Tāda ir atšķirība. Bet, ja sabiedrība ir suņu un kaķu līmenī, vai tad tajā var valdīt miers? Ja jūs vienā istabā salaidīsit duci suņu, vai tos varēs noturēt mierā? Un, ja sabiedrībā cilvēku vairums domā kā suņi, vai tad var valdīt miers?

Leitnants Mozī: Ja kādi mani jautājumi skan necienīgi, tad tas ir tikai tāpēc, ka es slikti zinu jūsu ticību. Es negribu jūs apvainot.

Šrīla Prabhupāda: Te nav runa par manu ticību. Es tikai parādu atšķirību starp cilvēcisku un kustonisku dzīvesveidu. Dzīvnieki nevar mācīties par Dievu, bet cilvēki var. Bet, ja cilvēkiem nedod iespēju mācīties par Dievu, tad viņi paliek kaķu un suņu līmenī. Suņu un kaķu sabiedrībā nevar valdīt miers. Tāpēc varas iestāžu pienākums ir raudzīties, lai cilvēkiem mācītu Dieva apziņu. Citādi nebūs labi, jo bez Dieva apziņas cilvēks ne ar ko neatšķiras no suņa: suns ēd, un mēs ēdam, suns guļ, un mēs guļam, suns kopojas, un mēs kopojamies, suns cenšas sevi aizstāvēt, un arī mēs cenšamies aizsargāties. Tas viss ir kopīgs. Vienīgā atšķirība ir tā, ka sunim nevar mācīt par viņa attiecībām ar Dievu, bet cilvēkam var.

Leitnants Mozī: Vai miers nav priekšvēstnesis tam, ka cilvēki atgriežas pie reliģijas? Vai sākumā nebūtu vajadzīgs miers?

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē, te arī sākas visas grūtības. Tagad neviens nezina, kas ir reliģija. Reliģija nozīmē Dieva likumu ievērošanu. Arī tad, kad cilvēks grib būt labs pilsonis, viņam jāievēro valdības izdotie likumi. Nevienam nav nekādas sajēgas par Dievu, tāpēc arī neviens nezina Dieva likumus un to, kas ir reliģija. Tāda pašreiz ir mūsu sabiedrība. Cilvēki aizmirst reliģiju, uzskatot to par ticību. Ticība var būt akla. Uz ticības vien nevar balstīties reliģija. Reliģija ir Dieva dotie likumi, un reliģiozs cilvēks ir ikviens, kas seko šiem likumiem, vai viņš ir kristietis, hinduists vai musulmanis.

Leitnants Mozī: Piedodiet, bet vai nav tiesa, ka Indijā, kur reliģijai ir sekots gadsimtiem ilgi, var vērot nevis atgriešanos pie garīgās dzīves, bet aiziešanu no tās?

Šrīla Prabhupāda: Man jums jāpiekrīt, bet tas ir vienīgi sliktas vadības sekas. Būtībā vairums indiešu pilnībā apzinās Dievu un cenšas sekot Dieva likumiem. Šeit, rietumos, pat ievērojami augstskolu profesori netic Dievam un dzīvei pēc nāves. Bet Indijā pat visnabadzīgākais cilvēks tic Dievam un nākamajai dzīvei. Viņš zina – ja grēkos, tad cietīs, bet, ja bīsies Dieva, tad baudīs. Līdz pat šai dienai, ja starp diviem ciematiņa iedzīvotājiem ir domstarpības, viņi iet uz templi un atrisina tās, jo katrs zina, ka otrs negribēs melot Dievības priekšā. Tāpēc arī šodienas Indijā ir kādi astoņdesmit procenti ticīgo. Piedzimt Indijā ir īpaša priekšrocība un tajā pat laikā īpaša atbildība. Šrī Čaitanja Mahāprabhu sacīja

(Čč., Ādi 9.41.):

bhārata-bhūmite haila manuṣya-janma yāra
janma sārthaka kari' kara para-upakāra

Ikvienam, kas piedzimis Indijā, iegūstot Krišnas apziņu, ir jāpadara sava dzīve pilnīga, un pēc tam jāizplata Krišnas apziņa pa visu pasauli.

Leitnants Mozī: Ser, ir viena kristiešu līdzība, kurā teikts, ka vieglāk kamielim izlīst caur adatas aci, nekā bagātam nonākt Dieva troņa priekšā. Kā jūs domājat, vai Savienoto Valstu un citu rietumu valstu bagātība ir traucēklis garīgai attīstībai?

Šrīla Prabhupāda: Jā, pārlieka bagātība traucē, Bhagavad-gītā (2.44.) Krišna saka:

bhogaiśvarya-prasaktānāṁ
tayāpahṛta-cetasām
vyavasāyātmikā buddhiḥ
samādhau na vidhīyate

Ja cilvēkam ir ļoti daudz materiālu labumu. tad viņš aizmirst Dievu. Tāpēc pārāk liela materiāla bagātība traucē saprast Dievu. Nav tāda absolūta likuma, ka tikai nabagie varētu saprast Dievu, taču parasti, ja cilvēks ir ļoti bagāts, viņš tiecas tikai pēc naudas un viņam ir grūti saprast garīgu mācību.

Leitnants Mozī: Amerikas kristieši arī tic tam pašam. Es neredzu lielu atšķirību starp vienas un otras reliģijas grupas uzskatiem.

Šrīla Prabhupāda: Jā, visu reliģiju būtība ir viena. Mēs aicinām visu reliģiju sekotājus censties saprast Dievu un mīlēt Viņu.

Leitnants Mozī: Atgriežoties pie mūsu sarunas mērķa, es gribētu lūgt padomu. Ko jūs varētu ieteikt, lai samazinātu noziedzību? Es piekrītu, ka pirmais un galvenais ceļš būtu atgriešanās pie Dieva, kā jūs to teicāt. Par to nav nekādu šaubu, bet vai ir kaut kas tāds, ko mēs varētu darīt tūlīt pat, lai samazinātu noziedzīgās domāšanas izplatīšanos?

Šrīla Prabhupāda: Ir. Kā jau es sarunas sākumā minēju, jums vajadzētu dot mums iespēju dziedāt Dieva svēto vārdu un izdalīt prasādu. Jūs redzēsit, cik ļoti tad izmainīsies cilvēki. No Indijas es atbraucu viens, bet tagad man ir daudz sekotāju. Kā es to panācu? Es lūdzu viņus apsēsties un dziedāt Harē Krišna mantru un pēc tam izdalīju nedaudz prasādas. Ja to darīs lielos mērogos, tad par sabiedrību varēs tikai priecāties. Tā tas ir.

Leitnants Mozī: Un kur jūs gribat sākt – bagāto vai nabadzīgo rajonos?

Šrīla Prabhupāda: Tā mēs cilvēkus nešķirojam. Sankīrtanai ir piemērota jebkura vieta, kur var sapulcēties cilvēki. Te nav nekādu ierobežojumu, svētība ir vajadzīga ne tikai nabagajiem, bet arī bagātajiem. Jāattīrās ir visiem. Vai jūs domājat, ka noziegumus izdara tikai nabadzīgie?

Leitnants Mozī: Nē, es gribēju jautāt, kas būtu labāk, kas vairāk nostiprinātu sabiedrību – programmas nabadzīgajiem vai programmas bagātajiem.

Šrīla Prabhupāda: Mēs ārstējam dvēseliski slimus cilvēkus. Ja cilvēks ir slims, tad nav svarīgi, vai viņš ir bagāts vai nabags. Gan bagātu, gan nabagu aizved uz vienu un to pašu slimnīcu. Slimnīcai ir jābūt tur, kur viegli var nonākt gan bagāts cilvēks, gan nabags. Un arī sankīrtanai jābūt viegli pieejamai visiem. Visi ir slimi ar materiālo slimību, tāpēc visiem jādod iespēja ārstēties.

Slikti ir tas, ka bagāts cilvēks domā, ka viņš ir pavisam vesels, kaut arī viņš ir visslimākais. Jūs kā policists zināt, ka bagātie izdara tikpat daudz noziegumu, cik nabagie. Mūsu dziedāšanas ceļš ir domāts visiem, jo tas attīra cilvēka sirdi neatkarīgi no tā, vai viņš ir bagāts, vai nabags. Vienīgais veids, kā novērst noziedzību uz visiem laikiem, ir pārveidot noziedznieku sirdis. Jūs labi zināt, ka

daudzi zagļi tiek apcietināti un ielikti cietumā ne vienu reizi vien. Viņi zina, ka par zagšanu nonāks cietumā, taču netīrās sirdis liek viņiem zagt. Tāpēc, neattīrot noziedznieka sirdi, nevar apturēt noziedzību ar likuma pastiprināšanu vien. Zaglis un slepkava zina likumu, bet tomēr izdara smagus noziegumus, jo viņa sirds ir piesārņota. Tāpēc mēs attīrām sirdis. Tas atrisina visas materiālās pasaules raizes.

Leitnants Mozī: Ser, tas ir ļoti grūti.

Šrīla Prabhupāda: Tas nav grūti. Tikai aiciniet visus: "Nāciet, dziediet Harē Krišna, dejojiet un ēdiet prasādu, cik tīk." Kas tur grūts? Mēs tā darām savos centros, un cilvēki nāk. Bet mums ir ļoti maz naudas un mēs varam sarīkot tikai nelielas sankīrtanas. Mēs ielūdzam ikvienu, cilvēki pamazām nāk uz mūsu centriem un kļūst par bhaktām. Bet, ja valdība dotu mums lielākas iespējas, tad mēs varētu paplašināt kustību līdz bezgalībai. Grūtības ir lielas: vai gan citādi visas valsts laikraksti jautātu, ko darīt? Neviena civilizēta valsts negrib noziedzību. Tā tas ir. Taču vadītāji nezina, kā šo noziedzību apturēt. Ja viņi mūs uzklausītu, mēs varētu viņiem atbildēt. Kāpēc pastāv noziedzība? Tāpēc, ka cilvēki ir bezdievīgi. Ko tur var darīt? Dziedāt Harē Krišna un ēst prasādu. Ja patīk, pieņemiet šo sankīrtanas ceļu. Ja nē, mēs turpināsim to nelielos apmēros. Mēs esam kā nabadzīgs ārsts. kuram ir daudz pacientu un kurš atvērtu lielu slimnīcu, ja vien varētu. Valdība ir izpildītāja. Ja tā uzklausīs mūsu padomu un pieņems sankīrtanu, noziedzības problēma izzudīs.

Leitnants Mozī: Savienotajās Valstīs daudzas kristiešu organizācijas izdala svēto vakarēdienu. Kāpēc tas nepalīdz? Vai tā nav sirds šķīstīšana?

Šrīla Prabhupāda: Atklāti sakot, manuprāt ir grūti atrast pat vienu īstu kristieti. Tā saucamie kristieši neseko Bībeles norādījumiem. Viens no desmit Bībeles baušļiem skan: "Tev nebūs nokaut." Bet parādiet man kristieti, kurš nenogalina, ēdot govs miesu? Dieva svētā vārda dziedāšana un prasādas izdalīšana būs iedarbīga tikai tad, kad to darīs cilvēki, kas patiešām nodarbojas ar reliģiju. Saviem mācekļiem es mācu stingri sekot reliģijas principiem, un tāpēc viņu Dieva svētā vārda dziedāšana atšķiras no citu dziedāšanas. Viņi neseko akli. Viņi par svētā vārda attīrošo spēku ir pārliecinājušies paši pēc savas pieredzes.

Leitnants Mozī: Ser, vai grūtības nerada tas, ka tikai neliela priesteru un bhaktu kopiņa sekos reliģijas principiem, bet pārējie to nedarīs un radīs tikai raizes? Pieņemsim, ka Harē Krišnas kustība izaugs tik milzīga kā kristietība. Vai nenotiks tā, ka daudzi tikai sauks sevi par sekotājiem, bet patiesībā nesekos?

Šrīla Prabhupāda: Tas, protams, ir iespējams, bet es gribu teikt tikai to, ka jūsu sludināšanai nebūs spēka, ja jūs nebūsit īstens kristietis. Bet mēs stingri sekojam reliģijas principiem un tāpēc sludinot varēsim izplatīt Dieva apziņu un samazināt noziedzību.

Leitnants Mozī: Ser, atļaujiet man pateikties par laiku, kuru veltījāt šai sarunai. Es tās ierakstu nodošu savai vadībai. Es ceru, ka šim ierakstam būs tādi paši panākumi, kā jums.

Šrīla Prabhupāda: Sirsnīgi pateicos.

Ko darīt, lai cilvēku sabiedrība nekļūtu par suņu sabiedrību?

Indijas žurnālā "Bhavan" Šrīla Prabhupāda saka: "Ja man ir kaut kas ēdams un pie manis pienāk suns, es viņam saku: "Ej prom!" un viņš aiziet. Bet viņš nāk atkal, jo neatceras. Ja zūd mūsu atmiņa par Dievu, tad tas nozīmē, ka zūd mūsu cilvēciskās īpašības.. Reliģijas nav, ir tikai suniska skriešana. Suns skrien uz četrām kājām, bet jūs skrienat uz četriem riteņiem – un tā ir visa atšķirība. Un jūs vēl uzskatāt šo skriešanu uz četriem riteņiem par civilizācijas attīstību!"

Intervētājs: Pirmais jautājums ir šāds: "Vai reliģijas ietekme samazinās? Un, ja tas tā ir, vai tas ir tāpēc,

ka cilvēki kļūst pērkamāki un plaši pagrimst morālās vērtības?"

Šrīla Prabhupāda: Reliģijas tik tiešām kļūst mazāk. To pareģoja jau Šrīmad-Bhāgavatama (12.2.1.):

tataś cānudinaṁ dharmaḥ
satyaṁ śaucaṁ kṣamā dayā
kālena balinā rājan
naṅkṣyaty āyur balaṁ smṛtiḥ

"Kali jugā (tagadējā strīdu un liekulības laikmetā) būs mazāk reliģijas, patiesīguma, tīrības, žēlastības, saīsināsies mūžs, samazināsies ķermeņa spēks un atmiņa."

Tās ir cilvēka īpašības un tās atšķir cilvēku no dzīvnieka. Taču tās samazināsies. Nebūs ne žēlastības, ne patiesīguma, atmiņa nebūs gara un pavisam īss būs mūžs. Pazudīs reliģija. Tas nozīmē, ka pakāpeniski mēs nonāksim dzīvnieku līmenī.

Intervētājs: Pazudīs reliģija? Mēs kļūsim par dzīvniekiem?

Šrīla Prabhupāda: Tieši reliģijas trūkums rada dzīvniecisku dzīvi. Jebkurš cilvēks redz, ka suns nesaprot, kas ir reliģija. Arī suns ir dzīva būtne, taču viņš negrib saprast Bhagavad-gītu vai Šrīmad-Bhāgavatamu. Viņš nevēlas. Lūk, ar ko atšķiras dzīvnieks no cilvēka: dzīvnieks nevēlas.

Tātad, ja cilvēkus vairs nesaista reliģija, tad viņi ir dzīvnieki. Bet vai tad dzīvnieku sabiedrībā var valdīt miers un laime? Cilvēki tiek turēti dzīvnieku līmenī un tiek radītas Apvienotās Nācijas. Vai ir iespējami apvienotie dzīvnieki, apvienoto dzīvnieku sabiedrība? Lūk, kā tas viss notiek.

Intervētājs: Vai ir arī kādas labas zīmes?

Šrīla Prabhupāda: Labi, ka cilvēki vismaz ir pamanījuši, ka reliģija pagrimst. Tas ir labi. Pagrimšana nozīmē, ka viņi kļūst par dzīvniekiem. Ļoti loģisks ir apgalvojums, ka cilvēks ir saprātīga būtne, saprātīgs dzīvnieks. Kad nav saprāta, tad paliek tikai dzīvnieks, nevis cilvēks. Nav svarīgi, vai jūs cilvēku sabiedrībā kļūstat par kristieti, musulmani, hinduistu vai budistu. Kaut kādai reliģijai ir jābūt. Cilvēku sabiedrība bez reliģijas ir dzīvnieku sabiedrība. Tā ir vienkārša patiesība. Kādēļ cilvēki tagad ir tik nelaimīgi? Tāpēc, ka nav reliģijas. Reliģija viņiem nerūp.

Kāds cilvēks man rakstīja, ka Tolstojs reiz esot teicis: "Kamēr zem baznīcas nepaliks dinamītu, tikmēr miera nebūs." Un pat tagad Krievijas valdība ļoti stingri nostājas pret Dieva apziņu, jo uzskata, ka reliģija ir sabojājusi visu sabiedrisko gaisotni.

Intervētājs: Liekas, ka tur varētu būt arī kaut kāds patiesības grauds.

Šrīla Prabhupāda: Ja kāds reliģiju izmanto nepareizi, tad tas vēl nenozīmē, ka no reliģijas būtu jāizvairās vispār. Ir jāpieņem īstā reliģija. Tas nozīmē, ka no reliģijas nebūtu jāatsakās tikai tāpēc, ka tā saucamie priesteri reliģiju ir pildījuši nepareizi. Ja kataraktas dēļ acs man sagādā ciešanas, tad tas nenozīmē, ka tā būtu jāizrauj, Jānoņem katarakta. Un to var izdarīt Krišnas apziņa.

Intervētājs: Manuprāt, vēsture rāda, ka daudzi cilvēki reliģiju ir izmantojuši ļaunprātīgi. Vai tā nav?

Šrīla Prabhupāda: Šiem cilvēkiem nav nekādas sajēgas par Dievu, bet viņi sludina reliģiju. Kas tad ir reliģija? *Dharmaṁ tu sākṣād bhagavat-praṇītam*: "Reliģijas ceļu ir tieši norādījis Visaugstais Kungs." (Bhāg. 6.3.19.) Viņiem nav nekāda priekšstata par Dievu – viņi nezina, kas ir Dievs – bet viņi apgalvo, ka viņiem ir kaut kāda reliģija. Cik ilgi var pastāvēt kaut kas mākslīgs? Šāda reliģija pagrims.

Pie tā mēs tagad esam nonākuši. Viņiem nav priekšstata par Dievu, tad kā gan viņi var zināt, ko Dievs grib? Reliģija ir Dieva griba. Piemēram, likumi ir valsts griba, bet, ja nav valsts, tad kur ir tās griba? Mums ir skaidrs priekšstats par Dievu – Krišnu, Viņš pavēl, un mēs to pieņemam. Tā ir skaidra reliģija. Ja nav Dieva, nav priekšstata par Dievu, nav Dieva gribas, tad kur ir pati reliģija? Ja nav

valdības, tad kur ir likumi?

Intervētājs: Pieņemsim, ka nebūtu nekādu likumu. Būtu bezlikumu sabiedrība.

Šrīla Prabhupāda: Bezlikumu – visi dzīvo bez likumiem un izgudro paši savas reliģijas. Tā tas notiek.

Pajautājiet jebkuram ticīgajam – kāds viņuprāt ir Dievs. Vai kāds uz to var skaidri atbildēt? Neviens. Bet mēs uzreiz pateiksim:

veṇuṁ kvaṇantam aravinda-dalāyatākṣaṁ
barhāvataṁsam asitāmbuda-sundarāṅgam
kandarpa-koṭi-kamanīya-viśeṣa-śobhaṁ
govindam ādi-puruṣaṁ tam ahaṁ bhajāmi

"Es godinu Govindu, sākotnējo Kungu, kas brīnišķīgi spēlē flautu, kura ziedošās acis ir līdzīgas lotosa ziedlapiņām, kura galvu grezno pāva spalva, kura skaistais veidols ir negaisa mākoņa krāsā un kura neatkārtojamā piemīlība apbur miljoniem mīlas dievu." (Brahma-samhita 5.30.) Mēs uzreiz varam aprakstīt Dievu.

Ja nav nekāda priekšstata par Dievu, tad kas gan tā par reliģiju?

Intervētājs: Nezinu.

Šrīla Prabhupāda: Tas ir viltojums. Cilvēkiem nav priekšstata par Dievu un tāpēc viņiem nav arī nekādas reliģijas izpratnes. Tas arī ir tas pagrimums, un tādēļ arī, reliģijai pagrimstot, cilvēki kļūst aizvien līdzīgāki dzīvniekiem.

Dzīvnieks ir tas, kas neatceras. Ja man ir kaut kas ēdams, pie manis pienāk suns, es viņam saku: "Ej prom!" un viņš aiziet. Bet viņš nāk atpakaļ, jo neatceras. Ja zūd mūsu atmiņa par Dievu, tad tas nozīmē, ka zūd mūsu cilvēciskās īpašības. Kali jugā šīs cilvēciskās īpašības izzudīs. Tas nozīmē, ka cilvēki kļūs līdzīgi kaķiem un suņiem.

Intervētājs: Un tagad otrs jautājums: "Parasti Vēdu kultūrai piedevē fatālismu, apgalvo, ka tā cilvēkus padara par vergiem, kas tic iepriekšnolemtībai, un ka tā tādējādi kavē attīstību. Cik te ir taisnības?"

Šrīla Prabhupāda: Bet kas ir attīstība? Vai suņa lēkāšana ir attīstība? Suns skraida šurpu turpu uz četrām kājām, jūs braukājat šurpu turpu uz četriem automobiļa riteņiem. Vai tā ir attīstība? Vēdas to nesauc par attīstību. Saskaņā ar Vēdām, cilvēkiem ir noteikts enerģijas daudzums, un tā kā cilvēka apziņa ir augstāka par dzīvnieka apziņu, tad cilvēka enerģija ir vērtīgāka par dzīvnieka enerģiju.

Intervētājs: Droši vien neviens neapstrīdēs to, ka cilvēkam ir vairāk brīvības un, es domāju, vairāk atbildības nekā dzīvniekam.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc cilvēka enerģija jāizmanto garīgai attīstībai, bet nevis, lai sacenstos ar suņiem. Svēts cilvēks neskrien apkārt kā suns. Šodienas cilvēki suniskumu uzskata par dzīvi, bet īstā dzīve ir garīgā attīstība. Tāpēc Vēdu rakstos teikts:

tasyaiva hetoḥ prayateta kovido
na labhyate yad bhramatām upary adhaḥ
tal labhyate duḥkha vad anyataḥ sukhaṁ
kālena sarvatra gabhīra-raṁhasā

"Cilvēkiem, kuri ir patiesi saprātīgi, un kuri grib filozofēt, jātiecas tikai pēc tā mērķa, ko nevar sasniegt, pat apceļojot visas planētas, sākot ar augstāko (Brahmaloku) un beidzot ar zemāko (Pātālu). Ja runājam par laimi, kas nāk no jutekļu baudām, tad tā atnāk pati par sevi, kad pienāk laiks, gluži tāpat, kā laika gaitā atnāk ciešanas, kaut arī mēs tās nevēlamies." (Šrīmad-Bhāgavatama 1.5.18.).

Intervētājs: Vai jūs to nepaskaidrotu mazliet sīkāk?

Šrīla Prabhupāda: Cilvēkam enerģija jāizmanto tikai tādiem mērķiem, ko viņš nav sasniedzis, dzīvojot daudzas jo daudzas dzīves. Daudzas, daudzas dzīves dvēsele ir bijusi suņu, padievu, kaķu, putnu, zvēru un daudzos citos ķermeņos. Pastāv 8 400 000 dažādu ķermeņa veidu. Un šī dvēseles pārceļošana turpinās. Jebkurā gadījumā būtne nodarbojas ar jutekļu apmierināšanu.

Intervētājs: Kā to saprast?

Šrīla Prabhupāda: Piemēram, suns ir aizņemts ar jutekļu apmierināšanu: viņš meklē ēdienu, patvērumu, kuci, aizsardzību. Cilvēki dažādos veidos dara to pašu. Šī nodarbošanās turpinās dzīvi pēc dzīves. Pat sīks kukainītis cenšas darīt to pašu. Putni, zvēri, zivis – visur notiek viena un tā pati cīņa. Kur ir barība, kur ir sekss, kur ir patvērums, kā var aizsargāties? Vēdu raksti norāda, ka to mēs esam darījuši jau daudzas jo daudzas dzīves, un ja mēs neizkļūsim ārā no šīs cīņas par pastāvēšanu, tad tas mums būs jādara atkal daudzas jo daudzas dzīves.

Intervētājs: Man kļūst skaidrs.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tādēļ mums tas jāpārtrauc. Un tāpēc arī Prahlāda Maharādža ir teicis:

sukham aindriyakaṁ daityā
deha-yogena dehinām
sarvatra labhyate daivād
yathā duḥkham ayatnataḥ

"Mani dārgie, dēmonu ģimenēs dzimušie draugi, to laimi, kas nāk jutekļu priekšmetiem saskaroties ar ķermeni, var iegūt jebkurā dzīvības veidā, saskaņā ar pagātnē veiktajām auglīgajām darbībām. Šāda laime atnāk pati par sevi, bez piepūles, tāpat kā atnāk ciešanas." (Bhāg. 7.6.3.)

Sunim ir ķermenis, un man ir ķermenis. Tātad starp manu dzimumbaudu un suņa dzimumbaudu nav nekādas atšķirības. Prieks, ko dod sekss, ir tas pats. Suns nekautrējas baudīt seksu uz ielas, kur visi to redz, bet mēs to darām, nevienam neredzot. Un tas arī ir viss. Cilvēki domā, ka nodarbošanās ar seksu skaistās telpās nozīmē attīstību. Taču tā nav nekāda attīstība. Bet šīs attīstības dēļ viņi noskrienas kā suņi. Cilvēki nezina, ka, saskaņā ar ķermeņa veidu, ko būtne ir ieguvusi, tai ir iepriekš noteikts prieka daudzums.

Intervētājs: Kā to saprast, ka prieka daudzums ir iepriekš noteikts?

Šrīla Prabhupāda: To sauc par likteni. Cūka ir saņēmusi noteiktu ķermeņa veidu, un viņas ēdiens ir mēsli. Jūs to nevarat izmainīt. Cūkai negaršos halava (saldums, kas pagatavots no sviestā grauzdētiem kviešiem). Tas nav iespējams. Tai ir attiecīgs ķermeņa veids un viņai atbilstoši jāēd. Vai kāds zinātnieks spēj paaugstināt cūkas dzīves līmeni?

Intervētājs: Diez vai.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc arī Prahlāda Maharādža teica, ka tas jau ir iepriekš noteikts. Ķermeņa baudu radītais prieks ir tāds pats, ar nelielām atšķirībām, ko nosaka ķermenis. Arī necivilizētam džungļu iedzīvotājam.

Pašlaik cilvēki domā, ka civilizācija ir debesskrāpju celšana. Taču Vēdu civilizācija saka: nē, tā nav nekāda attīstība. Cilvēka dzīves īstā attīstība ir sevis apzināšanās, cik jūs esat apzinājies sevi. Nevis tas, ka jūs esat uzcēluši debesskrāpjus.

Intervētājs: Bet vai tad cilvēki nesaprot, ko jūs sakāt?

Šrīla Prabhupāda: Dažkārt cilvēki saprot nepareizi. Tiesā tiesnesis mierīgi sēž, liekas, ka nekā nedara, bet saņem lielu algu. Kāds var padomāt: "Es tik smagi strādāju tajā pašā tiesā, raujos melnās miesās, bet nesaņemu pat ne desmito daļu no tā, ko saņem tiesnesis." Viņš domās: "Esmu tik aizņemts, tik smagi strādāju, bet saņemu mazāku algu nekā cilvēks, kas tikai sēž savā krēslā." Vēdu civilizācija ir

domāta pašapjēgai, nevis suniskai skriešanai – tāda ir tā lieta.

Intervētājs: Un tomēr, vai smagu darbu un cīņu, lai dzīvē galu galā "izsistos uz augšu", neuzskata par godājamu?

Šrīla Prabhupāda: Karmī, cilvēki, kas strādā, lai baudītu darba augļus, Bhagavad-gītā nosaukti par mūdhām, ēzeļiem. Kāpēc viņi salīdzināti ar ēzeļiem? Tāpēc, ka ēzelis smagi strādā, nēsā smagas nastas, par ko saņem no sava saimnieka tikai nelielu zāles kušķīti. Ēzelis stāv pie veļas mazgātavas durvīm un gremo zāli, bet veļas mazgātājs tikmēr uzkrauj viņam jaunu nastu. Ēzelim nepietiek prāta, lai izdomātu: "Ja es izietu no veļas mazgātavas pagalma, tad varētu plūkt zāli, kur vien patīk. Kāpēc man jāstiepj tādi smagumi?"

Intervētājs: Manuprāt, tas vienu otru vedīs pie prāta.

Šrīla Prabhupāda: Lūk, tādi ir cilvēki, kas strādā darba augļu dēļ. Viņi savā darbā ir ļoti aizņemti, un ja jūs gribēsit ar viņiem parunāt, tad tie teiks: "Mēs esam pārāk aizņemti." Bet kāds ir labums no jūsu aizņemtības? Šāds cilvēks apēd divas grauzdētas maizītes un izdzer tasi tējas. Vai tā visa dēļ viņš ir tik ļoti aizņemts, tik ļoti nopūlas? Viņš nezina, kāpēc ir tik aizņemts. Atverot savu bankas rēķina grāmatiņu, viņš redzēs, ka rēķins no viena miljona ir pieaudzis līdz diviem miljoniem. Viņam tas ļoti patīk, taču šis cilvēks joprojām ēd divus grauzdētas maizes gabaliņus, dzer tasi tējas un smagi strādā. Lūk, ko saprot ar vārdu karmī. Ēzeļi – viņi strādā kā ēzeļi, bez jebkāda dzīves mērķa.

Bet Vēdu civilizācija ir citādāka. Iepriekš minētais apvainojums neatbilst patiesībai. Vēdu civilizācijas cilvēki nepavisam nav slinki. Viņi darbojas augstāku mērķu labad. Prahlāda Maharādža uzsver, ka šī nodarbošanās ir tik svarīga, ka to jāuzsāk jau no pašas bērnības. *Kaumāra ācaret prājñaḥ*: nedrīkst zaudēt ne mirkli. Tāda ir Vēdu civilizācija. Bet ēzeļi domā: "Šie cilvēki nestrādā tā, kā mēs" – kā suņi un ēzeļi – un uzskata, ka mēs izvairāmies. Jā, mēs izvairāmies no jūsu neauglīgajām pūlēm. Vēdu civilizācija ir domāta pašapjēgai.

Intervētājs: Vai jūs vēl kaut ko nepastāstītu par Vēdu civilizāciju?

Šrīla Prabhupāda: Vēdu civilizācija sākas ar varnāšramas iekārtu. Varnāšramas iekārtā ir šāds sadalījums: brāhmani (intelektuāļi, padomdevēji), kšatriji (pārvaldītāji), vaišjas (tirgotāji, lauksaimnieki), šūdras (strādnieki), brahmačārī (jaunieši, kas mācās un ievēro dzimumatturību), grihasthas (ģimenes cilvēki), vānaprasthas (precēti cilvēki, kas aizgājuši no sabiedrības) un sanjāsī (mūki, kas atsacījušies no visa).

Galamērķis ir Krišnas, Visaugstā Kunga, godināšana. Tātad, ja jūs godināt Krišnu, tad jūs izpildāt arī visus savus dabiskos pienākumus, vienalga, vai jūs esat brāhmans, kšatrijs, vaišja, šūdra vai brahmačārī. Nekavējieties, pieņemiet to, pieņemiet Krišnas apziņu. Tas ir ļoti svarīgi.

Intervētājs: Ja cilvēki tik tiešām zinātu, ka pastāv dzīvesveids, kas ir daudz dabiskāks, kas atnes vairāk piepildījma nekā viņējais, vai tad būtu kādas grūtības? Tad viņi patiešām, kā jūs sakāt, pieņemtu to.

Šrīla Prabhupāda: Bet viņi nezina, un tāpēc arī nav reliģijas, bet ir tikai suniska skriešana. Suns skrien uz četrām kājām, jūs skrienat uz četriem riteņiem, un tas arī viss. Un jūs domājat, ka skriešana uz četriem riteņiem liecina par civilizācijas attīstību.

Tāpēc var teikt, ka mūsdienu civilizācija slinko. Ko liktenis jums ir lēmis, to jūs dabūsit, lai kur arī neatrastos. Vislabākais ir pieņemt Krišnas apziņu. Prahlāda Maharādža deva piemēru: jūs nevēlaties kaut ko nepatīkamu un tomēr saņemat to. Gluži tāpat, ja arī jūs negribēsit laimi, kas jums lemta, jūs tik un tā to saņemsit. Neizšķiediet savus spēkus, tiecoties pēc materiālās laimes. Jūs nevarat saņemt vairāk laimes, nekā jums lemts.

Intervētājs: Kā jūs to varat tik droši apgalvot?

Šrīla Prabhupāda: Kādēļ es tam ticu? Tādēļ, ka cilvēks saņem ciešanas, kaut arī nevēlas tās. Piemēram, prezidents Kenedijs mira no savas valsts pilsoņa rokas. Kas to gribēja, kādēļ tas tā notika? Viņš bija liels cilvēks, viņu tik daudzi aizsargāja, un tomēr liktenis bija lēmis, ka Kenedijs tiks nogalināts. Un kas var pasargāt jūs? Tātad, ja liktenis ir lēmis ciešanas, tad atnāks arī pretējais – laime. Kāpēc man būtu jāizšķiež laiks, lai kaut ko grozītu? Labāk izlietošu savus spēkus Krišnas apziņā. Lūk, tas būtu saprātīgi. Jūs nevarat izbēgt no sava likteņa. Ikvienam nāksies piedzīvot noteiktu daudzumu ciešanu un noteiktu daudzumu laimes. Neviens nebauda nemitīgu laimi. Tas nav iespējams.

Jūs nevarat aizturēt savas ciešanas un tāpat jūs nevarat arī aizturēt savas laimes atnākšanu. Tā atnāks pati. Tāpēc nešķiediet tās dēļ savu laiku. Labāk izmantojiet to, pilnveidojoties Krišnas apziņā.

Intervētājs: Vai tad Krišnas apziņas cilvēki netiecas pēc progresa?

Šrīla Prabhupāda: Būtībā cenšanās pēc progresa ir veltīga; kāda tad jēga to darīt? Ja jūs patiesībā nespējat mainīt savu likteni, tad kāda gan jēga censties to darīt? Apmierināsimies ar to laimes un ciešanu daudzumu, kas mums ir nolemts.

Vēdu civilizācija domāta, lai mēs apzinātos Dievu. Tāda ir tās būtība. Vēl šodien Indijā svarīgu svētku laikā miljoniem cilvēku iet uz Gangu nopeldēties, jo vēlas iegūt atbrīvi. Viņi nav slinki. Lai nopeldētos Gangā, viņi noiet pat tūkstoš jūdzes, pat divus tūkstošus jūdžu. Viņi nav slinki, taču nenodarbojas ar sunisku skriešanu. Gluži otrādi, viņi no pašas bērnības strādā, lai apzinātos sevi. *Kaumāra ācaret prājño dharmān bhāgavatān iha*. (Bhāg. 7.6.1.) Viņiem ir tik daudz darba, ka viņi to grib sākt jau no pašas mazotnes. Tātad uzskats, ka viņi ir slinki, ir aplams.

Intervētājs: Bet tad var uzdot šādu jautājumu: "Ja liktenis ir neapturams, tad kāpēc gan neļaut katram jaunpiedzimušajam skraidīt apkārt kā dzīvniekam, lai ar viņu notiek tas, ko liktenis lēmis?"

Šrīla Prabhupāda: Bet jums ir izdevība viņu garīgi apmācīt. Tādēļ arī ir teikts: *tasyaiva hetoḥ prayateta kovidaḥ*: jums savi spēki jāizmanto, lai apzinātos sevi. *Ahaituky apratihatā*: garīgā kalpošana, Krišnas apziņa ir neapturama. Kā nevar apturēt materiālo likteni, tā nevar arī apturēt attīstību garīgajā dzīvē, ja vien jūs to centīsities sasniegt.

Patiesībā Krišna izmainīs likteni – bet tikai Savam bhaktam. Viņš saka: *ahaṁ tvāṁ sarva-pāpebhyo mokṣayiṣyāmi*: "Es tevi pilnīgi aizsargāšu no visām grēku pretdarbībām." (Bg. 18.66.)

Piemēram, ja tiesa ir nolēmusi, ka cilvēks jāpakar, tad neviens nespēj to apturēt. Arī pats tiesnesis, kurš šo lēmumu ir pieņēmis, nespēj apturēt sprieduma izpildi. Bet, ja aizstāvis lūdz apžēlošanu valdniekam, kurš stāv pāri visiem likumiem, tad valdnieks spēj to apturēt.

Tāpēc mēs uzticam sevi Krišnam. Ja mēs gribēsim būt laimīgāki mākslīgi, attīstot ekonomiku, tad tas nebūs iespējams. Daudzi cilvēki ļoti smagi strādā, bet vai tāpēc viņi visi kļūst par Henriju Fordu vai Rokfelleru? Visi cenšas cik spēj. Misteram Fordam liktenis bija lēmis kļūt par bagātnieku, bet vai tāpēc jebkurš cits, kas strādā tikpat daudz kā Fords, kļūs tikpat bagāts kā Fords? Nē. Protams, ka nē. Jūs savu likteni nevarat izmainīt, ja smagi strādāsit kā ēzelis vai suns. Bet jūs šo savu spēku varat izmantot, lai augtu Krišnas apziņā.

Intervētājs: Un kas tieši ir Krišnas apziņa? Vai jūs nepastāstītu par to sīkāk?

Šrīla Prabhupāda: Mīlestība uz Dievu – lūk, kas ir Krišnas apziņa. Ja jūs neesat iemācījies mīlēt Dievu, tad kāds gan labums no jūsu reliģijas? Kad jūs pa īstam mīlat Dievu, tad jūs saprotat savas attiecības ar Dievu – "Es esmu neatņemama Dieva daļiņa." Tad jūs iemīlēsit arī visu dzīvo radību. Ja jūs patiešām mīlat Dievu, tad jūs mīlat arī kukaiņus. Jūs saprotat: "Šim kukainim ir citāds ķermenis, bet arī viņš ir mana tēva neatņemama daļiņa. Tāpēc viņš ir mans brālis." Tad jūs vairs nevarat turēt lopkautuvi. Ja jūs turat lopkautuvi, pārkāpjot Kristus bausli: "Tev nebūs nokaut," un saucat sevi par kristieti vai

hinduistu, tad jūs neesat reliģiozs. Tā ir tikai laika šķiešana – tāpēc, ka jūs nesaprotat Dievu, jūsos nav Dieva mīlestības; jūs piekarat sev kaut kādas sektas nosaukumu, bet īstas reliģijas nav. Un tā tas notiek visā pasaulē.

Intervētājs: Un kā varētu kaut ko labot?

Šrīla Prabhupāda: Krišna ir Dieva Augstākā Personība. Ja jūs Krišnu neatzīstat par visaugstāko būtni, tad pacentieties saprast. Mācieties: pastāv kāds Augstākais; Krišna nav indietis; Viņš ir Dievs. Saule vispirms uzlec Indijā, bet tas nenozīmē, ka Saule būtu indiete. Gluži tāpat, kaut arī Krišna ir dzimis Indijā, tagad Viņš ir atnācis uz rietumu valstīm. Viņš ir atnācis ar Krišnas apziņas kustību.

Vislielākā labdarība

Šrīla Prabhupāda raksta Indijas Haiderabadas Andhra Pradešas palīdzības fonda komitejas sekretāram ".. ja jūs vēlaties sniegt palīdzību tikai ar līdzekļu vākšanu, tad, manuprāt, panākumu nebūs. Jums jāiepriecina augstākā autoritāte, tikai tad var gaidīt panākumus. Piemēram, pateicoties sankīrtanai (kopīgai Harē Krišna dziedāšanai), pēc divu gadu sausuma šeit sāka līt lietus.."

Vēstule Šrīlam Prabhupādam

Godājamais Svāmidžī!

Dvīņu pilsētu iedzīvotāji priecājas par iespēju satikt Jūs un Jūsu cienījamos sekotājus. Jūs droši vien zināt, ka trūcīgā lietus dēļ iepriekšējos divos gados un pilnīgā lietus trūkuma dēļ šogad vairāk nekā pusi mūsu štata (Andhra Pradešas štats Indijas dienvidos) ir pārņēmis liels sausums. Lai palīdzētu valdībai cīnīties ar šo ļaunumu, ir nodibināta Centrālā Brīvprātīgā organizācija, ko sastāda dažādi iedzīvotāju slāņi. Šīs organizācijas locekļi pārraudzīja sausuma skartos apvidus. Stāvoklis ir satriecošs. Vairākos ciemos dzeramais ūdens ir jūdzēm tālu. Lopu īpašnieki barības trūkuma dēļ lēti izpārdod savus lopus. Daudzi klīstoši lopi mirst, jo nav ūdens un barības. Ļoti grūti ir arī ar pārtiku. Tirgū labības cenas ir ļoti augstas, un nabadzīgie laucinieki nespēj to nopirkt, tādēļ vismaz pieciem sešiem miljoniem cilvēku ir grūti sagādāt pārtiku pat vienai ēdienreizei dienā. Daudzi ir uz bada robežas. Visumā stāvoklis ir ārkārtīgi satriecošs un sirdi plosošs.

Tāpēc, godājamais Svāmidžī, mēs lūdzam Jūs padomāt, kā Jūsu biedrība vislabāk varētu palīdzēt glābt šos dvēseļu miljonus, kas neiedomājami cieš. Komiteja gribētu Jums ieteikt, lai Jūsu biedrības locekļi savos sprediķos lūgtu bhaktas kaut ko ziedot Andhra Pradešas palīdzības fondam.

Komiteja ir gatava nosūtīt savus pārstāvjus uz jebkuru vietu, kur Jūsu biedrības locekļi vēlas izplatīt prasādu štata izsalkušajiem miljoniem.

Mānava-sevā ir arī *mādhava-sevā* ("Kalpošana cilvēkam ir arī kalpošana Dievam"), tāpēc komiteja ir pārliecināta, ka pat nelielas Jūsu laipnās biedrības pūles krietni vien palīdzēs atvieglot simtu un tūkstošu ciešanas.

Jūsu uzticamais Dieva Kunga kalps

T. L. Katidija

Andhras Pradešas palīdzības fonda sekretārs

Haiderabada, Indija.

Vēstule misteram Katidijam

Dārgais mister Katidija!

Lūdzu, pieņemiet manus sveicienus. Atsaucoties uz Jūsu vēstuli un Jūsu paša interviju, es gribētu Jums pateikt, ka, neiepriecinot Dieva Augstāko Personību, neviens nespēs kļūt laimīgs. Diemžēl cilvēki nezina, kas ir Dievs un kā Viņam darīt prieku. Tāpēc mūsu Krišnas apziņas kustības mērķis ir tieši sniegt cilvēkiem Dieva Augstāko Personību. Kā teikts Šrīmad-Bhāgavatamas septītā dziedājuma sestajā nodaļā: *tuṣṭe ca tatra kim alabhyam ananta ādye/ kiṁ tair guṇa-vyatikarād iha ye sva-siddhāḥ.*

Šajā pantā izteikta doma, ka iepriecinot Dieva Augstāko Personību, mēs iepriecinām ikvienu, un nevar būt ne runas par trūkumu. Cilvēki nezina šo panākumu noslēpumu un tāpēc plāno, kā būt laimīgiem neatkarīgi no Dieva. Tomēr laimi šādi gūt nav iespējams. Jūsu vēstules sākumā izlasīju daudzu ietekmīgu šīs valsts cilvēku vārdus; viņi grib atvieglot citu ciešanas, Bet viņiem skaidri jāapzinās, ka bez Dieva Augstākās Personības iepriecināšanas visi mēģinājumi būs veltīgi. Slimu cilvēku pie dzīvības nenotur tikai labs ārsts un zāļu spēks. Pretējā gadījumā bagāti cilvēki nekad nemirtu. Svarīgi, lai cilvēkam palīdzētu Krišna, Dieva Augstākā Personība.

Tāpēc, ja jūs gribat palīdzēt cilvēkiem tikai ar līdzekļu vākšanu, tad, manuprāt, Jums nekas neizdāks. Jums jāiepriecina Visaugstākā autoritāte, un tas būs ceļš uz panākumiem. Piemēram, pateicoties sankīrtanai, šeit pēc divu gadu sausuma sāka līt lietus. Pēdējo reizi, kad mēs Deli svinējām Harē Krišna svētkus, draudēja neizbēgams Pakistānas kara pieteikums, un kad avīzes jautāja, ko es par to domāju, tad es atbildēju, ka būs cīņa, jo pretējā puse ir naidīga. Bet, pateicoties mūsu sankīrtanas kustībai, Indija guva uzvaru. Un vēl, kad mēs svinējām svētkus Kalkutā, tur beidza darboties naksalītu (komunistu) kustība. Tā tas tiešām bija. Sankīrtanas kustība var ne tikai dot mums visas iespējas dzīvei, bet arī iespēju atgriezties atpakaļ mājās, pie Dieva. Cilvēki ar dēmonisku dabu to nespēj saprast, bet tā tas ir.

Tāpēc es lūdzu Jūs kā sabiedrības vadītājus pievienoties šai kustībai. Neviens neko nezaudēs, ja dziedās Harē Krišna mantru, bet ieguvums būs liels. Kā teikts Bhagavad-gītā (3.21.):

yad yad ācarati śreṣṭhas
tat tad evetaro janaḥ
sa yat pramāṇaṁ kurute
lokas tad anuvartate

"Lai ko arī nedarītu dižens cilvēks, vienkāršie ļaudis iet viņa pēdās. Lai kādu paraugu viņš arī nerādītu ar saviem darbiem, visa pasaule tam seko."

Krišnas apziņas sankīrtanas kustība ir ļoti svarīga. Tāpēc caur Jums es gribētu lūgt visus Indijas vadošos cilvēkus ļoti nopietni piedalīties šai kustībā un dot mums visas iespējas pasaulē izplatīt šo kustību. Tad laimīga būs ne tikai Indija, bet arī visa pasaule.

Novēlu Jums vislabāko veselību,

Jums vienmēr labu vēlošais

A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

Kā sasniegt mieru?

"Zeme ir Dieva īpašums, taču mēs, dzīvās būtnes, it īpaši tā saucamie civilizētie cilvēki, Dieva īpašumu saucam par savu, maldoties gan katrs atsevišķi, gan arī visi kopā. Ja gribat mieru, tad jūsu prāts un visa pasaule ir jāatbrīvo no šī aplamā uzskata."

Mūsdienu civilizācijas lielākā kļūda ir tā, ka mēs nelikumīgi piesavināmies citu īpašumu, it kā tas būtu mūsējais, un tādējādi radām liekas raizes, ko mums uzliek dabas likumi. Šie likumi ir ļoti stingri. Neviena dzīvā būtne nedrīkst tos pārkāpt. Tikai tas, kurš apzinās Krišnu, var pārvarēt dabas likumu stingrību un kļūt laimīgs un mierīgs šajā pasaulē.

Kā valsti aizsargā likumu un priekšrakstu institūts, tā Visuma valsti, kurā Zeme ir tikai nenozīmīga daļiņa, aizsargā dabas likumi. Materiālā daba ir viens no dažādajiem Dieva spēkiem, Dievs ir visa esošā augstākais īpašnieks. Tāpēc Zeme ir Dieva īpašums, taču mēs, dzīvās būtnes, it īpaši tā saucamie civilizētie cilvēki, Dieva īpašumu uzskatām par savu un maldāmies gan katrs atsevišķi, gan arī visi kopā. Ja gribat mieru, tad jūsu prāts un visa pasaule ir jāatbrīvo no šī aplamā uzskata. Tas, ka cilvēku dzimums Zemi sauc par savu, ir daļējs vai pat pilnīgs visu miera traucējumu cēlonis.

Nelgas un tā saucamie civilizētie cilvēki grib piesavināties tiesības uz Dieva īpašumu, jo viņi tagad ir kļuvuši par bezdievjiem. Cilvēks nevar būt laimīgs un mierīgs bezdievīgā sabiedrībā. Bhagavad-gītā Kungs Krišna norāda, ka Viņš ir jebkuras dzīvo būtņu darbības īstais baudītājs, ka Viņš ir visu Visumu Augstākais Kungs, ka Viņš ir visu būtņu labvēlis un draugs. Kad visas pasaules cilvēki sapratīs, ka šādā veidā var sasniegt mieru, tad valdīs miers.

Tāpēc, ja jūs vispār gribat mieru, tad jums sava apziņa jāpārveido par Krišnas apziņu, gan katram atsevišķi, gan visiem kopā; to var izdarīt pavisam vienkārši – dziedot Dieva svēto vārdu. Tas ir paraugceļš un atzīts ceļš, lai sasniegtu mieru pasaulē. Tāpēc mēs iesakām ikvienam daudzināt Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē un iegūt Krišnas apziņu.

Tas ir praktiski, vienkārši un cildeni. Pirms četrsimt astoņdesmit gadiem ar šo paņēmienu Indiju iepazīstināja Kungs Šrī Čaitanja, un tagad tas ir pieejams arī jūsu valstī. Sāciet iet iepriekšminēto vienkāršo dziedāšanas ceļu, lasiet "Bhagavad-gītu, kāda tā ir" un apzinieties savu īsteno stāvokli, atjaunojiet zaudētās attiecības ar Krišnu, Dievu. Tad visā pasaulē tūlīt iestāsies miers un labklājība.

Deklarācija par mūsu atkarību no Dieva

Sarunā ar žurnāla "Back to Godhead" personālu, Šrīla Prabhupāda apspriež Amerikas revolūciju: "Amerikāņi apgalvo, ka viņi paļaujas uz Dievu. Taču bez zinātnes par Dievu nekādas īstas paļaušanās nevar būt. Vispirms ļoti nopietni pieņemiet zinātni par Dievu, tad paļaujaties uz Viņu.. Viņi izgudro paši savu pārvaldes veidu. Un tas ir viņu trūkums. Viņiem nekad nebūs panākumu.. Revolūcijas būs vienmēr – viena pēc otras. Miera nebūs."

Back to Godhead: Tomass Džefersons Amerikas revolūcijas pamatfilozofiju ietvēra Neatkarības Deklarācijā. Tā laika dižākie cilvēki, kas parakstīja šo dokumentu, piekrita, ka tajā ir noteiktas acīmredzamas un pašas par sevi saprotamas patiesības, no kurām pirmā vēsta, ka cilvēki ir radīti vienādi. Ar to viņi saprata, ka visi cilvēki ir vienādi likuma priekšā, un viņiem ir vienādas iespējas saņemt likuma aizsardzību.

Šrīla Prabhupāda: Jā, tādā nozīmē, kā jūs sakāt, cilvēki ir radīti vienādi.

BTG: Vēl viens Neatkarības Deklarācijas punkts sludina, ka Dievs visiem cilvēkiem ir piešķīris noteiktas dabiskas tiesības, un tās viņiem nedrīkst tikt atņemtas. Tās ir tiesības uz dzīvi, brīvību un...

Šrīla Prabhupāda: Bet arī dzīvniekiem ir tiesības dzīvot. Kāpēc lai dzīvniekiem nebūtu šādu tiesību? Piemēram, trusīši dzīvo mežā, nevienu netraucējot. Kāpēc valdība atļauj medniekiem iet un šaut viņus?

BTG: Te ir runāts tikai par cilvēkiem.

Šrīla Prabhupāda: Tādā gadījumā tā nav īsta filozofija. Aprobežotais uzskats, ka tikai mana ģimene vai tikai mans brālis ir labs un tāpēc es varu nogalināt citus, ir noziedzīgs. Pieņemsim, ka savas ģimenes labuma dēļ es nogalināšu jūsu tēvu. Vai tam būs kāds sakars ar filozofiju? Īsta filozofija ir *suhṛdaṁ sarva-bhūtānām* – draudzība ar visām dzīvajām būtnēm. (Bg. 5.29.) Tas noteikti attiecas uz cilvēkiem, bet, ja

jūs bez vajadzības nogalināsit kaut vienu dzīvnieku, tad es tūlīt iebildīšu: "Kādas muļķības jūs darāt!"

BTG: Amerikas dibinātāji teica, ka vēl vienas tiesības ir tiesības uz brīvību. Brīvību tādā nozīmē, ka valdībai nav tiesību noteikt cilvēkiem, kas viņiem jādara.

Šrīla Prabhupāda: Ja valdība nav pilnīga, tad tā nedrīkst noteikt cilvēkiem, kas viņiem jādara. Bet ja tā ir pilnīga, tad drīkst.

BTG: Trešās dabiskās tiesības, kas tur bija minētas, ir tiesības būt laimīgam.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Bet jūsu laime var atšķirties no manējās. Jums varbūt patīk ēst gaļu, bet man tā riebjas. Kā tad jūsu uzskats par laimi var būt tāds pats kā manējais?

BTG: Tāpēc ikvienam ir jādod abrīvība sasniegt tādu laimi, kādu viņš vēlas.

Šrīla Prabhupāda: Nē. Atkarībā no cilvēka īpašībām viņam jānosaka laimes veids. Sabiedrība jums jāsadala četrās daļās: tajos, kam ir brāhmanu īpašības, tajos, kuriem ir kšatriju īpašības, tajos, kuriem ir vaišju īpašības, un tajos, kam ir šūdru* īpašības. Ikvienam jādod iespēja strādāt saskaņā ar viņa dabiskajām īpašībām.

Nevar likt vērsim strādāt zirga darbu, nedz arī zirgam likt strādāt vērša darbu. Mūsdienās gandrīz visi saņem vidējo vai augstāko izglītību. Bet ko viņi mācās šajās augstskolās? Pārsvarā tehniskās zināšanas, kas ir šūdru izglītība. Īsta augstākā izglītība ir Vēdu gudrības apgūšana. Tā domāta brāhmaniem. Tikai šūdru izglītība vien ved uz haosu. Ikviens ir jāpārbauda, kādai izglītībai viņš ir piemērots. Daļa šūdru var saņemt tehnisko izglītību, bet lielākajai daļai jāstrādā lauksaimniecībā. Lai izglītotos, visi dodas tikai uz pilsētām, jo domā: "Te varēs vairāk nopelnīt," bet lauksaimniecība tie pamesta novārtā. Tas ir trūkums, jo neviens vairs neražo labus produktus. Visas šīs novirzes ir radījusi slikta valdība. Valdībai ir jāraugās, lai ikviens darbotos saskaņā ar savām dabiskajām īpašībām. Tad cilvēki būs laimīgi.

BTG: Tātad, ja valdība mākslīgi visus cilvēkus saliek vienā šķirā, tad nekādas laimes nevar būt.

Šrīla Prabhupāda: Protams, jo tas ir pretdabiski un rada haosu.

BTG: Amerikas dibināšanas tēviem nepatika šķiras, jo ar tām jau bija ļoti slikta pieredze. Pirms revolūcijas pār amerikāņiem valdīja monarhi, bet monarhi vienmēr mēdza būt tirāniski un netaisni.

Šrīla Prabhupāda: Tas bija tāpēc, ka viņi nebija mācīti būt par svētiem monarhiem. Vēdu civilizācijā zēnus no pašas mazotnes mācīja būt par ļoti labiem brahmačārī (skolniekiem, kas ievēro dzimumatturību). Viņi gāja gurukulā, garīgā skolotāja skolā, un mācījās pašsavaldīšanos, tīrību, patiesīgumu un daudzas citas svēto īpašības. Labākie vēlāk varēja pārvaldīt valsti.

Amerikas revolūcijai nav īpašas nozīmes, jo cilvēki, kas ir kļuvuši nelaimīgi, saceļas. Tas notika Amerikā, tas notika Francijā, tas notika arī Krievijā.

BTG: Amerikas revolucionāri sacīja: ja valdība pār tautu nevalda pareizi, tad tautai ir tiesības valdību atlaist.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tas notika ar Niksonu, viņu atcēla. Bet kāda jēga, ja vienu Niksonu aizvieto ar citu? Jāzina, kā aizvietot Niksonu ar svētu vadītāju. Cilvēkiem nav šo zināšanu un kultūras, viņi turpina ievēlēt vienu Niksonu pēc otra un nekad nekļūs laimīgi. Bet cilvēki var būt laimīgi. Laimes formula ir dota Bhagavad-gītā. Vispirms viņiem jāzina, ka zeme pieder Dievam. Kāpēc amerikāņi apgalvo, ka zeme pieder viņiem? Kad Amerikā ieradās pirmie kolonisti, Viņi teica: "Šī zeme pieder Dievam, tāpēc mums ir tiesības šeit dzīvot." Kāpēc tad tagad viņi neļauj citiem apmesties šajā zemē? Kas tā par filozofiju? Ir tik daudz pārapdzīvotu valstu. Amerikas valdībai vajadzētu ļaut šo valstu iedzīvotājiem braukt uz Ameriku, dot viņiem iespēju apstrādāt zemi un audzēt maizi. Kāpēc viņi to

nedara? Viņi cita īpašumu ir paņēmuši ar varu un vardarbīgi pretojas citu iebraukšanai Amerikā. Kas tad tā ir par filozofiju?

BTG: Tā nav nekāda filozofija.

Šrīla Prabhupāda: Viņu filozofija ir krāpšana. Viņi paņem citu īpašumu ar varu un tad izdod likumu, ka neviens nedrīkst ņemt cita īpašumu ar varu. Tātad viņi ir zagļi. Viņi nevar aizliegt Dieva īpašumā atrasties Dieva dēliem. Amerikai un citām Apvienoto Nāciju valstīm jāpiekrīt, ka visur, kur ir pietiekami daudz zemes, cilvēku sabiedrība to drīkst izmantot pārtikas audzēšanai. Valdība varētu teikt: "Labi, jūsu valstī ir pārapdzīvotība. Jūsu cilvēki var nākt uz šejieni. Mēs dosim viņiem zemi, lai viņi audzē pārtiku." Tad mēs redzētu brīnumus. Bet vai viņi to darīs? Nē. Kas tad tā par filozofiju? Blēdība. "Es zemi paņemšu ar varu un tad neļaušu citiem nākt šurp."

BTG: Viens amerikāņu sauklis skan: "Viena nācija zem Dieva."

Šrīla Prabhupāda: Jā, tā ir Krišnas apziņa. Zem Dieva jābūt vienai nācijai, zem Dieva jābūt arī vienai vispasaules valdībai. Viss pieder Dievam, un mēs visi esam Viņa dēli. Lūk, kāda filozofija ir vajadzīga.

BTG: Bet amerikāņi ļoti baidās no centrālas valdības, jo uzskata, ka katra stipra valdība vienmēr rada tirāniju.

Šrīla Prabhupāda: Ja vadītāji ir pareizi apmācīti, tad tirānija nav iespējama.

BTG: Bet viena Amerikas pārvaldes iekārtas premisa ir tāda: jebkurš vadītājs, kam ir pārāk daudz varas, neizbēgami kļūst slikts.

Šrīla Prabhupāda: Jums viņš jāapmāca tā, lai viņš nekļūtu slikts!

BTG: Bet kā to izdarīt?

Šrīla Prabhupāda: Ar varnāšrama-dharmu. Sadaliet sabiedrību atbilstoši īpašībām un māciet cilvēkiem, ka viss pieder Dievam un viss jāizmanto, lai kalpotu Dievam. Tad patiešām būs "viena nācija zem Dieva."

BTG: Vai nesāksies skaudība, ja sabiedrību sadalīs četrās daļās?

Šrīla Prabhupāda: Nebūt nē. Manā ķermenī ir dažādas daļas, kas kopīgi darbojas; arī sabiedrībā var būt dažādas daļas, kas darbojas vienam mērķim. Mana kāja atšķiras no manas rokas. Bet, ja es saku rokai: "Atnes glāzi ūdens," tad kājas palīdz. Vajadzīgas ir gan kājas, gan rokas.

BTG: Bet rietumu pasaulē mums ir strādnieku šķira un kapitālistu škira, un vienmēr viņas karo savā starpā.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Kapitālistu šķira ir nepieciešama un strādnieku šķira arī ir nepieciešama.

BTG: Bet viņas cīnās savā starpā.

Šrīla Prabhupāda: Tādēļ, ka nav īstas apmācības. Viņiem nav kopīga mērķa. Roka un kāja darbojas dažādi, bet kopējais mērķis ir ķermeņa uzturēšana. Tātad, ja jūs atradīsit mērķi, kas ir kopīgs gan kapitālistiem, gan strādniekiem, tad nekādas cīņas nebūs. Bet, ja jūs šo kopējo mērķi nezināsit, tad vienmēr notiks cīņa.

BTG: Revolūcija?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

BTG: Tātad, vissvarīgākais ir atrast kopīgu mērķi, uz kura pamata cilvēki varētu apvienoties?

Šrīla Prabhupāda: Jā, gluži kā mūsu Krišnas apziņas biedrībā jūs nākat pie manis un prasāt visādus padomus – tādēļ, ka es jums varu dot kopīgu mērķi. Citādi būtu cīņa. Valdībai jābūt ļoti zinošai, jāzina

dzīves mērķis – kopīgais mērķis – un jāmāca cilvēkiem darboties kopīgā mēķa labad. Tad viņi būs laimīgi un būs miers. Bet, ja cilvēki vēlēs tādus neliešus kā Niksonu, tad viņi nekad neatradīs kopīgu mērķi. Jebkurš nelietis kaut ko izdomās, lai savāktu balsis un kļūtu par valdības galvu. Kandidāti kukuļo, krāpj, propagandē, lai tikai iegūtu balsis. Tādā vai citādā ceļā viņi sadabū balsis un iegūst augstāko posteni. Šī kārtība ir slikta.

BTG: Bet, ja mēs savus vadītājus neizvēlēsimies vispārīgās vēlēšanās, tad kā tiks pārvaldīta sabiedrība?

Šrīla Prabhupāda: Jums ir nepieciešami brāhmani, kšatriji, vaišjas un šūdras. Gluži tāpat kā ceļot māju, jums ir vajadzīgi inženieri. Jums nav vajadzīgi apkopēji. Vai ne? Ko darīs apkopējs? Neko, jums vajadzīgi ir inženieri. Tātad, ja jūs sekojat varnāšramas iedalījumam, tad valdīt drīkst tikai kšatriji. Un likumdevējai sapulcei – senatoriem – der tikai kvalificēti brāhmani. Bet tagad likumdevējā sapulcē sēž miesnieks. Ko viņš saprot no likumdošanas? Viņš ir miesnieks, bet ieguvis balsis, viņš kļūst par senatoru. Pašlaik, pateicoties sabiedriskajai domai, miesnieks kļūst par likumdevēju. Tātad viss ir atkarīgs no apmācības. Krišnas apziņas biedrībā mēs to dodam, bet, kad runa ir par politiku, tad viņi to aizmirst. Nevar būt tikai viena šķira. Tā ir muļķība, jo dažādu šķiru cilvēki ir dažādi jānodarbina. Ja mēs nezinām, kā to darīt, tad nekas neiznāks, jo tikmēr, kamēr nebūs darba sadalījuma, valdīs haoss. Šrīmad-Bhāgavatamā ir aprakstīti visi jautājumi, par kuriem jāatbild valdniekam. Dažādām sabiedrības šķirām jāsadarbojas tāpat, kā sadarbojas dažādas ķermeņa daļas. Kaut arī katrai daļai ir savs nolūks, tās visas strādā vienam mērķim: lai pareizi uzturētu ķermeni.

BTG: Kāds ir īstais valdības pienākums?

Šrīla Prabhupāda: Saprast, ko vēlas Dievs, un raudzīties, lai sabiedrība ietu pretī šim mērķim. Tad cilvēki būs laimīgi. Bet kā gan cilvēki var būt laimīgi, ja viņu darbība ir nepareizi virzīta? Valdībai ir jāraugās, lai cilvēku darbība būtu virzīta pareizi. Pareizais virziens ir Dieva zināšana un darbība saskaņā ar Viņa norādījumiem. Bet ja paši vadītāji netic, ka pāri visam stāv Dievs, ja viņi nezina, ko Dievs vēlas darīt, vai arī ja viņi nezina, ko Dievs vēlas no mums, tad kā gan viņi var būt laba valdība? Paši vadītāji ir maldināti, un viņi maldina arī citus. Lūk, cik haotiska ir šodienas pasaule.

BTG: Savienotajās Valstīs tradicionāli baznīca ir atdalīta no valsts.

Šrīla Prabhupāda: Es nerunāju par baznīcu. Nav runa par to, vai baznīca ir, vai nav. Galvenais ir tas, ka vadītājiem jāatzīst Augstākā Valdnieka esamība. Kā viņi to var noliegt? Dabā viss notiek Visaugstā Kunga vadībā. Vadītāji nespēj valdīt pār dabu; kāpēc tad viņi neatzīst augstāko valdnieku? Tas ir sabiedrības trūkums. Vadītāji visādā ziņā jūt, ka augstākajam valdniekam ir jābūt, un tomēr tie Viņu noliedz.

BTG: Bet pieņemsim, ka valdība ir ateistiska...

Šrīla Prabhupāda: Tāda valdība nevar būt laba. Amerikāņi apgalvo, ka viņi paļaujas uz Dievu. Taču bez zinātnes par Dievu šāda paļaušanās ir tikai māns. Vispirms pilnīgi nopietni ir jāpieņem zinātne par Dievu. Taču bez zinātnes par Dievu šāda paļaušanās ir tikai māns. Vispirms pilnīgi nopietni ir jāpieņem zinātne par Dievu un tad jāpaļaujas uz Viņu. Amerikāņi nezina, kas ir Dievs, bet mēs zinām. Mēs patiešām paļaujamies uz Dievu.

Viņi izgudro paši savu pārvaldes veidu. Un tas ir viņu trūkums. Viņiem nekad nebūs panākumu. Viņi ir nepilnīgi un, sagudrojot paši savus ceļus un līdzekļus, viņi arī paliks nepilnīgi. Revolūcijas būs vienmēr – viena sekos otrai. Miera nebūs.

BTG: Kas nosaka reliģijas vadošos principus, kuri jāievēro cilvēkiem?

Šrīla Prabhupāda: Dievs. Dievs ir pilnīgs. Viņš to dara. Kā apgalvo Vedas, Dievs ir visu dzīvo būtņu vadītājs (*nityo nityānāṁ cetanaś cetanānām* (Katha Upanišāda 2.2.13.)). Mēs atšķiramies no Viņa, jo Viņš ir

visupilnīgs, bet mēs tādi neesam. Mēs esam ļoti mazi. Mums ir Dieva īpašības, taču ļoti maz. Tādēļ mums ir tikai nedaudz zināšanu – tas arī viss. Ar savām niecīgajām zināšanām jūs varat uzbūvēt lidmašīnu "Boeing-747", bet nevarat uzbūvēt moskītu. Dievs ir radījis moskīta ķermeni, kas arī ir "lidmašīna". Ar to Dievs atšķiras no mums: mums ir zināšanas, bet tās nav tik pilnīgas kā Dieva zināšanas. Tātad valdības locekļiem jāprasa padoms Dievam, tad viņi varēs pilnīgi pareizi valdīt.

BTG: Vai Dievs ir arī izdomājis vispilnīgāko valdību?

Šrīla Prabhupāda: Jā, protams, Vēdu laikos vadīja kšatriji. Ja bija karš, tad valdnieks cīņā gāja pirmais. Gluži kā jūsu Džordžs Vašingtons: kad bija karš, viņš cīnījās. Bet kādi prezidenti valda tagad? Ja sākas karš, tad viņi sēž drošā vietā un komandē pa telefonu. Viņi nav piemēroti prezidenta postenim. Ja ir karš, tad prezidentam jāiet pirmajam un jāvada cīņa.

BTG: Bet, ja cilvēks ir mazs un nepilnīgs, tad kā viņš var izpildīt pilnīgos norādījumus, ko Dievs dod pilnīgai valdībai?

Šrīla Prabhupāda: Jūs varat būt nepilnīgs, taču, pildot manus norādījumus, jūs kļūstat pilnīgs. Jūs par savu vadītāju pieņemat mani, es par savu vadītāju pieņemu Dievu. Tādā veidā sabiedrība tiek pārvaldīta pilnīgi pareizi.

BTG: Tātad laba valdība ir tā, kas vispirms pieņem Augstāko Būtni par īsto valdības vadītāju?

Šrīla Prabhupāda: Jūs nevarat tieši pieņemt Augstāko Būtni. Jums ir jāpieņem Augstākās Būtnes kalpi – brāhmani un vaišnavi (Dieva Kunga bhaktas) par jūsu vadītājiem. Valdības cilvēki ir kšatriji – otrā kārta. Kšatrijiem jāsaņem padomi no brāhmaniem vai vaišnaviem un atbilstoši jāizdod likumi, vaišjām dzīvē jāīsteno kšatriju norādījumi. Šūdrām jāstrādā šo trīs kārtu vadībā. Tad sabiedrība būs pilnīga.

Garīgais komunisms

Padomju Savienības apmeklējuma laikā 1971. gadā Šrīla Prabhupāda runā ar profesoru Grigoriju Kotovski, PSRS Zinātņu Akadēmijas Austrumpētniecības institūta Indijas nodaļas vadītāju: "Vai nu jūs pakļaujaties monarhijai, vai aristokrātijai, vai diktatūrai, vienalga jums ir jāpakļaujas: tā tas ir. Dzīve bez pakļaušanās nav iespējama. Tā nav iespējama. Tāpēc mēs mācām cilvēkus pakļauties Visaugstajam, no Viņa nāk visa aizsardzība.. Jebkuru citu pakļaušanos ir jānomaina ar revolūciju. Bet, kad jūs nonākat pie Krišnas, tad nekādas revolūcijas vairāk nebūs vajadzīgas. Jūs būsit apmierināts."

Šrīla Prabhupāda: Vakar es lasīju laikrakstu "Moscow News". Tur bija runāts par komunistu kongresu, un prezidents tajā paziņoja: "Lai pilnveidotos, mēs esam gatavi pieņemt citu pieredzi." Tāpēc es domāju, ka Vēdu uzskats par sociālismu un komunismu ļoti palīdzētu uzlabot sociālisma un komunisma ideju. Piemēram, sociālisma valstī ir tāda doma, ka neviens nedrīkst mirt badā; ikvienam jābūt apgādātam ar pārtiku. Gluži tāpat, Vēdās par grihasthu (ģimenes cilvēku) dzīvi ir ieteikts, ka ģimenes cilvēkam jāraugās, lai viņa mājā pat ķirzaka un čūska nemirtu badā. Pat šiem zemākajiem radījumiem jādod ēst, nemaz jau nerunājot par cilvēkiem. Grihastham tiek ieteikts pirms ēšanas iziet uz ceļa un saukt: "Ja kāds vēl nav ēdis, lūdzu, nāciet! Ēdiens ir gatavs." Ja neviens neatsaucas, tikai tad mājas saimnieks iet ēst. Mūsdienās par valsts īpašnieku uzskata visu tautu vai kādu noteiktu cilvēku, bet pēc Vēdu uzskata: *īśāvāsyam idaṁ sarvam* – viss pieder Īšam, Visaugstākajam vadītājam. *Tena tyaktena bhuñjīthāḥ* – jūs varat baudīt to, ko Viņš jums piešķīris. *Mā gṛdhaḥ kasya svid dhanam*: bet nepiesavinies to, kas pieder citam. Tā teikts Īšopanišādā – Vēdās. To pašu domu izskaidro dažādas Purānas. Vēdu rakstos ir daudz labu, komunistisku ideju. Tāpēc es domāju, ka tās jāizplata starp jūsu visdomājošākajiem cilvēkiem. Tādēļ es arī tik ļoti gribēju runāt ar jums.

Profesors Kotovskis: Jā, ļoti interesanti, mūsu valstī tagad ļoti interesējas par sensenās domas vēsturi. Runājot par to, varu teikt, ka mūsu institūts ir tulkojis krieviski un izdevis daudzus diženās Indijas

kultūras pieminekļus. Varu jums pateikt, ka mēs esam izdevuši vairākas Purānas un daļas no Rāmājanas. Mahābahārata krieviski ir izdota daudzos sējumos, iznācis arī otrais Mahābhāratas izdevums, pilns tās tulkojums. Mēs esam izdevuši arī pilnu Manu-smriti ar sanskrita komentāriem. Interese par šīm grāmatām bija tik liela, ka tās izpārdeva vienā nedēļā. Tagad tās vairs nav dabūjamas. Mēnesi pēc iznākšanas šīs grāmatas nevarēja dabūt pat grāmatu tirgū. Par seno Vēdu kultūru interesējas gan Maskavas, gan arī visas Padomju Savienības lasītāji, un, raugoties no šī viedokļa, mēs esam izdevuši daudz šādu grāmatu.

Šrīla Prabhupāda: No Purānām Šrīmad-Bhāgavatamu sauc par Mahā-Purānu.

Profesors Kotovskis: Mahā-Purāna.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Mēs esam to visu pārtulkojuši – vispirms mēs dodam sākotnējo sanskrita tekstu, tā transliterāciju, katra vārda angļu tulkojumu, tad tulkojumu un pēc tam panta jēgu jeb skaidrojumu. Tādā veidā ir pasniegti visi astoņpadsmit tūkstoši Šrīmad-Bhāgavatamas panti. Mēs visu tulkojam burtiski. Jūs varat apskatīties. Visā Bhāgavata Purānā katru pantu mēs esam pasnieguši tādā veidā. Āčārju, diženu svētu gudro, Bhāgavatas filozofijas sludinātāju viedoklis par Bhāgavatam ir tāds, ka tā ir *nigama-kalpa-taror galitaṁ phalam*: nogatavojies auglis Vēdu vēlmju kokā (Šrīmad-Bhāgavatama 1.1.3.). To atzīst visi Indijas zinātnieki, un Kungs Čaitanja sludināja īpaši Bhāgavatamu. Ja gribat redzēt, es jums to parādīšu.

Profesors Kotovskis: Man liekas, ka Maskavas un Ļeņingradas bibliotekās ir gandrīz visi galvenie senās Indijas kultūras teksti, sākot ar pašām Vēdām, sanskrita pirmtekstiem. Piemēram, mūsu institūta Ļeņingradas nodaļā ir seši vai astoņi Manu-smriti izdevumi. Institūts tika nodibināts Krievijas impērijas laikā Ļeņingradā, tāpēc pašreiz Ļeņingradā ir mūsu institūta nodaļa, kas nodarbojas galvenokārt ar Āzijas kultūras vēsturi. Tur ir pārskats par to, kas ir tulkots, kādi ir pētījumi par Indijas reliģijas vēsturi, kā arī par Indijas reliģijas – hinduisma stāvokli Hindu Indijā pašlaik.

Šrīla Prabhupāda: Hinduisms ir ļoti sarežģīts jautājums.

Profesors Kotovskis: O, jā (abi smejas). Patiešām, cik es saprotu, no eiropieša viedokļa tā nemaz nav reliģija: tas ir dzīvesveids – reliģija, filozofija, dzīvesveids, viss, ko jūs vēlaties.

Šrīla Prabhupāda: Vārds "hindu" nemaz nav sanskrita vārds. To ir devuši musulmaņi. Kā jūs zināt, ir upe Inda, kā sanskritā to sauc par Sindhu. Musulmaņi skaņu "s" izrunā kā "h". "Sindhu" vietā viņiem iznāk "Hindu". Tātad "Hindu" ir vārds, ko jūs neatradīsit nevienā sanskrita vārdnīcā, bet tomēr to lieto. Īsto kultūru sauc par varnāšramu. Ir četras varnas (sabiedrības daļas) – brāhmani, kšatriji, vaišjas un šūdras – un četri āšrami (garīgās daļas) – brahmačārī, grihastha, vānaprastha un sanjāsa. Saskaņā ar Vēdām, kamēr cilvēki nav pieņēmuš šo kārtību jeb iedalījumu četrās varnās un četros āšramos, tikmēr viņi nav civilizēti. Tāpēc ir jāpieņem šis paņēmiens, sabiedrības sadalījums četrās sabiedrības kārtās un četros garīgās dzīves posmos; to sauc par varnāšramu. Indijas kultūra balstās uz šo mūžseno vedisko kārtību.

Profesors Kotovskis: Varnāšramu.

Šrīla Prabhupāda: Varnāšramu. Un Bhagavad-gītā – jūs varbūt esat lasījis Bhagavad-gītu?

Profesors Kotovskis: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Bhagavad-gītā (4.13.) ir teikts *cātur-varṇyaṁ mayā sṛṣṭam*: šo kārtību radījis Višnu (Dievs). Un, tā kā varnāšramu ir radījis Visaugstais, to nevar mainīt. Tā pastāv gandrīz visur. Tā ir kā Saule. Sauli ir radījis Visaugstais. Saule spīd Amerikā, Krievijā, Indijā – visur. Gluži tāpat varnāšrama ir izplatīta visur, tādā vai citādā veidā. Piemēram, brāhmani, vissaprātīgākā cilvēku daļa. Viņi ir sabiedrības smadzenes. Kšatriji ir pārvaldītāji, vaišjas ir ražotāji un šūdras ir strādnieki. Šīs četras

daļas ir izplatītas visur, tikai tās sauc dažādos vārdos. Tās ir izveidojis sākotnējais radītājs, tāpēc tās ir izplatītas visur, varnāšrama-dharma.

Profesors Kotovskis: Interesanti ir tas, ka pēc dažu Eiropas un agrāko Krievijas zinātnieku domām varnāšramas kārtība ir radīta vēlāk, un, lasot senus Vēdu rakstus, jūs redzēsit daudz vienkāršāku agrāru sabiedrību. Šie zinātnieki uzskata, ka varnāšamas kārtību Indijas sabiedrība pieņēma Vēdu ēras beigās un nebūt ne pašā sākumā. Un, ja jūs analizēsit senos rakstus, tad redzēsit, ka senajā, klasiskajā Indijā tā nemaz nebija tik izplatīta.

Šrīla Prabhupāda: Kas attiecas uz mums, tad tā ir minēta Bhagavad-gītā. *Cātur-varṇyaṁ mayā sṛṣṭam*. Bhagavad-gīta tika teikta pirms piectūkstoš gadiem un tajā ir teikts: "Šo Bhagavad-gītas mācību Es pavēstīju Saules dievam". Tātad, ja jūs novērtēsit šo laika posmu, tad redzēsit, ka tā nāk no četrdesmit miljonu gadu tālas senatnes. Vai Eiropas zinātnieki spēj izsekot piectūkstoš gadu senai vēsturei? Vai viņi spēj redzēt, kas notika pirms četrdesmit miljoniem gadu? Mums ir pierādījumi, ka varnāšramas kārtība ir pastāvējusi vismaz piectūkstoš gadu. Varnāšramas kārtība minēta arī Višnu Purānā (3.8.9.). *Varṇāśramācāravatā puruṣeṇa paraḥ pumān*. Tas ir teikts Višnu Purānā. Varnāšrama-dharma nav kaut kas tāds, kas pastāv mūsdienās aprēķinātu vēsturisku laikaposmu. Tā ir dabiska. Šrīmad-Bhāgavatamā dots salīdzinājums: ķermenim ir četras daļas – smadzenes, rokas, vēders un kājas – un arī dabiskā kārtā sabiedrības ķermenis dalās četrās daļās. Pastāv šķira, ko var uzskatīt par smadzenēm, šķira, kuru var uzskatīt par valsts rokām, šķira, ko sauc par ražotāju, utt. Nav nepieciešams skatīties vēsturē, tā dabiski pastāv no radīšanas dienas.

Profesors Kotovskis: Jūs teicāt, ka sabiedrībā ir četras daļas, bet tās nav tik viegli atšķirt. Piemēram, jebkurā sabiedrībā dažādās šķiras un profesionālās grupas var iedalīt četrās daļās, tas nav nekas sarežģīts, vienīgās grūtības ir, piemēram, sociālistiskajā sabiedrībā – mūsu valstī un citās sociālistiskajās sabiedrībās – kā jūs atšķirsit ražotājus no strādniekiem?

Šrīla Prabhupāda: Piemēram, mēs piederam pie intelektuālās šķiras. Tā ir viena daļa.

Profesors Kotovskis: Inteliģentā šķira, brāhmani. Un šajā daļā var ieskaitīt arī visu inteliģinci.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Profesors Kotovskis: Un tad nāk pārvaldītāja kārta.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Profesors Kotovskis: Bet kas ir vaišjas un šūdras? Te nu rodas grūtības. Jo visi citi ir strādnieki – rūpnīcu strādnieki, kolhozu strādnieki utt. No šī viedokļa, manuprāt, ir liela atšķirība starp sociālistisko sabiedrību un visām citām sabiedrībām, kas bija pirms sociālisma, jo mūsdienu rietumu sabiedrībā jūs varat visas sabiedriskās un profesionālās kārtas sadalīt šajās daļās – brāhmanos, kšatrijos, vaišjās un šūdrās: intelektuāļos, ražotājos, ražošanas īpašniekos (piemēram, rūpnīcu īpašnieki), un parastajos strādniekos. Bet šeit jūs neatradīsit vaišjas, jo rūpnīcās ir administrācija, un jūs to varat nosaukt par kšatrijiem, un pēc tam nāk šūdras, paši strādnieki, bet nav nekādas šķiras starp viņiem.

Šrīla Prabhupāda: Par to ir teikts. *Kalau śūdra-sambhavaḥ*. Šajā laikmetā gandrīz visi cilvēki ir šūdras. Bet, ja ir tikai šūdras, tad kārtība sabiedrībā tiek traucēta. Par spīti tam, ka jūsu valsts ir šūdru valsts, tomēr tajā ir arī brāhmani, un tas ir nepieciešams. Ja jūs sabiedrību nesadalīsit šādā veidā, tad būs haoss. Tas ir zinātnisks novērtējums, kas balstās uz Vēdām. Jūs varat piederēt šūdru kārtai, bet, lai sabiedrībā valdītu kārtība, jums daži šūdras ir jāapmāca par brāhmaniem. Sabiedrība nevar būt atkarīga no šūdrām. Jūs nevarat arī būt atkarīgi no brāhmaniem. Lai apmierinātu ķermeņa vajadzības, ir jābūt smadzenēm, rokām, vēderam un kājām. Lai izpildītu visa ķermeņa uzdevumu, jāsadarbojas kājām,

smadzenēm un rokām. Tāpēc jebkurā sabiedrībā, kurā nebūs šo četru daļu, valdīs haoss. Tā nevarēs darboties pareizi. Tā būs maija, un būs traucējumi. Ir jābūt smadzenēm, bet pašlaik smadzeņu trūkst. Es nerunāju par mūsu valsti vai jūsu valsti, es runāju par visu pasauli. Agrāk Indiju pārvaldīja monarhija. Piemēram, Maharādža Parīkšits bija valdnieks kšatrijs. Īsi pirms nāves viņš atteicās no troņa. Viņš aizgāja uz mežu klausīties par sevis apzināšanos. Ja jūs vēlaties, lai visas pasaules sabiedrībā valdītu miers un uzplaukums, tad jums jārada ļoti saprātīgu cilvēku kārta, ka prastu lieliski pārvaldīt, kārta, kas prastu labi ražot, un kārta, kas strādātu. Tas ir nepieciešams un no tā nevar izvarīties. Tāds ir Vēdu uzskats, *mukha-bāhūru-pāda jāḥ* (Šrīmad-Bhāgavatama 11.17.13.). *Mukha* nozīmē "seja", *bāhu* nozīmē "rokas", *ūru* nozīmē "viduklis" un *pāda* nozīmē "kājas" Vai mēs apskatām tādu vai citādu valsti, ja tajā nav saskanīgas, sistemātiskas šo četru šķiru kārtības, tad valsts un sabiedrība īpaši labi nedarbosies.

Profesors Kotovskis: Vispār man liekas, ka visa šī varnāšramas kārtība kaut kādā mērā radīja dabisko darba dalīšanu senajā sabiedrībā. Bet tagad darba dalīšana starp cilvēkiem jebkurā sabiedrībā ir daudzkārt sarežģītāka un attīstītāka. Sabiedrības dalīšana četrās daļās rada tikai sajukumu.

Šrīla Prabhupāda: Sajukums radās tāpēc, ka Indijā pēdējā laikā brāhmana dēls, kuram nebija brāhmana īpašību, varēja saukt sevi par brāhmanu; citi, bez pamata vai tradīcijas pēc, ticot viņam, atzina viņu par brāhmanu. Tāpēc arī Indijas sabiedrības kārtība izjuka. Taču Krišnas apziņas kustībā mēs apmācām brāhmanus visur, jo pasaulei ir vajadzīgas brāhmanu galvas. Kaut arī Maharādža Parīkšits bija monarhs, viņam bija brāhmani un mācīto gudro padome, ar ko apspriesties. Monarhi nebija neatkarīgi. Vēsturē ir gadījumi, kad vairākus monarhus, kas nevaldīja pareizi, brāhmaniskā padome atcēla no valdīšanas. Kaut arī brāhmani nepiedalījās politikā, viņi deva padomus monarham, kā izpildīt valdnieka funkcijas. Tas nemaz nebija tik sen. Cik sen valdīja Ašoka?

Profesors Kotovskis: Tas būtu tajā laika posmā, ko mēs savā terminoloģijā saucam par seno un viduslaiku Indiju.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Profesors Kotovskis: Senajā un feodālajā Indijā – jums taisnība, tā bija ļoti atvērta, un lielākā daļa augstākā administratīvā personāla likumdošanas padomē bija brāhmani. Pat Mogulu ērā musulmaņu imperatoriem bija padomdevēji brāhmani.

Šrīla Prabhupāda: Tā tas ir – brāhmanus atzina. Viņi veidoja valdnieka padomdevēju komiteju. Piemēram, Candragupta, hindu valdnieks, dzīvoja Aleksandra Lielā laikā. Īsi pirms Candraguptas Aleksandrs Lielais no Grieķijas uzbruka Indijai un iekaroja tās daļu. Kad Candragupta kļuva par imperatoru, viņa premjerministrs bija Cānakja. Jūs varbūt esat dzirdējis šo vārdu?

Profesors Kotovskis: Jā, esmu dzirdējis.

Šrīla Prabhupāda: Jā, viņš bija liels politiķis brāhmans, un viņa vārdā ir nosaukta Jaundeli daļa Cānakja Purī, kurā atrodas visas ārzemju vēstniecības. Cānakja Pandits bija liels politiķis un brāhmans. Viņam bija plaša izglītība. Viņa morālās pamācības nav zaudējušas vērtību vēl šodien. Indijā skolniekiem māca Cānakja Pandita norādījumus. Kaut arī Cānakja Pandits bija premjerministrs, viņš dzīvoja kā brāhmans un nepieņēma nekādu algu. Ja brāhmans pieņem algu, tad uzskata, ka viņš ir kļuvis par suni. Tas ir teikts Šrīmad-Bhāgavatamā. Viņš var dot padomus, bet nedrīkst kļūt par algotu darbinieku. Cānakja Pandits dzīvoja mazā namiņā, kaut arī bija premjerministrs. Šāda brāhmaniska kultūra un brāhmaniskas smadzenes ir Vēdu civilizācijas standarts. Manu-smriti ir brāhmaniskās kultūras standarta piemērs. Nav iespējams noteikt, kad Manu-smriti tika uzrakstīta, bet tā tiek uzskatīta par tik pilnīgu, ka tas ir hindu likums. Lai sabiedrībā valdītu kārtība, likumdevējiem nevajag katru dienu izdot jaunus likumus. Manu likumi ir tik pilnīgi, ka tos var izmantot visos laikos.

Sanskritā tos sauc par *tri-kālādau*, kas nozīmē "labs pagātnē, tagadnē un nākotnē."

Profesors Kotovskis: Atvainojiet, ka es jūs pārtraucu, bet, cik es zinu, astoņpadsmitā gadsimta otrajā pusē visa Indijas sabiedrība bija pakļauta britu administrācijai, un likumi atšķirās no hindu likuma. Daudz kas izmainījās. Īstais hindu likums, ko izmantoja hinduisti, krietni vien atšķirās no sākotnējā Manu-smriti.

Šrīla Prabhupāda: Tagad viņi ir izdarījuši izmaiņas. Pat nelaiķis Pandits Džavaharlals Neru ieviesa pats savu hindu kodeksu. Viņš ieviesa laulības šķiršanas tiesības, bet tādu Manu-samhitā nav. Tik daudz kas ir izmainīts, taču pirms tagadējā laikmeta visa cilvēce pakļāvās Manu-smriti. Stingri runājot, mūsdienu hinduisti vairs pienācīgi neseko hindu rakstiem.

Taču mūsu mērķis nav atgriezt atpakaļ veco hindu sabiedrību. Tas ir neiespējami. Mēs gribam paņemt labāko no sākotnējās domas. Piemēram, Šrīmad-Bhāgavatamā aprakstīta komunisma ideja. Tā izklāstīta Maharādžam Judhišthīram. Ja ir kaut kas labs, kāda laba pieredze, tad kāpēc jums to nepieņemt? Lūk, kāds ir mūsu viedoklis. Turklāt mūsdienu civilizācija palaiž garām vienu ārkārtāgi svarīgu lietu – cilvēka dzīves mērķi. Zinātniski runājot, cilvēka dzīves mērķis ir sevis apzināšanās, *ātma-tattva*. Ir teikts: kamēr sabiedrības locekļi nenonāk līdz sevis apzināšanai, tikmēr viss, ko viņi dara, ir lemts neveiksmei. Un tas patiešām notiek mūsdienu sabiedrībā, par spīti visai ekonomikas attīstībai un visām citām attīstībām: visu laiku ir nevis miers, bet cīņa – individuāla, sabiedriska, politiska un nacionāla. Ja mēs to visu pārdomātu ar vēsu prātu, tad redzētu, ka par spīti izaugsmei tik daudzās zināšanu nozarēs mēs paturam to pašu domāšanu, kas vērojama zemāko dzīvnieku sabiedrībā. Saskaņā ar Šrīmad-Bhāgavatamu mēs secinām, ka cilvēka ķermenis nav domāts, lai smagi strādātu un apmierinātu jutekļus. Bet cilvēki neko vairāk par to nezina. Viņi nezina par nākamo dzīvi. Nav zinātnes nozares, kas pētītu, kas notiek pēc ķermeņa nāves. Taču tā ir plaša zinātne.

Bhagavad-gītā (2.13.) ir teikts, *dehino 'smin yathā-dehe*. *Deha* nozīmē "šis ķermenis". *Dehinaḥ* nozīmē "tas, kuram pieder šis ķermenis". *Dehino 'smin yathā dehe kaumāraṁ yauvanaṁ jarā*. *Dehī*, ķermeņa īpašnieks, atrodas ķermenī, un ķermeņi tiek nomainīti. Bērnam ir noteikta veida ķermenis, un, kļūstot vecāks, tas iegūst citu veidu. Bet ķermeņa īpašnieks pastāv visu laiku. Gluži tāpat, kad šis ķermenis ir pilnīgi nomainījies, mēs pieņemam citu ķermeni. Cilvēki to nesaprot. Mēs pieņemam dažādus ķermeņus pat šajā dzīvē, no bērnības uz pusaudža gadiem, no pusaudža gadiem uz jaunību. Tā tas ir un visi to zina. Es biju bērns, bet bērna ķermeņa vairs nav. Tagad man ir citāds ķermenis. Vai ir grūti saprast, ka tad, kad vairs nebūs šī ķermeņa, man būs jāpieņem cits ķermenis? Tā ir liela zinātne.

Profesors Kotovskis: Kā jūs zināt, šim jautājumam ir divas pilnīgi pretējas pieejas. Pieeja nedaudz atšķiras atkarībā no reliģijas, bet, tajā pat laikā, jebkura reliģija atzīst un meklē vietas maiņas pieredzi jeb gara pārceļošanu. Kristietībā, jūdaismā...

Šrīla Prabhupāda: Es ar jums nerunāju par reliģijām. Es runāju par zinātni un filozofiju. Katra reliģija var pieņemt savu veidu, tas mums nerūp. Mēs runājam par citu jautājumu: ja ķermeņa īpašnieks nemainās par spīti ķermeņa izmaiņām, tad nebūt nav grūti saprast, ka ķermeni nomainot pilnīgi, tā īpašnieks nonāks citā ķermenī.

Profesors Kotovskis: Otra pieeja ir tāda, ka atšķirības nav. Nav divu lietu – ķermenis un tā īpašnieks ir viens un tas pats.

Šrīla Prabhupāda: (uzsverot) Nē.

Profesors Kotovskis: Kad nomirst ķermenis, nomirst arī tā īpašnieks.

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Bet kāpēc universitātē nav nozares, kas zinātniski pētītu šo jautājumu? Lūk, mans priekšlikums – ieviesīsim šādu nozari. Varbūt ir tā, kā sakāt jūs, varbūt ir tā, kā saku es, bet ir

jābūt nozarei, kas to izpētītu. Nesen kāds Toronto kardiologs, doktors, atzina dvēseles esamību. Es ar viņu sarakstījos, un viņš stingri tic, ka dvēsele pastāv. Tātad ir vēl cits viedoklis, bet mēs savā ceļā pieņemam zināšanas no autoritātes. Krišna par šo jautājumu ir izteicies un Viņš ir autoritāte. Krišnu par autoritāti atzīst visi āčārjas. Bhagavad-gītu atzīst zinātnieki un filozofi visā pasaulē. Krišna saka:

dehino 'smin yathā dehe
kaumāraṁ yauvanaṁ jarā
tathā dehāntara-prāptir
dhīras tatra na muhyati

"Kā dvēsele iziet no bērna ķermeņa un ieiet jaunieša ķermenī un pēc tam veca cilvēka ķermenī, tā viņa aiziet no šī ķermeņa un pieņem citu ķermeni." (Bg. 2.13.). To ir teicis Krišna, lielākā autoritāte saskaņā ar mūsu zināšanu tradīciju. Šādu izteikumu mēs pieņemam nestrīdoties. Lūk, kāds ir vēdiskais sapratnes ceļš.

Profesors Kotovskis: Mēs savā pieejā neko nepieņemam bez pierādījuma. Mēs ticam tikai tam, kas ir pierādīts.

Šrīla Prabhupāda: Protams, var arī tā. Bhagavad-gītā (4.34.) teikts: *ad viddhi praṇipātena paripraśnena sevayā*. *Paripraśna*, apspriešana ir atļauta – taču, nevis lai izaicinātu, bet lai saprastu. Apspriest nav aizliegts. Taču, kas attiecas uz Vēdu izteikumiem, tad tie ir nekļūdīgi, un Vēdu zinātnieki tos tādā veidā arī pieņem. Piemēram, govs mēsli ir dzīvnieka izkārnījumi. Vēdas saka: ja jūs pieskaraties kāda dzīvnieka vai pat saviem izkārnījumiem, tad esat netīrs un jums jāattīrās mazgājoties. Saskaņā ar hindu kārtību pēc vēdera atvieglošanas cilvēkam jānomazgājas.

Profesors Kotovskis: Pilnīgi saprotamas higiēniskas zināšanas.

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Profesors Kotovskis: Jā, tas ir pareizi.

Šrīla Prabhupāda: Bet citā vietā ir teikts, ka govs mēsli, kaut arī tie ir dzīvnieka izkārnījumi, ir tīri. Pat ja ar tiem pieskaras netīrai vietai, tad tā kļūst tīra. Pavirši skatoties, te ir pretruna. Vienā vietā ir teikts, ka dzīvnieka izkākrnījumi ir netīri, un tikko jūs tiem pieskaraties, jums ir jāattīrās, bet citā vietā ir teikts, ka govs mēsli ir tīri. Saskaņā ar mūsu zināšanām tā ir pretruna – un tomēr Vēdu sekotāji šos izteikumus pieņem. Un patiešām, izpētot govs mēslus, jūs atklāsit, ka tiem ir visas antiseptiskās īpašības.

Profesors Kotovskis: Es to nezināju.

Šrīla Prabhupāda: Jā, kāds medicīniskās koledžas profesors tos izanalizēja un atklāja, ka tiem ir antiseptiskas īpašības. Tātad, pat ja tie liekas pretrunīgi, rūpīgi izpētot, izrādās pareizi. Var būt kāds izņēmums. Bet, ja to pieņem un zinātniski izpēta, un pārbauda, tad viss izrādās pareizi.

Profesors Kotovskis: Jā. Ja jūs to izpētāt zinātniski, tad tas ir pareizi.

Šrīla Prabhupāda: Ir arī citi piemēri – apskatīsim gliemežnīcu. Gliemežnīca ir dzīvnieka kauls, un saskaņā ar Vēdu norādījumu, pēc pieskaršanās dzīvnieka kaulam jūs kļūstat netīrs un jums jānomazgājas. Taču gliemežnīcu tur Dievību istabā, jo Vēdas to atzīst par tīru. Gribu teikt, ka mēs pieņemam Vēdu likumus bez pierādījuma. Šim principam seko zinātnieki. Ja jūs pierādāt savus izteikumus ar citātiem no Vēdām, tad tie tiek pieņemti. Jums nevajag tos pierādīt citādā veidā. Ir dažādas *pramāṇas* jeb pierādījumi. Pierādījumu ar Vēdu citātu sauc *śruti-pramāṇa*. Ja jūs tiesā dodat izteikumus no likumu grāmatas, tad jūsu izteikumus pieņem, un arī visus jūsu izteikumus, ja tos pamatos šruti-pramānas, zinātnieki pieņems. Es domāju, ka jūs zināt, ka Vēdas sauc par šruti.

Profesors Kotovskis: Jā.

Šrīla Prabhupāda:

śruti-smṛti-purāṇādi-
pañcarātra-vidhiṁ vinā
aikāntikī harer bhaktir
utpātāyaiva kalpate

Visam, ko mēs pieņemam, jābalstās uz pierādījumiem no šruti, smriti, Purānām un Pančarātras. Tas, ko nepamato šīs pramānas, ir tikai traucējums.

Profesors Kotovskis: Vai es drīkstu vēl kaut ko piebilst? Kas ir teikts Vēdās, to var pierādīt arī zinātniski. Pieņemsim, ka mums te ir zinātniska laboratorija. Kas izpētīts laboratorijā, tas ir patiesība. To, ka tas tā ir, jūs pieņemat, sīkāk neiedziļinoties izteikuma pareizībā. Pieņemsim, ka jums ir zinātniska laboratorija vai institūts: ja šī laboratorija vai institūts saka: "Tas ir slikti," tad sabiedrība atzīst, ka tas tā ir: "Jā. Zinātnieki tā saka un tātad tam tā jābūt."

Šrīla Prabhupāda: Gluži tāpat, autoritatīvos Vēdu izteikumus pieņem āčārjas (lielie skolotāji). Indiju pārvalda āčārjas – Rāmānujāčārja, Madhvāčārja, Šankarāčārja. Viņi atzīst Vēdas, un arī viņu sekotāji tās atzīst. Labums ir tāds, ka man vairs nav jāšķiež savs laiks pētot, vai govs mēsli ir tīri vai netīri; ja Vēdās ir teikts, ka tie ir tīri, tad es to atzīstu. Pieņemot šruti-pramānu, es ietaupīšu savu laiku. Un Vēdās ir runāts par socioloģiju, politiku, visu, jo *Veda* nozīmē "zināšanas".

sarvasya cāhaṁ hṛdi sanniviṣṭo
mattaḥ smṛtir jñānam apohanaṁ ca
vedaiś ca sarvair aham eva vedyo
vedānta-kṛd veda-vid eva cāham

Profesors Kotovskis: Vai es drīkstu uzdot jautājumu? Vai jūsu biedrībai pasaulē ir daudz nodaļu?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Profesors Kotovskis: Kur ir jūsu galvenais centrs, un kur ir Krišnas apziņas biedrības nodaļas?

Šrīla Prabhupāda: Jā, mums ir vairāk kā sešdesmit piecas nodaļas.

Pofesors Kotovskis: Sešdesmit piecas nodaļas.

Šrīla Prabhupāda: Jā, un es savu galveno centru esmu izveidojis Losandželosā. Pašlaik mēs dibinām svarīgu centru Mājāpurā, Kunga Čaitanjas dzimšanas vietā. Vai jūs esat bijis Indijā?

Profesors Kotovskis: Sešas vai septiņas reizes. Pašlaik Kalkutā ir ļoti grūts stāvoklis, jo ieplūst bēgļi no Bangladešas.

Šrīla Prabhupāda: Jā, bet mums tur desmit dienas bija sankīrtana, un tas bija brīnišķīgi. Katru dienu piedalījās ne mazāk kā trīsdesmit tūkstoši cilvēku. Viņi ļoti gribēja klausīties mūsu lekcijas, jo tās stāsta par Šrīmad-Bhāgavatamu un Bhagavad-gītu. Un atsaucīgi ir visu pasaules daļu cilvēki, it īpaši Amerikas jaunieši. Viņus tas saista īpaši; arī Anglijā, Vācijā un Francijā. No šejienes es domāju doties uz Parīzi. Kā sauc to vietu?

Māceklis: Parīzē? O, Fontej o Roza?

Šrīla Prabhupāda: Jā, viņi ir dabūjuši veselu māju, skaistu māju. Mūsu ceļš ir ļoti vienkāršs. Mēs saviem mācekļiem prasām ievērot četrus aizliegumus – nenodarboties ar neatļautu dzimumdzīvi, neēst gaļu, zivis un olas, nenodaboties ar azarta spēlēm, nelietot neko apreibinošu, arī cigaretes, tēju un kafiju. Cilvēkam jāpilda šie četri principi, jāskaita Harē Krišna mahā-mantra, un jūs varat redzēt, cik ātri, pateicoties tikai minētajam paņēmienam, šie puiši un meitenes pilnveidojas. Paņēmiens ir ļoti vienkāršs. Turklāt, mums ir grāmatas – daudzi sējumi – Šrīmad-Bhāgavatama, Bhagavad-gīta. Pa visiem šiem gadiem es esmu uzrakstījis ap duci četrsimt lappušu biezu grāmatu – "Krišna, Dieva

Augstākā Personība" divās daļās, "Šrīmad-Bhāgavatama" sešās daļās. "Kunga Čaitanjas mācība" vienā daļā un "Bhakti nektārs" vienā daļā. Tā mēs cenšamies izplatīt Krišnas apziņu. Krišna tāpat kā Ļeņins ir vēsturiska personība. Jūs cenšaties saprast viņa filozofiju, arī mēs cenšamies saprast Krišnas filozofiju.

Profesors Kotovskis: Vai jūsu sešdesmit piecās nodaļās ir daudz cilvēku?

Šrīla Prabhupāda: Jā, ir vairāk nekā tūkstotis iesvētīto, un bez tiem vēl ir daudzi citi. Tūkstotis ir pieņēmuši principus. Kā šie divi puiši (Šrīla Prabhupāda norāda uz saviem diviem sekretāriem).

Profesors Kotovskis: Vai tas nozīmē, ka šie mācekļi neiet normālās rietumu, Eiropas augstskolās? Piemēram, vai parasts students, kas mācās kādā augstskolā un iet uz visām lekcijām, arī var tikt iesvētīts un pieņemts jūsu kopā?

Šrīla Prabhupāda: Ja jūs vēlaties dzīvot ar mums un tikt iesvētīts, tad laipni lūdzam. Ja nē, pacentieties saprast mūsu filozofiju, lasiet mūsu grāmatas – ir tik daudz grāmatu, žurnālu, jautājumu un atbilžu. Centieties saprast filozofiju. Students par mūsu mācekli nekļūst pēkšņi. Viņš vispirms nāk, ir kopā ar mums, cenšas saprast. Mēs neķeram cilvēkus. Viņš brīvprātīgi pasaka, ja vēlas kļūt par mācekli.

Profesors Kotovskis: Un kas notiek, piemēram, ja šis cilvēks ir nevis students, bet gan jauns strādnieks vai fermera dēls? Vai viņam nav jāatsakās no visas dzīves, jāpievienojas jums un jādzīvo kādā centrā? Kā viņš uzturēs sevi ikdienas dzīvē, materiālajā dzīvē?

Šrīla Prabhupāda: Kā jau teicu, mēs sludinām, lai visā pasaulē radītu brāhmanus, jo brāhmanu trūkst. Kas nopietni atnācis pie mums, lai kļūtu par brāhmanu, tam jāsāk darboties kā brāhmanam un jāatstāj kšatriju vai šūdru nodarbošanās. Bet, ja cilvēks vēlas saglabāt savu profesiju un tajā pat laikā saprast mūsu kustību, tad arī to var darīt. Mūsu kustībā ir daudzi profesori. Piemēram, Hovards Vīlers, Ohaio Valsts universitātes profesors. Viņš ir mans māceklis. Viņš turpina strādāt par profesoru, taču gandrīz visu saņemto naudu izlieto Krišnas apziņai. Grihasthām, tiem, kas dzīvo ģimenes dzīvi ārpus templa, būtu jāziedo piecdesmit procenti ienākumu mūsu biedrībai, jāpatur divdesmit pieci procenti ģimenei un divdesmit pieci procenti savām vajadzībām. Bet Kungs Čaitanja Mahāprabhu mācīja, ka nav svarīgi, vai cilvēks ir grihastha (ģimenes cilvēks), vai pieņēmis atsacīšanās kārtu, vai viņš ir brāhmans vai šūdra. Kungs Čaitanja saka: "Ikviens, kas saprot Krišnas apziņas zinātni, kļūst par Manu garīgo skolotāju." Bengāļu valodā tas skan *kibā vipra, kibā nyāsī, śūdra kene naya*. Vai jūs kaut nedaudz saprotat bengāļu valodu?

Profesors Kotovskis: Mazliet.

Šrīla Prabhupāda: Jā, kā skaņu. *Yei kṛṣṇa-tattva-vettā, sei 'guru' haya*. "Ikviens, kas saprot Krišnas zinātni, var kļūt par garīgo skolotāju." (Čaitanja-čaritāmrita, Madhja 8.128.)

Profesors Kotovskis: Bet, radot brāhmanus no dažādām sabiedrības kārtām, jūs darbojaties pretrunā ar seno hindu rakstu priekšrakstiem.

Šrīla Prabhupāda: Nē, es tos atjaunoju.

Profesors Kotovskis: Saskaņā ar visiem rakstiem – Purānām u.c., katram, kas pieder kādai no šīm četrām kārtām jeb varnām, ir jābūt dzimušam savā kārtā.

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē, nē, nē.

Profesors Kotovskis: Tas ir visu pamats.

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Piedodiet.

Profesors Kotovskis: Visu varnu pamats...

Šrīla Prabhupāda: Jūs teicāt nepareizi. Ar visu cieņu, es gribu atzīmmēt, ka jūs maldāties. Bhagavad-gītā (4.13.) teikts, *cātur-varṇyaṁ maya-sṛṣṭaṁ guṇa-karma-vibhāgaśaḥ*. "Šīs četras kārtas – brāmanus, kšatrijus, vaišjas un šūdras – Es radīju saskaņā ar īpašībām un darbu." Dzimšana nav minēta.

Profesors Kotovskis: Es jums piekrītu, ka to vēlāk pielika brāhmani, kas gribēja mūžīgi turpināt šīs īpašības.

Šrīla Prabhupāda: Tas sagrāva Indijas kultūru. Citādi nebūtu bijis nepieciešams no Indijas atdalīt Pakistānu. Ne tikai tas, bet no vēsturiskā redzes viedokļa visa planēta bija Bhārata-varša. Pirms tam to sauca par Ilāvrita-varšu. Taču pēc Imperatora Bharatas valdīšanas pār šo planētu, to sauc par Bhārata-varšu. Tātad šī kultūra, Krišnas apziņa, ir pastāvējusi ir pastāvējusi vienmēr. Apskatīsim jebkuru reliģiju – kristietību, islamu, jūdaismu. Tām ir ne vairāk par diviem trijiem tūkstošiem gadu. Bet Vēdu rakstiem jūs nespējat atrast sākumu. Tāpēc tos sauc par *sanātana*, mūžīgiem. Tie ir kultūra visai cilvēku sabiedrībai. Tā nav reliģija vai ticība. Ticību var mainīt, bet īstu dharmu mainīt nevar. Pacentieties saprast Krišnu. Bhagavad-gītā (18.66.) Viņš saka, *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*: "Atmet visus citus reliģijas veidus un uztici sevi Man vienam." Lūk, kas ir īstas zināšanas – sevis uzticēšana Visaugstajam. Jūs vai es – ikviens – kādam ir pakļauts. Tā tas ir. Pakļaujoties mēs dzīvojam, vai tā nav? Vai jūs tam piekrītat?

Profesors Kotovskis: Kaut kādā mērā jūs pakļaujaties.

Šrīla Prabhupāda: Jā, pilnā mērā.

Pofesors Kotovskis: Piemēram, jums jāpakļaujas sabiedrībai. Visai tautai.

Šrīla Prabhupāda: Jā, visai tautai, valstij, valdniekam, valdībai, visam, ko jūs sakāt. Bet jāpakļaujas.

Profesors Kotovskis: Vienīgās grūtības ir tās, ka valdībai vai valdniekam nevar pakļauties pa pusei. Ir būtiska atšķirība, vai mēs pakļaujamies valdniekam, personai, vai arī sabiedrībai.

Šrīla Prabhupāda: Nē, mainās tikai krāsa. Bet pakļaušanās paliek. Vai nu jūs pakļaujaties monarhijai, demokrātijai, aristokrātijai vai diktatūrai, vienalga jums ir jāpakļaujas. Tā tas ir. Bez pakļaušanās nevar dzīvot. Tas nav iespējams. Tāpēc mēs mācām cilvēkus pakļauties Visaugstajam, no turienes nāk visa aizsardzība. Krišna saka: sarva *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja*. Neviens nevar apgalvot: "Es nevienam neesmu pakļauts." It neviens. Galvenā atšķirība ir kam cilvēks pakļaujas. Galējā pakļaušanās ir pakļaušanās Krišnam. Tāpēc Bhagavad-gītā (7.19.) Krišna saka, *bahūnāṁ janmanām ante jñānavān māṁ prapadyate*: "Būtne dzimšanu pēc dzimšanas tik daudz kam pakļaujas, un, ja tā ir tiešām gudra, tad tā pakļaujas Man." *Vāsudevaḥ sarvam iti sa mahātmā sudurlabhaḥ*: "Šāds mahātma ir ļoti rets."

Profesors Kotovskis: Bet man tajā pašā laikā liekas, ka pēc pakļaušanās jāseko revolūcijai. Cilvēces vēsture ir pierādījusi, ka cilvēce ir attīstījusies tikai saceļoties pret kādu pakļaušanās veidu. Viduslaikos notika Franču revolūcija. Tā bija sacelšanās pret pakļautību. Bet arī pati revolūcija bija pakļaušanās tautas masām. Vai jūs man piekrītat?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

Profesors Kotovskis: Tātad nepietiek ar pilnīgu pārtraukšanu. Pēc pakļaušanās jāseko revolūcijai pret kaut ko un jāpakļaujas citiem cilvēkiem.

Šrīla Prabhupāda: Taču pakļaušanās izbeigsies pilnīgi, ja tā būs pakļaušanās Krišnam.

Profesors Kotovskis: Ak, vai.

Šrīla Prabhupāda: Tā izbeidzas pilnīgi. Pakļaušanās vairs nav. Jebkura cita pakļaušanās jānomaina ar revolūciju. Bet, ja jūs atnākat pie Krišnas, tad vairāk nekā nevajag. Jūs esat apmierināts. Es jums pastāstīšu piemēru: bērns raud, viens viņu paņem klēpī, otrs paņem. Bet viņš joprojām raud. Bet

tiklīdz bērnu paņem klēpī māte...

Profesors Kotovskis: Viņš pārstāj raudāt.

Šrīla Prabhupāda: Jā, iestājas pilnīgs apmierinājums. Tātad pakļaušanās, šīs pārmaiņas dažādos veidos turpināsies. Bet vienā vārdā par šo pakļaušanos var teikt, ka tā ir pakļaušanās maijai. Tāpēc Bhagavad-gītā teikts, ka šāda pakļaušanās, Krišnas neievērošana, ir pilnīga maija. Vai nu jūs pakļaujaties šim vai tam, galējā pakļaušanās ir pakļaušanās Krišnam; tad jūs būsit laimīgs. Pakļaušanās paliek, bet pakļaušanās Krišnam dod cilvēkam pilnīgu, pārpasaulīgu apmierinājumu.

Profesors Kotovskis: Vai jūs neesat sastapies ar to, ka jūsu mācību Indijas ortodoksālie hinduisti vai brāhmani uzņemtu naidīgi?

Šrīla Prabhupāda: Mēs viņus uzvarējām.

Profesors Kotovskis: Ā!

Šrīla Prabhupāda: Jebkurš ortodoksālais hinduists var nākt pie mums un izaicināt mūs, bet mums ir savi ieroči – Vēdu raksti. Tāpēc neviens nav atnācis. Pat Amerikas kristiešu priesteri mani mīl. Viņi saka: "Šie jaunieši ir amerikāņi, kristieši, ebreji, un tagad viņi tik ļoti tiecas pēc Dieva. Bet mēs viņus nevarējām glābt." Viņi to atzīst. Viņu tēvi, viņu vecāki nāk pie manis, apliecina savu cieņu un saka: "Svāmidžī, mums ir ļoti paveicies, ka jūs esat atnācis uz šejieni mācīt Dieva apziņu." Tātad gluži pretēji, mani uzņem ļoti labi. Arī Indijā, tā kā jūs jautājāt par Indiju, visas citas sektas atzīst, ka pirms manis daudzi svāmī ir braukuši uz rietumu valstīm, bet nevienu pašu cilvēku viņiem nav izdevies pievērst Krišnas apziņai. Viņi to atzīst. Kas attiecas uz mani, es negribu lielīties, bet esmu drošs, ka tāpēc, ka es pasniedzu Vēdu zināšanas tādas, kādas tās ir, bez viltojumiem, tās darbojas. Tā ir mana pārliecība. Ja jums ir pareizās zāles un jūs dodat tās slimniekam, tad varat būt pārliecināts, ka viņš izveseļosies.

Profesors Kotovskis: Cik daudzi no jūsu tūkstoš mācekļiem ir pašā Indijā? Cik no jūsējiem atrodas Indijā?

Šrīla Prabhupāda: Indijā?

Profesors Kotovskis: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Indijā Krišnu apzinās daudzi – simti, tūkstoši, miljoni. Par Indiju nav runas. Nav neviena tāda hinduista, kas neapzinātos Krišnu.

Profesors Kotovskis: Jā, es saprotu.

Šrīla Prabhupāda: Vaišnavi. To sauc par vaišnavu kultu. Jūs esat bijis Indijā, tāpēc noteikti zināt, ka tur ir daudzi miljoni vaišnavu. Piemēram, šis kungs (klātesošais indietis) ir lidmašīnas pilots "Air India" aviokompānijā. Viņš nav mans māceklis, bet ir vaišnavs, viņš apzinās Krišnu. Gluži tāpat Indijā ir miljoniem cilvēku, kas apzinās Krišnu. Ir pat musulmaņi, kas apzinās Krišnu. Gorakhpuras universitātē ir musulmaņu profesors, kas ir liels Kunga Krišnas bhakta. Tātad, tas ir dabiski. Čaitanja-čaritāmritā ir teikts, ka Krišnas apziņa ir visur, ikviena sirdī. Tā tikai jāatmodina ar šo paņēmienu. Un tas arī ir viss. Tā ir arī jūsu sirdī. Tā jums nav sveša. Krišnas apziņa ir ikviena sirdī. Ar šo paņēmienu tā mums jāatmodina. Tā ir kā saullēkts. Saule neparādās pēkšņi, ne no kurienes. Tā vienmēr pastāv, kaut arī uzlec tikai no rīta. Gluži tāpat Krišnas apziņa ir visur, bet, tā vai citādi, tā pašlaik ir pārklāta. Ar šo paņēmienu tā atmostas no jauna un, biedrojoties ar bhaktām, tā uzlec.

Profesors Kotovskis: Jūs uz Maskavu atbraucāt vakar? Vai jūs Maskavā jau esat kaut ko apskatījis?

Šrīla Prabhupāda: Nē, ievērojamās vietas mani īpaši neinteresē.

Profesors Kotovskis: Bet, jebkurā gadījumā, dzīvot vecā viesnīcā nav pārāk interesanti – neiznāk

redzēt īpaši daudz cilvēku. Jūs braucat prom parīt?

Šrīla Prabhupāda: Tā es esmu ieplānojis.

Profesors Kotovskis: Jūs brauksit uz Savienotajām Valstīm vai uz Eiropu?

Šrīla Prabhupāda: Uz Eiropu, uz Parīzi. Vēl Londonā un Sanfrancisko būs divi lieli gājieni. Tur tiek gatavota Ratha-jātra, Ratu svētki. Šos svētkus svin Džaganātha Purī. Vai jūs esat bijis Džaganātha Purī?

Profesors Kotovskis: Jā, tur ratu svētkus svin kopš neatminamiem laikem. Ļoti sena tradīcija. Milzīgi rati.

Šrīla Prabhupāda: Jā, un tagad šos svētkus sāk svinēt rietumu valstīs, Londonā un Sanfrancisko, un ar laiku tos varbūt sāks svinēt arī citās valstīs.

Profesors Kotovskis: Londonā ir daudz indiešu.

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. Šos svētkus rīko angļi un amerikāņi. Londonas un Sanfrancisko indieši vēlas kļūt par – jūs zināt šo vārdu? Sahīb?

Profesors Kotovskis: (Smejas.) Rietumnieciski. (Smejas abi.)

Kāds liels universitātes sociālantropologs uzrakstīja kaut ko ļoti interesantu. Viņš apgalvoja, ka ir divas norises – rietumnieciskošanās, it īpaši augstākajām šķirām, brāhmaniem, un tas, ko sauc par sanskritizāciju, t.i., brāhmanu rituālu u.c. pieņemšana, kurā piedalās tā sauktās zemākās kārtas, pat nepieskaramie. Indijā pašlaik notiek ļoti interesants process. Taču Indijas stāvoklis diemžēl ir problemātisks.

Šrīla Prabhupāda: Grūtības ir tādas, ka Indija nav ne šeit, ne tur. Viņi cenšas atdarināt rietumus, bet no materiālistiskā vai tehniskā viedokļa viņi ir atpalikuši par simts gadiem.

Profesors Kotovskis: Jā, tas tiesa. Bet kā lai Indijai palīdz?

Šrīla Prabhupāda: Es redzu vienu ceļu. Ja tiks izplatītas Indijas gara bagātības, tad tas cels Indijas godu. Lai kur es arī nebrauktu, cilvēki visur joprojām apbrīno Indijas kultūru. Ja šī Indijas garīgo zināšanu dārgumu krātuve tiks pareizi izdalīta, tad cilvēki ārpus Indijas vismaz sapratīs, ka viņi kaut ko saņem no Indijas.

Profesors Kotovskis: Jā, jums taisnība. Indijas kultūras mantojums ir jāsniedz visiem. Bet kā tas tajā pašā laikā palīdzēs indiešu masām? Šie cilvēki dzīvos Indijā un nekā negūs no tā, ka Indijas kultūras mantojums tiek izplatīts pa visu pasauli. Indijas ciemiem vajadzīgs mēslojums, traktori u.c.

Šrīla Prabhupāda: Jā, par to es nestrīdos.

Profesors Kotovskis: Jā, es nedomāju, ka jūs varat kaut ko iebilst, bet tajā pat laikā kaut kas Indijā ir jādara. To var saukt par rietumnieciskošanos, taču ieviest industriāli tehnoloģisko revolūciju ir nepieciešams visās Indijas dzīves nozarēs – lauksaimniecībā, rūpniecībā u.c.

Šrīla Prabhupāda: Ardžuna bija karotājs pirms Bhagavad-gītas saprašanas un palika karotājs arī pēc Bhagavad-gītas saprašanas. Mēs negribam mainīt cilvēku sabiedrisko stāvokli. Piemēram, jūs esat cienījams profesors, skolotājs. Mēs nesakām, ka jums būtu jāmaina sabiedriskais stāvoklis. Mēs esam atnākuši jums dot savu filozofiju. Tas arī ir viss. Ardžuna gribēja atteikties no cīņas: "Krišna, es negribu nogalināt savus radiniekus. Es negribu šo karaļvalsti." Bet Krišna viņam izstāstīja Bhagavad-gītu un pēc tam jautāja: "Ko tu esi nolēmis tagad?" Ardžuna teica, *karişye vacanaṁ tava* – "Labi, es darīšu, kā Tu saki." (Bg. 18.72.) Tas nozīmē, ka viņa apziņa mainījās. Viņš bija cīnītājs un palika cīnītājs, bet mainīja apziņu. Lūk, ko mēs gribam. Mēs negribam traucēt pašreizējo stāvokli sabiedrībā. Mēs neesam

pret tehnoloģiju. Nē, mēs cenšamies, lai cilvēki saprastu, kas ir Krišnas apziņa. Tas ir mūsu mērķis.

Profesors Kotovskis: Protams, bet tajā pat laikā jebkuras apziņas galamērķis ir mainīt sabiedrību – labākas sabiedrības radīšana.

Šrīla Prabhupāda: Tas notiek pats par sevi.

Profesors Kotovskis: Man īpaši nepatīk tas, ka jūsu galamērķis nav satraukt sabiedrību, jo mūsdienu sabiedrībā tik daudz kas būtu jāmaina caur apziņu.

Šrīla Prabhupāda: Sākotnējā maiņa ir sekošana askēzes likumiem un ierobežojumiem. Piemēram, nelietot neko apreibinošu.

Profesors Kotovskis: Neapreibināšanās – vienkāršība utt.

Šrīla Prabhupāda: Ja cilvēks to pieņem...

Profesors Kotovskis: Tad viss cits nāks pats par sevi.

Šrīla Prabhupāda: Cilvēka dzīve izmainīsies, jo šīs četras lietas – neatļauta dzimumdzīve, apreibināšanās, gaļas ēšana un azarta spēles – ļoti kavē sabiedrības augšupeju.

Profesors Kotovskis: Tas dabiski padarīs dzīvi vienkāršu, jo cilvēkam, kas nenodarbojas ar neatļautu dzimumdzīvi, neapreibinās un izvairās no visa cita, būtu jādzīvo salīdzinoši vienkārša dzīve.

Šrīla Prabhupāda: Reiz Bombejā es runāju ar kādu cienījamu kungu. Es viņam pastāstīju, ka Krišna ir teicis:

māṁ hi pārtha vyapāśritya
ye 'pi syuḥ pāpa-yonayaḥ
striyo vaiśyās tathā śūdrās
te 'pi yānti parāṁ gatim

"Pat tie, kas ir zemas izcelsmes (*pāpa-yonayaḥ*) – *strī*, vaišjas un šūdras netiek noraidīti, ja pieņem Mani. Pieņemot patvērumu Manī, arī viņi paceļas pārpasaulīgā līmenī." (Bg. 9.32.) Kāpēc tad augstākās hindu sabiedrības kārtas ir palaidušas garām šo Bhagavad-gītas norādījumu? Iedomāsimies, ka cilvēks ir *pāpa-yonayaḥ*, zemas izcelsmes. Krišna apgalvo, ka viņš var tikt "pacelts pārpasaulīgā līmenī, ja pieņem Mani". Kāpēc tad augstākās kārtas neizplatīja šo vēstījumu, lai tā sauktie zemas izcelsmes cilvēki arī varētu pacelties? Kāpēc viņus atstūma? Iznākums bija tāds, ka indieši nevis pieņēma musulmaņus, bet gan atstūma tos, un tagad viņi ir atdalījušies. Viņi ir kļuvuši par mūžīgiem Indijas ienaidniekiem. Tagad mēs pirmo reizi cenšamies pacelt cilvēkus līdz augstākajam Krišnas apziņas līmenim, pat ja viņi ir zemas izcelsmes. Dvēsele ir tīra. Vēdās ir teikts, ka dvēseli neskar nekāda materiāla netīrība; viņa tikai uz laiku ir pārklāta. Šis pārklājums ir jānoņem. Tad cilvēks kļūs tīrs. Tāds ir cilvēciskās dzīves uzdevums – jāatbrīvojas no šīs materiālās vides, jānonāk līdz garīgai izpratnei un jāuztic sevi Krišnam. Tad dzīve būs pilnīga.

Mūsdienu zinātnes niecīgā pasaule

1973. gada aprīlī Venēcijas krastmalā Losandželosā Šrīla Prabhupāda izsakās par mūsdienu zinātni un tās augstajiem priesteriem: "Viņi apgalvo, ka viņu zināšanas ir vērtas miljoniem dolāru, bet uzdodiet viņiem jautājumu, un viņi jums iedos čeku ar vēlāku datumu. Kāpēc gan mums tas būtu jāpieņem? Ar saviem bioloģiskajiem un ķīmiskajiem pētījumiem viņi nespēj radīt pat zāles stiebriņu. Un tomēr viņi apgalvo, ka pasaule ir radīta ķīmiskā un bioloģiskā ceļā. Kāpēc neviens nejautā, no kurienes nāk visas šīs muļķības?"

Šrīla Prabhupāda: Visa zinātnes un tehnoloģijas pasaule griežas ap aplamu priekšstatu, ka dzīvība ir radusies no matērijas. Mēs nevaram neizaicināt šo muļķīgo teoriju. Dzīvība nerodas no matērijas.

Matērija ir radusies no dzīvības. Tā nav teorija, tā ir īstenība. Zinātne balstās uz nepareizu teoriju, tāpēc arī visi tās aprēķini un secinājumi ir aplami un tādēļ cilvēki cieš. Kad visas šīs kļūdainās mūsdienu zinātniskās teorijas tiks izlabotas, tad cilvēki kļūs laimīgi. Tāpēc mums jāizaicina zinātnieki un jāsakauj viņi. Citādi viņi maldinās visu sabiedrību.

Matērijā notiek sešas pārmaiņas: dzimšana, augšana, pastāvēšana, blakusproduktu radīšana, samazināšanās un nāve. Bet dzīvība, kas atrodas matērijā, garīgā dvēsele, ir mūžīga; ar to šādas pārmaiņas nenotiek. Tā tikai šķiet, ka dzīvība attīstās un iznīkst, bet patiesībā tā tikai iziet cauri katrai no šīm sešām pārmaiņām, līdz materiālais ķermenis vairs nevar tikt uzturēts. Tad vecais ķermenis nomirst, un dvēsele ieiet jaunā ķermenī. Kad apģērbs ir vecs un novalkāts, tad mēs to nomainām. Gluži tāpat kādu dienu mūsu ķermenis kļūst vecs un nederīgs, un mēs pārejam jaunā ķermenī.

Krišna Bhagavad-gītā (2.13.) saka, *dehino 'smin yathā dehe kaumāraṁ yauvanaṁ jarā tathā dehāntara-prāptiḥ*: "Kā iemiesotā dvēsele šajā ķermenī nepārtraukti iet cauri bērnībai, jaunībai un vecumam, tā arī nāves brīdī dvēsele ieiet citā ķermenī." Un mazliet tālāk (2.18.): *antavanta ime dehā nityasyoktāḥ śarīriṇaḥ*. Tas nozīmē, ka tikai nesagraujamās un mūžīgās būtnes materiālais ķermenis ir nolemts bojā ejai. Šis materiālais ķermenis ir iznīcīgs, bet dzīvība ķermenī ir *nitya*, mūžīga.

Saskaņā ar Vēdām dvēseles lielums ķermenī ir viena desmittūkstošā daļa no mata galiņa. Tā ir ļoti maza, patiesībā atomiska. Un tomēr šis ķermenis darbojas tāpēc, ka to darbina šī atomiskā garīgā enerģija. Iedomāsimies, ka cilvēks sevi uzskata par ļoti spēcīgu. Kāpēc viņš tāds ir? Tikai tāpēc, ka ķermenī ir maza garīga dzirkstelīte. Bet, tiklīdz garīgā dzirkstelīte aiziet, viņa ķermenis nomirst, un viss spēks ir zudis. Ja zinātnieki apgalvo, ka matērija ir dzīvības cēlonis un sākums, tad lai viņi pamēģina ar ķīmisku vielu iešļircinājumu atdzīvināt kaut vienu mirušu cilvēku. Taču viņi to nespēj izdarīt.

Doktors Singhs: Zinātnieki nespēj saskatīt garīgo dvēseli, tāpēc uzskata, ka tās esamība ir ļoti apšaubāma.

Šrīla Prabhupāda: Kā lai viņi to ierauga? Tā ir pārāk maza. Kur lai viņi ņem tādu redzi?

Doktors Singhs: Un tomēr, viņi vēlas to kaut kādā veidā sajust.

Šrīla Prabhupāda: Ja cilvēkam iešļircina tikai vienu sīku nāvīgas indes pilienu, viņš tūlīt nomirst. Neviens nespēj redzēt ne indi, ne tās darbību. Bet neskatoties uz to, inde darbojas. Gluži tāpat, Vēdas apgalvo, ka ķermenī atrodas sīka daļiņa, ko sauc par dvēseli, un tādēļ ķermenis tik labi darbojas. Ja es sev iekniebšu, tad tūlīt to sajutīšu, jo apzinos visu savu ādu. Bet, tiklīdz dvēsele ir prom, kas notiek ķermeņa nāves gadījumā, jūs šo pašu ādu varat griezt un cirst, un neviens neiebildīs. Kāpēc šo vienkāršo jautājumu ir tik grūti saprast? Vai tas nenorāda uz gara klātbūtni?

Doktors Singhs: Tā ir dvēsele. Bet kas ir Dievs?

Šrīla Prabhupāda: Vispirms izpratīsim, kas ir dvēsele. Dvēsele ir maziņš Dievs. Ja jūs izprotat paraugu, tad spēsit saprast arī veselumu.

Šeit jūs redzat matēriju. (Šrīla Prabhupāda ar spieķi norāda uz nokaltušu koku.) Agrāk no šī koka auga lapas un zari. Kāpēc tie neaug pašlaik? Vai zinātnieki varētu atbildēt uz šo jautājumu?

Karandhara dāsa: Viņi teiktu, ka ir izmainījies šī koka ķīmiskais sastāvs.

Šrīla Prabhupāda: Labi, bet, ja viņiem ir tik daudz zināšanu ķīmijā, tad lai viņi sagādā tādas ķīmiskās vielas, kas liktu zariem un lapām atkal augt.

Brahmānanda Svāmī: Zināt nozīmē spēt nodemonstrēt savu teoriju. Viņiem vajadzētu spēt savās laboratorijās parādīt, ka dzīvība rodas no ķīmisko vielu savienojumiem.

Šrīla Prabhupāda: Jā, zinātniskā metode nozīmē vispirms novērojumus, tad hipotēzi un pēc tam demonstrējumu. Taču šie zinātnieki nespēj nodemonstrēt savas hipotēzes. Viņi tikai vēro un pēc tam runā muļķības.

Zinātnieki apgalvo, ka ķīmiskās vielas ir dzīvības cēlonis. Bet visas ķīmiskās vielas, kas bija dzīvā kokā, joprojām ir arī šajā kokā. Un tur ir arī dzīvības enerģijas. Kokā ir tūkstošiem mikrobu, visi viņi ir dzīvas būtnes. Neviens nevar apgalvot, ka šī koka stumbrā trūkst dzīvības enerģijas.

Doktors Singhs: Un kā ar paša koka dzīvības enerģiju?

Šrīla Prabhupāda: Jā, lūk, kur ir atšķirība. Dzīvības spēks ir individuāls, un tā dzīvā būtne, kura bija šis koks, ir aizgājusi. Tāpēc arī koks ir miris, kaut arī visas dzīvības uzturēšanai nepieciešamās ķīmiskās vielas tajā ir.

Lūk, vēl viens piemērs: pieņemsim, ka es dzīvoju savā dzīvoklī un pēc tam aizeju no tā. Es esmu aizgājis, bet daudzas citas dzīvās būtnes – skudras, zirnekļi utt. – tajā ir palikušas. Būtu nepareizi teikt, ka tāpēc vien, ka es esmu atstājis šo ķermeni, tas vairs nav piemērots dzīvošanai. Citas dzīvās būtnes tur joprojām dzīvo. Tikai es – atsevišķā dzīvā būtne – esmu aizgājis. Ķīmiskās vielas kokā ir kā dzīvoklis, tā ir tikai vide atsevišķajam dzīvības spēkam – dvēselei – caur kuru darboties. Tādēļ zinātnieki nekad nespēs radīt dzīvību ķīmijas laboratorijā.

Tā saucamie zinātnieki apgalvo, ka dzīvība sākas no ķīmiskajām vielām. Taču īstais jautājums skan: "No kurienes ir radušās ķīmiskās vielas?" Ķīmiskās vielas rada dzīvība, un tas nozīmē, ka dzīvībai ir mistisks spēks. Piemēram, apelsīnu kokā ir daudz apelsīnu, un katrs apelsīns satur ķīmiskās vielas – citronskābi un citas. Tātad, no kurienes ir radušās šīs ķīmiskās vielas? Tās acīmredzot ir radījusi dzīvība, kas atrodas kokā. Zinātnieki neievēro, kas ir ķīmisko vielu avots. Viņi savus pētījumus ir sākuši no ķīmiskajām vielām, bet nespēj noteikt ķīmisko vielu avotu. Ķīmiskās vielas nāk no augstākās dzīvības – Dieva. Tāpat kā dzīvība cilvēka ķermenī rada daudzas ķīmiskās vielas, Augstākā dzīvība (Visaugstais Kungs) rada visas ķīmiskās vielas, kas atrodas atmosfērā, ūdenī, cilvēkos, dzīvniekos un zemē. Un to sauc par mistisko spēku. Kamēr netiks atzīts Visaugstā Kunga mistiskais spēks, tikmēr dzīvības spēka jautājums paliks neatrisināts.

Doktors Singhs: Zinātnieki atbildēs, ka viņi nevar ticēt mistiskajam spēkam.

Šrīla Prabhupāda: Bet viņiem vajadzētu paskaidrot, no kurienes radušās ķīmiskās vielas. Ikviens var pārliecināties, ka pats parastākais koks rada daudzas ķīmiskās vielas; viņi to nevar noliegt. Bet kā koks tās rada? Tā kā zinātnieki uz to nespēj atbildēt, tad viņiem jāpieņem, ka dzīvības spēkam ir mistiskas spējas. Es nespēju izskaidrot, kādā veidā nags izaug man no pirksta; manas smadzenes to nespēj aptvert. Citiem vārdiem sakot, tam liek augt neaptverama spēja jeb *acintya-śakti*. Tātad, ja *acintya-śakti* ir parastai būtnei, tad iedomājieties, cik *acintya-śakti* ir Dievam.

Es no Dieva atšķiros ar to, ka, lai gan man ir tādas pašas spējas kā Dievam, es varu radīt tikai pavisam nedaudz ķīmisko vielu, turpretī Viņš var radīt milzīgus daudzumus. Es varu izsvīst pavisam nedaudz ūdens, bet Dievs var radīt jūras. Izpētot pilienu jūras ūdens, jūs nekļūdīgi varat spriest par visa jūras ūdens īpašībām. Gluži tāpat, parasta būtne ir neatņemama Dieva daļiņa, tāpēc, izpētot būtni, mēs varam sākt izprast Dievu. Dievā ir lielas mistiskās spējas. Dieva mistiskās spējas darbojas ātri, gluži kā elektriskā mašīna. Mašīnas rīkojas ar noteiktu enerģijas daudzumu, un tās ir tik labi izveidotas, ka visu darbu var padarīt, nospiežot vienu podziņu. Un arī Dievs teica: "Lai rodas pasaule," un pasaule radās. Ņemot to vērā, nav īpaši grūti saprast, kā darbojas daba. Dievam ir tik brīnišķīgas spējas, ka pēc vienas Viņa pavēles tūlīt rodas pasaule.

Brahmānanda Svāmī: Zinātnieki neatzīst Dievu jeb *acintya-śakti*.

Śrīla Prabhupāda: Tāpēc viņi arī ir nelieši. Dievs pastāv, un arī Viņa *acintya-śakti* pastāv.

Karandhara dāsa: Zinātnieki apgalvo, ka dzīvība radusies bioķīmiskā ceļā.

Śrīla Prabhupāda: Bet es viņiem saku: "Kāpēc jūs paši neradāt dzīvību? Jūsu bioloģija un ķīmija ir ļoti attīstītas. Kāpēc tad jūs neradāt dzīvību?"

Karandhara dāsa: Viņi apgalvo, ka nākotnē radīs dzīvību.

Śrīla Prabhupāda: Kad nākotnē? Ja zinātnieki zina, kā notiek radīšana, tad kāpēc gan viņi nevar radīt dzīvību tagad? Ja dzīvība ir cēlusies bioķīmiski un ja biologi un ķīmiķi ir tik attīstīti, tad kāpēc viņi savās laboratorijās nevar radīt dzīvību? Ja uzdod šo izšķirošo jautājumu, tad viņi atbild: "Mēs to izdarīsim nākotnē." Kāpēc nākotnē? Tās ir muļķības. Neticiet nākotnei, lai cik patīkama tā arī nebūtu. Kāda tad jēga viņu attīstībai? Viņi runā muļķības.

Karandhara dāsa: Viņi apgalvo, ka atrodas tieši uz dzīvības radīšanas robežas.

Śrīla Prabhupāda: Bet arī tā ir nākotne, tikai citādā veidā. Viņiem jāatzīst, ka viņi vēl nezina patiesību par dzīvības izcelšanos. Ja viņi cer, ka spēs radīt dzīvību nākotnē, tad pašlaik viņu zināšanām jābūt nepilnīgām. Viņu priekšlikums ir kā čeks ar vēlāku datumu. Iedomāsimies, ka es jums esmu parādā desmittūkstoš dolāru, un saku: "Jā, es jums visu samaksāšu ar šo čeku, kuram ir vēlāks datums. Labi?" Ja esat saprātīgs, tad jūs atbildēsit: "Iedod man vismaz piecus dolārus skaidrā naudā, lai es varētu redzēt kaut ko taustāmu." Gluži tāpat zinātnieki ar savu bioķīmiju nespēj radīt pat niecīgu zāles stiebriņu un tomēr viņi apgalvo, ka dzīvība ir cēlusies no matērijas. Kas tās par muļķībām? Un nevienam nerodas nekādi jautājumi? Mēs varam pierādīt, ka dzīvība rodas no dzīvības. Lūk, pierādījums: tēvam piedzimst dēls, tēvs ir dzīvs, dēls ir dzīvs. Bet kur ir zinātnisks pierādījums, ka dzīvība rodas no matērijas? Mēs varam pierādīt, ka dzīvība sākas ar dzīvību, un mēs varam arī pierādīt, ka sākotnējā dzīvība ir Krišna. Bet vai ir kāda liecība, ka bērns kādreiz būtu piedzimis no nedzīva akmens? Zinātnieki nespēj pierādīt, ka dzīvība rodas no matērijas. Viņi to atstāj nākotnei.

Karandhara dāsa: Viņi runā tikai par jutekļiem uztveramo. Tas ir zinātnieku "zinātniskā" skaidrojuma pamats.

Śrīla Prabhupāda: Tad viņi cieš no tā, ko mēs saucam par "Doktora Vardes filozofiju". Reiz dzīvoja varde, kas visu savu mūžu bija pavadījusi akā. Kādu dienu pie viņas ciemos atnāca draudzene un pastāstīja, ka ir tāds Atlantijas okeāns.

"Nu, un kas tas Atlantijas okeāns tāds ir?" jautāja varde, kas dzīvoja akā.

"Tas ir liels, liels ūdens," atbildēja viņas draudzene.

"Cik liels? Divreiz lielāks par šo aku?"

"Nē, daudz, daudz lielāks," atbildēja draudzene.

"Nu cik tad liels? Desmit reizes lielāks?"

Tā nu varde rēķināja un rēķināja. Bet vai viņa spēs reiz aptvert milzīgā okeāna lielumu un dziļumu? Mūsu iespējas, pieredze un spriešanas spējas vienmēr ir ierobežotas. Varde vienmēr domā savas akas apmēros. Citādi domāt viņa nespēj. Arī zinātnieki cenšas novērtēt Absolūto Patiesību, visu cēloņu cēloni ar saviem nepilnīgajiem jutekļiem un prātu un tāpēc viņi nekad nespēs tikt tālāk par maldīšanos. Tā saucamo zinātnieku būtiskā kļūda ir tā, ka viņi ir sākuši iet induktīvo secinājumu iegūšanas ceļu. Piemēram, ja zinātnieks induktīvi vēlas noteikt, vai cilvēks ir nemirstīgs vai nē, tad viņam ir jāizpēta pilnīgi visi cilvēki – bet ja nu kāds ir nemirstīgs? Zinātnieks saka: "Es nevaru piekrist pieņēmumam, ka visi cilvēki ir mirstīgi. Varbūt ir arī kāds nemirstīgais. Es vēl visus cilvēkus neesmu redzējis. Kā tad es varu pieņemt, ka cilvēks ir mirstīgs?" To sauc par induktīvo paņēmienu. Bet

deduktīvais paņēmiens nozīmē, ka jūsu tēvs, jūsu skolotājs vai jūsu guru apgalvo, ka cilvēks ir mirstīgs, un jūs to pieņemat.

Doktors Singhs: Tātad pastāv augšupejošais un lejupejošais zināšanu apgūšanas ceļš.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Augšupejošais ceļš nekad nebeidzas, jo balstās uz ziņām, ko iegūst ar jutekļiem, bet jutekļi ir nepilnīgi. Tāpēc mēs pieņemam lejupejošo ceļu.

Ar induktīvo paņēmienu Dievu iepazīt nav iespējams. Tāpēc Viņu sauc *adhokṣaja*, kas nozīmē: "Viņu nevar iepazīt ar tiešu uztveri." Zinātnieki apgalvo, ka Dieva nav, jo viņi cenšas visu saprast ar tiešu sajūtu. Bet Dievs ir adhokšaja, tāpēc arī zinātnieki nekā nezina par Viņu, tiem trūkst paņēmiena, ar ko Viņu iepazīt. Lai saprastu pārpasaulīgo zinātni, ir jāiet pie īstena garīgā skolotāja, pazemīgi jāklausās un jākalpo viņam. Kungs Krišna to izskaidro Bhagavad-gītā (4.34.) *tad viddhi praṇipātena paripraśnena sevayā.*

Doktors Singhs: Ir tāds zinātnisks žurnāls "Nature" ("Daba") Tajā ir raksti par dabas veidojumiem – augiem un dzīvniekiem, bet nekur nav pieminēts Dievs – tikai daba.

Šrīla Prabhupāda: Var raudzīties uz augiem kā uz dabas veidojumiem, un tas ir pilnīgi pareizi, bet mums ir jājautā: "Kas ir radījis dabu?" Lūk, kāds būtu saprātīgs jautājums.

Doktors Singhs: Zinātnieki par to nedomā.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc viņi ir nejēgas. Tikko mēs sākam runāt par dabu, nākamajam jautājumam jābūt: "Kā daba?" Piemēram, es varu runāt par savu dabu, bet jūs par jūsu dabu. Tāpēc, tiklīdz tiek pieminēta daba, tūlīt ir jāprasa: "Kā daba?"

Daba nozīmē enerģija, un tiklīdz jūs runājat par enerģiju, jums ir arī jāatzīst, ka pastāv enerģijas avots. Piemēram, elektriskās enerģijas avots ir elektrostacija. Elektrība nerodas pati par sevi. Vajadzīga elektrostacija un ģenerators. Gluži tāpat Vēdās teikts, ka materiālā daba darbojas Krišnas vadībā.

Doktors Singhs: Tātad, jūs gribat teikt, ka zinātne sāk nevis no sākuma, bet no vidus?

Šrīla Prabhupāda: Jā, tieši tā. Viņi nekā nezina par sākumu. Zinātnieki no kaut kurienes sāk – bet no kurienes šis sākums rodas? Par spīti plašajiem, pētījumiem viņi to nezina. Ir jāpieņem, ka sākotnējais avots ir Dievs. Viņā ir visi mistiskie spēki un no Viņa viss izplūst. Viņš pats Bhagavad-gītā (10.8.) saka: *ahaṁ sarvasya prabhavo mattaḥ sarvaṁ pravartate*, "Es esmu visu garīgo un materiālo pasauļu avots. Viss izplūst no Manis." Mūsu secinājumi nebalstās uz aklu ticību. Tie ir viszinātniskākie secinājumi. Matērija rodas no dzīvības. Dzīvībā – visa sākumā – ir neierobežotas materiālas spējas; tā arī ir lielā radīšanas mīkla. Mūsdienu zinātniskā pētniecība ir līdzīga sānkhjas filozofijai, kas analizē materiālās pamatvielas. Vārds *sāṅkhya* nozīmē "skaitīt". Mēs arī kaut kādā mērā esam sānkhjas filozofi, jo skaitām un analizējam materiālās pamatvielas: kas ir zeme, kas ir ūdens, kas ir gaiss, kas ir saules stari. Bez tam es varu pieskaitīt savu prātu, saprātu, patības apziņu. Taču tālāk par savu patības apziņu es nevaru aizskaitīt. Taču Krišna apgalvo, ka vēl tālāk par patības apziņu ir esamība, un šī esamība ir dzīvības spēks, garīgā dvēsele. Lūk, to zinātnieki nezina. Viņi uzskata, ka dzīvība veidota tikai no materiālajām pamatvielām, taču Krišna Bhagavad-gītā (5.12.) to noliedz: *apareyam itas tv anyāṁ prakṛtiṁ viddhi me parām*: "Bez šīs zemākās dabas vēl ir mana augstākā enerģija." Zemākā enerģija ir materiālās pamatvielas, augstākā enerģija ir dzīvās būtnes.

bhūmir āpo 'nalo vāyuḥ
khaṁ mano buddhir eva ca
ahaṅkāra itīyaṁ me
bhinnā prakṛtir aṣṭadhā

"Zeme, ūdens, uguns, gaiss, ēters, prāts, saprāts un neīstais "es" – visi šie astoņi kopā veido Manas savrupās materiālās enerģijas." (Bg. 7.4.) Bhagavad-gītā Krišna paskaidro, ka Viņš rada *vāyu* (gāzes), un,

ka smalkāks par gāzēm ir *kham* (ēters). Smalkāks par ēteru ir prāts, smalkāks par prātu ir saprāts, un smalkāka par saprātu ir dvēsele. Taču zinātnieki to nezina. Viņi spēj uztvert tikai rupjo. Viņi runā par *vāyu*, bet no kurienes *vāyu* rodas? No kurienes rodas gāzes?

Doktors Singhs: To viņi nespēj pateikt.

Šrīla Prabhupāda: Bet mēs spējam pateikt. Mēs zinām, ka gāzes rodas no *kham*, no ētera, un ēters rodas no prāta, prāts rodas no saprāta, bet saprāts rodas no Krišnas augstākās enerģijas, garīgās dvēseles.

Doktors Singhs: Vai sānkhjas filozofija apskata gan zemākās, gan augstākās enerģijas?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Sānkhjas filozofija nezina par augstāko enerģiju. Viņi pēta tikai materiālās pamatvielas, tāpat kā to dara zinātnieki. Ne zinātnieki, ne arī sānkhjas filozofi nekā nezina par dvēseli. Viņi pēta tikai Krišnas materiālo enerģiju.

Doktors Singhs: Viņi pēta radošos materiālos elementus.

Šrīla Prabhupāda: Materiālie elementi nekā nerada. Dvēsele rada. Neviens nespēj radīt dzīvību tikai no matērijas, un matērija arī nespēj sevi radīt. Jūs, dzīvā būtne, varat samaisīt kopā ūdeņradi ar skābekli, lai radītu ūdeni. Bet pašai matērijai nav nekādas radītspējas. Ja jūs vienu otrai blakus noliksit pudeli, kurā ir ūdeņradis, un pudeli, kurā ir skābeklis – vai tad bez jūsu palīdzības ūdeņradis un skābeklis sajauksies paši ?

Doktors Singhs: Nē. Tie ir jāsajauc.

Šrīla Prabhupāda: Pareizi, vajadzīga augstāka enerģija – dzīva būtne. Skābeklis un ūdeņradis ir zemākā enerģija, bet, kad tos sajauc augstākā enerģija, tad tie kļūst par ūdeni.

Kamēr nav augstākās enerģijas, tikmēr zemākajai enerģijai nav spēka. Šī jūra (norāda uz Kluso okeānu) ir klusa un mierīga. Bet, kad to grūž augstākais spēks – gaiss, tad rodas augsti viļņi. Bez augstākā spēka jūrai pašai nekāda spēka nav. Gluži tāpat ir spēks, kas ir augstāks par gaisu, tad vēl augstāks, līdz mēs nonākam pie Krišnas, visaugstākā spēka. Lūk, kāda ir īsta izpēte. Iedomāsimies vilcienu, kas tikko sācis kustēties. Lokomotīve iekustina vienu vagonu, tas iekustina citu un tā tālāk, līdz kustas viss vilciens. Un visa kustība sākas no mašīnista, dzīvās būtnes. Arī radot kosmosu, Krišna dod pirmo grūdienu, un tad ar daudziem pēc kārtas sekojošiem grūdieniem rodas visa kosmiskā izpausme. Tas ir izskaidrots Bhagavad-gītā (9.10.): *mayādhyakṣeṇa prakṛtiḥ sūyate sa-carācaram*. "Šī, materiālā daba darbojas Manā vadībā, Kuntī dēls, un tā rada visas kustīgās un nekustīgās būtnes." Un mazliet tālāk:

sarva-yoniṣu kaunteya
mūrtayaḥ sambhavanti yāḥ
tāsāṁ brahma mahad yonir
ahaṁ bīja-pradaḥ pitā

"Zini, ka Es dodu iespēju piedzimt materiālajā dabā visām dzīvajām būtnēm. Es esmu sēklas devējs tēvs." (Bg. 14.4.) Piemēram, ja mēs iestādām banjankoka sēklu, tad pamazām izaug milzīgs koks, kas ražo miljoniem jaunu sēklu. Katra sēkla savukārt izaug par jaunu koku ar miljoniem jaunu sēklu utt. Tādējādi, Krišna ir sākotnējais sēklas devējs tēvs.

Diemžēl zinātnieki saskata tikai tiešo cēloni, viņi nespēj nonākt līdz tālākajam cēlonim. Ir divējādi cēloņi – tiešais cēlonis un tālākais cēlonis. Ja jūs izprotat visu cēloņu cēloni, tad jūs izprotat visu. *Yasmin vijñāte sarvam evaṁ vijñātaṁ bhavati*: "Ja jūs zināt sākotnējo cēloni, tad vēlāk atkarīgie cēloņi kļūst zināmi paši par sevi." (Mundaka Upanišāda 1.3.) Kaut arī zinātnieki meklē sākotnējo cēloni, viņi tomēr nepiemin to sākotnējo cēloni, ko dod Vēdas, kuras satur pilnīgas zināšanas. Viņi turas pie savām daļējām, nepilnīgajām zināšanām.

Doktors Singhs: Zinātnieki uztraucas par enerģijas avotiem un tagad viņi pēta saules enerģiju, lai izmantotu to ēdiena gatavošanai, apgaismošanai un citiem nolūkiem. Viņi cer, ka tad, kad būs izsmelti visi citi enerģijas avoti, viņi spēs izmantot saules enerģiju.

Šrīla Prabhupāda: Šī teorija nav īpaši jauna. Ikviens zina, ka no koka var iegūt uguni tāpēc, ka tas saknēs uzkrāj saules enerģiju. Šie zinātnieki ir ļoti sīki radījumi, taču viņi ir ļoti lepni. Mēs viņiem īpaši neuzticamies, jo viņi pavēsta tikai to, ko visi jau zina. No tikko nocirsta koka uguni iegūt nevar. Tas ir jāizžāvē saulē. Kad no saules ir savākta enerģija, tad koku var izmantot dedzināšanai. Patiesībā visu uztur saules enerģija, taču zinātnieki nezina, no kurienes tā nāk. Bhagavad-gītā (15.12.) Krišna saka:

yad āditya-gataṁ tejo
jagad bhāsayate 'khilam
yac candramasi yac cāgnau
tat tejo viddhi māmakam

"Saules mirdzums, kas kliedē visas pasaules tumsu, nāk no Manis. Arī mēness un uguns spožums nāk no Manis."

Vēl Krišna saka, *jyotiṣāṁ ravir aṁśumān*: "No spīdekļiem Es esmu starojošā saule." (Bg. 10.21.) Arī vienpadsmitajā Bhagavad-gītas nodaļā Ardžuna saka Krišnam, *śaśi-sūrya-netram*: "Saule un mēness ir vienas no Tavām lielajām, bezgalīgi daudzajām acīm." Bhagavad-gīta satur šīs zināšanas, bet zinātnieki tās nevar sasniegt ar saviem prātojumiem. Kā jūs domājat, vai viņi var?

Doktors Singhs: Tas ir neiespējami.

Šrīla Prabhupāda: Un kādas tad ir viņu zināšanas? Rakstos teikts, ka pat saskaitot visus smilšu graudiņus uz Zemes, jūs vienalga nespēsit izprast Dievu. Viss šis materiālais uzskaitījums nenozīmē, ka jūs spējat saprast bezgalīgo. Taču viņi nespēj uzskaitīt pat visu materiālo. Kāpēc zinātnieki tā lepojas ar savu enerģiju un spējām? Viņi nezina materiālo, ko tad lai saka par garīgo? Kas attiecas uz zinātniekiem un citām dzīvajām būtnēm, viņu zināšanas ir ierobežotas. Taču to nevar teikt par Krišnu. Ja mēs saņemam zināšanas no Krišnas, tad tās ir pilnīgas. No rakstiem mēs uzzinām, ka okeānā dzīvo deviņsimt tūkstoši dzīvības veidu. Rakstos dotās ziņas ir pilnīgi pareizas, jo tās nāk no Krišnas, un Pats Krišna saka: "Es esmu Dieva Augstākā Personība un Es zinu visu, kas noticis pagātnē, visu, kas notiek pašlaik, un visu, kas vēl nāks." (Bg. 7.26.)

Doktors Singhs: Mums zināšanas jāsaņem no augstākā zinātāja.

Šrīla Prabhupāda: Lai iegūtu pilnīgas zināšanas, mums jāiet pie augstākas personas, pie guru. Cilvēks var kaut ko iemācīties, lasot grāmatas mājās, bet daudz labāk to var iemācīties, ejot augstskolā un mācoties no profesora. Gluži tāpat, mums ir jāiet pie guru. Protams, ja satiksim viltus guru, tad saņemsim viltus zināšanas. Bet, ja mūsu guru ir pilnīgs, tad arī mūsu zināšanas ir pilnīgas. Mēs par savu guru pieņemam Krišnu. Ja Viņa zināšanas ir pilnīgas, tad arī mūsu zināšanas būs pilnīgas. Kas attiecas uz mums, tad mums pašiem nebūt nav jākļūst pilnīgiem, bet, ja mēs saņemsim zināšanas no pilnīga avota, tad mūsu zināšanas būs pilnīgas. Mēs nevaram apgalvot, ka zinām par okeāna deviņsimt tūkstošiem dzīvības veidiem tāpēc, ka būtu izpētījuši visu okeānu. Bet mēs varam pateikt, ka šīs zināšanas esam saņēmuši no rakstiem, un tāpēc tās ir pilnīgas. Lūk, kāds ir Vēdu ceļš.

Zinātnieki var veikt lielus pētījumus, bet lai cik liels arī nebūtu zinātnieks, viņa jutekļi ir nepilnīgi, tāpēc viņa zināšanas nevar būt pilnīgas. Cik vērta ir mūsu redze? Bez saules gaismas mēs nespējam redzēt, bez mikroskopa mēs nevaram saskatīt neko sīku. Mūsu acis ir nepilnīgas, un arī instrumenti, ko tās atklājušas, ir nepilnīgi. Kā tad iespējams iegūt pilnīgas zināšanas? Dzīvā būtne ir ierobežota, tāpēc viņas zināšanas ir ierobežotas. Bērns var zināt, ka divi plus divi ir četri, bet, ja viņš runā par

augstāko matemātiku, tad tas nav ņemams nopietni. Jutekļi, ar kuriem zinātnieks iegūst zināšanas, ir ierobežoti un nepilnīgi, tāpēc arī viņa zināšanas ir ierobežotas un nepilnīgas. Savā neziņā viņš var apgalvot, ka zina visu, bet tās ir tīrās muļķības.

Viens aklais var vest otru aklo, bet kāds no tā labums, ja viņi abi iekrīt grāvī?

Dabas likumi sasaista mums kājas un rokas, bet mēs vēl domājam, ka varam brīvi prātot. Tie ir maldi. Nelieši uzskata sevi par brīviem, kaut arī tos sasaista tik daudzi dabas likumi. Bet, ja saulei aiziet priekšā mākonis, tad viņi vairs nespēj redzēt sauli. Tad kāda ir mūsu redzes spēja? Mēs spējam redzēt tikai tik daudz, cik to atļauj dabas likumi. Patiešām, ir gadījumi, kad mēs varam tikai eksperimentēt, bet, ja nosacījumi ir nelabvēlīgi, tad mūsu eksperiments neizdodas. Kāpēc tad mēs tik ļoti lepojamies ar savām eksperimentālajām zināšanām?

Un kāpēc eksperimentēt? Mums jau viss ir dots. Dievs jau ir nodevis mūsu rīcībā saules enerģiju. Kas mums vēl jāzina? No kokiem krīt tik daudz ābolu. Kāda vajadzība izskaidrot gravitācijas likumu? Zinātniekiem patiesībā trūkst veselā saprāta. Viņi tikai domā par "zinātniskiem" izskaidrojumiem. Viņi apgalvo, ka gravitācijas likums darbojas tikai noteiktos apstākļos, bet kas ir radījis šos apstākļus? Kad Krišna atnāca kā Kungs Rāmačandra, Viņš meta ūdenī akmeņus, un akmeņi peldēja. Šajā gadījumā gravitācijas likums nedarbojās. Tātad gravitācijas likums darbojas tikai Visaugstā Kunga vadībā. Ar likumu viss vēl nebeidzas.

Valdnieks var izdot likumu, taču tūdaļ pat to var arī izmainīt. Galējais likumdevējs ir Krišna, un likums darbosies tikai tad, kad Viņš to gribēs. Zinātnieki tik daudzos veidos cenšas izskaidrot Dieva gribu, taču atrodas maijas maldos, tāpēc nespēj runāt sakarīgāk par cilvēku, kuru vajā rēgi. Pasakiet man, kāds ir zinātniskais izskaidrojums koku dažādībai?

Karandhara dāsa: Viņi apgalvo, ka daba mainās un izveido šo dažādību.

Šrīla Prabhupāda: Tad tai jābūt dabas gribai. Kas tā par gribu? Vai zemei ir kāda griba?

Karandhara dāsa: Šis jautājums viņiem ir ļoti neskaidrs.

Šrīla Prabhupāda: Tas nozīmē, ka viņiem nav pilnīgu zināšanu. Viņi nezina, ka aiz dabas ir Krišnas griba.

Doktors Singhs: Viņi to skaidro tā, ka visu šo augu ķīmiskais sastāvs esot dažāds.

Šrīla Prabhupāda: Tas tiesa, bet kas ir radījis šos ķīmisko sastāvu? Tiklīdz jūs sakāt "ķīmiskais sastāvs", tā jums uzreiz nepieciešams Dievs.

Karandhara dāsa: Viņi apgalvo, ka Dievs nav vajadzīgs, jo sajaucot kopā divas ķīmiskās vielas...

Šrīla Prabhupāda: Dievs vai ne Dievs, bet kaut kādai gribai ir jābūt. Kaut kādai apziņai jābūt. Divas vielas sajaucas un izveidojas tas un tas. Kas tās sajauc? Jābūt kādai apziņai. Un šī apziņa ir Krišna. Apziņa ir visur, un, tiklīdz jūs šo apziņu atzīstat, jums jāatzīst arī tas, ka apziņa ir persona. Tāpēc mēs runājam par Krišnas apziņu. Bhagavad-gītā teikts, ka šī apziņa caurstrāvo visu. Manu apziņu ierobežo mans ķermenis, jūsu apziņu ierobežo jūsu ķermenis, bet ir vēl cita apziņa, kas ir jūsos, manī, ikvienā. Tā ir Krišnas apziņa.

Īstenībā viss pasaulē ir relatīvs. Tā ir zinātniska patiesība. Mūsu ķermeņi, dzīve, saprāts un viss cits ir relatīvs. Mums varbūt liekas, ka skudras mūžs ir ļoti īss, bet skudrai viņas mūžs ilgst aptuveni simts gadu. Šie simts gadi ir atkarīgi no ķermeņa. Gluži tāpat Brahma, kurš, no mūsu viedokļa raugoties, dzīvo neticami ilgu mūžu, no sava viedokļa raugoties dzīvo tikai simts gadu. Tā ir relativitāte.

Karandhara dāsa: Tad iznāk, ka relativitāte ir atkarīga no mūsu individuālā stāvokļa.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Tāpēc ir teikts, ka tas, kas vienam ir barība, otram ir inde. Cilvēki domā, ka tādēļ,

ka viņi nespēj dzīvot uz Mēness, to nespēj arī neviena cita būtne. Ikviens par visu domā relatīvi, samērā ar sevi. Tā arī ir "vardes filozofija". Varde vienmēr domā, par atskaites punktu uzskatot savu aku. Dievs ir liels, bet mēs par viņa lielumu domājam savos jēdzienos, relatīva lieluma jēdzienos. Ir kukaiņi, kas piedzimst naktī, izaug naktī, apbērnojas naktī un nomirst naktī. Viņi nekad neredz sauli, tāpēc secina, ka dienas nemaz nav. Ja jūs šādam kukainim pajautāsit, kas ir rīts, viņš teiks: "Nekāds rīts nav iespējams." Kad cilvēki no rakstiem uzzina par milzīgo Brahmas mūža garumu, tad viņi tam netic. Viņi saka: "Vai tad kāds var dzīvot tik ilgi?" Bhagavad-gītā (8.17.) Krišna saka:

sahasra-yuga-paryantam
ahar yad brahmaṇo viduḥ
rātriṁ yuga-sahasrāntāṁ
te 'ho-rātra-vido janāḥ

"Pēc cilvēku mērogiem tūkstoš laikmeti kopā ņemti, līdzinās vienai Brahmas dienai. Un tikpat gara ir arī viņa nakts."

No šiem aprēķiniem izriet, ka Brahma dzīvo daudzus jo daudzus miljonus un triljonus gadu. Mēs tam nespējam noticēt, kaut arī raksti par to liecina. Citiem vārdiem sakot, mēs secinām, ka Krišna runā muļķības, bet paši esam lielie zinātāji. Pat lieli zinātnieki apgalvo, ka visi šie rakstu izteikumi ir tīrie izdomājumi. Lai arī šie cilvēki ir vieni vienīgi nelieši, viņi tiek uzskatīti par cienījamiem zinātniekiem. Viņi sevi stāda augstāk par Dievu, jo cenšas atspēkot vai noliegt to, ko Dievs teicis svētajos rakstos. Tādā veidā daudzi jo daudzi nejēgas skolotāju, zinātnieku un filozofu maskās aplami virza visu pasauli.

Doktors Singhs: Patiešām, tik daudz taču ir rakstīts par Darvina teoriju. Jebkurā bibliotekā par viņa teorijām ir simtiem grāmatu.

Šrīla Prabhupāda: Un viņi to atzīst vai noliedz?

Doktors Singhs: Parasti viņi to atzīst, bet daži ir ļoti kritiski.

Šrīla Prabhupāda: Darvins runā par sugu evolūciju, bet viņam nav īstu ziņu par garīgo evolūciju. Viņš nekā nezina par dvēseles attīstību no zemākajiem dzīvības veidiem uz augstākajiem. Viņš apgalvo, ka cilvēks ir attīstījies no pērtiķa, bet mēs taču redzam, ka pērtiķi nav izmiruši. Ja pērtiķis ir tiešais cilvēka sencis, tad kāpēc tas joprojām pastāv?

Doktors Singhs: Darvins saka, ka sugas nav radītas neatkarīgi, bet gan atzarojušās viena no otras.

Šrīla Prabhupāda: Ja nevar runāt par neatkarību, tad kāpēc gan viņš ne no šā, ne no tā sāk ar noteiktu sugu? Tad viņam jāpaskaidro, kur radās sākotnējā suga.

Karandhara dāsa: Zinātnieki apgalvo, ka Zemi esot radījusi bioloģiskā ķīmija, un viņi atsakās mācīt, ka Dievs ir radījis Zemi, jo tad visi uzskatīšot viņus par muļķiem.

Šrīla Prabhupāda: Ja viņu bioloģija un ķīmija ir tik attīstītas, tad kāpēc viņi kaut ko nerada? Viņi apgalvo, ka spēs radīt dzīvību nākotnē, bet kāpēc tad nākotnē? Dzīvība jau ir radīta. Vai zinātne balstās uz nākotni? Mēs nevaram ticēt nākotnei, lai cik rožaina tā arī neliktos. Ikviens domā, ka nākotne būs ļoti jauka, bet kāds mums pamats tam ticēt?

Viņiem ir jāatzīst, ka viņi nezina patiesību. Ar saviem bioloģiskajiem un ķīmiskajiem eksperimentiem viņi nespēj radīt pat zāles stiebriņu. Un tomēr viņi apgalvo, ka pasaule ir radīta ķīmiskā vai bioloģiskā ceļā. Kāpēc neviens neprasa, no kurienes nāk visas šīs muļķības?

Doktors Singhs: Galu galā, risinot jautājumu par dzīvības sākumu, viņi secina, ka viss ir sācies ar matēriju. Citiem vārdiem runājot, dzīvā matērija nāk no nedzīvās matērijas.

Šrīla Prabhupāda: No kā šī dzīvā matērija rodas tagad? Vai tā radās no nedzīvās matērijas tikai

pagātnē un nerodas tagad? Kā rodas skudra? Vai materializējas no dubļiem? Pat skudra nerodas no nekustīgas matērijas. Kā viņi var pierādīt šādu teoriju? Darvins apgalvo, ka tālā pagātnē neviena saprātīga cilvēka neesot bijis, ka cilvēks esot ņēmis un radies no pērtiķiem. Ja pagātnē nav bijis nevienas saprātīgas galvas, tad kā var būt, ka daudzus jo daudzus gadu tūkstošus atpakaļ tika uzrakstīti Vēdu raksti? Kā viņi izskaidro, ka bijis tāds gudrais kā Vjāsadeva?

Doktors Singhs: Nekāda izskaidrojuma viņiem nav. Viņi tikai saka, ka tie esot nezināmi gudrie, kas dzīvojuši mežā.

Šrīla Prabhupāda: Vjāsadevu viņi varētu arī nezināt, bet tomēr viņš bija. Kur viņš ņēma tādas smadzenes? Jūs vai es viņu varētu nezināt, bet viņa smadzeņu darbs tomēr pastāv, ir viņa filozofija, viņa valoda, lingvistika, dzeja un vārdu spēks. Cilvēku var nepazīt, bet jāsaprot, kas tās bijušas par smadzenēm.

Doktors Singhs: Vai visi dažādie dzīvnieki bija jau no paša sākuma?

Šrīla Prabhupāda: Jā. Radīšanas vienlaicīgumu pierāda Bhagavad-gīta. Visi dažādie dzīvnieki un cilvēki, kā arī padievi bija jau no paša sākuma. Dzīvā būtne vēlas noteikta veida ķermeni, un Krišna viņai to dod. Viņa kaut ko vēlas noteiktā veidā, tāpēc matērijā tā savienojas ar noteiktām dabas īpašībām. Saskaņā ar savienošanos, tā saņem noteikta veida ķermeni. Psiholoģiskie spēki, prāts, domāšana, sajūtas un vēlēšanās nosaka attiecīgos apstākļus un ķermeni, kādu saņem dzīvā būtne. Evolūcija notiek, bet tā nav sugu evolūcija. Viena suga neattīstās no citas, jo, kā saka Krišna:

avyaktād vyaktayaḥ sarvāḥ
prabhavanty ahar-āgame
rātry-āgame pralīyante
tatraivāvyakta-saṁjñake

"Kad uzaust Brahmas diena, šīs daudzās dzīvās būtes ienāk esībā, un, pienākot Brahmas naktij, tās visas tiek iznīcinātas." (Bg. 8.18.)

Evolūcija ir garīga atsevišķās dzīvās būtnes evolūcija cauri dažādiem dzīvības veidiem. Ja kāds nonāk zivs ķermenī, tad viņam soli pa solim jāiziet evolūcijas ceļš. Ja kāds ir trepju augšgalā un tādu vai citādu iemeslu dēļ krīt, tad viņam atkal soli pa solim jāuzkāpj pa evolūcijas kāpnēm. Patiesībā zinātnieki ir tik ļoti aizņemti ar pētījumiem, ka nespēj to saprast. Ja jūs viņiem pateiksit, ka viņi nākamajā dzīvē kļūs par kokiem, tad viņi domās, ka jūs runājat blēņas. Un ko tad mēs galu galā ar pētījumiem varam iemācīties? Ja ir zināms visu cēloņu cēlonis, tad viss, ko vien var zināt, kļūst zināms, un nekas nepaliek nezināms. Kā teikts Vēdās: *yasmin vijñāte sarvam evaṁ vijñātaṁ bhavati*. (Mundaka Upanišāda 1.3.) Ja mēs zinām Absolūto Patiesību, tad kļūst zināmas visas citas patiesības, bet, ja mēs Absolūto Patiesību nezinām, tad esam tumsībā. Cilvēks var nebūt oficiāls zinātnieks vai filozofs, bet, ja viņš zina vienu lietu – Krišnu, tad viņš var izaicināt ikvienu un runāt droši.

Pašreizējā civilizācija ļoti lepojas ar savu neatkarību, bet patiesībā tā ir ļoti atkarīga no naftas. Ja naftas piegāde pārtrūks, ko tad darīs nelietīgie zinātnieki? Viņi nevarēs nekā. Lai viņi savās mēģenēs ražo naftu – tik daudz, cik nepieciešams visai civilizācijai. Pašlaik Indijā trūkst ūdens. Ko te zinātnieki var palīdzēt? Viņi varbūt zina ūdens ķīmisko sastāvu, bet nespēj radīt ūdeni, kad tā patiešām trūkst. Viņiem vajadzīga palīdzība no mākoņiem, bet tas viss ir Dieva rīcībā. Patiesībā viņi nespēj neko. Viņi ir aizlidojuši uz Mēnesi, bet par spīti visām pūlēm ir atveduši tikai nedaudz putekļu un akmeņu. Neliešu valdība ievāc nodokļus un bez vajadzības izšķiež naudu. Lūk, kāds ir viņu saprāts. Ēzeļu valsts un nekas vairāk. Politiķiem nav ne mazākās līdzjūtības. Viņi nemaz nepadomā, ka cilvēki atdod grūti nopelnīto naudu; viņi to izšķiež, šaujot lielas raķetes prom uz citām planētām. Viņi var apsolīt vienīgi to, ka nākamreiz atvedīs vairāk putekļu. Vispirms viņi atved sauju putekļu, tagad sola atvest tonnu putekļu. Kāda tam visam ir jēga?

Karandhara dāsa: Viņi domā, ka uz Marsa varētu būt dzīvība.

Šrīla Prabhupāda: Viņi var domāt vai nē – kāds no tā labums? Bet mēs zinām, ka dzīvība ir šeit. Arī viņi to zina, taču karo un nogalina dzīvību. Šeit ir dzīvība. Šeit ir cilvēks. Par to, ka šeit ir dzīvība, nav jāšaubās. Bet viņi cenšas cik spēka, lai ar savām milzīgajām bumbām to iznīcinātu. Lūk, kāda ir viņu zinātnes attīstība.

Doktors Singhs: Viņi ļoti grib zināt, kas notiek uz citām planētām.

Šrīla Prabhupāda: Tas nozīmē, ka bērnišķīgas ziņkāres apmierināšanai viņi izšķiež tik daudz naudas. Lai apmierinātu savu ziņkāri, viņi var iztērēt tik daudz, bet, kad daudzas nabadzīgas valstis lūdz viņiem palīdzību, tad viņi atbild, ka naudas nav. Viņi ir ļoti lepni, ka aizlidojuši uz Mēnesi, bet kāpēc viņi nevēlas uzzināt, kā nokļūt uz Krišnas Goloku Vrindāvanu? Ja viņi tur nokļūtu, tad tiktu apmierināta visa ziņkāre. Viņi uzzinātu, ka pāri šai zemākajai enerģijai patiešām stāv augstāka, garīgā enerģija. Materiālā enerģija nespēj darboties neatkarīgi. Garīgajai enerģijai jānāk tai palīgā. Materiālie elementi nerodas paši no sevis. Radītāja ir dvēsele. Mēs varam mēģināt kaut ko izdarīt ar matēriju, bet matērija pati sevi nerada. Ūdeņradis un skābeklis saskaras tikai tad, kad to liek garīgā enerģija. Tikai nejēgas var domāt, ka visa kosmiskā izpausme, kas ir viena vienīga matērija, rodas pati no sevis. Mums var būt lielisks automobilis, bet kāds no tā labums, ja nav, kas to vada? Kamēr cilvēks nezina, kā apieties ar mašīnu, kamēr cilvēks nenospiež pogu, tikmēr mašīna nedarbojas. Gluži tāpat bez augstākās enerģijas materiālā enerģija nespēj darboties. Šo brīnišķīgo kosmisko izpausmi vada augstākā enerģija. Par to visu ir stāstīts rakstos, bet cilvēki vienalga tam netic.

Patiesībā viss pieder Dievam, taču cilvēki apgalvo, ka tas ir viņu vai valsts īpašums. Tagad viņi runā par pārapdzīvotību, bet patiesībā Dievs visu ir devis pietiekamā daudzumā. Patiesībā pietiek zemes un pietiek pārtikas, ja tikai to pareizi izlieto. Cilvēki mākslīgi rada problēmas, un zinātnieki viņiem vēl palīdz, dodot tiem tik daudz postošu ierīču. Viņi vēl vairāk pamudina blēžus un neliešus, kuri cenšas izmantot Dieva īpašumu. Palīdzot slepkavam vai zaglim, arī jūs kļūstat par noziedznieku. Vai tad tā nav? Pasaulē ir tik daudz bēdu tāpēc, ka visiem zagļiem un neliešiem palīdz zinātnieki. Tāpēc viņi visi ir noziedznieki. *Stena eva saḥ*. (Bg. 3.12.) Kas neatzīst Visaugstā Kunga īpašuma tiesības, tas ir zaglis.

Mūsu uzdevums ir vest šos neliešus pie prāta. Tagad jāatrod līdzekļi, kā to izdarīt. Nelieši cieš, bet viņiem nevajadzētu ciest, jo viņi ir Dieva dēli. Viņi nezina, ka ir Dievs, ka ir laime. Viņi nezina par svētlaimi vai par mūžīgo dzīvi. Viņi tik daudz pēta, bet dzīvo piecdesmit, sešdesmit vai septiņdesmit gadu. Viņi nezina, kas notiks pēc tam. Viņi nezina, ka dzīve ir mūžīga. Patiesībā viņi ir dzīvnieciskā stāvoklī. Dzīvnieks nezina, kas notiks pēc nāves un arī nedomā par to. Ne viņš zina, kāpēc ir šeit, ne arī viņš zina dzīves vērtību. Maijas ietekmē dzīvnieks turpina ēst, gulēt, aizsargāties, kopoties un arī mirt. Un tas ir viss. Cilvēki tik grūti pūlas, bet kādam mērķim? Viņi apgalvo, ka tik grūti cīnās, lai sagādātu pārtiku nākamajai paaudzei, bet kādēļ vajadzīga šī pārtika? To viņi nespēj pateikt. Krišnas apziņas kustības mērķis ir visa centrā likt Krišnu, Dievu, tādējādi dodot dzīvei īsto jēgu. Ja zinātnieki sapratīs šo svarīgo kustību, tas viņiem dos lielu labumu.

VII Atgriešanās pie mūžīgās reliģijas

Šrīla Prabhupāda ierodas Amerikā

1965. gada 18. septembrī, kad Indijas tvaikonis "Džaladuta" piestāj Bostonas piestātnē, Šrīla Prabhupādas lūgums Kungam Krišnam izskanēja aizkustinošā poēmā: ".. Es tikai lūdzu Tavu žēlastību, lai spētu nodot Viņiem Tavu vēstījumu.."

Dārgais Kungs Krišna, Tu esi tik labs pret šo bezvērtīgo dvēseli, bet es nezinu, kāpēc Tu esi atvedis mani uz šejieni. Tagad Tu vari darīt ar mani visu, ko vēlies.

2.

Es domāju, ka Tev šeit ir kas darāms, vai gan citādi Tu būtu mani atvedis uz šo briesmīgo vietu?

3.

Vairums cilvēku šeit ir materiālo īpašību – neziņas un kaislību – varā. Iegrimuši materiālajā dzīvē, viņi domā, ka ir ļoti laimīgi un apmierināti, un tāpēc nespēj sajust Vāsudevas pārpasaulīgā vēstījuma garšu. Es nespēju iedomāties, kā viņi spēs to saprast.

4.

Bet es zinu, ka ar Tavu bezcēloņu žēlastību viss iespējams, jo Tu esi vislielākais mistiķis.

5.

Kā viņi spēs saprast garīgās kalpošanas saldumi? Mans Kungs, es lūdzu Tavu žēlastību, lai viņiem spētu nodot Tavu vēstījumu.

6.

Pēc Tavas gribas pār visām dzīvajām būtnēm valda Tavs maldinātājs spēks un, ja Tu vēlēsies, tad pēc Tavas gribas viņas arī tiks atbrīvotas no maldinājuma ķetnām.

7.

Es vēlos, lai Tu atpestī viņus. Viņi sapratīs Tavu vēstījumu tikai tad, ja Tu vēlēsies viņus atpestīt.

8.

Šrīmad-Bhāgavatamas vārdi ir Tevis iemiesojums, un, ja nopietns un pazemīgs cilvēks tos pastāvīgi uzklausīs, tad viņš spēs saprast Tavu vēstījumu.

9.

Šrīmad-Bhāgavatamā (1.2.17.-21.) ir teikts: "Šrī Krišna, Dieva Personība, ir Paramātma (Virsdvēsele) ikvienā sirdī. Viņš ir patiesīga bhaktas labvēlis. Viņš iztīra materiālās baudas vēlmi no tāda bhaktas sirds, kurš jūt Viņa vēstījuma garšu. Ja šos vēstījumus pareizi uzklausa un dzied, tad tie ir cildeni paši par sevi. Ja cilvēks pastāvīgi klausās Bhāgavatamu un kalpo tīram bhaktam, tad viss, kas sirdij sagādā raizes, gandrīz pilnībā izplēn, un mīlestības pilnā kalpošana slavas pilnajam Dievam Kungam, kuru cildina pārpasaulīgas dziesmas, nostiprinās uz visiem laikiem. Kad sirdī nostiprinās mīlestības pilnā kalpošana, tad no tās pazūd kaislības (*rajas*) un tumsība (*tamas*), iekāre un vēlme (*kāma*). Tad bhakta kļūst labestīgs un laimīgs. Tādējādi labestīgs bhakta, mīlestības pilnās dievkalpošanas atjaunots, gūst atbrīvi (*mukti*) no materiālās sabiedrības un zinātniski izprot Dieva Personību. Tā visi mezgli sirdī un visas bažas tik sacirstas gabalos. Kad cilvēks redz, ka visu nosaka patība, tad auglīgo darbību (*karma*) ķēde pārtrūkst."

10.

Viņš atbrīvojas no tumsības un kaislību ietekmes, un izzūd viss nelabvēlīgais, kas sakrājies sirds dziļumos.

11.

Kā lai es viņiem iedodu Krišnas apziņas vēstījuma sapratni? Es esmu nelaimīgs, nespējīgs, es esmu viszemāk kritušais cilvēks. Tāpēc es lūdzu Tavu svētību, lai varētu viņus pārliecināt, jo pats nespēju to izdarīt.

12.

Tā vai citādi, mans Kungs, Tu esi mani atvedis uz šejieni, lai es runātu par Tevi. Tagad, mans Kungs, Tu vari sūtīt man veiksmi vai neveiksmi, kā Tev labpatīk.

13.

Ak, visu pasauļu garīgais skolotāj! Es varu tikai atkārtot Tavu vēstījumu. Ja vēlies, tad dari manu runas spēju tādu, lai viņi varētu mani saprast.

14.

Tikai ar Tavu bezcēloņu žēlastību mani vārdi var kļūt tīri. Es esmu pārliecināts, ka tad, kad šis pārpasaulīgais vēstījums iekļūs viņu sirdīs, tie sajutīs prieku un atbrīvosies no visa, kas padara dzīvi nelaimīgu.

15.

Man Kungs, es esmu lelle Tavās rokās. Ja tu mani esi atvedis šurp dejot, tad liec man dejot. Mans Kungs, liec man dejot, kā Tev patīk.

16.

Manī nav ne mīlestības, ne zināšanu, taču es stingri ticu Krišnas svētajam vārdam. Mani sauc par Bhaktivēdantu, un tagad, ja Tu vēlies, vari piepildīt īsto Bhaktivēdantas jēgu.

Paraksts – visnelaimīgākais, visnenozīmīgākais lūdzējs

A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

ASV, Masačūsetsa, Bostonas piestātne, uz kuģa "Džaladuta" klāja

1965. gada 18. septembrī.

Veidojiet savas nācijas uz garīga pamata

Šrīla Prabhupāda 1972. gada septembrī uzrunā klausītājus Nairobī universitātē: "Ja jūs gribat pilnveidoties, tad, lūdzu, dariet to, jo garīgā attīstība ir pareizā attīstība. Necentieties atdarināt amerikāņus vai eiropiešus, kuri dzīvo kā suņi un kaķi.. Atombumba jau ir radīta, un, tiklīdz izcelsies nākamais karš, tā viņu debesskrāpjiem un visam citam būs gals. Pacentieties to saprast no īstā cilvēciskās dzīves viedokļa.."

Dāmas un kungi, es ļoti pateicos, ka esat atnākuši šurp, lai piedalītos sapulcē, kas veltīta Krišnas apziņas izplatīšanai. Krišnas apziņas kustība cenšas aizvest sabiedrību līdz līmenim, kurā ikviena dzīve būs panākumu pilna. Šodien mēs runāsim par īsto cilvēka dzīves jēgu. Šo jēgu mēs cenšamies mācīt visai pasaulei.

Cilvēka dzīve tiek sasniegta pēc daudziem jo daudziem evolūcijas gadu miljoniem. Mums jāatceras, ka saskaņā ar Padma Purānu pastāv 8 400 000 dzīvības veidu. Dzīvība sākās ar ūdens dzīvību, un no Vēdu rakstiem mēs varam uzzināt, ka radīšanas sākumā visa planēta atradās ūdenī. Materiālā pasaule veidota no piecām rupjajām pamatvielām – zemes, ūdens, uguns, gaisa un ētera. Bez tam pastāv arī trīs smalkās pamatvielas – prāts, saprāts un patības apziņa. Aiz šiem priekškariem ir garīgā dvēsele, minētās astoņas pamatvielas to pārklāj. Par to ir pastāstīts Bhagavad-gītā.

Cilvēki nav vienīgās būtnes, kurām ir dvēsele. Visi mēs esam garīgas dvēseles – gan zvēri, gan putni, gan rāpuļi, gan kukaiņi, gan koki, gan augi, gan ūdens dzīvnieki utt. Dvēseli tikai klāj dažādas drēbes – tāpat kā daži ir ģērbušies baltās drēbēs, daži zaļās, daži sarkanās utt. Bet mēs nedomājam par drēbēm, mēs domājam par jums kā par garīgām dvēselēm. Bhagavad-gītā (5.18.) teikts:

vidyā-vinaya-sampanne
brāhmaṇe ga vi hastini
śuni caiva śvapāke ca
paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ

"Pazemīgs, ar īsteno zināšanu tikumu apveltīts gudrais vienādi raugās uz mācīto un lēnprātīgo brāhmanu, govi, ziloni, suni un suņēdāju."

Gudrais nevienu nešķiro pēc krāsas, saprāta vai sugas. Viņš uz visām dzīvajām būtnēm raugās kā uz mazām daļiņām, garīgām dvēselēm. Ir teikts (Čč. Madhja 19.140.):

keśāgra-śata-bhāgasya
śatāṁśaḥ sādṛśātmakaḥ
jīvaḥ sūkṣma-svarūpo 'yaṁ

saṅkhyātīto hi cit-kaṇaḥ

"Ir neskaitāmi daudz garīgo atomu, daļiņu, kuras ir desmittūkstoš reižu mazākas par mata galiņu." Mums nav instrumentu, ar kuriem izmērīt garīgo dvēseli, tāpēc mazā daļiņa, garīgā dvēsele, tiek mērīta šādā veidā. Citiem vārdiem sakot, dvēsele ir tik maza, ka tā ir mazāka par atomu. Šī mazā daļiņa ir jūsos, manī, zilonī, milzīgos dzīvniekos, visos cilvēkos, skudrā, kokā, visur. Taču zinātne nespēj novērtēt dvēseles izmērus, arī ārsts nespēj noteikt, kurā ķermeņa vietā dvēsele atrodas. Tāpēc arī materiālistiskie zinātnieki secina, ka dvēseles nav, bet tas nav tiesa. Dvēsele ir. Dvēseles klātbūtne atšķir dzīvu ķermeni no miruša. Tikko dvēsele atstāj ķermeni, tā ķermenis nomirst. Tas klūst bezvērtīgs. Lai cik arī liels nebūtu zinātnieks vai filozofs, viņam jāatzīst, ka ķermenis nomirst, tiklīdz no tā aiziet dvēsele. Tad ķermenis kļūst bezvērtīgs un tas ir jāizmet. Mums jāpacenšas to saprast – vērtīga ir dvēsele, nevis ķermenis. Patiesībā dvēsele pārceļo, un to izskaidro Bhagavad-gīta (2.22.):

vāsāṁsi jīrṇāni yathā vihāya
navāni gṛhṇāti naro 'parāṇi
tathā śarīrāṇi vihāya jīrṇāny
anyāni saṁyāti navāni dehī

"Kā cilvēks uzvelk jaunas drēbes un nomet vecās, tā dvēsele pieņem jaunus materiālos ķermeņus un atmet vecos un nederīgos."

Kad uzvalks novalkājies, mēs to aizmetam un velkam citu. Arī dvēsele saskaņā ar savām vēlmēm maina drēbes. Dvēsele ir Dieva neatņemama daļiņa, tāpēc tai ir dievišķas īpašības. Dievs ir augstākā griba, augstākais spēks, augstākais neatkarīgais, un mums, Viņa neatņemamām daļiņām, arī ir visas šīs īpašības, tikai ļoti mazā daudzumā. Mums ir griba, domāšana, jušana un vēlēšanās. Vēdās teikts, ka no visiem dzīvības spēkiem visaugstākais ir Dievs (*cetanaś cetanānām*). Viņš arī apgādā dzīvās būtnes ar to, kas viņām nepieciešams.

Mēs, dzīvās būtnes esam neskaitāmas, mūsu skaitam nav robežu, bet Dievs ir viens. Tāpat kā mēs, arī Viņš ir dzīvs, taču mēs esam mazas dzīvā spēka daļiņas. Piemēram, mazai zelta druskai ir tādas pašas īpašības kā zeltam raktuvēs. Ja ķīmiski izanalizēsim maza ūdens pilieniņa sastāvu, tad redzēsim, ka tajā ir viss, kas ir milzīgajā okeānā. Gluži tāpat mēs no Dieva neatšķiramies, jo esam Viņa neatņemamas daļiņas. Šī dievišķā daļiņa, dvēsele jeb dzīvības spēks pārceļo no ūdens būtnēm uz kokiem un augiem, tad no kokiem un augiem nonāk kukaiņos, tad rāpuļos, tad putnu un zvēru ķermeņos. Darvina evolūcijas teorija ir tikai daļējs dvēseles pārceļošanas izskaidrojums. Darvins ir ņēmis ziņas no Vēdu rakstiem, bet viņam nebija priekšstata par dvēseli. Atšķirība ir tā, ka dvēsele pārceļo no ūdens būtņu dzīves uz augu un koku dzīvi, tad uz kukaiņu dzīvi, tad uz putnu dzīvi, dzīvnieku dzīvi, cilvēku dzīvi; cilvēku dzīvē tā pāriet no necivilizētas dzīves uz civilizētu utt. Cilvēku civilizētā dzīve ir evolūcijas augstākais punkts. Šeit ir pārejas vieta: no šejienes mēs varam aiziet atpakaļ evolūcijas ritenī vai arī pacelties līdz dievišķajai dzīvei. Mēs paši to varam izvēlēties. Uz to norāda Bhagavad-gīta.

Cilvēka dzīve patiesībā nozīmē to, ka mums ir attīstīta apziņa, tāpēc mēs nedrīkstam izšķiest savu mūžu kā kaķi, suņi vai cūkas. Lūk, kāds ir norādījums. Kaut arī šis ķermenis tāpat kā suņa un kaķa ķermenis ir mirstīgs, tas atšķiras ar to, ka dod iespēju šajā dzīvē sasniegt augstāko pilnību. Mēs esam neatņemamas Dieva daļiņas, bet tā vai citādi esam krituši materiālajā esamībā; tagad mums jāattīstās tā, lai varētu atgriezties mājās, atpakaļ pie Dieva. Lūk, kāda ir augstākā pilnība.

Īstenībā pastāv cita pasaule, garīgā valstība. Kā teikts Bhagavad-gītā (8.20.):

paras tasmāt tu bhāvo 'nyo
'vyakto 'vyaktāt sanātanaḥ
yaḥ sa sarveṣu bhūteṣu
naśyatsu na vinaśyati

"Ir vēl cita daba, kas stāv pāri izpaustajai un neizpaustajai matērijai. Tā ir augstākā, tā nekad netiek iznīcināta. Kad tiek iznīcināta visa šī pasaule, tad tā daļa paliek nemainīga."

Šajā materiālajā pasaulē viss tiek radīts, pastāv kādu laiku, rada blakus produktus, samazinās un visbeidzot izzūd. Mūsu ķermeņi ir radīti noteiktā laikā, dzimumaktā. Tēvs dod sēklu, tā sākumā ir emulsija, bet pēc tam pieņem zirnīša apveidu, un dzīvā būtne, dvēsele, rod tajā patvērumu. Tā ir patvērusies un tāpēc attīsta rokas, kājas, acis utt. Attīstība beidzas septītajā mēnesī, un devītajā mēnesī cilvēks iznāk no mātes klēpja. Bērns attīstās tāpēc, ka viņā ir dvēsele. Ja dvēseles nav, tad attīstība nenotiek un piedzimst nedzīvs bērns. Šo nedzīvo ķermeni mēs varam ņemt un uzglabāt ķīmiskā vidē, taču tas neattīstīsies. Attīstība nozīmē ķermeņu maiņu. Mums visiem kādreiz ir bijuši bērnu ķermeņi, taču šie ķermeņi vairs nepastāv. Zīdaiņa ķermenis attīstās par bērna ķermeni, bērna ķermenis attīstās par pusaudža ķermeni, pusaudža ķermenis attīstās par jaunieša ķermeni, bet tas galu galā kļūst par veca cilvēka ķermeni. Beigās ķermenis pilnīgi izzūd. Arī visa kosmiskā izpausme, milzīgā materiālā pasaule darbojas tāpat. Tā noteiktā laikā tiek radīta, attīstās, tiek uzturēta un noteiktā laikā tiek iznīcināta. Tāda ir materiālās pasaules daba. Noteiktu laiku tā ir izpausta, bet pēc tam atkal tiek iznīcināta (*bhūtvā bhūtvā pralīyate* (Bg. 8.19.)).

Vārds *bhāva* nozīmē "daba". Pastāv arī cita daba, kas nekad netiek iznīcināta, kas ir mūžīga. Mēs esam dzīvas, garīgas dvēseles un tāpēc arī mēs esam mūžīgi. To pierāda Bhagavad-gīta (2.20.)

na jāyate mriyate vā kadācin
nāyaṁ bhūtvā bhavitā vā na bhūyaḥ
ajo nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo
na hanyate hanyamāne śarīre

"Dvēselei nav ne dzimšanas, ne nāves. Ja tā reiz ir, tad tā nekad nepārtrauc būt. Tā ir nedzimusi, mūžīga, vienmēr pastāvoša, nemirstīga un sākotnēja. Tā netiek nogalināta, kad tiek nogalināts ķermenis."

Dievs nedzimst un nemirst, un arī mēs, garīgās dvēseles nedzimstam un nemirstam, taču, tā kā mēs domājam: "Es esmu ķermenis," tad arī uzskatām, ka esam dzimuši un nomirsim. Šādas domas ir maija jeb maldi, un, tikko mēs izkļūstam no maldiem – vairs neuzskatām dvēseli par ķermeni –, tā nonākam brahma-bhūtas līmenī. Kad cilvēks apzinās *aham-brahmāsmi*, "Es neesmu ķermenis, es esmu garīga dvēsele, Augstākā Brahmana neatņemama daļiņa," tad viņš sasniedz to, ko sauc par Brahmana apzināšanos. Sasniedzot Brahmana izpratni, cilvēks kļūst laimīgs.

Vai tad tā nav? Ja jūs skaidri sapratīsit, ka nedzimstat un nemirstat, ka esat mūžīgi, vai tad jūs nekļūsit laimīgi? Noteikti kļūsit. Tātad, ja cilvēks apzinās Brahmanu, ja viņam ir garīgā apziņa, tad viņam nav vairs nekādu ilgu vai žēlabu. Visa pasaule nepārtraukti ilgojas un grimst žēlabās. Jūs, āfrikāņi, vēlaties līdzināties eiropiešiem un amerikāņiem, bet eiropieši ir zaudējuši savu varu un žēlojas par to. Tādējādi vieni ilgojas, bet citi nožēlo. Arī materiālo dzīvi veido vienas vienīgas ilgas un žēlabas. Mēs ilgojamies pēc tā, kā mums nav, un žēlojamies par to, ko esam zaudējuši. Tā ir mūsu materiālā nodarbošanās. Taču, ja mēs nonākam pie apziņas, ka esam Dieva Augstākās Personības (Parambrahmana) neatņemamas daļiņas un esam Brahmans, tad paceļamies pāri ilgām un žēlabām.

Sasniegt visaptverošu brālību vai savienību, ko cenšas izdarīt Apvienotās Nācijas, var tikai tad, ja nonāk garīgā līmenī un apzinās Brahmanu. Brahmana apzināšanās ir cilvēciskās dzīves mērķis. Cilvēkam nav jādarbojas kā cūkai, sunim vai kaķim. Cūka cauru dienu un nakti meklē mēslus, un, atradusi mēslus, viņa tos apēd, seksuāli izbudinās un kopojas ar visiem pēc kārtas. Cūka var kopoties ar savu māti vai māsu, vai arī jebkuru citu cūku, un tāda ir viņas dzīve. Bet raksti norāda, ka cilvēka dzīve nav domāta, lai smagi strādātu jutekliskai baudai, kā dara kaķi, suņi vai cūkas. Tā domāta, lai apjēgtu: "Es nepiederu šai materiālajai pasaulei. Es esmu garīga dvēsele, es esmu mūžīgs, bet tā vai

citādi es esmu kritis šajā saistītajā, dzimšanas, vecuma, slimību un nāves pilnajā dzīvē." Šī cilvēka dzīve domāta, lai atrisinātu četras materiālās dzīves nelaimes – dzimšanu, vecumu, slimības un nāvi. Lūk, kāds ir cilvēka dzīves mērķis. Pacentieties saprast, ka cilvēka dzīve nav domāta, lai darbotos kā cūka, pēc tam apmierinātu jutekļus un tad pēkšņi nomirtu.

Cilvēki, kas netic dvēselei, atrodas visneapskaužamākajā stāvoklī. Viņi nezina, no kurienes cēlušies un uz kurieni dodas. Zināšanas par dvēseli ir vissvarīgākās zināšanas, taču tās nemāca nevienā augstskolā. Bet kā ir veidots ķermenis? Ar ko dzīvs ķermenis atšķiras no miruša? Kādā stāvoklī ķermenis atrodas un kāda ir tā vērtība? Tagad neviens šos jautājumus nepēta, taču ar Krišnas apziņas kustību mēs cenšamies izglītot cilvēkus, lai viņi varētu saprast, ka viņi nav ķermeņi, bet gan garīgas dvēseles. Cilvēka dzīves uzdevums atšķiras no kaķu un suņu dzīves uzdevuma. Lūk, ko mēs gribam jums pavēstīt.

Kas attiecas uz dvēseli, tad varam teikt, ka tās evolūcija notiek. Mēs cīnāmies par pastāvēšanu, cīnāmies, lai sasniegtu mūžīgu dzīvi. Mūžīgā dzīve ir iespējama. Ja jūs visiem spēkiem centīsities izdarīt labāko, ko vien var izdarīt cilvēka dzīvē, tad nākamajā dzīvē varēsit saņemt garīgu ķermeni. Garīgais ķermenis jau ir jūsos, un tiklīdz jūs atbrīvosities no materiālās pastāvēšanas sārņiem, tā tas attīstīsies. Tas ir cilvēka dzīves mērķis. Cilvēki nezina, kāds ir īstenais pašlabums. Īstenais pašlabums ir sevis apzināšanās, apjēga: "Es esmu neatņemama Dieva daļiņa un man jāatgriežas Dieva valstībā, jāpievienojas Dievam."

Šeit mēs dzīvojam sabiedrisku dzīvi, arī Dievam garīgajā valstībā ir sabiedriska dzīve. Jūs varat tur pievienoties Viņam. Kad šim ķermenim pienāk gals, tad jūs nekļūstat par tukšu vietu. Nē, tāds uzskats ir aplams. Bhagavad-gītā (2.12.) Krišna saka Ardžunam Kurukšetras kaujaslaukā:

na tv evāhaṁ jātu nāsaṁ
na tvaṁ neme janādhipāḥ
na caiva na bhaviṣyāmaḥ
sarve vayam ataḥ param

"Nekad nav bijis tāda laika, kas Es, tu vai kāds no šiem valdniekiem nebūtu bijis. Ne arī nākotnē kāds no mums pārstās būt."

Sasniegt mūžīgo dzīvi ir ļoti viegli un tajā pat laikā arī ļoti grūti. Grūti tāpēc, ka cilvēki sākumā netic dvēseles pārceļošanai. Taču pietiek pieņemt zināšanas no autoritātēm, lai ceļš kļūtu pavisam vienkāršs. Krišnas apziņas ceļā mēs pieņemam zināšanas no Krišnas, vispilnīgākās būtnes, un nevis no kādas parastas, materiālās dabas likumu saistītas būtnes. Zināšanas, kas nāk no saistītās būtnes, noteikti ir kļūdainas.

Kādi ir saistītās dvēseles trūkumi? Tā noteikti kļūdās, noteikti nonāk maldos, noteikti krāpj citus, un viņas jutekļi noteikti ir nepilnīgi. Mēs nespējam iegūt pilnīgas zināšanas, jo vēlamies krāpt citus, un mūsu jutekļi ir nepilnīgi. Kaut arī mūsu jutekļi ir nepilnīgi, mēs ļoti lepojamies ar savu redzi un gribam redzēt pilnīgi visu. Tāpēc dažkārt viens otrs saka: "Vai jūs varat man parādīt Dievu?" Jā, varu, tāda ir īstā atbilde. Kāpēc gan jūs nevarētu jebkuru brīdi redzēt Dievu? Krišna saka, *raso 'ham apsu kaunteya*: "Es esmu ūdens garša." (Bg. 7.8.) Visi dzer ūdeni, un ūdenim ir garša – tātad, ja mēs par šo garšu domājam kā par Dievu, tad sākam apzināties Dievu. Krišna arī saka, *prabhāsmi śaśi-sūryayoḥ*: "Es esmu saules un mēness gaisma." Visi mēs ik dienas redzam saules un mēness gaismu un, ja padomājam, no kurienes saule un mēness ņem gaismu, tad galu galā nonākam līdz Dievam. Līdzīgu piemēru ir ļoti daudz. Ja jūs vēlaties apzināties Dievu, apjēgt Dievu, tad tas nav īpaši grūti. Ir jāseko noteiktiem priekšrakstiem. Kā teikts Bhagavad-gītā (18.55.), *tato mām-tattvato jñātvā*. Mums jācenšas saprast, kāds Dievs ir patiesībā, kā Viņš atnāk, kā aiziet, kā darbojas. Kad mēs patiešām Viņu izpratīsim, tad arī ieiesim Dieva valstībā. Cilvēks, kas izprot Dievu jeb Krišnu, vairs nepārdzimst

materiālā ķermenī. Krišna saka, *mām eti*: "Viņš atnāk pie Manis." Lūk, kāds ir mūsu mērķis. Tāpēc mēs nedrīkstam izšķiest laiku un dzīvot kā suņi un kaķi. Mums jādzīvo ērti, bet tajā pat laikā jāapzinās Krišna, jāapzinās Dievs. Tas mums palīdzēs kļūt laimīgiem. Bez Dieva izpratnes, bez Dieva apziņas miers un laime ir neiespējami. Miera un laimes ceļš ir norādīts Bhagavad-gītā.

Ja jūs patiešām vēlaties izprast Dievu, tad Viņu izprast ir ļoti viegli. Dievs ir visa īpašnieks. Īšāvāsjam idam sarvam. Diemžēl mēs domājam: "Es esmu īpašnieks." Piemēram, jūsu valsti par savu īpašumu kādreiz sauca briti, bet tagad to par savu īpašumu saucat jūs – un kas zina, kas vēl notiks nākotnē. Patiesībā neviens nezina, kas ir īpašnieks. Ir zeme, un tā ir Dieva īpašums, bet mēs domājam: "Es esmu īpašnieks. Man pieder tas un man pieder šis." Patiesībā Amerika pastāvēja vēl pirms eiropiešu ierašanās, bet tagad amerikāņi domā: "Mēs esam īpašnieki." Gluži tāpat pirms viņiem domāja indiāņi: "Mēs esam īpašnieki." Patiesībā cilvēks nav īstais īpašnieks. Īpašnieks ir Dievs.

īśāvāsyam idaṁ sarvaṁ
yat kiṁca jagatyāṁ jagat
tena tyaktena bhuñjīthā
mā gṛdhaḥ kasya svid dhanam

"Pār visu dzīvo un nedzīvo, kas ir šajā Visumā, valda Dievs Kungs, viss pieder Viņam. Tāpēc mums būs pieņemt tikai to, kas ir nepieciešams, kas ir nolikts kā mūsu daļa un nebūs pieņemt neko citu, labi zinot, kam tas pieder." (Īšopanišāda 1.)

Vajadzīga tieši šī izpratne. Krišna norāda, ka Viņam pieder visi dzīvības veidi – arī amerikāņu, āfrikāņu, kaķu, suņu, koku u.c. veidi, jo patiesībā Viņš ir īpašnieks un Visaugstais Tēvs. Pietiek to apjēgt, lai apzinātos Dievu. Patiesībā, ja mēs apjēgsim Dievu, kā tas norādīts autoritāšu atzītās grāmatās un Vēdu rakstos, tad redzēsim, ka izbeigsies visi strīdi starp naidīgām pusēm. Visi dzīvos mierā.

Ikvienam ir tiesības izmantot Dieva īpašumu, tāpat kā dēlam ir tiesības dzīvot tēva apgādībā. Rakstos teikts, ka ēst jādod pat mazam dzīvnieciņam, kas mīt jūsu mājā, tāds ir garīgais komunisms. Neviens nedrīkst būt izsalcis, pat čūska ne. Mēs vienmēr baidāmies no čūskām, taču, ja atklājam, ka mūsu mājā dzīvo čūska, tad mums ir jāraugās, lai arī čūska būtu paēdusi. Lūk, ko māca Dieva apziņa jeb Krišnas apziņa: *samaḥ sarveṣu bhūteṣu*. Kas atrodas pārpasaulīgā līmenī, tas vienādi izturas pret visām dzīvajām būtnēm. Tādējādi Bhagavad-gīta norāda, ka cilvēks, kas redz visus vienādi – kā Visaugstā Kunga neatņemamas daļiņas –, patiešām uzsāk dzīvi garīgajā kalpošanā. Krišnas apziņas kustība cenšas autoritatīvi dot ikvienam sevis un dzīves mērķa izpratni. Īstenot šo mērķi – attīrīt sirdi – var ļoti viegli. Tikai jādzied mahā-mantra – Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē. Un tik tiešām redzams, ka šajā kustībā ir puiši un meitenes, kas nāk no dažādām valstīm un dažādām reliģijām, bet neviens nedomā par to, kādā sabiedrības daļā, valstī vai reliģijā viņš ir bijis. Mēs domājam tikai par sevis un savu attiecību ar Dievu izprašanu.

Dievs ir augstākais īpašnieks, un mēs visi esam Viņa dēli jeb kalpi. Tāpēc kalposim Dievam Kungam kā ieteikts Bhagavad-gītā. Tikko mēs sapratīsim, ka Dievs ir visa īpašnieks, tā pasaule tūlīt atbrīvosies no visiem uztraukumiem. Tas, protams, var prasīt laiku. Nevar gribēt, lai visi saprastu šo augsto filozofiju, bet, ja katrā valstī saprātīgie cilvēki to izpratīs, tad ar to pietiks. Bhagavad-gītā (3.21.) ir teikts:

yad yad ācarati śreṣṭhas
tat tad evetaro janaḥ
sa yat pramāṇaṁ kurute
lokas tad anuvartate

"Lai kādu darbu dižens cilvēks arī darītu, vienkāršā tauta iet viņa pēdās. Un lai kādus paraugus viņš ar

saviem darbiem rādītu, visa pasaule sekos."

Tāpēc mēs aicinām pasaules vissaprātīgākos cilvēkus izprast Krišnas apziņas filozofiju un censties to izplatīt visā pasaulē. Tagad mēs esam ieradušies Āfrikas valstīs, lai aicinātu visus saprātīgos āfrikāņus nākt un izprast šo filozofiju, izplatīt to. Ja jūs gribat pilveidoties, tad dariet to garīgi, jo garīgā attīstība ir pareizā attīstība. Neatdariniet amerikāņus un eiropiešus, kuri dzīvo kā suņi un kaķi. Šādas civilizācijas, kas balstās uz jutekļu apmierināšanas apziņu, ilgi nevar pastāvēt. Atombumba jau ir radīta, un tikko sāksies nākamais karš, tā visiem viņu debesskrāpjiem būs beigas. Pacentieties to saprast no īstā cilvēciskās dzīves viedokļa, no garīgā redzes viedokļa. Lūk, ko māca Krišnas apziņas kustība. Tāpēc mēs jūs lūdzam pacensties saprast šo filozofiju. Liels jums paldies.

Bhakta vienmēr jūt līdzi citu ciešanām

"Piemēram, kad atnāca Kungs Jēzus Kristus, viņu ļoti sāpināja cilvēku nožēlojamais stāvoklis. Neatkarīgi no tā, kādai valstij vai reliģijai vaišnavi jeb bhaktas pieder – jebkurš cilvēks, kas apzinās Dievu jeb Krišnu – gluži tāpat jūt visiem līdzi.."

Šodien es runāšu par Dieva svētā vārda slavināšanu. Par to runāja Maharādža Parīkšits un Šukadeva Gosvāmī, stāstot par kādu brāhmanu, kurš bija ļoti pagrimis un nodevies dažādiem grēcīgiem darbiem; taču viņu izglāba vienkārša svēta vārda atkārtošana. Par to var izlasīt Šrīmad-Bhāgavatamas sestajā dziedājumā.

Šrīmad-Bhāgavatamas piektajā dziedājumā lieliski stāstīts par Visuma planētu sistēmām. Visumā ir vairākas elles planētas. Patiesībā ne tikai Bhāgavatamā, bet arī visos citos svētajos rakstos aprakstītas debesis un elle. Šrīmad-Bhāgavatamā jūs varat izlasīt, kur šīs elles planētas atrodas, cik tālu tās ir no mūsu planētas, gluži tāpat kā jūs varat iegūt ziņas no mūsdienu astronomijas. Astronomi ir izrēķinājuši cik tālu no šejienes ir Mēness, cik liels attālums no šīs planētas ir līdz Saulei; gluži tāpat Bhāgavatamā ir aprakstītas elles planētas.

Pat uz šīs planētas mēs sastopam dažādus dabas apstākļus. Rietumu valstīs, kas atrodas tuvu Ziemeļpolam, klimats ir citādāks nekā Indijā, ekvatora tuvumā. Uz šīs planētas ir atšķirības dabas un dzīves apstākļos, un tāpat ir arī daudzas citas planētas ar dažādiem dabas un dzīves apstākļiem.

Noklausījies Šukadevas Gosvāmī elles planētu aprakstu, Parīkšits Maharādža sacīja:

adhuneha mahā-bhāga
yathaiva narakān naraḥ
nānogra-yātanān neyāt
tan me vyākhyātum arhasi

"Kungs, es no Tevis uzzināju par elles planētām. Lieli grēcinieki tiek nosūtīti uz šīm planētām." (Šrīmad-Bhāgavatama 6.1.6.) Parīkšits Maharādža ir vaišnavs (bhakta), un vaišnavs vienmēr jūt līdzi citu ciešanām. Viņš vienmēr bēdājas par citu ciešanām. Piemēram, kad atnāca Kungs Jēzus Kristus, viņu ļoti sāpināja cilvēku nožēlojamais stāvoklis. Neatkarīgi no tā, kādai valstij vai reliģijai vaišnavi jeb bhaktas pieder – jebkurš cilvēks, kas apzinās Dievu jeb Krišnu – viņi visi jūt līdzi gluži tāpat. Tāpēc zaimot vaišnavu, Dieva godības sludinātāju, ir ļoti liels apvainojums.

Krišna, Dievs nekad nepacieš apvainojumus, kas izdarīti vaišnava lotospēdām. *Kṛpāmbudhi*: vaišnavs ir žēlastības okeāns. *Vāñchā-kalpa-taru*: ikvienam ir vēlmes, bet vaišnavs spēj piepildīt visas vēlmes. Vārds *kalpa-taru* nozīmē "vēlmju koks". Garīgajā valstībā ir koks, ko sauc par vēlmju koku. Materiālajā pasaulē noteikts koks dod noteiktus augļus, bet uz Krišnalokas, kā arī uz visām Vaikunthas planētām visi koki ir garīgi un tie piepildīs visas jūsu vēlmes. Tas aprakstīts Brahma-samhitā (5.29.): *cintāmaṇi-prakara-sadmasu kalpa-vṛkṣa*.

Vaišnavu uzrunā par mahā-bhāgu, "laimīgo". Kas kļūst par vaišnavu un apzinās Dievu, tas uzskatāms par ļoti laimīgu.

Čaitanja Mahāprabhu izskaidroja, ka dzīvās būtnes griežas dažādu dzīvības veidu ritenī dažādās Visuma planētu sistēmās. Dzīvā būtne var iet vienalga kur – uz elli vai debesīm, kā tai patīk un kam viņa ir sagatavosjuies. Ir daudz debesu planētu, daudz elles planētu un daudz dzīvības veidu. Pastāv 8 400 000 dzīvības veidu. Dzīvā būtne griežas, klejo cauri šiem veidiem un atbilstoši domāšanai tagadējā dzīvē rada nākošos ķermeņus. Ko sēsi, to pļausi.

Čaitanja Mahāprabhu teica, ka no visām neskaitāmajām dzīvajām būtnēm, kas klejo materiālajā pasaulē, laimējas vienai un nebūt ne visām. Ja visām būtu laimējies, tad visas būtu pieņēmušas Krišnas apziņu. Tā tiek brīvi izplatīta visur. Bet kāpēc gan cilvēki to nepieņem? Tāpēc, ka viņiem nav laimējies. Tāpēc Čaitanja Mahāprabhu teica, ka tikai veiksminieki pieņem Krišnas apziņu, iegūst cerību pilnu dzīvi, zināšanu pilnu dzīvi.

Vaišnava pienākums ir iet no mājas uz māju un nelaimīgos padarīt laimīgus. Vaišnavs domā: "Kā lai šos cilvēkus atbrīvo no viņu elles dzīves?" To jautāja Parīkšits Maharādža. "Kungs," viņš sacīja, "Tu stāstīji, ka par grēcīgiem darbiem cilvēks nonāk uz elles planētām vai elles apstākļos. Ar kādiem pretpasākumiem šādu cilvēku varētu glābt?" Lūk, kāds ir jautājums. Kad atnāk vaišnavs, kad atnāk Pats Dievs vai arī kad atnāk Dieva dēls vai tuvs Viņa bhakta, tad Viņu vienīgais uzdevums ir glābt grēciniekus, kuri smagi cieš. Šie cilvēki paši nezina, kā to izdarīt.

Kad Prahlāda Maharādža satika Nrisimhadevu, viņš teica:

naivodvije para duratyaya-vaitaraṇyās
tvad-vīrya-gāyana-mahāmṛta-magna-cittaḥ
śoce tato vimukha-cetasa indriyārtha-
māyā-sukhāya bharam udvahato vimūḍhān

"Mans Kungs," saka Prahlāda, "man daudz nerūp paša atbrīve." (Šrīmad-Bhāgavatama 7.9.43.) Maijāvādī filozofi ļoti uzmanās, lai tikai netiktu traucēta viņu pašu atbrīve. Viņi domā: "Ja es iešu sludināt un būšu kopā ar citiem, tad es varu krist un tad ar manu pašapjēgu būs cauri." Tāpēc viņi nenāk. Nāk tikai vaišnavi, viņi zina, ka var krist – bet nekrīt. Lai atpestītu saistītās dvēseles, viņi ies pat uz elli. Lūk, kāda ir Prahlādas Maharādžas sūtība. Viņš saka, *naivodvije*: "Es īpaši neraizējos par dzīvi šajā materiālajā pasaulē."

Tālāk Prahlāda Maharādža saka: "Es neraizējos par sevi, jo, tā vai citādi, es esmu mācīts vienmēr būt Krišnas apziņā." Viņš ir Krišnas apziņā, tāpēc ir pārliecināts, ka nākamajā dzīvē aizies pie Krišnas. Bhagavad-gītā teikts, ka cilvēks, kas rūpīgi pilda Krišnas apziņas vadošos principus, nākamajā dzīvē noteikti sasniegs visaugstāko mērķi.

Prahlāda Maharādža turpina: "Tikai viens man sagādā raizes." Redziet – kaut arī viņš neraizējas par sevi, viņš tomēr par kaut ko raizējas. Viņš saka, *śoce tato vimukha-cetasaḥ*: "Man rūp tie cilvēki, kas nav Krišnas apziņā. Lūk, kas man sagādā raizes. Es neraizējos par sevi, bet domāju par tiem, kas nav Krišnas apziņā." Kādēļ gan viņi neapzinās Krišnu? *Māyā-sukhāya bharam udvahato vimūḍhān*. (Bhāg. 7.9.43.) Lai iegūtu pārejošu laimi, šie nelieši radījuši māņu civilizāciju.

Māyā-sukhāya. Tā tas patiesībā arī ir. Mēs dzīvojam māņu civilizācijā. Katru gadu tiek saražots daudz, daudz mašīnu un tādēļ rok un taisa tik daudz ceļu. Tas rada problēmu pēc problēmas. Tāpēc tā ir *māyā-sukhāya*, maldīga laime, un tomēr mēs cenšamies šādā veidā būt laimīgi. Mēs cenšamies izveidot kaut kādu ceļu uz laimi, bet tas tikai rada vēl citas grūtības.

Jūsu valstī ir visvairāk mašīnu, taču tas neatrisina nekādus jautājumus. Lai atrisinātu dzīves problēmas, jūs ražojat automobiļus, bet es esmu pārliecinājies, ka tas rada vēl vairāk problēmu. Kad

mans skolnieks Dajānanda Losandželosā gribēja mani aizvest pie ārsta, tad man nācās pārciest trīsdesmit jūdzes ceļa, pirms es vispār varēju parunāt ar ārstu. Ja jūs esat radījuši mašīnas, tad jums ir jābrauc trīsdesmit, četrdesmit jūdžu, lai satiktu draugus.

No Ņujorkas līdz Bostonai var aizlidot vienā stundā, bet ceļš uz lidostu prasa vēl vairāk laika nekā lidojms. To sauc *māyā-sukhāya*. *Māyā* nozīmē "neīsts", "maldīgs". Mēs cenšamies radīt kaut kādas ērtības, bet līdz ar to radām arī kaut kādas citas neērtības. Tā darbojas materiālā pasaule. Ja mēs neapmierināmies ar dabiskajām ērtībām, ko devis Dievs un daba, un vēlamies radīt mākslīgas ērtības, tad mums jārada arī kaut kādas neērtības. Vairums cilvēku to nemaz nezina. Viņi domā, ka rada lielas ērtības, bet, lai nopelnītu iztiku, viņiem patiesībā jābrauc piecdesmit jūdzes uz darbu un piecdesmit jūdzes atpakaļ. Tādēļ arī Prahlāda Maharādža teica, ka šie vimūdhāni, šie materiālistiskie cilvēki, šie nelieši tikai pārejošas laimes dēļ ir uzkrāvuši sev nevajadzīgu slogu. *Vimūḍhān, māyā-sukhāya bharam udvahato*. Tāpēc Vēdu civilizācijā ieteikts atbrīvoties no materiālās dzīves, pieņemt sanjāsu, atsacīšanās dzīves kārtu un pilnīgi bez raizēm turpināt garīgo dzīvi.

Ja cilvēks spēj pildīt Krišnas apziņu ģimenes dzīvē, tad tas ir ļoti labi. Bhaktivinoda Thākurs bija ģimenes cilvēks, tiesniesis, taču tik brīnišķīgi kalpoja Dievam. Dhruva Maharādža un Prahlāda Maharādža bija grihasthas, bet viņi iemācījās darboties tā, ka pat būdami ģimenes cilvēki, viņi ne uz mirkli nepārtrauca kalpot. Tāpēc Prahlāda Maharādža teica: "Es esmu apguvis mākslu vienmēr būt Krišnas apziņā." Kas tā par mākslu? *Tvad-vīrya-gāyana-mahāmṛta-magna-cittaḥ*. (Bhāg. 7.9.43.) Cildināt Dieva Kunga uzvaras un rotaļas. *Vīrya* nozīmē "ļoti varonīgs".

Krišnas darbība ir varonīga. Par to jūs varat izlasīt grāmatā "Krišna, Dieva Augstākā Personība". Krišnas vārds, Viņa godība, Viņa darbība, Viņa biedri un viss cits, kas saistīts ar Viņu, ir varonības pilni. Prahlāda Maharādža šajā sakarībā saka: "Es skaidri zinu, ka visur, kurp es arī ietu, es varu cildināt Tavus varoņdarbus un būt drošībā. Par manu krišanu nevar būt ne runas. Es tikai raizējos par tiem, kas radījuši civilizāciju, kurā viņi vienmēr aizņemti ar smagu darbu. Es domāju par viņiem."

Tālāk Prahlāda saka:

prāyeṇa deva munayaḥ sva-vimukti-kāmā
maunaṁ caranti vijane na parārtha-niṣṭhāḥ
naitān vihāya kṛpaṇān vimumukṣa eko
nānyaṁ tvad asya śaraṇaṁ bhramato 'nupaśye

"Mans Kungs, daudzi svētie un gudrie ļoti rūpējas par sevis atbrīvošanu." (Šrīmad-Bhāgavatama 7.9.44.). *Munayaḥ* nozīmē svētus cilvēkus un filozofus. *Prāyeṇa deva munayaḥ sva-vimukti-kāmāḥ*: viņi ļoti rūpējas par sevis atbrīvošanu. Viņi cenšas dzīvot tādās vientuļās vietās kā Himalaju kalni. Viņi nerunā ne ar vienu, viņi vienmēr bīstas tikties ar parastiem cilvēkiem, kas dzīvo pilsētā, satraukties un varbūt pat krist. Viņi domā: "Labāk glābšu sevi."

Prahlāda Maharādža bēdājas, ka diženie svētie nenāk uz pilsētām, kur cilvēki radījuši civilizāciju, kurā cauru dienu un nakti smagi jāstrādā. Šie svētie nav īpaši līdzjūtīgi. Viņš saka: "Es raizējos par tiem pagrimušajiem cilvēkiem, kas bez jēgas tik smagi strādā tikai jutekļu apmierinājumam".

Un, pat ja smagam darbam arī būtu kāda jēga, cilvēki par to nekā nezina. Viss, ko viņi zina, ir sekss. Viņi iet vai nu skatīties striptīzu, vai uz nūdistu klubu, vai vēl kaut kur citur. Prahlāda Maharādža saka, *naitān vihāya kṛpaṇān vimumukṣa ekaḥ*: "Mans Kungs, vienam pašam man atbrīve nav vajadzīga. Es neiešu, kamēr nepaņemšu sev līdzi visus šos nejēgas." Viņš atsakās iet uz Dieva valstību, nepaņēmis sev līdzi visas kritušās dvēseles. Lūk, kāds ir vaišnavs. *Nānyaṁ tvad asya śaraṇaṁ bhramato 'nupaśye*: "Es gribu viņiem mācīt tikai to, kā uzticēt sevi Tev. Un tas ir viss. Tāds ir mans mērķis."

Vaišnavs zina, ka tiklīdz cilvēks uztic sevi Visaugstajam, viņa ceļš kļūst skaidrs. *Naivodvije para duratyaya-*

vaitaraṇyās tvad-vīrya-gāyana-mahāmṛta-magna-cittaḥ: "Tā vai citādi, bet lai viņi noliecas Krišnas priekšā." (Bhāg. 7.9.43.) Pavisam vienkāršs paņēmiens. Jums ar ticību tikai jānoliecas Krišnas priekšā un jāsaka: "Mans Kungs Krišna, es biju aizmirsis Tevi tik ilgi, tik daudzas dzīves. Tagad es esmu nācis pie apziņas; lūdzu, pieņem mani." Un tas ir viss. Ja cilvēks apgūst tikai šo paņēmienu un patiesi uztic sevi Dievam Kungam, tad viņam tūlīt paveras viņa ceļš. Lūk, kādas ir vaišnava filozofiskās domas. Vaišnavs vienmēr domā, kā atpestīt kritušās dvēseles. Viņš vienmēr domā, kādā veidā to paveikt, gluži tāpat, kā to darīja gosvāmī. Un ko tad darīja seši Vrindāvanas gosvāmī, tiešie Kunga Čaitanjas skolnieki? Uz to atbild Šrīnivāsa Āčārja:

nānā-śāstra-vicāraṇaika-nipuṇau sad-dharma-saṁsthāpakau
lokānāṁ hita-kārinau tribhuvane mānyau śaraṇyākarau
rādhā-kṛṣṇa-padāravinda-bhajanānandena mattālikau
vande rūpa-sanātanau raghu-yugau śrī-jīva-gopālakau

"Seši gosvāmī: Šrī Sanātana Gosvāmī, Šrī Rūpa Gosvāmī, Šrī Raghunātha Bhatta Gosvāmī, Šrī Raghunātha Dāsa Gosvāmī, Šrī Džīva Gosvāmī un Šrī Gopāla Bhatta Gosvāmī ļoti prasmīgi pēta un apgūst svētos rakstus. Viņu mērķis ir nodibināt mūžīgus reliģijas pamatprincipus, kas nestu svētību visiem cilvēkiem. Viņi vienmēr ir pilnīgi iegrimuši gopī prāta noskaņā un ar mīlestību pārpasaulīgi kalpo Rādhai un Krišnam." (*Ṣaḍ-gosvāmy-aṣṭaka* 2.)

Ar tādu pašu vaišnava līdzjūtību Parīkšits Maharādža saka Šukadevam Gosvāmī: "Tu esi aprakstījis dažādus elles dzīves apstākļus. Tagad lūdzu saki, kā var atpestīt cietējus. Esi tik labs un pastāsti man to."

adhuneha mahā-bhāga
yathaiva narakān naraḥ
nānogra-yātanān neyāt
tan me vyākhyātum arhasi

Nara nozīmē "cilvēki", "tie, kas ir krituši". *Narakān naraḥ nānogra-yātanān neyāt tan me*: "Kā lai viņus atbrīvo no nežēlīgām ciešanām un šausmīgām sāpēm?" Lūk, kāda vaišnava sirds. Maharādža Parīkšits saka: "Tā vai citādi viņi ir krituši šajā elles dzīvē. Taču tas nenozīmē, ka viņiem tādos apstākļos būtu jāpaliek. Jābūt kaut kādiem līdzekļiem, ar kuriem viņus varētu atpestīt, tāpēc esi tik labs un pasaki man tos."

Šukadeva Gosvāmī atbildēja:

na ced ihaivāpacitiṁ yathāṁhasaḥ
kṛtasya kuryān mana-ukta-pāṇibhiḥ
dhruvaṁ sa vai pretya narakān upaiti
ye kīrtitā me bhavatas tigma-yātanāḥ

"Jā, es jau aprakstīju dažādu veidu elles apstākļus un ārkārtīgo sāpju pilno dzīvi. Taču cilvēkam jādarbojas tam pretī." (Šrīmad-Bhāgavatama 6.1.7.)

Kā to var izdarīt? Grēkots tiek dažādi. Mēs varam grēcīgi darboties vai arī grēcīgi domāt: "Es to cilvēku nogalināšu." Tā vai citādi – tas ir grēks. Kad prāts domā, jūt un vēlas, tad notiek darbība.

Nesen es kādā grāmatā izlasīju šādu lietu. Ja jūs ejat pa ceļu un jūs aprej suns, tad, saskaņā ar likumu, par apvainojumu atbild suņa īpašnieks. Cilvēkus nedrīkst baidīt rejoši suņi, tāpēc īpašniekiem tie jāuzmana. Lūk, ko es izlasīju. Tāds likums ir jūsu valstī. Suns tikai rej, bet tas jau ir grēks. Suns nav atbildīgs, jo viņš ir dzīvnieks, bet saimniekam nākas atbildēt likuma priekšā, jo viņš ir padarījis suni par savu labāko draugu. Ja no ielas jūsu mājā ienāk kāds suns, tad tas nav jānogalina, bet viņa saimnieku gan var iesūdzēt tiesā.

Suņa riešana ir pretlikumīga, un ja jūs kādu apvainojat, arī tas ir grēks. Tas ir tas pats, kas riešana. Tādējādi grēkot var tik dažādos veidos. Vai nu mēs domājam par grēcīgiem darbiem, vai mūsu runa ir

grēcīga, vai arī mēs izdarām grēku, – tie visi uzskatāmi par grēkiem. *Dhruvaṁ sa vai pretya narakān upaiti*: par šiem grēkiem jāizcieš sods.

Cilvēki netic nākamajai dzīvei, jo grib izbēgt no visām šīm raizēm. Taču tas nav iespējams. Mums jādarbojas saskaņā ar likumu, citādi tiksim sodīti. Gluži tāpat es nevaru izbēgt no Dieva likuma. Tas ir neiespējami. Es varu krāpt citus, zagt, noslēpties un tādējādi izglābties no valsts likumu soda, bet es nevaru paglābties no augstākā likuma, dabas likuma. Tas būtu ļoti grūti. Ir tik daudz liecinieku. Dienas gaisma ir liecinieks, mēness gaisma ir liecinieks un Krišna ir visaugstākais liecinieks. Jūs nevarat teikt: "Es tagad grēkoju, bet neviens mani neredz."

Krišna ir visaugstākais liecinieks un Viņš atrodas jūsu sirdī. Viņš ņem vērā visu, ko jūs domājat un darāt. Viņš arī dod iespējas. Ja jūs gribat kaut ko darīt jutekļu apmierinājumam, tad Krišna dod jums tādu iespēju. Tas ir teikts Bhagavad-gītā. *Sarvasya cāhaṁ hṛdi sanniviṣṭaḥ*: "Es atrodos ikviena sirdī." *Mattaḥ smṛtir jñānam apohanaṁ ca*: "No Manis nāk atmiņa, zināšanas un aizmiršana." (Bg. 15.15.)

Tā Krišna dod mums iespēju. Ja jūs gribēsit Krišnu, tad Viņš dos iespēju būt kopā ar Viņu, bet, ja jūs negribēsit Krišnu, tad Viņš dos jums iespēju Sevi aizmirst. Ja jūs gribēsit baudīt dzīvi, aizmirstot Krišnu, aizmirstot Dievu, Krišna dos jums visas iespējas aizmirst, un ja jūs gribēsit baudīt dzīvi ar Krišnas apziņu, Krišna dos jums iespēju iet uz priekšu Krišnas apziņā. Tas ir atkarīgs no jums.

Ja jūs domāsit, ka varat būt laimīgs bez Krišnas apziņas, tad Krišna nestrīdēsies pretī. *Yathecchasi tathā kuru*. (Bg. 18.63.) Devis Ardžunam padomu, Viņš vienkārši teica: "Tagad es tev visu esmu izstāstījis. Vari darīt, ko vēlies." Ardžuna tūdaļ atbildēja, *kariṣye vacanaṁ tava*: "Tagad es izpildīšu Tavu gribu." (Bg. 18.73.) Lūk, kāda ir Krišnas apziņa.

Dievs neiejaucas jūsu nelielajā neatkarībā. Ja vēlaties darboties saskaņā ar Dieva norādījumiem, tad Dievs jums palīdzēs. Pat tad, ja jūs kādreiz kritīsit. Ja jūs kļūstat patiesīgs – "No šī brīža es būšu Krišnas apziņā un pildīšu Viņa norādījumus," – tad Krišna jums palīdzēs. Palīdzēs visādā ziņā, pat tad, ja kritīsit, Viņš piedos un dos vairāk saprāta. Šis saprāts teiks: "Nedari tā, turpini pildīt savu pienākumu." Bet, ja jūs gribēsit aizmirst Krišnu, ja jūs gribēsit kļūt laimīgi bez Krišnas, Krišna dos jums daudz izdevību aizmirst Sevi dzīvi pēc dzīves.

Šeit Parīkšits Maharādža saka: "Ir aplami domāt, ka Dieva nebūs vai arī man nebūs jāatbild par saviem darbiem, ja es pateikšu, ka Dieva nav." Tā var apgalvot tikai ateisti. Ateisti nevēlas Dievu, jo viņi vienmēr ir grēku pilni. Ja viņi domātu, ka Dievs ir, tad viņiem būtu jātrīc domās par sodu. Tāpēc arī viņi noliedz Dieva esamību. Tā viņi dara. Viņi domā – ja nepieņems Dievu, tad nebūs arī soda un viņi varēs darīt visu, ko vēlas.

Ja trusītim uzbrūk kāds lielāks zvērs, tad viņš aizver acis un domā: "Mani nenogalinās." Bet viņu vienalga nogalina. Gluži tāpat mēs varam noliegt Dieva esamību un Dieva likumu, bet tomēr Dievs un Viņa likums ir. Tiesā jūs, protams, varat pateikt: "Es par valdības likumiem nospļaujos," taču valdības likumu jūs tomēr būsit spiests pieņemt. Ja jūs noliedzat valsts likumu, tad jūs ieliek cietumā un jūs esat spiests ciest. Gluži tāpat jūs varat muļķīgi zākāt Dievu, sakot: "Nekāda Dieva nav," vai "Es pats esmu Dievs," tomēr jūs atbildēsit par saviem darbiem – gan sliktiem, gan labiem. Darbība var būt divējāda – slikta vai laba. Ja jūs esat darbojušies labi, dievbijīgi, tad pie jums nāk laime, bet ja grēkojat, tad jums nākas ciest. Tāpēc Šukadeva Gosvāmī saka (Šrīmad-Bhāgavatama 6.1.8.):

tasmāt puraivāśv iha pāpa-niṣkṛtau
yateta mṛtyor avipadyatātmanā
doṣasya dṛṣṭvā guru-lāghavaṁ yathā
bhiṣak cikitseta rujāṁ nidāna-vit

Grēkus var izpirkt dažādi. Ja jūs izdarāt kādu grēku un tad tam liekat pretī kaut ko citu, tad tas ir

izpirkums. Tam piemēri doti kristiešu Bībelē. Šukadeva Gosvāmī saka: "Jums jāzina, ka esat atbildīgs un, saskaņā ar savas dzīves grēku smagumu, jāpieņem kāds grēku izpirkšanas veids, kā tas aprakstīts šāstrās, rakstos."

Patiešām, tikko cilvēks ir saslimis, viņam jāiet pie ārsta un jāsamaksā rēķins – kā grēku izpirkšanas veids. Saskaņā ar vēdisko dzīvesveidu, ir tādi brāhmani, pie kuriem jāiet izpirkt izdarītos grēkus, kā tas ir priekšrakstīts.

Šukadeva Gosvāmī norāda, ka cilvēkam, atkarībā no dzīvē izdarītā grēku smaguma, priekšrakstītajā veidā tie jāizpērk. Viņš turpina piemēru: *doṣasya dṛṣṭvā guru-lāghavaṁ yathā bhiṣak cikitseta rujāṁ nidāna-vit*. Kad jūs esat parunājis ar ārstu, tad viņš jums izraksta lētas zāles vai dārgas zāles, atkarībā no slimības smaguma. Ja jums tikai sāp galva, tad viņš var izrakstīt aspirīnu, bet, ja ir kaut kas nopietns, tad viņš nekavējoties piedāvā ķirurģisku operāciju, kas maksā tūkstoš dolāru. Līdzīgi tam grēcīga dzīve ir slimība, tāpēc, lai izveseļotos, ir jāārstējas pēc priekšrakstiem.

Tas, ka dvēsele pieņem dzimšanas un nāves ķēdi, ir viņas slimība. Dvēselei nav ne dzimšanas, ne nāves, nav arī slimību, jo tā ir gars. Bhagavad-gītā (2.20.) Krišna saka: *na jāyate*, dvēsele nedzimst un *mriyate*, nemirst. *Nityaḥ śāśvato 'yaṁ purāṇo na hanyate hanyamāne śarīre*. Dvēsele ir mūžīga, tā nepārstāj būt. Tā nezūd līdz ar ķermeņa bojā eju. *Na hanyate hanyamāne śarīre*. *Na hanyate* nozīmē, ka tā netiek nogalināta vai sagrauta arī pēc šī ķermeņa bojā ejas.

Mūsdienu civilizācijas galvenais trūkums ir tas, ka nav izglītības sistēmas, kas mācītu cilvēkiem par to, kas notiek pēc nāves. Tāpēc arī mūsu izglītība ir ārkārtīgi nepilnīga, jo, nezinot, kas notiek pēc nāves, cilvēks nomirst kā dzīvnieks. Dzīvnieks nezina, ka saņems citu ķermeni, viņam nav šādu zināšanu.

Cilvēkam dzīve nav dota tādēļ, lai kļūtu par dzīvnieku. Nevajag domāt tikai par ēšanu, gulēšanu, dzimumdzīvi un aizsargāšanos. Jūs varat labi ēst, jums var būt daudz skaistu māju, kur gulēt, jums var būt laba dzimumdzīve vai liels spēks aizsardzībai. Taču tas nenozīmē, ka esat cilvēks. Šāda civilizācija ir dzīvnieciska. Arī dzīvnieki vēlas ēst, gulēt un kopoties, arī viņi aizsargājas, kā nu kurš māk. Bet, ja jūs nodarbojaties tikai ar četriem ķermeniskās dabas principiem, tad ar ko gan atšķiras cilvēka dzīve no dzīvnieka dzīves?

Atšķirība rodas tad, kad cilvēks sāk uzdot jautājumus: "Kāpēc es esmu nonācis šajos nožēlojamajos apstākļos? Vai pret tiem ir kādas zāles? Vai ir arī pastāvīga, mūžīga dzīve? Es negribu mirt. Es gribu dzīvot mierā un laimē. Vai tas ir iespējams? Kā to panākt? Kāda zinātne to māca?" Ja tiek uzdoti šādi jautājumi, ja cilvēki kaut ko dara, lai uz tiem atbildētu, tad civilizācija ir cilvēciska. Pretējā gadījumā civilizācija ir suniska, tā ir dzīvnieku civilizācija.

Ja dzīvnieki var ēst, gulēt vairoties un aizsargāties, tad viņi ir apmierināti. Patiesībā mēs esam neaizsargāti, jo neviens nespēj sevi pasargāt no nežēlīgajām nāves skavām. Piemēram, Hiranjakašipu gribēja dzīvot mūžīgi un tāpēc uzņēmās drausmīgas askēzes. Tā dēvētie zinātnieki tagad apgalvo, ka nāvi varēs apturēt zinātniskiem paņēmieniem. Tas ir vēl viens neprātīgs apgalvojums. Tas ir neiespējami. Jūs varat iet uz priekšu zinātnē, bet šos četrus jautājumus – dzimšanu, nāvi, vecumu un slimības – zinātniski atrisināt nav iespējams.

Saprātīgs cilvēks noteikti gribēs atrisināt šos četrus pamatjautājumus. Neviens negrib mirt. Bet zāļu pret nāvi nav. Man ir jānomirst. Visi ļoti grib apturēt cilvēku skaita pieaugumu, izmanto tik daudzus pretapaugļošanās līdzekļus, tomēr cilvēki arvien vēl dzimst. Tātad nevar apturēt arī dzimšanu. Ar saviem zinātniskajiem paņēmieniem jūs varat izgudrot tik daudz jaunu zāļu, bet jūs nevarat apturēt slimības. Ar tableti vien nevar darīt galu slimībai.

Bhagavad-gītā (13.9.) teikts, *janma-mṛtyu jarā-vyādhi-duḥkha-doṣānudarśanam*: cilvēks var domāt, ka viņš ir atrisinājis visus dzīves jautājumus, bet vai šie četri jautājumi – dzimšana, nāve, vecums un slimības –

ir atrisināti? Tos atrisina Krišnas apziņa.

Tajā pašā grāmatā (Bg. 4.9.) Krišna saka:

janma karma ca me divyam
evaṁ yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna

Ikviens ar katru brīdi atstāj savu ķermeni. Pēdējo ķermeņa atstāšanas posmu sauc par nāvi. Taču Krišna saka: "Ja kāds izprot Manu parādīšanos un aiziešanu, Manu darbību, saprot to nevis virspusēji, bet patiesi, tad pēc aiziešanas no ķermeņa viņš vairs nekad nepieņem materiālo ķermeni."

Bet kas tad notiek ar šādu cilvēku? *Mām eti* – viņš atgriežas pie Krišnas. Ja jūs gatavojaties iet pie Krišnas, tad jums jāsagatavo garīgais ķermenis. Lūk, kas ir Krišnas apziņa. Ja jūs turat sevi Krišnas apziņā, tad jūs pamazām attīstāt nākamo ķermeni, garīgo ķermeni, kas jūs nekavējoties aiznesīs uz Krišnaloku, Krišnas mājvietu, un jūs kļūsit laimīgs. Tur jūs dzīvosit mūžīgi un svētlaimīgi.

Viņi visu ir atdevuši Krišnam un tā nekad nevar būt kļūda

Šrīla Prābhupāda vēstulē Linnai Ludvigai raksta: "Lūdzu, piedodiet maniem mīļotajiem mācekļiem laipnības un smalkjūtības trūkumu. Galu galā, pilnīgi veltīt savu mūžu kalpošanai Dievam Kungam nepavisam nav viegli, un maija, materiālā maldinātāja enerģija, īpaši cenšas atkal noķert savās lamatās tos, kas aizgājuši no tās kalpības, lai kļūtu par bhaktām. Viņi jau ir mazliet atsacījušies no maijas mīlestības jeb iekāres un vēlas Krišnas mīlestību jeb bezgalīgu, pilnīgi abpusēju mīlestību, taču viņi vēl nav aizgājuši līdz pietiekami augstam līmenim, un tas ir viss."

Linnas Ludvigas vēstule

Jūsu Dievišķā Žēlastība!

Lūdzu, pieņemiet šo vēstuli ar Mīlestību.. Veikals "K-Mart" Sanfernando. Mēs divas reizes runājām ar jūsu puišiem. Abas reizes viņi ļoti slikti izturējās pret satiktajiem cilvēkiem.

Nekādā gadījumā nedomājiet, ka tā tam jābūt.

Šie puiši pārstāv Dievu. Tas nāk no iekšenes. Viņiem uz citiem jāskatās ar žēlastību. Mēs to saprotam; tāpēc paņemiet šos mazos debesu miera gabaliņus un iedēstiet tos viņu sirdīs. Citādi no Jūsu nodomiem nekas neiznāks.

Mīlestība ir. Lai tā ir, kāda tā ir; dzīvot ar Mīlestību vai vispār nedzīvot.

Lai manas lūgšanas ir ar Jums... un lai Jūsējās ir ar mani.

Ar Dievu, Esiet Svētīts

Linna Ludviga

Šrīlas Prabhupādas vēstule

Cienījamā Linna Ludviga!

Lūdzu, pieņemiet manu svētību. Jūsu vēstuli no Kalifornijas saņēmu un rūpīgi izlasīju, taču diemžēl līdz pat šim laikam man nebija iespējas Jums atbildēt, jo Indijas ceļojuma laikā man bija ļoti daudz jābraukā apkārt un jāsludina. Jūs sūdzaties, ka Kalifornijā sastapāt divus manus jaunos mācekļus, un jums likās, ka viņi "ļoti slikti izturas pret sasaptajiem cilvēkiem." Es tik tiešām nezinu, kā tas bija, kādi bija apstākļi, bet, lūdzu, piedodiet maniem mīļotajiem mācekļiem laipnības un smalkjūtības trūkumu. Galu galā pilnīgi veltīt savu mūžu kalpošanai Dievam Kungam nepavisam nav viegli, un maija, materiālā maldinātāja enerģija, īpaši cenšas noķert savās lamatās tos, kas aizgājuši no tās kalpības, lai

kļūtu par bhaktām. Tāpēc, lai izturētu mājas uzbrukumu un saglabātu stingrību par spīti visiem kārdinājumiem, jauni un nepieredzējuši bhaktas, kas tikko sākuši garīgi kalpot, dažkārt slikti izturas pret tām lietām vai cilvēkiem, kas varētu kaitēt vai apdraudēt viņu maigos bhakti vīteņaugus. Lai aizsargātos, viņi to var izjust pat pārāk spēcīgi, un tāpēc vienam otram nebhaktam, kurš, iespējams, vēl ļoti mīl mājas materiālo enerģiju, viņi var likties noliedzoši vai drūmi.

Un īstenībā šī materiālā pasaule patiešām ir ciešanu pilna, slikta vieta, kur uz katra soļa draud briesmas. Tā ir *duḥkhālayam aśāśvatam*, laicīga dzīves vieta, nāves, dzimšanas, slimību un vecuma pilna, tā ir vienu vienīgu ciešanu un sāpju mītne. Līdz šo jautājumu īstenai izpratnei paceļais tikai retais, un tāpēc cilvēkus, kas to sasniedz, sauc par diženām dvēselēm.

mām upetya punar janma
duḥkhālayam aśāśvatam
nāpnuvanti mahātmānaḥ
saṁsiddhiṁ paramāṁ gatāḥ

Tas nozīmē, ka tie, kas sapratuši, ka materiālās pasaules ir laicīguma un ciešanu vietas (*duḥkhālayam aśāśvatam*), nekad vairs neatgriežas uz šejieni, un tāpēc, ka viņi ir *mahātmānaḥ*, diženas dvēseles, Krišna vienmēr ir ar viņiem, jo tie ir iemācījušies aiziet no šīs netīrās vietas, kļūstot par tīriem Viņa bhaktām. Šo pantu ir teicis Krišna jeb Pats Dievs Bhagavad-gītā (8.15.). Kurš gan varētu būt vēl augstāka autoritāte? Lai pilnveidotos garīgi, ir ļoti svarīgi raudzīties uz visu materiālo drūmām acīm, ja vien tas netiek izmantots, lai kalpotu Krišnam un iepriecinātu Viņu. Šajā rupjās matērijas valstībā mēs īpaši neceram uz ilgstošu prieku vai savu dziļāko vēlmju apmierinājumu.

Savā vēstulē jūs vairākas reizes atsaucaties uz mīlestību, taču īstenībā materiālajā pasaulē nekādas mīlestības nav. Tā ir izdomāta. Tas, ko sauc par mīlestību, ir viena vienīga iekāre jeb vēlme apmierināt savus jutekļus.

kāma eṣa krodha eṣa
rajo-guṇa-samudbhavaḥ
mahāśano mahā-pāpmā
viddhy enam iha vairiṇam

Krišna saka savam skolniekam Ardžunam: "Tā ir viena vienīga iekāre... šīs pasaules visu aprijošais un grēcīgais ienaidnieks." (Bhagavad-gīta 3.37.) Vēdu valodā nemaz nav vārda, kas apzīmētu materiālo mīlestību tā, kā to dēvē mūsdienās. Vārds *kāma* nozīmē iekāri vai materiālu vēlmi, bet ne mīlestību. Īsto mīlestību Vēdās apzīmē ar vārdu *premā*, kas nozīmē tikai un vienīgi mīlestību uz Dievu. Ārpus mīlestības uz Dievu mīlestība ir neiespējama. Tad ir tikai iekāres pilna vēlme. Matērijas gaisotnē visa iespējamā cilvēku darbība – un ne tikai cilvēku darbība, bet arī visu dzīvo būtņu darbība – balstās uz dzimumtieksmi, vīrišķā un sievišķā pievilkšanos, kas rada darbību un apgāna to. Ap dzimumdzīvi griežas viss Visums – un cieš! Lūk, kāda ir skarbā patiesība. Tā dēvētā mīlestība šeit nozīmē: "Tu apmierini manus jutekļus, es apmierinu tavus jutekļus," un tikko šī apmierināšana beidzas, tūliņ ir šķiršanās, atsvešinātība, strīdi un naids. Tātad tik daudz kas notiek zem šī maldīgā priekšatata par mīlestību. Īstā mīlestība ir mīlestība uz Dievu, Krišnu.

Ikviens grib vērst savu mīlestības tieksmi uz kaut ko tādu, kas pēc viņa domām ir tā vērts. Taču šāds jautājums rodas vienīgi aiz neziņas, jo cilvēki ļoti slikti zina, kur meklēt augstāko mīlestības mērķi, kuru patiešām būtu vērts pieņemt, mīlēt, un kura mīlestību būtu vērts saņemt. Cilvēki to vienkārši nezina. Viņiem nav pareizo ziņu. Tikko jūs esat kaut nedaudz pieķēries kaut kam materiālam, tā tas jums iesper pa seju, kļūst sliktāks un pieviļ jūs. Tam noteikti jāsarūgtina jūs un jāsagrauj jūsu cerības. Tā tas ir. Taču šie jaunie puiši jūsu valstī un visā pasaulē atzīst: "Jā, tā tas ir" un saņem pareizās ziņas no Krišnas:

bahūnāṁ janmanām ante

jñānavān māṁ prapadyate
vāsudevaḥ sarvam iti
sa mahātmā sudurlabhaḥ

"Pēc daudzām dzimšanām un nāvēm patiesi gudrais uztic sevi Man, jo zina, ka Es esmu visa esošā un visu cēloņu cēlonis. Šāda dižena dvēsele ir ļoti reta." (Bhagavad-gīta 7.19.) Šeit atkal Krišna saka *mahātmā*, dižena dvēsele. Tāpēc mūsu bhaktas, kurus jūs sastapāt, nav parasti puiši un meitenes. Tik tiešām viņi nav parasti. Viņus jāuzskata par īsteni gudriem, par diženām dvēselēm, jo viņi pēc daudzām piedzimšanām ir ieraudzījuši materiālās dzīves bēdu pilno slimību un sajutuši riebumu pret to. Tāpēc viņi meklē augstākas zināšanas – viņi meklē kaut ko labāku –, ir atraduši Krišnu un uzticējuši sevi Viņam un kļūst par mahātmām, tiem, kas zina patiesību. Šī materiālā pasaule ir cietums, tā ir soda vieta, kas domāta, lai radītu mūsos riebumu, lai mēs galu galā varētu sevi uzticēt Krišnam un atgrieztos savā sākotnējā dabā – mūžīgas svētlaimes un zināšanu pilnā dzīvē. Tādēļ bhaktas jāciena, jo viņi ir izdarījuši to, kas ir *sudurlabhaḥ*, ļoti reti sastopams cilvēku sabiedrībā.

Uzticot sevi Krišnam, cilvēks atradīs galamērķi, kam uzticēt savu mīlestību: Dievu. Mīlestība uz Dievu ir ikvienā, kā uguns ir neaizdedzinātā sērkociņā, taču ir pārklāta. Bet, ja cilvēks tādā vai citādā veidā attīsta sevī dusošo Dieva mīlestību, un Krišna viņam kļūst par augstāko pielūgsmes mērķi, augstāko draugu, augstāko vadītāju vai augstāko mīlētāju, tad šis cilvēks nekad vairs nevilsies un nebūs nelaimīgs. Notiks gluži pretējais, jo viņa mīlestības tieksme būs vērsta pareizā virzienā.

mac-cittā mad-gata-prāṇā
bodhayantaḥ parasparam
kathayantaś ca māṁ nityaṁ
tuṣyanti ca ramanti ca

Bhakta, kurš savu dzīvi uzticējis Krišnam, vienmēr bauda "lielu apmierinājumu un svētlaimi," viņš ir vienmēr apskaidrots, vienmēr labvēlīgi noskaņots, bet ne noliedzošs, kā sakāt Jūs (Bhagavad-gīta 10.9.). Pilnveidojies bhakta ir ikviena draugs. *Yoga-yukto viśuddhātmā*, tīra dvēsele, kas ar mīlestību garīgi kalpo Krišnam, ir *sarva-bhūtātma-bhūtātmā*, dārga ikvienam, un ikviens ir dārgs viņai. Citā vietā Krišna paziņo, ka *yo mad-bhaktaḥ sa me priyaḥ*, Viņa bhakta, kas Viņam ir ļoti dārgs, *adveṣṭā sarva-bhūtānāṁ maitraḥ karuṇa eva ca*, nevienu neapskauž un ir labs draugs visām dzīvajām būtnēm. Bez tam, bhaktam jābūt vienādam pret visiem (*paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ* (Bg. 5.18.)). Viņš nekad nešķiro, sakot: "Tas ir labs, bet tas ir slikts". Nē.

Šeit tika aprakstītas Krišnas apziņas augstākās pakāpes, kuras bhakta sasniedz, attīstot nobriedušas zināšanas. Pašlaik daudzi mūsu mācekļi ir jauni puiši. Viņi pamazām mācās, un paņēmiens ir tik iedarbīgs, noteikts un autoritāšu atzīts, ka, stingri turoties pie tā, viņi sasniegs mērķi, jeb, kā jūs sakāt, mīlestību. Taču šī mīlestība nav materiāla un par to nevajag spriest no neīstā, sentimentālā, laicīgās rīcības redzes viedokļa. Tā mēs uzskatām. Tāpēc no materiālā redzes viedokļa varētu būt pareizi teikt, ka viņi nemīl. Viņi ir atmetuši savas jūtas pret ģimeni, sievu, valsti, rasi utt., kas balstās uz ķermenisko dzīves uzskatu vai laicīgo jutekļu apmierināšanu. Viņi jau kaut nedaudz ir atsacījušies no maijas mīlestības jeb iekāres un vēlas Krišnas mīlestību jeb bezgalīgu, pilnīgi abpusēju mīlestību, taču viņi vēl nav aizgājuši līdz šim līmenim, lūk, kā tas ir. Mēs nevaram gribēt, lai jūsu valsts pilsoņi, kas pieķērušies tik daudziem sliktiem paradumiem, pēkšņi vairs neēstu gaļu, neapreibinātos, nenodarbotos ar neatļautu dzimumdzīvi, atmestu vēl daudzas citas netīras lietas un vienā rītā pamostos kā diženas, sevi apzinājušās dvēseles. Tas nav iespējams. Tā ir utopija. Bet, lai cilvēks nokļūtu augstākajā sabiedrības līmenī, pietiek, ja viņu iesvēta par Krišnas bhaktu. *Sa buddhimān manuṣyeṣu sa yuktaḥ kṛtsna-karma-kṛt*: "Viņš ir saprātīgs sabiedrības loceklis. Viņš ir pāri pasaulei, kaut arī darbojas visdažādākajos veidos." (Bg. 4.18.) Un kaut arī šāds bhakta varbūt vēl nav nonācis augstākajā garīgās izpratnes līmenī, viņš tomēr uzskatāms par visizcilāko personību, neskatoties ne uz kādiem

laicīgiem trūkumiem.

api cet su-durācāro
bhajate mām ananya-bhāk
sādhur eva sa mantavyaḥ
samyag vyavasito hi saḥ

"Pat ja bhakta izdara visneglītāko darbu, viņš tomēr jāuzskata par svētu, jo viņš ir uz pareizā ceļa." (Bhagavad-gīta 9.30.). Kā jūs būtu teikusi: "Kļūdīties ir cilvēcīgi." Iesākumā vienmēr būs kaut kādas novirzes. Lūdzu, skatieties uz to šādā gaismā un piedodiet viņu mazās kļūdas. Lielā lieta ir tā, ka viņi visu ir atdevuši Krišnam, pat savu mūžu – un tā nekad nebūs kļūda.

Vienmēr vēlot Jums visu labu,

A.C. Bhaktivēdanta Svāmī

Kā saprast, kas ir vislabākais un visskaistākais

1974. gada maijā Romā Šrīla Prabhupāda tiekas ar ievērojamo īru dzejnieku Desmondu Džeimsu Bernardu O'Grediju: "Es jums gribētu kaut ko lūgt. Jūs esat dzejnieks. Lūdzu, rakstiet par Dievu. Jūs lieliski rakstāt, un tāpēc es lūdzu – esiet tik labs un savos darbos rakstiet par Dievu. Tad jūsu dzīve būs veiksmīga.."

Misters O'Gredijs: Jūsu Bhagavad-gītas izdevums ir brīnišķīgs.

Šrīla Prabhupāda: Divu gadu laikā tas ir piektais izdevums.

O'Gredijs: Kurā valstī Harē Krišnas kustībai ir vislielākie panākumi?

Šrīla Prabhupāda: Visur. Āfrikā, Amerikā, Kanādā, Japānā, Ķīnā. Taču patiesībā vislielākie panākumi ir Amerikā. Daudzi amerikāņi ir pieņēmuši Krišnas apziņu.

O'Gredijs: Un kā šeit, Romā? Vai ar policiju nav problēmu?

Šrīla Prabhupāda: Grūtības ir visur, policija dažkārt mūs traucē, bet parasti tā piekūst un galu galā liek mums mieru. (Smejas.)

O'Gredijs: Iekārta liek mieru? Brīnišķīgi! Arī mani šī iekārta nogurdina. Ar pašreizējo lietu norisi kaut kas nav kārtībā. Varbūt varat kaut ko ieteikt, kā sagraut šo iekārtu?

Šrīla Prabhupāda: Ak, jūs īri! Jūs nekad nepiekūstat cīnīties.

O'Gredijs: Nē. (Smejas.) Cīņa ir mūsos.

Šrīla Prabhupāda: Patiesībā cīņa notiek nepārtraukti.

O'Gredijs: Labi, un ko jūs liekat priekšā? Es domāju, vai no morāles viedokļa ir pareizi, ka es esmu te...

Šrīla Prabhupāda: Kamēr mūs maldina ķermeniskā dzīves izpratne un mēs domājam, ka esam ķermeņi, tikmēr viens domā: "Es esmu īrs," bet cits: "Es esmu itālis, amerikānis, indietis," utt. – kamēr tas turpināsies, tikmēr turpināsies arī cīņa. Jūs nevarat apturēt suņu un kaķu plēšanos. Kāpēc viņi plēšas? Suns domā: "Es esmu varens suns." Un kaķis domā: "Es esmu varens kaķis." Gluži tāpat arī mēs domājam: "Es esmu īrs" vai "es esmu anglis" un neesam ne ar ko labāki par suņiem un kaķiem. Kamēr vien cilvēkiem būs ķermeniska dzīves izpratne, tikmēr būs arī cīņa.

O'Gredijs: Un par ko Mahātma Gandijs cīnījās apakšnamā?

Šrīla Prabhupāda: Tas bija vēl viens suniskums. Nav nekādas atšķirības. Suns domā: "Es esmu suns," jo viņam ir suņa ķermenis. Ja es domāju, ka esmu indietis tāpēc, ka mans ķermenis ir dzimis uz Indijas zemes, tad ar ko es atšķiros no suņa? Ķermeniskā dzīves izpratne ir tīrais dzīvnieciskums. Kad mēs

sapratīsim, ka neesam vis ķermeņi, bet gan dvēseles, tad iestāsies miers. Citādi nekāda miera nebūs. *Sa eva go-kharaḥ.* (Bhāg. 10.84.13.) Vēdu raksti norāda, ka cilvēks ar ķermenisku dzīves izpratni ir līdzīgs govij vai ēzelim. Cilvēkiem jāpaceļas pāri šiem zemākajiem priekšstatiem par savu patību. Kā to izdarīt?

māṁ ca yo 'vyabhicāreṇa
bhakti-yogena sevate
sa guṇān samatītyaitān
brahma-bhūyāya kalpate

"Kas pilnīgi veltī sevi tikai garīgajai kalpošanai, tas paceļas pāri materiālās dabas īpašībām un nonāk garīgajā līmenī." (Bhagavad-gīta 14.26.)

Mūsu biedrībā ir daudz meksikāņu, kanādiešu, indiešu, ebreju un musulmaņu, bet viņi sevi vairs neuzskata par musulmaņiem, kristiešiem, ebrejiem vai vēl kādiem citiem. Viņi visi ir Krišnas kalpi. Tā ir Brahmana apzināšanās.

O'Gredijs: Taču arī tas ir nosaukums.

Šrīla Prabhupāda: Jā, vārdam ir jābūt. Piemēram, kaut arī jūsu vārds atšķiras no kāda cita īra vārda, jūs tomēr jūtaties kā īrs. Vārds var atšķirties, bet tas nav svarīgi. Īpašībām jābūt vienādām. Lūk, kas ir nepieciešams. Kad mēs iegūsim Krišnas īpašības, tad, par spīti dažādiem vārdiem, iestāsies miers. To sauc par *so 'ham*. Vienā nācijā dažādu cilvēku vārdi var būt dažādi, bet visi cilvēki jūtas kā tās pašas nācijas piederīgie. Daudzveidība var pastāvēt, bet, ja īpašības ir vienādas, tad ir vienība, brahma-bhūta.

brahma-bhūtaḥ prasannātmā
na śocati na kāṅkṣati
samaḥ sarveṣu bhūteṣu
mad-bhaktiṁ labhate parām

"Cilvēks, kas tādējādi pacēlies pāri pasaulei, tūlīt apzinās Augstāko Brahmanu. Viņš nekad nežēlojas un nevēlas, lai viņam kaut kas piederētu, viņš ir vienāds pret visām dzīvajām būtnēm. Šajā stāvoklī viņš sasniedz tīru garīgo kalpošanu Man." (Bhagavad-gīta 18.54.).

Materiāli saslimušam cilvēkam šī pasaule ir bēdu vieta, bet bhaktam tā ir gandrīz Vaikuntha. Impersonālistiem visaugstākais sasniegums ir Brahmana līmenis, saplūšana vienībā ar Absolūtu.

O'Gredijs: Vai Absolūts ir iekšējs vai ārējs?

Šrīla Prabhupāda: Ne iekšējs, ne ārējs. Absolūtā nav pretstatu.

O'Gredijs: Labi, bet indivīda līmenī...

Šrīla Prabhupāda: Mēs neesam absolūti. Mēs esam absolūti tad, kad atrodamies absolūta līmenī. Taču pašlaik mēs esam relatīvajā pasaulē. Arī šeit ir Absolūtā Patiesība, bet mūsu jutekļi nav tādā līmenī, lai to saprastu. Kamēr vien pār mums valda laiks, tikmēr nav ne mazākās iespējas kļūt absolūtiem.

O'Gredijs: Tātad "absolūts" nozīmē dzīvi ārpus laika?

Šrīla Prabhupāda: Tas ir teikts Bhagavad-gītā (4.9.):

janma karma ca me divyam
evaṁ yo vetti tattvataḥ
tyaktvā dehaṁ punar janma
naiti mām eti so 'rjuna

"Ardžuna! Kas zina Manas parādīšanās un aiziešanas pārpasaulīgo dabu, tas pēc ķermeņa atstāšanas vairs nepiedzimst šajā materiālajā pasaulē, bet sasniedz Manu mūžīgo mājvietu."

Lūk, kas ir absolūts – atgriešanās mājās, atpakaļ pie Dieva. Kamēr vien cilvēks atrodas materiālajā

pasaulē un uzskata sevi par ķermeni, tikmēr viņš pārceļo no viena ķermeņa citā. Tas nav absolūts. Šeit tas skaidri pateikts. Kad cilvēks aiziet atpakaļ uz garīgo valstību, tad viņš sasniedz absolūta stāvokli.

O'Gredijs: Labi, bet es gribu jautāt, vai pietiek ar to, ka mēs te sēžam – jūs sēžat šeit un mēs draudzīgi sēžam kopā ar jums un nodarbojamies ar smalko sarunas mākslu, kamēr pār okeānam...

Šrīla Prabhupāda: Jūs esat palaidis garām vienu lietu. Kaut arī jūs sēžat vienā vietā un es sēžu citā vietā, šī atšķirība neatstāj iespaidu uz mūsu patieso esamību. Abi mēs esam cilvēki. Priekšstati par "īru", "angli", "protestantu", "katoli" utt. ir tikai dažādi apģērbi. No šiem apzīmējumiem jāatbrīvojas. Kad cilvēks atbrīvojas, tad viņš kļūst tīrs.

sarvopādhi-vinirmuktaṁ
tat-paratvena nirmalam
hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-
sevanaṁ bhaktir ucyate

(Bhakti-rasāmrita-sindhu 1.1.12.) Kad jūs esat attīrījuši savus jutekļus un likuši tiem kalpot jutekļu saimniekam, Krišnam, tad jūs esat pilnīgojuši savu dzīvi. Te nav pretstatu, tas ir absolūti.

O'Gredijs: Bet iekārta pastāv uz to, lai jūs sevi uzskatītu par amerikāni, indieti, āfrikāni vai vēl kaut ko citu.

Šrīla Prabhupāda: Jā. Materiālistiskā sabiedrība nozīmē pretstatus.

O'Gredijs: Bet tas ir neizbēgami. Kā jūs izvairīsities no materiālās esamības?

Šrīla Prabhupāda: Tas ir iespējams Krišnas apziņā. Lotosa zieds aug ūdenī, bet nekad tam nepieskaras.

O'Gredijs: Es nedomāju, ka jautājumus vienā lietā var izskaidrot ar salīdzinājumiem no citurienes. Kā var risināt politiskus jautājumus ar neskaidriem garīgiem jēdzieniem? Tie taču pilnīgi atšķirīgi.

Šrīla Prabhupāda: Reizēm dažādi piemēri labāk saprast vai novērtēt dažādus jautājumus. Vāzē ir dažādas puķes, un šī dažādība palīdz labāk saprast, kas ir puķes. Raugieties, no kuras puses gribat – Krišna spēj atrisināt visus jautājumus. Kādēļ gan tikai jautājumu par īru un angli? Visus jautājumus. To sauc par vienotību dažādībā. Mūsu skolnieki nāk no dažādām vietām, bet visi apvienojas, jo visi viņi ir pilnīgi Krišnas apziņā.

O'Gredijs: Ļoti labi. Jā, tam es piekrītu. Tomēr es gribu zināt vai "Krišnas apziņa" ar kaut ko atšķiras no Kristus apziņas?

Šrīla Prabhupāda: Nē, ne ar ko. Kristus atnāca sludināt vēstījumu. Ja jūs patiešām iegūstat Kristus apziņu, tad jūs iegūstat arī Krišnas apziņu.

O'Gredijs: Un vai Krišnas jeb Dieva apziņas iegūšana nozīmē sevis apzināšanos? Tas ir, ko tad mēs īsti apzināmies?

Šrīla Prabhupāda: Tiešām, Dieva apzināšanās ietver sevis apzināšanos, taču sevis apzināšanās vien ne vienmēr ir Dieva apzināšanās.

O'Gredijs: Bet varbūt tomēr tā ir Dieva apzināšanās?

Šrīla Prabhupāda: Nē.

O'Gredijs: Cilvēks var apzināties, ka Dievs ir viņā.

Šrīla Prabhupāda: Tas nozīmē, ka viņš apzinās Dievu. Pašlaik jūs apspīd saule, un saules apziņa ietver sevī jūsu spēju redzēt sevi. Tumsā jūs sevi nevarat redzēt. Naktī jūs nevarat redzēt savas kājas un rokas, bet, iznācis saulē, jūs redzēsit gan sauli, gan sevi. Bez saules gaismas, bez Dieva apziņas sevis apziņa ir nepilnīga. Bet Dieva apziņa padara sevis apziņu ļoti skaidru.

O'Gredijs: Savā skolotāju darbā mēs tiekamies ar daudziem jauniem cilvēkiem un mēs necenšamies viņus glābt ar kaut kādām pamācībām. Mēs cenšamies virzīt viņus, lai tie apzinātos, kas ir vislabākais un visskaistākais, kas visā pasaulē viņiem būtu vislabākā garīgā barība – tas ir, cik vien iekārta to atļauj. Bieži vien studenti nav pietiekami neitrāli, lai varētu būt garīgā stāvoklī; viņi vairāk ir emocionāli. Mēs bieži saskaramies ar pamatjautājumiem: "Kas es esmu?" vai "Ko tas viss nozīmē?"

Šrīla Prabhupāda: Jā.

O'Gredijs: Vai arī viņi jautā: "Kāpēc es esmu šeit?"

Šrīla Prabhupāda: Jā, tas ir ļoti labi.

O'Gredijs: Mums jautā: "Kāpēc man jābūt šeit? Kas esi tu, skolotāj, un kas tev devis tiesības teikt mums ko mums domāt, par ko būt un par ko nebūt? Kāpēc man jālasa Šekspīrs? Kāpēc man jāklausās Mocarts? Man labāk patīk Bobs Dilans." Šādi jautājumi, liekas, nāk no tāda prāta stāvokļa, kas ir ļoti brīvs no ilūzijām, tie nāk no nedrošības, nenoteiktības, no tā, ka trūkst ticamības vispārējam lietu patiesajam stāvoklim.

Bieži vien mums nākas atbildēt uz šiem jautājumiem pilnīgi juceklīgi. Tiešu atbilžu vietā mums jādod netiešas atbildes, jāņem vērā apstākļi, kas pamudinājuši studentus uzdot šos jautājumus. Vai jūs domājat, ka līdz tiem mums būtu jācenšas nonākt tiešā veidā?

Šrīla Prabhupāda: Jūs runājat par...

O'Gredijs: Mūsdienu izglītības problēmu.

Šrīla Prabhupāda: Jā, ir tik daudz jautājumu, bet mūsdienu izglītība uz tiem neatbild. "Kāpēc es esmu šeit ieradies? Ar kādu nolūku?" Uz šiem jautājumiem jādod pilnīgas atbildes. Tāpēc Vēdas norāda: *tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet*. Lai atrastu atbildes uz šiem jautājumiem, jāiet pie īstena garīgā skolotāja.

O'Gredijs: Bet ja neviena nav? Ko darīt, ja mums ir pateikts, ka misters Niksons ir īstenais garīgais skolotājs? Ko tad?

Šrīla Prabhupāda: Nē, nē. (Smejas.) Ir noteikumi, kādam jābūt īstenam garīgajam skolotājam. Jūs dzirdējāt tikai vienu rindiņu no šī panta. Kas ir šis garīgais skolotājs? Tas ir teikts nākamajā rindā: *śrotriyaṁ brahma-niṣṭham*. Vārds *śrotriyaṁ* apzīmē to, kas ir klausījies no kāda cita īstena avota. Garīgais skolotājs ir tas, kas ir saņēmis cita atbilstoša garīgā skolotāja vēstījumu. Viņš ir ārsts, kas saņem medicīnas zināšanas no cita ārsta. Gluži tāpat īstenam garīgajam skolotājam jānāk no garīgo skolotāju virknes, kur katrs nākamais ir iepriekšējā māceklis. Sākotnējais garīgais skolotājs ir Dievs.

O'Gredijs: Jā, tam es piekrītu.

Šrīla Prabhupāda: Tas, kas klausījies Dievu, to pašu vēstījumu izskaidro saviem mācekļiem. Ja māceklis neizmaina vēstījumu, tad viņš ir īstens garīgais skolotājs. Lūk, kāds ir mūsu pienākums. Mēs mācāmies, klausoties Krišnu, Dievu un no Viņa saprotam, kurš ir pilnīgs. Vai arī mēs klausāmies Viņa pārstāvi, kura vārdi nav pretrunā ar Krišnas vārdiem un kurš ir izpratis Viņa vēstījumu. Nav tā, ka mēs runātu vienu, bet darītu visādas muļķības. Kas tā dara, tas nav garīgais skolotājs.

O'Gredijs: Paklausieties, ko saka mans nabaga vecais tēvs, kurš dzīvo Īrijas rietumos. Viņš ir parasts vecs vīrs, tagad viņam ir septiņdesmit astoņi gadi – viņš ir no jūsu paaudzes. Un savos gados viņš ir aizdomājies līdz tādam jautājumam: "Viņi – priesteri man saka, ka Dievs galu galā zinot visu. Bet es gribu zināt, kas to visu pateica Dievam?" Un viņš nāk pie manis un jautā: "Tu esi gājis skolā un tu lasi grāmatas. Saki man, kas to visu pateica Dievam?" Un man nav ko atbildēt. Lūk, kāda ir atšķirība starp septiņdesmit astoņiem un trīsdesmit deviņiem gadiem.

Šrīla Prabhupāda: Nē, vecums nerada atšķirību. Atšķirību rada zināšanas. Brahma-sūtrā šis jautājums ir uzdots: "Kas ir Dievs?" Tas ir pirmais jautājums.

O'Gredijs: Kas mācīja Dievu?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Pirmais jautājums ir: "Kas ir Dievs?" Un tad mēs varam jautāt, kas mācīja Dievu. Vedānta sūtra saka, *athāto brahma jijñāsā*: tagad mums jāprasa, kas ir Dievs. Kamēr jūs nezināt, kas ir Dievs, tikmēr jūs nevarat jautāt, kas viņu mācīja. Ja jūs nezināt Dievu, tad arī nerodas jautājums, kas viņu mācīja. Vai ne tā?

O'Gredijs: Jā.

Šrīla Prabhupāda: Kas ir Dievs, ir izskaidrots Brahma-sūtrā. *Janmādy asya yataḥ*: Dievs ir Tas, no kā viss izplūst. Lūk, kas ir Dievs – Visaugstākā Būtne, no kuras viss izplūst. Tagad, kāda ir Visaugstākās Būtnes daba? Vai viņš ir nedzīvs akmens vai dzīva būtne? Arī tas ir izskaidrots. *Janmādy asya yato 'nvayād itarataś cārtheṣv abhijñaḥ svarāṭ* (Šrīmad-Bhāgavatama 1.1.1.): Augstākā Būtne pilnībā zina visu – gan tieši, gan netieši. Ja Viņš pilnīgi nezinātu visu, tad Viņš nevarētu būt Dievs. Tad nāk jūsu uzdotais jautājums. Kas mācīja Dievu? Arī uz to ir atbildēts. *Svarāṭ*: Viņš ir pilnīgi neatkarīgs. Viņam ne no viena nekas nav jāmācās. Lūk, kāds ir Dievs. Ja kādam kaut kas jāmācās no citiem, tad viņš nav Dievs. Krišna vēstīja Bhagavad-gītu un Viņam nevajadzēja to mācīties ne no viena. Man vajadzēja to mācīties no mana garīgā skolotāja, bet Krišnam to nevajadzēja mācīties ne no viena. Dievs ir tas, kam nav vajadzības kaut ko mācīties no citiem.

O'Gredijs: Un no kurienes nāk cilvēku mīlestība?

Šrīla Prabhupāda: Viss nāk no Dieva. Mēs esam neatņemamas Dieva daļiņas un izpaužam daļēju mīlestību, jo sākotnējā mīlestība ir Dievā. Kas nav Dievā, tas nevar pastāvēt, tāpēc mīlestība ir Dievā.

O'Gredijs: Un mīlestības izpausmes ir Dieva izpausmes?

Šrīla Prabhupāda: Ja Dievā nebūtu tieksmes mīlēt, tad kā gan mēs to varētu izpaust? Ja tēvam piedzimst dēls, tad dēlam noteikti ir sava tēva pazīmes. Mīlestības tieksme ir Dievā un tāpēc šī tieksme ir arī mūsos.

O'Gredijs: Varbūt mīlestība rodas jūsos pēc vajadzības?

Šrīla Prabhupāda: Nē, te nav nekādu "varbūt". Mēs definējam Dievu ar absolūtiem jēdzieniem. *Janmādy asya yataḥ*: Dievs ir tas, no kura viss ir izplūdis. Dievā ir arī cīņas tieksme, taču Viņa cīņa un mīlestība ir absolūtas. Materiālajā pasaulē mēs redzam, ka cīņa ir mīlestības pretstats, bet Dievā cīņas tieksme un mīlestības tieksme ir viens un tas pats. Lūk, ko nozīmē "absolūts". No Vēdu rakstiem mēs uzzinām, ka tā dēvētie Dieva ienaidnieki sasniedz atbrīvi, kad Viņš tos nogalina.

O'Gredijs: Vai cilvēks paša spēkiem var sasniegt šo Dieva izpratni?

Šrīla Prabhupāda: Nē. Tāpēc jau mēs citējām pantu: *tad-vijñānārthaṁ sa gurum evābhigacchet*. Vārds *ābhigacchet* nozīmē "noteikti vajag". Viens pats to nevar izdarīt. Sanskrita gramatikā to sauc par darbības vārda *vidhilin* formu un šo formu lieto, lai pateiktu, ka nav citas iespējas. Vārds *ābhigacchet* nozīmē, ka cilvēkam noteikti jāiet pie guru. Tā uzskata Vēdas. Tāpēc Bhagavad-gītā jūs redzēsit, ka Ardžuna vispirms runāja ar Krišnu, bet, redzot, ka jautājumus nevar atrisināt, viņš sevi uzticēja Krišnam un pieņēma Viņu par guru.

kārpaṇya-doṣopahata-svabhāvaḥ
pṛcchāmi tvāṁ dharma-sammūḍha-cetāḥ
yac chreyaḥ syān niścitaṁ brūhi tan me
śiṣyas te 'haṁ śādhi māṁ tvāṁ prapannam

"Tagad es nezinu, kāds ir mans pienākums, un aiz vājuma es esmu pilnīgi zaudējis mieru. Nu es Tev

prasu, saki skaidri, kas man ir vislabākais. Tagad es esmu Tavs māceklis, dvēsele, kas sevi uzticējusi Tev. Lūdzu, pamāci mani." (Bhagavad-gīta 2.7.). Tātad, šeit mēs redzam, ka Ardžuna nezina, kāds ir viņa pienākums.

O'Gredijs: Vai tas ir pienākums pret sevi, citiem vai pret valsti?

Šrīla Prabhupāda: Karavīra pienākums ir cīnīties ar ienaidnieku. Ardžuna bija karavīrs, un Krišna deva viņam padomu: "Tev pretī stāv tavs ienaidnieks, un tu esi karavīrs. Kāpēc tu centies nelietot varu? Tas nav labi." Tad Ardžuna sacīja: "Es patiešām nezinu, ko darīt. Un šai neziņā es nevaru pareizi izlemt. Tāpēc es pieņemu Tevi par garīgo skolotāju. Lūdzu, māci mani, kā pareizi rīkoties." Apjukuma un apmulsuma brīdī jāvēršas pie tāda cilvēka, kas pilnībā pārzina doto jautājumu. Lai risinātu juridiskos jautājumus, ir jāiet pie advokāta, lai risinātu medicīnas jautājumus, jāiet pie ārsta. Materiālajā pasaulē neviens nezina, ka viņš ir garīgs. Tāpēc mūsu pienākums ir iet pie īstena garīgā skolotāja, kas var mums dot patiesas zināšanas.

O'Gredijs: Es tik tiešām esmu apjucis.

Šrīla Prabhupāda: Tad jums jāgriežas pie garīgā skolotāja.

O'Gredijs: Un viņš izlems, kā palīdzēt man šo apjukumu izbeigt?

Šrīla Prabhupāda: Jā, garīgais skolotājs ir tas, kas atrisina jebkuru apjukumu. Ja garīgais skolotājs nespēj glābt savu skolnieku no apjukuma, tad viņš nav nekāds garīgais skolotājs. Lūk, kā to var pārbaudīt.

saṁsāra-dāvānala-līḍha-loka-
trāṇāya kāruṇya-ghanāghanatvam
prāptasya kalyāṇa-guṇārṇavasya
vande guroḥ śrī-caraṇāravindam

Visa šī apjukusī pasaule ir kā liesmojošs meža ugunsgrēks. Kad deg mežs, tad visi dzīvnieki ir apjukuši. Viņi nezina, kur skriet, lai glābtu savas dzīvības. Materiālās pasaules liesmošajā meža ugunsgrēkā visi ir apjukuši. Kā lai nodzēš šo liesmojošo ugunsgrēku? To nevar nodzēst cilvēki – ugunsdzēsēji, to nevar nodzēst, lejot ar spaiņiem ūdeni. Atrisinājums nāk tad, kad pār mežu nolīst lietus mākonis. Tikai tā var nodzēst ugunsgrēku. Šī spēja nav jūsu rokās, tā ir Dieva žēlastībā. Cilvēku sabiedrība ir apjukusi, tā nespēj atrast atrisinājumu. Garīgais skolotājs ir tas, kas ir saņēmis Dieva žēlastību, un viņš apjukušam cilvēkam var dot atrisinājumu. Kas ir saņēmis Dieva žēlastību, tas var kļūt par garīgo skolotāju un dot žēlastību citiem.

O'Gredijs: Bet kā lai atrod šo garīgo skolotāju?

Šrīla Prabhupāda: Tas nav nekas grūts. Galvenais, lai jūs būtu pacietīgs. Jums ir grūtības, bet Dievs ir jūsu sirdī. *Īśvaraḥ sarva-bhūtānām*. (Bg. 18.61.) Dievs nav tālu projām. Ja jūs esat patiess, tad Dievs jums sūta garīgo skolotāju. Tādēļ Dievu sauc arī par čaitja-guru, garīgo skolotāju sirdī. Dievs palīdz no iekšienes un no ārpuses. Tas viss ir pastāstīts Bhagavad-gītā. Materiālais ķermenis ir līdzīgs mašīnai, bet sirdī ir dvēsele, un kopā ar dvēseli tur ir Virsdvēsele, Krišna, kas dod norādījumus. Dievs Kungs saka: "Tu gribēji darīt to un to; tagad ir izdevība, ej un dari." Ja jūs esat patiesīgs, tad jūs sakāt: "Tagad, Dievs, es gribu Tevi." Tad Viņš dos jums norādījumus: "Labi, nāc un saņem Mani tā un tā." Lūk, cik Viņš ir labs. Taču, ja mēs vēlēsimies kaut ko citu, tad arī to mēs varēsim saņemt. Dievs ir ļoti labs. Ja es kaut ko gribu, tad Viņš sirdī mani vada un saka man, kā to iegūt. Tad kādēļ gan lai Viņš nedotu norādījumus, kā iegūt garīgo skolotāju? Vispirms mums atkal jāsāk gribēt atjaunot savu Dieva apziņu. Tad Dievs mums dos garīgo skolotāju.

O'Gredijs: Liels paldies jums.

Šrīla Prabhupāda: Liels paldies jums. Es jums gribu lūgt tikai vienu. Jūs esat dzejnieks. Lūdzu, rakstiet par Dievu. Jūs lieliski rakstāt, un tāpēc es lūdzu – esiet tik labs un savos darbos rakstiet par Dievu. Tad jūsu dzīve būs veiksmīga. Un ja kāds jūs klausīsies, tad arī viņa dzīve būs veiksmīga. Ir norādījums (Šrīmad-Bhāgavatama 1.5.22.):

idaṁ hi puṁsas tapasaḥ śrutasya vā
sviṣṭasya sūktasya ca buddhi-dattayoḥ
avicyuto 'rthaḥ kavibhir nirūpito
yad uttamaśloka-guṇānuvarṇanam

Sabiedrībā ir daudz vadītāju – dzejnieki, zinātnieki, reliģijas darbinieki, filozofi, politiķi utt. Tiem, kas ir tik prasmīgi, ir dots šāds norādījums: jūsu pienākums ir pilnīgot savu nodarbošanos, aprakstot Visaugstākās Būtnes slavu.

O'Gredijs: Esmu pārliecinājies par to, ka katram aiz kaut kāda neparasta iemesla ir lemts darīt noteiktu darbu.

Šrīla Prabhupāda: Tas iemesls šeit ir dots. *Avicyutaḥ*. Nemaldīgais lēmums ir šāds: "Lai viņi apraksta Dieva Kunga slavu."

O'Gredijs: Bet jūs teicāt, ka garīgo skolotāju izvēlas. Garīgo skolotāju, dzejnieku un priesteri izvēlas Dievs. Šim cilvēkam ir lemts rakstīt dzeju, gleznot vai rakstīt mūziku.

Šrīla Prabhupāda: Tāpēc, kad rakstāt mūziku, rakstiet mūziku par Dievu. Tā būs jūsu pilnība.

O'Gredijs: Kad cilvēks savā virzienā strādā Dievam, tad šis virziens kļūst par viņa pilnību?

Šrīla Prabhupāda: Jā.

O'Gredijs: Liels paldies jums.

VIII Dzīves pilnības sasniegšana

Cilvēka dzīve domāta Dieva izpratnei

1969. gadā Šrīla Prabhupāda uzrunā publiku Londonas Konvejhollā: ".. Ja cilvēks domā: "Es nekalpoju nekam citam, mans uzdevums ir kalpot Dievam" – tad viņš tiek atbrīvots. Viņa sirds tūlīt attīrās, un viņš tiek atbrīvots. Un, kad cilvēks to ir sasniedzis, tad pienāk gals visām viņa rūpēm un bažām šajā pasaulē, jo viņš zina: "Es esmu Dieva kalps. Dievs mani sargās. Kāpēc man par kaut ko raizēties?""

Šodien runāsim par mūsu attiecībām ar Dievu, par sevis apzināšanos. Visvieglākais sevis apzināšanās paņēmiens ir sankīrtanas kustība, jo tā attīra sirdi. Mūsu maldīgais priekšstats par sevi rodas tādēļ, ka mūsu prāta spoguli klāj putekļi. Spogulī, kas klāts putekļiem, cilvēks nespēj sevi saskatīt. Bet, ja tas ir pavisam tīrs, tad cilvēks spēj sevi saskatīt. Tātad meditācija ir sirds attīrīšanas paņēmiens. Meditēt nozīmē censties izprast savas attiecības ar Visaugstāko.

Mums ir attiecības ar visu, ar ko mēs saskaramies. Tagad es sēžu uz šī spilvena; attiecības ir tādas, ka es sēžu, bet spilvens mani tur. Jums ir attiecības. Jūs esat angļi vai indieši, tāpēc jums ir attiecības ar sabiedrību, ar ģimeni, ar draugiem. Kādas tad ir mūsu attiecības ar Dievu?

Ja jūs visiem cilvēkiem jautāsit, kādas ir viņu attiecības ar Dievu, tad tās izskaidrot spēs tikai daži. Visi teiks: "Kāds Dievs? Dievs ir miris. Es neticu Dievam, kāda te var būt runa par attiecībām?" Viņu sirdis klāj netīrumi, un tāpēc viņi nespēj redzēt. Mums ir attiecības ar visu – kāpēc tad mēs necenšamies saprast savas attiecības ar Dievu? Vai tas liecina par lielu saprātu? Nē. Tā ir tumsonība. Visus radījumus šajā materiālajā pasaulē pārklāj trīs materiālās dabas īpašības. Tāpēc tie nespēj saskatīt Dievu. Viņi nespēj saprast Dievu un nemaz necenšas Viņu saprast. Taču Dievs ir. Anglijā no rītiem ir

migla, tāpēc jūs aiz miglas nevarat saskatīt sauli. Bet vai tas nozīmē, ka saules nav? Jūs to nevarat saskatīt, jo jūsu acis ir pārklātas. Bet, ja jūs aizsūtīsit telegrammu uz citu pasaules daļu, tad saņemsit atbildi: "Jā, šeit ir saule. Mēs to redzam. Tā ir apžilbinoša, pilna gaismas."

Tātad, ja jūs noliedzat Dieva esamību vai nevarat apliecināt sava attiecības ar Dievu, tad tas nozīmē, ka jums trūkst zināšanu. Nav tiesa, ka Dieva nav. Mums Viņa pietrūkst. Saule nav pārklāta. Sauli nevar pārklāt. Migla, mākonis vai lietus nespēj pārklāt Sauli. Cik milzīga ir Saule! Tā ir daudz, daudz reižu lielāka par šo Zemi. Mākoņi var pārklāt lielākais desmit, divdesmit vai simt jūdzes. Kā tad mākoņi var pārklāt Sauli? Nekādi mākoņi nevar pārklāt Sauli. Tie pārklāj jūsu acis. Kad nāk kāds ienaidnieks, un trusītis nespēj aizsargāties, viņš aizmiedz acis un domā: "Nu mans ienaidnieks ir aizgājis." Gluži tāpat mūs pārklāj Dieva ārējā enerģija, un mēs domājam: "Dievs ir miris."

Dievam Kungam ir triju veidu enerģijas. Visaugstā Kunga enerģija aprakstīta Višnu Purānā. Visaugstā Kunga enerģijas aprakstītas arī Vēdās un Upanišādās. *Parāsya śaktir vividhaiva śrūyate* (Švetāšvatara Upanišāda 6.8.). *Śakti* nozīmē "enerģija". Dievam Kungam ir daudzas enerģijas. Vēdās teikts: "Dievam nekas nav jādara." Mums ir jāstrādā, jo mums nav citu līdzekļu pastāvēšanai – mums ir jāēd, mēs gribam baudīt to un to –, bet kādēļ gan Dievam būtu jāstrādā? Dievam nav jāstrādā. Kā tad mēs varam teikt, ka Dievs ir radījis šo Visumu? Vai tad tas nav darbs? Nē. Tad kā gan tas notika? Viņa dažnedažādās enerģijas ir tik spēcīgas, ka tās darbojas dabiskā kārtā un ir zināšanu pilnas. Mēs redzam, kā uzplaukst un aug puķe, kā tā noteiktā kārtībā atklāj visdažādākās krāsas: vienā pusē parādās maziņš plankumiņš, otrā pusē parādās maziņš plankumiņš, balts vienā pusē, balts otrā pusē. Arī tauriņā ir tāda pati mākslinieciskā kārtība. Tas viss tiek uzgleznots, taču tas notiek tik pilnīgi un tik ātri, ka mēs pat nepamanām, kā tas noticis. Mēs nespējam saprast, kā tas tiek izdarīts, taču to visu paveic Dieva Kunga enerģija.

Zināšanu trūkuma dēļ cilvēki saka, ka Dievs ir miris, ka Dieva nav un ka mums ar Dievu nav nekādu attiecību. Šādas domas ir līdzīgas tā cilvēka domām, kuru vajā rēgi. Cilvēks, kuru vajā rēgi, runā pilnīgas muļķības, un gluži tāpat, kad mūs pārklāj Dieva maldinātāja enerģija, mēs sakām, ka Dievs ir miris. Bet tas nav tiesa. Lai attīrītu sirdi, mums jāpieņem daudzināšanas ceļš. Pieņemiet šo vienkāršo Harē Krišna mantras daudzināšanas ceļu. Tādā veidā gan ģimenes dzīvē, gan cilvēkos, gan mājās, gan ceļā, visur skandējiet Harē Krišna, un tumsa, kas klāj jūsu sirdi, slēpj jūsu īsteno stāvokli, tiks noņemta. Tad jūs sapratīsit savu īsteno, dabisko stāvokli.

Kungs Čaitanja Mahāprabhu ieteica: *ceto-darpaṇa-mārjanam*. (Čč. Antja 20.12.) *Mārjanam* nozīmē "attīrīt" un *darpaṇam* nozīmē "spogulis". Sirds ir spogulis. Tā ir fotoaparāts. Fotoaparāts savāc visdažādākos dienu un nakšu attēlus, un arī mūsu sirds savāc attēlus un glabā tos neapzinātā stāvoklī. Psihologi to zina. Sirds savāc daudz, daudz attēlu un tāpēc tiek pārklāta. Mēs nezinām, kad tas ir sācies, taču patiesībā mūsu īstenā būtība ir pārklāta materiālās saskarsmes dēļ. Tāpēc *ceto-darpaṇa-mārjanam*: cilvēkam jāattīra sirds. Sirdi var attīrīt dažādi – ar gjānu, ar jogu, ar meditāciju, ar dievbijīgu darbību. Arī karma attīra sirdi. Ja cilvēks ļoti dievbijīgi darbojas, tad viņa sirds pamazām attīrās. Kaut arī šie paņēmieni sirds attīrīšanai ir ieteikti, šajā laikmetā tie ir ļoti grūti. Lai ietu pa filozofisko zināšanu ceļu, jākļūst par ļoti mācītu zinātnieku, jāizlasa daudz, daudz grāmatu, jāiet pie mācītiem zinātniekiem un profesoriem un jāprāto. Ir jāsameklē tāds cilvēks, kas ir redzējis gaismu. Tātad, tie visi ir filozofiski paņēmieni. Ir ieteikta arī meditācija. Jāuzdod jautājums: "Kas es esmu?" Padomājiet: "Vai es esmu šis ķermenis? Nē. Vai es esmu šis pirksts? Nē, tas ir mans pirksts." Ja jūs padomāsit par savu kāju, tad redzēsit: "Vai! Tā ir mana kāja." Gluži tāpat jūs redzēsit, ka viss ir "mans". Viss ir mans, bet kur tad esmu "es"? Kad cilvēks meklē savu "es", tad tā ir meditācija. Īsta meditācija ir visu jutekļu vēršana pretī savam "es". Taču šis meditācijas paņēmiens ir ļoti grūts. Cilvēkam jāvalda pār jutekļiem. Jutekļi velk uz āru, bet viņam tie jāvirza uz iekšu, lai iedziļinātos sevī. Tāpēc jogā ir astoņi posmi. Pirmais ir

jutekļu savaldīšana ar vadošajiem principiem. Tad nāk sēdus pozas – tās palīdz savaldīt prātu. Ja cilvēks sēž saliecies, tad tas nepalīdz; ja cilvēks sēž taisni, tad tas palīdz. Tad seko elpas savaldīšana, tad meditācija, tad samādhi. Taču šodien tie visi ir ļoti, ļoti grūti paņēmieni. Neviens tos nespēj uzreiz izpildīt. Tā dēvētajā jogā tos pilda tikai daļēji – pilda tikai sēdus pozas un dažus elpošanas vingrinājumus. Taču tas nevar aizvest līdz pilnībai. Īstā joga, kaut arī to iesaka Vēdas, šajā laikmetā ir ļoti grūta. Gluži tāpat ir, ja cilvēks grib iegūt zināšanas ar prātošanas un filozofijas paņēmienu: "Tas ir Brahmans, tas nav Brahmans, tad kas īsti ir Brahmans?" Kas ir garīgā dvēsele? Ieteikta ir arī šāda filozofiska spriešana, taču šajā laikmetā tā ir nederīga.

Tāpēc Čaitanja Mahāprabhu – un ne tikai Čaitanja Mahāprabhu, bet arī visi Vēdu raksti – saka:

harer nāma harer nāma
harer nāmaiva kevalam
kalau nāsty eva nāsty eva
nāsty eva gatir anyathā

Kalau nozīmē "šajā laikmetā". *Nāsty eva, nāsty eva, nāsty eva* – trīs reizes *nāsty eva*. *Eva* nozīmē "noteikti", un *nāsti* nozīmē "nav". "Noteikti nav, noteikti nav, noteikti nav." Ko nozīmē šis "noteikti nav"? Ar karmu cilvēks nevar sevi apzināties. Tas ir pirmais "noteikti nav". Ar gjānu cilvēks nevar sevi apzināties. Tas ir otrais "noteikti nav". Ar jogu cilvēks nevar sevi apzināties. Noteikti nevar. *Kalau*. *Kalau* nozīmē "šajā laikmetā". *Kalau nāsty eva nāsty eva nāsty eva gatir anyathā*. Šajā laikmetā cilvēks noteikti nevar gūt panākumus ar kādu no šiem trijiem paņēmieniem. Bet kas tad tiek ieteikts? *Harer nāma harer nāma harer nāmaiva kevalam*. Dziediet tikai Harē Krišna mantru. *Kevalam* nozīmē "vienīgi". Daudziniet tikai Harē Krišna. Tas ir visvieglākais un viscildenākais paņēmiens. Tas ir ieteikts, praktisks un autoritāšu atzīts. Tāpēc pieņemiet to. Pieņemiet to jebkuros dzīves apstākļos. Daudziniet. Nav nekas jātērē, nav nekas jāzaudē. Mēs neatklājam neko noslēpumainu. Nē. Tas viss ir atklāti. Un daudzinot jūs attīrīsit savu sirdi.

Šajā materiālajā pasaulē neviens nevēlas ciešanas, taču tās atnāk. Negaidīti, kā meža ugunsgrēks – neviens neaizdedzina sērkociņu, bet tas sākas. Neviens negrib karot, bet karš notiek. Neviens negrib badu, bet bads pienāk. Neviens negrib mēri, bet tas sākas. Neviens negrib cīnīties, taču cīņa risinās. Neviens negrib pārpratumus, taču tie ir. Kāpēc? Tas ir kā liesmojošs meža ugunsgrēks. Un to nevar nodzēst ar ugunsdzēsības mašīnām. Liesmojošo problēmu ugunsgēku nevar nodzēst ar tā dēvēto zināšanu attīstīšanu. Nē, tas nav iespējams. Nevar apdzēst meža ugunsgrēku, aizsūtot uz turieni ugunsdzēsības mašīnu vai atnesot nedaudz ūdens, un arī mūsu dzīves jautājumus nevar atrisināt materiāliem paņēmieniem.

Piemēru ir daudz. Prahlāda Maharādža saka: "Mans dārgais Kungs, tēvs un māte patiesībā nemaz neaizsargā savus bērnus." Tēvs un māte rūpējas par bērniem, tas ir viņu pienākums. Bet viņi nav galīgie aizsargātāji. Kad dabas likums aizsauc bērnus projām, tad tēvs un māte nespēj viņu aizsargāt. Tāpēc, kaut arī parasti uzskata, ka tēvs un māte aizsargā bērnu, patiesībā tas tā nav. Ja cilvēks burā pāri okeānam un uzskata, ka brīnišķīgi sēž savā jahtā – vai tad tas viņu pasargās? Nē. Vienalga viņš var noslīkt. Debesīs lido skaista lidmašīna, visi ir drošībā, bet pēkšņi lidmašīna salūzt gabalos. Nekas materiāls mūs nevar aizsargāt. Iedomāsimies, ka cilvēks ir slims. Viņam var būt labs ārsts, kas dod labas zāles, taču tas viss nepadara viņa dzīvību drošu. Kas tad ir galējais drošības devējs? Prahlāda Maharādža saka: "Mans dārgais Kungs, ja Tu no kāda novērsies, tad nekas viņu nevar aizsargāt."

To mēs paši esam pieredzējuši. Mēs varam dažādi censties atrisināt materiālās dabas uzstādītos jautājumus, taču ar to vien nepietiek. Tie nekad neatrisinās visus jautājumus, ne arī dos īstenu atvieglojumu. Tā tas ir. Tāpēc Krišna Bhagavad-gītā saka: "Maija, šī ārējā enerģija, ir ļoti, ļoti stipra. Neviens to nespēj uzveikt. Tas ir gandrīz neiespējami." Tad kā gan cilvēks var atbrīvoties no šīs

materiālās dabas? Krišna saka: "Tikai uzticot sevi Man cilvēks var atbrīvoties no materiālās dabas uzbrukuma." Tā tas ir. Tātad lai uzzinātu, kādas ir mūsu attiecības ar Dievu, mums jāattīra sirds.

Katha Upanišādā teikts, *nityo nityānāṁ cetanaś cetanānām*. Dieva Augstākā Absolūtā Personība jeb Absolūtā Patiesība ir mūžīga. Dievs ir mūžīgs, un arī mēs esam mūžīgi. Taču Vēdas norāda, ka Viņš ir augstākā dzīvā būtne. Viņš nav nedzīvs. Ja Viņš būtu nedzīvs, tad kā gan visa pasaule darbotos? Bhagavad-gītā Krišna saka: "Viss notiek Manā uzraudzībā." Arī Bībelē teikts: "Dievs radīja." Tā tas tiešām ir. Nedomājiet, ka kādreiz ir bijis nezin kāds matērijas gabals, no kā viss radies. Vēdas mums māca, kas patiesībā noticis, un mums jāatver acis, lai ieraudzītu. *Ceto-darpaṇa-mārjanam*. Tas ir sirds attīrīšanas paņēmiens. Kad mēs attīrīsim savas sirdis, tad spēsim saprast, ko saka Krišna un Vēdas. Mums nepieciešams attīrīties. Ja kāds slimo ar dzelteno slimību, un jūs viņam iedodat stikleni, tad viņš teiks, ka stiklene ir ļoti rūgta. Bet vai tad stiklene ir rūgta? Nē, tā ir ļoti salda. Un šis cukurs ir zāles pret dzelteno slimību. To iesaka mūsdienu zinātne, un tas ieteikts arī Vēdu rakstos. Tātad, ja mēs apēdīsim pietiekami daudz šo stikleņu, tad izveseļosimies no dzeltenās slimības. Un kad cilvēks ir vesels, viņš saka: "Vai, cik salda stiklene." Tātad, mūsdienu bezdievīgās civilizācijas dzelteno slimību var izārstēt ar Harē Krišna dziedāšanu. Sākumā tā var likties rūgta, taču attīstoties redzēsim, cik tā ir patīkama.

Tiklīdz cilvēks saprot, kas viņš ir, kādas ir viņa attiecības ar Dievu, tā viņš kļūst laimīgs. Bēdu mums netrūkst, jo uzskatām, ka nākam no šīs materiālās pasaules. Un tāpēc mēs esam nelaimīgi. Bažas un bailes rodas no tā, ka mēs kļūdaini pielīdzinām sevi šai pasaulei. Reiz es jau stāstīju, ka cilvēks, kas pielīdzina sevi šim ādas un kaulu maisam, ir līdzīgs dzīvniekam. Taču dziedot Harē Krišna, mēs attīrīsimies no šīs kļūdainās izpratnes. Sirds attīrīšana nozīmē, ka cilvēks saprot, ka nepieder šai materiālajai pasaulei. *Ahaṁ brahmāsmi*: es esmu garīga dvēsele. Kamēr cilvēks uzskata, ka pieder Anglijai, Indijai vai Amerikai, tikmēr tā ir tumsonība. Šodien jūs esat anglis, jo esat dzimis Anglijā, taču nākamajā dzīvē jūs varat arī nepiedzimt Anglijā, jūs varat piedzimt Ķīnā, Krievijā vai kādā citā zemē. Varat arī vispār nesaņemt cilvēka ķermeni. Šodien jūs esat nacionālists, liels savas valsts patriots, bet jau rīt jūs savā zemē varat piedzimt par govi, ko ved uz lopkautuvi.

Tāpēc mums pilnīgi jāzina, kas mēs esam. Čaitanja Mahāprabhu teica, ka katra dzīvā radība ir mūžīgs Dieva kalps, tā ir viņas īstenā būtība. Ja cilvēks domā: "Es nekalpoju nevienam citam, mans uzdevums ir kalpot Dievam," tad viņš ir atbrīvots. Viņa sirds attīrās, un viņš ir atbrīvots. Un pēc tam, kad cilvēks to ir sasniedzis, visas viņa bažas un rūpes šajā pasaulē beidzas, jo viņš zina: "Es esmu Dieva kalps. Dievs mani sargās. Kāpēc man būtu par kaut ko jāraizējas?" Viņš ir gluži kā bērns. Bērns zina, ka tēvs un māte rūpēsies par viņu. Viņš ir brīvs. Ja bērns grib pielikt roku ugunij, tad māte raugās, lai viņš to neizdarītu: "Ak tu, mans mazais. Neliec rociņu klāt!" Māmiņa vienmēr pieskata bērnu. Kāpēc lai jūs neuzticētos Dievam? Patiesībā Dievs jūs jau sargā.

Cilvēki iet un baznīcu un lūdz: "Dievs, dod mums dienišķo maizi." Patiesībā, ja Viņš to nedarītu, tad mēs nemaz nespētu dzīvot. Tā tas ir. Arī Vēdās teikts, ka viena Augstākā Personība apgādā ar visu nepieciešamo visas citas dzīvās radības. Dievs apgādā ar barību ikvienu. Mums, cilvēkiem, ir savas ekonomiskās problēmas, bet kādas ekonomiskās problēmas ir citām sabiedrībām, atšķirīgām no cilvēku sabiedrības? Putniem nav ekonomisko problēmu. Zvēriem nav ekonomisko problēmu. Ir 8 400 000 dzīvības veidu, cilvēku sabiedrība sastāda ļoti, ļoti mazu daļu no tiem. Tomēr cilvēki ir radījuši problēmas – ko ēst, kur gulēt, kā kopoties un kā aizsargāties. Mums tās ir problēmas, bet lielākajai radījumu daļai – ūdens iemītniekiem, zivīm, augiem, kukaiņiem, putniem, zvēriem un daudziem miljoniem citu dzīvo radību – šādu problēmu nav. Arī viņi ir dzīvi radījumi. Nedomājiet, ka viņi atšķiras no mums. Nav tiesa, ka tikai mēs, cilvēki, esam dzīvas būtnes, bet visi citi ir nedzīvi. Nē. Un kas viņiem dod barību un patvērumu? Dievs dod. Augi un dzīvnieki neiet uz darbu. Viņi neiet uz universitātēm iegūt tehnoloģisko izglītību, lai varētu nopelnīt naudu. Bet ko tad viņi ēd? Dievs dod

pārtiku. Zilonis apēd simtiem kilogramu ēdiena. Kas viņu apgādā? Vai jūs ar to nodarbojaties? Ziloņu ir miljoniem. Kas viņus apgādā?

Tātad atzīt, ka Dievs visus apgādā, ir labāk nekā domāt: "Dievs ir miris. Kādēļ tad mums iet baznīcā un lūgt Viņam maizi?" Bhagavad-gītā ir teikts: "Pie Krišnas nāk četru veidu cilvēki: cietēji, tie, kam vajag naudu, gudrie un zinātkārie." Viens ir zinātkārs, cits ir gudrs, cits cieš, citam vajag naudu – šo četru veidu cilvēki vēršas pie Dieva. "Mans Dievs. Es esmu ļoti izsalcis. Dod man dienišķo maizi." Tas ir ļoti labi. Tie, kas griežas pie Dieva šādā veidā, tiek saukti par *sukṛtinaḥ*. *Sukṛtī* nozīmē "dievbijīgs". Viņi ir dievbijīgi. Kaut arī viņi lūdz naudu, ēdienu, viņi tiek uzskatīti par dievbijīgiem, jo vēršas pie Dieva. Citi ir gluži pretēji. Tie ir *duṣkṛtinaḥ*, bezdievji. *Kṛtī* nozīmē "ļoti godājams", bet vārds *duṣkṛtī* norāda, ka viņi savu enerģiju lieto nepareizi un rada sajukumu. Gluži kā cilvēks, kurš izgudroja atomieročus. Viņam ir smadzenes, taču tās tiek nepareizi izmantotas. Viņš ir radījis kaut ko nāvējošu. Radiet kaut ko tādu, kas nodrošinātu cilvēci pret nāvi. Kāda jēga radīt kaut ko tādu, kas miljoniem cilvēku liks nomirt vienā mirklī? Viņi nomirs šodien vai rīt, vai pēc simts gadiem. Un ko ir izdarījuši zinātnieki? Radiet kaut ko, lai cilvēki nenomirtu vienā mirklī, lai vairs nebūtu slimību, lai vairs nebūtu vecuma. Tad jūs būsit kaut ko izdarījuši. Bet duškritinas nekad neiet pie Dieva. Viņi nekad necenšas saprast Dievu. Tāpēc viņu spēki ir aplami virzīti.

Rūdīti materiālisti, kas atstāj novārtā savas attiecības ar Dievu, Bhagavad-gītā ir saukti par mūdhām. *Mūḍha* nozīmē "ēzelis". Tie, kas pārmērīgi smagi strādā, lai nopelnītu naudu, ir salīdzināti ar ēzeļiem. Viņi katru dienu ēd tos pašus četrus čapātī (rupja maluma kviešu plāceņus), bet strādā bez jēgas, lai nopelnītu tūkstošiem dolāru. Citi tiek saukti par narādhamām. *Narādhama* nozīmē "zemākais no cilvēkiem". Cilvēka dzīvības veids ir domāts, lai mēs apzinātos Dievu. Censties apzināties Dievu ir cilvēka tiesības. Brāhmans ir tikai tas, kas saprot Brahmanu, Dievu. Tātad tas ir pienākums šajā cilvēka dzīvē. Katrā cilvēku sabiedrībā ir kāda sistēma, ko sauc par reliģiju un ar kuru cilvēks var mēģināt saprast Dievu. Nav svarīgi, vai tā ir kristietība, islams vai hinduisms. Tas nav svarīgi. Svarīgi ir saprast Dievu un mūsu attiecības ar Viņu. Un tas ir viss. Tas ir cilvēku pienākums, un, ja sabiedrība par šo pienākumu nedomā, tad tā ir dzīvnieku sabiedrība. Dzīvnieki nespēj saprast Dievu un savas attiecības ar Dievu. Viņi domā tikai par ēšanu, gulēšanu, kopošanos un aizsargāšanos. Ja mūs saista tikai šīs lietas, tad kas mēs īsti esam? Dzīvnieki. Tāpēc Bhagavad-gītā teikts, ka tie, kas neizmanto šo izdevību, ir "zemākie starp cilvēkiem". Šo cilvēka dzīvības veidu viņi saņem, izejot cauri 8 400 000 dzimšanām un tomēr neizmanto to, lai apzinātos Dievu, bet tikai lai apmierinātu dzīvnieciskās tieksmes. Tāpēc viņi ir narādhamas, zemākie starp cilvēkiem. Un vēl ir tādi cilvēki, kas ļoti lepojas ar savām zināšanām. Bet ko tad viņi zina? "Dieva nav. Es esmu Dievs." Īstās zināšanas tiem ir atņēmusi maija. Ja viņi ir Dievi, tad kā gan viņi ir kļuvuši par suņiem? Tik daudz kas pierāda, ka viņiem nav taisnība, taču viņi tikai izaicina Dievu. Tas ir ateisms. Viņi ir uzsākuši iet ateisma ceļu, tāpēc īstenās zināšanas viņiem ir nozagtas. Īstās zināšanas ir zināšanas par Dievu un mūsu attiecībām ar Viņu. Ja cilvēks to nezina, tad viņam zināšanas ir atņēmusi maija.

Tādējādi, ja mēs centīsimies saprast savas attiecības ar Dievu, tad vienmēr atradīsies ceļi un līdzekļi. Ir grāmatas un ir zināšanas, kāpēc gan neizmantot tās? Ikvienam būtu jāizmanto šīs zināšanas. Pacentieties saprast, ka Bhagavad-gītā un citos Vēdu rakstos, visur ir teikts, ka Dievs ir liels, un kaut arī pēc īpašībām mēs esam tādi paši kā Dievs, mēs esam sīki. Okeānam un sīkai ūdens daļiņai ir vienādas īpašības, taču sāls daudzums ūdens pilienā un sāls daudzums okeānā ir atšķirīgs. Pēc īpašībām tie ir vienādi, bet pēc sāls daudzuma atšķirīgi. Gluži tāpat Dievs ir visuspēcīgs, un arī mums ir kaut kāds spēks. Dievs rada visu, un arī mēs varam radīt nelielu mašīnu, ar kuru var lidot, līdzīgu tām mazajām mašīnām, ar kurām spēlējas bērni. Bet Dievs spēj radīt miljoniem planētu, kas lido gaisā. Lūk, ko spēj Dievs. Jūs nespējat radīt planētas. Pat ja jūs radīsit planētu, kāds no tā būs labums? Ir miljoniem planētu, ko radījis Dievs. Bet arī jūsos ir radīšanas spēja. Dievam ir spēja, un arī jums ir

spēja. Taču Viņa spēja ir tik liela, ka jūsējā tai nespēj līdzināties. Ja jūs sakāt: "Es esmu Dievs," tad tās ir muļķības. Jūs varat apgalvot, ka esat Dievs, bet ko tad jūs tik neparastu esat izdarījis, ka varat tā apgalvot? Tās ir tumsonība. Cilvēkam, kurš sevi uzskata par Dievu, zināšanas atņēmusi maijas burvība. Tātad mūsu attiecības ir tādas, ka Dievs ir liels, bet mēs esam niecīgi. Bhagavad-gītā Krišna skaidri saka: "Visas dzīvās būtnes ir Manas neatņemamas daļiņas. Pēc īpašībām tās ir tādas pašas kā Es, bet pēc lieluma tās atšķiras." Tātad mēs vienlaicīgi esam vienādi un atšķirīgi no Dieva. Tādas ir mūsu attiecības. Mēs esam vienādi, jo mums ir tādas pašas īpašības kā Dievam. Bet, ja mēs sevi sīki izpētīsim, tad redzēsim, ka, lai gan mums ir dažas diženas īpašības, Dievam tās visas ir lielākā daudzumā.

Mums nevar būt nekas tāds, kā nav Dievam. Tas nav iespējams. Tāpēc Vedānta-sūtrā ir teikts, ka viss, kas ir mūsos, ir arī Dievā. Tas izplūst no Dieva. Tātad kādas ir mūsu attiecības? Mēs esam mazi, mēs esam sīki, un mēs esam mūžīgi Dieva kalpi. Arī materiālā pasaulē, ikdienišķās attiecībās mēs redzam, ka viens cilvēks kalpo otram, jo otrs ir lielāks un var maksāt viņam labu algu. Tāpēc dabiski var secināt, ka mūsu pienākums ir kalpot Dievam, jo mēs esam mazi. Un cita pienākuma mums nav. Mēs visi esam sākotnējās būtnes neatņemamas daļiņas.

Skrūvīte, kas ieskrūvēta mašīnā, ir vērtīga tāpēc, ka tā darbojas kopā ar visu mašīnu. Ja skrūvīti izskrūvē no mašīnas, vai arī tā ir brāķis, tad ir bezvērtīga. Kamēr mans pirksts ir klāt pie ķermeņa un kalpo ķermenim, tikmēr tas ir miljoniem dolāru vērts. Bet, ja pirkstu nocērt, tad ko gan tas ir vērts? Neko. Gluži tāpat mēs esam ļoti maziņas Dieva daļiņas, tāpēc mūsu pienākums ir savienot savu enerģiju ar Viņu un sadarboties ar Viņu. Lūk, kādas ir mūsu attiecības. Citādi mēs esam bezvērtīgi. Mēs esam nocirsti. Kad pirksts kļūst nederīgs, tad ārsts saka: "Diemžēl šo pirkstu vajag amputēt. Citādi saindēsies viss ķermenis." Gluži tāpat, kad mēs kļūstam bezdievji, tad attiecības ar Dievu tiek pārcirstas, un mēs šajā materiālajā pasaulē ciešam. Ja mēs cenšamies atkal pievienoties Visaugstajam Kungam, tad mūsu attiecības tiek atjaunotas.

Augstākā mīlestība

"Dzīvot garīgu dzīvi nozīmē būt Visaugstā Kunga sabiedrībā un mūžīgi dzīvot svētlaimē un zināšanās. Šāda mūžīga sabiedrība nozīmē spēles ar Krišnu, dejošanu ar Viņu un Krišnas mīlestību. Ja vēlaties, Krišna var kļūt par jūsu bērnu.. Kamēr cilvēks nespēj mīlēt Krišnu, kamēr viņš nav beidzis mīlēt kaķus, suņus, valsti, nāciju un sabiedrību, un tā vietā vērsis savu mīlestību uz Krišnu, tikmēr nevar būt ne runas par laimi.."

Ja cilvēks labi sargās maigo garīgās kalpošanas vīteņaugu, tad tas ar laiku nesīs tīras Dieva mīlestības augli. Tīra mīlestība uz Dievu ir tāda mīlestība, kuru nav skārusi vēlme gūt materiālu labumu, gūt tikai filozofisku izpratni, vai arī baudīt sava darba augļus. Tīra mīlestība ir zināšanas: "Dievs ir liels, es esmu Viņa neatņemama daļiņa un tāpēc Viņš ir mans augstākais mīlas mērķis." Šī apziņa ir cilvēka dzīves augstākā pilnība un visu sevis apzināšanās paņēmienu galamērķis. Ja cilvēks saprot – Dievs ir mans vienīgais mīļotais, Krišna ir vienīgais, ko mīlēt, – tad viņa dzīve ir pilnīga. Un kad cilvēks nobauda pārpasaulīgās attiecības ar Krišnu, tad viņš jūt patiesu laimi. Bhakti vīteņaugs tad ir tik stipri aizsargāts, ka tikai pieķeroties tam, cilvēks spēj sasniegt augstāko mērķi. Kas visu laiku kāpj pa koku uz augšu, tas galu galā nonāk pašā augšā. Arī cilvēks, pieķeroties bhakti vīteņaugam, spēj sasniegt Dieva mīlestību. Tad viņš neapšaubāmi sasniedz Krišnas pārpasaulīgo mājvietu un pats nonāk Viņa sabiedrībā, tiekas ar Viņu, tāpat kā mēs tagad tiekamies ar jums, redzam viens otru vaigu vaigā.

Dievs nav nekas izdomāts. Viņš ir tikpat īsts kā mēs. (Patiesībā mēs esam maldinājuma varā; mēs dzīvojam, it kā šis ķermenis būtu īstā patība, kaut gan ķermenis nebūt nav īstenība, bet tikai laicīga izpausme.) Mēs uzdrīkstamies pieņemt, ka Dieva nav, vai arī, ka Viņš ir bezveidīgs. Šādu izdomājumu

pamatā ir trūcīgas zināšanas. Kungs Krišna un Viņa mājvieta pastāv, un uz turieni var aiziet, sasniegt Viņu un būt kopā ar Viņu. Tā tas tiešām ir. Dzīvot garīgo dzīvi nozīmē būt Visaugstā Kunga sabiedrībā un mūžīgi dzīvot svētlaimē un zināšanās. Šāda mūžīga sabiedrība nozīmē spēles ar Krišnu, dejošanu ar Viņu un Krišnas mīlestību. Ja vēlaties, Krišna var kļūt par jūsu bērnu – par ko vien jūs vēlēsities.

Ir piecas pamatattiecības ar Krišnu: cilvēks var būt pasīvs bhakta, kalps, draugs, tēvs vai māte un mīlētājs. Govis Krišnas mājvietā arī ir atbrīvotas dvēseles. Viņas sauc par surabhi govīm. Ir ļoti izplatīti attēli, kuros redzams, kā Krišna mīl govis, kā Viņš apskauj un skūpsta tās. Šīs pasīvās atttiecības ar Krišnu sauc par šāntu. Kad atnāk Krišna un pieskaras viņām, tās gūst pilnīgu laimi.

Citi bhaktas grib patiešām kalpot. Viņi domā: "Krišna grib apsēsties. Sameklēšu vietu, kur Viņš varētu sēdēt. Krišna grib ēst, pagādāšu Viņam brīnišķīgu ēdienu." Un viņi tik tiešām to izdara. Citi bhaktas spēlējas ar Krišnu kā Viņam līdzīgi draugi. Viņi nezina, ka Krišna ir Dievs; viņiem Krišna ir mīļotais draugs, un tie nespēj aizmirst Viņu pat uz mirkli. Viņi domā par Krišnu cauru dienu un nakti. Naktī guļot, viņi domā: "No rīta es iešu spēlēties ar Krišnu." Un no rīta viņi dodas uz Krišnas mājām un gaida, kamēr māmiņa izgreznos Krišnu, un Viņš nāks ārā spēlēties ar draugiem. Krišnalokā (Krišnas mājvietā) nemaz citu darbu nav. Nav ražošanas, nav steigšanās uz darbu, nav nekādu tamlīdzīgu muļķību. Pietiek piena un sviesta, un visi ēd papilnam. Krišna ļoti mīl savus draugus, un dažkārt Viņš ar prieku nozog sviestu un atdod viņiem. Tā patiešām var dzīvot un tā ir esamības pilnība. Mums ir jāilgojas sasniegt šo dzīves pilnību. Krišnas apziņa ir ceļš, kā to sasniegt.

Taču, kamēr cilvēks ir kaut nedaudz pieķēries materiālajai pasaulei, tikmēr viņam jāpaliek te. Krišna ir ļoti stingrs. Viņš nevienam neļauj ienākt savā sabiedrībā, kam palicis kaut nedaudz dzīves materiālās izpratnes. Bhakti jābūt brīvai no materiālās netīrības. Nedomājiet: "Es esmu ļoti mācīts zinātnieks. Es atradīšu Absolūto Patiesību ar prātošanu." Tās ir muļķības; cilvēks var prātot cik tīk, bet viņš nekad neatradīs visu avotu avotu. Brahma-samhitā teikts: "Cilvēks var prātot par Absolūto Patiesību miljoniem un miljoniem gadu, un tomēr Tā viņam neatklāsies." Cilvēks šai materiālajā pasaulē var sapūt tāds, kāds viņš ir, un viņš var prātot, bet tas nav īstais ceļš. Lūk, kur ir ceļš – bhakti joga.

Kungs Čaitanja norāda, ka garīgā kalpošana Krišnam ir dzīves augstākā pilnība un, salīdzinājumā ar to, viss, pēc kā cilvēki ilgojas šajā materiālā pasaulē, ir kā burbuļi okeānā. Parasti cilvēki alkst atalgojuma un tāpēc ir dievbijīgi. Viņi saka: "Es esmu hinduists, es esmu kristietis, es esmu jūds, es esmu musulmanis, es esmu šis, es esmu tas, un tāpēc es nevaru mainīt savu reliģiju. Es nevaru pieņemt Krišnu." To sauc par reliģiozitāti, dharmu. Ar tādu materiālistisku, sektantisku priekšstatu par reliģiju viņi pūs šajā materiālajā pasaulē, pielipuši rituāliem un ticībai. Viņi uzskata, ka, sekojot saviem reliģijas principiem, viņi gūs materiālu labklājību. Patiešām, ja cilvēks turas pie kādas reliģiskās ticības, tad viņš saņem iespējas materiāli labi dzīvot.

Kādēļ cilvēki vēlas šo materiālo labklājību? Lai apmierinātu jutekļus. Viņi domā: "Man būs ļoti skaista sieva. Man būs labi bērni. Man būs ļoti labs amats. Es kļūšu par prezidentu. Es kļūšu par premjerministru." Tā ir jutekļu apmierināšana. Un kad cilvēka cerības sagrūst, kad viņš redz, ka bagātība vai prezidenta vieta nespēj atnest laimi, kad viņš ir izspiedis visu garšu no dzimumdzīves, ar pilnīgi sagrautām cerībām, viņš varbūt lietos LSD un centīsies saplūst ar tukšumu. Taču šīs muļķības nevar dot laimi. Lūk, kur ir laime: jāiet pie Krišnas. Citādi tas beigsies ar LSD ārprātu un klejošanu pa bezpersoniskā tukšuma priekšstatiem. Viņu cerības ir sagrautas. Bez īstenas garīgās dzīves viņu cerībām ir jābūt sagrautām, jo cilvēks pēc dabas ir garīgs.

Vai kāds var būt laimīgs bez Krišnas? Pieņemsim, ka cilvēks ir iemests okeānā. Vai viņš tur var būt laimīgs? Cilvēks var būt labs peldētājs, bet cik gan ilgi viņš tā peldēs? Galu galā viņš piekusīs un noslīks. Gluži tāpat mēs pēc dabas esam garīgi. Kā gan mēs varam būt laimīgi šajā materiālajā pasaulē? Tas nav iespējams, taču cilvēki cenšas palikt te, izdomā tik daudz ko pārejošu, lai izdzīvotu.

Tā ir lāpīšanās, nevis laime. Ja cilvēks patiešām vēlas būt laimīgs, tad, lūk, kāds ir ceļš: jāsasniedz mīlestība uz Dievu. Kamēr cilvēks nespēj mīlēt Krišnu, kamēr viņš nav beidzis mīlēt kaķus un suņus, valsti, nāciju un sabiedrību, un tā vietā vērsis savu mīlestību uz Krišnu, tikmēr par laimi nevar būt ne runas. Rūpa Gosvāmī šajā sakarībā ir devis brīnišķīgu piemēru: ir daudzas narkotikas, kuras piesātina cilvēku ar dažādām domām un halucinācijām. Un Rūpa Gosvāmī saka – kamēr vien cilvēks nenogaršos pēdējo narkotiku – mīlestību uz Dievu, krišna prēmu, tikmēr viņu maldinās meditācija, impersonālais monisms un daudzi citi neprāta veidi.

Čaitanja Mahāprabhu norāda, ka tīras Krišnas mīlestības sasniegšanai ir garīgi jākalpo jeb jāapzinās Krišna. Jānodarbojas vienīgi ar kalpošanu Krišnam. Tīras bhakti augstākā pilnība ir brīvība no visām materiālajām vēlmēm, visas prātošanas un visa veida auglīgas darbības. Tīras bhakti pamats ir tas, ka cilvēks nespēj nest sevī nekādu citu vēlmi, kā vienīgi vēlmi pilnīgi apzināties Krišnu. Pat ja cilvēks zina, ka visi citi Dieva veidoli arī ir Krišna, viņam nav jāgodina neviens cits veidols, bet jāvēršas uz Krišnas veidolu. Krišnam ir daudz veidolu, taču Krišna jāgodina tikai tajā veidolā, kurā viņš ir ar flautu – kā Rādhas un Krišnas Dievībā. Vienkārši vērsiet savu prātu uz šo veidolu, un visi prātojumi un auglīgās darbības pazudīs kā nebijušas. Krišnas apziņa jāattīsta labvēlīgi; tas nozīmē kalpot tā, lai Krišna būtu apmierināts. Krišnas apziņu nevar sasniegt, izdomājot pašam savu ceļu. Es varu domāt, ka daru kaut ko Krišnas apziņā, bet kurš to ir apstiprinājis? Piemēram, Bhagavad-gītā Ardžuna vilcinājās cīnīties noteiktu morālu apsvērumu dēļ, taču viņš uz visu skatījās no auglīgas darbības viedokļa, saskaņā ar kuru cilvēkam jābauda vai jācieš no darbības iznākuma. Viņš domāja, ka par ģimenes locekļu nogalināšanu pār viņu nāks daudzas pretdarbības. Taču Krišna šim secinājumam nepiekrita. Materiālās pasaules darbības un pretdarbības likumu sauc par karmu, bet garīgā kalpošana stāv pāri karmai.

Tīrai mīlestībai jābūt brīvai no auglīgas darbības (karmas), prātojumu un materiālo vēlmju pieskaņas. Šādai tīrai, garīgai kalpošanai jābūt labvēlīgi vērstai uz Krišnu. "Labvēlīgi" nozīmē saskaņā ar to, ko Viņš vēlas. Krišna vēlējās, lai Kurukšetras kauja notiktu; Viņš to bija sarīkojis. Ardžunam tika pateikts: "Domā kā gribi, bet, pat ja tu necīnīsies, viss pārējais ir jau izlemts, un neviens šeit atnākušais karavīrs neatgriezīsies mājās, jo šo cīņu esmu sarīkojis Es. Viņi tiks nogalināti šeit. Tas jau ir izlemts." Dieva vēlme ir tāda, ka neviens to nespēj izmainīt. Krišnam ir divas īpašības: Viņš var aizsargāt un Viņš var arī nogalināt. Ja Viņš kādu grib nogalināt, tad pasaulē nav tādas varas, kas spētu to aizsargāt, un, ja Viņš kādu aizsargā, tad pasaulē nav tādas varas, kas spētu to nogalināt. Krišnas vēlme ir visaugstākā. Tāpēc mums jāsavieno savas vēlmes ar Krišnas vēlmēm. Ko Krišna vēlas, to neviens nespēj pārvērst par neko, par tukšumu, jo Viņš ir Visaugstais Kungs. Tāpēc mūsu pienākums ir savienot savu darbību ar Krišnas vēlmi, nevis izdomāt kādu darbu un tad paziņot: "Es to daru Krišnas apziņā." Mums jābūt ļoti uzmanīgiem, lai būtu droši, ka Krišna patiešām to vēlas. Šādas autoritāšu atzītas zināšanas savos norādījumos dod Krišnas pārstāvis. Katru dienu garīgo skolotāju cildinošās lūgšanās mēs dziedam: "Ja garīgais skolotājs ir apmierināts, tad apmierināts ir arī Dievs. Un, ja cilvēks rada garīgā skolotāja neapmierinātību, tad viņš nekādā veidā nespēj iepriecināt Dievu."

Tāpēc cik vien iespējams jāizpilda garīgā skolotāja norādījumi. Tas dos iespēju iet uz priekšu pa garīgo ceļu. Tāda ir labvēlīgas Krišnas apziņas pildīšanas būtība. Man manos gados bija jābrauc uz Ameriku, un tagad es cenšos mācīt Krišnas apziņu, jo garīgais skolotājs deva man norādījumu, un man tas ir jāpilda. Tas ir mans pienākums. Es nezinu, vai mani gaida veiksme vai neveiksme. Tas nav svarīgi; es savu pienākumu esmu paveicis, ja varu jums pasniegt to, ko dzirdēju no sava garīgā skolotāja. Lūk, ko sauc par labvēlīgu darbību Krišnas apziņā. Kas tik tiešām ir patiess, tam sirdī un dvēselē ir jāpieņem Krišnas norādījumi, kas nāk caur Krišnas pārstāvi. Kas pie tā turas, tas noteikti iet uz priekšu. Tā teica Čaitanja Mahāprabhu, un mans garīgais skolotājs mēdza teikt: "Garīgais skolotājs ir caurspīdīgs starpnieks." Piemēram, cauri caurspīdīgiem briļļu stikliem es spēju redzēt šīs grāmatas burtus. Bez

brillēm es tos neredzu, jo man ir slikta redze. Gluži tāpat vairumam jutekļu ir trūkumi. Ar šīm acīm mēs nespējam redzēt Dievu, ar šīm ausīm mēs nevaram saklausīt Harē Krišna, bez garīgā skolotāja starpniecības mēs nekā nevaram iesākt. Kā slikta acs nespēj redzēt bez briļļu starpniecības, tā arī cilvēks nespēj tuvoties Visaugstajam Kungam bez garīgā skolotāja caurspīdīgās starpniecības. "Caurspīdīgs" nozīmē to, ka starpniekam ir jābūt brīvam no sārņiem. Ja viņš ir caurspīdīgs, tad mēs caur to varam redzēt.

Jutekļi mums jānodarbina tīrā Dieva mīlestībā. *Sarvendriya*, visi jutekļi. Tas nozīmē, ka arī seksam jātiek izmantotam Krišnas apziņā. Priekšstats par Dievu kā par tēvu vai māti neļauj mums izmantot seksu kalpošanā Dievam Kungam, jo ar tēvu vai māti dzimumattiecību nav. Taču pastāv priekšstats par Dievu kā par mīlētāju, un tur tiek izmantots arī sekss. Tāpēc Čaitanja Mahāprabhu deva pilnīgākās ziņas par mūsu saistību ar Visaugsto Kungu. Citās reliģiskajās dzīves izpratnēs Dievs labākajā gadījumā tiek uzskatīts par tēvu vai māti. Indijā daudzi dievietes Kālī pielūdzēji uzskata Kālī par Dieva pārstāvi. Tas, protams, netiek atzīts, taču tāda ticība pastāv, un arī kristietībā ir priekšstats par Dievu kā par tēvu. Bet Čaitanja Mahāprabhu pavēstīja, ka ar Dievu Kungu var būt pat dzimumattiecības. Šādas ziņas ir devis vienīgi Čaitanja Mahāprabhu. Šajā materiālajā pasaulē dzimumsakari tiek uzskatīti par visaugstāko nodarbību, par visaugstāko prieku, kaut arī tie pastāv tikai izkropļotā veidā. Taču neviens nebija sapratis, ka arī garīgajā valstībā var būt dzimumsakari. Nekur visā pasaulē nav nevienas šādas teoloģijas. Pirmo reizi šīs ziņas sniedza Čaitanja Mahāprabhu: Dieva Augstākā Personība var būt mums vīrs, mūsu mīlētājs. Ja godina Rādhu un Krišnu, tad tas ir iespējams, taču neviens, it īpaši impersonālists, nespēj saprast Rādhu-Krišnu. Impersonālistiem nav nekādas sajēgas, viņi pat nespēj saprast, ka Dievam ir veidols. Bet Čaitanja Mahāprabhu norāda, ka Dievam ne tikai ir veidols, bet ir arī dzimumdzīve. Tas ir augstākais, ko deva Čaitanja Mahāprabhu.

Cilvēks var kalpot Visaugstajam Kungam dažādās attiecībās, bet materiālajā pasaulē šīs attiecības pastāv tikai kā greizi atspulgi. Kādās attiecībās mēs esam iesaistījušies materiālajā pasaulē? Kādi ir mūsu uzskati par sabiedrību, draudzību un mīlestību? Tie visi balstās uz materiālistisku dzīves izpratni. Mūsu sabiedrībā viens ir dēla tēvs vai māte, cits ir vīrs vai sieva, mīlētājs vai mīlētais. Ir arī citas rasas (attiecības), piemēram, ienaidnieku attiecības. Ir divpadsmit dažādas attiecības, no tām piecas ir galvenās. Pārējās septiņas ir netiešas, kā, piemēram, ienaidnieku attiecības. Parasti starp ienaidniekiem ir attiecības, pat starp slepkavu un upuri ir attiecības. Bet, runājot par mūsu attiecībām ar Krišnu, pat ja cilvēkam izveidojas ienaidnieka attiecības ar Krišnu, arī tad viņa dzīve ir veiksmīga. Ja cilvēks savus jutekļus saista ar Krišnu, tad var veidoties divpadsmit dažādas attiecības, no tām piecas ir tiešas un septiņas ir netiešas.

Kad Krišna ieradās Kamsas cīņas arēnā, tur bija daudz spēcīgu cīkstoņu, kas bija sagatavojušies Viņu nogalināt. Patiesībā viņu ielūdza, lai nogalinātu. Krišnas ienaidnieks Kamsa domāja: "Drīz tie puiši atnāks. Sešpadsmit gadus mēs centāmies viņus nogalināt, bet Krišnu nevarēja nogalināt. Taču tagad es esmu ielūdzis Viņu kā viesi, un, kad Viņš ieradīsies, Viņš cīnīsies ar cīkstoņiem, un tie Viņu nogalinās." Dēmoniski jeb ateistiski cilvēki vienmēr domā par Krišnu jeb Dievu, gudrojot, kā Viņu nogalināt. Tādēļ viņi māca savas teorijas par to, ka Dievs ir miris. Viņi domā, ka Dievam nomirstot viņi iegūs brīvību darboties kā tiem tīk. Taču, kas attiecas uz viņu darbību, tad Dievs var būt dzīvs vai miris, bet pietiek ar materiālo enerģiju, lai sodītu jebkuru, kas kaut vismazākajā mērā pārkāpj materiālos likumus. Dievs ir devis šādus nosacījumus, bet nejēgas to nesaprot.

Taču Kungs Čaitanja runā par labvēlīgu visu jutekļu iesaistīšanu kalpošanā Krišnam, tīrā garīgā dzīvē. Cilvēkam jutekļi jānodarbina labvēlīgi un jādara viss, ko Krišna vēlas. Pat ja cilvēks izmanto jutekļus pret Krišnas gribu, taču domā par Krišnu, arī tas ir labi. Piemēram, dēmone Pūtana domāja par to, kā nogalināt Krišnu. Dievbijīgi cilvēki vienmēr kalpo Dievam, un gluži tāpat dēmoni un ateisti vienmēr ir

gatavi nogalināt Dievu. Pūtana domāja: "Es nogalināšanu Krišnu. Viņš ir tikai bērns." Taču tā ir vēl viena kļūda, ko pieļauj dēmoni. Viņi domā par Krišnu jeb Dievu kā par parastu bērnu vai cilvēku. Un tādā veidā Pūtana domāja: "Es noziedīšu savas krūtis ar indi, un, kad bērns dzers manu pienu, viņš nomirs." Padomājot par to, mēs redzam, ka viņa domāja par Krišnu kā ienaidniece, un tam par spīti Krišna uzņēma viņu kā draudzeni, jo Viņš ir tik žēlsirdīgs. Viņš nepieņēma viņas domāšanas dēmonisko pusi, bet pieņēma viņu. Ikviena dzīvā būtne ir saistīta, bet Krišna nav saistīts. Psihiatrs ārstē trako, bet pats nekļūst traks. Dažkārt pacients var sadusmoties uz ārstu un apsaukāt viņu sliktiem vārdiem, taču ārsts ar vēsu prātu turpina ārstēt pacientu. Gluži tāpat, ja kāds izturas pret Krišnu kā pret ienaidnieku, Krišna nekļūst par viņa ienaidnieku.

Pūtana nāca noindēt Krišnu, bet Viņš to uzņēma citādi. Viņš domāja: "Es dzēru pienu no viņas krūtīm. Tāpēc viņa ir kļuvusi par Manu māti," Krišna uzņēma Pūtanu kā māti, tādēļ viņa ieguva atbrīvi tādā pašā līmenī kā Krišnas īstā māte, Jašoda. Secinājums ir tāds, ka augstākā pilnība ir labvēlīgas attiecības ar Krišnu. Pat ja cilvēks ir nelabvēlīgs, Krišna ir tik žēlsirdīgs un galu galā dod viņam atbrīvi. Visi ienaidnieki, ko Krišna nogalināja, tūlīt ieguva atbrīvi.

Ar bezpersonisko brahmadžoti var saplūst divu veidu cilvēki: tie, kas ļoti vēlas saplūst ar bezpersonisko brahmadžoti, un tie, kas ir Krišnas ienaidnieki, kurus Viņš nogalina. Tāpēc bhakta secina: "Kāpēc man jāpieņem tas, kas tiek dots pat Dieva ienaidniekiem?"

Čaitanja Mahāprabhu iesaka tīru garīgo kalpošanu. Nevajag censties piepildīt savas materiālās vēlmes, nevajag censties saprast Krišnu ar eksperimentālo filozofiju, nevajag censties auglīgi darboties, lai no Krišnas gūtu materiālus labumus. Jācenšas vienīgi labvēlīgi kalpot Krišnam, kā Viņš to vēlas. Ja Krišna kaut ko vēlas, tad mums tas ir jādara. Pieņemsim, ka es savam māceklim saku: "Mans dārgais skolniek, lūdzu, atnes man glāzi ūdens." Tad viņa pienākums ir iedot man glāzi ūdens. Ja viņš domā: "Prabhupāda grib glāzi ūdens, bet kādēļ gan neatnest viņam kaut ko labāku? Kādēļ ne glāzi karsta piena?" Taču tā nav kalpošana. Pēc mācekļa domām karsts piens ir ļoti garšīgs, labāks nekā ūdens, bet, tā kā es lūdzu ūdeni, viņam vajadzēja man atnest ūdeni, nevis pienu. Lūk, kāda ir labvēlīga kalpošana. Jāsaprot, ko vēlas Krišna. Kad attiecības ir tuvas, tad Krišnam var kalpot vislabvēlīgāk. Kamēr tuvu attiecību nav, tikmēr ziņas par to, ko vēlas Krišna, jāsaņem ar caurspīdīgo garīgā skolotāja starpniecību.

Vaišnavs nekad nedomā, ka viņam ar Krišnu ir tiešas attiecības. Kungs Čaitanja saka: "Es esmu Krišnas kalpa kalpa kalpa kalps – simtreiz kalpa kalps." Mums jābūt ar mieru kļūt par kalpa kalpa kalpu. Tas ir mācekļu pēctecības ceļš, un, ja cilvēks vēlas īstu, pārpasaulīgu Dieva mīlestību, tad viņam šis ceļš jāpieņem. Cilvēki šo ceļu nepieņem un tāpēc neattīsta īstu Dieva mīlestību. Viņi runā par Dievu, bet patiesībā nemīl Viņu. Viņi neattīsta tīru garīgo kalpošanu, tāpēc mīl suņus.

Mēs varam teikt "mīlestība uz Dievu". Bet, kamēr mēs nepieņemsim šo ceļu, tikmēr mums nāksies mīlēt suņus, nevis Dievu. Tā ir kļūda. Čaitanja Mahāprabhu saka: "Ja cilvēks patiešām vēlas mīlēt Dievu, tad viņam jāiet tīras garīgas kalpošanas ceļš."

Čaitanja Mahāprabhu nerunā kaut ko paša sadomātu. Viņa izteikumus apstiprina tādi Vēdu raksti kā Nārada-pančarātra" un Šrīmad-Bhāgavatama. Šīs divas grāmatas un Bhagavad-gīta ir ļoti autentiski raksti, kas domāti bhaktām. Čaitanja Mahāprabhu citē Nārada-pančarātras pantu: *hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-sevanaṁ bhaktir ucyate*. (Čč. Madhja 19.170.) Tā ir tīras garīgās kalpošanas definīcija. *Hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-sevanam*. *Hṛṣīkeṇa* nozīmē "ar saviem jutekļiem." Mums jāiesaista savi jutekļi – ne tikai savs prāts. Ja kāds saka: "Es vienmēr domāju par Krišnu," tad tā nav tīra garīga kalpošana. Meditācija ir domāšana, bet neviens nedomā par Krišnu; visi domā par tukšumu vai par kaut ko bezpersonisku. Ja kāds domā par Krišnu vai Nārājanu, vai Višnu, kā ieteikts Vēdu rakstos, tad tā ir īsta joga. Joga nozīmē vērst savu prātu uz Virsdvēseli. Virsdvēsele ir Krišnas pārstāve četrroku Nārājanas veidolā. Pat jogas autoritāte

Patandžali iesaka meditēt uz Višņu. Taču tāpat kā cilvēks izgudro viltus reliģijas, tā arī tā devētie mūsdienu jogi ir izgudrojuši savu domāšanas veidu – domāšanu par tukšumu.

Taču Nārada-pančarātra" saka, *hṛṣīkeṇa hṛṣīkeśa-sevanaṁ*: cilvēkam jāiesaista ne tikai savs prāts, bet arī jutekļi. Iesaistiet jutekļus kalpošanā jutekļu saimniekam. Šie trīs sanskrita vārdi ir ļoti svarīgi. *Hṛṣīkeśa* nozīmē "jutekļu Kungs". Tātad, bhakti joga nozīmē ar jutekļiem kalpot jutekļu Kungam. Jutekļu Kungs ir Krišna. Mums vienmēr jāatceras, ka jutekļi mums doti tādēļ, ka mēs esam vēlējušies baudīt šo materiālo pasauli, un tāpēc Dievs Kungs mūsu baudai ir devis noteiktu jutekļu kopu. Cūkai ir noteikts ķermeņa veids un jutekļi, jo tā ir vēlējusies baudīt izkārnījumus. Gluži tāpat cilvēkam ir noteikta veida ķermenis un jutekļi, jo viņš ir vēlējies baudīt kaut ko citu. Mums ir noteikta kopa saistītu jutekļu, ar kuriem baudīt materiālo pasauli, un šie jutekļi mums ir jāattīsta. Mūsu jutekļi ir sākotnēji, bet tagad tos pārklāj materiālas vēlmes. Mums ir jāizveseļojas un jāatbrīvojas no šādām vēlmēm. Kad jutekļi vairs netiecas pēc materiāla apmierinājuma, tad cilvēks ir tīras bhakti līmenī.

No šī Nārada-pančarātras panta mēs varam saprast, ka garīgajai dvēselei sākotnēji ir jutekļi. Lai cik mazā ķermenī dvēsele arī nebūtu iegājusi, tā nav bezpersoniska, tai ir jutekļi. Varbūt pa jūsu grāmatu rāpo sīciņš kukainītis. Tas ir tik mazs, mazāks par adatas galviņu, bet tomēr kustas. Tam ir visi jutekļi. Kustas arī mazā baktērija, un arī tai ir savi jutekļi. Sākotnēji visām dzīvajām būtnēm ir jutekļi. Tie nebūt nav attīstījušies noteiktos materiālos apstākļos. Ateistiskā teorija māca, ka jutekļus mēs esam attīstījuši materiālos apstākļos, ka garīgos apstākļos jutekļu nav un mēs esam bezpersoniski. Taču no loģikas un saprāta viedokļa tas tā nevar būt. Garīgā spēka sīkajai daļiņai, pat ja tā ir mazāka par atomu, ir jutekļi. Šos jutekļus pārklāj materiālās pamatvielas, un tie izpaužas izkropļotā veidā. Mums ir jāattīra jutekļi, un kad jutekļi būs attīrīti, tad mēs ar tiem varēsim iepriecināt jutekļu saimnieku. Krišna ir jutekļu saimnieks un īpašnieks. Tā kā mēs esam Visaugstā Kunga neatņemamas daļiņas, mēs savus jutekļus esam aizņēmušies no Viņa, tāpēc tie ir tikai noīrēti. Vislabāk ir izmantot jutekļus, lai iepriecinātu Krišnas jutekļus, nevis savējos. Lūk, kāds ir tīrs Krišnas apziņas ceļš.

Kungs Čaitanja no Šrīmad-Bhāgavatamas dod tīras bhakti piemēru: Bhāgavatamā ir teikts, ka Krišna atrodas ikvienā sirdī. Tāpat kā upes tek un tiecas sasniegt jūru, tā arī, tikko cilvēks dzird par Dieva slavu, viņa dvēsele tūlīt tiecas pretī Visaugstajam Kungam. Tāds ir tīras garīgās kalpošanas sākums. Tikko mēs dzirdam Harē Krišna dziedāšanu, tā mūsos tūdaļ izpaužas Krišnas piederumi, Krišnas vārds, Krišnas slava, Krišnas mājvieta, Krišnas biedri – pilnīgi viss, jo Viņš ir šeit. Ar to sākas Krišnas apziņa. Atcerēties ar norādi uz kontekstu nozīmē, ka tiklīdz mēs dzirdam atslēgas vārdu, tā tūlīt atceramies visu, kas ir aiz šī vārda. Arī pat mazliet klausoties Krišnas īpašību slavinājumu, mūsu prāts piesaistās Krišnam un visam, kas saistīts ar Krišnu; tas ir tīras Krišnas apziņas sākums. Tad *gati* jeb prāta kustība vairs nenotiek.

Tas ir tāpat kā ar gopī. Tiklīdz viņas izdzirda Krišnas flautas skaņas, tā atstāja visu. Citas gulēja, citas veica mājas darbus, citas rūpējās par bērniem, taču, tiklīdz gopī izdzirdēja Krišnas flautas skaņas, viņas aizmirsa visu un steidzās pie Krišnas. Viņu vīri, viņu brāļi un viņu tēvi teica: "Kāpēc jūs ejat prom un pametat savus pienākumus?" Taču gopī neklausījās – tikai aizskrēja. Ja prāts grib saplūst ar Krišnu, tad nevar būt nekādu kavēkļu vai klupšanas akmeņu. Tas ir tīras bhakti sākums.

Puruṣottama nozīmē "Krišna". Vārds *puruṣa* nozīmē "baudītājs". Saistītās dzīvās būtnes ir viltus baudītājas, atdarinātājas baudītājas. Šeit, materiālajā pasaulē visas dzīvās būtnes darbojas kā purušas. Tiešāk vārds puruša nozīmē "vīrišķais". Vīrišķais tiek uzskatīts par baudītāju, bet sievišķais tiek uzskatīts par baudīto. Materiālajā pasaulē ikviens, neatkarīgi no tā, vai viņš ir vīrietis vai sieviete, tiecas baudīt, un tāpēc ikvienu sauc par purušu. Taču patiesībā vienīgais puruša ir Visaugstais Kungs. Mēs, dzīvās būtnes, esam Viņa enerģija, un Viņš ir augstākais baudītājs. Mēs neesam puruša. Enerģijas tiek izmantotas baudai, un mēs esam šīs enerģijas, Augstākās Personas rīki. Tādēļ Purušottama ir augstākā

pārpasaulīgā persona, Krišna. Kad mēs ar tīru bhakti darbojamies Dieva Augstākās Personības labā un nav kavēkļu un klupšanas akmeņu, tad tas norāda uz tīru Krišnas apziņu.

Tīrā Krišnas apziņā nav ne pašmērķa, ne savtīguma. Jebkurai citai pārpasaulīgai darbībai vai pielūgsmes veidam piemīt savtīgums: viens vēlas atbrīvi, cits materiālu labklājību, cits – nonākt uz augstākas planētas, bet vēl kāds cits – sasniegt Krišnaloku. Šādām tieksmēm nav jābūt. Tīram bhaktam tādu nav. Tīrs bhakta pat nevēlas aiziet uz Krišnas augstāko mājvietu. Viņš tur, protams, nonāk, bet viņam nav tādas vēlmes, Viņš vēlas tikai pilnīgi atdot sevi kalpošanā Krišnam.

Pastāv dažāda veida atbrīve. Ir *sālokya* atbrīve, dzīve uz tās pašas planētas, kur dzīvo Visaugstais Kungs. Vaikunthas planētu iemītnieki dzīvo uz tās pašas planētas, kur Dieva Augstākā Personība. *Sārṣṭi* atbrīve nozīmē iegūt gandrīz tādas pašas varenības, kā Nārājanam. Atbrīvotā atsevišķā dvēsele var izskatīties gluži kā Nārājana – ar četrām rokām, četrām emblēmām, gandrīz tādām pašām ķermeņa iezīmēm, tādām pašām bagātībām, tādiem pašiem rotājumiem, tādām pašām celtnēm, visu. *Sārūpya* nozīmē iegūt tādu pašu veidolu vai iezīmes. *Sāmīpya* nozīmē nekad nebūt tālu prom no Visaugstā Kunga, vienmēr būt viņa sabiedrībā. Piemēram, kā mēs tagad sēžam kopā, tā cilvēks var atrasties Dieva Kunga sabiedrībā. To sauc par sāmīpja-mukti atbrīvi, esot tuvumā. Taču tīrie bhaktas nepieņem šīs dažādās atbrīves. Viņi vēlas vienīgi kalpot Krišnam. Viņiem nerūp nekāda veida atbrīve. Tie, kas patiešām apzinās Krišnu, iegūst Viņa sabiedrību, taču nevēlas to. Viņi tikai tiecas pārpasaulīgā mīlestībā kalpot Dievam Kungam. Garīgā kalpošana jeb Krišnas apziņas augstākā pilnība atklājas tad, kad bhakta atsakās no Visaugstā Kunga pieņemt jebkādu svētību vai labumu. Prahlādam Maharādžam Kungs piedāvāja visu, ko tas varētu vēlēties, bija tikai jāpalūdz, taču Prahlāda teica: "Mans Kungs, es esmu Tavs mūžīgais kalps. Mans pienākums ir kalpot Tev, kā gan es par to varu pieņemt kādus labumus? Tad jau es nebūtu Tavs kalps, es būtu tirgotājs." Lūk, ko viņš atbildēja. Tā ir tīras personības pazīme. Krišna ir tik labs, ka piepilda visas bhaktas vēlmes arī tad, ja bhakta vēlas materiālu svētību. Ja bhaktas sirds dziļumos ir šāda vēlme, Viņš piepilda arī to. Krišna ir tik labs. Taču bhakti joga jeb garīgā kalpošana ir cildena tāpēc, ka tīrs bhakta atsakās pieņemt dažādos atbrīves veidus, pat ja tos piedāvā Visaugstais Kungs.

Ja cilvēkā ir materiālas vēlmes vai savtīgums un to piepildīšanai viņš garīgi kalpo, tad iznākumā viņš nekad neiegūst tīru Dieva mīlestību. Ja cilvēks domā: "Es esmu Krišnas apziņā, garīgi kalpoju Krišnam, jo vēlos iegūt tādas un tādas varenības," tad viņa vēlmes var tikt piepildītas, taču viņš nekad nesasniegs tik tīru mīlestību, kāda bija gopī. Ja cilvēkam ir savtīgums, viņš tomēr nespēj sasniegt tīras Dieva mīlestības līmeni, pat ja viņš pilda savu bhakti pienākumu. Rūpa Gosvāmī Bhakti-rasāmrita-sindhu saka: "Kamēr vien cilvēks vēlas kādu materiālu labumu (bhukti) vai pat atpestīšanu (mukti), tikmēr viņam ir jāpieņem šīs spocīgās izpausmes." Kamēr sirdī ir maija, kā gan cilvēks var baudīt garīgo svētlaimi, ko dod tīra mīlestība uz Dievu? Citiem vārdiem sakot, ja cilvēkam ir materiālas vēlmes vai pat vēlme iegūt atbrīvi, tikmēr viņš nevar sasniegt tīru Dieva mīlestību. Tīra bhakti ir bez jebkādām vēlmēm – tā vienkārši ir mīlestības pilna kalpošana pašas kalpošanas dēļ.

Rūpas Gosvāmī dzīvē ir brīnišķīgs piemērs. Viņš un viņa brālis Sanātana Gosvāmī dzīvoja dažādās vietās Vrindāvanā, viņi tur nodarbojās ar bhadžanu, garīgo kalpošanu. Rūpa dzīvoja mežā un viņam nebija iespējas gatavot jaukus ēdienus vai ciemā palūgt kādam čapātī, ko ēst. Rūpa Gosvāmī bija jaunākais brālis un viņš domāja: "Ja es varētu dabūt kaut ko ēdamu, tad es varētu sagatavot jaukus ēdienus, piedāvāt Krišnam un ielūgt savu vecāko brāli." Viņš to vēlējās. Tūdaļ atnāca skaista, gadus divpadsmit veca meitene un sniedza viņam pārpārēm dažādu ēdamo – pienu, miltus, ghī u.c. Tāda ir Vēdu kārtība; dažkārt ģimenes cilvēki dāvā ēdamo nabagiem un gudrajiem atsacīšanās dzīves kārtā. Rūpa Gosvāmī ļoti priecājās, ka Krišna atsūtījis tik daudz ko, un tagad viņš var pagatavot mielastu. Rūpa Gosvāmī pagatavoja mielastu un uzaicināja atnākt vecāko brāli.

Atnākušais Sanātana Gosvāmī ļoti izbrīnījās: "Kā tev izdevās kaut ko tādu dabūt? Meža vidū tu esi pagatavojis tādu brīnišķīgu mielastu. Kā tas iespējams?" Un Rūpa Gosvāmī paskaidroja: "Šorīt es to vēlējos un gadījās tā, ka Krišna man to visu atsūtīja. Atnāca skaista meitene un iedeva man to visu." Viņš pastāstīja, kāda bijusi meitene: "Ļoti skaista meitene."

Tad Sanātana sacīja: "Šī skaistā meitene bija Rādhārānī. Tu esi atļāvis, ka tev kalpo Rādhārānī, Dieva Kunga mūžīgā dzīvesbiedre. Tā ir liela kļūda." Lūk, kāda ir viņu filozofija. Viņi negribēja pieņemt kalpošanu no Dieva Kunga. Viņi gribēja tikai kalpot. Taču Krišna ir tik gudrs, ka arī Viņš grib kalpot Savam bhaktam. Viņš meklē iespēju kalpot Savam bhaktam. Tā ir garīgā sacensība. Tīrs bhakta no Krišnas negrib nekā, viņš grib tikai kalpot Krišnam. Un arī Krišna meklē izdevību pakalpot Savam bhaktam. Krišna vienmēr grib iepriecināt Savu bhaktu tā, kā tas grib iepriecināt Viņu.

Lūk, kāda ir pārpasaulīgā valstība. Absolūtajā līmenī neviens neizmanto otru. Ikviens grib kalpot, neviens negrib saņemt kalpošanu. Jūs vēlaties kalpot man, es vēlos kalpot jums. Tā ir tik brīnišķīga attieksme. Materiālā pasaule nozīmē to, ka es gribu kaut ko izvilkt no jūsu kabatas un jūs gribat kaut ko izvilkt no manas kabatas. Un tas ir viss. Lūk, kāda ir materiālā pasaule. Tas mums jāpacenšas saprast. Materiālajā pasaulē ikviens grib izmantot savu draugu, savu tēvu, savu māti, visus. Bet pārpasaulīgajā valstībā ikviens grib kalpot. Krišna ikvienam ir galvenais kalpošanas mērķis, un visi bhaktas – vai nu kā draugi, vai kalpi, vai vecāki, vai Krišnas mīlētāji – grib Viņam kalpot. Un tajā pašā laikā arī Krišna vēlas kalpot viņiem. Tās ir pārpasaulīgās attiecības; galvenā nodarbošanās ir kalpošana, lai gan kalpošana nav nepieciešama, jo visiem viss ir. Nav izsalkuma, nav nepieciešamības ēst, bet tomēr ikviens piedāvā ēdienus. Lūk, kāda ir pārpasaulīgā valstība. Kamēr mēs neesam sasnieguši līmeni, kurā kalpojam Krišnam vai viņa bhaktām, tikmēr mēs nevaram baudīt pārpasaulīgo kalpošanas prieku. Ja mums būs kāds savtīgums, tad šī sajūta mūsos nekad neatmodīsies. Visaugstajam Kungam un Viņa bhaktām jākalpo bez savtīguma, bez vēlmēm apmierināt savus jutekļus.

Tuvošanās Krišnam ar mīlestību

"Lūk, kāds ir paņēmiens – nav jācenšas atsevišķi apmierināt savus jutekļus, bet gan Krišnas jutekļus. Tad dabiski būsim apmierināti arī mēs. Kas apzinās Krišnu, tas vienmēr cenšas sniegt Krišnam prieku.."

Kad Krišna bija uz šīs Zemes, tad visi Vrindāvanas iedzīvotāji mīlēja Viņu. Patiešām, viņi nezināja nekā cita, kā tikai Krišnu. Viņi nezināja, vai Krišna ir Dievs vai nē; viņus neuztrauca arī tādas domas: "Ja Krišna ir Dievs, tad man Viņš jāmīl." Viņu attieksme bija tīras mīlestības attieksme un viņi domāja: "Viņš var būt un var nebūt Dievs – tas nav svarīgi. Mēs mīlam Krišnu, un tas ir viss." Lūk, tāds ir īstas, tīras mīlestības līmenis. Kad cilvēks domā: "Ja Krišna ir Dievs, tad man Viņš jāmīl," – tas nav tīras mīlestības līmenis, bet gan saistītas mīlestības līmenis. Kad Krišna bija uz Zemes, Viņš atklāja neparastas spējas, un *vraja-vāsī*, Vrindāvanas iedzīvotāji bieži vien domāja: "Krišna nu gan ir brīnišķīgs bērns. Varbūt Viņš ir kāds padievs." Viņi tā domāja, jo parasti cilvēki uzskata, ka padievi ir visuvareni. Šajā materiālajā pasaulē padievi ir spēcīgi, taču cilvēki neapzinās, ka Krišna ir pāri tiem visiem. Augstākais padievs Brahma pauž savu viedokli pantā *īśvaraḥ paramaḥ kṛṣṇaḥ sac-cid-ānanda-vigrahaḥ*: "Krišna ir augstākais vadītājs, un Viņa ķermenis ir zināšanu, svētlaimes un mūžības pilns." Vrindāvanas iedzīvotāji visai maz zināja par to, ka Krišna ir visu padievu augstākais saimnieks un valdnieks. Jāatzīmē, ka viņu mīlestība uz Krišnu nebija pakļauta šādiem apsvērumiem.

Vrindāvanas iedzīvotāji mīlēja Krišnu bez jebkādiem nosacījumiem, un arī Krišna mīlēja viņus bez jebkādiem nosacījumiem. *Vraja-jana-vallabha, giri-vara-dhārī*. Pārtraucot ziedošanu debesu galvenajam padievam Kungam Indram, Vrindāvanas iedzīvotāji nonāca bīstamā stāvoklī. Indra ārkārtīgi

sadusmojās un aizsūtīja uz Vrindāvanu varenus mākoņus, kas tur lēja ūdeni pār Vrindāvanu septiņas dienas bez apstājas. Viss applūda, un tas sagādāja Vrindāvanas iedzīvotājiem lielu satraukumu. Kaut arī Krišnam tad bija tikai septiņi gadi, Viņš izglāba Vrindāvanas iedzīvotājus, pacēla Govardhanas kalnu un, lai aizsargātu ciemu, turēja to kā lietussargu. Tā Kungs Krišna pamācīja padievu Indru, parādīja, ka visus tā sagādātos traucējumus Viņš var apturēt ar Savu mazo pirkstiņu.

Tā Krišna kļuva pazīstams arī kā Gopīdžana-vallabha, kas norāda, ka Viņa vienīgais uzdevums ir gopīdžanu aizsargāšana. Krišnas apziņas kustības mērķis ir iemācīt cilvēkiem kļūt par gopī-džanām, tīriem Krišnas mīlētājiem. Kad mēs sasniegsim šo tīras Dieva mīlestības līmeni, tad Dievs Kungs glābs mūs no jebkurām briesmām, pat ja tas prasītu pakalna vai kalna pacelšanu. Lai paceltu Govardhanas kalnu, Krišnam nav jānodarbojas ar kaut kādu jogu. Būdams Dievs, Viņš ir visuspēcīgs, pat ja Viņš ir bērns. Viņš spēlējās kā bērns, izturējās kā bērns, bet, kad bija vajadzīgs, Viņš izpauda Sevi kā Visvarenais Dievs. Lūk, kāds ir Krišna jeb Dievs; Viņam nav jānodarbojas ar meditāciju vai ar kādu jogu, lai kļūtu par Dievu. Viņš nav tāds Dievs, kas pats sevi padarījis par Dievu. Viņš ir Dievs mūžīgi mūžos.

Kaut arī Krišna ir Dievs, Viņš bauda mīlestības attiecības ar saviem bhaktām. Lai tos apmierinātu, Viņš bieži vien uzņemas tādas lomas, kurās izliekas atkarīgs no Saviem bhaktām. Krišnam bieži patīk kļūt par bhaktas bērnu, un tā Viņš kļuva par Jašodas mīļoto bērnu, Jašodā-nandanu. Viņš ir Dievs, un visi Viņu godā, tāpēc neviens Viņu nesoda. Taču, Krišna gūst prieku, ja Viņu soda bhakta tēvs un māte, un, tā kā Krišna gūst prieku, ja Viņu soda, tad arī bhaktas spēlē savu lomu un saka: "Labi, es kļūšu par Tavu tēvu un sodīšu Tevi." Gluži tāpat, kad Krišna grib cīnīties, kāds Viņa bhakta kļūst par dēmonu Hiranjakašipu un cīnās ar Viņu. Tā visa Krišnas darbība notiek saistībā ar Viņa bhaktām. Ja mēs tiecamies kļūt par šādiem Krišnas biedriem, tad mums jāattīsta Krišnas apziņa, Krišnas apzināšanās.

Yaśodā-nandana vraja-jana-rañjana. Krišnas vienīgais uzdevums ir vradža-džanu apmierināšana, un viņu vienīgais uzdevums ir Krišnas apmierināšana. Lūk, kāda ir savstarpējā mīlestība. *Yāmuna-tīra-vana-cārī*: Krišna, Dieva Augstākā Personība klejo gar Jamunu, lai iepriecinātu gopī, ganu zēnus, putnus, bites, govis un teliņus. Tie nav parasti putni, bites, govis, teliņi un cilvēki; viņi visi ir sasnieguši sevis apzināšanās virsotni, un tā, pēc daudzām jo daudzām dzīvēm, viņi ir sasnieguši tādu stāvokli, ka var spēlēties ar Krišnu. Krišnas apziņas kustība var ikvienam dot iespēju aiziet uz Krišnaloku un kļūt par Krišnas biedru – draugu, kalpu, tēvu vai māti. Krišna attiecībā pret Savu bhaktu ir ar mieru pieņemt jebkuru stāvokli. Kā Viņš to izdara, ir aprakstīts mūsu grāmatā "Kunga Čaitanjas mācība". Lai apzinātos savas attiecības ar Krišnu, mums tikai jāseko Kunga Čaitanjas un Viņa galveno pavadoņu sešu gosvāmī pēdās – Šrī Rūpas, Sanātanas, Šrī Džīvas, Gopālas, Raghunāthas dāsas un Raghunāthas Bhattas pēdās. Šie gosvāmī vienmēr dziedāja Harē Krišna un ekstāzē dejoja. Viņi mācīja, ka tas, kas iegrimst krišna-kīrtanā jeb Krišnas svēto vārdu daudzināšanā, iegrimst Krišnas mīlestības okeānā. Tikko atskan Krišnas vārda skaņa, cilvēks tūdaļ var iegrimt mīlestības okeānā. Tā ir tīra bhakti pazīme. Kīrtanas laikā seši gosvāmī tūdaļ iegrima Dieva mīlestības okeānā.

Seši gosvāmī bija dārgi ne tikai citiem Kunga Čaitanjas bhaktām, bet arī nebhaktām. Tīram bhaktam nav ienaidnieku, jo viņš nav skaudīgs. Tīrs bhakta vienmēr ir atklāts pret ikvienu, viņš nešķiro, vai tam cilvēkam drīkst atļaut dziedāt Harē Krišna vai nedrīkst. Materiālajā līmenī, pretstatu līmenī ir atšķirības starp augstu un zemu, vīrieti un sievieti, šo un to, bet garīgajā līmenī šādu atšķirību nav. Tīrs bhakta uz visu raugās ar vienādu prātu un tāpēc nevienu neapskauž. Un viņš ir godājams tāpēc, ka nevienu neapskauž. Patiesi, var pat teikt, ka cilvēks ir godājams tikai tāpēc, ka viņš nevienu neapskauž, jo neapskaust var tikai garīgā līmenī. To apgalvo arī Bhagavad-gītā (5.18.-19.):

vidyā-vinaya-sampanne
brāhmaṇe gavi hastini
śuni caiva śvapāke ca
paṇḍitāḥ sama-darśinaḥ

ihaiva tair jitaḥ sargo
yeṣāṁ sāmye sthitaṁ manaḥ
nirdoṣaṁ hi samaṁ brahma
tasmād brahmaṇi te sthitāḥ

"Pazemīgs gudrais ar īsteno zināšanu tikumu vienādi raugās uz mācīto un lēnprātīgo brāhmanu, govi, ziloni, suni un suņēdāju. Tie, kuru prāti ir līdzsvaroti un ar vienādu attieksmi, jau ir pārrāvuši dzimšanas un nāves saites. Viņi ir bez vainas kā Brahmans un tā viņi jau atrodas Brahmanā."

Šādu stāvokli var sasniegt tas, kas ieguvis Kunga Čaitanjas žēlastību. Ar Viņa žēlastību cilvēks var atpestīt cietēju cilvēci no materiālajiem sārņiem. Seši gosvāmī bija šādi bhaktas, un tāpēc mēs pazemīgi noliecamies viņu priekšā un šādu mantru: *vande rūpa-sanātanau raghu-yugau śrī-jīva-gopālakau*. Seši gosvāmī prasmīgi pētīja un apguva visus rakstus ar mērķi dibināt pasaulē īsto reliģiju. Lai vadītu mūs, viņi atstāja daudzas grāmatas, un visslavenākā ir Šrī Rūpas Gosvāmī "Bhakti-rasāmrita-sindhu" ("Bhakti nektārs"), kas iesacējam bhaktam dod sākuma ievirzi. Gosvāmī vienmēr ļoti smagi strādāja, caurām dienām un naktīm rakstīja grāmatas, skandēja un dejoja. Patiešām, viņi bija tikpat kā atbrīvoti no ķermeniskajām vajadzībām: ēšanas, gulēšanas, vairošanās un aizsargāšanās baiļu dēļ. Par dzimumsakariem vispār nebija ne runas, arī par baidīšanos vai aizsargāšanos nebija ne runas, jo viņi bija pilnīgi iegrimuši Krišnā. Viņi negulēja vairāk kā pusotru stundu diennaktī un neēda gandrīz nekā. Kad viņi jutās izsaukuši, tie vienkārši gāja pie ģimenes cilvēka un palūdza vienu, divus maizes gabaliņus.

Tādu svētu cilvēku vienīgais uzdevums ir padarīt laimīgu cietēju cilvēci, paceļot ikvienu garīgā apziņā. Materiālajā pasaulē visi cenšas viens otru izmantot – viena nācija cenšas izmantot citu nāciju, viena sabiedrība cenšas izmantot citu sabiedrību, viens darījumu cilvēks cenšas izmantot citu utt. Tā ir cīņa par pastāvēšanu, un tās dēļ cilvēki ir izdomājuši likumu "kam spēks, tam vara", taču patiesībā mēs redzam, ka pašreiz pasaulē cīnās pat visvarenākie cilvēki. Notiek liela cīņa starp Krieviju, Ameriku un Ķīnu. Šādas cīņas dēļ visi cieš. Patiešām, pati cīņa par pastāvēšanu nozīmē ciešanas. Taču tīrs Krišnas bhakta vēlas nevis izmantot citus, bet gan palīdzēt cilvēkiem kļūt laimīgiem un tāpēc viņu godā uz visām planētām. Čānakja Pandits pat sacīja, ka bagātu cilvēku nevar salīdzināt ar mācītu cilvēku, jo bagātu cilvēku var godāt viņa valstī vai uz viņa planētas, bet mācītu cilvēku, Dieva Kunga bhaktu godā visur, lai kur arī viņš ierastos.

Bhakta nešķiro debesis no elles, jo Krišna ir kopā ar viņu abās. Kur ir Krišna, tur nav elles; jebkura vieta ir Vaikuntha. Piemēram, Haridāsa Thākurs negāja iekšā Džaganāthas templī Purī, jo viņš bija dzimis musulmaņu ģimenē, un hinduisti bija pret to, ka musulmaņi iet templī. Un Haridāsa Thākurs necentās viņus satraukt. Viņš domāja: "Tiešām, kāpēc man iet un satraukt viņus? Es skandēšu tepat." Un tādēļ Kungs Čaitanja, kurš ir Pats Kungs Džaganātha, katru dienu nāca pie Haridāsas. Lūk, ko spēj tīrs bhakta; viņam nav jāiet pie Džaganāthas. Džaganātha nāk pie viņa. Čaitanja Mahāprabhu mēdza katru dienu iet satikt Haridāsu Thākuru, kad gāja uz jūru peldēties. Kungs nāca iekšā Haridāsas mājā un jautāja: "Haridāsa, ko tu dari?" un Haridāsa atbildēja: "Lūdzu, nāc iekšā, mans Kungs." Lūk, kāds ir bhaktas īstenais stāvoklis. Tāpēc arī Krišna norāda, ka godināt Viņa bhaktu ir pat vērtīgāk, nekā godināt Viņu Pašu. Bhakta patiesībā spēj dot citiem Krišnu, jo viņš zina Krišnas apziņas zinātni, zinātni par Krišnas vārdu klausīšanos, Krišnas prasādas ēšanu un Krišnas baudīšanu. Impersonālisti un tukšumnieki var sludināt sausus filozofiskus traktātus par *ahaṁ brahmāsmi* – "Es esmu gars" – bet kuru galu galā tas pievilks? Kāda atšķirība starp to, kas domā: "Es esmu akmens," un to, kas domā: "Es esmu tukšums"? Kāpēc mums būtu jākļūst par akmeni, koku vai tukšumu? Mūsu īstenajam stāvoklim jābūt mīlestības apmaiņai ar Krišnu.

Krišnas mīlestības dzirksteli iešķiļ garīgais skolotājs, tīrs bhakta. Kas attiecas uz mani, mans garīgais

skolotājs Šrī Šrīmad Om Višnupāda Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Prabhupāda lika man uzņemties atbildību par Krišnas apziņas izplatīšanu rietumu pasaulē. Viņa Dievišķā Žēlastība ļoti vēlējās rietumos sludināt Kunga Čaitanjas vēstījumu, un mani panākumi ir gan viņa žēlastība, gan prieks. Kad es pirmoreiz satiku savu garīgo skolotāju, es biju ļoti jauns indietis, nacionālists, strādāju ļoti atbildīgu darbu. Kaut arī es nevēlējos iet pie Viņa Dievišķās Žēlastības, viens mans draugs, kas vēl tagad dzīvo Kalkutā, ar varu aizveda mani turp. Es nevēlējos viņu redzēt, jo mūsu mājā tēvs mēdza uzņemt daudzus sanjāsī, un mani īpaši neapmierināja tas, ko viņi darīja. Es iedomājos, ka Bhaktisiddhānta Sarasvatī Gosvāmī Maharādža varētu būt tiem līdzīgs, un, ja tas tā būtu, tad kāda gan jēga man tikties ar viņu? Bet draugs aizveda mani ar varu. "Kāpēc gan netikties ar viņu?" prasīja draugs. Galu galā es piekāpos, gāju draugam līdzi un labi vien bija.

Pirmajā tikšanās reizē Viņa Dievišķā Žēlastība teica, ka tādiem izglītotiem jauniešiem kā man vajadzētu doties uz ārzemēm un sludināt Kunga Čaitanjas mācību. Es atbildēju, ka Indija ir valsts, pār kuru valda ārzemnieki, un tāpēc neviens neklausīsies mūsu vēstījumu. Tik tiešām, tajā laikā ārzemnieki indiešus neņēma vērā, jo pretstatā daudzajām neatkarīgajām nācijām Indija joprojām bija atkarīga, pār to valdīja Anglija. Tajā laikā kāds bengāļu dzejnieks žēlojās, ka pat necivilizētas nācijas ir neatkarīgas, kamēr Indija ir atkarīga no angļiem. Viņa Dievišķā Žēlastība pārliecināja mani, ka atkarība un neatkarība ir tikai pārejoši apstākļi, un uzsvēra, ka mēs rūpējamies par to, lai dotu cilvēcei mūžīgu labumu, tāpēc mums jāpieņem šis Čaitanjas Mahāprabhu izaicinājums. Šī tikšanās ar Viņa Dievišķo Žēlastību, manu Guru Maharadžu notika pirms pusgadsimta 1922. gadā.

Oficiāli tiku iesvētīts 1933. gadā, tieši trīs gadus pirms Guru Maharādžas aiziešanas no šīs laicīgās pasaules. Pēdējā brīdī, tikai divas nedēļas pirms aiziešanas viņš man uzrakstīja vēstuli, kurā atkārtoja savus norādījumus. Viņš īpaši pieteica, ka man jācenšas sludināt šo mācību angliski runājošajiem. Pēc vēstules saņemšanas es dažkārt sapņoju, ka Guru Maharādža sauc mani, un es pametu māju un sekoju viņam. Es redzēju tādus sapņus un domāju: "Man jāaiziet no mājām. Mans Guru Maharādža grib, lai es eju prom no mājām un pieņemu sanjāsu." Tajā pat laikā es domāju: "Tas ir šausmīgi. Kā gan es varu pamest savu māju? Kas notiks ar manu sievu, maniem bērniem?" To sauc par maiju. Patiesībā es negribēju aiziet no mājas dzīves, bet Guru Maharādža lika man aiziet. Sekojot viņa norādījumiem, es aizgāju no mājas, arī no vairākiem bērniem, bet tagad Guru Maharādža ir devis man daudzus brīnišķīgus bērnus visā pasaulē. Tādējādi kalpojot Krišnam neviens nekļūst par zaudētēju, un tas ir piemērs no manis paša praktiskās pieredzes.

Kad es viens pats 1965. gadā aizbraucu no Indijas, es baidījos, ka mani sagaida vienas grūtības. Indijas valdība man neļāva izvest no valsts naudu, tāpēc es braucu tikai ar dažām grāmatām un četrdesmit rūpijām. Tāds es ierados Ņujorkā, taču tas notika ar Guru Maharādžas un Krišnas žēlastību. Čaitanja-čaritāmritā teikts, ka Krišnas un guru žēlastība apvienojas. Lūk, kur slēpjas Krišnas apziņas kustības panākumi – Krišna vienmēr ir mūsos, tāpēc Viņš visu zina par mūsu mērķiem un ļauj mums darboties tā, kā esam nolēmuši. Ja mēs gribam baudīt šo materiālo pasauli, tad Krišna dod mums saprātu kļūt par izmanīgu darījumu cilvēkiem, vai par populāriem politiķiem, vai par viltīgiem cilvēkiem, lai varētu pelnīt naudu un baudīt. Materiālajā ziņā daudzi cilvēki kļūst vareni. Viņi sāk kā ļoti nabadzīgi cilvēki, bet ar labu veiksmi kļūst par miljonāriem. Taču nevajag domāt, ka viņi sasniedz panākumus ar pašu niecīgajiem spēkiem. Bez saprāta neviens nevar iet uz priekšu, un šo saprātu dod Krišna. Bhagavad-gītā Krišna norāda, ka Viņš kā Virsdvēsele atrodas ikvienā sirdī, ka ar Viņa gribu cilvēks var atcerēties un ar Viņa gribu cilvēks var aizmirst. Krišna dod aizmiršanu un atcerēšanos saskaņā ar dzīvās būtnes vēlmēm. Ja mēs gribam aizmirst Krišnu un baudīt materiālo pasauli, tad Viņš dos mums nepieciešamo saprātu, lai mēs varētu Viņu labi aizmirst.

Daudzi cilvēki domā: "Es varu brīnišķīgi baudīt šo materiālo pasauli. Visiem pienāk tādi jauki brīži.

Kāpēc lai es nevarētu baudīt kā viņi?" Šī doma ir maldi, jo materiālajā pasaulē īstas baudas nav. Mēs varam sasniegt ļoti augstu stāvokli – kā prezidents Kenedijs. Mēs varam ļoti labi izskatīties, varam būt ļoti slaveni, ļoti inteliģenti, labi izglītoti, ļoti bagāti un ļoti vareni, mums var būt ļoti skaista sieva un bērni un visaugstākais stāvoklis valstī – bet jebkurā mirklī mūs var nošaut. Tāda ir materiālās pasaules daba; uz katra soļa mums jāsastopas ar briesmām. Par prieku bez traucēkļiem nevar būt ne runas. Pat tad, ja prieki ir nopelnīti, tie ir nopelnīti ar lielu cīņu un upuriem. Lai kādu prieku mēs arī iegūtu, tas ir pārejošs, jo materiālajā pasaulē nav tāda prieka, kas varētu mums dot nepārtrauktu un nebeidzamu baudu. To var dot tikai Krišna.

Tāpēc Krišna Bhagavad-gītā māca, ka ikvienai dzīvajai būtnei ir svētīgi pamest šo muļķīgo materiālo darbošanos un uzticēt sevi tikai Viņam. Diemžēl šajā laikmetā cilvēkus tik ļoti pievelk materiālās dabas ārējais spožums, maldinājums jeb maija, ka viņi to īpaši nevēlas. Krišna pat pavēsta, ka to, kas uztic sevi Viņam, Viņš pasargās no visām grēku pretdarbībām, tomēr cilvēki ir tik ļoti pieķērušies materiālajam, ka nevar to izdarīt. Cilvēki vienmēr baidās, ka uzticot sevi Krišnam, viņi kaut ko zaudēs, gluži kā es baidījos zaudēt savu ģimeni, baidījos doties uz rietumiem sludināt. Bet Krišna ir tik labs, ka kaut ko atņemot, Viņš atalgo mūs tūkstoškārtīgi.

Arī garīgais skolotājs ir tik labs, ka iet lūgt pie katrām durvīm, katrā valstī un katrā pilsētā: "Cienījamās dāmas un kungi, dārgie puiši un meitenes, lūdzu, pieņemiet Krišnas apziņu." Tā viņš ļoti uzticīgi kalpo Krišnam. Krišna ir Visaugstais Kungs, kas dod norādījumus, un garīgais skolotājs pilda šos norādījumus; tāpēc arī garīgais skolotājs Krišnam ir ļoti dārgs. Viņam vienalga, vai Krišna viņu sūta uz debesīm vai uz elli. Garīgajam skolotājam, tīram bhaktam debesis un elle ir vienādas, ja tajās nav Krišnas apziņas. Ellē cilvēki tik daudzos veidos cieš, debesīs viņi tik daudzos veidos bauda jutekļu priekus, bet Dieva Kunga bhakta var dzīvot jebkurā vietā, kur ir Krišnas apziņa, un, tā kā viņš sev līdzi atnes Krišnas apziņu, tad viņš ir sevī apmierināts. Ja viņu aizsūtīs uz elli, tad viņš būs apmierināts, daudzinot Harē Krišna. Patiesībā viņš netic ellei, bet tic Krišnam. Gluži tāpat, ja viņu aizsūtīs uz debesīm, kur ir tik daudz iespēju apmierināt jutekļus, viņš stāvēs malā, jo viņa jutekļus apmierina Pats Krišna. Tā, lai kalpotu Dievam Kungam, bhakta ir gatavs iet vienalga kur, un tādēļ viņš Krišnam ir ļoti dārgs.

Impersonālisti filozofi, kas atsakās no visa, apgalvo, ka šī pasaule ir neīsta, bet bezpersoniskais Branmans ir patiesība. Taču, ja viņiem palūdz iziet sabiedrībā, kur pārsvarā valda materiālā jutekļu apmierināšana, tad tie atsakās, baidoties, ka šie apstākļi viņus ietekmēs. Taču Krišnas apziņas cilvēkam šādas grūtības nepastāv. Viņu vada Krišna un viņa patvērums ir Krišna, tāpēc šāds bhakta nekur nebaidās iet.

Tātad, kad bhaktas nonāk tādā vietā, kur Krišnas apziņas nav, tad tas nekaitē, jo viņi izmanto iespēju daudzināt Harē Krišna un iedvest šajā vietā Krišnas apziņu. Šī iespēja vienmēr ir jāizmanto. Nevajag ieslēgties istabā un skandēt vienam pašam. Diženais gudrais Nārada ir kosmonauts, kas ceļo pa visu Visumu. Viņš varētu dzīvot uz visaugstākajām planētām, taču viņš dažkārt nolaižas ellē un sludina tur. Lūk, kur ir Dieva kalpa skaistums – viņš vienmēr darbojas tāpēc, ka mīl Krišnu un Viņa neatņemamās daļiņas.

Garīgās kalpošanas pats pamats ir tīra Krišnas mīlestība. Neatkarīgi no tā, kādā stāvoklī ir attiecīgais bhakta – vai viņš ir draugs, kalps, tēvs, māte vai Krišnas mīlētājs – viņš kalpo jebkurā gadījumā, jo Krišnas apziņa nav atkarīga ne no kādiem materiālajiem apstākļiem. Tā ir pāri visam un tai nav nekāda sakara ar materiālās dabas īpašībām. Bhakta nekur nebaidās iet, jo redz, ka visi materiālie apstākļi ir vienādi. Šajā pasaulē mēs varam teikt, ka tā, ir laba vieta, bet tā – slikta. Taču, kā norādīts iepriekš, bhakta nav pakļauts nekādiem prāta sagudrojumiem. Viņam slikti vērtē materiālās esamības pamatprincipu, jo materiālā esamība nozīmē Krišnas aizmiršanu.

Bhakti neitrālajā pakāpē cilvēkam vissvarīgākais var likties Dieva Kunga bezpersoniskais starojums un Virsdvēsele sirdī, taču patiesībā Krišnas apziņa attīstās tad, kad cilvēks domā: "Krišna ir manu tuvo un sirsnīgo attiecību valdnieks." Sākumā, protams, bezpersoniskā apzināšanās un Virsdvēseles apzināšanās ir Krišnas apziņas daļa. Ja cilvēks apzinās Dievu daļēji – bezpersoniskajā aspektā vai Virsdvēseles aspektā – tad tas dod iespēju attīstīt godbijību pret Kungu, bet tad, kad cilvēkam ir tuvas attiecības ar Krišnu kā ar draugu, valdnieku, dēlu vai mīlētāju, tad godbijība izzūd.

Personisku attiecību līmenis noteikti ir augstāks par bezpersonisko līmeni vai Virsdvēseles jeb Paramātmas apzināšanās līmeni. Neitrālajā izpratnē cilvēks apzinās tikai to, ka viņš un Absolūtā Patiesība pēc īpašībām ir vienādi, vai arī apzinās, ka viņš ir Absolūtās Patiesības neatņemama daļiņa. Tās noteikti ir zināšanas, bet, kad cilvēks attīsta personiskas attiecības ar Krišnu kā kalps, tad viņš sāk novērtēt Visaugstā Kunga pilnu varenību. Kad cilvēks saprot, ka Dievam pilnībā piemīt sešas varenības, tad viņš patiešām sāk kalpot. Tikko cilvēks sāk apzināties, cik liels ir Krišna, un saprot Krišnas pārākumu, viņš sāk kalpot. Pārpasaulīgi kalpojot Dieva diženuma apziņa vēl pieaug. Cilvēks, kas kalpo Dievam Kungam, lai apmierinātu Viņa jutekļus, iegūst apmierinājumu, jo Krišna ir Virsdvēsele, un atsevišķā dzīvā būtne ir neatņemama Viņa daļiņa. Ja Dievs Kungs ir apmierināts, tad arī dzīvā būtne ir apmierināta. Ja vēders ir apmierināts, tad arī visas ķermeņa daļas ir apmierinātas, jo caur vēderu tās saņem barību. Kad viens mans garīgais brālis ļoti karstā dienā sāka apvēdināt Guru Maharadžu, tad Guru Maharādža jautāja: "Kāpēc tu pēkšņi sāki mani apvēdināt?" Puisis atbildēja: "Ja jūs esat apmierināts, tad mēs visi esam apmierināti." Lūk, kāds ir paņēmiens – nav jācenšas atsevišķi apmierināt savus jutekļus, bet gan jācenšas apmierināt Krišnas jutekļus. Tad dabiski būsim apmierināti arī mēs.

Kas apzinās Krišnu, tas vienmēr cenšas sniegt prieku Krišnam, un tas ir Krišnas apziņas sākums. Bezpersoniskajā izpratnē Dievam nav veidola, tāpēc nav arī iespēju apmierināt Viņa jutekļus. Taču tas, kas redz Krišnu kā valdnieku, var kalpot. Bhagavad-gītā Krišna tiek uzrunāts par Hrišīkešu, jutekļu valdnieku. Kad cilvēks saprot, ka Absolūtā Patiesība ir jutekļu valdnieks, ka mūsu jutekļi ir radušies no Viņa jutekļiem un tādēļ tie jāizmanto Viņa jutekļu apmierināšanai, tad sāk atmosties Krišnas apziņa, kas ir ikvienā cilvēkā. Reiz Čaitanja Mahāprabhu jautāja: "Ar ko atšķiras neitrālas attiecības ar Krišnu no valdnieka un kalpa attiecībām?" Abos gadījumos cilvēks saprot, ka Krišna ir liels, bet neitrālā stāvoklī viņam nav tieksmes kalpot. Tāpēc arī valdnieka un kalpa attiecības starp Krišnu un dzīvo būtni ir daudz augstākas. Kad cilvēks sasniedz draudzību ar Krišnu, tad nāk klāt vēl viena pār pārpasaulīga īpašība. Joprojām ir izpratne, ka Dievs ir liels un Viņam jākalpo, bet nāk klāt vēl arī papildus jūtas: "Krišna ir mans draugs. Tāpēc man jāizturas pret Viņu tā, lai Viņš būtu laimīgs." Ja mums ir draugs, tad mēs neapmierināmies tikai ar kalpošanu viņam, mēs gribam viņu padarīt patiešām laimīgu un apmierinātu. Šādas attiecības ir arī vienādība, jo Krišna un bhakta izturas viens pret otru kā līdzīgs pret līdzīgu. Tā bhaktas šajā līmenī aizmirst, ka Krišna ir augstāks. Kad Krišnas draugi spēlējās ar Viņu un sēdēja Viņam uz pleciem, tie nedomāja, ka ir augstāki par Viņu. Te nevar būt ne runas par jutekļu apmierināšanu vai sevis slavināšanu, jo attiecības balstās uz tīru mīlestību. Vienīgā bhaktas vēlme ir vēlme iepriecināt Krišnu, un Krišna arī ņem viņus uz pleciem, lai gūtu prieku no viņiem. Dažkārt cilvēks pieņem arī to, ka draugs var viņu iepļaukāt, taču te nav runas par to, ka kāds būtu zemāks. Kad draudzība un savstarpējs prieks ir attiecību pamatā, tad nevar būt ne runas par apvainošanu vai to, ka kāds būtu zemāks.

Viss Krišnas apziņas un attiecību pamats ir Paša Krišnas prieka spēks. Gan Šrīmatī Rādhārānī, gan Vradžas jaunavas, gan Krišnas draugi ganiņi ir Krišnas prieka spēka izvērsumi. Visiem mums ir tieksme pēc prieka, jo avots, no kura mēs visi izplūstam, ir prieka spēka pilns. Impersonālisti nespēj domāt par to, jo viņi noliedz prieka spēku. Tāpēc arī impesonālistu filozofija ir nepilnīga un zemāka. Kas apzinās Krišnu, tie redz prieka spēku gan Krišnā, gan visā, kas ar Viņu saistīts – Viņa draugos,

kalpos, tēvā, mātē un dzīvesbiedrē. Visas attiecības ar Krišnu, kuru mērķis ir Krišnas jutekļu apmierināšana, ir Krišnas prieka spēka izpausmes.

Kas attiecas uz atsevišķo dvēseli, tad tā sākotnēji ir Pašas prieka krātuves, prieka spēka neatņemama daļiņa. Taču saskarmē ar materiālo dabu dvēsele ir aizmirsusi savu īsteno stāvokli un nonākusi evolūcijas lamatās, pārceļošanā no viena ķermeņa uz citu. Tā būtne grūti cīnās par pastāvēšanu. Tagad mums jāizvelk sevi no cīņas ciešanām, no nebeidzamās pārceļošanas, kas liek paciest dzimšanu, vecumu, slimības un nāvi, un jāsasniedz mūžīgā dzīve Krišnas apziņā. Tāda mūžīga dzīve ir iespējama. Ja cilvēks dara labāko, kas vien iespējams šajā cilvēka dzīvē, tad nākamajā dzīvē viņš iegūs garīgu ķermeni. Garīgais ķermenis jau atrodas rupjajā materiālajā ķermenī, bet tas attīstās tikai tad, kad cilvēks atbrīvojas no materiālās esamības piesārņojuma. Tas ir cilvēka dzīves mērķis un tas ir visu cilvēku īstenais pašlabums. Pašlabums ir patiešām apzināties: "Es esmu neatņemama Dieva daļiņa. Man jāatgriežas Dieva valstībā un jāpievienojas Viņam." Kā mums ir sabiedriskā dzīve šeit, tā Dievam ir sabiedriskā dzīve garīgajā valstībā, un mēs Viņam tur varam pievienoties. Pēc šī ķermeņa gala mēs nekļūstam par tukšumu. Bhagavad-gītā (2.12.) Krišna Ardžunam saka: "Nekad nav bijis tā, ka nebūtu bijis Manis, Tevis vai visu šo valdnieku; un nekad nebūs tā, ka kāds pārstās būt." Tāpēc mūsu pastāvēšana ir mūžīga, un dzimšanas un nāves izmaiņas ir tikai laicīgo materiālo ķermeņu nomaiņa.

Īstenais mūžīgās dzīves sasniegšanas ceļš nepavisam nav grūts. Šis Krišnas apziņas ceļš balstās uz zināšanām, kas saņemtas no Krišnas, vispilnīgākās būtnes. Zināšanas, kas saņemtas no citiem, ir nepilnīgas, jo saistītā dvēsele noteikti kļūdās, noteikti nonāk maldos, noteikti krāpj un viņas jutekļi noteikti ir nepilnīgi. Taču zināšanas, kas saņemtas no Krišnas, patiešām ļauj mums ieraudzīt Krišnu. Ja mūs kāds izaicina: "Vai jūs varat man paradīt Dievu?" tad mēs atbildam: "Jā. Dievu var redzēt jebkuru mirkli." Krišna saka, *raso 'ham apsu kaunteya*: "Es esmu ūdens garša.." (Bg. 7.8.) Katru dienu mēs dzeram ūdeni, un ūdenim ir garša. Tātad, ja mēs par šo garšu domājam kā par Krišnu, tad esam sākuši ar katru dienu apzināties Dievu. Krišna Bhagavad-gītā tālāk saka, *prabhāsmi śaśi-sūryayoḥ*: "Es esmu saules un mēness gaisma." Katru dienu mēs saņemam saules gaismu un katru vakaru pār mums spīd mēness, tātad, ja mēs domāsim par avotu, no kura tas viss izplūst, tad galu galā iegūsim Dieva apziņu. Bhagavad-gītā doti daudzi līdzīgi piemēri, jo Krišna ir visu izpausmju sākums, vidus un gals. Ja mēs gribam apzināties Dievu un apjēgt būtību, tad tas nav grūti. Mums tikai patiešām jāsaprot Dievs – kā Viņš parādās, kā Viņš aiziet un ko Viņš dara – tad mēs kļūsim piemēroti ieiešanai Dieva valstībā. Kas saprot Dievu Krišnu tas pēc aiziešanas no materiālā ķermeņa vairs neatgriežas uz Zemes, lai pieņemtu citu materiālo ķermeni. Uz kurieni viņš aiziet? Krišna saka, *mām eti*: "Viņš atnāk pie Manis." Tādam vajadzētu būt jebkura saprātīga cilvēka mērķim.

Pielikumi

Par autoru

Viņa Dievišķā Žēlastība A.Č. Bhaktivēdānta Svāmī Prabhupāda ieradās šajā pasaulē 1896. gadā Kalkutā. Tur viņš 1922. gadā pirmo reizi satika savu garīgo skolotāju Šrīlu Bhaktisidhāntu Sarasvatī Gosvāmī. Ievērojamam bhakti zinātniekam, sešdesmit četru Gaudīja Mathu (Vēdu institūtu) dibinātājam Bhaktisidhāntam Sarasvatī iepatikās izglītotais jauneklis, un viņš pārliecināja Šrīlu Prabhupādu veltīt savu dzīvi Vēdu zināšanu izplatīšanai. Šrīla Prabhupāda kļuva par viņa skolnieku un pēc vienpadsmit gadiem (1933. gadā) Allahabadā saņēma iesvētību no sava garīgā skolotāja.

Jau pirmajā tikšanās reizē 1922. gadā Šrīla Bhaktisidhānta Sarasvatī Thākurs lūdza Šrīlam Prabhupādam izplatīt Vēdu zināšanas angļu valodā. Turpmākajos gados Šrīla Prabhupāda uzrakstīja skaidrojumu Bhagavad-gītai un palīdzēja darbā Gaudīja Mathai. 1944. gadā Šrīla Prabhupāda bez

jebkādas palīdzības no malas sāka izdot žurnālu "Back to Godhead" ("Atpakaļ pie Dieva"), kurš iznāca divas reizes mēnesī angļu valodā. Sākumā viņš pats to rediģēja, salika, laboja slejas un pat izplatīja bezmaksas eksemplārus. Šrīla Prabhupāda turpināja izdot žurnālu par spīti visām grūtībām, un tagad viņa mācekļi izdod to un daudzus citus žurnālus jau vairāk nekā trīsdesmit valodās.

Atzīmējot Šrīlas Prabhupādas augstās filozofiskās zināšanas un bhakti, Gaudīja vaišnavu biedrība 1947. gadā piešķīra viņam goda nosaukumu "Bhaktivēdānta". Lai vairāk laika varētu veltīt rakstīšanai un svēto rakstu studēšanai, 1954. gadā Šrīla Prabhupāda kļuva par vānaprasthu (atteicās no ģimenes dzīves) un devās uz svēto vietu Vrindāvanu, kurā viņš ļoti pieticīgos apstākļos dzīvoja viduslaikos celtajā Rādhā-Dāmodaras templī. Šeit viņš vairākus gadus nopietni studēja svētos rakstus un rakstīja. 1959. gadā viņš pieņēma sanjāsu (atsacīšanās dzīves kārtu). Rādhā-Dāmodaras templī viņš sāka rakstīt savu ievērojamāko darbu – Šrīmad Bhāgavatamas (Bhāgavata Purānas) astoņpadsmit tūkstošu pantu daudzsējumu tulkojumu un skaidrojumu. Šeit viņš uzrakstīja arī grāmatu "Easy Journey to Other Planets" ("Viegls ceļojums uz citām planētām").

1965. gadā, pēc Šrīmad Bhāgavatamas pirmo trīs sējumu izdošanas, Šrīla Prabhupāda devās uz ASV, lai izpildītu sava garīgā skolotāja norādījumu. Pēc ierašanās rietumos viņš uzrakstīja Indijas klasisko reliģisko un filozofisko tekstu tulkojumus un apkopojumus vairāk nekā astoņdesmit sējumos.

Kad 1965. gadā Šrīla Prabhupāda ar kravas kuģi ieradās Ņujorkā, viņš bija praktiski bez jebkādiem materiāliem līdzekļiem. Lielās grūtībās pagāja gandrīz gads, līdz 1966. gada jūlijā viņš nodibināja Starptautisko Krišnas apziņas biedrību (ISKCON). Šrīla Prabhupāda vadīja to līdz pat 1977. gada 14. novembrim, kad viņš atstāja šo pasauli. Šajos gados šī biedrība izauga par savienību, kurā ietilpst vairāk nekā simts āšrami, skolas, templi, institūti un lauku kopienas visā pasaulē.

1972. gadā Šrīla Prabhupāda nodibināja gurukulu – skolu Dallasā (Teksasas štats, ASV), tādējādi rietumos pirmo reizi ieviešot Vēdu jaunāko un vidējo izglītību. Turpmākajos gados Šrīlas Prabhupādas vadībā viņa mācekļi ir nodibinājuši vairākas citas šādas skolas, galvenā no tām atrodas Indijā Vrindāvanā.

Prabhupāda iedvesmoja vairāku starptautisko Vēdu kultūras centru celtniecību Indijā. Vienu no tiem – Šrīdhāma Mājāpuru – ir paredzēts pārvērst par garīgo pilsētu. Šī milzīgā projekta īstenošana turpināsies visu šo desmitgadi. Vrindāvanā ir radīts krāšņais Krišna-Balarāmas templis un "Starptautiskā viesnīca". Arī Bombejā ir uzcelts liels kultūras un izglītības centrs. Plānots radīt vairāk nekā desmit svarīgus centrus visā Indijā.

Tomēr visnozīmīgākais Šrīlas Prabhupādas ieguldījums ir viņa grāmatas. Autoritātes, domas dziļuma un skaidrības dēļ tās augstu vērtē zinātnieki un daudzās augstskolās tās izmanto kā mācību grāmatas. Viņa darbi ir tulkoti vairāk nekā deviņdesmit pasaules tautu valodās. Izdevniecība "The Bhaktivedanta Book Trust", kura tika nodibināta 1972. gadā tikai Šrīlas Prabhupādas grāmatu izdošanai, pašlaik kļuvusi par pasaulē lielāko Indijas reliģisko un filozofisko tekstu izdevēju.

Par spīti iespaidīgajam gadu skaitam Šrīla Prabhupāda divpadsmit gadu laikā apbrauca zemeslodi četrpadsmit reizes. Šajos ceļojumos viņš lasīja lekcijas visos sešos kontinentos. 1971. gadā viņš apmeklēja arī Maskavu. Par spīti smagajai slodzei Šrīla Prabhupāda turpināja ražīgi strādāt, un viņa darbi tagad veido patiesu Vēdu filozofijas, reliģijas, literatūras un kultūras bibliotēku.

Meditācija

Kas ir mantra?

Ja cilvēks grib atbrīvoties no rūpēm un ciešanām un grib būt laimīgs, tad ļoti svarīga ir meditācija.

Meditēt nozīmē pakļaut sevi vienai domai. Lai prātu atbrīvotu no ikdienas rūpēm, cilvēkam ir jāpaceļas pār materiālo un jācenšas nostiprināties pārpasaulīgajā, garīgajā līmenī. Daudzinot Dieva svētos vārdus, mēs nonākam saskarē ar garīgo, ar Dievu.

Svētajos rakstos minēti daudzi Dieva vārdi: Krišna, Jehova, Rāma, Allahs, Buda u.c. Dieva vārdu daudzināšana attīra un paceļ cilvēku no materiālā līmeņa uz garīgo. Indijā jau tūkstošiem gadu ļaudis daudzina svētos vārdus mantru veidā. Sanskritā vārds "man" nozīmē prāts, bet "tra" – atbrīvošana. Tātad mantra ir garīgu skaņu kopa, kas atbrīvo mūsu prātu no nemiera.

Vēdu rakstos viena mantra ir nosaukta par augstāko – par mahāmantru. Kali-santarana Upanišadā paskaidrots: "Šos sešpadsmit vārdus – Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē – sevišķi iesaka lietot Kali-jugā, strīdu, nemiera un liekulības laikmetā."

Vārds "Krišna" nozīmē "visupievilcīgais", "Rāma" nozīmē – "līksmes devējs", bet "Harē" ir vēršanās pie Visaugstā Kunga garīgās kalpošanas enerģijas. Tātad mahāmantras tulkojums ir šāds: "Ak, Visaugstais Kungs, visupievilcīgais, līksmes un spēka devēj, lūdzu, atļauj man kalpot Tev."

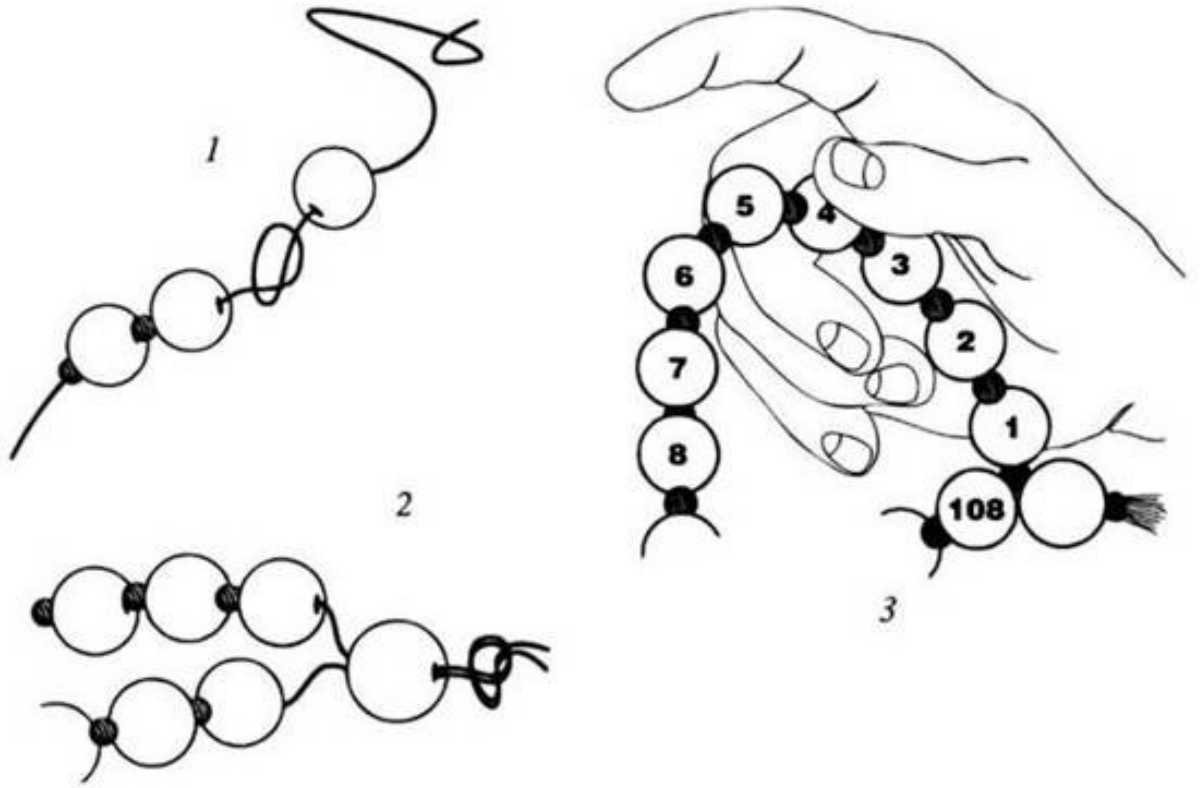
Harē Krišnas mahāmantras daudzināšanai nav vajadzīgi kādi īpaši apstākļi. Mantras meditācijas brīnišķīgākā iezīme ir tā, ka to var veikt visur – mājās, darbā, vadot automašīnu, braucot autobusā vai vilcienā. Skaitīt mantru var vienmēr un visur.

Mantru var skaitīt divos veidos. Individuālo meditāciju, mantras skaitīšanu uz krellītēm, sauc par džapu, bet mantras kopīgo dziedāšanu sauc par kīrtanu. Parasti kīrtanā izmanto arī mūzikas instrumentus un sit plaukstas. Abi mantras daudzināšanas veidi ir ieteikti svētajos rakstos un ir labvēlīgi mūsu garīgai attīstībai.

Džapas meditācija

Pirmā veida meditācijā visieteicamāk mahāmantru skaitīt uz virtenes, kas sastāv no 108 uz auklas uzvērtām zīlītēm, kuras vienu no otras atdala mezgliņi. Vidū ir uzvērta 109. zīle, kura ir lielāka par citām – tā pārstāv Krišnu. Sāciet ar nākamo zīlīti aiz lielās zīles. Saņemiet zīlīti starp īkšķi un vidējo labās rokas pirkstu un balsī izrunājiet:

Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē
Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē

Atkārtojiet šo mantru uz katras zīlītes, kamēr nonāksiet līdz lielākajai, tad apgrieziet virteni un turpiniet pretējā virzienā. Nevajag skaitīt mantru uz lielās zīles vai pārlēkt tai pāri, turpinot skaitīt tajā pašā virzienā. Šāda skaitīšana uz zīlītēm ir īpaši iedarbīga, jo tajā ir iesaistīta arī tauste, kas palīdz mums labāk koncentrēties uz mantru.

Atkārtojuši mantru uz katras no 108 zīlītēm, jūs esat veikuši vienu apli. Viena apļa atkārtošana jāveic piecās līdz septiņās minūtēs, lai gan sākumā tas var prasīt desmit vai pat vairāk minūtes. Iesaka skaitīt mantru sešpadsmit šādus apļus ik dienas. Ja kādam tas nav pa spēkam, tad pašam vajag noteikt sev kādu apļu skaitu un, piemēram, skaitīt mantru pusstundu no rīta un pusstundu vakarā. Mantru var skaitīt jebkurā diennakts laikā, tomēr Vēdu rakstos teikts, ka noteiktas stundas garīgām nodarbībām ir vislabvēlīgākās. Garīgai attīstībai vislabākās agrās rīta stundas, tāpēc, ja vēlaties, lai mantras iedarbība būtu visspēcīgākā, skaitiet to agri no rīta.

Džapu jūs varat skaitīt gan telpās, gan svaigā gaisā. Nav svarīgi arī tas, cik skaļi jūs to darāt. Pats svarīgākais – ik vārdu izrunāt skaidri un ieklausoties, nedrīkst izlaist zilbes. Mūsu prātam ir tieksme šaudīties no vienas domas uz citu, jo pēc savas dabas tas nav stingrs. Tāpēc ir jācenšas koncentrēties uz mantras skaņu, ieklausoties katrā tās vārdā.

Kīrtana

Iepriekš aprakstītā džapa ir individuālā meditācija, bet kīrtana ir kopīgā meditācija. Kīrtanas laikā cilvēki dzied Harē Krišnas mantru, parasti mūzikas instrumentu pavadībā. Kīrtanu var veikt mājās kopā ar ģimeni, pie draugiem vai pat mežā. Viens cilvēks vada kīrtanu, dziedot Harē Krišnas mantru. Kad viņš vienu reizi ir mantru nodziedājis, tad pārējie to atkārto tādā pašā veidā, kā vadītājs. Tad atkal dzied vadītājs un pārējie atbild, utt. Šādi atkal un atkal atkārtojot mantru, visu kīrtanas dalībnieku garīgā svētlaime aizvien pieaug.

Kīrtanas laikā cilvēks ne tikai klausās, kā viņš skaita mantru pats, bet arī dzird citu dziedāšanu, tā pastiprinot mantras iedarbību. Mantru var dziedāt jebkurā melodijā. Parasti kīrtanā tiek lietoti mūzikas instrumenti, bet var iztikt arī bez tiem. Kīrtanā lieto tradicionālos Indijas instrumentus, piemēram, bungas vai karatālas (metāla šķīvjus). Ja to nav, pacentieties atrast kaut ko līdzīgu, teiksim,

kādu kasti, ko var izmantot kā bungas. Var izmantot arī citus mūzikas instrumentus, piemēram, klavieres, ērģelītes, flautu vai ģitāru. Ir labi ritmā sist plaukstas. Kopā ar jums var sēdēt arī bērni – tā arī viņi garīgi pilnveidosies. Šādi kopā ar ģimeni jūs varat dziedāt mantru katru vakaru.

Harē Krišnas mantras dziedāšana sniedz aizvien pieaugošu prieku. Jūs paši par to varat pārliecināties. Pamēģiniet nepārtraukti atkārtot kādu citu vārdu vai frāzi kaut vai piecas minūtes. Ja jūs, piemēram, sakāt vārdus "Pepsi-kola" kaut vai dažas minūtes, tie jums kļūs nepanesami. Tie nesniedz nekādu prieku un apmierinājumu. Toties Krišnas vārds ir pārpasaulīgs, un, ja cilvēks daudzina šo vārdu, tad viņs gribēs to darīt atkal un atkal.

Kā uzlabot mantras skaitīšanu

Lai kādos apstākļos cilvēks arī daudzinātu Harē Krišnas mantru, viņš gūs lielu garīgo labumu. Svētie un dižie gudrie, kas ir autoritātes mantras daudzināšanā, iesaka noteiktus paņēmienus, kas ļauj pastiprināt mantras iedarbību un ātrāk sasniegt vēlamo mērķi.

Jo vairāk cilvēks daudzina Harē Krišna, jo vieglāk viņam būs sekot zemāk minētajiem principiem. Tas notiek tāpēc, ka mantras skaitīšanas laikā cilvēks iegūst arvien lielāku garīgo spēku un attīsta augstāku garšu. Kad cilvēks sāk baudīt garīgo prieku, ko sniedz šī daudzināšana, tad viņam ir daudz vieglāk atbrīvoties no sliktajiem paradumiem, kas traucē tālāku garīgo attīstību.

1. Vadošie principi

Tiem, kas ir nopietni un patiesi vēlas pilnveidoties garīgajā dzīvē, jāievēro sekojoši vadošie principi:

1) Jāēd tikai tīrs veģetārs ēdiens, t.i. jāizvairās no gaļas, zivīm un olām.

2) Jāatsakās no apreibinošām vielām (narkotikām, alkohola, cigaretēm, arī no kafijas un melnās tējas).

3) Jāizvairās no azartspēlēm.

4) Jāatsakās no nelikumīgas dzimumdzīves (dzimumdzīve ir atļauta tikai laulībā un tikai bērnu ieņemšanai).

Sekojot šeit minētajiem četriem vadošiem principiem, cilvēks var ātri attīstīties garīgā dzīvē. To neievērošana traucē šādu attīstību, jo palielina mūsu materiālās pieķeršanās. Tomēr Harē Krišnas mantrai ir tāds spēks, ka tās daudzināšana palīdzēs mums nostāties uz pareizā ceļa, lai kādos dzīves apstākļos mēs arī neatrastos.

2. Vēdu rakstu lasīšana

Ja jūs pastāvīgi lasīsiet Vēdu rakstus, īpaši Bhagavad-gītu un Šrīmad-Bhāgavatamu, tad spēsiet daudz vieglāk pilnveidoties garīgajā dzīvē. Ja jūs klausīsieties par Krišnu, par Viņa neparastajām darbībām un pārpasaulīgām spēlēm, tad atbrīvosieties no visiem sārņiem, kas ilgajā saskarsmē ar materiālo pasauli ir sakrājušies jūsu sirdī. Pastāvīgi klausoties par Krišnu un garīgo valstību, kur Krišna bauda mūžīgās spēles ar Saviem bhaktām, jūs sapratīsiet, kas ir dvēsele, kas ir patiesa garīgā darbība un kā pilnībā atbrīvoties no materiālās pasaules važām.

3. Ēdiena piedāvāšana Krišnam

Lai izvairītos no materiāliem sārņiem, mums jāēd tikai Krišnam piedāvāts, garīgots veģetārais ēdiens. Jebkuras dzīvas būtnes nogalināšana izraisa karmiskas sekas un tas attiecas pat uz augiem. Tomēr Bhagavad-gītā Krišna saka, ka tas, kas Viņam piedāvā veģetāru ēdienu, neitralizē šīs karmiskās sekas.

4. Darba augļu veltīšana Krišnam

Sava darba augļi mums ir jāziedo Visaugstajam Kungam Krišnam. Ja cilvēks darbojas tikai sava prieka un apmierinājuma dēļ, tad viņam nākas saņemt savas darbības karmiskās sekas. Tomēr, ja cilvēks darbojas, lai tikai sniegtu prieku Krišnam, tad karmisko seku nav. Tas, ko mēs veicam, kalpojot Dievam Kungam, ne tikai atbrīvo mūs no karmas, bet arī atmodina mūsos snaudošo Krišnas mīlestību. Cilvēks var turpināt darboties savā profesijā, vienīgi ir jāizvairās no tādas darbības, kas ir iepriekšminēto četru vadošo principu tiešs vai netiešs pārkāpums.

5. Garīgu cilvēku sabiedrība

Ja jūs nopietni vēlaties daudzināt Harē Krišnas mantru, tad centieties pēc iespējas vairāk būt kopā ar līdzīgi noskaņotiem cilvēkiem. Mēs dabiski pārņemam to cilvēku īpašības, ar kuriem esam kopā. Piemēram, ja vēlamies kļūt par labu ārstu vai advokātu, tad mēs centīsimies būt kopā ar attiecīgās profesijas pārstāvjiem un mācīties no viņiem. Tāpēc labāk izvairīties no cilvēkiem, kas ir materiālistiski un noliedz garīgo dzīvi. Ja jūs atradīsieties tādu cilvēku sabiedrībā, kas cenšas pilnveidoties garīgajā dzīvē, daudzina Harē Krišnas mantru un ievēro vadošos principus, tad spēsiet ātri iegūt mieru un laimi, un sasniegt dzīves augstāko mērķi – garīgo valstību.

Ēšanas joga

Dodot bhakti jogas, garīgās kalpošanas jogas apkopojumu, Dievs Kungs saka: "Lai ko tu darītu, lai ko tu ēstu, lai ko tu piedāvātu vai atdotu, lai kādas askēzes tu veiktu – visu to dari kā ziedojumu Man." (Bg. 9.27.) Tāpēc ēdiena piedāvāšana Krišnam ir neatņemama bhakti jogas sastāvdaļa.

Dievs Kungs apraksta arī to, kāda veida ēdienu Viņš pieņem: "Ja kāds Man no sirds piedāvā lapu, puķi, augli vai ūdeni, tad Es to pieņemu." (Bg. 9.26.) Krišna šeit nepiemin gaļu, zivis vai olas, tāpēc bhakta piedāvā Viņam tikai labāko un tīrāko ēdienu – katrā ziņā ne jau nokauto dzīvnieku pūstošos līķus vai nedzimušo cāļu embrijus.

Piedāvājot ēdienu Krišnam, bhakta apliecina savu mīlestību pret Viņu. Pat ikdienas dzīvē, gatavojot ēdienu kādam cilvēkam, mēs izpaužam savu mīlestību un pieķeršanos viņam. Šis cilvēks novērtēs ne tikai pašu ēdienu, bet arī to, ka šādi mēs izpaužam savu mīlestību pret viņu. Arī ēdiena piedāvāšana Krišnam palīdz mums iemīlēt Viņu. Tomēr ļoti grūti ir iemīlēt Dievu, ja mēs nekad neesam Viņu redzējuši.

Vēdu raksti dod ļoti skaidru priekšstatu par Dievu. Nekur citur jūs nespēsiet atrast tik pilnīgu Dieva Personības aprakstu. Citu pasaules galveno reliģiju rakstos Dievs pieminēts kā Visaugstais Tēvs, bet ir pārsteidzoši maz ziņu par Viņu kā par personību. Jēzus Kristus teica, ka viņš ir Dieva dēls, Muhameds bija Dieva pravietis, bet kas gan ir pats Dievs? Viņš parādās tikai netieši – kā balss no debesīm, kā degošs krūms utt.

Tomēr, ja mēs atzīstam, ka Dievs ir mūs radījis, tad mēs nevaram noliegt, ka Viņam ir visas personībai raksturīgās iezīmes – veidols, visdažādākie spēki un jutekļi. Nebūtu loģiski domāt, ka Dieva radītajā pasaulē kaut kas varētu būt pārāks par pašu radītāju. Mums ir veidols un mēs esam personības, bet, ja Dievam tā visa nebūtu, tad šajā ziņā mēs būtu pārāki par Viņu. Tāpēc Dievs arī ir personība – Augstākā Personība ar bezgala varenu garīgo veidolu. Piemēram, Bībelē ir teikts, ka mēs esam radīti pēc Dieva līdzības.

Rietumu mākslinieki savos darbos Dievu parasti iztēlojas kā spēcīgu, vecu vīru ar bārdu. Tomēr Indijas Vēdu raksti sniedz tiešu Dieva veidola un personības aprakstu – ziņas, kas nav atrodamas

nekur citur. Pirmkārt, Dievs ir mūžīgi jauns un Viņam piemīt brīnišķīgas garīgās īpašības, kas piesaista pat atbrīvoto dvēseļu prātus un sirdis. Viņš ir augstākais mākslinieks, augstākais mūziķis, Viņš brīnišķīgi runā un izpauž neierobežotu saprātu, jautrību un atsacīšanās spēju. Dievam ir nepārspējamas pārpasaulīgās spēles ar Viņa mūžīgajiem pavadoņiem. Vēdās ir bezgala daudz Dieva Augstākās Personības pievilcīgo iezīmju aprakstu. Tāpēc Viņu sauc par Krišnu, visupievilcīgo. Kad saprotam Dievu kā personību, tad mums ir daudz vieglāk meditēt uz Viņu, īpaši tad, kad piedāvājam Viņam ēdienu.

Krišna ir visspēcīgākais un ir pilnīgi garīgs, tāpēc viss, kas saskaras ar Viņu, arī pilnībā attīrās un garīgojas. Pat materiālajā dabā ir lietas, kuras spēj attīrīt daudz ko citu. Piemēram, saule ar saviem spēcīgajiem stariem spēj iztvaicēt ūdeni pat no piesārņotām ūdenskrātuvēm. Ja pat tādam materiālam priekšmetam kā saulei ir šāds spēks, tad mēs varam tikai iedomāties kādai attīrošai spējai būtu jāpiemīt Dieva Augstākajai Personībai, kas bez pūlēm spēj radīt miljoniem sauļu.

Garīgais ēdiens

Ar savām neierobežotajām pārpasaulīgajām enerģijām Krišna spēj pārvērst matēriju garā. Ja mēs ieliekam tērauda stieni ugunī, tad tas drīz vien sakarst un iegūst uguns īpašības. Tas pats notiek arī piedāvājot ēdienu Krišnam – ēdiens, kas sastāv no materiālām vielām, pilnīgi garīgojas. Šādu ēdienu sauc par prasādu, kas sanskritā nozīmē "Dieva Kunga žēlastība".

Prasādas ēšana ir viena bhakti jogas pamatnodarbība. Citās jogās jutekļi ir jāsavalda mākslīgi, bet bhakti jogā mēs varam brīvi izmantot savus jutekļus dažādās patīkamās garīgās darbībās. Piemēram, ar mēli mēs varam baudīt brīnišķīgus, Kungam Krišnam piedāvātus ēdienus. Šādās darbībās jutekļi pakāpeniski garīgojas un tos dabiski sāk piesaistīt dievišķais prieks, kas tālu pārsniedz visu, ko mēs varam baudīt materiālā pasaulē.

Vēdu rakstos sniegti daudzi labvēlīgās prasādas iedarbības apraksti. Kad Visaugstais Kungs pirms piecsimts gadiem atnāca Indijā kā Kungs Čaitanja, Viņš teica par prasādu: "Ikviens agrāk jau ir baudījis šīs materiālās vielas. Tomēr tagad tām ir neparasta garša un aromāts. Šis aromāts priecē prātu un liek aizmirst jebkādu citu saldmi. Tāpēc ir jāsaprot, ka Krišnas lūpu garīgais nektārs ir pieskāries šīm materiālajām vielām un piešķīris tām visas garīgās īpašības."

Veģetārisma virsotne ir tikai Krišnam piedāvāta ēdiena baudīšana. Pat daudzi putni un dzīvnieki, piemēram, baloži un pērtiķi, ir veģetārieši, tāpēc veģetārisms kā tāds vēl nav augstākais sasniegums. Vēdās teikts, ka cilvēka dzīves mērķis ir atmodināt dvēseles sākotnējās attiecības ar Dievu, un prasādas ēšana mums palīdz sasniegt šo mērķi.

Kā gatavot un piedāvāt prasādu

Veģetārisma augstākā mērķa sasniegšana sākas jau tad, kad mēs dodamies uz veikalu vai tirgu, lai izvēlētos pārtiku ēdiena gatavošanai. Bhagavad-gītā Visaugstais Kungs norāda, ka pārtika pēc materiālās dabas īpašībām iedalās trijās daļās – skaidrībā, kaislībās un tumsībā esošajā. Piena produkti, cukurs, dārzeņi, augļi, rieksti un graudaugi pieder skaidrībai un tos labprāt pieņem Krišna. Pārtiku, kas pieder kaislībām un tumsībai, nevajag piedāvāt Krišnam. Bhagavad-gītā (17.9.) teikts, ka šie produkti nes sev līdzi sāpes, ciešanas un slimības, tie ir smakojoši, pūstoši un netīri. Nav īpaši jālauza galva, lai saprastu, ka gaļa, zivis un olas, arī sīpoli un ķiploki pieder zemākajām dabas īpašībām. Tos nedrīkst piedāvāt Visaugstajam Kungam. Arī kafija, kakao un šokolāde pieder zemākajām īpašībām. Ja jums grūti atteikties no tējas un kafijas, tad dzeriet zāļu tējas un kafijas dzērienus no grauzdētiem graudiem.

Pērkot pārtiku, vienmēr atcerieties, ka gaļa, zivis un olas var būt arī citu produktu sastāvā, tāpēc

rūpīgi izpētiet etiķetes. Piemēram, daudzām sieru šķirnēm tiek likts klāt glumenieks, ko iegūst no teļu kuņģiem.

Vajag izvairīties no ēdiena, ko nav gatavojuši Krišnas bhaktas. Saskaņā ar smalkajiem dabas likumiem, pavārs uz ēdienu iedarbojas ne tikai fiziski, bet arī mentāli. Piemēram, glezna nav tikai triepieni uz audekla, tā izteic mākslinieka sirdi un dvēseli, ko uztver skatītājs. Ja mēs uzturā lietojam pārtiku, kas ražota fabrikās vai ko gatavojuši cilvēki bez garīgas apziņas, tad mēs uzņemam zināmu devu materiālistiskas enerģijas. Tādēļ pēc iespējas vajag izmantot svaigus produktus.

Gatavojot ēdienu, pats galvenais ir ievērot tīrību. Visaugstajam Kungam nedrīkst piedāvāt neko netīru, tāpēc virtuvei jābūt spodrai un kārtīgai. Pirms ēdiena gatavošanas rūpīgi jānomazgā rokas. Gatavošanas laikā nevajag garšot, lai Krišna ir pirmais, kurš nogaršo. Kad viss ir gatavs, nelielu daļu no katra ēdiena un dzēriena salieciet trauciņos, no kuriem neviens cits nav ēdis. Nolieciet to visu Krišnas attēla priekšā un sakiet: "Mans dārgais Kungs Krišna, lūdzu pieņem šo nelielo ziedojumu." Iegaumējiet, ka pats galvenais ir mūsu mīlestība un pateicība Dievam, pašam ēdienam nav tik liela nozīme. Ēdiens netiks pieņemts, ja to nepiedāvās ar sirdi un dvēseli. Dievs ir pilnīgs. Viņam netrūkst nekā. Piedāvāšana ir tikai viens līdzeklis kā izpaust mūsu mīlestību. Pirms noņemt ziedojumu, vajag dažas minūtes atkārtot Harē Krišnas mantru: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē. Pēc tam prasādu var pasniegt galdā. Viss jūsu sagatavotais ēdiens, arī ta,s kas netika nolikts Krišnas attēla priekšā, tagad ir piedāvāts Krišnam, tomēr prasāda, kas bija tieši uz Kunga Krišnas paplātes, ir īpaša un to sauc par mahāprasādu. Ikvienam vajadzētu nogaršot kaut nedaudz šīs mahāprasādas. Centieties apjaust šī ēdiena garīgās īpašības, kas mūs atbrīvo no karmas iedarbības, bet vispirms jau – baudiet to!

Pēc kāda laika jums var rasties vēlēšanās veikt ēdiena piedāvāšanu pilnīgāk, atbilstoši tam, kā to dara Krišnas bhaktas visā pasaulē. Tādā gadījumā jums vajag izveidot vienkāršu altāri ar Šrīlas Prabhupādas, Kunga Čaitanjas un Šrī Šrī Rādhā-Krišnas attēliem.

Piedāvājot ēdienu, trīs reizes atkārtojiet visas sekojošās sanskrita lūgšanas:

nama oṁ viṣṇu-pādāya
kṛṣṇa-preṣṭhāya bhū-tale
śrīmate bhaktivedānta-
svāmin iti nāmine

namas te sārasvate deve
gaura-vāṇī-pracāriṇe
nirviśeṣa-śūnyavādi-
pāścātya-deśa-tāriṇe

"Es pazemīgi noliecos Viņa Dievišķās Žēlastības A.Č. Bhaktivēdāntas Svāmī Prabhupādas priekšā, kas ir ļoti dārgs Kungam Krišnam, jo ir patvēries pie Viņa lotospēdām."

"Es noliecos mana garīgā skolotāja, Sarasvatī Gosvāmī mācekļa priekšā. Savā žēlastībā viņš sludina Kunga Čaitanjadēvas vēstījumu rietumu valstīs, kas ir pilnas impersonālisma un tukšuma filozofijas."

namo mahā-vadānyāya
kṛṣṇa-prema-pradāya te
kṛṣṇāya kṛṣṇa-caitanya-
nāmne gaura-tviṣe namah

"Visdevīgākais avatār! Tu esi pats Krišna, kas atnāca kā Šrī Čaitanja Mahāprabhu. Tu esi pieņēmis Šrīmatī Rādhāranī zeltaino krāsu un Tu devīgi izdali tīru Krišnas mīlestību. Es pazemīgi noliecos Tavā priekšā."

namo braḥmaṇya-devāya
go-brāhmaṇa-hitaya ca
jagaddhitāya kṛṣṇāya
govindāya namo namaḥ

"Es pazemīgi noliecos Kunga Krišnas priekšā, kas ir visu brāhmanu godināmā Dievība, kas ir govju un brāhmanu labvēlis un dāvā savu žēlastību visai pasaulei. Es atkal un atkal noliecos Dieva Personības priekšā, kuru sauc par Krišnu un Govindu."

Skaidrojošā vārdnīca

Āčārja – garīgais skolotājs, kurš māca ar savu piemēru.

Adhibhautika – ciešanas, kuras izraisa nesaskaņas ar citām dzīvām būtnēm.

Adhidaivika – ciešanas, kuras izraisa dabas spēki.

Adhjātmika – ciešanas, kuras izraisa paša prāts un ķermenis.

Advaita Āčārja – Dieva Kunga avatārs, kurš atnāca kā Kunga Čaitanjas Mahāprabhu galvenais pavadonis.

Akrūra – Kunga Krišnas tēvocis.

Ānandagiri – Šankarāčārjas ievērojams sekotājs.

Apavarga – skat. Mukti.

Ardžuna – viens no pieciem brāļiem Pāndaviem. Kurukšetras kaujas laikā Kungs Krišna bija viņa kaujasratu vadītājs un vēstīja viņam Bhagavad-gītu.

Āšrami – Vēdās pieņemtie cilvēka dzīves četri attīstības posmi, kas paredzēti, lai paceltu cilvēku līdz garīgajai pilnībai; tie sākas ar brahmačārju (dzimumatturību un mācībām), tad nāk grihastha (ģimenes dzīve) un vanaprastha (aiziešana no sabiedrības), līdz beidzot tiek sasniegta sanjāsa (pilnīga atsacīšanās no ģimenes dzīves un materiālajiem pienākumiem). Skat. arī Varnāšrama-dharma.

Aštanga joga – astoņpakāpju meditācija, kas sākas ar sēdus pozām un elpas kontroli un beidzas ar Dieva veidola ieraudzīšanu sirdī.

Ašvatthāma – dižā karamākslas skolotāja Dronas zemiskais dēls, kurš noslepkavoja brāļu Pāndavu bērnus.

Ātma – skat. Džīva.

Avatārs – Visaugstā Kunga vai Viņa pārstāvja "nonākšana" jeb ierašanās uz Zemes.

Bādarājana – skat. Vjāsadeva.

Baladeva – skat. Džaganātha, Baladeva un Subhadra.

Bhagavad-gīta – Vēdu tradīcijas svarīgākie svētie raksti, kuri pauž Kunga Krišnas mācību Viņa bhaktam Ardžunam, skaidro garīgo kalpošanu Visaugstajam Kungam, kura ir gan garīgās pilnības sasniegšanas galvenā metode, gan arī tās galamērķis.

Bhagavāns – Visaugstais Kungs, visu dažādo varenību augstākais īpašnieks.

Bhāgavatama, Bhāgavata Purāna – skat. Šrīmad-Bhāgavatama.

Bhakta – cilvēks, kas ar sirdi un dvēseli kalpo Dievam Kungam.

Bhakti (bhakti joga) – garīgā kalpošana Visaugstajam Kungam.

Bhakti-rasamrita-sindhu – Rūpas Gosvāmī autoritatīvs skaidrojums par garīgo kalpošanu Visaugstajam Kungam, kas sākas ar sākuma nodarbībām un beidzas ar augstāko pilnību personīgajās attiecībās ar Kungu.

Bhakti nektārs – Rūpas Gosvāmī grāmatas "Bhakti-rasāmrita-sindhu" apkopojums, ko veicis Viņa Dievišķā Žēlastība A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda.

Bhaktisiddhānta Sarasvatī – (1874-1936) Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības "vectēvs", Viņa Dievišķās Žēlastības A.C. Bhaktivēdantas Svāmī Prabhupādas garīgais skolotājs.

Bhaktivēdānta – tituls, kas nozīmē "tas, kurš apzinājies, ka garīgā kalpošana Visaugstajam Kungam ir visu zināšanu galamērķis."

Bhaktivinoda Thākurs – (1838-1915) Starptautiskās Krišnas apziņas biedrības "vecvectēvs", Šrīlas Bhaktisiddhāntas Sarasvatī garīgais skolotājs.

Bhārata – Ardžunas vārds, kas nozīmē "Bharatas pēctecis".

Bharata Maharādža – dižs Dieva Kunga bhakta, kurš piedzima par stirnu, jo neņēma vērā garīgos norādījumus; nākošajā dzīvē viņš sasniedza pilnību cilvēka veidolā.

Bhārata-varša –tradicionāls Indijas apzīmējums, kas dots svētajos rakstos.

Bhīšma – visspēcīgākais un vecākais karotājs Kurukšetras kaujā; atzīts par vienu no galvenajām autoritātēm garīgajā kalpošanā Dievam Kungam.

Brahma – pirmā radītā dzīvā būtne Visumā, Dieva virsvadībā viņš rada dzīvības veidu daudzveidību, planētas un dzīves apstākļus.

Brahmačārī, brahmačārja – skat. Āšrami.

Brahmadžoti – Visaugstā Kunga ķermeņa mirdzums.

Brahmans – Visaugstā Kunga bezpersoniskais, visucaurstrāvojošais aspekts.

Brāhmans – skat. Varnas.

Brahma-samhita – Dieva Kunga godības kodolīgs apraksts, kas ietver Brahmas lūgšanas Kungam Krišnam.

Brihan-nāradīja Purāna – skat. Purānas.

Buda – Visaugstā Kunga apslēpts avatārs, kurš sludināja ateismu, lai novērstu tā laika cilvēkus no Vēdu rituālos minētajām upurēšanām, kuras tie izmantoja, lai nokautu dzīvniekus.

Čaitanja-čaritāmrita – Kunga Čaitanjas Mahāprabhu dzīve un filozofija Krišnadāsas Kavirājas Gosvāmī aprakstā.

Čaitanja Mahāprabhu – Visaugstā Kunga avatārs, kurš atnāca kā Viņa Paša bhakta, lai ar Dieva Kunga svēto vārdu kopīgu dziedāšanu mācītu mīlēt Dievu.

Čaitja-guru – Visaugstais Kungs, kas pamāca attīstītu bhaktu tā sirdī.

Čānūra – varens cīkstonis un dēmona Kamsas kalps; Kungs Krišna zēna gados viņu nogalināja.

Čārvāka – filozofs-ateists, kura vadmotīvs bija: "Lūdz dāvanas, aizņemies vai zodz, bet tā vai citādi baudi materiālo dzīvi."

Čhāndogja Upanišāda – skat. Upanišādas.

Daridra-nārājana – nepareiza izpratne: tā kā Visaugstais Kungs ir katra sirdī, tad katru var nosaukt par Dievu, un trūcīgo godināšana ir tas pats, kas ir Visaugstā Kunga godināšana.

Devakī –Vasudevas sieva un Kunga Krišnas māte.

Devī – skat. Durga.

Dharma – dzīvās būtnes mūžīgā nodarbošanās.

Dhritarāštra – tēvs, kurš palīdzēja saviem dēliem izkrāpt no Pāndaviem viņu valsti un cīnīties pret Pāndaviem Kurukšetras kaujā.

Drona – brāļu Pāndavu skolotājs karamākslā, kurš bija spiests karot pret viņiem Kurukšetras kaujā.

Durga – Kunga materiālās enerģijas personificējums, padieva Šivas sieva.

Durjodhana –Dhritarāštras dēls, kurš vadīja cīņu pret brāļiem Pāndaviem Kurukšetras kaujā.

Džagad-guru – "Visuma garīgais skolotājs".

Džaganātha, Baladeva un Subhadra – Kunga Krišnas Dievība kā Džaganātha, "Visuma Kungs" kopā ar savu brāli Baladevu un māsu Subhadru.

Džaganātha Purī (Džaganātha-dhāma) – piejūras pilsēta Orisas štatā Indijas austrumos, svētā pilsēta ar Kunga Džaganāthas templi, kurā atrodas Dievība Džaganātha.

Džajadratha – viens no galvenajiem Pāndavu pretiniekiem Kurukšetras kaujā.

Džīva – atsevišķā dzīvā būtne, Dieva Kunga mūžīgā niecīgā daļiņa.

Džīva Gosvāmī – viens no sešiem vaišnavu garīgajiem skolotājiem, kuri bija tieši Kunga Čaitanjas Mahāprabhu sekotāji un dziļi izklāstīja Viņa mācību.

Gadādhara Pandits – viens no Kunga Čaitanjas Mahāprabhu galvenajiem pavadoņiem.

Ganeša – padievs, kurš rūpējas par materiālo labklājību.

Ganga – Indijas vissvētākā upe.

Gargamuni – ģimenes priesteris Jadu dinastijā, kuru Krišna izvēlējās Savai atnākšanai.

Gaudīja-Matha (Gaudījas misija) – Krišnas apziņas tempļu un sludināšanas institūtu apvienība, kuru XX gs. sākumā nodibināja Šrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī.

Gaurānga –skat. Čaitanja Mahāprabhu.

Gjānī – tas, kas tiecas sasniegt Augstāko Absolūtu, izkopjot empīriskas, spekulatīvas zināšanas.

Goloka – augstākā planēta garīgajā valstībā Vaikunthā.

Gopāla Bhatta Gosvāmī – viens no sešiem vaišnavu garīgajiem skolotājiem, kuri bija tieši Čaitanjas Mahāprabhu sekotāji un dziļi izklāstīja Viņa mācību.

Gopī – Kunga Krišnas draudzenes ganumeitenes, kuras bija Viņam visvairāk sevi uzticējušās un tuvākās bhaktas.

Gosvāmī – skat. Svāmī.

Govinda – Dieva Augstākās Personības vārds, kas nozīmē "tas, kurš iepriecē zemi, govis un jutekļus".

Grihastha – skat. Āšrami.

Guru – garīgais skolotājs, kas ir pilnībā apzinājies Dievu. Guru runā un darbojas saskaņā ar rakstiem.

Guru-kula – Vēdu apmācības skola, kurā zēni no piecu gadu vecuma mācās garīgā skolotāja vadībā, ievērojot dzimumatturību.

Harē (Hara) – skat. Rādha.

Hari – Dieva Augstākās Personības vārds, nozīmē "tas, kurš novērš visus šķēršļus garīgajā attīstībā".

Haridāsa Thākurs – Kunga Čaitanjas Mahāprabhu dižens bhakta, kurš bija slavens ar to, ka ikdienas 300 000 reizes skaitīja Dieva svētos vārdus.

Hari-kīrtana – skat. Kīrtana.

Hari-vamša – Mahābhāratas papildinājums.

Indra – debesu planētu valdnieks, galvenais starp pārvaldītājiem padieviem.

Īšopanišāda – skat. Upanišādas.

Jamarādža – padievs, kas soda grēciniekus pēc nāves, viņš ir viena no galvenajām autoritātēm garīgajā kalpošanā Kungam Krišnam.

Jašoda – Kunga Krišnas audžumāte un Nandas Māhārādžas sieva.

Joga – dažādi ceļi garīgai sevis apjēgai, to galamērķis ir Visaugstākā sasniegšanai.

Judhišthīra – vecākais no brāļiem Pāndaviem, Kungs Krišna pēc Kurukšetras kaujas viņu iecēla par Zemes valdnieku.

Kālī – skat. Durga.

Kali-juga – Vēdu vēstures patreizējais laikmets, ceturtais un pēdējais četru laikmetu ciklā, kurā notiek arvien dziļāks pagrimums; tam raksturīga garīgo zināšanu un tātad arī civilizācijas pagrimšana.

Kalpa-taru – "vēlmju koks", tas aug garīgajā valstībā un spēj tūdaļ dāvāt jebkuru augli.

Kāma – materiālā vēlme, iekāre.

Kamsa – dēmonisks valdnieks, kurš vairākkārt nesekmīgi centās nogalināt Krišnu, līdz visbeidzot Krišna Pats viņu nogalināja.

Karma – materiālās darbības, kuras vienmēr iepin cilvēku to pretdarbībās, labās vai sliktās.

Karma-kānda – Vēdās ieteiktie rituāli tiem, kas vēlas materiālus labumus.

Karmī – cilvēks, kas cenšas baudīt savu materiālo darbu augļus.

Karna – Pāndavu pusbrālis, kurš cīnījās pret viņiem Kurukšetrā.

Katha Upanišāda – skat. Upanišādas.

Kešava Kāšmīrī – slavens zinātnieks, kuru dzejas sacensībā pārspēja Čaitanja Mahāprabhu.

Kīrtana – Visaugstā Kunga slavināšana vārdiem vai dziesmā.

Kripa – dižens karotājs, kurš Kurukšetras kaujā cīnījās pret brāļiem Pāndaviem.

Krišna – Dieva Augstākā Personība, kas atnāca Savā sākotnējā divroku veidolā. Viņš ir visu pārējo Kunga veidolu un avatāru avots.

Krišnaloka – skat. Goloka.

Krišna-prasāda – skat. Prasāda.

Krišna-prēma – skat. Prēma.

Kšatrijs – skat. Varnas.

Kunga Čaitanjas mācība – grāmatas "Čaitanja-čaritāmrita" apkopojums, ko veica Viņa Dievišķā Žēlastība A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda.

Kuntī – Pāndavu māte un Kunga Krišnas tēvamāsa.

Kurukšetra – sena svētceļojumu vieta netālu no Deli, kur norisinājās Kurukšetras kauja un kur tika vēstīta Bhagavad-gīta. Skat. arī Dhritarāštra un Pāndavi.

Lakšmī – laimes dieviete un Dieva Augstākās Personības Nārājanas mūžīgā dzīvesbiedre.

Madhvāčārja – 13. gs. vaišnavu garīgais skolotājs, kurš sludināja teistisko tīra duālisma filozofiju, kas apgalvo, ka Dievs Kungs un dzīvās būtnes mūžam atšķiras viens no otra.

Mahābhārata – senās Indijas vēsture, ko pierakstījis Vjāsadeva un kurā Viņš iekļāva Bhagavad-gītu.

Mahādžanas – ievērojamākās autoritātes garīgajā kalpošanā Kungam.

Mahā-mantra – dižā atbrīves dziesma, kurā ir ietverta visu Vēdu mantru būtība: Harē Krišna, Harē Krišna, Krišna Krišna, Harē Harē, Harē Rāma, Harē Rāma, Rāma Rāma, Harē Harē.

Maharādža – tituls; skat. konkrētus vārdus.

Mahātma – burtiski "dižā dvēsele", Dieva bhakta.

Mandūkja Upanišāda – skat. Upanišādas.

Mantra – zilbe, vārds jeb pants ar īpašu garīgu spēku, kuru skandē vai uz kuru meditē, lai attīstītu garīgu izpratni un sevis apzināšanos.

Manu-samhita – senā cilvēces Vēdu likumu grāmata.

Martja-loka – "nāves valstība", Zeme.

Maruts (Vāju) – padievs, kurš atbild par vēju.

Maija – Dieva Kunga materiālā maldinātāja enerģija, kura liek dzīvajai būtnei aizmirst savu īsto garīgo dabu.

Maijāvāda – monistiska filozofija, kas māca, ka nav atšķirības starp Dievu un dzīvajām būtnēm. Skat. arī Šankarāčārja.

Mlečka – tas, kas nedzīvo saskaņā ar Vēdu kultūru.

Mridanga – māla bungas, uz kurām spēlē, daudzinot Dievu Kungu.

Mukti – atbrīve no atkārtotās dzimšanas un nāves riteņa.

Mundaka Upanišāda – skat. Upanišādas.

Nanda Maharādža – Vradžas valdnieks un Kunga Krišnas audžutēvs.

Nārada-pāńčarātra – Nāradas Muni grāmata, kas satur pamācības, kā garīgi kalpot Dievam Kungam.

Nārājana – Dieva Augstākās Personības vārds, kas nozīmē "visu dzīvo būtņu avots un mērķis".

Navadvīpa – pilsēta Nadijas provincē Rietumbengālijā, Kunga Čaitanjas Mahāprabhu piedzimšanas vieta.

Nimāi Pandits – Kunga Čaitanjas Mahāprabhu vārds laikā, kad Viņš izpauda Savas rotaļas kā jauns zinātnieks.

Nitjānanda Prabhu – Kunga avatārs, kurš atnāca kā Kunga Čaitanjas Mahāprabhu galvenais pavadonis.

Omkāra – svētā skaņa om, kura ir daudzu Vēdu mantru sākumā un kura pārstāv Visaugsto Kungu.

Padma Purāna – skat Purānas.

Pāndavi – Judhišthīra, Bhīma, Ardžuna, Nakula un Sahadeva – pieci brāļi karotāji, kas bija tuvi Kunga

Krišnas draugi un kas cīnījās Kurukšetras kaujā, lai no Dhritarāštras dēliem atgūtu savu valsti.

Para-brahmans – Dieva Augstākā Personība, kas ir augstāks par Savu bezpersonisko Brahmana aspektu.

Paramātma – Virsdvēsele, Visaugstā Kunga veidols, kas materiālajā pasaulē pavada katru dzīvo būtni un mīt tās sirdī. Tā pavada katru būtni pārejā no viena ķermeņa otrā.

Parāšara Muni – Vjāsadevas tēvs un vairāku Purānu sākotnējais vēstītājs.

Parīkšits Maharādža – dižais Vēdu laikmeta valdnieks un Dieva Kunga bhakta, kurš uzklausīja Šrīmad-Bhāgavatamu no Šukadevas Gosvāmī mutes un tā sasniedza pilnību.

Patandžali – sākotnējās jogas autors.

Prahlāda Maharādža – Dieva Kunga bhakta, kuru vajāja viņa dēmoniskais tēvs un kuru aizsargāja un izglāba Kungs Krišna.

Prakāšānanda Sarasvatī – sanjāsī-impersonālists, kuru Kungs Čaitanja Mahāprabhu uzvarēja ar argumentiem no svētajiem rakstiem, un kurš tad kopā ar saviem 40000 sekotājiem kļuva par Viņa mācekli.

Prakriti – Visaugstā Kunga pakļautībā esošās enerģijas, kuras ir divas: dzīvās būtnes un materiālā daba jeb nedzīvā matērija. Skat. arī Puruša.

Pranava – skat. Omkāra.

Prasāda – ēdiens, kas ir svētīts, jo vispirms tiek piedāvāts nobaudīt Dievam Kungam.

Prajāga – svētceļojumu vieta netālu no Allahabadas, kur saplūst divas svētās upes – Ganga un Jamuna.

Prēma – no savtīguma brīva mīlestība uz Dievu.

Purānas – astoņpadsmit raksti, kas izpauž Vēdu mācību ar vēsturiskiem un alegoriskiem stāstiem.

Puruša – Visaugstais Kungs kā prakriti augstākais pavēlnieks.

Pūtana – dēmoniete, kas gribēja nogalināt Kungu Krišnu Viņa bērnības rotaļu laikā, bet kuru Kungs Pats nogalināja.

Purī – skat. Džaganātha Purī.

Rādhārānī – Kunga Krišnas mūžīgā vistuvākā dzīvesbiedre, kas ir Viņa garīgā prieka spēka personificējums.

Raghunātha Bhatta Gosvāmī un Raghunātha Dāsa Gosvāmī – divi no sešiem vaišnavu skolotājiem, kuri bija tieši Čaitanjas Mahāprabhu sekotāji un dziļi izklāstīja Viņa mācību.

Radžass – materiālās kaislības, kurai raksturīgi materiālistiski centieni un tieksme pēc jutekļu baudām.

Rāma – Dieva Augstākās Personības vārds, kas nozīmē: "visa prieka avots".

Rāmačandra – Dieva Kunga avatārs, kurš ar savu piemēru parādīja, kā jāizturas pilnīgam valdniekam.

Rāmānanda Rāja – tuvs Kunga Čaitanjas Mahāprabhu pavadonis.

Rāmānudžāčārja – 11. gs. vaišnavu garīgais skolotājs, kurš vērsa teistisko mācību pretī Šankarāčārjas monisma filozofijai.

Rasa – īpaša "garša" personiskajās attiecībās ar Visaugsto Kungu.

Ratha-jātra – ikgadēji Kunga Džaganāthas svētki, kuru laikā Dievību ved pa ielām uz lieliem ratiem.

Rigvēda – viena no četrām sākotnējām Vēdām, kas sastāv no dažādiem padieviem veltītām himnām.

Rudra – skat. Šiva.

Rūpa Gosvāmī – galvenais no sešiem vaišnavu garīgajiem skolotājiem, kuri bija tieši Kunga Čaitanjas Mahāprabhu sekotāji un dziļi izklāstīja Viņa mācību.

Sac-cid-ānanda – pilnīga garīga esamība, kas ir mūžīga (sat), zināšanu pilna (cit) un pilnīgi svētlaimīga (ānanda).

Samādhi – dziļa meditācija uz Kunga personīgo veidolu.

Sāmavēda – viena no sākotnējām četrām Vedām, kas satur ziedošanu lūgšanas, to melodijas un pantmērus.

Sanātana Gosvāmī – viens no sešiem vaišnavu garīgajiem skolotājiem, kuri bija tieši Kunga Čaitanjas Mahāprabhu sekotāji un dziļi izklāstīja Viņa mācību.

Sānkhja – filozofijas virziens, kas nodarbojas ar materiālās pasaules pamatvielu analīzi.

Sankīrtana – kopīga Dieva svēto vārdu dziedāšana.

Sanjāsī – skat. Āšrami.

Sārvabhauma Bhattāčārja – liels zinātnieks, kuru filozofiskā diskusijā pārspēja Čaitanja Mahāprabhu un kurš pēc tam uzticēja sevi Kungam un kļuva par Viņa mācekli.

Šāstras – autoritatīvi raksti, skat. arī Vēdu raksti.

Satja-juga – Vēdu vēstures laikmets, pirmais un labākais no četru pakāpeniski pagrimstošu laikmetu cikla, tam raksturīga augsti attīstīta garīgā civilizācija. Skat. arī Kali-juga.

Sindhu – upe uz Indijas rietumu robežas.

Smriti – literārs papildinājums četrām Vēdām; tās piemēram ir Purānas, Bhagavad-gīta un Mahābhārata.

Subhadra – skat. Džaganātha, Baladeva un Subhadra.

Svāmī – tas, kuram ir garīgais spēks savaldīt savus jutekļus.

Šabda-brahma – Vēdas, tās tiek uzskatītas par tīrām garīgām skaņām.

Šalja – brāļu Pāndavu tēvocis, kurš cīnījās pret viņiem Kurukšetras kaujā.

Šankarāčārja – slavenais un ietekmīgais 9. gadsimta skolotājs, kas sludināja monisma filozofiju, kura apgalvo, ka nav atšķirības starp Dievu un dzīvo būtni.

Šārīraka-bhāšja – ievērojams Vedānta-sūtras skaidrojums, kuru deva Šānkarāčārja un kurā viņš sludina monisma filozofiju.

Šikšāštaka – astoņas pamācošas lūgšanas, kuras uzrakstījis Kungs Čaitanja Mahāprabhu.

Šiva – padievs, kurš pārvalda materiālo tumsību un beigās iznīcina materiālo Visumu.

Šloka – sanskrita pants.

Šradha – ticība, kas nepieciešama, lai pazemīgi uzklausītu īstenu autoritāti.

Šrī, Šrīla, Šrīmatī, Šrīpāda – tituli, skat. konkrētus vārdus, kam seko šis tituls.

Šrī-kšetra – skat. Džaganātha Purī.

Šrīmad-Bhāgavatama (Bhāgavata Purāna) – Vjāsadevas "tīrā Purāna", kura vēstī par tīru garīgo kalpošanu Visaugstajam Kungam.

Šrīnivāsa Āčārja – dižais vaišnavu garīgais skolotājs un tiešs Rūpas, Sanātanas un Džīvas Gosvāmī sekotājs.

Šrīvāsa Thākurs – viens no Kunga Čaitanjas Mahāprabhu galvenajiem pavadoņiem.

Šruti – četras sākotnējās Vēdas.

Šūdra – skat. Varnas.

Šukadeva Gosvāmī – gudrais, kas vēstīja Šrīmad-Bhāgavatamu valdniekam Parīkšitam īsi pirms valdnieka nāves.

Švetāšvatara Upanišāda – skat. Upanišādas.

Tamass – materiālā tumsība, raksturīga ar neziņu, pasivitāti un vājprātu.

Tapasja – askēze, brīvprātīga materiālo neērtību uzņemšanās, lai sasniegtu garīgu sevis apzināšanos.

Upanišādas – Vēdu filozofiskā daļa, kas virza skolnieku uz Absolūtās Patiesības kā personas izpratni.

Vaikuntha – mūžīgā garīgā valstība ārpus materiālā Visuma.

Vaišnavs – Krišnas bhakta, vai arī kāda cita Dieva Augstākās Personības veidola kalps.

Vaišja – skat. Varnas.

Vālmīki Muni – sākotnējās Rāmājanas autors, kurš vēstī par Kunga Rāmačandras spēlēm.

Vānaprastha – skat. Āšrami.

Varnas – Vēdu sabiedrības iedalījums četrās kārtās pēc to nodarbošanās: brāhmanos (priesteros, skolotājos un inteliģencē), kšatrijos (karavīros un sabiedrības pārvaldītājos), vaišjās (zemkopjos un tirgotājos) un šūdrās (strādniekos un amatniekos). Skat. arī Varnāšrama-dharma.

Varna-sankara – bērni, kas piedzimuši no dzimumattiecībām, kas nav atļautas Vēdu reliģiskajos noteikumos.

Varnāšrama-dharma – senā Vēdu kārtība, kas iedala sabiedrību četrās sociālās kārtās (varnās) un četros garīgās dzīves posmos (āšramos), lai sekmētu visu sabiedrības locekļu sociālo, ekonomisko un politisko labklājību un veicinātu viņu garīgo attīstību.

Varuna – padievs, kas atbild par ūdeni.

Vasudeva – Kunga Krišnas tēvs.

Vāsudeva – Dieva Augstākās Personības vārds, visu garīgo un materiālo pasauļu Visaugstais Kungs.

Vedānta-sūtra (Vedānta) – Vēdu rakstu teistiskās filozofijas apkopojums, ko Vjāsadeva uzrakstījis kodolīgu aforismu veidā.

Vēdas – četri svētie raksti: Rig, Jadžur, Sāma un Atharva, un plašākā nozīmē tās satur arī Upanišādas un Vedānta-sūtru.

Vēdu raksti – četras Vedas, Upanišādas, Vedānta sūtra, Purānas, "Mahābhārata", citi vēstījumi un papildinājumi tiem, kā arī jaunāki darbi, kas sarakstīti saskaņā ar Vēdu pamatdomu.

Vikarna – karotājs, kas cīnījās pret Pāndaviem Kurukšetras kaujā.

Višnu – Dieva Augstākās Personības vārds, materiālo Visumu radītājs un uzturētājs.

Višnu Purāna – skat. Purānas.

Višvanātha Cakravartī Thākurs – vaišnavu garīgais skolotājs un Šrīmad-Bhāgavatamas skaidrotājs Kunga Čaitanjas Mahāprabhu mācekļu pēctecībā.

Viveka Cudāmani – Šankarāčārjas visievērojamākais darbs, kurā viņš sniedz monisma filozofiju.

Vjāsadeva – Vēdu un Purānu sākotnējais sastādītājs, Vedānta-sūtras un Mahābhāratas autors.

Vjāsa-pudža – garīgā skolotāja atnākšanas diena, kurā viņu godina kā Vjāsadevas pārstāvi un Visaugstā Kunga tiešo pārstāvi.

Vradža (Vradžabhūmi) – skat. Vrindāvana.

Vrindāvana – Kunga Krišnas augstākā mājvieta, kurā Viņam ir mīlestības spēles ar Saviem bhaktām.

Sanskrita izrunas rādītājs

Gadsimtu gaitā sanskrita valodas pierakstam lietoti dažādi alfabēti, tomēr visplašāk Indijā izmanto dēvanāgarī rakstu ("rakstu, kas tiek lietots padievu pilsētās"). Dēvanāgarī alfabētā ir 48 skaņas – 13 patskaņi un 35 līdzskaņi.

Šajā grāmatā sanskrita panti doti transliterācijā latīņu burtiem saskaņā ar sistēmu, ko zinātnieki pēdējos piecdesmit gados pieņēmuši, lai atspoguļotu katras sanskrita valodas skaņas izrunu. Šī sistēma izmantota arī citātos, kas ir rakstīti kursīvā.

Patskaņus – *a, ā, i, ī, u, ū* – izrunā tāpat kā latviešu valodā. Patskani *ṛ* izrunā kā ri vārdā krist. Patskani *e* izrunā kā ē vārdā ērglis; *ai, au* un *o* izrunā mazliet garāk nekā latviešu valodā.

Rīkles līdzskaņus – *k, kh, g, gh* un *ṅ* – izrunā līdzīgi kā latviešu valodā. *K* izrunā kā vārdā kaķis, *kh* kā vārdā rika, mazliet piedvešot h, *g* izrunā kā vārdā govs, *gh* kā vārdā mugura, piedvešot h; *ṅ* izrunā kā vārdā banga.

Palatālos līdzskaņus – *c, ch, j, jh* un *ñ* – izrunā ar mēles vidus daļu. *C* izrunā ka vārdā čūska, *ch* kā vārdā buča, mazliet piedvešot h, *j* izrunā kā dž vārdā Džūkste, *jh* izrunā līdzīgi, tikai piedvešot h; *ñ* izrunā kā vārdā dūņas

Smaganu līdzskaņus – *ṭ, ṭh, ḍ, ḍh, n* – izrunā ar paceltu mēles galiņu, līdzīgi ka angļu vārdos tub, light-heart, dove, red-hot, nut.

Zobu līdzskaņus *t, th, d, dh* izrunā līdzīgi kā latviešu valodā. *T* izrunā kā vārdā tīrums, *th* kā vārdā mati, piedvešot h, *d* izrunā kā vārdā diena, *dh* kā vārdā gludināt, piedvešot h.

Lūpu līdzskaņus – *p, ph, b, bh* – izrunā līdzīgi kā latviešu valodā. *P* izrunā kā vārdā priede, *ph* kā vārdā pupa, piedvešot h, *b* kā vārdā balodis, *bh* kā vārdā dabūt, piedvešot h. *M* izrunā kā vārdā māte.

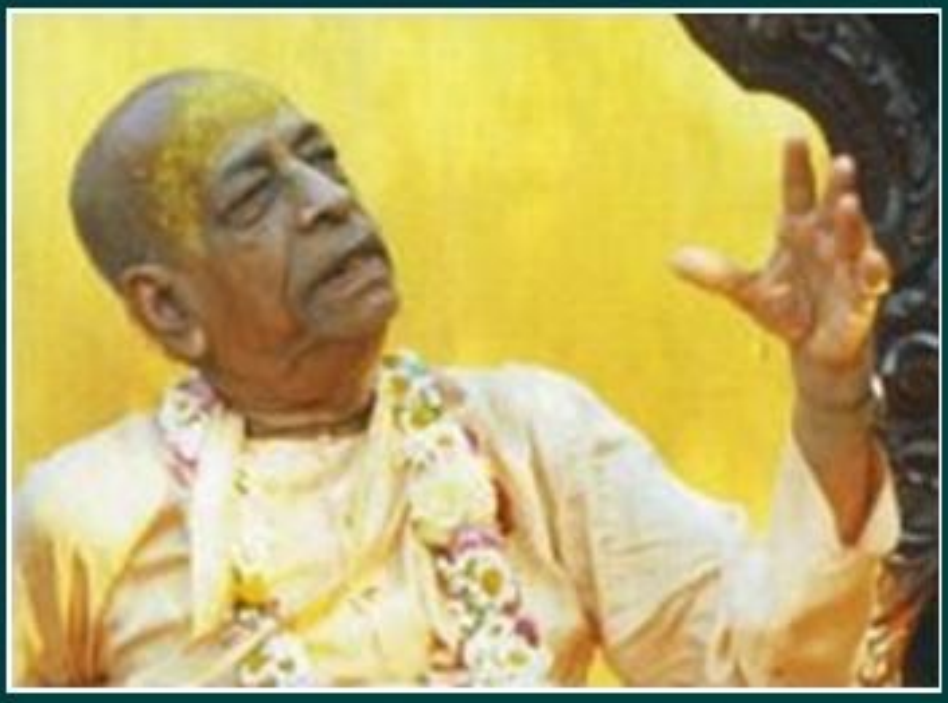
Puspatskaņus – *y, r, l* un *v* – izrunā kā vārdos jauns, riet, laiva un vējš. Šņāceņus *š, ṣ* un *s* izrunā attiecīgi kā vācu vārdā sprechen, kā vārdā šņākt un saule. Burtu *h* izrunā viegli, kā angļu vārdā home.

Anusvāra *ṁ* ir tīri nazāla skaņa, un to izrunā kā vārdā grumba. Visarga *ḥ* ir elpas skaņa, to izrunā ļoti viegli. Divrindes beigās *aḥ* izrunā kā aha, *iḥ* kā ihi.

Zilbes sanskritā netiek stingri uzsvērtas, nav arī pauzes starp vienas rindas vārdiem, runas plūdumā tiek ievērota tikai atšķirība starp garajām un īsajām zilbēm (garās zilbes ir divreiz garākas par īsajām). Zilbe ir gara, ja patskanis tajā ir garš (*ā, ai, au, e, ī, o, ṛ, ū*) vai īsajam patskanim seko vairāk nekā viens līdzskanis (to skaitā *ḥ* un *ṁ*). Aspirētie līdzskaņi (līdzskaņi, kuriem seko *h*) šajā gadījumā tiek uzskatīti par vienu līdzskani.

Grāmatas tekstā galvenokārt lietota sanskrita fonētiskās transkripcijas sistēma, kas dod iespēju latviešu lasītājam bez īpašām priekšzināšanām sanskritā pietiekami pareizi izrunāt sanskrita valodas

vārdus un terminus. Šī sistēma izmantota vārdos, kas nav rakstīti kursīvā.

Materiālā zinātne attīstās arvien vairāk, tomēr tā nespēj atrisināt aizvien pieaugošās mūsdienu sabiedrības problēmas. Cilvēce nezina, uz kurieni tā virzās. Jautājums par sabiedrības nākotni nekad nav bijis tik aktuāls kā tagad. Kā gan mēs varam nodrošināt savu nākotni? Kāds ir cilvēka dzīves mērķis? No kurienes mēs nākam un kas ar mums notiek pēc nāves? Viņa Dievišķā Žēlastība A.C. Bhaktivēdanta Svāmī Prabhupāda dod pārsteidzošas un praktiskas atbildes uz šiem jautājumiem, balstoties uz Senās Indijas Vēdu zināšanām.